

Innehållsförteckning del 3

Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG	3
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG	181
Bilaga 3	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner	313
Bilaga 4	Sammanfattning av betänkandet Nya regler om upphandling (SOU 2014:51)	377
Bilaga 5	Sammanfattning av betänkandet En lag om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69)	380
Bilaga 6	Sammanfattning av departementspromemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25).....	383
Bilaga 7	Konsoliderat lagförslag i departementspromemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25).....	386
Bilaga 8	Lagförslag i betänkandet En lag om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69)	587
Bilaga 9	Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25) och betänkandet Nya regler om upphandling (SOU 2014:51)	642
Bilaga 10	Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet En lag om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69)	644
Bilaga 11	Sammanfattning av delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78).....	645
Bilaga 12	Lagförslag i delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)	648
Bilaga 13	Förteckning över remissinstanserna avseende delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)	671
Bilaga 14	Lagförslag i promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling	672
Bilaga 15	Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling.....	689

Prop. 2015/16:195 Bilaga 1	Bilaga 16	Nu aktuella lagförslag i promemorian Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar690
	Bilaga 17	Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar693
	Bilaga 18	Lagförslag i utkastet till lagrådsremiss Miljö-, social- och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling694
	Bilaga 19	Förteckning över remissinstanserna avseende utkastet till lagrådsremiss Miljö-, social- och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling716

Innehållsförteckning del 4

	Bilaga 20	Sammanställning över vilka bestämmelser som genomför LOU-direktivet (direktiv 2014/24/EU)717
	Bilaga 21	Sammanställning över vilka bestämmelser som genomför LUF-direktivet (direktiv 2014/25/EU).....732
	Bilaga 22	Sammanställning över vilka bestämmelser som genomför LUK-direktivet (direktiv 2014/23/EU)747
	Bilaga 23	Lagförslag i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling.....754
	Bilaga 24	Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling.....1013
	Bilaga 25	Nu aktuella lagförslag i lagrådsremissen Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar.....1387
	Bilaga 26	Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar.....1390
	Bilaga 27	Lagförslag i lagrådsremissen Kompletterande bestämmelser om upphandling1393
	Bilaga 28	Lagrådets yttrande över lagrådsremissen kompletterande bestämmelser om upphandling1409
	Bilaga 29	Lagförslag i lagrådsremissen Miljö-, social- och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling1416
	Bilaga 30	Lagrådets yttrande över lagrådsremissen Miljö-, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling.....1438

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/24/EU
av den 26 februari 2014
om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG
(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Offentlig upphandling av medlemsstaternas myndigheter eller för deras räkning måste överensstämma med principerna i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt (EUF-fördraget), särskilt om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer därav, bland annat om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. För offentliga kontrakt över ett visst värde bör dock bestämmelser fastställas om samordning av nationella upphandlingsförfaranden för att se till att dessa principer omsätts i praktiken och för att säkerställa att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.
- (2) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa 2020-strategin, som framgår av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* (nedan kallad *Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla*), som ett av de marknadsbaserade instrument som ska användas för att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den säkerställer att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. De upphandlingsregler

som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG ⁽⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG ⁽⁵⁾ bör därför ses över och moderniseras, i syfte att använda offentliga medel effektivare, i synnerhet genom att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling, och se till att upphandlande myndigheter kan utnyttja offentliga upphandlingar på ett bättre sätt till stöd för gemensamma samhällsmål. Det finns även ett behov av att klargöra grundläggande begrepp och principer för att säkerställa rättslig säkerhet samt inbegripa vissa aspekter i väletablerad rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

- (3) Vid genomförandet av detta direktiv bör Förenade nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ⁽⁶⁾ beaktas, särskilt i samband med val av medel för kommunikation, tekniska specifikationer, tilldelningskriterier och villkor för fullgörande av ett kontrakt.
- (4) De alltmer varierande formerna av offentliga åtgärder har gjort det nödvändigt att tydligare definiera själva begreppet upphandling; detta klargörande bör emellertid inte utvidga tillämpningsområdet för detta direktiv i jämförelse med direktiv 2004/18/EG. Unionens regler för offentlig upphandling är inte avsedda att täcka alla former av utbetalning av offentliga medel, utan enbart utbetalningar i syfte att anskaffa byggtreprenader, varor eller tjänster genom ett offentligt kontrakt. Det bör klargöras att sådana anskaffningar av byggtreprenader, varor eller tjänster bör omfattas av detta direktiv oberoende av om de genomförs genom inköp, leasing eller andra kontraktsformer.

Begreppet anskaffning bör förstås i vid mening som att få tillgång till fördelarna av de berörda byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna, vilket inte nödvändigtvis kräver att äganderätten överläts till de upphandlande myndigheterna. Vidare brukar inte enbart finansieringen, särskilt genom bidrag, av en verksamhet, som ofta är knuten till skyldigheten att återbetala de mottagna beloppen om de inte används för de avsedda ändamålen, omfattas av reglerna för offentlig upphandling. På liknande sätt

⁽¹⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.

⁽²⁾ EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT), och rådets beslut av den 11 februari 2014.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet) (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

⁽⁶⁾ Godkänt genom rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenade nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (EUT L 23, 27.1.2010, s. 35).

bör situationer då samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte ses som upphandling, utan enbart som auktorisationssystem (exempelvis licenser för läkemedel eller hälsovårdstjänster).

- (5) Det bör erinras om att ingenting i detta direktiv ålägger medlemsstaterna att använda underleverantörer eller lägga ut tillhandahållandet av tjänster som de själva önskar tillhandahålla på entreprenad eller organisera på annat sätt än genom offentliga kontrakt i den mening som avses i detta direktiv. Tillhandahållande av tjänster som grundas på lagar, författningar eller anställningsavtal bör inte omfattas. I vissa medlemsstater kan detta exempelvis gälla vissa administrativa tjänster och statliga tjänster, såsom verkställande och lagstiftande tjänster, eller tillhandahållandet av vissa samhällstjänster, såsom utrikespolitiska tjänster eller rättstjänster eller obligatorisk socialförsäkring.
- (6) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller avse liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.

Det bör likaledes erinras om att medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster, såsom posttjänster, som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

- (7) Det bör slutligen erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja deras allmänpolitiska mål. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Direktivet gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödsystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler.

- (8) Ett kontrakt bör bedömas vara ett offentligt byggtreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av de verksamheter som avses i bilaga II, även om kontraktet också kan omfatta tillhandahållande av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av dessa verksamheter. Offentliga tjänstekontrakt, särskilt på området för fastighetsförvaltningstjänster, kan i vissa fall omfatta byggtreprenad. Om emellertid sådan byggtreprenad är av underordnad betydelse i förhållande till kontraktets huvudinnehåll och är en följd av eller ett komplement till detta, kan det faktum att sådan byggtreprenad ingår i upphandlingen inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera det offentliga tjänstekontraktet som ett offentligt byggtreprenadkontrakt.

Med hänsyn till de många olika typerna av offentliga byggtreprenadkontrakt bör den upphandlande myndigheten emellertid kunna välja såväl gemensam som separat upphandling för projektering och utförande av byggtreprenader. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen ska vara gemensam eller separat.

- (9) Genomförande av en byggtreprenad som motsvarar de krav som anges av den upphandlande myndigheten kräver att den myndigheten ska ha vidtagit åtgärder för att fastställa typ av byggtreprenad eller åtminstone ha haft ett avgörande inflytande över projekteringen av den. Huruvida entreprenören genomför hela eller en del av byggtreprenaden på egen hand eller säkerställer genomförandet med andra medel bör inte ändra kontraktets klassificering som ett byggtreprenadkontrakt, så länge som entreprenören åtar sig en direkt eller indirekt rättsligt bindande skyldighet att säkerställa att byggtreprenaden genomförs.
- (10) Begreppen upphandlande myndigheter och särskilt offentligt rättsliga organ har vid upprepade tillfällen behandlats i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. För att det ska stå klart att den personkrets som omfattas av detta direktiv inte bör ändras, är det lämpligt att behålla de definitioner som domstolen använder och införliva ett visst antal förtydliganden som görs i denna rättspraxis, så att definitionerna kan förstås, utan att tolkningen av begreppet i rättspraxis ändras. Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett offentligt rättsligt organ, eftersom de behov i det allmänna intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär.

På liknande sätt har också villkoret avseende det tänkbara organets finansiering diskuterats i rättspraxis, där det bland annat klargörs att det med en finansiering "till största delen" avses "till mer än hälften", och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som läggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.

- (11) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål då de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande myndigheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande myndighetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande myndigheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.

- (12) För blandade kontrakt som kan delas upp, står det alltid de upphandlande myndigheterna fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del uteslutande med utgångspunkt i det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan, när de upphandlande myndigheterna väljer att ta med andra delar i upphandlingen, oavsett värde och vilka rättsregler som de andra delarna annars skulle ha omfattats av, bör huvudprincipen vara att detta direktiv fortsätter att gälla för hela det blandade kontraktet, om ett kontrakt bör tilldelas enligt bestämmelserna i detta direktiv om det skulle tilldelas ensamt.

- (13) Särskilda bestämmelser bör emellertid gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller delar som inte omfattas av EUF-fördraget. I dessa fall bör

det vara möjligt att inte tillämpa detta direktiv under förutsättning att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att undvika att kontrakt omfattas av detta direktiv eller av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG⁽¹⁾. Det bör klargöras att upphandlande myndigheter inte bör hindras från att välja att tillämpa detta direktiv på vissa blandade kontrakt i stället för att tillämpa direktiv 2009/81/EG.

- (14) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggtjänster, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktieföretag, universitet och andra former av enheter som inte är fysiska personer, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

- (15) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att grupperna antar en viss juridisk form när dessa grupper har blivit tilldelade kontraktet.

Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav på ekonomisk och finansiell ställning som anges i detta direktiv eller de kriterier för teknisk kunskap och yrkeskunskap som krävs av ekonomiska aktörer som deltar på egen hand.

När kontrakt fullgörs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis innebära krav på att grupperna i samband med upphandlingsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtjänster, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

- (16) Upphandlande myndigheter bör utnyttja alla medel som står till deras förfogande enligt nationell rätt för att förhindra att snedvridningar uppstår i offentliga upphandlingsförfaranden till följd av intressekonflikter. Detta kan inbegripa förfaranden för att upptäcka, förhindra och avhjälpa intressekonflikter.
- (17) Genom rådets beslut 94/800/EG⁽¹⁾ godkändes särskilt Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*). Syftet med WTO-avtalet är att fastställa en multilateral ram med balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att liberalisera och öka världshandeln. För kontrakt som omfattas av bilagorna 1, 2, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg 1 till WTO-avtalet, samt av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av, bör upphandlande myndigheter fullgöra skyldigheterna enligt dessa avtal genom att tillämpa detta direktiv på ekonomiska aktörer i tredjeländer som är parter i avtalen.
- (18) WTO-avtalet är tillämpligt på kontrakt över vissa tröskelvärden, som är fastställda i WTO-avtalet och utformade som särskilda dragningsrätter. De tröskelvärden som fastställs genom detta direktiv bör anpassas så att de i euro motsvarar WTO-avtalets tröskelvärden. Bestämmelser bör också införas om regelbundna översyner av tröskelvärdena i euro för att anpassa dem genom en rent matematisk beräkning till eventuella förändringar av eurons värde i förhållande till de särskilda dragningsrätterna. Utöver dessa regelbundna matematiska anpassningar bör en höjning av WTO-avtalets tröskelvärden övervägas under nästa förhandlingsomgång avseende tröskelvärdena.
- (19) Det bör klargöras att alla intäkter måste beaktas vid uppskattningen av ett kontrakts värde, oavsett om de kommer från den upphandlande myndigheten eller från tredje parter. Det bör också klargöras att begreppet likartade varor vid beräkningen av tröskelvärdena bör förstås som varor som är avsedda för identisk eller likartad användning, till exempel varor som utgörs av ett antal livsmedel eller av olika kontorsmöbler. En ekonomisk aktör som är verksam på det berörda området skulle i typfallet troligtvis ha sådana varor i sitt normala varuutbud.
- (20) Det bör klargöras att det vid uppskattningen av värdet av en viss upphandling bör vara tillåtet att grunda uppskattningen av värdet på en uppdelning av upphandlingen endast när detta motiveras av objektiva skäl. Det kan exempelvis vara motiverat att uppskatta kontraktsvärden för en separat operativ enhet hos den upphandlande myndigheten, såsom skolor eller daghem, under förutsättning att enheten i fråga självständigt ansvarar för sin upphandling. Detta kan antas vara fallet när den separata operativa enheten självständigt genomför upphandlingar och beslutar om inköp, förfogar över en egen budgetpost för de berörda upphandlingarna, ingår kontraktet självständigt och finansierar det ur en budget som den förfogar över. En uppdelning är inte motiverad när det bara är genomförandet av upphandlingen som den upphandlande myndigheten sköter decentraliserat.
- (21) Offentliga kontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter som är verksamma inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och som gäller dessa verksamheter omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU⁽²⁾. Kontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter inom ramen för deras transportverksamhet till havs, längs kusterna och på inre vattenvägar omfattas dock av det här direktivet.
- (22) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är det inte tillämpligt på upphandling som genomförs av internationella organisationer eller för deras räkning. Det behöver dock klargöras i vilken utsträckning detta direktiv bör tillämpas på upphandling som styrs av särskilda internationella regler.
- (23) Vid offentlig upphandling av vissa audiovisuella medietjänster och radiotjänster från leverantörer av medietjänster bör hänsyn kunna tas till kulturella eller sociala överväganden som gör att upphandlingsreglerna inte bör tillämpas. Av dessa skäl bör det göras undantag för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av leverantörerna av medietjänster själva och som avser anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial som är färdigt för användning samt andra förberedande tjänster, t.ex. sådana tjänster som har samband med manuskript eller artistuppträdanden vilka behövs för att producera programmet. Det bör också klargöras att detta undantag även bör tillämpas på både radio- och tv-tjänster och beställtjänster (icke-linjära medietjänster). Detta undantag bör dock inte tillämpas på tillhandahållandet av den tekniska utrustning som behövs för produktion, samproduktion och sändning av sådana program.
- (24) Det bör erinras om att skiljemanna- och förlikningstjänster och andra liknande former av alternativ tvistlösning vanligen tillhandahålls av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler. Det bör klargöras att detta direktiv inte bör tillämpas på tjänstekontrakt för tillhandahållande av sådana tjänster, oavsett deras benämning i nationell lagstiftning.

⁽¹⁾ Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående på gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 23.12.1994, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (se sidan 243 i detta nummer av EUT).

- (25) Ett visst antal juridiska tjänster utförs av tjänsteleverantörer som utses av en medlemsstats domstol eller tribunal, innefattar advokaters företrädande av klienter i rätten, måste tillhandahållas av notarier eller är förenade med utövandet av offentlig makt. Sådana juridiska tjänster brukar tillhandahållas av organ eller fysiska personer som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler, exempelvis utnämningen av åklagare i vissa medlemsstater. Dessa juridiska tjänster bör följaktligen undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (26) Det bör påpekas att begreppet finansiella instrument i detta direktiv har samma innebörd som i övrig lagstiftning om den inre marknaden och det bör fastställas, mot bakgrund av inrättandet nyligen av Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, att insatser inom ramen för den faciliteten och den mekanismen bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Slutligen bör det klargöras att lån, oavsett om de har samband med utfärdandet av värdepapper eller andra finansiella instrument, eller andra därmed sammanhängande verksamheter, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (27) Det bör erinras om att det i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007⁽¹⁾ uttryckligen anges att direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG är tillämpliga på tjänstekontrakt respektive offentliga kontrakt om trafik avseende kollektivtrafik med buss eller spårvagn, medan förordning (EG) nr 1370/2007 är tillämplig på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik med buss- och spårvagn. Det bör dessutom erinras om att den förordningen ska fortsätta att tillämpas på avtal om (allmän) trafik och på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana. För att klargöra förhållandet mellan detta direktiv och förordning (EG) nr 1370/2007 bör det uttryckligen anges att detta direktiv inte ska tillämpas på tjänstekontrakt som avser tillhandahållande av kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana; tilldelning av sådana kontrakt bör även fortsättningsvis omfattas av den förordningen. Medlemsstaterna bör, i den mån förordning (EG) nr 1370/2007 tillåter nationell lagstiftning att avvika från de regler som fastställs i den förordningen, i sin nationella lagstiftning kunna fastställa att avtal om allmän trafik i fråga om kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana ska tilldelas genom ett upphandlingsförfarande som följer deras allmänna regler för offentlig upphandling.
- (28) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när de utförs av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de
- förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000-3 som uteslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter bör omfattas av det särskilda systemet som gäller sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade kontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.
- (29) Det är lämpligt att erinra om att detta direktiv endast gäller för medlemsstaternas upphandlande myndigheter. Följaktligen omfattas politiska partier i allmänhet inte av dess bestämmelser, eftersom de inte är upphandlande myndigheter. Politiska partier i vissa medlemsstater kan emellertid omfattas av begreppet offentligrättsliga organ.
- Vissa tjänster (såsom produktion av propagandafilmer och propagandavideor) är dock så oupplösligt knutna till tjänsteleverantörens politiska åsikter när de tillhandahålls i samband med en valkampanj att tjänsteleverantörerna normalt väljs på ett sätt som inte kan underkastas upphandlingsregler.
- Slutligen bör det erinras om att stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser omfattas av andra bestämmelser än de som fastställs i detta direktiv.
- (30) I vissa fall kan en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter vara de enda som får tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten innehar en ensamrätt enligt lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att detta direktiv inte behöver tillämpas på tilldelning av offentliga tjänstekontrakt till den upphandlande myndigheten eller sammanslutningen.
- (31) Det råder betydande rättsosäkerhet om i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan enheter inom den offentliga sektorn ska omfattas av regler för offentlig upphandling. Tolkningen av relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol varierar mellan medlemsstaterna och även mellan upphandlande myndigheter. Det är därför nödvändigt att klargöra i vilka fall reglerna om offentlig upphandling inte är tillämpliga på kontrakt som ingås inom den offentliga sektorn.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

Ett sådant klagörande bör vägledas av de principer som fastställts i Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis. Enbart det faktum att båda avtalsparterna själva är myndigheter utesluter inte i sig tillämpning av upphandlingsreglerna. Tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling bör dock inte inskränka upphandlande myndigheters frihet att utföra de offentliga uppdrag som åligger dem genom att använda sina egna resurser, vilket innefattar möjligheten att samarbeta med andra myndigheter.

Det bör säkerställas att undantag för samarbete mellan myndigheter inte leder till att konkurrensen snedvrids i förhållande till privata ekonomiska aktörer i den mån det gynnar en privat tjänsteleverantör i förhållande till dess konkurrenter.

- (32) Offentliga kontrakt som tilldelas en kontrollerad juridisk person bör inte omfattas av tillämpningen av de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv om den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den kontroll som den utövar över sina egna förvaltningar, förutsatt att den kontrollerade juridiska personen genomför mer än 80 % av sin verksamhet i och med fullgörandet av de uppgifter som den anförtrots av den kontrollerande upphandlande myndigheten eller av andra juridiska personer som kontrolleras av den upphandlande myndigheten, oavsett vem som drar nytta av fullgörandet av kontraktet.

Detta undantag bör inte utvidgas till situationer där en privat ekonomisk aktör har ett direkt ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, eftersom tilldelning av ett offentligt kontrakt utan ett förfarande under konkurrens under sådana omständigheter skulle ge den privata ekonomiska aktören som har en kapitalandel i den kontrollerade juridiska personen en oönskvärd förmån gentemot dess konkurrenter. Mot bakgrund av särdragen hos offentliga organ med obligatoriskt medlemskap, såsom organisationer som ansvarar för förvaltning eller utövande av vissa offentliga tjänster, bör detta dock inte gälla i fall där särskilda privata ekonomiska aktörers ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital är obligatoriskt enligt en bestämmelse i den nationella lagstiftningen i överensstämmelse med fördragen, förutsatt att ett sådant ägarintresse är icke-kontrollerande och icke-blockerande och inte ger ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personens beslut. Det bör ytterligare klargöras att den avgörande faktorn enbart består i det direkta privata ägarintresset i den kontrollerade juridiska personen. Om det föreligger ett privat ägarintresse i den kontrollerande upphandlande myndighetens eller de kontrollerande upphandlande myndigheternas kapital hindrar detta sålunda inte att offentliga kontrakt tilldelas den kontrollerade juridiska personen utan att man tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv, eftersom ett sådant ägarintresse inte inverkar negativt på konkurrensen mellan privata ekonomiska aktörer.

Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter såsom offentlighetsorgan, som kan ha ett privat ägarintresse i kapitalet, bör kunna utnyttja undantaget för övergripande samarbete. När alla andra villkor för det övergripande samarbetet är uppfyllda bör följaktligen undantaget för övergripande samarbete även omfatta sådana upphandlande myndigheter när kontraktet ingås uteslutande mellan upphandlande myndigheter.

- (33) Upphandlande myndigheter bör kunna välja att tillhandahålla sina offentliga tjänster gemensamt genom samarbete utan skyldighet att använda en viss juridisk form. Ett sådant samarbete kan omfatta alla typer av verksamhet som sammanhänger med fullgörandet av tjänster och ansvar som förelagts de deltagande myndigheterna eller som de påtagit sig ansvaret för, t.ex. obligatoriska eller frivilliga uppgifter för lokala eller regionala myndigheter eller tjänster som genom lag ålagts vissa organ. De tjänster som tillhandahålls av de olika deltagande myndigheterna måste inte nödvändigtvis vara identiska; de kan också komplettera varandra.

Kontrakt för gemensamt tillhandahållande av offentliga tjänster bör inte omfattas av tillämpningen av reglerna i detta direktiv förutsatt att de har ingåtts uteslutande mellan upphandlande myndigheter, att genomförandet av samarbetet endast styrs av överväganden som sammanhänger med allmänintresset och att ingen privat tjänsteleverantör gynnas i förhållande till sina konkurrenter.

För att uppfylla dessa villkor bör samarbetet grundas på ett samarbetskoncept. För sådant samarbete krävs inte att alla deltagande myndigheter åtar sig att fullgöra de huvudsakliga avtalsförpliktelserna så länge det finns åtaganden om att bidra till ett fullgörande av den berörda offentliga tjänsten genom samarbete. Genomförandet av samarbetet, inbegripet ekonomiska överföringar mellan de deltagande upphandlande myndigheterna, bör dessutom endast styras av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

- (34) Det finns vissa fall där en juridisk person, enligt tillämpliga bestämmelser i nationell lagstiftning, agerar som ett instrument eller en teknisk tjänst för vissa fastställda upphandlande myndigheter och är skyldig att utföra order från dessa upphandlande myndigheter utan inflytande över ersättningen för sin insats. Ett sådant rent administrativt förhållande bör inte omfattas av offentliga upphandlingsförfaranden, mot bakgrund av att det inte grundas på något avtal.

- (35) Industrin bör uppmuntras att medfinansiera program för forskning och utveckling (FoU). Det bör därför klargöras att detta direktiv endast är tillämpligt när någon sådan medfinansiering inte förekommer och när utfallet av FoU-verksamheten kommer berörd upphandlande myndighet till godo. Detta bör inte utesluta möjligheten att den tjänsteleverantör som har utfört verksamheten offentligt kan redogöra för denna, så länge som den upphandlande myndigheten behåller den exklusiva rättigheten att använda FoU-utfallet i sin egen verksamhet. Fiktiva utbyten av FoU-resultat eller enbart symbolisk medverkan i ersättningen till tjänsteleverantören bör dock inte hindra att detta direktiv tillämpas.
- (36) Anställning och sysselsättning bidrar till social integration och är av största vikt när det gäller att garantera lika möjligheter för alla. I detta sammanhang kan skyddade verkstäder spela en väsentlig roll. Detsamma gäller för andra sociala företag vars främsta syfte är att stödja social och yrkesmässig integration eller återintegration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer, såsom arbetslösa, missgynnade minoriteter eller på annat sätt marginaliserade befolkningsgrupper. Sådana verkstäder eller företag kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i tilldelningsförfaranden för offentliga kontrakt eller för vissa delar av dessa för sådana verkstäder eller företag eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
- (37) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i offentliga upphandlingsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande myndigheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggentreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar, författningar, dekret och beslut både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i bilaga XI tillämpas under fullgörandet av kontraktet. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas.
- De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG⁽¹⁾ och på ett sätt som
- säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.
- (38) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses vara tillhandahållna på den ort där tjänsterna utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.
- (39) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i kontraktbestämmelserna. Det bör också vara möjligt att i offentliga kontrakt inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.
- (40) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i upphandlingsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt, vid tillämpning av kriterierna för utslutning och vid tillämpning av bestämmelserna om onormalt låga anbud. De nödvändiga kontrollerna för detta ändamål bör utföras i enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om bevismedel och egen försäkran.
- (41) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.
- (42) Det finns ett stort behov av att upphandlande myndigheter får större flexibilitet att välja ett upphandlingsförfarande enligt vilket förhandlingar ska föras. En ökad användning av dessa förfaranden ökar också troligtvis den gränsöverskridande handeln, eftersom utvärderingen har visat att kontrakt som tilldelas genom förhandlat förfarande med föregående meddelande om upphandling har en särskilt hög frekvens framgångsrika anbudsgivare från andra länder. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva användning av förhandlat förfarande under konkurrens eller konkurrenspräglad dialog i olika situationer där öppna eller selektiva förfaranden utan förhandlingar sannolikt inte skulle leda till tillfredsställande upphandlingsresultat. Det bör erinras om att användningen av konkurrenspräglad dialog på senare år har ökat betydligt vad beträffar värdet av de berörda kontrakten. Förfarandet har

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

visat sig vara användbart i de fall då upphandlande myndigheter inte kan specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska, finansiella eller rättsliga lösningar. Denna situation kan särskilt uppkomma i samband med innovativa projekt, genomförandet av större integrerade infrastrukturprojekt på transportområdet, stora datanät eller projekt som omfattar komplicerad och strukturerad finansiering. Upphandlande myndigheter bör när så är lämpligt uppmanas att utnämna en projektledare för att säkerställa ett gott samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och den upphandlande myndigheten under tilldelningsförfarandet.

- (43) För byggentreprenadkontrakt innefattar sådana situationer byggentreprenader som inte avser standardbyggnader eller som inbegriper formgivning eller innovativa lösningar. För tjänster eller varor som kräver anpassning eller formgivning ger användning av ett förhandlat förfarande under konkurrens eller en konkurrenspräglad dialog sannolikt mervärde. Sådana krav på anpassning eller formgivning är nödvändiga särskilt då det gäller komplexa inköp, såsom inköp av sofistikerade varor, intellektuella tjänster, t.ex. vissa konsulttjänster, arkitekttjänster eller ingenjörstjänster, eller större projekt i fråga om informations- och kommunikationsteknik (IKT). I dessa fall kan förhandlingar vara nödvändiga för att garantera att varan eller tjänsten i fråga motsvarar den upphandlande myndighetens behov. För färdigproducerade tjänster eller varor som kan tillhandahållas av flera olika ekonomiska aktörer på marknaden, bör förhandlat förfarande under konkurrens och konkurrenspräglad dialog inte användas.
- (44) Det förhandlade förfarandet under konkurrens bör även kunna användas i fall då ett öppet eller selektivt förfarande lett till enbart ogiltiga eller oacceptabla anbud. I sådana fall bör upphandlande myndigheter ha rätt att föra förhandlingar i syfte att erhålla giltiga och acceptabla anbud.
- (45) Det förhandlade förfarandet under konkurrens bör förses med lämpliga garantier för att se till att principerna om likabehandling och öppenhet iakttas. Upphandlande myndigheter bör i synnerhet från början ange de minimikrav som kännetecknar upphandlingen, och dessa bör inte ändras under förhandlingarna. Tilldelningskriterier och deras viktning bör förbli stabila under hela förfarandet och bör inte vara föremål för förhandling, för att garantera likabehandling av alla ekonomiska aktörer. Förhandlingarna bör ha som mål att förbättra anbuden så att det är möjligt för upphandlande myndigheter att erhålla byggentreprenader, varor och tjänster som är perfekt anpassade till deras särskilda behov. Förhandlingar får avse alla aspekter av de inköpta byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna, innefattande till exempel kvalitet, kvantiteter, handelsklausuler samt sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper, förutsatt att de inte utgör minimikrav.

Det bör klargöras att de minimikrav som den upphandlande myndigheten fastställer är de villkor och egenskaper (i synnerhet fysiska, funktionella och rättsliga) som alla anbud bör uppfylla eller inneha för att den upphandlande myndigheten ska kunna tilldela kontraktet i enlighet med de valda tilldelningskriterierna. För att säkerställa förfarandets öppenhet och spårbarhet bör alla städer vederbörligen dokumenteras. Dessutom bör alla anbud under förfarandena lämnas in skriftligen.

- (46) Upphandlande myndigheter bör få förkorta vissa tidsfrister för öppet respektive selektivt förfarande samt för förhandlade förfaranden under konkurrens där tidsfristerna skulle vara omöjliga att tillämpa på grund av brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt av de upphandlande myndigheterna. Det bör klargöras att det inte måste vara synnerligen brådskande situationer till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den.
- (47) Forskning och innovation, inklusive miljöinnovation och social innovation, tillhör de viktigaste drivkrafterna för framtida tillväxt och har satts i centrum för Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Myndigheter bör utnyttja offentlig upphandling på bästa möjliga strategiska sätt för att stimulera innovation. Köp av innovativa varor, byggentreprenader och tjänster är betydelsefullt för att förbättra effektiviteten och kvaliteten på offentliga tjänster samtidigt som man försöker lösa viktiga samhällsproblem. Det bidrar till att uppnå bästa möjliga värde för offentliga medel samt till mer övergripande ekonomisk, miljömässig och samhällelig nytta genom att ge upphov till nya idéer, omsätta dem i innovativa varor och tjänster och därigenom främja hållbar ekonomisk tillväxt.
- Det bör erinras om att ett antal modeller för upphandling beskrivs i kommissionens meddelande av den 14 december 2007 med titeln Förkommersiell upphandling: Att driva på innovation för att få offentliga tjänster av hög kvalitet i Europa, vilket avser upphandling av de FoU-tjänster som inte omfattas av detta direktiv. Modellerna skulle även fortsättningsvis kunna användas, men detta direktiv bör också bidra till att underlätta offentlig upphandling av innovation och hjälpa medlemsstaterna att uppnå innovationsunionens mål.
- (48) Med hänsyn till vikten av innovation bör upphandlande myndigheter uppmanas att tillåta alternativa anbud så ofta som möjligt. Dessa myndigheter bör följaktligen uppmärksammas på behovet av att fastställa minimikrav som de alternativa anbuden ska uppfylla innan de anger att alternativa anbud får lämnas.

- (49) Om det finns ett behov av att utveckla en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och därefter köpa denna vara, tjänst eller byggtreprenad, och behovet inte kan uppfyllas med lösningar som redan tillhandahålls på marknaden, bör upphandlande myndigheter ha tillträde till ett särskilt upphandlingsförfarande för kontrakt som omfattas av detta direktiv. Detta särskilda förfarande bör tillåta upphandlande myndigheter att ingå långsiktiga innovationspartnerskap för utveckling och efterföljande köp av nya, innovativa varor, tjänster eller byggtreprenader, förutsatt att dessa kan levereras till överenskomna kapacitetsnivåer och kostnader, utan att det behövs ett separat upphandlingsförfarande för köpet. Innovationspartnerskapet bör baseras på de förfaranderegler som tillämpas på det förhandlade förfarandet under konkurrens, och kontrakten bör endast tilldelas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket är det lämpligaste sättet att jämföra anbud som rör innovativa lösningar. Oavsett om det rör sig om mycket stora eller mindre innovationsprojekt bör innovationspartnerskapet struktureras på ett sådant sätt att det kan ge det nödvändiga efterfrågetrycket på marknaden som ger incitament till utveckling av en innovativ lösning utan att marknaden för den skall sättas ur spel.

En upphandlande myndighet bör därför inte använda innovationspartnerskap på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. I vissa fall kan upprättandet av innovationspartnerskap med flera partner bidra till att undvika sådana effekter.

- (50) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör förhandlade förfaranden utan föregående offentliggörande av meddelande om upphandling endast användas under mycket exceptionella omständigheter. Undantaget bör begränsas till fall då offentliggörande antingen är omöjligt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse eller som inte kan tillskrivas den, eller där det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens eller bättre upphandlingsresultat, inte minst därför att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan fullgöra kontraktet. Detta gäller för konstverk, när konstnärens identitet i sig avgör konstföremålets unika art och värde. Exklusivitet kan också uppstå av andra skäl, men endast objektivt exklusiva situationer kan motivera användningen av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, där den exklusiva situationen inte har skapats av den upphandlande myndigheten själv med tanke på det framtida upphandlingsförfarandet.

Upphandlande myndigheter som åberopar detta undantag bör motivera varför det inte finns några rimliga alternativ eller andra möjliga utvägar, såsom att använda alternativa distributionskanaler, inklusive utanför den

medlemsstat där den upphandlande myndigheten finns, eller överväga till sin funktion jämförbara byggtreprenader, varor och tjänster.

Om den exklusiva situationen har uppstått av tekniska skäl bör de definieras och motiveras ytterst noggrant från fall till fall. Det kan exempelvis röra sig om att det är tekniskt nära nog omöjligt för en annan ekonomisk aktör att uppnå erforderlig fullgörandenivå eller att det är nödvändigt att använda specifik kunskap eller specifika verktyg eller medel som endast en ekonomisk aktör har. Tekniska skäl kan också innebära särskilda driftskompatibilitetskrav som måste uppfyllas i syfte att säkerställa att de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas kommer att fungera.

Slutligen är det inte ändamålsenligt att genomföra en upphandling när varor förväras direkt på en varumarknad, inklusive handelsplattformar för råvaror, exempelvis jordbruksprodukter, råmaterial och energiutbyten, om den reglerade och övervakade multilaterala handelsstrukturen på ett naturligt sätt garanterar marknadspriserna.

- (51) Det bör klargöras att bestämmelserna om skydd av konfidentiell information inte på något sätt utgör ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inklusive eventuella senare ändringar.
- (52) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av meddelanden om upphandlingar och öka effektiviteten och öppenheten i upphandlingsprocesserna. De bör bli standardhjälpmedel för kommunikationen och informationsutbytet i upphandlingsförfaranden, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i upphandlingar på hela den inre marknaden. Det bör därför vara obligatoriskt att överföra meddelanden om upphandling i elektronisk form, att göra upphandlingsdokumenten tillgängliga på elektronisk väg och – efter en övergångsperiod på 30 månader – att i alla skeden av förfarandet föra en elektronisk kommunikation, dvs. kommunikation med hjälp av elektroniska medel; detta gäller också överföringen av anbudsansökningar, och särskilt överföringen av anbud (elektronisk inlämning). Medlemsstaterna och upphandlande myndigheter bör ha rätt att gå längre om de så önskar. Det bör också klargöras att obligatorisk användning av elektroniska medel för kommunikation enligt detta direktiv dock inte innebär att upphandlande myndigheter är tvungna att behandla anbuden elektroniskt eller genomföra elektronisk utvärdering eller automatisk databehandling. Dessutom bör enligt detta direktiv inga delar av den offentliga upphandlingsprocessen efter kontraktstilldelningen omfattas av skyldigheten att använda elektroniska medel för kommunikation och detta bör också gälla den interna kommunikationen inom den upphandlande myndigheten.

- (53) Upphandlande myndigheter bör, utom i vissa särskilda situationer, använda elektroniska medel för kommunikation som är icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och som inte begränsar de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet. Användningen av sådana medel för kommunikation bör också ta vederbörlig hänsyn till tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det bör klargöras att det inte skulle vara lämpligt att kräva att elektroniska medel för kommunikation används i alla stadier i upphandlingsförfarandet om denna användning kräver särskilda hjälpmedel eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller när kommunikationerna i fråga endast kan hanteras med hjälp av specialiserad kontorsutrustning. Upphandlande myndigheter bör därför inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning av anbud i vissa fall, som bör anges i en uttömmande förteckning. I detta direktiv anges att sådana fall bör omfatta situationer där det krävs användning av specialiserad kontorsutrustning som i allmänhet inte finns tillgänglig för upphandlande myndigheter, exempelvis storformatsskrivare. I vissa upphandlingsförfaranden kan det enligt upphandlingsdokumenten efterfrågas en fysisk modell eller en arkitektmodell som inte kan översändas elektroniskt till den upphandlande myndigheten. I sådana situationer bör modellen sändas per post eller annan lämplig transportör till den upphandlande myndigheten.

Det bör dock klargöras att användningen av andra medel för kommunikation bör begränsas till de delar av anbudet där elektroniska medel för kommunikation inte krävs.

Det bör klargöras att de upphandlande myndigheterna, där så krävs av tekniska skäl, bör kunna fastställa en maximigräns för storleken på de filer som kan överföras.

- (54) Det kan finnas undantagsfall i vilka de upphandlande myndigheterna bör ha rätt att inte använda elektroniska medel för kommunikation, när det är nödvändigt att inte använda sådana medel för kommunikation för att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information. Det bör klargöras att elektroniska verktyg som inte är allmänt tillgängliga bör användas när deras användning kan erbjuda den nödvändiga skyddsnivån. Detta kan exempelvis vara fallet när de upphandlande myndigheterna kräver att dedikerade, säkra medel för kommunikation, till vilka de erbjuder tillgång, används.
- (55) Skilda tekniska format eller processer och meddelandestandarder kan potentiellt innebära hinder för driftskompatibiliteten, inte enbart inom en medlemsstat utan

också, och särskilt, mellan medlemsstaterna. För att till exempel kunna delta i ett upphandlingsförfarande där användning av elektroniska kataloger – ett format för att presentera och organisera information på ett för alla deltagande anbudsgivare gemensamt sätt och som lämpar sig för elektronisk hantering – tilläts eller krävs, skulle de ekonomiska aktörerna, i avsaknad av standarder, vara tvungna att skräddarsy sina egna kataloger för varje upphandlingsförfarande, vilket skulle medföra att de måste tillhandahålla mycket likartad information i olika format, beroende på vilka krav som ställs av berörd upphandlande myndighet. En standardisering av katalogformat skulle därmed förbättra driftskompatibiliteten, öka effektiviteten och även minska de insatser som krävs från de ekonomiska aktörernas sida.

- (56) När kommissionen överväger om det finns ett behov av att säkerställa eller stärka driftskompatibiliteten mellan olika tekniska format eller process- och meddelandestandarder genom att göra användningen av specifika standarder obligatorisk, och i så fall vilka standarder som ska användas, bör den ta största möjliga hänsyn till de berörda intressenternas synpunkter. Den bör också beakta i vilken utsträckning de ekonomiska aktörerna och de upphandlande myndigheterna redan har använt en viss standard i praktiken och hur väl den har fungerat. Innan kommissionen gör användningen av en viss teknisk standard obligatorisk bör den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassning till befintliga e-upphandlingslösningar, inklusive infrastruktur, processer och programvara. Om de berörda standarderna inte har tagits fram av ett internationellt, europeiskt eller nationellt standardiseringsorgan bör de uppfylla de krav som är tillämpliga på IKT-standarder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012⁽¹⁾.

- (57) Innan medlemsstaterna och de upphandlande myndigheterna specificerar vilken säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medel för kommunikation som ska användas i olika skeden av tilldelningsförfarandet bör de utvärdera proportionaliteten mellan, å ena sidan, de krav som syftar till att säkerställa korrekt och pålitlig identifiering av avsändarna i den berörda kommunikationen samt integriteten i innehållet och, å andra sidan, risken för att problem uppstår, t.ex. i situationer när meddelanden skickas av en annan avsändare än vad som angetts. Under i övrigt lika förhållanden skulle detta innebära att den nödvändiga säkerhetsnivån för exempelvis ett e-postmeddelande där man vill få bekräftat exakt var ett informationsmöte kommer att äga rum inte behöver vara

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

densamma som för själva anbudet, som är ett bindande erbjudande från den ekonomiska aktören. På liknande sätt kan utvärderingen av proportionaliteten resultera i att en lägre säkerhetsnivå krävs i samband med ett förnyat inlämnande av elektroniska kataloger eller inlämnande av anbud i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tillgången till upphandlingsdokument.

- (58) Även om väsentliga delar av upphandlingsförfarandet, såsom upphandlingsdokument, anbudsansökningar, bekräftelse av intresse och anbud, alltid bör genomföras skriftligen, bör muntlig kommunikation med ekonomiska aktörer i andra fall även fortsättningsvis vara möjlig, förutsatt att innehållet dokumenteras i lämplig utsträckning. Detta är nödvändigt för att säkerställa en lämplig grad av insyn som gör det möjligt att kontrollera om principen om likabehandling har följts. Det är särskilt av stor vikt att sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som kan påverka innehållet i och bedömningen av anbudet dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

- (59) Det finns en starkt växande tendens på unionens marknader för offentlig upphandling att begära att offentliga upphandlare ska samla sina inköp för att uppnå stor-driftsfördelar, bland annat lägre priser och transaktionskostnader, och för att förbättra och professionalisera upphandlingsverksamheten. Detta kan uppnås genom att inköpen samordnas med avseende på antingen antalet upphandlande myndigheter eller volym och värde över tiden. Sammanläggning och centralisering av inköp bör dock noga övervakas för att kunna undvika för långt driven koncentration av köpkraft och hemliga överenskommelser, bevara öppenhet och konkurrens samt ge små och medelstora företag möjlighet att få tillträde till marknaden.

- (60) Ramavtal är ett instrument som har använts i stor utsträckning och betraktas som en effektiv upphandlingsmetod i hela Europa. Instrumentet bör därför i stort sett behållas som det är. Vissa aspekter behöver dock klargöras, särskilt att ramavtal inte bör användas av en upphandlande myndighet som själv inte identifieras i dessa. I detta syfte bör de upphandlande myndigheter som är parter i ett specifikt ramavtal från första början tydligt anges, antingen genom att de namnges eller på annat sätt, som en hänvisning till en viss kategori av upphandlande myndigheter inom ett tydligt avgränsat geografiskt

område, så att berörda upphandlande myndigheter enkelt och otvetydigt kan identifieras. På samma sätt bör ett ramavtal inte vara öppet för anslutning av nya ekonomiska aktörer när det väl har ingåtts. När en inköpscentral använder allmänna register över upphandlande myndigheter eller kategorier av upphandlande myndigheter, såsom lokala myndigheter i ett visst geografiskt område, och myndigheterna har rätt att utnyttja de ramavtal som inköpscentralen ingår, bör inköpscentralen göra detta på ett sätt som gör det möjligt att kontrollera inte bara den berörda upphandlande myndighetens identitet, utan också från vilket datum den fick rätt att utnyttja de ramavtal som inköpscentralen ingår, eftersom detta datum avgör vilka specifika ramavtal som den upphandlande myndigheten bör få använda.

- (61) De objektiva kriterierna för att avgöra vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som bör utföra en viss uppgift, t.ex. tillhandahålla varor eller tjänster avsedda att användas av fysiska personer, får, för de ramavtal där samtliga villkor fastställs, innefatta de berörda fysiska personernas behov eller val.

Upphandlande myndigheter bör ges större flexibilitet vid upphandling från ramavtal som ingås med fler än en ekonomisk aktör och där samtliga villkor fastställts.

I sådana fall bör de upphandlande myndigheterna ha möjlighet att anskaffa specifika byggtreprenader, varor eller tjänster som omfattas av ramavtalet, antingen från en av de ekonomiska aktörerna, som utses i enlighet med objektiva kriterier och på de redan fastställda villkoren, eller genom tilldelning av ett specifikt kontrakt avseende berörda byggtreprenader, varor eller tjänster efter en förnyad konkurrensutsättning bland de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet. För att säkerställa öppenhet och likabehandling bör den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten för ramavtalet uppge vilka objektiva kriterier som kommer att styra valet mellan dessa båda metoder för att fullgöra ramavtalet. Sådana kriterier kan till exempel avse kvantitet, värde eller karakteristika för berörda byggtreprenader, varor eller tjänster, inbegripet behovet av en högre servicegrad eller en högre säkerhetsnivå, eller förändringar i prisnivåerna jämfört med ett förutbestämt prisindex. Ramavtal bör inte användas på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. De upphandlande myndigheterna bör enligt detta direktiv inte vara skyldiga att anskaffa byggtreprenader, varor eller tjänster som omfattas av ett ramavtal enligt det ramavtalet.

(62) Det bör också klargöras att kontrakt som grundas på ett ramavtal visserligen måste tilldelas innan själva ramavtalet löper ut, men att löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal inte behöver sammanfalla med löptiden för det ramavtalet utan i förekommande fall får vara kortare eller längre. Det bör i synnerhet vara tillåtet att fastställa löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal med beaktande av faktorer såsom den tid som behövs för deras fullgörande, när underhåll av utrustning med en uppskattad ekonomisk livslängd på mer än fyra år ingår eller när det behövs omfattande utbildning av personal för att fullgöra kontraktet.

Det bör också klargöras att det kan finnas undantagsfall i vilka löptiden för själva ramavtalen bör få fastställas till mer än fyra år. Dessa fall, som bör vara vederbörligen motiverade framför allt av föremålet för ramavtalet, kan uppstå exempelvis när ekonomiska aktörer måste förfoga över utrustning för vilken avskrivningstiden är längre än fyra år och som måste vara tillgänglig när som helst under ramavtalets hela löptid.

(63) Erfarenheten visar även att det finns ett behov av att anpassa reglerna för dynamiska inköpssystem så att de upphandlande myndigheterna till fullo kan utnyttja de möjligheter som detta instrument erbjuder. Systemen behöver förenklas, särskilt på så sätt att de hanteras i form av ett selektivt förfarande som skulle underlätta behovet av preliminära anbud, vilket har setts som en av de stora bördorna i samband med dynamiska inköpssystem. Alla ekonomiska aktörer som lämnar in en ansökan om att få delta och som uppfyller urvalskriterierna bör således få delta i upphandlingsförfaranden som genomförs som dynamiska inköpssystem under den tid de är giltiga. Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för de upphandlande myndigheterna att få tillgång till ett särskilt brett urval av anbud, och således uppnå ett optimalt utnyttjande av offentliga medel genom en omfattande konkurrens vad gäller frekvent använda eller färdigproducerade varor, byggtreprenader eller tjänster som är allmänt tillgängliga på marknaden.

(64) Dessa anbudsansökningar bör normalt granskas inom högst tio arbetsdagar, med tanke på att utvärderingen av urvalskriterier kommer att ske på grundval av de förenklade dokumentationskrav som anges i detta direktiv. När ett dynamiskt inköpssystem initialt inrättas kan den upphandlande myndigheten emellertid, som svar på det första meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse, få så många anbudsansökningar att de kan behöva mer tid för att granska dem. Detta bör kunna tillåtas, förutsatt att ingen specifik upphandling inleds innan samtliga ansökningar har granskats. De upphandlande myndigheterna bör själva få organisera granskningen av anbudsansökningarna, exempelvis genom att besluta att granskningar ska genomföras endast en gång per vecka, förutsatt att tidsfristerna för granskning av varje ansökan om att få delta kan hållas.

(65) När som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid bör de upphandlande myndigheterna få begära

att de ekonomiska aktörerna inom en lämplig tidsfrist lämnar in en ny och uppdaterad egen försäkring om att de kvalitativa urvalskriterierna kommer att uppfyllas. Det bör erinras om att den möjlighet som anges i de allmänna bestämmelserna om bevismedel i detta direktiv, nämligen att begära att de ekonomiska aktörerna lämnar in kompletterande handlingar, och om skyldigheten för den anbudsgivare till vilken man har beslutat att tilldela kontraktet att göra detta, också gäller i det specifika sammanhang som avser dynamiska inköpssystem.

(66) För att främja små och medelstora företags möjligheter att delta i stora dynamiska inköpssystem, exempelvis sådana som drivs av en inköpscentral, bör den berörda upphandlande myndigheten kunna dela in systemet i objektivi definierade kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster. Sådana kategorier bör definieras genom en hänvisning till objektiva faktorer som exempelvis kan omfatta största tillåtna storlek på specifika kontrakt som ska tilldelas inom den berörda kategorin eller ett specifikt geografiskt område inom vilket specifika kontrakt ska fullgöras. Om ett dynamiskt inköpssystem delas in i kategorier bör den upphandlande myndigheten tillämpa urvalskriterier som är proportionella i förhållande till särdragen för den berörda kategorin.

(67) Det bör klargöras att elektroniska auktioner vanligtvis inte är lämpliga för vissa offentliga byggtreprenadkontrakt och offentliga tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggtreprenader, eftersom endast de aspekter som är lämpliga för automatisk utvärdering på elektronisk väg, utan ingripande eller bedömning från den upphandlande myndighetens sida, nämligen aspekter som är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal, kan bli föremål för elektronisk auktion.

Det bör emellertid också klargöras att elektroniska auktioner kan användas vid upphandling av en specifik immateriell rättighet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande myndigheterna visserligen har rätt att minska antalet anbudsökande eller anbudsgivare så länge som auktionen inte har inletts, men att ingen ytterligare minskning av antalet anbudsgivare som deltar i den elektroniska auktionen bör tillåtas efter det att auktionen har inletts.

(68) Det utvecklas ständigt nya elektroniska upphandlingstekniker, exempelvis elektroniska kataloger. Med elektroniska kataloger förstås format för att presentera och organisera information på ett sätt som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling. Ett exempel kan vara att anbud presenteras i form av ett kalkylblad. Upphandlande myndigheter bör kunna kräva elektroniska kataloger i alla tillgängliga förfaranden där det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas. Elektroniska kataloger bidrar till att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten vid offentlig upphandling, särskilt genom

tids- och kostnadsbesparingar. Vissa regler bör dock fastställas för att se till att de nya teknikerna överensstämmer med detta direktiv och med principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. Användningen av elektroniska kataloger för presentation av anbud bör därför inte medföra en möjlighet för de ekonomiska aktörerna att enbart överlämna sin allmänna katalog. De ekonomiska aktörerna bör även fortsättningsvis vara tvungna att anpassa sina allmänna kataloger till det specifika upphandlingsförfarandet. En sådan anpassning säkerställer att den katalog som överlämnas som svar på ett visst upphandlingsförfarande endast innehåller varor, byggtreprenader eller tjänster som de ekonomiska aktörerna, efter en aktiv granskning, ansåg motsvara de krav som den upphandlande myndigheten ställt. I samband med detta bör de ekonomiska aktörerna tillåtas att kopiera informationen i sin allmänna katalog, men inte att överlämna själva den allmänna katalogen.

När det finns tillräckliga garantier för spårbarhet, likabehandling och förutsebarhet bör de upphandlande myndigheterna dessutom ha rätt att generera anbud för specifika inköp på grundval av tidigare översända elektroniska kataloger, särskilt i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller när ett dynamiskt inköpssystem används.

När den upphandlande myndigheten har genererat anbud bör den berörda ekonomiska aktören ges möjlighet att kontrollera att det anbud som upprättats av den upphandlande myndigheten inte innehåller några materiella fel. När sådana fel förkommer bör den ekonomiska aktören inte vara bunden av det anbud som genererats av den upphandlande myndigheten, såvida inte felet rättas till.

I enlighet med kraven i reglerna för elektroniska medel för kommunikation bör upphandlande myndigheter undvika att ställa upp omotiverade hinder för ekonomiska aktörers tillträde till upphandlingsförfaranden där anbud ska lämnas i form av elektroniska kataloger och där iakttagandet av de allmänna principerna om icke-diskriminering och likabehandling garanteras.

- (69) Användningen av centraliserade inköpsmetoder ökar i de flesta medlemsstater. Inköpscentraler har till uppgift att göra anskaffningar, administrera dynamiska inköpssystem eller genomföra upphandling/ingå ramavtal för andra upphandlande myndigheters räkning, med eller utan ersättning. De upphandlande myndigheter för vilka ett ramavtal ingås bör kunna använda detta för att göra individuella eller upprepade inköp. Eftersom det rör sig

om stora inköpsvolymen kan dessa förfaranden bidra till att öka konkurrensen och de bör bidra till att professionalisera den offentliga upphandlingen. Därför bör en definition på unionsnivå av inköpscentraler för upphandlande myndigheter införas, och det bör klargöras att inköpscentraler är verksamma på två olika sätt.

För det första bör de kunna agera som grossister genom inköp, lagring och återförsäljning eller, för det andra, som mellanhänder genom att tilldela kontrakt, driva dynamiska inköpssystem eller ingå ramavtal som ska användas av upphandlande myndigheter. Denna roll som mellanhänder kan i vissa fall utföras genom att relevanta tilldelningsförfaranden genomförs självständigt, utan detaljerade instruktioner från berörda upphandlande myndigheter; i andra fall kan detta ske genom att de relevanta tilldelningsförfarandena genomförs enligt instruktioner från berörda upphandlande myndigheter, på deras vägnar och för deras räkning.

Dessutom bör regler fastställas för fördelningen av ansvaret för iakttagandet av skyldigheterna enligt detta direktiv, mellan inköpscentralen och de upphandlande myndigheter som upphandlar från eller genom inköpscentralen. Om inköpscentralen ensam ansvarar för genomförandet av upphandlingsförfaranden, bör centralen också vara ensam och direkt ansvarig för förfarandenas laglighet. Om en upphandlande myndighet genomför vissa delar av förfarandet, exempelvis förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tilldelning av enskilda kontrakt på grundval av ett dynamiskt inköpssystem, bör den fortsätta att vara ansvarig för de etapper som den genomför.

- (70) De upphandlande myndigheterna bör tillåtas att tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv. Det bör också vara tillåtet att sådana offentliga tjänstekontrakt omfattar en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamheter för inköp. Offentliga tjänstekontrakt för tillhandahållande av stödverksamhet för inköp bör, när de fullgörs på annat sätt än genom en inköpscentral i samband med tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till berörda upphandlande myndigheter, tilldelas i enlighet med detta direktiv. Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör tillämpas när centraliserad inköpsverksamhet eller stödverksamhet för inköp tillhandahålls på annat sätt än genom ett kontrakt med ekonomiska villkor, som utgör upphandling i den mening som avses i detta direktiv.

- (71) Skärpta bestämmelser som rör inköpscentraler bör inte på något sätt förhindra nuvarande förfaranden för tillfällig gemensam upphandling, dvs. att mindre institutionaliserade och systematiska gemensamma inköp fortsätter eller att tjänsteleverantörer enligt etablerad praxis anlitas för att utarbeta och sköta upphandlingsförfaranden på en upphandlande myndighets vägnar, för dess räkning och enligt dess instruktioner. Däremot bör vissa funktioner i den gemensamma upphandlingen klargöras, då denna upphandling kan spela en viktig roll, inte minst i samband med innovativa projekt.

Gemensam upphandling kan ske i många olika former, från samordnad upphandling genom att ett antal upphandlande myndigheter utarbetar gemensamma tekniska specifikationer för sådana byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas men att var och en genomför en separat upphandling, till att de berörda upphandlande myndigheterna gemensamt genomför ett enda upphandlingsförfarande, antingen i samverkan eller genom att en upphandlande myndighet ges i uppdrag att sköta upphandlingen på samtliga upphandlande myndigheters vägnar.

Om flera upphandlande myndigheter gemensamt genomför ett upphandlingsförfarande bör de gemensamt ansvara för att uppfylla skyldigheterna enligt detta direktiv. När de upphandlande myndigheterna endast genomför delar av upphandlingsförfarandet gemensamt bör det gemensamma ansvaret dock endast gälla de delar av förfarandet som genomfördes gemensamt. Varje upphandlande myndighet bör ensam vara ansvarig för förfaranden eller delar av förfaranden som den ensam genomför, exempelvis tilldelning av kontrakt, ingående av ramavtal, drift av ett dynamiskt inköpssystem, förnyad konkurrensutsättning inom ramen för ett ramavtal eller fastställande av vilka ekonomiska aktörer som är parter i ett ramavtal som ska utföra en viss uppgift.

- (72) Elektroniska medel för kommunikation är särskilt väl lämpade för att stödja centraliserade inköpsrutiner och -verktyg genom de möjligheter som de ger att återanvända och automatiskt behandla uppgifter och därigenom minimera informations- och transaktionskostnaderna. I ett första steg bör det därför bli obligatoriskt för inköpscentraler att använda sådana elektroniska medel för kommunikation, vilket också underlättar samordning av förfarandena i hela unionen. Detta bör följas av en allmän skyldighet att använda elektroniska medel för kommunikation i alla upphandlingsförfaranden efter en övergångsperiod på 30 månader.
- (73) Att upphandlande myndigheter från olika medlemsstater genomför gemensamma upphandlingar möter för närvarande särskilda juridiska svårigheter i fråga om lagkonflikter mellan olika nationella lagstiftningar. Trots att gränsöverskridande gemensam offentlig upphandling implicit är tillåten enligt direktiv 2004/18/EG, ställs de upphandlande myndigheterna fortfarande inför stora juridiska och praktiska svårigheter att göra inköp från

inköpscentraler i andra medlemsstater eller genomföra gemensamma offentliga upphandlingar. För att de upphandlande myndigheterna ska kunna dra största möjliga nytta av den inre marknadens potential när det gäller stordriftsfördelar och möjligheten att dela risken och nyttan, inte minst för innovativa projekt som innebär högre risk än vad en ensam upphandlande myndighet rimligen kan bära, bör dessa svårigheter undanröjas. Därför bör nya regler fastställas för gränsöverskridande gemensam upphandling för att underlätta samarbete mellan de upphandlande myndigheterna och öka fördelarna med den inre marknaden genom att det skapas gränsöverskridande affärsmöjligheter för varu- och tjänsteleverantörer. Dessa regler bör innebära att villkor för gränsöverskridande användning av inköpscentraler fastställs och att tillämplig lagstiftning om offentlig upphandling anges, även tillämplig lagstiftning om rättsmedel, när det gäller gränsöverskridande gemensamma förfaranden som kompletterar lagvalsreglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽¹⁾. Dessutom bör upphandlande myndigheter från olika medlemsstater kunna inrätta gemensamma enheter enligt nationell rätt eller enligt unionsrätten. För sådana fall av gemensam upphandling bör särskilda regler fastställas.

De upphandlande myndigheterna bör emellertid inte använda möjligheterna till gränsöverskridande gemensam upphandling för att kringgå tvingande lagregler som är förenliga med unionsrätten och som är tillämpliga på dem i de medlemsstater där de är belägna. Sådana regler kan exempelvis omfatta bestämmelser om öppenhet och tillgång till handlingar eller särskilda krav avseende spårbarhet för känsliga varor.

- (74) De tekniska specifikationer som offentliga upphandlare upprättar måste tillåta att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens och uppfyller hållbarhetsmål. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden, inklusive de som utarbetats på grundval av prestandakrav knutna till byggtreprenadernas, varornas och tjänsternas livscykelegenskaper och hållbarhetsaspekten i produktionsprocessen.

Följaktligen bör tekniska specifikationer utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som den aktören brukar erbjuda. Om tekniska specifikationer utformas som funktions- och prestandakrav kan i allmänhet detta mål uppfyllas på bästa möjliga sätt. Funktions- och prestandakrav är också lämpliga för att främja innovation i samband med offentlig upphandling, och de bör användas i så stor utsträckning som möjligt. Om det hänvisas till en europeisk standard eller, om det inte finns någon

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

sådan, till en nationell standard bör de upphandlande myndigheterna beakta anbud som baseras på likvärdiga arrangemang. Det bör åligga den ekonomiska aktören att bevisa likvärdighet med det begärda märket.

För att bevisa att ett arrangemang är likvärdigt bör det vara möjligt att ålägga anbudsgivare att tillhandahålla bevis som verifierats av tredje part. Andra lämpliga bevismedel, såsom tillverkarens tekniska dokumentation, bör dock också tillåtas om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter eller inte har möjlighet att skaffa dem inom de aktuella tidsfristerna, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

- (75) Upphandlande myndigheter som vill köpa byggtreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga, sociala eller andra egenskaper bör kunna hänvisa till särskilda märken, exempelvis det europeiska miljömärket, (multi-)nationella miljömärken eller andra märken, förutsatt att märkeskraven har ett samband med kontraktsföremålet, såsom beskrivningen av varan och dess presentation, inbegripet förpackningskrav. Vidare är det viktigt att dessa krav utformas och antas på grundval av objektivt kontrollerbara kriterier genom ett förfarande i vilket alla berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och att miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter. Det bör klargöras att berörda parter kan vara offentliga eller privata organ, företag eller alla typer av icke-statliga organisationer (organisationer som inte är en del av en myndighet och inte är konventionella företag).

Det bör likaså klargöras att specifika organ eller organisationer på nationell eller statlig nivå kan delta i fastställandet av märkeskrav som kan användas i samband med myndigheters upphandling utan att dessa organ eller organisationer förlorar sin status som tredje part.

Hänvisningar till märken bör inte leda till en begränsning på innovationsområdet.

- (76) Vid all upphandling där kontraktsföremålet ska användas personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller den upphandlande myndighetens personal, är det utom i vederbörligen motiverade fall nödvändigt att de upphandlande myndigheterna vid fastställandet av de tekniska specifikationerna beaktar kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

- (77) De upphandlande myndigheterna bör när de utformar tekniska specifikationer ta hänsyn till de krav som ställs i unionsrätten på området för lagstiftning om skydd av personuppgifter, särskilt vad gäller fastställande av behandlingen av personuppgifter (inbyggt uppgiftsskydd).

- (78) Den offentliga upphandlingen bör anpassas till de små och medelstora företagens behov. De upphandlande myndigheterna bör uppmannas att använda de regler om bästa praxis som fastställts i kommissionens avdelningars arbetsdokument av den 25 juni 2008 med titeln *European Code of Best Practices Facilitating Access by SMEs to Public Procurement Contracts*, som ger vägledning om hur de kan tillämpa ramen för offentlig upphandling på ett sätt som underlättar de små och medelstora företagens deltagande. I detta syfte och för att stärka konkurrensen bör de upphandlande myndigheterna i synnerhet uppmuntras att dela upp större kontrakt i delar. En sådan uppdelning kan göras på kvantitativ basis, så att storleken på de enskilda kontrakten bättre överensstämmer med de små och medelstora företagens kapacitet, eller på kvalitativ basis, beroende på de olika berörda verksamhetsgrenarna och specialiseringarna, så att innehållet i de enskilda kontrakten närmare anpassas till de specialiserade sektorer där de små och medelstora företagen är verksamma eller till olika därpå följande projektfaser.

Storleken på och föremålet för delarna bör bestämmas av den upphandlande myndigheten, som i enlighet med relevanta regler om beräkningen av upphandlingens uppskattade värde också bör få tilldela vissa av delarna utan tillämpning av förfarandena i detta direktiv. Den upphandlande myndigheten bör ha skyldighet att överväga huruvida det är lämpligt att dela upp kontrakt i delar, samtidigt som det står den fritt att självständigt fatta sitt beslut på de grunder den anser vara relevanta, utan att underkastas administrativ eller rättslig kontroll. Om den upphandlande myndigheten beslutar att det inte är lämpligt att kontraktet delas upp, bör den i den enskilda rapporten eller upphandlingsdokumenten ange huvudskälen till sitt val. Dessa skäl kan exempelvis vara att den upphandlande myndigheten anser att en uppdelning kan riskera att begränsa konkurrensen eller att kontraktets genomförande blir orimligt tekniskt svårt eller dyrt, eller att behovet av att samordna de olika leverantörerna av delarna allvarligt kan riskera att underminera ett korrekt genomförande av kontraktet.

Medlemsstaterna bör få gå längre i sin strävan att underlätta små och medelstora företags deltagande på marknaden för offentlig upphandling genom att utvidga skyldigheten att överväga om det är lämpligt att dela upp kontrakt i mindre kontrakt, genom att begära att upphandlande myndigheter motiverar sitt beslut att inte dela upp kontraktet eller genom att göra en uppdelning obligatorisk under vissa förutsättningar. I samma syfte bör medlemsstaterna också få tillhandahålla mekanismer för direktbetalning till underleverantörer.

- (79) Om kontrakt delas upp i delar bör de upphandlande myndigheterna, t.ex. för att upprätthålla konkurrensen eller garantera tillförlitliga leveranser, få begränsa det antal delar som en ekonomisk aktör får lämna anbud på; de bör också få begränsa antalet delar som kan tilldelas en och samma anbudsgivare.

Målet om att underlätta små och medelstora företags tillträde till offentlig upphandling kan dock hämmas om upphandlande myndigheter förpliktas att tilldela kontraktet del för del även när detta skulle innebära att man måste godta avsevärt mindre fördelaktiga lösningar jämfört med en tilldelning som slår samman flera eller samtliga delar. I de fall där möjligheten att tillämpa en sådan metod tydligt har angetts i förväg bör det därför vara möjligt för de upphandlande myndigheterna att göra en jämförande bedömning av anbuden för att fastställa huruvida de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet skulle uppfylla de tilldelningskriterier som fastställts i enlighet med detta direktiv för dessa delar bättre än anbuden för de berörda enskilda delarna betraktade separat. Om så är fallet bör den upphandlande myndigheten få tilldela ett kontrakt som kombinerar berörda delar till den berörda anbudsgivaren. Det bör klargöras att de upphandlande myndigheterna bör göra en sådan jämförande bedömning genom att först fastställa vilka anbud som bäst uppfyller de fastställda tilldelningskriterierna för varje enskild del och sedan jämföra detta med de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet.

- (80) För att göra förfaranden snabbare och mer effektiva bör tidsfristerna för deltagande i upphandlingsförfarandena begränsas så långt som möjligt utan att det skapas orimliga hinder för deltagande för ekonomiska aktörer inom den inre marknaden, i synnerhet små och medelstora företag. Det bör därför erinras om att de upphandlande myndigheterna, när de fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud, särskilt bör ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbuden, även om detta innebär att det fastställs tidsfrister som är längre än minimifristerna i detta direktiv. Användning av elektroniska medel för information och kommunikation, i synnerhet det faktum att ekonomiska aktörer, anbudsgivare och anbudssökande har full tillgång till upphandlingsdokument och elektronisk överföring av meddelanden, leder å andra sidan till ökad öppenhet och tidsbesparingar. Minimifristerna bör därför förkortas enligt de regler som anges i WTO-avtalet, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på unionsnivå. Dessutom bör de upphandlande myndigheterna ges möjlighet att ytterligare förkorta tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar och anbud, i sådana brådskande fall där normala tidsfrister är opraktiska, även om ett normalt meddelandeförfarande fortfarande bör vara möjligt. Endast i synnerligen brådskande situationer då det, till följd av omständigheter som

den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, är omöjligt att genomföra ett normalt förfarande trots kortare tidsfrister, bör de upphandlande myndigheterna undantagsvis, om detta är absolut nödvändigt, ha möjlighet att tilldela kontrakt med förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling. Detta kan vara fallet när naturkatastrofer kräver att omedelbara åtgärder vidtas.

- (81) Det bör klargöras att behovet av att säkerställa att ekonomiska aktörer har tillräckligt med tid för att utarbeta väl underbyggda anbud kan innebära att de ursprungligen fastställda tidsfristerna måste förlängas. Detta skulle särskilt vara fallet om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten. Det bör också preciseras att väsentliga ändringar i det fallet bör förstås som inbegripande ändringar särskilt i de tekniska specifikationerna, för vilka de ekonomiska aktörerna skulle behöva mer tid i syfte att förstå dem och reagera på dem på lämpligt sätt. Det bör dock klargöras att sådana ändringar inte får vara så väsentliga att de skulle medföra att andra anbudssökande ges tillträde än de som ursprungligen valdes eller att ytterligare deltagare anmäler sig till upphandlingsförfarandet. Detta skulle särskilt kunna vara fallet om ändringarna innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt som ursprungligen fastställdes i upphandlingsdokumenten.
- (82) Det bör klargöras att information om vissa beslut som fattats inom ramen för ett upphandlingsförfarande, även beslut om att inte tilldela ett kontrakt eller att inte ingå ett ramavtal, bör överlämnas av de upphandlande myndigheterna, utan att anbudssökande eller anbudsgivare behöver begära informationen. Det bör också erinras om att det i rådets direktiv 89/65/EEG⁽¹⁾ fastställs en skyldighet för upphandlande myndigheter, även här utan att de anbudssökande eller anbudsgivarna har begärt detta, att ge berörda anbudssökande och anbudsgivare en kortfattad redogörelse av relevanta skäl för vissa av de centrala beslut som fattas under upphandlingsförfarandets gång. Det bör slutligen klargöras att anbudssökande och anbudsgivare bör kunna begära mer detaljerad information om dessa skäl, som de upphandlande myndigheterna är tvungna att lämna, såvida det inte finns allvarliga skäl som talar emot detta. Dessa skäl bör anges i detta direktiv. För att säkerställa nödvändig insyn i de upphandlingsförfaranden som innefattar förhandling och dialog med anbudsgivare, bör anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud, utom om det finns allvarliga skäl som talar emot detta, också få möjlighet att begära information om genomförandet av och framstegen i förfarandet.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 89/65/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 395, 30.12.1989, s. 33).

- (83) Alltför högt ställda krav på ekonomisk och finansiell kapacitet utgör ofta ett oomtvärat hinder för små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling. Alla sådana krav bör ha samband med kontraktets föremål och stå i proportion till detta. De upphandlande myndigheterna bör särskilt inte få lov att kräva att ekonomiska aktörer ska ha en minimiomsättning som inte står i proportion till kontraktets föremål; kravet bör normalt inte överskrida mer än två gånger det uppskattade kontraktets värdet. I vederbörligen motiverade fall bör det dock vara möjligt att tillämpa högre krav. Sådana omständigheter kan vara att fullgörandet av kontraktet är förknippat med högre risk eller att det är av avgörande betydelse att kontraktet fullgörs i tid och korrekt, t.ex. därför att det utgör en nödvändig förutsättning för fullgörandet av andra kontrakt.

I sådana vederbörligen motiverade fall bör de upphandlande myndigheterna ha rätt att självständigt fatta beslut om huruvida högre krav på minimiomsättning vore lämpliga och relevanta utan att underkastas administrativ eller rättslig kontroll. Om högre krav på minimiomsättning ska tillämpas bör de upphandlande myndigheterna ha rätt att fastställa nivån så länge som den har samband med kontraktets föremål och står i proportion till detta. Om den upphandlande myndigheten beslutar att kravet på minimiomsättning bör sättas till en högre nivå än två gånger det uppskattade kontraktets värdet, bör den i den enskilda rapporten eller upphandlingsdokumenten ange huvudsakligen till sitt val.

De upphandlande myndigheterna bör också kunna begära information om kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder i bokslutet. En positiv kvot som visar på större tillgångar än skulder kan utgöra ytterligare bevis på att de ekonomiska aktörernas finansiella kapacitet är tillräcklig.

- (84) Många ekonomiska aktörer, inte minst små och medelstora företag, anser att kravet på att lägga fram en mängd intyg eller andra handlingar avseende uteslutnings- eller urvalskriterier medför en administrativ börda som är ett stort hinder för deras deltagande i offentlig upphandling. En begränsning av sådana krav, t.ex. genom användning av ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument bestående av en uppdaterad egen försäkran, kan leda till en betydande förenkling som både upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer vinner på.

Den anbudsgivare som myndigheten har beslutat att tilldela kontraktet bör dock vara skyldig att tillhandahålla relevanta bevis, och de upphandlande myndigheterna bör inte ingå kontrakt med anbudsgivare som inte kan göra detta. De upphandlande myndigheterna bör också ha rätt att begära alla eller delar av de kompletterande handlingarna närhelst de anser detta vara nödvändigt för ett korrekt genomförande av förfarandet. Detta kan särskilt vara

fallat när det gäller tvåstegsförfaranden – selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglade dialoger och innovationspartnerskap – där de upphandlande myndigheterna utnyttjar möjligheten att begränsa antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud. Det kan vara berättigat att kräva att kompletterande handlingar lämnas in när de anbudssökande som ska inbjudas väljs ut så att man undviker att de upphandlande myndigheterna bjuder in anbudssökande som senare visar sig inte kunna lämna in kompletterande dokument i tilldelningsskedet, och därmed hindrar annars kvalificerade anbudssökande från att delta.

Det bör uttryckligen anges att det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också bör innehålla relevant information om enheter vars kapacitet en ekonomisk aktör utnyttjar, så att kontrollen av informationen om dessa enheter kan utföras tillsammans med och på samma villkor som kontrollen avseende den huvudsakliga ekonomiska aktören.

- (85) Det är viktigt att de upphandlande myndigheternas beslut grundar sig på aktuell information, framför allt vad gäller skäl för uteslutning, med tanke på att viktiga förändringar kan ske ganska snabbt, t.ex. i fall av finansiella svårigheter som skulle medföra att den ekonomiska aktören blir olämplig eller, omvänt, i fall där en utestående socialavgiftsskuld har betalats under tiden. Det är därför att föredra att de upphandlande myndigheterna, när så är möjligt, kontrollerar sådan information genom att konsultera relevanta databaser, som bör vara nationella i det avseendet att de förvaltas av myndigheter. I nuläget kan det fortfarande finnas fall där det av tekniska skäl ännu inte är möjligt att genomföra detta. Kommissionen bör därför se som en möjlighet att främja åtgärder som kan underlätta smidig tillgång till aktuell information på elektronisk väg, exempelvis en förstärkning av verktyg som ger tillgång till Virtual Company Dossier, eller sätt att underlätta driftskompatibiliteten mellan databaser, eller andra sådana stödåtgärder.

Det bör också föreskrivas att de upphandlande myndigheterna inte bör begära fortfarande aktuella dokument som de redan förfogar över från tidigare upphandlingsförfaranden. Det bör dock också säkerställas att de upphandlande myndigheterna inte åläggs oproportionerliga arkiverings- och klassificeringsbördor i detta sammanhang. Följaktligen bör fullgörandet av denna skyldighet krävas först när användningen av elektroniska medel för kommunikation är obligatorisk, eftersom elektronisk dokumenthantering kommer att göra uppgiften mycket lättare för de upphandlande myndigheterna.

- (86) Ytterligare förenkling för både ekonomiska aktörer och upphandlande myndigheter kan åstadkommas genom ett standardformulär för egen försäkran, som kan minska problemen i samband med den exakta utformningen av formella förklaringar och förklaringar om samtycke samt språkfrågor.

(87) Kommissionen tillhandahåller och förvaltar ett elektroniskt system, e-Certis, som nationella myndigheter för närvarande uppdaterar och verifierar på frivillig basis. Syftet med e-Certis är att underlätta utbytet av intyg och annan styrkande dokumentation som upphandlande myndigheter ofta kräver. Erfarenheten hittills tyder på att frivillig uppdatering och verifiering inte är tillräckligt för att garantera att e-Certis infriar hela sin potential att för enkla och underlätta dokumentutbytet till fördel särskilt för små och medelstora företag. Underhållet bör därför i ett första steg göras obligatoriskt och i ett senare steg bör det bli obligatoriskt att använda e-Certis.

(88) De upphandlande myndigheterna bör kunna kräva att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av ett offentligt kontrakt. Miljöledningssystem kan, oberoende av om de är registrerade i överensstämmelse med unionsinstrument såsom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009⁽¹⁾, eller inte, visa att den ekonomiska aktören har teknisk kapacitet att fullgöra kontraktet. Detta inbegriper intyg för EU-miljömärket som omfattar miljöledningskriterier. Om en ekonomisk aktör inte har tillgång till sådana registrerade system för miljöledning eller möjlighet att få det inom de aktuella tidsfristerna, bör det vara tillåtet att lämna en beskrivning av de åtgärder för miljöledning som har genomförts, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören visar att dessa åtgärder garanterar samma miljöskyddsnivå som de åtgärder som krävs enligt miljöledningen.

(89) Begreppet tilldelningskriterier är centralt för detta direktiv. Det är därför viktigt att de relevanta bestämmelserna presenteras på ett så enkelt och rationellt sätt som möjligt. Detta kan uppnås genom att man använder termen "det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet" som det överordnade begreppet eftersom alla vinnande anbud slutligen bör väljas i enlighet med vad den enskilda upphandlande myndigheten anser vara den ekonomiskt bästa lösningen bland dem som erbjudits. För att undvika förväxling med det tilldelningskriterium som för närvarande är känt som det "ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet" i direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, bör en annan term användas för det begreppet, nämligen det "bästa förhållandet mellan pris och kvalitet". Detta bör följaktligen tolkas i enlighet med den rättspraxis som avser de direktiven, förutom när det uppenbarligen föreligger en väsentligt annorlunda lösning i detta direktiv.

(90) Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iaktas, i syfte att säkerställa en objektiv jämförelse av anbudens relativa värden, så att det går att fastställa vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i verklig

konkurrens. Det bör uttryckligen anges att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet bör bedömas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, som alltid bör inbegripa ett pris- eller kostnadselement. Det bör likaså klargöras att en sådan bedömning av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet också kan göras på grundval av antingen enbart pris eller enbart kostnads-effektivitet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande myndigheterna har frihet att bestämma lämpliga kvalitetsnormer genom att använda tekniska specifikationer eller villkor för fullgörande av kontraktet.

För att uppmuntra en större inriktning mot kvalitet i den offentliga upphandlingen bör medlemsstaterna få förbjuda eller begränsa användningen av enbart pris eller enbart kostnad för att bedöma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet då de anser att detta är lämpligt.

För att säkerställa att principen om likabehandling iaktas vid kontraktstilldelning bör de upphandlande myndigheterna ha en skyldighet att skapa nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och arrangemang som kommer att tillämpas vid beslut om tilldelning. De upphandlande myndigheterna bör därför ha en skyldighet att ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes. De upphandlande myndigheterna bör dock få göra undantag från kravet att ange viktning av tilldelningskriterierna i vederbörligen motiverade fall, som de måste kunna ange skälen för, när denna viktning, särskilt på grund av upphandlingens komplicerade art, inte kan anges i förväg. I sådana fall bör de ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

(91) Enligt artikel 11 i EUF-fördraget ska miljöskyddskrav integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs hur de upphandlande myndigheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de sörjer för det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris i sina kontrakt.

(92) När de upphandlande myndigheterna bedömer det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet bör de fastställa de ekonomiska kriterier och kvalitetskriterier som är kopplade till kontraktetsföremålet och som de kommer att använda för detta ändamål. Dessa kriterier bör således möjliggöra en jämförande utvärdering av varje anbuds prestanda i förhållande till föremålet för upphandlingen, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna. Beträffande det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet återfinns en icke uttömmande förteckning över möjliga tilldelningskriterier, inbegripet miljöaspekter och sociala aspekter, i detta direktiv. De upphandlande myndigheterna bör uppmuntras att välja tilldelningskriterier som ger dem möjlighet att erhalla byggtreprenader, varor och tjänster av hög kvalitet som är optimalt lämpade för deras behov.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG (EUT L 342, 22.12.2009, s. 1).

De tilldelningskriterier som väljs bör inte innebära att den upphandlande myndigheten ges oinskränkt valfrihet, och de bör säkerställa möjligheten till verklig och sund konkurrens och åtföljas av arrangemang som gör det möjligt att effektivt kontrollera de upplysningar som lämnas av anbudsgivarna.

För att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska kunna fastställas bör beslut om tilldelning av kontrakt inte uteslutande grunda sig på andra kriterier än kostnaderna. Kvalitetskriterier bör därför åtföljas av ett kostnadskriterium som, beroende på vad den upphandlande myndigheten väljer, antingen kan avse priset eller kostnadseffektiviteten, exempelvis en beräkning av livscykelkostnaderna. Tilldelningskriterierna bör dock inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor.

- (93) Om det föreligger nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor bör det klargöras att det fortfarande är möjligt att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av andra faktorer än enbart pris eller ersättning. Beroende på vilken tjänst eller vara det gäller kan sådana faktorer exempelvis inbegripa leverans- och betalningsvillkor, olika aspekter av eftermarknadsservice (t.ex. omfattningen av rådgivnings- och ersättnings tjänster) eller miljöaspekter eller sociala aspekter (t.ex. huruvida böcker är tryckta på returpapper eller papper från hållbart timmer, huruvida kostnader tillskrivs externa miljöeffekter eller huruvida social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet har främjats). Med tanke på de många möjligheter som finns att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av materiella kriterier bör man undvika att tillgripa lottdragning som den enda metoden för tilldelning av kontrakt.
- (94) När kvaliteten på anställd personal är relevant för nivån på kontraktets fullgörande, bör de upphandlande myndigheterna också som ett tilldelningskriterium få använda arbetsorganisationen samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utsetts att fullgöra det berörda kontraktet, eftersom detta kan påverka kvaliteten på fullgörandet av kontraktet och därmed anbudets ekonomiska värde. Detta kan till exempel gälla kontrakt som avser intellektuella tjänster, såsom konsulttjänster eller arkitekt-tjänster. De upphandlande myndigheter som utnyttjar denna möjlighet bör med lämpliga avtalsrättsliga medel se till att den personal som utsetts att fullgöra kontraktet faktiskt uppfyller de angivna kvalitetsstandarderna och att sådana personer endast får ersättas med samtycke av den upphandlande myndigheten, som kontrollerar att de ersätts med personer på likvärdig kvalitetsnivå.
- (95) Det är ytterst viktigt att fullt ut utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. I detta sammanhang bör det erinras om att offentlig upphandling kan användas för att driva på innovation, vilket

är oerhört viktigt för den framtida tillväxten i Europa. Med hänsyn till de stora skillnaderna mellan olika sektorer och marknader är det dock inte lämpligt att fastställa allmänna obligatoriska krav för miljörelaterad, social och innovativ upphandling.

Unionslagstiftaren har redan fastställt obligatoriska upphandlingskrav för att uppnå särskilda mål för vägtransportfordon (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG⁽¹⁾) och kontorsutrustning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008⁽²⁾). Dessutom har man kommit mycket långt med utvecklingen av gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader.

Det förefaller därför lämpligt att fortsätta på den vägen och låta sektorslagstiftningen fastställa obligatoriska mål med hänsyn till den särskilda politiken för den berörda sektorn och de villkor som råder där, och att främja utvecklingen och användningen av europeiska metoder för beräkning av livscykelkostnader för att ytterligare underbygga användningen av offentlig upphandling till förmån för en hållbar tillväxt.

- (96) Dessa sektorspecifika åtgärder bör kompletteras av en anpassning av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG för att ge upphandlande myndigheter befogenhet att i sina upphandlingsstrategier eftersträva de mål som ställs upp i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Det bör således göras klart att de upphandlande myndigheterna, förutom vid en bedömning som görs uteslutande på grundval av priset, får anlägga ett livscykelkostnadsperspektiv när de fastställer vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och den lägsta kostnaden. Begreppet livscykelkostnad innefattar alla kostnader under byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas livscykel.

Med detta avses interna kostnader, t.ex. forskning som ska genomföras, utveckling, produktion, transport, användning, underhåll och bortskaftande av uttjänta varor, men det kan också omfatta kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter, t.ex. föroreningar som orsakas av utvinning av råmaterial som används i varan eller som beror på själva varan eller dess tillverkning, om de kan beräknas i ekonomiska termer och övervakas. De metoder som de upphandlande myndigheterna använder för att bedöma kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter bör fastställas i förhand på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt och vara tillgängliga för alla berörda parter. Sådana metoder kan fastställas på nationell, regional eller lokal nivå, men för att undvika att skräddarsydda metoder leder till en snedvridding av konkurrensen bör de vara generella i den mening att de inte bör upprättas specifikt för ett visst offentligt upphandlingsförfarande.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG av den 23 april 2009 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon (EUT L 120, 15.5.2009, s. 5).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 av den 15 januari 2008 om ett gemenskapsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (EUT L 39, 13.2.2008, s. 1).

Gemensamma metoder bör utvecklas på unionsnivå för beräkning av livscykelkostnader för särskilda kategorier av varor eller tjänster. När sådana gemensamma metoder utvecklas bör deras användning göras obligatorisk.

Vidare bör det undersökas om det är genomförbart att inrätta en gemensam metod för beräkning av sociala livscykelkostnader med beaktande av befintliga metoder såsom riktlinjerna för bedömning av varors sociala livscykelkostnader (*Guidelines for Social Life Cycle Assessment of Products*), som antogs inom ramen för Förenata nationernas miljöprogram.

- (97) Dessutom bör de upphandlande myndigheterna, för att förbättra integreringen av sociala och miljörelaterade hänsyn i upphandlingsförfaranden, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt i fråga om de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det offentliga kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaftet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocessen och dess villkor för byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att tillverkningen av köpta varor inte omfattar giftiga kemikalier, eller att de köpta tjänsterna tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner. I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser leverans eller användning av rättvisemärkta varor vid fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. Kriterier och villkor för handel och dess villkor kan exempelvis innebära att den berörda varan måste vara rättvisemärkt och bland annat omfatta krav på betalning av ett minimipris och ett högre pris till tillverkarna. Villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta leverans, paketering och bortskaftet av varor, och, när det gäller byggentreprenad- och tjänstekontrakt, avfallsminimering eller resurseffektivitet.

Villkoret att det ska finnas en koppling till kontraktets föremålet utesluter dock kriterier och villkor som rör allmän företagspolicy, som inte kan anses vara en faktor som karakteriserar den specifika produktions- eller tillhandahållandeprocessen för de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas. De upphandlande myndigheterna bör därför inte få kräva att anbudsgivarna ska ha fastställt en viss politik för företags sociala eller miljömässiga ansvar.

- (98) Det är synnerligen viktigt att tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser de sociala

aspekterna av produktionsprocessen rör de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. De bör dessutom tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, som det tolkas av Europeiska unionens domstol, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet.

Villkor för fullgörande av ett kontrakt kan också syfta till genomförande av åtgärder för att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.

- (99) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i produktionsprocessen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet eller utbildning i de färdigheter som behövs för kontraktet i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt, förutsatt att de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande myndigheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

- (100) Offentliga kontrakt bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens ekonomiska intressen, terroristbrott, penningtvätt eller finansiering av terrorism. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också leda till obligatorisk uteslutning på unionsnivå. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Detta kan exempelvis vara fallet när det snabbt behövs vaccin eller nödutrustning och detta endast kan köpas från en ekonomisk aktör för vilken ett av de obligatoriska skälen för uteslutning föreligger.

- (101) De upphandlande myndigheterna bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de inte fullgör sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av ett offentligt kontrakt oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet.

Med tanke på att de upphandlande myndigheterna kommer att ansvara för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör de också ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter, inklusive skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. De bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare offentliga kontrakt har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, stora brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.

Vid tillämpning av fakultativa skäl för uteslutning bör de upphandlande myndigheterna ägna särskild uppmärksamhet åt proportionalitetsprincipen. Mindre allvarliga oegentligheter bör bara under exceptionella omständigheter leda till att en ekonomisk aktör utesluts. Upprepade fall av mindre allvarliga oegentligheter kan dock ge upphov till tvivel om en ekonomisk aktörs pålitlighet, vilket kan motivera att den utesluts.

- (102) Man bör dock kunna ta hänsyn till möjligheten att ekonomiska aktörer kan vidta efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas. Dessa åtgärder kan bland annat bestå i personella och organisatoriska åtgärder som att avbryta alla förbindelser med personer eller organisationer som är inblandade i det olämpliga uppträdandet, lämpliga åtgärder för att organisera om personalen, att införa rapporterings- och kontrollsystem, att inrätta en intern kontrollorganisation för att övervaka efterlevnaden samt att anta interna ansvars- och ersättningsregler. Om åtgärderna ger tillräckliga garantier bör den berörda ekonomiska aktören inte längre uteslutas enbart på dessa grunder. Ekonomiska aktörer bör ha möjlighet att begära att de efterlevnadsåtgärder som vidtagits för att eventuellt ge en berörd aktör tillträde till upphandlingsförfarandet granskas. Det bör emellertid

vara medlemsstaternas sak att avgöra närmare formella och materiella villkor som är tillämpliga i sådana fall. I synnerhet bör de fritt kunna bestämma om de vill överlåta till de enskilda upphandlande myndigheterna att göra de relevanta bedömningarna eller anförtro andra myndigheter på central eller lokal nivå denna uppgift.

- (103) Anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan vara baserade på antaganden eller praxis som är tekniskt, ekonomiskt eller rättsligt osunda. Om anbudsgivaren inte kan ge en tillfredsställande förklaring bör den upphandlande myndigheten ha rätt att förkasta anbudet. Detta agerande bör vara obligatoriskt i de fall då den upphandlande myndigheten har konstaterat att det onormalt låga pris eller de onormalt låga kostnader som föreslås beror på att tvingande unionsrätt eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten på social-, arbets- eller miljörettens område inte följs eller att bestämmelser i internationell arbetsrätt åsidosätts.

- (104) I villkoren för fullgörandet av ett kontrakt fastställs specifika krav på kontraktets fullgörande. Till skillnad från tilldelningskriterier som ligger till grund för en jämförande utvärdering av anbudens kvalitet, är villkoren för fullgörande av ett kontrakt fasta objektiva krav som inte påverkar bedömningen av anbudet. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt bör vara förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de är kopplade till kontraktets föremål, vilket inbegriper alla faktorer som direkt berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen. Här ingår villkor som rör fullgörande av kontraktet men inte krav som avser allmän företagspolicy.

Villkoren för fullgörande av ett kontrakt bör anges i meddelandet om upphandling, i det förhandsmeddelandet som används för att infordra anbud eller i upphandlingsdokumenten.

- (105) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna, exempelvis yrkesinspektioner eller miljöförvaltningsmyndigheter, inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta kommer att ge de upphandlande myndigheterna information om vem som är närvarande på bygplatser där byggentreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastrukturer eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande myndigheterna ansvarar eller över vilka de

utöver direkt tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger huvudentreprenören, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande myndighet är skyldig att inkludera i samtliga upphandlingsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger huvudentreprenörer genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för kontrollen av efterlevnaden av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet, genom att möjliggöra direktbetalning till underleverantörer eller genom att möjliggöra eller kräva att de upphandlande myndigheterna kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på huvudentreprenörer garanteras så att huvudentreprenören, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upphandlande myndigheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av huvudentreprenörer skulle vara obligatoriskt i sådana fall.

Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer.

(106) Det bör erinras om att rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71⁽¹⁾ är tillämplig vid beräkning av de tidsfrister som anges i detta direktiv.

(107) Det är nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av ett kontrakt under dess fullgörande kräver ett nytt upphandlingsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett

nytt upphandlingsförfarande krävs om väsentliga ändringar görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla viktiga kontraktsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet.

Ändringar av kontraktet som leder till smärre förändringar av kontraktets värde upp till ett visst värde bör alltid gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättslig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt upphandlingsförfarande inte krävs. Ändringar av kontraktet som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras i den mån som de uppfyller de relevanta villkoren i detta direktiv.

(108) De upphandlande myndigheterna kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader, varor eller tjänster behövs; i sådana fall kan en ändring av det ursprungliga kontraktet utan ett nytt upphandlingsförfarande vara motiverad, i synnerhet om de kompletterande leveranserna syftar antingen till att delvis ersätta eller till att utöka befintliga tjänster, varor eller anläggningar, i de fall ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten att anskaffa materiel, byggentreprenader eller tjänster med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

(109) De upphandlande myndigheterna kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade kontraktet, särskilt när fullgörandet av kontraktet sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att kontraktet ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt upphandlingsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande myndigheten har visat skäligen omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde. Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande upphandlingen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas ersätts med något annat eller genom att typen av upphandling förändras i grunden, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT – Svensk specialutgåva: Område 01 Volym 1 s. 71).

(110) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör, exempelvis om ett kontrakt avslutas på grund av brister i fullgörandet, utan att kontraktet konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som fullgör kontraktet bör dock, särskilt om kontraktet har tilldelats fler än ett företag, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av kontraktet, exempelvis rent interna omorganiseringar, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller insolvens. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya upphandlingsförfaranden för alla offentliga kontrakt som den anbudsgivaren fullgör.

(111) Upphandlande myndigheter bör genom ändringsklausuler eller optioner i de enskilda kontrakten kunna medge en möjlighet att införa ändringar, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter kan medges i det ursprungliga kontraktet. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller garantera att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollen ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av kontraktet som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har framkommit vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att kontrakten exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.

(112) Upphandlande myndigheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att offentliga kontrakt avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer av unionsrätten på området offentlig upphandling ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att de upphandlande myndigheterna enligt de villkor som fastställs i nationell rätt har möjlighet att avsluta ett offentligt kontrakt under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.

(113) Resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingen av effekterna av och effektiviteten hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* tydde på att det undantag som gjorts för vissa tjänster på vilka direktiv 2004/18/EG inte tillämpas fullt ut borde ses över. Följaktligen bör tillämpningen av det här direktivet utsträckas till att gälla fullt ut för en rad tjänster.

(114) Vissa kategorier av tjänster har på grund av sin natur fortfarande en begränsad gränsoverskridande dimension, nämligen de tjänster som kallas personliga tjänster, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt

utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Särskilda bestämmelser bör därför införas för offentliga upphandlingskontrakt för dessa tjänster med ett högre tröskelvärde än det som tillämpas på andra tjänster.

Personliga tjänster till värden under detta tröskelvärde brukar inte vara av intresse för leverantörer från andra medlemsstater, annat än om det finns konkreta indikationer på motsatsen, till exempel unionsfinansiering av gränsoverskridande projekt.

Kontrakt för personliga tjänster över detta tröskelvärde bör vara öppna på unionsnivå. Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta krav har beaktats i bestämmelserna i detta direktiv och det föreskrivs endast att vissa grundprinciper om öppenhet och likabehandling ska iakttas och att upphandlande myndigheter ska kunna tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis kriterierna i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som offentliggjorts av kommittén för socialt skydd. Vid fastställande av de förfaranden som ska användas för tilldelning av kontrakt för personliga tjänster bör medlemsstaterna beakta artikel 14 i EUF-fördraget och protokollet nr 26. Medlemsstaterna bör i detta sammanhang också sträva efter att fullfölja målen om att förenkla och lätta den administrativa bördan för upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer. Det bör klargöras att man härvid också kan behöva åberopa regler som är tillämpliga på tjänstekontrakt som inte omfattas av de särskilda bestämmelserna.

Medlemsstater och myndigheter har frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av offentliga kontrakt, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licenser eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de villkor som den upphandlande myndigheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att ett sådant system tryggar en tillräcklig annonsering och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.

(115) På samma sätt brukar hotell- och restaurangtjänster endast erbjudas av aktörer som är etablerade på den specifika platsen för leveransen av dessa tjänster och de har därför också en begränsad gränsoverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR. Större kontrakt som avser hotell- och restaurangtjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, såsom resebyråer och andra mellanhänder, även över gränserna.

- (116) På samma sätt avser vissa juridiska tjänster frågor som gäller uteslutande nationell rätt och de brukar därför endast erbjudas av aktörer etablerade i den berörda medlemsstaten och har följaktligen också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR. Större kontrakt som avser juridiska tjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, t.ex. internationella advokatbyråer, även över gränserna, särskilt om de berör juridiska frågor som uppstår till följd av eller mot bakgrund av unionsrätten eller annan internationell rätt, eller som berör fler än ett land.
- (117) Erfarenheten har visat att ett antal andra tjänster, t.ex. räddningstjänster, brandsläckning och fångelsestjänster, vanligtvis bara ger upphov till gränsöverskridande intresse när de genom ett tillräckligt högt värde når en kritisk massa. I den mån de inte är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde bör de omfattas av det enklare systemet. I den utsträckning tillhandahållandet faktiskt grundas på kontrakt skulle andra kategorier av tjänster, t.ex. statliga tjänster eller samhällstjänster, vanligtvis endast ge upphov till ett gränsöverskridande intresse från och med ett tröskelvärde på 750 000 EUR och de bör följaktligen endast då omfattas av det enklare systemet.
- (118) För att sörja för kontinuitet i offentliga tjänster bör detta direktiv tillåta att deltagande i upphandlingsförfaranden för vissa tjänster på områdena för hälsovårdstjänster samt sociala tjänster och kulturella tjänster kan förbehållas organisationer på grundval av personalens ägande eller aktiva deltagande i förvaltningen, och befintliga organisationer såsom kooperativ, när det gäller att delta i tillhandahållandet av dessa tjänster till slutanvändarna. Denna bestämmelse tillämpningsområde begränsar sig uteslutande till vissa hälsovårdstjänster, sociala tjänster och närbesläktade tjänster, vissa utbildningstjänster, bibliotekstjänster, arkivtjänster, museitjänster och andra kulturella tjänster, idrottstjänster, och tjänster för privata hushåll, och är inte avsett att täcka något av de undantag som annars föreskrivs i detta direktiv. Sådana tjänster bör endast omfattas av det enklare systemet.
- (119) Det är lämpligt att identifiera dessa tjänster genom att hänvisa till specifika poster i den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (CPV) som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002⁽¹⁾, en hierarkiskt uppställd nomenklatur indelad i huvudgrupper, grupper, undergrupper, kategorier och underkategorier. För att undvika rättsosäkerhet bör det klargöras att hänvisning till en huvudgrupp inte implicit innebär en hänvisning till underavdelningar. En

sådan heltäckande hänvisning bör i stället göras explicit genom att alla relevanta poster nämns, där så är lämpligt som ett intervall av koder.

- (120) Projekttävlingar har av tradition främst kommit till användning vid stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, forngivningsteknik och databehandling. Det bör dock erinras om att dessa flexibla instrument också kan användas för andra ändamål, exempelvis för att få fram planer för finansieringslösningar i syfte att optimera stödet till små och medelstora företag inom ramen för gemensamma europeiska resurser för mikroföretag till medelstora företag (Jeremie) eller andra unionsprogram för stöd till små och medelstora företag i en viss medlemsstat. Vid en projekttävling för anskaffande av planer för sådana finansieringslösningar kan det också anges att därpå följande tjänstekontrakt för utförande av dessa finansieringslösningar kommer att tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av projekttävlingen genom ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

- (121) Utvärderingar har visat att det ännu finns ett avsevärt utrymme för förbättringar i tillämpningen av unionens regler för offentlig upphandling. För att uppnå en mer effektiv och konsekvent tillämpning av reglerna är det viktigt att få en bra översikt över eventuella strukturella problem och allmänna mönster inom nationell upphandlingspolicy så att eventuella problem ska kunna angripas på ett mer målinriktat sätt. Denna översikt bör åstadkommas genom lämplig övervakning vars resultat bör publiceras regelbundet för att möjliggöra en välunderbyggd debatt om eventuella förbättringar av upphandlingsregler och praxis. Genom att skaffa sig en sådan bra översikt kan man också få insikt i tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling inom ramen för genomförandet av projekt som medfinansieras av unionen. Medlemsstaterna bör själva få besluta hur och av vem denna övervakning ska genomföras i praktiken; därvid bör de också själva få bestämma om övervakningen ska bygga på en stickprovsbaserad efterhandskontroll eller en systematisk förhandskontroll av de offentliga upphandlingsförfaranden som avses i detta direktiv. Det bör vara möjligt att lägga fram eventuella problem för rätt organ; detta bör inte nödvändigtvis innebära att de som utfört övervakningen har självständig talerätt i domstolar och tribunaler.

Bättre vägledning, information och stöd till upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer kan också i hög grad bidra till att öka den offentliga upphandlingens effektivitet genom ökad kunskap, rättssäkerhet och professionalisering av upphandlingsmetoderna. Sådan vägledning bör göras tillgänglig för upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer närhelst det verkar behövas för att förbättra en korrekt tillämpning av reglerna. Den vägledning som ska ges kan omfatta allt som är relevant för offentlig upphandling, exempelvis planering av anskaffningar, förfaranden, val av tekniker och instrument samt god praxis vid genomförandet av förfarandena. När

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

- det gäller rättsliga frågor bör vägledningen inte nödvändigtvis innebära en fullständig rättslig analys av berörda frågor, utan kan begränsas till ett allmänt omnämnande av vad som bör beaktas vid en senare detaljerad analys av frågorna, till exempel genom att det hänvisas till rättspraxis som kan vara relevant eller till anvisningar eller andra källor där den specifika frågan har behandlats.
- (122) Enligt direktiv 89/665/EEG ska vissa prövningsförfaranden vara tillgängliga, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt. Dessa prövningsförfaranden bör inte påverkas av det här direktivet. Medborgare, berörda parter, vare sig de är organiserade eller inte, och andra personer eller organ som inte har tillgång till prövningsförfaranden enligt direktiv 89/665/EEG har emellertid som skattebetalare ett legitimt intresse av att det finns sunda upphandlingsförfaranden. De bör därför ges möjlighet att på annat sätt än genom prövningssystemet enligt direktiv 89/665/EEG och utan att det innebär att de nödvändigtvis ges talerätt i domstolar och tribunaler, påtala eventuella överträdelser av det här direktivet till behörig myndighet eller struktur. För att undvika dubbelarbete inom befintliga myndigheter eller strukturer bör medlemsstaterna kunna föreskriva en möjlighet att vända sig till allmänna tillsynsmyndigheter eller tillsynsstrukturer, sektoriella tillsynsorgan, kommunala tillsynsmyndigheter, konkurrensmyndigheter, ombudsmannen eller nationella revisionsmyndigheter.
- (123) För att det till fullo ska gå att utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, kommer även miljörelaterad, social och innovativ upphandling att behöva spela en roll. Det är därför viktigt att skaffa sig en översikt över utvecklingen när det gäller strategisk upphandling så att det går att få en välgrundad uppfattning om de allmänna trenderna på övergripande nivå på detta område. Alla redan utarbetade, relevanta rapporter kan självfallet också användas i detta sammanhang.
- (124) Med tanke på små och medelstora företags potential att skapa arbetstillfällen, tillväxt och innovation är det viktigt att uppmuntra deras deltagande i offentlig upphandling, både genom lämpliga bestämmelser i detta direktiv och genom initiativ på nationell nivå. De nya bestämmelserna i detta direktiv bör bidra till att höja resultatnivån, dvs. den andel av tilldelade kontraktets totala värde som små och medelstora företag står för. Det är inte lämpligt att fastställa obligatoriska resultatnivåer, men nationella initiativ för att öka små och medelstora företags deltagande bör nogta följas med tanke på hur viktigt det är.
- (125) En rad förfaranden och arbetsmetoder har redan inrättats till följd av kommissionens kommunikation och kontakter med medlemsstater, såsom kommunikation och kontakter i samband med förfarandena i artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget – problemlösningsnätverket för den inre marknaden (Solvit) och EU Pilot – som inte ändras i och med detta direktiv. De bör dock kompletteras genom att det i varje medlemsstat utnämns en enda kontaktpunkt för samarbetet med kommissionen, som ensam skulle fungera som kontaktpunkt i frågor som rör offentlig upphandling i den berörda medlemsstaten. Denna funktion kan utföras av personer eller strukturer som redan är i regelbunden kontakt med kommissionen i frågor som avser offentlig upphandling, exempelvis nationella kontaktpunkter, ledamöter i rådgivande kommittén för offentlig upphandling, medlemmar i upphandlingsnätverket eller nationella samordnande instanser.
- (126) Spårbarhet och öppenhet i beslutsfattandet i upphandlingsförfarandena är av avgörande betydelse för att man ska kunna säkerställa att sunda förfaranden används, vilket även inbegriper effektiv bekämpning av korruption och bedrägeri. De upphandlande myndigheterna bör därmed behålla kopior av ingångna kontrakt av högt värde, så att de kan ge berörda parter tillgång till dessa dokument i enlighet med tillämpliga regler om tillgång till handlingar. Dessutom bör viktiga delar av och beslut inom enskilda upphandlingsförfaranden dokumenteras i en upphandlingsrapport. För att undvika administrativ börda bör det, när så är möjligt, vara tillåtet att i upphandlingsrapporten hänvisa till information som redan finns i relevant meddelande om tilldelning av kontrakt. Det elektroniska systemet för publicering av dessa meddelanden, som administreras av kommissionen, bör även förbättras så att datainmatningen förenklas samtidigt som det blir lättare att ta ut rapporter och överföra data mellan olika system.
- (127) För att förenkla administrationen och minska medlemsstaternas arbetsbelastning bör kommissionen med jämna mellanrum granska huruvida informationen i de meddelanden som offentliggörs i samband med offentliga upphandlingsförfaranden är av tillräckligt hög kvalitet och tillräckligt komplett för att kommissionen ska kunna ta fram den statistik som medlemsstaterna annars skulle ha överlämnat.
- (128) Effektivt administrativt samarbete är en nödvändighet för det informationsutbyte som krävs för att genomföra tilldelningsförfarandet i gränsöverskridande situationer, särskilt för att verifiera skälen för uteslutning och valet av urvalskriterier, tillämpningen av kvalitets- och miljöstandarderna och förteckningen över godkända ekonomiska aktörer. Informationsutbytet är underkastat nationella lagstiftningar om sekretess. Detta direktiv medför därför inte någon skyldighet för medlemsstaterna att utbyta information som går utöver vad nationella upphandlande myndigheter har tillgång till. Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012⁽¹⁾, kan vara ett användbart elektroniskt medel för att underlätta och stärka det administrativa samarbetet och hantera informationsutbytet på grundval av

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

enkla och enhetliga förfaranden för att undanröja språkbarriärer. Ett pilotprojekt bör därför inledas så snart som möjligt för att testa om det är lämpligt att utvidga IMI till att omfatta informationsutbyte enligt detta direktiv.

- (129) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på en rad icke-väsentliga bestämmelser i direktivet. På grund av behovet av att iaktta internationella överenskommelser bör kommissionen ges befogenhet att ändra den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärden samt att regelbundet se över själva tröskelvärdena och anpassa bilagorna V och XI; förteckningarna över centrala statliga myndigheter kan komma att ändras till följd av administrativa förändringar på nationell nivå. Dessa förändringar anmäls till kommissionen som bör ges befogenhet att anpassa bilaga I; hänvisningarna till den gemensamma upphandlingsordlistan (CPV) kan komma att ändras till följd av ändringar på unionsnivå och dessa ändringar bör avspeglas i detta direktiv; de tekniska uppgifterna om och egenskaperna hos anordningar för elektronisk mottagning bör hållas uppdaterade med den tekniska utvecklingen; därför är det också nödvändigt att ge kommissionen befogenhet att fastställa sådana obligatoriska tekniska standarder för elektronisk kommunikation som ska se till att tekniska format, processer och meddelandetjänster i upphandlingsförfaranden som genomförs med elektroniska medel är driftskompatibla med hänsyn till den tekniska utvecklingen; förteckningen över unionens lagstiftningsakter om gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader bör snabbt anpassas så att man kan införliva åtgärder som antagits på sektorsnivå. För att tillgodose dessa behov bör kommissionen ges befogenhet att hålla förteckningen över lagstiftningsakter aktuell, inklusive metoderna för beräkning av livscykelkostnader. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (130) Vid tillämpningen av detta direktiv bör kommissionen samråda med lämpliga expertgrupper på området e-upphandling, varvid en balanserad sammansättning av de viktigaste intressegrupperna bör tryggas.
- (131) I syfte att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen ges genomförandebefogenheter när det gäller utformningen av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling och ett standardformulär för egen försäkrans. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁾.
- (132) Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandeakterna avseende standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling, som inte har några konsekvenser från finansiell synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och tjänar ändamålet att underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.
- (133) Granskningsförfarandet bör användas för antagande av standardformulären för egen försäkrans, på grund av den inverkan som den egna försäkrans har på upphandlingen och eftersom de spelar en central roll i förenklingen av dokumentationskraven i samband med upphandlingsförfaranden.
- (134) Kommissionen bör se över de effekter som tillämpningen av tröskelvärdena har på den inre marknaden och rapportera om detta till Europaparlamentet och rådet. I samband med detta bör den beakta sådana faktorer som nivån på den gränsoverskridande upphandlingen, små och medelstora företags deltagande, transaktionskostnader och avvägningen mellan kostnaderna och nyttan.
- I enlighet med artikel XXII.7 i WTO-avtalet ska det avtalet bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också nivån på tröskelvärdena granskas med beaktande av effekterna av inflationen mot bakgrund av en lång tidsperiod utan ändringar av WTO-avtalets tröskelvärden; om tröskelvärdet skulle ändras som en följd av detta bör kommissionen i förekommande fall anta ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som anges i detta direktiv.
- (135) Med tanke på pågående diskussioner om övergripande bestämmelser som reglerar förhållandet till tredjeländer när det gäller offentlig upphandling bör kommissionen noga övervaka globala handelsvillkor och bedöma unionens konkurrensläge.
- (136) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa offentliga upphandlingsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen anta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(137) Direktiv 2004/18/EG bör upphävas.

(138) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera

dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I: TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

KAPITEL I: Tillämpningsområde och definitioner

AVSNITT 1: SYFTE OCH DEFINITIONER

Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde

Artikel 2: Definitioner

Artikel 3: Blandad upphandling

AVSNITT 2: TRÖSKELVÄRDEN

Artikel 4: Tröskelbelopp

Artikel 5: Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

Artikel 6: Revidering av tröskelvärdena och av förteckningen över centrala statliga myndigheter

AVSNITT 3: UNDANTAG

Artikel 7: Kontrakt som tilldelas inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna

Artikel 8: Särskilda undantag på området elektronisk kommunikation

Artikel 9: Tildelning av offentliga kontrakt och anordnande av projektävlingar i enlighet med internationella regler

Artikel 10: Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Artikel 11: Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Artikel 12: Offentliga kontrakt mellan enheter i den offentliga sektorn

AVSNITT 4: SÄRSKILDA SITUATIONER

Underavsnitt 1: Subventionerade kontrakt och forsknings- och utvecklingstjänster

Artikel 13: Kontrakt som subventioneras av en upphandlande myndighet

Artikel 14: Forsknings- och utvecklingstjänster

Underavsnitt 2: Upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 15: Försvar och säkerhet

Artikel 16: Blandad upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 17: Offentliga kontrakt och projektävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

KAPITEL II:	Allmänna bestämmelser
Artikel 18:	Principer för upphandling
Artikel 19:	Ekonomiska aktörer
Artikel 20:	Reserverade kontrakt
Artikel 21:	Sekretess
Artikel 22:	Regler för kommunikation
Artikel 23:	Nomenklatur
Artikel 24:	Intressekonflikter
AVDELNING II:	BESTÄMMELSER OM OFFENTLIGA KONTRAKT
KAPITEL I:	Förfaranden
Artikel 25:	Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal
Artikel 26:	Val av förfaranden
Artikel 27:	Öppet förfarande
Artikel 28:	Selektivt förfarande
Artikel 29:	Förhandlat förfarande under konkurrens
Artikel 30:	Konkurrenspräglad dialog
Artikel 31:	Innovationspartnerskap
Artikel 32:	Användning av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling
KAPITEL II:	Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling
Artikel 33:	Ramavtal
Artikel 34:	Dynamiska inköpssystem
Artikel 35:	Elektroniska auktioner
Artikel 36:	Elektroniska kataloger
Artikel 37:	Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler
Artikel 38:	Tillfällig gemensam upphandling
Artikel 39:	Upphandling med deltagande av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater
KAPITEL III:	Upphandlingsförfarandets gång
AVSNITT 1:	FÖRBEREDELSE
Artikel 40:	Preliminära marknadsundersökningar

- Artikel 41: Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande
- Artikel 42: Tekniska specifikationer
- Artikel 43: Märken
- Artikel 44: Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel
- Artikel 45: Alternativa anbud
- Artikel 46: Uppdelning av kontrakt i delar
- Artikel 47: Fastställande av tidsfrister
- AVSNITT 2: OFFENTLIGGÖRANDE OCH ÖPPENHET
- Artikel 48: Förhandsmeddelanden
- Artikel 49: Meddelanden om upphandling
- Artikel 50: Meddelande om kontraktstilldelning
- Artikel 51: Utformning och offentliggörande av meddelanden
- Artikel 52: Offentliggörande på nationell nivå
- Artikel 53: Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument
- Artikel 54: Inbjudan till anbudssökande
- Artikel 55: Information till anbudssökande och anbudsgivare
- AVSNITT 3: VAL AV DELTAGARE SAMT TILLDELNING AV KONTRAKT
- Artikel 56: Allmänna principer
- Underavsnitt 1: Kvalitativa urvalskriterier
- Artikel 57: Skäl till uteslutning
- Artikel 58: Urvalskriterier
- Artikel 59: Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument
- Artikel 60: Bevismedel
- Artikel 61: Online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis)
- Artikel 62: Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder
- Artikel 63: Utnyttjande av andra enheters kapacitet
- Artikel 64: Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ
- Underavsnitt 2: Minskning av antalet anbudssökande, anbudsgivare och lösningar

- Artikel 65: Minskning av antalet i övrigt kvalificerade anbudssökande som inbjuds att delta
- Artikel 66: Minskning av antalet anbud och lösningar
- Underavsnitt 3: Kontraktstilldelning
- Artikel 67: Tilldelningskriterier
- Artikel 68: Livscykelkostnader
- Artikel 69: Onormalt låga anbud
- KAPITEL IV: Fullgörande av kontrakt
- Artikel 70: Villkor för fullgörande av kontrakt
- Artikel 71: Anlitande av underleverantör
- Artikel 72: Ändring av kontrakt under löptiden
- Artikel 73: Uppsägning av kontrakt
- AVDELNING III: SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM
- KAPITEL I: Sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- Artikel 74: Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster
- Artikel 75: Offentliggörande av meddelanden
- Artikel 76: Principer för tilldelning av kontrakt
- Artikel 77: Reserverade kontrakt för vissa tjänster
- KAPITEL II: Regler om projekttävlingar
- Artikel 78: Tillämpningsområde
- Artikel 79: Meddelanden
- Artikel 80: Anordnande av projekttävlingar och val av deltagare
- Artikel 81: Juryns sammansättning
- Artikel 82: Juryns beslut
- AVDELNING IV: STYRNING
- Artikel 83: Genomförande
- Artikel 84: Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt
- Artikel 85: Nationell rapportering och statistiska uppgifter
- Artikel 86: Administrativt samarbete

AVDELNING V: DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

- Artikel 87: Utövande av delegeringen
- Artikel 88: Skyndsamt förfarande
- Artikel 89: Kommittéförfarande
- Artikel 90: Införlivande och övergångsbestämmelser
- Artikel 91: Upphävande
- Artikel 92: Översyn
- Artikel 93: Ikraftträdande
- Artikel 94: Adressater

BILAGOR:

BILAGA I: CENTRALA STATLIGA MYNDIGHETER

BILAGA II: FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.1 led 6 a

BILAGA III: FÖRTECKNING ÖVER VAROR ENLIGT ARTIKEL 4 b 1 FRÅGA OM KONTRAKT SOM TILDELAS AV UPPHANDLANDE MYNDIGHETER PÅ FÖRSVARSMRÅDET

BILAGA IV: KRAV PÅ VERKTYG OCH ANORDNINGAR FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTÄVLINGARNA

BILAGA V: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN

- Del A: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM OFFENTLIGGÖRANDE AV FÖRHANDS-MEDDELANDEN PÅ EN UPPHANDLARPROFIL
- Del B: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN (i enlighet med artikel 48)
- Del C: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING (i enlighet med artikel 49)
- Del D: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILDELNING AV KONTRAKT (i enlighet med artikel 50)
- Del E: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM PROJEKTÄVLINGAR (i enlighet med artikel 79)
- Del F: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM RESULTATET AV EN PROJEKTÄVLING (i enlighet med artikel 79.2)
- Del G: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV ETT KONTRAKT UNDER DESS GILTIGHETSTID (i enlighet med artikel 72.1)
- Del H: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING AV SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.1)
- Del I: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN OM SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.1)
- Del J: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILDELNING AV KONTRAKT FÖR SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER (i enlighet med artikel 75.2)

BILAGA VI:	INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHANDLINGSDOKUMENTEN I SAMBAND MED ELEKTRO- NISKA AUKTIONER (ARTIKEL 33.4)
BILAGA VII:	DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER
BILAGA VIII:	KARAKTERISTIKA FÖR OFFENTLIGGÖRANDET
BILAGA IX:	INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I EN DIALOG ELLER BEKRÄFTA INTRESSE SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 54
BILAGA X:	FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 18.2
BILAGA XI:	REGISTER
BILAGA XII:	BEVISMEDEL NÄR DET GÄLLER URVALSKRITERIerna
BILAGA XIII:	FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 67.3
BILAGA XIV:	TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 74
BILAGA XV:	JÄMFÖRELSETABELL

AVDELNING I
**TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH
ALLMÄNNA PRINCIPER**

KAPITEL I

Tillämpningsområde och definitioner

Avsnitt 1

Syfte och definitioner

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfaranden för upphandlande myndigheter med avseende på offentliga kontrakt samt om projekttävlingar, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 4.

2. Med upphandling avses i detta direktiv en eller flera upphandlande myndigheters anskaffning genom ett offentligt kontrakt av byggentreprenader, varor eller tjänster från ekonomiska aktörer som utvalts av dessa upphandlande myndigheter oberoende av om byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna är avsedda för ett offentligt ändamål eller inte.

3. Detta direktiv ska tillämpas om inte annat följer av artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv

påverkar inte heller myndigheters beslut om huruvida, hur och i vilken omfattning de önskar utöva offentliga funktioner själva, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26.

5. Detta direktiv påverkar inte hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

6. Överenskommelser, beslut eller andra rättsliga instrument för överföring mellan upphandlande myndigheter eller grupper av upphandlande myndigheter av befogenheter och ansvar för fullgörande av ett offentligt uppdrag som inte innebär att avtalade prestationer fullgörs mot ersättning, ska ses som en del av den berörda medlemsstatens interna organisation och påverkas därmed inte på något sätt av detta direktiv.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *upphandlande myndigheter*: statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.

2. *centrala statliga myndigheter*: de upphandlande myndigheter som förtecknas i bilaga I och, i den mån rättelser eller ändringar gjorts på nationell nivå, de enheter som har ersatt dem.

3. *upphandlande myndigheter under den centrala nivån*: alla upphandlande myndigheter som inte är centrala statliga myndigheter.

4. *offentligrättsliga organ*: varje organ som har samtliga följande egenskaper:
- De har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmänna intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.
 - De är juridiska personer.
 - De finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ; eller de har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av staten, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.
5. *offentligt kontrakt*: ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera ekonomiska aktörer och en eller flera upphandlande myndigheter och som avser utförande av byggtjänst, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster.
6. *offentligt byggtjänstkontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser något av följande:
- Utförande eller projektering och utförande av byggtjänst för sådana verksamheter som omfattas av bilaga II.
 - Utförande, eller både projektering och utförande, av ett byggnadsverk.
 - Realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som motsvarar de krav som anges av den upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.
7. *byggnadsverk*: ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en teknisk eller ekonomisk funktion.
8. *offentligt varukontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser köp, leasing, hyra eller hyrköp – med eller utan köpoption – av varor. Ett offentligt varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.
9. *offentligt tjänstekontrakt*: ett offentligt kontrakt som avser tillhandahållandet av andra tjänster än de som avses i punkt 6.
10. *ekonomisk aktör*: varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer och/eller enheter, inbegripet tillfälliga företagsammanslutningar, som erbjuder sig att utföra byggtjänster och/eller ett byggnadsverk, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.
11. *anbudsgivare*: en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.
12. *anbudssökande*: en ekonomisk aktör som har ansökt om att få eller inbjudits att lämna anbud vid ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande under konkurrens, ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, en konkurrenspräglad dialog eller i ett innovationspartnerskap.
13. *upphandlingsdokument*: alla dokument som utarbetas av den upphandlande myndigheten eller som den upphandlande myndigheten hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen eller förfarandet, inbegripet meddelanden om upphandling, förhandsmeddelanden som används som anbudsinfördrar, tekniska specifikationer, det beskrivande dokumentet, förslag till kontraktsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande dokument.
14. *centraliserad inköpsverksamhet*: verksamhet som bedrivs stadigvarande i någon av följande former:
- Anskaffning av varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter.
 - Tilldelning av offentliga kontrakt eller ingående av ramavtal om byggtjänster, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter.
15. *stödverksamhet för inköp*: verksamheter för tillhandahållande av stöd för inköp, särskilt i följande former:
- Teknisk infrastruktur som gör det möjligt för upphandlande myndigheter att tilldela offentliga kontrakt eller ingå ramavtal för byggtjänster, varor eller tjänster.
 - Rådgivning om genomförande eller utformning av offentliga upphandlingsförfaranden.
 - Förberedande och administration av upphandlingsförfaranden på den upphandlande myndighetens vägnar och för denna.
16. *inköpscentral*: en upphandlande myndighet som tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet och eventuellt också stödverksamhet för inköp.
17. *leverantör av upphandlingstjänster*: ett offentligt eller privat organ som erbjuder stödverksamhet för inköp på marknaden.

18. *skriftlig*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som går att överföra eller lagras med elektroniska medel.

19. *elektroniska medel*: elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovågor, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

20. *livscykel*: alla på varandra följande och/eller inbördes sammankopplade skeden, inklusive forskning och utveckling som ska genomföras, produktion, handel och dess villkor, transport, användning och underhåll, som ingår i livslängden för en vara eller ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av en tjänst, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

21. *projekttävling*: förfarande på främst sådana områden som fysisk planering, arkitekt- och ingenjörstjänster eller databehandling som innebär att den upphandlande myndigheten får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.

22. *innovation*: genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsutmaningar eller stödja Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.

23. *märke*: alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att byggtreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.

24. *märkeskrav*: de krav som ska uppfyllas av byggtreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden för att det berörda märket ska få användas.

2. I denna artikel avses med regionala myndigheter bland annat sådana myndigheter som anges i en icke uttömmande förteckning i kategorierna Nuts 1 och 2 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003⁽¹⁾, medan lokala myndigheter omfattar alla myndigheter under administrativa enheter som anges i kategori Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

Artikel 3

Blandad upphandling

1. Punkt 2 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser olika typer av upphandlingar som alla omfattas av detta direktiv.

Punkterna 3–5 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser upphandlingar som omfattas av detta direktiv och upphandlingar som omfattas av andra rättsregler.

2. Kontrakt som avser två eller flera slag av upphandling (byggtreprenader, tjänster eller varor) ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av upphandling som karakteriserar huvudföremålet för den berörda upphandlingen.

För blandade kontrakt bestående delvis av tjänster i den mening som avses i avdelning III kapitel I och delvis av andra tjänster, eller blandade kontrakt bestående delvis av tjänster och delvis av varor, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkt 4 tillämpas. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 6 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller av direktiv 2009/81/EG ska artikel 16 i det här direktivet tillämpas.

4. De upphandlande myndigheterna får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt när det gäller kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som inte omfattas av detta direktiv. Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av artikel 16, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet av de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

För blandade kontrakt bestående av varu-, byggtreprenads- och tjänstekontrakt och av koncessioner ska det blandade kontraktet tilldelas i enlighet med detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet av den del av kontraktet som utgör ett kontrakt som omfattas av detta direktiv, som beräknats i enlighet med artikel 5, uppgår till minst det relevanta tröskelvärdet som anges i artikel 4.

5. För kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling för att bedriva en verksamhet som omfattas av direktiv 2014/25/EU ska tillämpliga regler, trots vad som sägs i punkt 4 i den här artikeln, fastställas i enlighet med artiklarna 5 och 6 i direktiv 2014/25/EU.

6. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

Avsnitt 2

Tröskelvärden

Artikel 4

Tröskelvärden

Detta direktiv ska tillämpas på upphandlingar vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 5 186 000 EUR för offentliga byggtreprenadkontrakt.
- b) 134 000 EUR för offentliga varu- och tjänstekontrakt som tilldelas av centrala statliga myndigheter och projektävlingar som anordnas av sådana myndigheter. Om offentliga varukontrakt tilldelas av upphandlande myndigheter på försvarsområdet ska detta tröskelvärde bara gälla vid kontrakt som avser varor som omfattas av bilaga III.
- c) 207 000 EUR för offentliga varu- och tjänstekontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter under den centrala nivån och för projektävlingar som anordnas av sådana myndigheter. Detta tröskelvärde ska också gälla för offentliga varukontrakt som tilldelas av centrala statliga myndigheter på försvarsområdet, om kontrakten avser varor som inte omfattas av bilaga III.
- d) 750 000 EUR för offentliga tjänstekontrakt för de sociala och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XIV.

Artikel 5

Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av en upphandling ska grundas på det totala beloppet exklusive mervärdesskatt som ska betalas enligt den upphandlande myndighetens egen uppskattning, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och de eventuella klausuler om förlängning av kontrakten som uttryckligen anges i upphandlingsdokumenten.

Om den upphandlande myndigheten planerar för premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare ska den beakta dessa när den beräknar det uppskattade upphandlingsvärdet.

2. Om en upphandlande myndighet består av ett antal separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla enskilda operativa enheter beaktas.

Trots vad som sägs i första stycket får värdena uppskattas för den berörda enheten om en separat operativ enhet självständigt ansvarar för sin upphandling eller vissa kategorier av denna.

3. Metoden för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En upphandling får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

4. Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då anbudsinfordran skickas ut eller, om en anbudsinfordran inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet, exempelvis, när så är lämpligt, genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

5. För ramavtal och dynamiska inköpsystem är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under ramavtalets eller det dynamiska inköpsystemets hela löptid.

6. För innovationspartnerskap är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska utvecklas och upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

7. För offentliga byggtreprenadkontrakt ska man vid beräkningen av det uppskattade värdet beakta såväl kostnaden för byggtreprenaden som hela det uppskattade värdet av de varor och tjänster som den upphandlade myndigheten tillhandahåller entreprenören, förutsatt att de är nödvändiga för att byggtreprenaden ska kunna genomföras.

8. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 4, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

9. Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 4 b och c.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakt uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 4, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

10. Trots vad som sägs i punkterna 8 och 9 får de upphandlande myndigheterna tilldela kontrakt för enskilda delar utan att tillämpa de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt för den berörda delen är lägre än 80 000 EUR för varor eller tjänster eller 1 miljon EUR för byggtjänster. Det sammanlagda värdet av de delar som därigenom tilldelas utan att tillämpa detta direktiv får dock inte överskrida 20 % av det sammanlagda värdet av alla delar som den föreslagna byggtjänsten, den föreslagna anskaffningen av likartade varor eller det föreslagna tillhandahållandet av tjänster har delats upp i.

11. För offentliga varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss period, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån

- a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrikerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,
- b) eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som avses att tilldelas under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen eller under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

12. För offentliga varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

- a) För offentliga kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst tolv månader, det uppskattade totala värdet för hela kontraktstiden eller om denna är längre än tolv månader, kontraktets totala värde, inbegripet uppskattat restvärde.
- b) För offentliga kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

13. För offentliga tjänstekontrakt ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde i förekommande fall:

- a) Försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning.
- b) Banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner som ska betalas, ränta och andra former av ersättning.

c) Kontrakt som avser projektering: arvoden, provisioner som ska betalas och andra former av ersättning.

14. För offentliga tjänstekontrakt där det inte anges något totalpris, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

- a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst 48 månader: det totala värdet under hela kontraktstiden.
- b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt med mer än 48 månaders löptid: månadsvärdet multiplicerat med 48.

Artikel 6

Revidering av tröskelvärdena och av förteckningen över centrala statliga myndigheter

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att de tröskelvärden som fastställs i artikel 4 a, b och c motsvarar dem som fastställs i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera dem i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdena utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt WTO-avtalet, uttryckta i SDR.

2. När kommissionen genomför revideringen enligt punkt 1 i denna artikel ska den dessutom revidera följande:

- a) Tröskelvärdet i artikel 13 första stycket a genom att anpassa det till det reviderade tröskelvärdet för offentliga byggtjänstkontrakt.
- b) Tröskelvärdet i artikel 13 första stycket b genom att anpassa det till det reviderade tröskelvärdet för offentliga tjänstekontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter under den centrala nivån.

3. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

Samtidigt ska kommissionen fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 4 d i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

4. Kommissionen ska offentliggöra de reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1, deras motvärden i de nationella valutor som avses i punkt 3 första stycket och det motvärde som fastställs i enlighet med punkt 3 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

5. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att anpassa de metoder som anges i andra stycket i punkt 1 i den här artikeln till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c, och för att fastställa de motsvarande beloppen i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c i enlighet med punkt 1 i denna artikel och för att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 13 första stycket a och b i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

6. Om det är nödvändigt att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 4 a, b och c samt de tröskelvärden som avses i artikel 13 första stycket a och b, och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 87 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som avses i artikel 88 tillämpas på delegerade akter som antas enligt punkt 5 andra stycket i den här artikeln.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra bilaga I i syfte att uppdatera förteckningen över upphandlande myndigheter efter anmälan från medlemsstaterna, om ändringarna är nödvändiga för att det ska gå att korrekt identifiera upphandlande myndigheter.

Avsnitt 3

Undantag

Artikel 7

Kontrakt som tilldelas inom vatten-, energi-, transport- och postsektorerna

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projektavlingar som i enlighet med direktiv 2014/25/EU tilldelas eller anordnas av upphandlande myndigheter som utövar en eller flera av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 i det direktivet och som tilldelas för utförandet av dessa verksamheter, och inte heller på offentliga kontrakt som är undantagna från det direktivets tillämpningsområde enligt artiklarna 18, 23 och 34 i det direktivet eller, om de tilldelas av en

upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster i den mening som avses i artikel 13.2 b i det direktivet, på kontrakt som tilldelas för utförandet av följande verksamheter:

- a) Mervärdetjänster som har anknytning till och utförs helt och hållet med elektroniska medel (inbegripet säker överföring av kodade dokument med elektroniska medel, adresshanteringstjänster och överföring av registrerad e-post).
- b) Finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000–1 till 66720000–3 och i artikel 21 d i direktiv 2014/25/EU inbegripet särskilt postanvisningar och postgirobetalningar.
- c) Filatelitjänster.
- d) Logistiktjänster (tjänster där fysisk leverans och/eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster).

Artikel 8

Särskilda undantag på området elektronisk kommunikation

Detta direktiv ska inte tillämpas på sådana offentliga kontrakt och projektavlingar som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla en eller flera elektroniska kommunikationstjänster.

I denna artikel ska allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ha samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG⁽¹⁾.

Artikel 9

Tilldelning av offentliga kontrakt och anordnande av projektavlingar i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt eller projektavlingar som den upphandlande myndigheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

- a) Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.
- b) En internationell organisation.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i led a i första stycket i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 89.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projektavlingar som upphandlande myndighet tilldelar respektive anordnar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda kontrakt eller projektavlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet; när det gäller offentliga kontrakt och projektavlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

3. Artikel 17 ska tillämpas på kontrakt och projektavlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler. Punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska inte tillämpas på dessa kontrakt och projektavlingar.

Artikel 10

Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga tjänstekontrakt som avser

- a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,
- b) anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för audiovisuella medietjänster eller radiotjänster som tilldelas av leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster, eller kontrakt för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. I detta led har audiovisuella medietjänster och leverantörer av medietjänster samma betydelse som i artikel 1.1 a respektive d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽¹⁾. Program ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska programmaterial i denna bestämmelse ha samma betydelse som program.

c) skiljemanna- och förlikningstjänster,

d) någon av följande juridiska tjänster, nämligen

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

i) företrädande av en klient av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG⁽²⁾ vid

— skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller

— rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,

ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,

iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars leverantörer är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,

v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga är förenade, om än endast tillfälligt, med utövandet av offentlig makt,

e) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG⁽³⁾ samt centralbankstjänster och insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,

f) lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

g) anställningskontrakt,

⁽²⁾ Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

- h) civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75.25.2000-7, 75.22.2000-8, 98113100-9 och 85143000-3 utom ambulanstjänster för transport av patienter,
- i) kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana,
- j) tjänster som avser politiska kampanjer och som omfattas av CPV-koderna 79341400-0, 92111230-3 och 92111240-6, när de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj,

Artikel 11

Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga tjänstekontrakt som av en upphandlande myndighet tilldelas en annan upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter på grundval av en ensamrätt som dessa innehar enligt lagar eller andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget.

Artikel 12

Offentliga kontrakt mellan enheter i den offentliga sektorn

1. Ett offentligt kontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.
- b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den upphandlande myndighetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i första stycket a om myndigheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga

beslut. Sådan kontroll kan också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade juridiska personen är en upphandlande myndighet, och myndigheten tilldelar ett kontrakt till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas det offentliga kontraktet med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 kan emellertid tilldela ett offentligt kontrakt till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.
- b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för de kontrollerande upphandlande myndigheternas räkning eller för andra juridiska personer som samma upphandlande myndigheter utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av första stycket a ska de upphandlande myndigheterna anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna.
- ii) Dessa upphandlande myndigheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.
- iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingåtts uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Kontraktet inrättat eller genomfört ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål.
- b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.
- c) De deltagande upphandlande myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkt 1 första stycket b, punkt 3 första stycket b och punkt 4 c fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den berörda juridiska personen eller upphandlande myndigheten i fråga om tjänster, varor och byggtreprenader under de tre åren som föregår kontraktets tilldelning.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens eller upphandlande myndighetens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmålet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Avsnitt 4

Särskilda situationer

Underavsnitt 1

Subventionerade kontrakt och forsknings- och utvecklingstjänster

Artikel 13

Kontrakt som subventioneras av en upphandlande myndighet

Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av följande kontrakt:

- a) Kontrakt för byggtreprenad som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från upphandlande myndigheter och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 5 186 000 EUR, när dessa kontrakt omfattar en av följande verksamheter:
 - ii) Uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål.

- b) Tjänstekontrakt som får direkta bidrag på mer än 50 % av finansieringen från de upphandlande myndigheterna och vars uppskattade värde, exklusive mervärdesskatt, uppgår till minst 207 000 EUR om dessa kontrakt har samband med ett byggtreprenadkontrakt som avses i a.

De upphandlande myndigheter som betalar ut de bidrag som avses i leden a och b i första stycket ska se till att detta direktiv iakttas om de inte själva tilldelar det subventionerade kontraktet eller när de själva tilldelar kontraktet i andra enheters namn och för deras räkning.

Artikel 14

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på offentliga tjänstekontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5 under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

- a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande myndigheten i dess egen verksamhet.
- b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten.

Underavsnitt 2

Upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Artikel 15

Försvar och säkerhet

1. Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av offentliga kontrakt och anordnande av projekttävlingar på försvars- och säkerhetsområdet, med undantag för följande kontrakt:

- a) Kontrakt som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG.
- b) Kontrakt på vilka direktiv 2009/81/EG inte är tillämpligt i enlighet med artiklarna 8, 12 och 13 i det direktivet.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande myndigheten lämnar ut i ett förfarande för kontraktstilldelning som genomförs i enlighet med detta direktiv.

Detta direktiv ska dessutom, i överensstämmelse med artikel 346.1 a i EUF-fördraget, inte tillämpas på offentliga kontrakt och projektävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1 i den här artikeln, om tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen.

3. Om upphandlingen och fullgörandet av det offentliga kontraktet eller projektävlingen omfattas av sekretess eller måste åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, ska detta direktiv inte tillämpas, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 2 första stycket.

Artikel 16

Blandad upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

2. Om de olika delarna av ett visst offentligt kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande myndigheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa de tillämpliga rättsreglerna:

- a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.
- b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl. Detta led påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i det direktivet.

Beslutet att tilldela ett enda kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

3. Punkt 2 tredje stycket ska tillämpas på blandade kontrakt på vilka både led a och led b i det stycket annars skulle kunna vara tillämpliga.

4. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig; annars får det tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 17

Offentliga kontrakt och projektävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt eller projektävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som den upphandlande myndigheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

- a) Ett internationellt avtal eller arrangemang som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatörerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.
- b) Internationellt ingångna avtal eller arrangemang om stationering av trupper och som avser åtaganden i en medlemsstat eller ett tredjeland.
- c) En internationell organisation.

Alla avtal och arrangemang som avses i första stycket a i denna punkt ska lämnas till kommissionen som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 89.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på offentliga kontrakt och projektävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som de upphandlande myndigheterna tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda offentliga kontrakt eller projektävlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller offentliga kontrakt och projektävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

KAPITEL II

Allmänna bestämmelser

Artikel 18

Principer för upphandling

1. De upphandlande myndigheterna ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Upphandlingen får inte utformas i syfte att undanta den från tillämpningsområdet för detta direktiv eller att på ett konstgjort sätt begränsa konkurrensen. Konkurrensen ska anses begränsas på ett konstgjort sätt om upphandlingen utformas i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.

2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga X.

Artikel 19

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i sin den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller offentliga tjänstekontrakt och offentliga byggtrenadkontrakt samt offentliga varukontrakt som dessutom omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, in anbudet eller anbudsansökan uppe namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i upphandlingsförfaranden. De upphandlande myndigheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande myndigheterna får vid behov i upphandlingsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk kunskap och yrkeskunskap som avses i artikel 58, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionerligt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav.

Villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av ett kontrakt som skiljer sig från dem som gäller för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får upphandlande myndigheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 20

Reserverade kontrakt

1. Medlemsstaterna får reservera deltagandet i offentliga upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration

av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att kontraktet ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare.

2. Anbudsinfördran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

Artikel 21

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande myndigheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningskyldigheten i fråga om tilldelade kontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 50 och 55, får den upphandlande myndigheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbudet.

2. En upphandlande myndighet får ställa krav på ekonomiska aktörer för att skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som myndigheten lämnar ut under upphandlingsförfarandet.

Artikel 22

Regler för kommunikation

1. Medlemsstaterna ska se till att all kommunikation och allt informationsutbyte enligt detta direktiv, särskilt elektronisk inlämning, sker med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i denna artikel. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och får inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet.

Trots vad som sägs i första stycket ska de upphandlande myndigheterna inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i följande situationer:

a) På grund av upphandlingens specialiserade beskaffenhet skulle användningen av elektroniska medel för kommunikation kräva särskilda verktyg, anordningar eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer.

b) Applikationer som stöder filformat som är lämpliga för beskrivningen av anbudet använder filformat som inte kan användas av några andra öppna eller allmänt tillgängliga applikationer eller omfattas av en licensordning och kan inte göras tillgänglig för nedladdning eller fjärranvändning av den upphandlande myndigheten.

c) Användningen av elektroniska medel för kommunikation skulle kräva specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för upphandlande myndigheter.

d) I upphandlingsdokumenten efterfrågas det fysiska modeller eller arkitektmodeller som inte kan översändas med hjälp av elektroniska medel.

Den kommunikation där elektroniska medel för kommunikation inte används enligt andra stycket ska ske via post eller annan lämplig transportör eller en kombination av post eller annan lämplig transportör och elektroniska medel.

Trots vad som sägs i första stycket i denna punkt är de upphandlande myndigheterna inte skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i den mån som användning av andra än elektroniska medel för kommunikation är nödvändig antingen på grund av brott mot säkerheten i elektroniska medel för kommunikation eller i syfte att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information som kräver en så hög skyddsnivå att den inte kan säkerställas på korrekt sätt genom användning av elektroniska verktyg och anordningar som antingen är allmänt tillgängliga för ekonomiska aktörer eller kan göras tillgängliga för dem genom alternativa medel för tillgång i den mening som avses i punkt 5.

Det är de upphandlande myndigheterna som i enlighet med andra stycket i denna punkt ska kräva andra än elektroniska medel för kommunikation för inlämning som i den enskilda rapport som avses i artikel 84 ska ange skälen till detta krav. I tillämpliga fall ska de upphandlande myndigheterna i den enskilda rapporten visa varför man har ansett det vara nödvändigt att använda andra än elektroniska medel för kommunikation vid tillämpning av fjärde stycket i denna punkt.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får muntlig kommunikation användas vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att innehållet i den muntliga kommunikationen har dokumenterats i tillfredsställande utsträckning. I detta syfte ska de väsentliga delarna av ett upphandlingsförfarande inbegripa upphandlingsdokument, anbudsansökningar, intresseförklaringar och anbud. Särskilt ska sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbudens dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, t.ex. genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

3. De upphandlande myndigheterna ska säkerställa att kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbudens och anbudsansökningarna bevaras. De upphandlande myndigheterna ska inte ta del av innehållet i anbudens och anbudsansökningarna förrän tidsfristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. För offentliga byggtreprenadkontrakt och projektävlingar får medlemsstaterna kräva att särskilda elektroniska verktyg, t.ex. elektroniska modellverktyg för bygginformation eller liknande, används. I sådana fall ska de upphandlande myndigheterna erbjuda alternativa medel för tillgång enligt punkt 5 fram till dess att dessa verktyg blir allmänt tillgängliga i den mening som avses i punkt 1 första stycket andra meningen.

5. De upphandlande myndigheterna får vid behov kräva användning av verktyg och anordningar som inte är allmänt tillgängliga, förutsatt att dessa myndigheter erbjuder alternativa medel för tillgång.

De upphandlande myndigheterna ska anses erbjuda passande alternativa medel för tillgång i följande situationer, om de

a) på elektronisk väg ger oinskränkt, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa verktyg och anordningar från och med dagen för offentliggörandet av meddelandet i enlighet med bilaga VIII eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsänds; den webbadress där dessa verktyg och anordningar finns tillgängliga ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse,

b) ser till att anbudsgivare som inte har tillgång till de verktyg och anordningar som berörs, eller inte har möjlighet att erhålla dem inom aktuella tidsfrister, förutsatt att detta inte kan tillskrivas berörd anbudsgivare, får tillträde till upphandlingsförfarandet genom användning av provisoriska anordningar som görs tillgängliga kostnadsfritt online, eller

c) stöder en alternativ kanal för elektronisk inlämning av anbud.

6. Utöver de krav som anges i bilaga IV ska följande regler gälla verktyg och anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:

a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.

b) Medlemsstaterna, eller de upphandlande myndigheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, ska ange den säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medlen för kommunikation i olika skeden av upphandlingsförfarandet; säkerhetsnivån ska stå i proportion till de risker som är förknippade med förfarandet.

c) Om medlemsstaterna, eller de upphandlande myndigheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, konstaterar att risknivån, bedömd i enlighet med led b i denna punkt, är sådan att avancerade elektroniska signaturer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG⁽¹⁾ krävs, ska de upphandlande myndigheterna godta avancerade elektroniska signaturer som stöds av ett kvalificerat certifikat, med beaktande av om dessa certifikat tillhandahålls av en tillhandahållare av certifieringstjänster som är med i en tillförlitlig förteckning som föreskrivs i kommissionens beslut 2009/767/EG⁽²⁾, med eller utan en säker anordning för skapande av signaturer, förutsatt att de uppfyller följande villkor:

i) De upphandlande myndigheterna ska fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de format som anges i kommissionens beslut 2011/130/EU⁽³⁾ och ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av dessa format. Om ett annat format för elektroniska signaturer används ska den elektroniska signaturen eller de medier som innehåller det elektroniska dokumentet innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna, som ska falla under medlemsstatens ansvarsområde. Valideringsmöjligheterna ska göra det möjligt för den upphandlande myndigheten att online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål validera den mottagna elektroniska signaturen som en avancerad elektronisk signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat.

Medlemsstaterna ska överlämna information om tillhandahållaren av valideringstjänster till kommissionen, som ska göra den information som erhållits från medlemsstaterna tillgänglig för allmänheten på internet.

ii) Om ett anbud är försett med en signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat som finns med i en tillförlitlig förteckning får de upphandlande myndigheterna inte införa ytterligare krav som kan förhindra anbudsgivarna att använda dessa signaturer.

När det gäller dokument som används vid ett upphandlingsförfarande som är signerade av en behörig myndighet i en medlemsstat eller av en annan utfärdande enhet, får den behöriga utfärdande myndigheten eller enheten fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de krav som anges i artikel 1.2 i beslut 2011/130/EU. De ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av detta format

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (EGT L 13, 19.1.2000, s. 12).

⁽²⁾ Kommissionens beslut 2009/767/EG av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 274, 20.10.2009, s. 36).

⁽³⁾ Kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 53, 26.2.2011, s. 66).

genom att inkludera den information som krävs för behandlingen av signaturen i det berörda dokumentet. Sådana dokument ska i den elektroniska signaturen eller i de medier som innehåller de elektroniska dokumenten innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna som gör det möjligt att validera den mottagna elektroniska signaturen online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra de tekniska detaljer och egenskaper som anges i bilaga IV för att beakta den tekniska utvecklingen.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra förteckningen i punkt 1 andra stycket a–d i den här artikeln om den tekniska utvecklingen innebär att fortsatta undantag från användningen av elektroniska medel för kommunikation blir olämpliga eller, i undantagsfall, om nya undantag måste föreskrivas på grund av den tekniska utvecklingen.

För att se till att tekniska format samt process- och meddelandestandarder är driftkompatibla, särskilt i ett gränsöverskridande sammanhang, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att besluta om obligatorisk användning av sådana specifika tekniska standarder, särskilt i fråga om elektronisk inlämning, elektroniska kataloger och medel för elektronisk autentisering, endast när de tekniska standarderna noggrant har testats och deras användbarhet har bevisats i praktiken. Innan kommissionen gör användningen av en teknisk standard obligatorisk ska den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassningar till befintliga lösningar på e-upphandlingsområdet, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Artikel 23

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling, (*Common Procurement Vocabulary, CPV*) som fastställs i förordning (EG) nr 2195/2002.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att anpassa de CPV-koder som anges i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och de inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 24

Intressekonflikter

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder för att effektivt förebygga, identifiera och avhjälpa intressekonflikter som uppstår under genomförandet av upphandlingsförfarandena i syfte att undvika snedvridning av konkurrensen och säkerställa lika behandling av alla ekonomiska aktörer.

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndigheten eller en leverantör av upphandlings tjänster som agerar på den upphandlande myndighetens vägnar som deltar i genomförandet av upphandlingsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som komprometterande för dess opartiskhet och oavhängighet under upphandlingsförfarandet.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM OFFENTLIGA KONTRAKT

KAPITEL I

Förfaranden

Artikel 25

Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal

I den mån de omfattas av bilagorna 1, 2, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet och andra internationella avtal som unionen är bunden av ska de upphandlande myndigheterna bevilja byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer som har undertecknat dessa avtal en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer i unionen.

Artikel 26

Val av förfaranden

1. Vid tilldelning av offentliga kontrakt ska en upphandlande myndighet tillämpa nationella förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv, under förutsättning att, och utan att det påverkar artikel 32, en anbudsinfordran har offentliggjorts i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa öppna eller selektiva förfaranden i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa innovationspartnerskap i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv.

4. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande myndigheterna får tillämpa förhandlade förfaranden under konkurrens eller konkurrenspräglade dialoger i följande situationer:

- a) För byggentreprenader, varor eller tjänster som uppfyller ett eller flera av följande kriterier:
 - i) Den upphandlande myndighetens behov kan inte tillgodoses utan anpassning av lättillgängliga lösningar.
 - ii) De inbegriper formgivning eller innovativa lösningar.
 - iii) Kontraktet kan inte tilldelas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter i anslutning

till dess art, komplexitet eller rättsliga och ekonomiska utformning eller på grund av riskerna i anslutning till dessa.

- iv) Den upphandlande myndigheten kan inte utarbeta tekniska specifikationer med tillräcklig precision avseende en standard, europeisk teknisk bedömning, gemensam teknisk specifikation eller teknisk referens i den mening som avses i punkterna 2–5 i bilaga VII.

- b) För byggentreprenader, varor eller tjänster där endast ogiltiga eller oacceptabla anbud har lämnats enligt ett öppet eller selektivt förfarande. I sådana situationer ska den upphandlande myndigheten inte vara skyldig att offentliggöra ett meddelande om upphandling om den i förfarandet inbegriper endast de anbudsgivare som uppfyller kriterierna i artiklarna 57–64 och som i ett föregående öppet eller selektivt förfarande har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbudsförfarandet.

I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

5. Anbudsinfordran ska göras genom ett meddelande om upphandling enligt artikel 49.

Om kontraktet tilldelas genom ett selektivt förfarande eller ett förhandlat förfarande under konkurrens får medlemsstaterna, trots vad som sägs i första stycket i denna punkt, föreskriva att upphandlande myndigheter under den centrala nivån eller specifika kategorier av dessa får göra anbudsinfordran genom ett förhandsmeddelande enligt artikel 48.2.

Då anbudsinfordran görs i form av ett förhandsmeddelande i enlighet med artikel 48.2 ska de ekonomiska aktörer som har anmält intresse efter offentliggörande av ett förhandsmeddelande uppmannas att lämna in en skriftlig bekräftelse av sitt intresse genom en "inbjudan att bekräfta intresse" i enlighet med artikel 54.

6. Medlemsstaterna kan föreskriva att upphandlande myndigheter, i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som uttryckligen anges i artikel 32, får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande av anbudsinfordran. Medlemsstaterna får inte tillåta att detta förfarande tillämpas i andra fall än de som anges i artikel 32.

Artikel 27

Öppet förfarande

1. Vid öppna förfaranden får alla intresserade ekonomiska aktörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Fristen för mottagande av anbud ska vara minst 35 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Anbudet ska innehålla de upplysningar som den upphandlande myndigheten kräver för det kvalitativa urvalet.

2. Om en upphandlande myndighet har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig användes som en anbudsinfördran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som fastställs i punkt 1 andra stycket i denna artikel minskas till 15 dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll alla de uppgifter som krävs för meddelandet om upphandling enligt bilaga V avsnitt I del B, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

3. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av den upphandlande myndigheten är omöjligt att tillämpa den tidsfrist som fastställs i punkt 1 andra stycket, får den fastställa en tidsfrist på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Den upphandlande myndigheten får minska den tidsfrist för mottagande av anbud som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel med fem dagar om den tillåter att anbudet skickas in med hjälp av elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1 första stycket, 22.5 och 22.6.

Artikel 28

Selektivt förfarande

1. Vid selektiva förfaranden får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfördran som innehåller den information som anges i del B eller C i bilaga V, allt efter omständigheterna, genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfördran, en inbjudan att bekräfta intresse avsändes.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande myndigheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna anbud. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudsökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara 30 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

3. Om en upphandlande myndighet har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig används som en anbudsinfördran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som

fastställs i punkt 2 andra stycket i denna artikel minskas till tio dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll alla de uppgifter som krävs enligt bilaga V avsnitt I del B, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Medlemsstaterna får ange att alla eller specifika kategorier av upphandlande myndigheter under den centrala nivån får fastställa tidsfristen för mottagande av anbud enligt överenskommen mellan den upphandlande myndigheten och utvalda anbudsökande, under förutsättning att alla utvalda anbudsökande har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud. Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

5. Fristen för mottagande av anbud enligt punkt 2 i den här artikeln får förkortas med fem dagar om den upphandlande myndigheten godtar att anbudet lämnas med elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1, 22.5 och 22.6.

6. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av den upphandlande myndigheten är omöjligt att tillämpa de tidsfrister som fastställs i denna artikel, får den fastställa

a) en tidsfrist för mottagande av anbudsansökan på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes,

b) en tidsfrist för mottagande av anbud på minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 29

Förhandlat förfarande under konkurrens

1. Vid förhandlat förfarande under konkurrens får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfördran som innehåller den information som anges i delarna B och C i bilaga V, genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska de upphandlande myndigheterna fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva sina behov och de egenskaper som krävs av de varor, byggentreprenader eller tjänster som ska upphandlas samt ange kriterierna för tilldelning av kontrakt. De ska också ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud.

Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma upphandlingens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes. Minimitidsfristen för mottagande av det ursprungliga anbudet ska vara 30 dagar från den dag då inbjudan avsändes. Artikel 28.3–28.6 ska tillämpas.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande myndigheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna in ett ursprungligt anbud, som ska ligga till grund för de efterföljande förhandlingarna. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

3. Om inte annat anges i punkt 4 ska de upphandlande myndigheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom de slutliga anbudet i den mening som avses i punkt 6, för att förbättra innehållet i anbudet.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande myndigheterna får utan förhandlingar tilldela kontrakt utifrån det ursprungliga anbudet om de i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse har meddelat att de förbehåller sig rätten till detta.

5. De upphandlande myndigheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har utslutits i enlighet med punkt 6 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument förutom de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande myndigheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbudet.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

6. Förhandlat förfarande under konkurrens får äga rum i successiva steg för att minska det antal anbud som det ska förhandlas om, genom tillämpning av de tilldelningskriterier

som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i något annat upphandlingsdokument. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i något annat upphandlingsdokument ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

7. Om de upphandlande myndigheterna har för avsikt att avsluta förhandlingarna ska de informera de anbudsgivare som fortfarande är med och fastställa en gemensam tidsfrist för inlämning av eventuella nya eller ändrade anbud. De ska kontrollera att de slutliga anbudet uppfyller minimikraven och överensstämmer med artikel 56.1, bedöma de slutliga anbudet på grundval av tilldelningskriterierna och tilldela kontraktet i enlighet med artiklarna 66–69.

Artikel 30

Konkurrenspräglad dialog

1. I en konkurrenspräglad dialog får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter ett meddelande om upphandling genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska vara 30 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i dialogen. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67.2.

2. De upphandlande myndigheterna ska ange sina behov och krav i meddelandet om upphandling, och de ska definiera dessa behov och krav i meddelandet och/eller i ett beskrivande dokument. Samtidigt och i samma dokument ska de upphandlande myndigheterna också ange och definiera de valda tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

3. De upphandlande myndigheterna ska inleda en dialog med de deltagare som valts ut enligt de relevanta bestämmelserna i artiklarna 56–66, där dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur deras behov bäst ska kunna tillgodoseas. Under denna dialog får de diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna.

De upphandlande myndigheterna ska under dialogen garantera likabehandling av samtliga deltagare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa deltagare i förhållande till andra.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i dialogen har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

4. En konkurrenspräglad dialog får äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som ska diskuteras under dialogen, genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

5. Den upphandlande myndigheten ska fortsätta denna dialog till dess att den kan identifiera den eller de lösningar som kan tillgodose dess behov.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat de återstående deltagarna om detta ska den upphandlande myndigheten uppmana var och en av dem att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande myndigheten får dessa anbud klarläggas, preciseras och optimeras. Sådana klarlägganden, preciseringar, optimeringar eller kompletteringar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller den offentliga upphandlingen, däribland de behov och krav som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet, om ändringar av dessa aspekter, behov och krav riskerar att snedvrider konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

7. Den upphandlande myndigheten ska bedöma de inkomna anbuden på grundval av de tilldelningskriterier som fastställs i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet.

På den upphandlande myndighetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtaganden eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak, inklusive de behov och krav som anges i meddelandet om upphandling eller i det beskrivande dokumentet, och inte riskerar att snedvrider konkurrensen eller orsaka diskriminering.

8. Den upphandlande myndigheten får besluta om tävlingspriser eller betalningar till deltagarna i dialogen.

Artikel 31

Innovationspartnerskap

1. När det gäller innovationspartnerskap får alla ekonomiska aktörer lämna in en ansökan om att delta efter ett meddelande

om upphandling genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande myndigheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten identifiera behovet av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad som inte kan tillgodose genom inköp av varor, tjänster eller byggtreprenader som redan finns tillgängliga på marknaden. Den ska ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud. Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma den begärda lösningens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Den upphandlande myndigheten får besluta att inrätta innovationspartnerskapet med en eller flera partner som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska vara 30 dagar från och med den dag då meddelandet om upphandling avsändes. Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i förfarandet. De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 65 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 67.

2. Innovationspartnerskapen ska syfta till utvecklingen av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och därpå följande inköp av dessa varor, tjänster eller byggtreprenader, under förutsättning att de motsvarar de prestandanivåer och maxkostnader som överenskommit mellan de upphandlande myndigheterna och deltagarna.

Innovationspartnerskapet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen, och som kan inkludera tillverkning av varorna, tillhandahållande av tjänsterna eller slutförande av byggtreprenaderna. Innovationspartnerskapet ska ha mellanliggande mål som parterna i fråga ska uppfylla och föreskriva utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.

Baserat på dessa mål kan den upphandlande myndigheten efter varje avslutad etapp besluta att avsluta innovationspartnerskapet eller, om innovationspartnerskapet omfattar flera partner, minska antalet partner genom att avsluta enskilda kontrakt, under förutsättning att den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten har angett dessa möjligheter och på vilka villkor de kan utnyttjas.

3. Om inte annat anges i denna artikel ska de upphandlande myndigheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom det slutliga anbudet, för att förbättra innehållet i anbuden.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande myndigheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har utslutits i enlighet med punkt 5 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument än de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande myndigheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbuden.

I enlighet med artikel 21 får de upphandlande myndigheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

5. Förhandlingar under förfarandet för innovationspartnerskap får genomföras i successiva steg för att minska det antal anbud som ska förhandlas, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten ange om den kommer att använda sig av denna möjlighet eller inte.

6. Vid urvalet av anbudssökande ska de upphandlande myndigheterna särskilt tillämpa kriterier för de anbudssökandes kapacitet på FoU-området och när det gäller att utveckla och genomföra innovativa lösningar.

Endast de ekonomiska aktörer som bjuds in att delta av den upphandlande myndigheten efter en bedömning av de begärda uppgifterna får lämna in forsknings- och innovationsprojekt, vars syfte ska vara att tillgodose de behov som enligt den upphandlande myndighetens bedömning inte kan tillgodoses genom befintliga lösningar.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten fastställa vilka arrangemang för immateriell äganderätt som ska tillämpas. Vid innovationspartnerskap med flera partner får den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 21 inte röja för övriga partner vilka lösningar som har föreslagits eller annan konfidentiell information som har förmedlats av en partner inom ramen för partnerskapet utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

7. Den upphandlande myndigheten ska se till att partnerskapsstruktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns

tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av varor, tjänster eller byggtreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till de investeringar som krävs för deras framtagande.

Artikel 32

Användning av förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling

1. Medlemsstaterna kan i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som anges i punkterna 2–5 föreskriva att de upphandlande myndigheterna vid tilldelning av offentliga kontrakt får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

2. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster i följande fall:

a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud, inga anbudsansökningar eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande, förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den så begär.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudssökning ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller kan utslutas enligt artikel 57 eller inte uppfyller de urvalskriterier som faststälts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58.

b) Om byggtreprenaden, varorna eller tjänsterna endast kan tillhandahållas av en viss ekonomisk aktör, av något av följande skäl:

i) Syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation.

ii) Det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens.

iii) Skydd av ensamrätt, inklusive immateriella rättigheter.

De undantag som anges i leden ii och iii ska endast gälla när inget rimligt alternativ eller substitut finns och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

c) Om det, när det är absolut nödvändigt och på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse, är omöjligt att iakta de tidsfrister som gäller vid öppet förfarande, selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande myndigheten.

3. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga varukontrakt i följande fall:

- a) Om varorna i fråga endast framställs för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål; de kontrakt som tilldelas enligt denna punkt får dock inte inbegripa tillverkning i en omfattning som syftar till att göra varan lönsam eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.
- b) Om det rör sig om kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande myndigheten att anskaffa varor med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll; löptiden för sådana kontrakt, liksom för återkommande kontrakt, får som regel inte överstiga tre år.
- c) Om det rör sig om varor som noterats och förvärvats på en råvarumarknad.
- d) Om det rör sig om inköp av varor eller tjänster på särskilt gynnsamma villkor, antingen hos en varuleverantör eller tjänsteleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en förvaltare eller en likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag som finns i nationella lagar och andra författningar.

4. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas för offentliga tjänstekontrakt om kontraktet följer på en projektävling som anordnats enligt detta direktiv och enligt de regler som föreskrivits i projektävlingen ska gå till vinnaren eller en av vinnarna i projektävlingen; i det senare fallet ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingarna.

5. Ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling får tillämpas om det rör sig om nya byggtreprenader eller tjänster som är en upprepning av liknande byggtreprenader eller tjänster som av samma upphandlande myndighet tilldelats samma ekonomiska aktör i ett ursprungligt kontrakt, under förutsättning att de nya byggtreprenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket det ursprungliga kontraktet tilldelats genom ett förfarande i enlighet med artikel 26.1. Det ursprungliga projektet ska ange omfattningen av möjliga kompletterande byggtreprenader eller tjänster samt villkoren för tilldelning.

Så snart som det första projektet blir föremål för detta förfarande ska den upphandlande myndigheten ange att detta

förfaringssätt kan bli aktuellt och i beräkningen ta med den uppskattade totala kostnaden för kommande byggtreprenader eller tjänster vid tillämpning av artikel 4.

Detta förfaringssätt får bara användas under tre år efter det att det ursprungliga kontraktet ingicks.

KAPITEL II

Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling

Artikel 33

Ramavtal

1. Upphandlande myndigheter får sluta ramavtal under förutsättning att de tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv.

Ett ramavtal avser ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattade kvantiteter.

Ett ramavtal får inte löpa längre än fyra år, utom i undantagsfall som vederbörligen motiverats, särskilt genom föremålet för ramavtalet.

2. Kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas i enlighet med de förfaranden som avses i denna punkt samt i punkterna 3 och 4.

Dessa förfaranden får bara tillämpas mellan de upphandlande myndigheter som tydligt identifieras för detta syfte i anbudsinfordran eller i inbjudan att bekräfta intresse och de ekonomiska aktörer som är parter i det ingångna ramavtalet.

Kontrakt som grundas på ett ramavtal får inte under några omständigheter leda till väsentliga ändringar av villkoren i detta ramavtal, särskilt i det fall som avses i punkt 3.

3. Om ett ramavtal sluts med en enda ekonomisk aktör, ska kontrakt som grundas på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.

Vid tilldelningen av sådana kontrakt får de upphandlande myndigheterna skriftligen samråda med den ekonomiska aktör som är part i ramavtalet och vid behov uppmana denne att komplettera sitt anbud.

4. Om ett ramavtal sluts med fler än en ekonomisk aktör ska det ramavtalet genomföras på ett av följande sätt:

a) Enligt villkoren i ramavtalet, utan att inleda en förnyad konkurrensutsättning, om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggtreprenaderna, tjänsterna och varorna samt objektiva villkor för att fastställa vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra dem anges i ramavtalet; de senare villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

b) Om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggtreprenaderna, tjänsterna och varorna anges i ramavtalet, delvis utan att inleda en förnyad konkurrensutsättning i enlighet med led a och delvis genom att inleda en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet i enlighet med led c, och om de upphandlande myndigheterna har fastställt denna möjlighet i upphandlingsdokumenten för ramavtalet. Beslutet om huruvida specifika byggtreprenader, varor eller tjänster ska köpas in efter en förnyad konkurrensutsättning eller direkt i enlighet med villkoren i ramavtalet ska fattas i enlighet med objektiva kriterier, som ska fastställas i upphandlingsdokumenten för ramavtalet. I upphandlingsdokumenten ska det också anges vilka villkor som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning.

De möjligheter som anges i första stycket i detta led ska också gälla för varje del av ett ramavtal för vilken samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggtreprenaderna, tjänsterna och varorna har angetts i ramavtalet, oberoende av om samtliga villkor för tillhandahållandet av de berörda byggtreprenaderna, tjänsterna och varorna enligt andra delar av ramavtalet har angetts.

c) Om inte samtliga villkor för tillhandahållandet av byggtreprenader, tjänster eller varor fastställs i ramavtalet, genom att inleda en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet.

5. De konkurrensutsättningar som avses i punkt 4 b och c ska grundas på samma villkor som tillämpas vid tilldelningen av ramavtalet som, om det är nödvändigt ska preciseras, och vid behov andra villkor som anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet i enlighet med följande förfarande:

a) För varje kontrakt som ska tilldelas ska den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med de ekonomiska aktörer som är i stånd att genomföra kontraktet.

b) Den upphandlande myndigheten ska fastställa en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud beträffande varje särskilt kontrakt, med hänsyn till faktorer som hur komplext kontraktsföremålet är och den tid som behövs för att lämna anbud.

c) Anbudet ska lämnas skriftligen, och innehållet i dem ska vara hemligt tills den angivna svarstiden har löpt ut.

d) Den upphandlande myndigheten ska tilldela varje kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Artikel 34

Dynamiska inköpssystem

1. De upphandlande myndigheterna får använda ett dynamiskt inköpssystem för köp av sådant som används frekvent och vars egenskaper, såsom de är allmänt tillgängliga på marknaden, tillfredsställer den upphandlande myndighetens behov. Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process, och ska under inköpssystemets hela giltighetstid vara öppet för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna. Det kan delas in i kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster som är objektivt definierade på grundval av egenskaperna för den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin. Sådana egenskaper kan omfatta en hänvisning till största tillåtna storlek på senare ingångna specifika kontrakt eller till ett specifikt geografiskt område inom vilket det senare ingångna specifika kontraktet ska fullgöras.

2. För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten följa reglerna för selektiva förfaranden. Samtliga anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet, och antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas i enlighet med artikel 65. När de upphandlande myndigheterna har delat upp systemet i olika kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster i enlighet med punkt 1 i denna artikel, ska de specificera tillämpliga urvalskriterier för varje kategori.

Trots vad som sägs i artikel 28 ska följande tidsfrister gälla:

a) Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska vara 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling, eller när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, en inbjudan att bekräfta intresse avsändes. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för mottagande av anbudsansökningar när inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats ut.

b) Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes. I förekommande fall ska artikel 26.4 tillämpas. Artikel 28.3 och 28.5 ska inte tillämpas.

3. All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska endast ske med elektroniska medel i enlighet med artikel 22.1, 22.3, 22.5 och 22.6.

4. För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten

- a) offentliggöra en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,
- b) i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som detta system avser samt lämna all nödvändig information om det dynamiska inköpssystemet, inbegripet hur det dynamiska inköpssystemet fungerar, den elektroniska utrustning som används, tekniska arrangemang för anslutning samt tekniska specifikationer,
- c) ange alla indelningar i olika kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster och vad som karakteriserar dessa,
- d) ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten så länge systemet är giltigt i enlighet med artikel 53.

5. Den upphandlande myndigheten ska under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den ska fullfölja sin utvärdering av sådana anbudsansökningar i enlighet med urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från och med mottagandet. Tidsfristen kan i enskilda fall förlängas till 15 arbetsdagar när detta är motiverat, särskilt om det finns ett behov av att granska kompletterande dokumentation eller att annars kontrollera om urvalskriterierna har uppfyllts.

Trots vad som sägs i första stycket får de upphandlande myndigheterna, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen inom det dynamiska inköpssystemet inte har skickats ut, förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud har utfärdats under den förlängda utvärderingsperioden. Upphandlande myndigheter ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som de avser att tillämpa.

Den upphandlande myndigheten ska snarast möjligt informera den berörda ekonomiska aktören huruvida denne tagits med i det dynamiska inköpssystemet.

6. Den upphandlande myndigheten ska inbjuda alla deltagare som tas med i det dynamiska inköpssystemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som ska tilldelas inom systemet i enlighet med artikel 54. Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av byggtreprenader, varor eller tjänster ska de upphandlande myndigheterna uppmana samtliga deltagare som har inbjudits inom den kategori som motsvarar berörd specifik upphandling att lämna in ett anbud.

Den upphandlande myndigheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska

inköpssystemet eller, om ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse. Dessa kriterier får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

7. Den upphandlande myndigheten får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att inbjudna deltagare, inom fem arbetsdagar från den dag då begäran avsändes, lämnar in en ny och uppdaterad version av den egna försäkran som avses i artikel 59.1.

Artikel 59.4–59.6 ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

8. Den upphandlande myndigheten ska i anbudsinfordran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till kommissionen genom att använda följande standardformulär:

a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som ursprungligen användes för anbudsinfordran gällande det dynamiska inköpssystemet.

b) Om systemet har avslutats, det meddelande om kontraktstildelning som avses i artikel 50.

9. Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut från de ekonomiska aktörer som vill delta i eller är parter i det dynamiska inköpssystemet.

Artikel 35

Elektroniska auktioner

1. En upphandlande myndighet får använda elektroniska auktioner för att presentera nya lägre priser, och/eller nya värden för vissa delar av anbudet.

I detta syfte ska den upphandlande myndigheten strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbudet och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.

Vissa offentliga tjänstekontrakt och vissa offentliga byggtreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggtreprenader, som inte kan rangordnas på grundval av automatiska utvärderingsmetoder, ska inte bli föremål för elektronisk auktion.

2. Vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden under konkurrens får den upphandlande myndigheten besluta att tilldelningen av ett offentligt kontrakt ska föregås av en elektronisk auktion om innehållet i upphandlingsdokumenten, särskilt de tekniska specifikationerna, kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad konkurrensutsättning för parter i ett ramavtal som avses i artikel 33.4 b eller c, och vid inbjudan att lämna anbud beträffande kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det dynamiska inköpsystem som avses i artikel 34.

3. En elektronisk auktion ska grundas på ett av följande inslag i anbudet:

- a) Enbart priser, om kontraktet tilldelas enbart på grundval av priset.
- b) Priser och/eller nya värden på de aspekter i anbudet som angetts i upphandlingsdokumenten, om kontraktet tilldelas på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller ges till anbudet med den lägsta kostnaden genom en analys av kostnadseffektiviteten.

4. En upphandlande myndighet som beslutar att använda elektronisk auktion ska ange detta i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse. Upphandlingsdokumenten ska innehålla åtminstone de upplysningar som anges i bilaga VI.

5. Innan den elektroniska auktionen inleds ska den upphandlande myndigheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudet i enlighet med kriteriet eller kriterierna för tilldelning och den fastställda viktningen.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits enligt artikel 57 och som uppfyller urvalskriterierna och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt eller oacceptabelt eller olämpligt.

I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får uteslutas enligt artikel 57 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställs av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58.

Alla anbudsgivare som har lämnat in godtagbara anbud ska samtidigt och med elektroniska medel bjudas in att delta i

den elektroniska auktionen genom att från och med den angivna dagen och tidpunkten använda de anslutningssätt som anges i instruktionerna i inbjudan. Den elektroniska auktionen får genomföras under flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

6. Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som genomförts i enlighet med viktningen i artikel 67.5 första stycket.

I inbjudan ska även den matematiska formel anges som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller värden som lämnas. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grundval av priset, ska denna formel innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställs för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med anbudsinfördran eller andra upphandlingsdokument. I detta syfte ska emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje alternativ.

7. Under varje etapp i den elektroniska auktionen ska den upphandlande myndigheten omedelbart lämna alla anbudsgivare åtminstone tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den får, om detta angetts tidigare, lämna andra upplysningar om andra priser eller värden som lämnats. Den får även när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

8. Den upphandlande myndigheten ska avsluta den elektroniska auktionen på något av följande sätt:

- a) På den dag och vid den tidpunkt som tidigare angetts.
- b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader, under förutsättning att den upphandlande myndigheten tidigare har angett hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.
- c) När det antal auktionsetapper som tidigare angetts har genomförts.

Om den upphandlande myndigheten avser att avsluta den elektroniska auktionen enligt led c i första stycket, eventuellt i kombination med villkoren i led b i det stycket, ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

9. Efter att ha avslutat den elektroniska auktionen ska den upphandlande myndigheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 67 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

Artikel 36

Elektroniska kataloger

1. Om det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas får den upphandlande myndigheten kräva att anbuden ska inlämnas i form av en elektronisk katalog eller att de ska innefatta en elektronisk katalog.

Medlemsstaterna får besluta att användning av elektroniska kataloger ska vara obligatorisk i samband med vissa typer av upphandlingar.

Anbud som lämnas in i form av en elektronisk katalog får åtföljas av andra handlingar som kompletterar anbudet.

2. Elektroniska kataloger ska upprättas av anbudssökande eller anbudsgivare för deltagande i ett visst upphandlingsförfarande enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande myndigheten.

Dessutom ska de elektroniska katalogerna uppfylla kraven för elektroniska medel för kommunikation samt eventuella kompletterande krav som fastställs av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 22.

3. När inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog godtas eller krävs ska den upphandlande myndigheten

- a) ange detta i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse när ett förhandsmeddelande används som en anbudsinfördran,
- b) i upphandlingsdokumenten ange alla nödvändiga uppgifter i enlighet med artikel 22.6 om format, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang för anslutning och specifikationer för katalogen.

4. Om ett ramavtal har slutits med fler än en ekonomisk aktör efter inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog, får den upphandlande myndigheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt genomförs på grundval av uppdaterade kataloger. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten använda en av följande metoder:

- a) Uppmana anbudsgivarna att på nytt lämna in sina elektroniska kataloger som anpassats till kraven i det berörda kontraktet.
- b) Meddela anbudsgivarna att den har för avsikt att samlas in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i det berörda kontraktet från de elektroniska

kataloger som redan inlämnats, förutsatt att det anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet att denna metod ska användas.

5. Om en upphandlande myndighet går ut med en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt i enlighet med punkt 4 b ska den meddela anbudsgivarna den dag och den tidpunkt då den har för avsikt att samlas in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i kontraktet i fråga, och ska ge anbudsgivare möjlighet att säga nej till sådan insamling av uppgifter.

Den upphandlande myndigheten ska fastställa en lämplig tidsperiod mellan meddelandet och insamlingen av uppgifter.

Innan kontraktet tilldelas ska den upphandlande myndigheten presentera de insamlade uppgifterna för de berörda anbudsgivarna för att ge dem möjlighet att ifrågasätta eller bekräfta att det anbud som upprättas inte innehåller några materiella fel.

6. Den upphandlande myndigheten får tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpsystem genom att kräva att erbjudanden avseende specifika kontrakt ska inlämnas i form av en elektronisk katalog.

Den upphandlande myndigheten får också tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpsystem i enlighet med punkterna 4 b och 5, under förutsättning att ansökan om deltagande i det dynamiska inköpsystemet åtföljs av en elektronisk katalog enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande myndigheten. Katalogen ska därefter kompletteras av de anbudssökande när de informeras om att den upphandlande myndigheten har för avsikt att upprätta anbud genom förfarandet i punkt 4 b.

Artikel 37

Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får fastställa att den upphandlande myndigheten får anskaffa varor och/eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a i artikel 2.1.

Medlemsstaterna får också fastställa att den upphandlande myndigheten får anskaffa byggtreprenader, varor och tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpsystem som drivs av en inköpscentral eller, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 b i artikel 2.1. Om ett dynamiskt inköpsystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande myndigheter ska detta nämnas i den anbudsinfördran som upprättar det dynamiska inköpsystemet.

I fråga om första och andra styckena får medlemsstaterna fastställa att vissa upphandlingar ska genomföras med anlitande av inköpscentraler eller en eller flera specifika inköpscentraler.

2. En upphandlande myndighet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar varor och tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a i artikel 2.1.

En upphandlande myndighet fullgör dessutom sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar byggentreprenader, varor eller tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av inköpscentralen, eller, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, med hjälp av ett ramavtal som ingår av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 b i artikel 2.1.

Den berörda upphandlande myndigheten ska dock ansvara för att uppfylla skyldigheterna i detta direktiv när det gäller de delar som den själv genomför, såsom

- a) tilldelning av ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral,
 - b) genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som en inköpscentral har ingått,
 - c) fastställande, i enlighet med artikel 33.4 a eller b, av vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra en viss uppgift enligt det ramavtal som en inköpscentral har ingått.
3. En inköpscentrals samtliga upphandlingsförfaranden ska genomföras med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i artikel 22.
4. De upphandlande myndigheterna får, utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv, tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral.

Sådana offentliga tjänstekontrakt får också omfatta en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamhet för inköp.

Artikel 38

Tillfällig gemensam upphandling

1. Två eller flera upphandlande myndigheter får komma överens om att genomföra vissa specifika upphandlingar gemensamt.
2. När ett upphandlingsförfarande i sin helhet genomförs gemensamt av de berörda upphandlande myndigheterna för

alla upphandlande myndigheters räkning och i deras namn ska de gemensamt ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv. Detta gäller också i de fall där en upphandlande myndighet administrerar förfarandet och då agerar för egen och för de andra berörda upphandlande myndigheternas räkning.

När ett upphandlingsförfarande inte i sin helhet genomförs för de berörda upphandlande myndigheternas räkning och i deras namn ska de gemensamt endast ansvara för de delar som genomförs gemensamt. Varje upphandlande myndighet ska ensam ansvara för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv när det gäller de delar som den genomför för egen räkning och i eget namn.

Artikel 39

Upphandling med deltagande av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater

1. Utan att det påverkar artikel 12 får upphandlande myndigheter från olika medlemsstater agera gemensamt vid tilldelning av offentliga kontrakt genom att tillämpa något av de förfaranden som anges i denna artikel.

De upphandlande myndigheterna får inte tillämpa de förfaranden som anges i denna artikel i syfte att undvika att tillämpa med unionsrätten förenliga tvingande lagregler som är tillämpliga på dem i deras medlemsstat.

2. En medlemsstat får inte förbjuda sina upphandlande myndigheter att använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av inköpscentraler som är belägna i en annan medlemsstat.

När det gäller centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den upphandlande myndigheten, får medlemsstaterna dock välja att ange att deras upphandlande myndigheter endast får utnyttja tjänster inom ramen för den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 14 a och b i artikel 2.1.

3. Om en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet ska detta ske i enlighet med nationella bestämmelser i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.

De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen ska också tillämpas på följande:

- a) Tilldelning av kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem.

- b) Genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal.
- c) Fastställande, i enlighet med artikel 33.4 a eller b, av vilken av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet som ska utföra en viss uppgift.

4. Flera upphandlande myndigheter från olika medlemsstater får gemensamt tilldela ett offentligt kontrakt, ingå ett ramavtal eller driva ett dynamiskt inköpssystem. De får också, i den mån detta anges i artikel 33.2 andra stycket, tilldela kontrakt som grundas på ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet. Såvida nödvändiga delar inte regleras genom ett internationellt avtal som ingåtts mellan de berörda medlemsstaterna, ska upphandlande myndigheter som deltar ingå ett avtal där följande fastställs:

- a) Parternas ansvarsområden och de relevanta nationella bestämmelser som är tillämpliga på dessa.
- b) Intern organisation av upphandlingsförfarandet, inklusive ledning, fördelning av de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas samt ingående av kontrakt.

En deltagande upphandlande myndighet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den köper byggtreprenader, varor eller tjänster av en upphandlande myndighet som har ansvar för upphandlingsförfarandet. Vid fastställande av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt enligt led a får de deltagande upphandlande myndigheterna fördela särskilda ansvarsområden mellan sig och fastställa de tillämpliga bestämmelserna i deras respektive medlemsstats nationella rätt. Fördelningen av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt ska omnämnas i upphandlingsdokumentet för gemensamt tilldelade offentliga kontrakt.

5. När flera upphandlande myndigheter från olika medlemsstater har inrättat en gemensam enhet, inklusive europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006⁽¹⁾ eller andra enheter som inrättats enligt unionsrätten, ska de deltagande upphandlande myndigheterna genom ett beslut som fattas av den gemensamma enhetens behöriga organ enas om tillämpliga nationella upphandlingsregler, dvs. de regler som gäller i en av följande medlemsstater:

- a) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten har sitt registrerade säte.
- b) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten bedriver sin verksamhet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) (EUT L 210, 31.7.2006, s. 19).

Den överenskommelse som avses i första stycket kan antingen gälla tills vidare när detta fastställs i den gemensamma enhetens konstituerande akt, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.

KAPITEL III

Upphandlingsförfarendets gång

Avsnitt 1

Förberedelse

Artikel 40

Preliminära marknadsundersökningar

Innan en upphandlande myndighet inleder ett upphandlingsförfarande kan den genomföra marknadsundersökningar för att förbereda upphandlingen och för att informera de ekonomiska aktörerna om den planerade upphandlingen och kraven för denna.

I detta syfte får den upphandlande myndigheten till exempel rådfråga eller godta råd från oberoende experter eller myndigheter eller från marknadsaktörer. Dessa råd får användas vid planering och genomförande av upphandlingsförfarandet, under förutsättning att deras råd inte snedvrider konkurrensen eller bryter mot principerna om icke-diskriminering och öppenhet.

Artikel 41

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

Om en anbudssökande eller anbudsgivare eller anknutna företag till en anbudssökande eller en anbudsgivare har bistått den upphandlande myndigheten med rådgivning, oavsett om det skett enligt vad som föreskrivs i artikel 40 eller inte, eller på annat sätt har deltagit i förberedelserna av upphandlingsförfarandet ska den upphandlande myndigheten vidta lämpliga åtgärder för att se till att konkurrensen inte snedvrids till följd av att den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren deltar.

Andra anbudssökande och anbudsgivare ska informeras om utbytet av relevanta upplysningar inom ramen för eller till följd av att en anbudssökande eller en anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, och lämpliga tidsfrister för mottagande av anbud ska fastställas. Den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren ska endast uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling efterlevs.

Innan anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de få möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridding av konkurrensen. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den enskilda rapport som krävs enligt artikel 84.

Artikel 42

Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VII ska ingå i upphandlingsdokumenten. De egenskaper som krävs av byggentreprenader, varor eller tjänster ska anges i de tekniska specifikationerna.

Egenskaperna kan också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla de berörda byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process som avser ett annat skede i deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem, förutsatt att de är kopplade till kontrakt föremålet och att de står i proportion till kontraktets värde och målsättningar.

I de tekniska specifikationerna får det också anges om överföring av immateriella rättigheter kommer att krävas.

För alla upphandlingar där kontrakt föremålet ska användas av fysiska personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller personal vid den upphandlande myndigheten, ska de tekniska specifikationerna, utom i vederbörligen motiverade fall, fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

Om obligatoriska krav för tillgänglighet har antagits genom en unionsrättsakt ska de tekniska specifikationerna avseende tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov utformas med hänvisning till den rättsakten.

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med unionsrätten, ska de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

a) I form av prestanda- eller funktionskrav, inbegripet miljöegenskaper, förutsatt att parametrarna är tillräckligt exakta för att anbudsgivarna ska kunna fastställa föremålet för kontraktet och för att den upphandlande myndigheten ska kunna tilldela kontraktet.

b) Genom en hänvisning till tekniska specifikationer och i prioriteringsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska

godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor, varvid varje hänvisning ska åtföljas av orden "eller likvärdigt".

c) I form av de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b.

d) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b i fråga om vissa egenskaper och genom en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a i fråga om andra egenskaper.

4. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet, får tekniska specifikationer inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, särskilt ursprung eller särskild tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av punkt 3. Sådana hänvisningar ska följas av orden "eller likvärdigt".

5. Om en upphandlande myndighet väljer att hänvisa till de tekniska specifikationer som avses i punkt 3 b, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren på lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 44, i sitt anbud bevisar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven i de angivna tekniska specifikationerna.

6. Om en upphandlande myndighet väljer att i enlighet med punkt 3 a utforma tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om byggentreprenader, varor eller tjänster som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 44, i sitt anbud bevisa att byggentreprenaden, varan eller tjänsten standardenligt uppfyller den upphandlande myndighetens prestanda- eller funktionskrav.

Artikel 43

Märken

1. Om de upphandlande myndigheterna har för avsikt att köpa byggtreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga eller sociala egenskaper eller andra kännetecknande egenskaper, får de i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna motsvarar de egenskaper som krävs, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Märkeskraven rör endast kriterier som är kopplade till kontraktetsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de byggtreprenader, varor eller tjänster som är föremål för kontraktet.
- b) Märkeskraven grundas på objektivt kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier.
- c) Märkena har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter, inklusive statliga organ, konsumenter, arbetsmarknadens parter, tillverkare, distributörer och icke-statliga organisationer, kan delta.
- d) Märkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.
- e) Märkeskraven fastställs av en tredje part över vilken den ekonomiska aktör som ansöker om märket inte kan ha ett avgörande inflytande.

Om de upphandlande myndigheterna inte kräver att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller alla krav som följer av märket, ska de ange vilka märkeskrav som avses.

Upphandlande myndigheter som kräver att ett särskilt märke ska användas ska godta alla märken som bekräftar att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller likvärdiga märkeskrav.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få tillgång till det särskilda märket som angetts av den upphandlande myndigheten eller ett likvärdigt märke inom de berörda tidsfristerna och detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, ska den upphandlande myndigheten godta andra lämpliga bevismedel, bland annat teknisk dokumentation från tillverkaren, under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören bevisar att de byggtreprenader, varor eller tjänster som den ska tillhandahålla uppfyller kraven för det särskilda märket eller de specifika krav som angetts av den upphandlande myndigheten.

2. Om ett märke uppfyller villkoren i punkt 1 b, c, d och e, men även omfattar andra krav som inte är kopplade till kontraktetsföremålet, får den upphandlande myndigheten inte kräva märket i sig men får fastställa tekniska specifikationer genom hänvisning till de för märket detaljerade specifikationerna, eller

vid behov delar av dessa, som är kopplade till kontraktetsföremålet och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos kontraktetsföremålet.

Artikel 44

Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

1. En upphandlande myndighet får kräva att ekonomiska aktörer ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Om en upphandlande myndighet kräver inlämnande av intyg som upprättats av ett specifikt organ för bedömning av överensstämmelse, ska den upphandlande myndigheten även godta intyg från andra likvärdiga organ för bedömning av överensstämmelse.

I denna punkt avses med organ för bedömning av överensstämmelse ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008⁽¹⁾.

2. Den upphandlande myndigheten ska godta andra lämpliga bevismedel än dem som anges i punkt 1, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren, om den ekonomiska aktören inte hade tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter som avses i punkt 1 eller inte har möjlighet att erhålla dem inom de berörda tidsfristerna, under förutsättning att detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören och under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

3. Medlemsstaterna ska på begäran göra alla uppgifter om bevismedel och handlingar som har lämnats i enlighet med artiklarna 42.6 och 43 samt punkterna 1 och 2 i denna artikel tillgängliga för andra medlemsstater. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där den ekonomiska aktören är etablerad ska lämna denna information i enlighet med artikel 86.

Artikel 45

Alternativa anbud

1. En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram alternativa anbud. Den ska i meddelandet om upphandling eller, när ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse, ange huruvida den tillåter eller kräver alternativa anbud eller inte. Alternativa anbud är inte tillåtna om detta inte anges. Alternativa anbud ska vara kopplade till kontraktetsföremålet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (EUT L 218, 13.8.2008, s. 30).

2. En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver alternativa anbud ska i upphandlingsdokumenten ange vilka minimikrav som gäller för alternativa anbud och eventuella särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbuden, särskilt huruvida alternativa anbud endast får lämnas om ett anbud som inte utgör ett alternativt också har lämnats. Den upphandlande myndigheten ska också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på alternativa anbud som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

3. De upphandlande myndigheterna ska endast beakta de alternativa anbud som uppfyller de ställda minimikraven.

Vid offentlig upphandling av varor och tjänster får en upphandlande myndighet som har tillåtit eller krävt alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett offentligt varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett offentligt tjänstekontrakt.

Artikel 46

Uppdelning av kontrakt i delar

1. De upphandlande myndigheterna får besluta att tilldela ett kontrakt i form av separata delar, och får fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.

De upphandlande myndigheterna ska, utom för kontrakt som det enligt punkt 4 i denna artikel är obligatoriskt att dela upp, i upphandlingsdokumenten eller den individuella rapport som avses i artikel 84 ange huvudskälen till sitt val att inte dela upp kontrakt i flera delar.

2. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse ange om anbudet får lämnas för en, flera eller alla delar.

Även om anbud får lämnas för flera eller alla delar får den upphandlande myndigheten begränsa antalet delar som kan tilldelas en anbudsgivare, under förutsättning att det högsta antalet delar per anbudsgivare anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse. De upphandlande myndigheterna ska i upphandlingsdokumenten ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som de avser att tillämpa när de fastställer vilka delar som ska tilldelas om tillämpningen av tilldelningskriterierna skulle leda till att en anbudsgivare tilldelas fler delar än det högsta tillåtna antalet delar.

3. Om fler än en del får tilldelas samma anbudsgivare får medlemsstaterna fastställa att den upphandlande myndigheten

får tilldela kontrakt som kombinerar flera eller alla delar, om de i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse har uppgett att de förbehåller sig möjligheten att göra detta och ange de delar eller grupper av delar som kan kombineras.

4. Medlemsstaterna får tillämpa punkt 1 andra stycket genom att göra det obligatoriskt att tilldela kontrakt i form av separata delar enligt villkor som ska specificeras i enlighet med nationell rätt och med beaktande av unionsrätten. Under sådana omständigheter ska punkt 2 första stycket och, i tillämpliga fall, punkt 3 gälla.

Artikel 47

Fastställande av tidsfrister

1. När en upphandlande myndighet fastställer tidsfristerna för mottagande av anbud och anbudsansökningar ska den ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta ett anbud, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 27–31.

2. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till upphandlingsdokumenten, ska fristerna för att motta anbud, som ska vara längre än de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 27–31, fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

3. De upphandlande myndigheterna ska förlänga tidsfristerna för mottagande av anbud så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud i följande fall:

a) Om kompletterande information som av den ekonomiska aktören begärts i god tid av något skäl inte lämnas senast sex dagar före den tidsfrist som fastställts för mottagande av anbud. Vid det påskyndade förfarande som avses i artiklarna 27.3 och 28.6 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

b) Om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

Förlängningen ska stå i proportion till informationens eller ändringens vikt.

Om kompletterande information inte har begärts i god tid eller om informationen saknar betydelse för utarbetandet av väl underbyggda anbud ska de upphandlande myndigheterna inte vara skyldiga att förlänga tidsfristerna.

Avsnitt 2

Offentliggörande och öppenhet

Artikel 48

Förhandsmeddelanden

1. En upphandlande myndighet får med hjälp av ett förhandsmeddelande informera om planerade upphandlingar. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del B avsnitt I i bilaga V. De ska offentliggöras antingen av Europeiska unionens publikationsbyrå eller på den upphandlade enhetens upphandlarprofil i enlighet med punkt 2 b i bilaga VIII. Om den upphandlande myndigheten offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil ska den skicka ett meddelande till Europeiska unionens publikationsbyrå om att ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil i enlighet med bilaga VIII. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del A i bilaga V.

2. För selektiva förfaranden och förhandlade förfaranden under konkurrens får upphandlande myndigheter under den centrala nivån använda ett förhandsmeddelande som anbudsinfördran i enlighet med artikel 26.5, förutsatt att meddelandet uppfyller samtliga följande krav:

- Det ska framgå vilka varor, byggentreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta.
- Det ska anges att kontraktstilldelning kommer att ske genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens utan att någon ytterligare anbudsinfördran offentliggörs och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse.
- Förutom de uppgifter som anges i del B avsnitt I i bilaga V ska förhandsmeddelandet innehålla de uppgifter som anges i del B avsnitt II i bilaga V.
- Meddelandet ska ha avsänts för offentliggörande mellan 35 dagar och 12 månader före den dag då den inbjudan som avses i artikel 54.1 avsändes.

Sådana meddelanden ska inte offentliggöras på en upphandlarprofil. Ett eventuellt ytterligare offentliggörande på nationell nivå enligt artikel 52 får dock göras på en upphandlarprofil.

Den period som omfattas av förhandsmeddelandet ska vara högst 12 månader från den dag då meddelandet överlämnades för offentliggörande. För offentliga kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster får det förhandsmeddelande som avses i artikel 75.1 b dock omfatta mer än 12 månader.

Artikel 49

Meddelanden om upphandling

Meddelanden om upphandling ska användas som anbudsinfördran för alla förfaranden, utan att det påverkar tillämpningen av

artikel 26.5 andra stycket och artikel 32. De ska innehålla de uppgifter som anges i del C i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

Artikel 50

Meddelanden om kontraktstilldelning

1. En upphandlande myndighet ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning om resultatet av upphandlingsförfarandet senast 30 dagar efter det att ett kontrakt eller ett ramavtal, som följer efter beslutet om tilldelning eller ingående, har ingåtts.

Dessa meddelanden ska innehålla de uppgifter som anges i del D i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

2. Om anbudsinfördran för det berörda kontraktet har gjorts i form av ett förhandsmeddelande och den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av förhandsmeddelandet, ska meddelandet om kontraktstilldelning innehålla en särskild hänvisning till detta.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 33 ska den upphandlande myndigheten inte vara skyldig att skicka något meddelande om resultatet av upphandlingsförfarandet för varje kontrakt som grundas på ramavtalet. Medlemsstaterna får fastställa att de upphandlande myndigheterna varje kvartal ska samlade meddelanden om resultaten av upphandlingsförfarandet för kontrakt som grundas på ramavtalet. I detta fall ska de upphandlande myndigheterna sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De upphandlande myndigheterna ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning på grundval av ett dynamiskt inköpssystem senast 30 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt. De får dock gruppera dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

4. Viss information som rör kontraktstilldelningen eller ingäendet av ett ramavtal behöver inte offentliggöras om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Artikel 51

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga V i samma format som standardformulären, inbegripet standardformulär för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

2. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga VIII. Meddelandena ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsåts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 ska offentliggöras i sin helhet på det eller de av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande myndigheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra officiella språken vid unionens institutioner.

4. Europeiska unionens publikationsbyrå ska se till att förhandsmeddelanden i sin helhet samt sammanfattningar av sådana förhandsmeddelanden enligt artikel 48.2 och den anbudsinfördran som rör ett dynamiskt inköpsystem enligt artikel 34.4 a fortsätter att offentliggöras

a) när det gäller förhandsmeddelanden: i 12 månader eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 50, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den tolv månadersperiod som omfattas av anbudsinfördran; när det gäller offentliga kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster ska dock det förhandsmeddelande som avses i artikel 75.1 b fortsätta att offentliggöras till dess att den ursprungligen angivna giltighetstiden löper ut eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 50, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den period som omfattas av anbudsinfördran,

b) när det gäller upphandlingar som rör ett dynamiskt inköpsystem: under den tid som det dynamiska upphandlingsystemet är giltigt.

5. Den upphandlande myndigheten ska kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsåts.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten lämna en bekräftelse på att meddelandet har mottagits och att den översända informationen har offentliggjorts och ange dag för offentliggörandet. Denna bekräftelse ska tjäna som bevis för offentliggörandet.

6. Den upphandlande myndigheten får offentliggöra meddelanden om offentlig upphandling som inte omfattas av de krav på offentliggörande som fastställs i detta direktiv, under förutsättning att dessa meddelanden skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå med elektroniska medel i överensstämmelse med de format och förfaranden för överföring som anges i bilaga IXVIII

Artikel 52

Offentliggörande på nationell nivå

1. De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49 och 50 samt informationen i dem får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de har offentliggjorts i enlighet med artikel 51. Offentliggörande får dock under alla omständigheter ske på nationell nivå om den upphandlande myndigheten inte har underrättats om offentliggörandet inom 48 timmar efter bekräftelse av mottagandet av meddelandet i enlighet med artikel 51.

2. Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som finns i meddelandena som skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggörs på en upphandlarprofil och ska innehålla uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggjorts på upphandlarprofilen.

3. Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå som anger att offentliggörandet sker i denna form. De ska innehålla en uppgift om vilken dag de har skickats dit.

Artikel 53

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument

1. Den upphandlande myndigheten ska med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från och med den dag då ett meddelande offentliggörs i enlighet med artikel 51, eller den dag då en inbjudan att bekräfta intresse avsågs. Den webbadress där upphandlingsdokumenten kan hämtas ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 22.1 andra stycket får de upphandlande myndigheterna i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange att berörda upphandlingsdokument kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel i enlighet med punkt 2 i denna artikel. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artiklarna 27.3, 28.6 och 29.1 fjärde stycket.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att de upphandlande myndigheterna avser att tillämpa artikel 21.2 i detta direktiv, ska de i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange vilka åtgärder till skydd för uppgifternas konfidentiella karaktär som de kräver, och hur tillgång kan ges till de berörda dokumenten. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artiklarna 27.3, 28.6 och 29.1 fjärde stycket.

2. Den upphandlande myndigheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande upplysningar om specifikationerna och de kompletterande handlingarna senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid. Vid det påskyndade förfarande som avses i artiklarna 27.3 och 28.6 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

Artikel 54

Inbjudan till anbudssökande

1. Vid selektiva förfaranden, förfaranden för konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap och förhandlade förfaranden under konkurrens ska den upphandlande myndigheten samtidigt och skriftligen inbjuda alla utvalda anbudssökande att lämna anbud eller, vid en konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

Om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran i enlighet med artikel 48.2 ska den upphandlande myndigheten samtidigt och skriftligen inbjuda de ekonomiska aktörer som har anmält sitt intresse att bekräfta att de fortfarande är intresserade.

2. Den inbjudan som avses i punkt 1 i den här artikeln ska innehålla en hänvisning till den elektroniska adress där upphandlingsdokumenten har gjorts direkt tillgängliga med elektroniska medel. Inbjudan ska åtföljas av upphandlingsdokumenten, om inte fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa dokument har getts av skäl som anges i artikel 53.1 andra eller tredje stycket och dokumenten inte redan gjorts tillgängliga på annat sätt. Den inbjudan som avses i punkt 1 i den här artikeln ska också omfatta de uppgifter som anges i bilaga IX.

Artikel 55

Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. Den upphandlande myndigheten ska snarast möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattas om ingåendet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till att den har beslutat att inte ingå ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt efter anbudsinfordran eller att upprepa förfarandet eller inrätta ett dynamiskt inköpssystem.

2. På begäran av berörd anbudssökande eller anbudsgivare ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran underrätta

a) varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan om att delta inte har godtagits,

b) varje anbudsgivare vars anbud avslagits om skälen till att anbudet inte har godtagits och, i de fall som avses i artikel 42.5 och 42.6, skälen till dess beslut om att likvärdighet inte föreligger eller dess beslut om att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,

c) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet,

d) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om genomförandet och framstegen i förhandlingarna och dialogen med anbudsgivarna.

3. Den upphandlande myndigheten får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkterna 1 och 2 och som rör kontraktstilldelningen eller ingåendet av ett ramavtal eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

Avsnitt 3

Val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

Artikel 56

Allmänna principer

1. Kontrakt ska tilldelas på grundval av de kriterier som fastställs i enlighet med artiklarna 67–69, under förutsättning att den upphandlande myndigheten i enlighet med artiklarna 59–61 har kontrollerat att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse och i upphandlingsdokumenten, i förekommande fall med hänsyn till artikel 45.

b) Anbudet lämnas av en anbudsgivare som inte är utesluten i enlighet med artikel 57, och som uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 58, och i förekommande fall de icke-diskriminerande regler och kriterier som avses i artikel 65.

De upphandlande myndigheterna får besluta att inte tilldela ett kontrakt till den anbudsgivare som lämnar in det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet om de har fastställt att anbudet inte överensstämmer med de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.

2. I öppna förfaranden får den upphandlande myndigheten besluta att bedöma anbud innan den kontrollerar att det inte föreligger något skäl för uteslutning och att urvalskriterierna uppfylls i enlighet med artiklarna 57–64. Om den utnyttjar denna möjlighet ska den se till att kontrollen av att det inte föreligger något skäl för uteslutning och att urvalskriterierna uppfylls görs på ett opartiskt och öppet sätt så att inga kontrakt tilldelas till en anbudsgivare som borde ha uteslutits enligt artikel 57 eller som inte uppfyller de urvalskriterier som den upphandlande myndigheten har fastställt.

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa det förfarande som anges i första stycket för vissa typer av upphandlingar eller specifika omständigheter, eller får begränsa det till dessa.

3. Om information eller dokumentation som ska lämnas av de ekonomiska aktörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om särskilda dokument saknas, får den upphandlande myndigheten, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt som genomför detta direktiv, begära att de berörda ekonomiska aktörerna lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation inom en lämplig tidsfrist, förutsatt att en sådan begäran görs i full överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 för att ändra förteckningen i bilaga X där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Underavsnitt 1

Kvalitativa urvalskriterier

Artikel 57

Skäl för uteslutning

1. Den upphandlande myndigheten ska utesluta en ekonomisk aktör från att delta i ett upphandlingsförfarande om den, genom kontroll i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61, har fastställt eller på annat sätt får kännedom om att den ekonomiska aktören har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på en av följande grunder:

- a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF⁽¹⁾.
- b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i⁽²⁾, respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut

⁽¹⁾ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).
⁽²⁾ EGT C 195, 25.6.1997, s. 1.

2003/568/RIF⁽³⁾, samt korruption enligt definition i den nationella lagstiftning som är tillämplig på den upphandlande myndigheten eller den ekonomiska aktören.

- c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen⁽⁴⁾.
- d) Terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet enligt definitionerna i artiklarna 1 och 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF⁽⁵⁾, eller anstiftan av eller medhjälp till eller försök att begå ett brott i den mening som avses i artikel 4 i det rambeslutet.
- e) Penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG⁽⁶⁾.
- f) Barnarbete och andra former av människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU⁽⁷⁾.

Skyldigheten att utesluta en ekonomisk aktör ska också gälla när den person som den lagakraftvunna domen avser ingår i en ekonomisk aktörs förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan eller är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera detta.

2. En ekonomisk aktör ska uteslutas från att delta i ett upphandlingsförfarande om den upphandlande myndigheten har kännedom om att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter och när detta har fastställts genom ett domstolsavgörande eller ett administrativt beslut med slutlig och bindande verkan i enlighet med rättsliga bestämmelser i det land där aktören är etablerad eller i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten finns.

Dessutom får de upphandlande myndigheterna utesluta, eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta, en ekonomisk aktör från deltagande i ett upphandlingsförfarande om de på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter.

⁽³⁾ Rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EUT L 192, 31.7.2003, s. 54).

⁽⁴⁾ EGT C 316, 27.11.1995, s. 48.

⁽⁵⁾ Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersätande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

Denna punkt ska inte längre tillämpas när den ekonomiska aktören har fullgjort sina skyldigheter genom att betala eller ingå en bindande överenskommelse i syfte att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter som förfallit till betalning, i förekommande fall inklusive upplupen ränta eller böter.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkterna 1 och 2 i undantagsfall inte ska tillämpas på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset såsom folkhälsa eller miljöskydd.

Medlemsstaterna får också föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkt 2 inte ska tillämpas när det skulle vara klart oproportionellt med en uteslutning, särskilt om de obetalda skatterna och socialförsäkringsavgifterna endast avser små belopp eller om den ekonomiska aktören fick kännedom om det exakta beloppet som skulle betalas till följd av dennes åsidosättande av sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter vid en tidpunkt då aktören inte hade möjlighet att vidta åtgärder enligt tredje stycket i punkt 2 före utgången av tidsfristen för att ansöka om deltagande eller, vid öppna förfaranden, tidsfristen för inlämnande av anbud.

4. En upphandlande myndighet får utesluta eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör från upphandlingsförfarandet i någon av följande situationer:

- a) Om den upphandlande myndigheten på något lämpligt sätt kan påvisa åsidosättande av de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.
- b) Om en ekonomisk aktör befinner sig i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar.
- c) Om den upphandlande myndigheten på lämpligt sätt kan visa att en ekonomisk aktör har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen, som gör att dennes redbarhet kan ifrågasättas.
- d) Om den upphandlande myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer för att dra slutsatsen att en ekonomisk aktör har ingått överenskommelser med andra ekonomiska aktörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen.
- e) Om en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 24 inte kan avhjälpas effektivt genom andra, mindre ingripande åtgärder.

f) Om en snedvridning av konkurrensen genom en ekonomisk aktörs tidigare deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, enligt artikel 41, inte kan avhjälpas genom andra, mindre ingripande åtgärder.

g) Om en ekonomisk aktör har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare offentligt kontrakt, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet eller ett tidigare koncessionskontrakt, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid, lett till skadestånd eller jämförbara påföljder.

h) Om en ekonomisk aktör i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte föreligger något skäl för uteslutning eller av att urvalskriterierna har uppfyllts, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande handlingar som krävs enligt artikel 59.

i) Om en ekonomisk aktör otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig konfidentiell information som kan ge aktören otillbörliga fördelar i upphandlingsförfarandet eller av oaktamhet lämna vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på beslut om uteslutning, urval eller tilldelning.

Trots vad som sägs i led b i första stycket får medlemsstaterna kräva att, eller föreskriva möjligheten att, den upphandlande myndigheten inte utesluter en ekonomisk aktör i någon av de situationer som avses i den punkten om den upphandlande myndigheten har fastställt att den ekonomiska aktören i fråga kommer att kunna fullgöra kontraktet, med beaktande av tillämpliga nationella regler och åtgärder avseende fortsatt verksamhet vid de situationer som avses i led b.

5. De upphandlande myndigheterna ska när som helst under förfarandet utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 1 och 2.

När som helst under förfarandet får de upphandlande myndigheterna utesluta eller åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 4.

6. En ekonomisk aktör som befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 1 och 4 får lämna bevis på att de åtgärder som den ekonomiska aktören vidtagit är tillräckliga för att bevisa dennes tillförlitlighet, trots att det föreligger relevanta skäl för uteslutning. Om bevisen anses vara tillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören inte uteslutas från upphandlingsförfarandet.

I detta syfte ska den ekonomiska aktören bevisa att denne har ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som orsakats av brottet eller det allvarliga felet i fråga, att denne har klaggjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna samt har vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel.

De åtgärder som vidtagits av den ekonomiska aktören ska bedömas med beaktande av allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet i fråga. Om åtgärderna anses vara otillräckliga ska den ekonomiska aktören informeras om skälen till beslutet.

En ekonomisk aktör som genom en lagakraftvunnen dom har uteslutits från att delta i upphandlings- eller koncessionstilldelningsförfaranden ska under den period som uteslutningen gäller, enligt domen i den medlemsstat där domen är giltig, inte ha rätt att utnyttja den möjlighet som anges i denna punkt.

7. Medlemsstaterna ska i enlighet med lagar och andra författningar samt med hänsyn till unionsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna artikel. De ska särskilt fastställa den längsta tillåtna uteslutningsperioden om den ekonomiska aktören inte vidtar några åtgärder enligt punkt 6 för att visa sin tillförlitlighet. Om denna period inte har fastställts i den lagakraftvunna domen får den inte överskrida fem år från den dag då domen meddelades i de fall som avses i punkt 1 och tre år från dagen för relevant händelse i de fall som avses i punkt 4.

Artikel 58

Urvalskriterier

1. Urvalskriterierna kan avse
 - a) behörighet att utöva yrkesverksamheten i fråga,
 - b) ekonomisk och finansiell ställning,
 - c) teknisk och yrkesmässig kapacitet.

De upphandlande myndigheterna får endast tillämpa kriterierna i punkterna 2, 3 och 4 på ekonomiska aktörer som krav för deltagande. De ska begränsa eventuella krav till sådana som är lämpliga för att se till att anbudssökanden eller anbudsgivaren har den rättsliga och finansiella förmåga samt att de besitter den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta.

2. När det gäller behörighet att utöva en yrkesverksamhet får den upphandlande myndigheten kräva att de ekonomiska aktörerna ska vara anslutna till ett av de yrkes- eller branschregister

som finns i den medlemsstat där de är etablerade, enligt vad som anges i bilaga XI, eller uppfylla övriga krav enligt den bilagan.

Vid upphandlingsförfaranden för tjänster får den upphandlande myndigheten kräva, i den utsträckning de ekonomiska aktörerna måste inneha ett särskilt tillstånd eller vara medlemmar i en särskild organisation för att kunna tillhandahålla tjänsten i fråga i sin hemmedlemsstat, att de bevisar att de innehar sådana tillstånd eller är medlemmar i sådana organisationer.

3. När det gäller ekonomisk och finansiell ställning får den upphandlande myndigheten ställa krav för att se till att de ekonomiska aktörerna har den nödvändiga ekonomiska och finansiella kapaciteten att fullgöra kontraktet. I detta syfte får den upphandlande myndigheten särskilt kräva att de ekonomiska aktörerna har en viss minsta årsomsättning, inklusive en minsta omsättning inom det område som omfattas av kontraktet. Dessutom får den upphandlande myndigheten kräva att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller information om sina bokslut som visar kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder. Den får också kräva en lämplig nivå på ansvarsförsäkringen för verksamheten.

Den minsta årliga omsättning som de ekonomiska aktörerna måste ha får inte överstiga ett belopp som är två gånger så högt som det uppskattade kontraktsvärdet, utom vid vederbörligen motiverade fall såsom avseende speciella risker som är förknippade med byggentreprenadens, tjänsternas eller varornas art. Den upphandlande myndigheten ska ange huvudsäkalen för ett sådant krav i upphandlingsdokumenten eller den individuella rapport som avses i artikel 84.

Kvoten mellan exempelvis tillgångar och skulder får beaktas om den upphandlande myndigheten anger metoderna och kriterierna för beaktandet i upphandlingsdokumenten. Metoderna och kriterierna ska vara transparenta, objektiva och icke-diskriminerande.

Om ett kontrakt delas upp i delar ska denna artikel gälla för varje enskild del. Den upphandlande myndigheten får emellertid fastställa en minsta årsomsättning som de ekonomiska aktörerna måste ha genom hänvisning till en grupp av delar om den anbudsgivare som tilldelas kontraktet tilldelas flera delar som ska utföras samtidigt.

Om kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas efter en förnyad konkurrensutsättning ska det högsta kravet på årlig omsättning som avses i andra stycket i denna punkt beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som ska fullgöras samtidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde. När det gäller dynamiska inköpsystem ska det högsta kravet på årlig omsättning som avses i andra stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på specifika kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det systemet.

4. När det gäller teknisk och yrkesmässig kapacitet får den upphandlande myndigheten ställa krav för att se till att de ekonomiska aktörerna förfogar över nödvändiga personalresurser, tekniska resurser och den erfarenhet som krävs för att fullgöra kontraktet enligt en lämplig kvalitetsstandard.

De upphandlande myndigheterna får särskilt kräva att de ekonomiska aktörerna har tillräcklig erfarenhet, som visas med lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt. En upphandlande myndighet får anta att en ekonomisk aktör inte har nödvändig yrkesmässig kapacitet om den upphandlande myndigheten har fastställt att den ekonomiska aktören har motstridiga intressen som kan ha en negativ inverkan på fullgörandet av kontraktet.

Vid upphandlingsförfaranden för varor som kräver kompletterande monterings- eller installationsarbeten, tjänster eller byggentreprenader får en ekonomisk aktörs yrkesmässiga kapacitet att tillhandahålla tjänsterna eller utföra installationen eller byggentreprenaden bedömas på grundval av yrkeskunna, effektivitet, erfarenhet och tillförlitlighet.

5. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse ange de villkor för deltagande som krävs, vilka kan uttryckas som minimikrav på förmåga, tillsammans med lämpliga bevis.

Artikel 59

Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument

1. När anbudsansökningar eller anbud lämnas in ska de upphandlande myndigheterna godta det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet som består av en uppdaterad egen försäkran som preliminärt bevis, i stället för intyg som utfärdats av myndigheter eller tredje parter om att den berörda ekonomiska aktören uppfyller något av följande villkor:

- a) Den ekonomiska aktören befinner sig inte i någon av de situationer som avses i artikel 57 och där ekonomiska aktörer ska eller får uteslutas.
- b) Den ekonomiska aktören uppfyller de relevanta urvalskriterier som har fastställts i enlighet med artikel 58.
- c) Den ekonomiska aktören uppfyller i förekommande fall de objektiva regler och kriterier som har fastställts i enlighet med artikel 65.

Om den ekonomiska aktören utnyttjar andra enheters kapacitet i enlighet med artikel 63 ska det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också innehålla de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt för sådana enheter.

Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska bestå av en formell förklaring där den ekonomiska aktören uppger att

relevanta skäl för uteslutning inte föreligger och/eller att relevanta urvalskriterier är uppfyllda, och ska tillhandahålla relevant information som den upphandlande myndigheten begärt. Det ska också innehålla information om vilken myndighet eller tredje part som ansvarar för att utfärda kompletterande dokument, och en formell förklaring om att den ekonomiska aktören på begäran och utan dröjsmål kan lägga fram dessa kompletterande dokument.

Om den upphandlande myndigheten direkt kan få tillgång till de kompletterande dokumenten via en databas i enlighet med punkt 5, ska det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet också innehålla den information som krävs för detta, till exempel databasens webbadress, identifieringsuppgifter och, i förekommande fall, den förklaring om samtycke som krävs.

Ekonomiska aktörer får återanvända ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument som redan har använts i ett tidigare upphandlingsförfarande, förutsatt att de bekräftar att informationen däri fortfarande är korrekt.

2. Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska upprättas på grundval av ett standardformulär. Kommissionen ska fastställa det standardformuläret genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 89.3.

Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska endast utfärdas i elektronisk form.

3. Trots vad som sägs i artikel 92 ska kommissionen se över den praktiska tillämpningen av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet med hänsyn till den tekniska utvecklingen av databaser i medlemsstaterna, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2017.

Kommissionen ska, där så är lämpligt, utarbeta förslag till lösningar för att optimera den gränsöverskridande åtkomsten till sådana databaser och användningen av certifikat och intyg på den inre marknaden.

4. En upphandlande myndighet får när som helst under förfarandet anmoda anbudssökande och anbudsgivare att lämna in samtliga eller delar av de kompletterande dokumenten, när detta är nödvändigt för att se till att förfarandet genomförs på ett korrekt sätt.

Innan den upphandlande myndigheten tilldelar kontraktet, med undantag för kontrakt som grundar sig på ramavtal om sådana kontrakt ingås i enlighet med artikel 33.3 eller artikel 33.4 a, ska den kräva att den anbudsgivare som myndigheten har beslutat tilldela kontraktet lämnar in uppdaterade kompletterande dokument i enlighet med artikel 60 och i förekommande fall artikel 62. Den upphandlande myndigheten får uppmana de ekonomiska aktörerna att komplettera eller förtydliga inlämnade intyg som tagits emot i enlighet med artiklarna 60 och 62.

5. Trots vad som sägs i punkt 4 ska ekonomiska aktörer inte vara tvungna att lägga fram kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis om och i den mån som den upphandlande myndigheten har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt via en nationell databas i någon medlemsstat, exempelvis ett nationellt upphandlingsregister, Virtual Company Dossier, ett system för elektronisk dokumentlagring eller ett kvalificeringssystem.

Trots vad som sägs i punkt 4 ska ekonomiska aktörer inte vara tvungna att lägga fram kompletterande dokument, om den upphandlande myndighet som har tilldelat kontraktet eller ingått ramavtalet redan har dessa dokument.

Vid tillämpning av första stycket ska medlemsstaterna se till att databaser som innehåller relevant information om ekonomiska aktörer och som är tillgängliga för upphandlande myndigheter i det egna landet också och på samma villkor är tillgängliga för upphandlande myndigheter i andra medlemsstater.

6. Medlemsstaterna ska i e-Certis uppdatera och tillgängliggöra en fullständig förteckning över databaser med relevant information om ekonomiska aktörer som upphandlande myndigheter från andra medlemsstater kan ta del av. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater överlämna all information om de databaser som avses i denna artikel.

Artikel 60

Bevismedel

1. De upphandlande myndigheterna får kräva intyg, försäkringar och andra bevismedel enligt punkterna 2, 3 och 4 i denna artikel och bilaga XII som bevis för att det inte föreligger något skäl för uteslutning enligt artikel 57 och för att urvalskriterierna enligt artikel 58 har uppfyllts.

Den upphandlande myndigheten får inte kräva andra bevismedel än dem som anges i denna artikel och i artikel 62. När det gäller artikel 63 får de ekonomiska aktörerna använda alla lämpliga medel för att bevisa för den upphandlande myndigheten att de kommer att förfoga över nödvändiga resurser.

2. De upphandlande myndigheterna ska godta följande intyg som tillräckligt bevis på att inga av de situationer som anges i artikel 57 är tillämpliga på den ekonomiska aktören:

- a) När det gäller punkt 1 i den artikeln, uppvisande av ett utdrag från ett relevant register, såsom utdrag ur brottsregister, eller om det inte finns, ett likvärdigt dokument som utfärdats av en behörig rättslig eller administrativ myndighet i ursprungsmedlemsstaten eller ursprungslandet eller i det land där den ekonomiska aktören är etablerad, som visar att dessa krav är uppfyllda.
- b) När det gäller punkterna 2 och 4 b i den artikeln, ett intyg utfärdat av den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten eller det berörda landet.

Om medlemsstaten eller landet i fråga inte utfärdar några sådana dokument eller intyg, eller om dessa dokument och intyg inte omfattar alla situationer som anges i artikel 57.1, 57.2 och 57.4 b, får de ersättas av en försäkrans under ed eller, i medlemsstater eller länder som saknar bestämmelser om försäkrans under ed, av en högtidlig försäkrans som den behöriga personen avlägger inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet, notarius publicus eller en godkänd yrkesorganisation i ursprungsmedlemsstaten eller ursprungslandet eller i den medlemsstat eller det land där den ekonomiska aktören är etablerad.

En medlemsstat ska i relevanta fall lämna en officiell förklaring där det framgår att de dokument eller intyg som avses i denna punkt inte har utfärdats eller att de inte omfattar alla situationer som anges i artikel 57.1, 57.2 och 57.4 b. Sådana officiella förklaringar ska göras tillgängliga genom det online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis) som avses i artikel 61.

3. Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av de referenser som anges i del I i bilaga XII.

Om en ekonomisk aktör av godtagbara skäl inte kan uppvisa de referenser som den upphandlande myndigheten begär, får aktören bevisa sin ekonomiska och finansiella ställning med varje annan handling som den upphandlande myndigheten finner lämplig.

4. Bevis på en ekonomisk aktörs tekniska kapacitet får lämnas i en eller flera av de former som anges i del II i bilaga XII, beroende på de aktuella byggtreprenadernas, varornas eller tjänsternas art, kvantitet eller betydelse och ändamål.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information som rör skäl för uteslutning enligt artikel 57, anbudsgivares behörighet att utföra yrkesverksamhet samt finansiella och tekniska kapacitet enligt artikel 58 och alla upplysningar som rör bevismedel enligt denna artikel.

Artikel 61

Online-verktyg för tillhandahållande av intyg och certifikat (e-Certis)

1. För att underlätta gränsöverskridande upphandling ska medlemsstaterna se till att den information om intyg och andra skriftliga bevis som registreras i det av kommissionen inrättade e-Certis uppdateras kontinuerligt.
2. De upphandlande myndigheterna ska ha tillgång till e-Certis och ska i första hand kräva den typ av intyg och skriftliga bevis som e-Certis innehåller.
3. Kommissionen ska göra alla språkversioner av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet tillgängliga i e-Certis.

Artikel 62

Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder

1. Om en upphandlande myndighet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska den hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ. Den upphandlande myndigheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder om den berörda ekonomiska aktören inte hade möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att de föreslagna kvalitetssäkringsåtgärderna överensstämmer med de kvalitetssäkringsstandarder som krävs.

2. Om en upphandlande myndighet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder ska den hänvisa till unionens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i 1221/2009 eller andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ. Den upphandlande myndigheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få sådana intyg utfärdade eller erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören ska den upphandlande myndigheten också godta andra bevis om miljöledningsåtgärder, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att dessa åtgärder är likvärdiga med dem som krävs i det tillämpliga miljöledningssystemet eller den tillämpliga miljöledningsstandarderna.

3. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater i enlighet med artikel 86 lämna all information om de handlingar som har uppvisats som bevis på att de kvalitets- och miljöstandarder som avses i punkterna 1 och 2 är uppfyllda.

Artikel 63

Utnyttjande av andra enheters kapacitet

1. När det gäller de kriterier för ekonomisk och finansiell ställning som anges i artikel 58.3 och de kriterier för teknisk och yrkesmässig kapacitet som anges i artikel 58.4, får en ekonomisk aktör vid behov och i ett visst kontrakt utnyttja andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan den ekonomiska aktören och dessa enheter. När det gäller de kriterier avseende utbildnings- och yrkeskvalifikationer som anges i del II led f i bilaga XII, eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får de ekonomiska aktörerna emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggtreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande

myndigheten att den kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

Den upphandlande myndigheten ska i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 kontrollera om de enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att utnyttja uppfyller relevanta urvalskriterier och om det finns skäl för uteslutning i enlighet med artikel 57. Den upphandlande myndigheten får begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet som inte uppfyller ett relevant urvalskriterium eller för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande myndigheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 19.2 åberopa resurserna hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

2. När det gäller kontrakt avseende byggtreprenader, tjänstekontrakt och monterings- eller installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt, får den upphandlande myndigheten kräva att vissa kritiska uppgifter ska utföras direkt av anbudsgivaren eller om anbud lämnas in av en grupp av ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 19.2, en deltagare i gruppen.

Artikel 64

Officiella förteckningar över godkända ekonomiska aktörer och certifiering genom offentligrättsliga eller privaträttsliga organ

1. Medlemsstaterna får fastställa eller upprätthålla antingen officiella förteckningar över godkända entreprenörer, varuleverantörer eller tjänsteleverantörer eller införa en certifiering genom certifieringsorgan som uppfyller europeiska certifieringsstandarder i den mening som avses i bilaga VII.

De ska till kommissionen och övriga medlemsstater meddela adressen till certifieringsorganet eller till det organ som har ansvar för de officiella förteckningar till vilka en begäran om registrering ska sändas.

2. Medlemsstaterna ska anpassa villkoren för registrering i de officiella förteckningar som avses i punkt 1 samt villkoren för utfärdande av certifikat genom certifieringsorgan till bestämmelserna i detta underavsnitt.

Medlemsstaterna ska också anpassa dessa villkor till artikel 63 när det gäller ansökningar om registrering från ekonomiska aktörer som ingår i en grupp och som gör gällande att de kan utnyttja resurser som ställs till deras förfogande av andra företag i gruppen. Dessa ekonomiska aktörer ska i så fall bevisa för den myndighet som upprättar den officiella förteckningen att de förfogar över dessa resurser under hela den tid som registreringsintyget i den officiella förteckningen är giltigt och att dessa företag under denna tid fortsätter att uppfylla de villkor för kvalitativt urval enligt den officiella förteckningen eller certifikatet som dessa aktörer åberopar för att registreras.

3. De ekonomiska aktörer som är registrerade i officiella förteckningar eller har ett certifikat får vid varje upphandlingstillfälle för den upphandlande myndigheten visa ett registreringsintyg utfärdat av den behöriga myndigheten eller ett certifikat utfärdat av ett behörigt certifieringsorgan.

Dessa intyg eller certifikat ska innehålla de referenser som möjliggjort registrering/certifiering av de ekonomiska aktörerna samt klassificering enligt den officiella förteckningen.

4. En registrering i en officiell förteckning eller ett certifikat utfärdat av certifieringsorganet ska innebära en presumtion om lämplighet med avseende på de krav för kvalitativt urval som omfattas av den officiella förteckningen eller certifikatet.

5. Information som kan utläsas från registreringen i officiella förteckningar eller certifieringen får inte ifrågasättas utan motivering. När det gäller betalning av socialförsäkringsavgifter och skatter får ytterligare ett intyg från registrerade ekonomiska aktörer krävas vid varje upphandlingstillfälle.

Upphandlande myndigheter i andra medlemsstater ska endast tillämpa punkt 3 och första stycket i denna punkt till förmån för ekonomiska aktörer som är etablerade i den medlemsstat som för den officiella förteckningen.

6. Kraven på bevis för de kriterier för kvalitativt urval som ingår i den officiella förteckningen eller certifikatet ska överensstämma med artikel 60 och vid behov artikel 62. För registrering av ekonomiska aktörer från andra medlemsstater i en officiell förteckning eller för certifiering får det inte krävas ytterligare bevis eller uppgifter utöver vad som krävs av inhemska ekonomiska aktörer.

De ekonomiska aktörerna kan när som helst begära registrering i en officiell förteckning eller utfärdande av ett certifikat. De ska inom rimlig tid underrättas om det beslut som fattats av den myndighet som upprättar den officiella förteckningen eller av det behöriga certifieringsorganet.

7. En sådan registrering eller certifiering får dock inte äläggas ekonomiska aktörer i andra medlemsstater för att de ska kunna delta i en offentlig upphandling. Den upphandlande myndigheten ska godkänna likvärdiga certifikat från organ som är etablerade i andra medlemsstater. De ska även godta andra likvärdiga bevismedel.

8. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information om de handlingar som uppvisats som

bevis för att en ekonomisk aktör uppfyller kraven för att registreras i den officiella förteckningen över godkända ekonomiska aktörer eller som bevis för att ekonomiska aktörer från andra medlemsstater har en likvärdig certifiering.

Underavsnitt 2

Minskning av antalet anbudssökande, anbudsgivare och lösningar

Artikel 65

Minskning av antalet i övrigt kvalificerade anbudssökande som inbuds att delta

1. Vid selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens samt i konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap får den upphandlande myndigheten begränsa det antal anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och som den kommer att inbjuda att lämna anbud eller att delta i en dialog, under förutsättning att det finns ett minimalt antal kvalificerade anbudssökande, i enlighet med punkt 2.

2. Den upphandlande myndigheten ska i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som den kommer att tillämpa, liksom det lägsta antalet anbudssökande som den kommer att inbjuda samt, i förekommande fall, det högsta antalet.

Vid selektivt förfarande ska det lägsta antalet vara fem. Vid förhandlat förfarande under konkurrens och i den konkurrenspräglade dialogen och innovationspartnerskapet ska det lägsta antalet anbudssökande vara tre. Under alla omständigheter ska antalet anbudssökande vara tillräckligt stort för att verklig konkurrens ska kunna garanteras.

Den upphandlande myndigheten ska inbjuda åtminstone så många anbudssökande som det lägsta antal som fastställts. Om antalet anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna och miniminivåerna i enlighet med artikel 58.5 är lägre än minimiantalet får den upphandlande myndigheten emellertid fortsätta förfarandet genom att inbjuda de anbudssökande som har den erforderliga kapaciteten. Den upphandlande myndigheten får inte i förfarandet inbegripa ekonomiska aktörer som inte har begärt att få delta eller anbudssökande som inte har den erforderliga kapaciteten.

Artikel 66

Minskning av antalet anbud och lösningar

Om en upphandlande myndighet utnyttjar den möjlighet som anges i artikel 29.6 att begränsa antalet anbud som det ska förhandlas om eller den möjlighet som anges i artikel 30.4 att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras, ska den göra denna begränsning på grundval av de tilldelningskriterier som den har angett i upphandlingsdokumenten. I slutfasen måste antalet vara tillräckligt stort för att garantera verklig konkurrens, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal anbud, lösningar eller lämpliga anbudssökande.

Underavsnitt 3

Kontraktstilldelning

Artikel 67

Tilldelningskriterier

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning och andra författningar avseende priset på vissa varor eller ersättning för vissa tjänster ska de upphandlande myndigheterna basera tilldelningen av offentliga kontrakt på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande myndighetens synvinkel ska fastställas på grundval av priset eller kostnaden genom en analys av kostnadseffektivitet, exempelvis en analys av livscykelkostnader i enlighet med artikel 68, och får innefatta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket ska bedömas på grundval av kriterier såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter och/eller sociala aspekter, som är kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet i fråga. Sådana kriterier kan omfatta t.ex.

- a) kvalitet, inbegripet tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på samtliga användares behov, sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper och handel och villkoren för handel,
- b) organisation av samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utses att verkställa kontraktet, om kvaliteten på den personal som utsetts på ett betydande sätt kan påverka nivån på kontraktets fullgörande, eller
- c) eftermarknadsservice och tekniskt stöd samt leveransvillkor, såsom leveransdag, leveransprocess och leveranstid eller tid för fullgörandet.

Kostnadselementet kan också ha formen av ett fast pris eller en fast kostnad där de ekonomiska aktörerna enbart konkurrerar i fråga om kvalitetskriterier.

Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande myndigheterna inte får använda enbart priset eller kostnaden som det enda tilldelningskriteriet eller begränsa användningen till vissa kategorier av upphandlande myndigheter eller vissa typer av kontrakt.

3. Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet om de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, inklusive faktorer som berör

- a) byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocess, eller
- b) en specifik process i ett senare skede av deras livscykel,

även då sådana faktorer inte utgör en del av dem.

4. Tilldelningskriterierna får inte ha den effekten att de ger den upphandlande myndigheten o begränsad valfrihet. De ska garantera en effektiv och rättvis konkurrens och kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av anbudsgivarna med tanke på en bedömning av hur väl anbudet uppfyller tilldelningskriterierna. I tveksamma fall ska den upphandlande myndigheten effektivt kontrollera om de uppgifter och bevis som har lämnats av anbudsgivarna är korrekta.

5. Den upphandlande myndigheten ska ange i upphandlingsdokumenten, hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt, utom om detta fastställs endast på grundval av priset.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om viktning inte är möjlig av objektiva skäl ska den upphandlande myndigheten ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

Artikel 68

Livscykelkostnader

1. Livscykelkostnader ska i den mån som det är relevant omfatta delar av eller alla följande kostnader under en varas, tjänsts eller byggentreprenads livscykel:

- a) Kostnader som betalas av den upphandlande myndigheten eller andra användare, såsom
 - i) kostnader för förvärv,
 - ii) användningskostnader, som förbrukning av energi och andra resurser,
 - iii) underhållskostnader,
 - iv) kostnader vid livslängdens slut, såsom insamlings- och återvinningskostnader.
- b) Kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter som är kopplade till varor, tjänster eller byggentreprenader under deras livscykel, under förutsättning att deras penningvärde kan fastställas och kontrolleras. Dessa kostnader kan innefatta kostnader för utsläpp av växthusgaser och andra förorenande ämnen samt andra klimatanpassningskostnader.

2. När en upphandlande myndighet bedömer kostnaderna med utgångspunkt från ett livscykelkostnadsperspektiv, ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter som anbudsgivarna ska lämna och den metod som den upphandlande myndigheten på grundval av dessa uppgifter kommer att använda för att fastställa livscykelkostnaderna.

Den metod som används för bedömningen av kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter ska uppfylla följande villkor:

- a) Den grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den ska inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa ekonomiska aktörer, särskilt om den inte har utvecklets för upprepad eller löpande användning.
- b) Den ska vara tillgänglig för alla berörda parter.
- c) De uppgifter som krävs ska kunna tillhandahållas med rimliga ansträngningar av normalt omdömesgilla ekonomiska aktörer, inkluderat ekonomiska aktörer från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller andra internationella avtal som unionen är bunden av.
- 3. När en gemensam metod för beräkning av livscykelkostnader har gjorts obligatorisk genom en unionslagstiftningsakt ska den gemensamma metoden tillämpas för bedömningen av livscykelkostnader.

En förteckning över sådana lagstiftningsakter och, om så är nödvändigt, de delegerade akter som kompletterar dem återfinns i bilaga XIII. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 87 avseende uppdatering av denna förteckning när sådana uppdateringar är nödvändiga till följd av att det har antagits ny lagstiftning som gör en gemensam metod obligatorisk eller av att befintliga rättsakter har upphävts eller ändrats.

Artikel 69

Onormalt låga anbud

- 1. Den upphandlande myndigheten ska begära att de ekonomiska aktörerna lämnar förklaringar om de priser eller kostnader som föreslås i anbudet, om anbudet förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna.
- 2. De förklaringar som avses i punkt 1 kan särskilt beröra
 - a) besparingar avseende sättet att tillverka varorna, sättet att tillhandahålla tjänsterna eller byggtreppmetoderna,
 - b) tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att leverera varor, tillhandahålla tjänster eller utföra byggtreprenaden,
 - c) originaliteten i de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av anbudsgivaren,
 - d) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 18.2,

- e) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 71,
- f) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

3. Den upphandlande myndigheten ska bedöma de uppgifter som lämnats efter att ha hört anbudsgivaren. Den får endast förkasta anbudet när de ingivna bevisen inte på ett tillfredsställande sätt förklarar de låga priser eller kostnader som föreslagits, med hänsyn till de faktorer som avses i punkt 2.

Den upphandlande myndigheten ska förkasta anbudet när den har fastställt att anbudet är onormalt lågt på grund av att det inte uppfyller de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 18.2.

4. Om en upphandlande myndighet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom en rimlig tidsfrist som fastställs av den upphandlande myndigheten inte kan bevisa att det berörda stödet är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107 i EUF-fördraget. Om den upphandlande myndigheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, ska den underrätta kommissionen om detta.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater och inom ramen för administrativt samarbete lämna all information som de förfogar över, såsom lagar, förordningar, allmänt tillämpliga kollektivavtal eller nationella tekniska standarder, om de bevis och dokument som uppvisats med avseende på de uppgifter som anges i punkt 2.

KAPITEL IV

Fullgörande av kontrakt

Artikel 70

Villkor för fullgörande av kontrakt

En upphandlande myndighet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras, under förutsättning att de är kopplade till kontraktets föremål i den mening som avses i artikel 67.3 och anges i anbudsinfordran eller upphandlingsdokumenten. Dessa krav får omfatta ekonomiska, innovationsrelaterade, miljörelaterade, sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn.

Artikel 71

Anlitande av underleverantör

- 1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 18.2 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.
- 2. I upphandlingsdokumenten får en upphandlande myndighet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den upphandlande myndigheten, på begäran av underleverantören och när kontraktets art så tillåter, ska överföra betalningar direkt till underleverantören för tjänster, varor eller byggentreprenader som har tillhandahållits till den ekonomiska aktör som har tilldelats kontraktet (huvudentreprenören). Sådana åtgärder får omfatta lämpliga mekanismer för att huvudentreprenören ska kunna bestrida felaktiga betalningar. Arrangemangen för betalningssättet ska anges i upphandlingsdokumenten.

4. Punkterna -1-3 påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

5. Vid byggentreprenadkontrakt och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten, efter det att kontraktet tilldelats och senast då fullgörandet av kontraktet inleds, ska den upphandlande myndigheten kräva att huvudentreprenören till den upphandlande myndigheten uppger namn på, kontaktpuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggentreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den upphandlande myndigheten ska kräva att huvudentreprenören underrättar den upphandlande myndigheten om varje ändring av dessa uppgifter under kontraktets löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggentreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga huvudentreprenören att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Om det är nödvändigt med avseende på punkt 6 b i den här artikeln ska de begärda uppgifterna åtföljas av en egen försäkran från underleverantören i enlighet med artikel 59. I genomförandeåtgärderna enligt punkt 8 i den här artikeln får föreskrivas att underleverantörer som tillkommer efter tilldelningen av kontraktet ska tillhandahålla intyg och andra kompletterande dokument i stället för en egen försäkran.

Det första stycket ska inte gälla för varuleverantörer.

Den upphandlande myndigheten får utvidga eller kan av medlemsstater åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) varukontrakt, till tjänstekontrakt som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten eller till varuleverantörer som deltar i byggentreprenader eller tjänstekontrakt,

b) underleverantörer till huvudentreprenörens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

6. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 18.2 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella lagstiftning föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 18.2.

b) De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 kontrollera eller får av medlemsstater åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 57. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

7. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer, exempelvis genom att föreskriva direktbetalning till underleverantörer utan att de behöver begära sådan direktbetalning.

8. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 3, 5 eller 6 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt, vissa typer av upphandlande myndigheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 72

Ändring av kontrakt under löptiden

1. Kontrakt och ramavtal får ändras utan nytt upphandlingsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga upphandlingsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta prisändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär är inte tillåtna.

b) För kompletterande byggentreprenader, tjänster eller varor från den ursprungliga entreprenören som har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga upphandlingen, i de fall ett byte av entreprenör

- i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- Eventuella prisökningar får dock inte vara högre än 50 % av värdet på det ursprungliga kontraktet. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning tillämpas på värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar ska inte syfta till att kringgå detta direktiv.
- c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:
- i) Behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande myndighet inte kunnat förutse.
 - ii) Ändringen medför inte att kontraktets övergripande karaktär ändras.
 - iii) Eventuella prisökningar är inte högre än 50 % av värdet på det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning tillämpas på värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar ska inte syfta till att kringgå detta direktiv.
- d) Om den entreprenör som den upphandlande myndigheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör, till följd av antingen
- i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,
 - ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen faststälts helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller
 - iii) att den upphandlande myndigheten själv tar på sig huvudentreprenörens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 71.
- e) Om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande myndigheter som har ändrat ett kontrakt i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett

meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i del G i bilaga V och ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

2. Dessutom får kontrakt ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i leden 4 a–d är uppfyllda, utan något nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

- i) tröskelvärdena i artikel 4, och
- ii) 10 % av det ursprungliga kontraktets värde för tjänste- och varukontrakt och lägre än 15 % av det ursprungliga kontraktets värde för byggtreprenadkontrakt.

Ändringen får dock inte medföra att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det pris som nämns i punkterna 2 och 1 b och c ska det uppdaterade priset vara referensvärdet när kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

4. En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om ändringen innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt eller ramavtal som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

- a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha medfört att andra anbudssökande getts tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i upphandlingsförfarandet.
- b) Ändringen innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för entreprenören på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet.
- c) Ändringen medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt.
- d) Om den entreprenör som den upphandlande myndigheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör i andra fall än de som avses i punkt 1 d.

5. Ett nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i ett offentligt kontrakt eller ett ramavtal under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 73

Uppsägning av kontrakt

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna åtminstone under följande omständigheter och enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt har möjlighet att säga upp ett offentligt kontrakt under dess löptid, när

- a) kontraktet har varit föremål för en väsentlig ändring som skulle ha krävt ett nytt upphandlingsförfarande enligt artikel 72,
- b) entreprenören vid kontraktstilldelningen befann sig i någon av de situationer som avses i artikel 57.1 och därför borde ha uteslutits från upphandlingsförfarandet,
- c) kontraktet inte borde ha tilldelats entreprenören på grund av att denne allvarligt åsidosatt sådana skyldigheter enligt fördragen och detta direktiv enligt vad som fastställdes av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

AVDELNING III

SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 74

Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Offentliga kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XIV ska tilldelas i enlighet med detta kapitel när värdet på kontrakten uppgår till eller överstiger det tröskelvärde som anges i artikel 4 d.

Artikel 75

Offentliggörande av meddelanden

1. De upphandlande myndigheterna som har för avsikt tilldela ett offentligt kontrakt för de tjänster som avses i artikel 74 ska informera om detta på något av följande sätt:
 - a) Genom ett meddelande om upphandling, som ska innehålla den information som anges i del H i bilaga V i enlighet med de standardformulär som avses i artikel 51 eller
 - b) genom ett förhandsmeddelande, som ska offentliggöras kontinuerligt och innehålla den information som avses i del I i bilaga V. Det ska av förhandsmeddelandet särskilt framgå vilka typer av tjänster som kontrakten kommer att omfatta. Det ska ange att kontraktstilldelning kommer att ske utan ytterligare offentliggörande och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse skriftligt.

Det första stycket gäller dock inte om ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling hade kunnat användas i enlighet med artikel 32 för tilldelning av ett offentligt tjänstekontrakt.

2. De upphandlande myndigheter som har tilldelat ett offentligt kontrakt för de tjänster som avses i artikel 74 ska informera om resultaten av upphandlingsförfarandet genom ett meddelande om kontraktstilldelning som ska innehålla den information som avses i del J i bilaga V i enlighet med det standardformulär som avses i artikel 51. De får dock samla dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.
3. De standardformulär som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska fastställas av kommissionen genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.
4. De meddelanden som avses i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.

Artikel 76

Principer för tilldelning av kontrakt

1. Medlemsstaterna ska införa nationella regler för tilldelning av kontrakt som omfattas av detta kapitel för att se till att de upphandlande myndigheterna följer principerna om öppenhet och likabehandling av ekonomiska aktörer. Medlemsstaterna kan själva fastställa vilka förfaranderegler som är tillämpliga så länge dessa regler gör det möjligt för de upphandlande myndigheterna att ta hänsyn till de särskilda egenskaperna för tjänsterna i fråga.
2. Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna får beakta behovet av att garantera tjänsternas kvalitet, kontinuitet, åtkomlighet, överkomlighet, tillgänglighet och omfattning, olika användarkategoriernas specifika behov, inklusive missgynnade och utsatta grupperns behov, deltagande och egenansvar för användarna samt innovation. Medlemsstaterna får också föreskriva att valet av tjänsteleverantör ska göras på grundval av det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet med hänsyn till kvalitets- och hållbarhetskriterier för sociala tjänster.

Artikel 77

Reserverade kontrakt för vissa tjänster

1. Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande myndigheterna får reservera rätten för en organisation att delta i offentlig upphandling exklusivt för de hälso- och sjukvårdstjänster, sociala tjänster och kulturella tjänster som avses i artikel 74, som omfattas av CPV-koderna 75121000-0, 75.12.2000-7, 75123000-4, 79.62.2000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, från och med 85000000-9 till och med 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. En organisation som avses i punkt 1 ska uppfylla samtliga följande villkor:

- a) Dess syfte ska vara att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till tillhandahållande av sådana tjänster som avses i punkt 1.
 - b) Vinsterna ska återinvesteras för att uppnå organisationens syfte. Vid eventuell vinstutdelning eller omfördelning bör detta ske på grundval av deltagande.
 - c) Lednings- och ägarstrukturen i den organisation som fullgör kontraktet ska grundas på personalens ägande eller deltagande, eller ska kräva aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter.
 - d) Organisationen får inte ha tilldelats något kontrakt för den berörda tjänsten av den berörda upphandlande myndigheten enligt denna artikel under de senaste tre åren.
3. Maximal löptid för kontraktet får inte överstiga tre år.
4. Anbudsinfördran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.
5. Trots vad som sägs i artikel 92 ska kommissionen göra en bedömning av effekterna av denna artikel och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

KAPITEL II

Regler om projektävlingar

Artikel 78

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska gälla för

- a) projektävlingar som anordnas som en del i ett förfarande som leder till tilldelning av ett offentligt kontrakt för tjänster,
- b) projektävlingar med tävlingspriser eller betalning till deltagarna.

I de fall som avses i led a i första stycket i denna artikel beräknas det tröskelvärde som avses i punkt 4 på grundval av det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt på det offentliga kontraktet för tjänster, inklusive eventuella tävlingspriser eller betalning till deltagarna.

I de fall som avses i led b i första stycket i denna artikel ska man med tröskelvärde förstå den totala summan av priserna och betalningarna, inklusive det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av det offentliga tjänstekontrakt som senare kan ingås i enlighet med artikel 32.4, om den upphandlande myndigheten har meddelat sin avsikt att tilldela sådana kontrakt i meddelandet om projektävling.

Artikel 79

Meddelanden

1. En upphandlande myndighet som har för avsikt att anordna en projektävling ska informera om detta genom ett meddelande om projektävling.

Om den upphandlande myndigheten har för avsikt att därefter tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med artikel 32.4 ska detta anges i meddelandet om projektävling.

2. En upphandlande myndighet som har anordnat en projektävling ska sända ett meddelande om resultatet av projektävlingen i enlighet med artikel 51 och ska vidare kunna bevisa vilken dag meddelandet avsänts.

Resultatet av projektävlingen behöver inte offentliggöras om detta skulle hindra tillämpning av lagen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för ett visst offentligt eller privat företag eller motverka sund konkurrens mellan tjänsteleverantörer.

3. De meddelanden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 51.2–51.6 och artikel 52. De ska innehålla den information som anges i del E respektive F i bilaga V i ett standardformulär.

Kommissionen ska fastställa standardformulären genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 89.2.

Artikel 80

Anordnande av projektävlingar och val av deltagare

1. Vid anordnandet av projektävlingar ska en upphandlande myndighet tillämpa förfaranden som är anpassade till bestämmelserna i avdelning I och detta kapitel.

2. Rätten att delta i projektävlingar får inte begränsas

a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,

b) till enbart fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagstiftningen i den medlemsstat där projektävlingen anordnas skulle kräva detta.

3. Om deltagarantalet i en projektävling är begränsat till ett angivet antal deltagare ska den upphandlande myndigheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta ska under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.

Artikel 81

Juryns sammansättning

Juryn ska vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer av deltagarna i en projekttävling ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 82

Juryns beslut

1. Juryn ska vara självständig i sina beslut och yttranden.
2. Juryn ska granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och uteslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projekttävlingen.
3. Juryn ska ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i en rapport som ska undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.
4. Anonymiteten ska respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.
5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.
6. Det ska upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

AVDELNING IV

STYRNING

Artikel 83

Genomförande

1. För att effektivt säkerställa ett korrekt och ändamålsenligt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer eller av ett eller flera organ. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter, strukturer eller organ som är behöriga för dessa uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna om offentlig upphandling övervakas.

Då tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan på eget initiativ eller efter att ha mottagit information upptäcker specifika överträdelser eller systemproblem ska de ha befogenhet att meddela dessa problem till nationella revisionsmyndigheter, domstolar eller tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmannen, de nationella parlamenten eller deras utskott.

3. Resultaten av tillsynsverksamheten enligt punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel. Dessa resultat ska även ställas till kommissionens förfogande. De kan t.ex. ingå i de övervakningsrapporter som avses i andra stycket i denna punkt.

Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna skicka en övervakningsrapport till kommissionen som i förekommande fall omfattar information om de vanligaste skälen till felaktig tillämpning eller rättsosäkerhet, inbegripet möjliga strukturella eller återkommande problem i tillämpningen av reglerna, om omfattningen av små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling samt förebyggande, upptäckt och lämplig rapportering om fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikt och andra allvarliga fall av oegentligheter i samband med upphandling.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna ska lämna information om den praktiska tillämpningen av nationella strategiska upphandlingspolicier.

I denna punkt 3 och i punkt 4 i denna artikel ska små och medelstora företag ges samma definition som i kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽¹⁾.

På grundval av de uppgifter som mottagits enligt denna punkt, ska kommissionen regelbundet utfärda en rapport om genomförande och bästa praxis avseende nationella upphandlingspolicier på den inre marknaden.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att

a) information och vägledning gällande tolkning och tillämpning av unionens lagstiftning om offentlig upphandling är tillgänglig utan kostnad för att hjälpa upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, att tillämpa unionens regler om offentlig upphandling korrekt, och

b) stöd finns tillgängligt för de upphandlande myndigheterna när det gäller planering och genomförande av upphandlingsförfaranden.

5. Medlemsstaterna ska, utan att detta påverkar tillämpningen av de allmänna förfaranden och arbetsmetoder som kommissionen har infört för sin kommunikation och sina kontakter med medlemsstaterna, utse en kontaktpunkt för samarbete med kommissionen när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om offentlig upphandling.

6. De upphandlande myndigheterna ska, åtminstone under kontraktets löptid, spara kopior på alla kontrakt som ingåtts till ett värde på minst

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

- a) 1 000 000 EUR för offentliga varu- eller tjänstekontrakt,
- b) 10 000 000 EUR för offentliga byggtreprenadkontrakt.

De upphandlande myndigheterna ska bevilja tillgång till dessa kontrakt; tillgång till specifika dokument eller specifik information kan dock vägras i den mån och på de villkor som anges i tillämpliga unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser om tillgång till handlingar och uppgiftsskydd.

Artikel 84

Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

1. För varje kontrakt eller varje ramavtal som omfattas av detta direktiv och varje gång ett dynamiskt inköpssystem inrättas ska den upphandlande myndigheten upprätta en skriftlig rapport, som minst ska innehålla följande:

- a) Den upphandlande myndighetens namn och adress, föremålet för och värdet av kontraktet, ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet.
- b) När så är tillämpligt, resultaten av det kvalitativa urvalet och/eller minskningen av antalet enligt artiklarna 65 och 66, nämligen
 - i) namnen på de utvalda anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de valts,
 - ii) namnen på de ej godtagna anbudssökandena eller anbudsgivarna och skälen till att de inte godtagits.
- c) Skälen till att anbud som befunnits onormalt låga har förkastats.
- d) Namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet, skälen till att den anbudsgivarens anbud valts och, om det är känt, uppgift om hur stor del av kontraktet eller ramavtalet som den utvalda anbudsgivaren avser att lägga ut på tredje part samt, om det är känt vid den tidpunkten, namnen på huvudentreprenörers underleverantörer, i tillämpliga fall.
- e) För förhandlade förfaranden under konkurrens och konkurrenspräglade dialoger, de omständigheter som anges i artikel 26 som motiverar valet av sådana förfaranden.
- f) Vid förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling, vilka omständigheter enligt artikel 32 som motiverar valet av detta förfarande.
- g) I tillämpliga fall, skälen till att den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela något kontrakt eller ramavtal eller genomföra ett dynamiskt inköpssystem.
- h) I tillämpliga fall, skälen till att andra medel för kommunikation än elektroniska medel har använts för inlämning av anbud.

- i) I tillämpliga fall, upptäckta intressekonflikter och åtgärder som vidtagits till följd av detta.

Denna rapport ska inte krävas för kontrakt som grundar sig på ramavtal om dessa ingås i enlighet med artikel 33.3 eller artikel 33.4 a.

I den utsträckning det meddelande om kontraktstilldelning som utarbetas enligt artikel 50 eller artikel 75.2 innehåller den information som krävs i denna punkt, kan de upphandlande myndigheterna hänvisa till detta meddelande.

2. Den upphandlande myndigheten ska dokumentera genomförandet av alla upphandlingsförfaranden oavsett om förfarandena sker med hjälp av elektroniska medel eller ej. I detta syfte ska de se till att spara tillräcklig dokumentation för att motivera beslut som fattats i samtliga skeden i upphandlingsförfarandet, såsom dokumentation om kommunikation med ekonomiska aktörer och interna överläggningar, utformning av upphandlingsdokumenten, eventuella dialoger eller förhandlingar samt urval och tilldelning av kontrakt. Dokumentationen ska sparas minst under en period på tre år från den dag då kontraktet tilldelades.

3. Rapporten eller huvuddragen i denna ska tillställas kommissionen eller de behöriga myndigheter, strukturer eller organ som avses i artikel 83, om de begär det.

Artikel 85

Nationell rapportering och statistiska uppgifter

1. Kommissionen ska se över kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som kan hämtas från de meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 och som offentliggörs i enlighet med bilaga VIII.

Om kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt inte överensstämmer med de skyldigheter som anges i artiklarna 48.1, 49, 50.1, 75.2 och 79.3, ska kommissionen begära kompletterande uppgifter från de berörda medlemsstaterna. De berörda medlemsstaterna ska inom rimlig tid tillhandahålla de statistiska uppgifter som saknas och som kommissionen begärt.

2. Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända en statistikrapport för upphandling som skulle ha omfattats av detta direktiv om dess värde hade överstigit det relevanta tröskelvärdet i artikel 4, i vilken anges en uppskattning av det samlade totala värdet för sådan upphandling under perioden i fråga. Denna uppskattning kan särskilt baseras på uppgifter som är tillgängliga enligt nationella krav på offentliggörande eller på stickprovsbaserade uppskattningar.

Denna rapport får ingå i den rapport som avses i artikel 83.3.

3. Medlemsstaterna ska ge kommissionen tillgång till information om deras institutionella organisation i fråga om genomförande, övervakning och verkställighet av detta direktiv samt om nationella initiativ för att ge vägledning om eller bistå i genomförandet av unionens regler om offentlig upphandling eller hantera svårigheter i samband med tillämpningen av dessa regler.

Denna information får ingå i den rapport som avses i artikel 83.3.

Artikel 86

Administrativt samarbete

1. Medlemsstaterna ska ge varandra ömsesidigt bistånd och ska vidta åtgärder för ett effektivt samarbete med varandra för att säkerställa informationsutbytet i de frågor som avses i artiklarna 42, 43, 44, 57, 59, 60, 62, 64 och 69. De ska säkerställa att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. De behöriga myndigheterna i alla berörda medlemsstater ska utbyta information i enlighet med de regler om skydd av personuppgifter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾ och 2002/58/EG⁽²⁾.

3. För att testa om det är lämpligt att använda informationssystemet för den inre marknaden (IMI) inrättat genom förordning (EU) nr 1024/2012, för att utbyta information som omfattas av detta direktiv, ska ett pilotprojekt inledas senast den 18 april 2015.

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDE- BEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 87

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning* eller vid ett senare i beslutet angivet

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 6, 22, 23, 56 och 68 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 88

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 87.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 89

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG⁽¹⁾. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 90

Införlivande och övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

⁽¹⁾ Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 till och med den 18 oktober 2018, förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artikel 34, 35, 36, 37.3, 51.2 eller 53.

Trots vad som sägs i punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 för inköpscentraler till och med den 18 april 2017.

Om en medlemsstat väljer att skjuta upp tillämpningen av artikel 22.1 ska den medlemsstaten fastställa att de upphandlande myndigheterna får välja mellan följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

- a) Elektroniska medel i enlighet med artikel 22.
- b) Post eller annan lämplig transportör.
- c) Fax.
- d) En kombination av dessa medel.

3. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 59.2 till och med den 18 april 2018.

4. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 59.5 till och med den 18 oktober 2018.

5. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 61.2 till och med den 18 oktober 2018.

6. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkterna 1–5 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

7. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 91

Upphävande

Direktiv 2004/18/EG ska upphöra att gälla från och med den 18 april 2016.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga XV.

Artikel 92

Översyn

Kommissionen ska se över de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 4, särskilt faktorer såsom gränsoverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska, där så är lämpligt och möjligt, överväga att föreslå en höjning av tillämpliga tröskelvärden enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om de tröskelvärden som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Artikel 93

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 94

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

D. KOURKOULAS

Ordförande

BILAGA I

CENTRALA STATLIGA MYNDIGHETER

BELGIEN

1. Services publics fédéraux (ministerier):	1. Federale Overheidsdiensten (ministerier):
SPF Chancellerie du Premier Ministre;	FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
SPF Personnel et Organisation;	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie;
SPF Budget et Contrôle de la Gestion;	FOD Budget en Beheerscontrole;
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict);	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict);
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement;	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
SPF Intérieur;	FOD Binnenlandse Zaken;
SPF Finances;	FOD Financiën;
SPF Mobilité et Transports;	FOD Mobiliteit en Vervoer;
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale;	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale;	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement;	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
SPF Justice;	FOD Justitie;
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie;	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
Ministère de la Défense;	Ministerie van Landsverdediging;
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale;	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en sociale Economie;
Service public fédéral de Programmation Développement durable;	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling;
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique;	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid;
2. Régie des Bâtiments;	2. Regie der Gebouwen;
Office national de Sécurité sociale;	Rijksdienst voor sociale Zekerheid;
Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen;
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité;	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Office national des Pensions;	Rijksdienst voor Pensioenen;
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité;	Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Fond des Maladies professionnelles;	Fonds voor Beroepsziekten;
Office national de l'Emploi;	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

BULGARIEN

Администрация на Народното събрание

Администрация на Президента

Администрация на Министерския съвет

Конституционен съд

Българска народна банка

Министерство на външните работи

Министерство на вътрешните работи

Министерство на държавната администрация и административната реформа

Министерство на извънредните ситуации

Министерство на земеделието и храните

Министерство на здравеопазването

Министерство на икономиката и енергетиката

Министерство на културата

Министерство на образованието и науката

Министерство на околната среда и водите

Министерство на отбраната

Министерство на правосъдието

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Министерство на транспорта

Министерство на труда и социалната политика

Министерство на финансите

Statliga organ, kommittéer, verkställande organ och andra statliga myndigheter som inrättats enligt lag eller genom ministerrådets dekret och som har en funktion med avseende på utövandet av verkställande befogenheter:

Агенция за ядрено регулиране

Висшата атестационна комисия

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

Държавна комисия по сигурността на информацията

Комисия за защита на конкуренцията

Комисия за защита на личните данни

Комисия за защита от дискриминация

Комисия за регулиране на съобщенията

Комисия за финансов надзор

Патентно ведомство на Република България

Сметна палата на Република България

Агенция за приватизация

Агенция за следприватизационен контрол

Български институт по метрология

Държавна агенция "Архиви"

Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси"

Държавна агенция "Национална сигурност"

Държавна агенция за бежанците

Държавна агенция за българите в чужбина
Държавна агенция за закрила на детето
Държавна агенция за информационни технологии и съобщения
Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
Държавна агенция за младежта и спорта
Държавна агенция по горите
Държавна агенция по туризма
Държавна комисия по стоковите борси и тържища
Институт по публична администрация и европейска интеграция
Национален статистически институт
Национална агенция за оценяване и акредитация
Националната агенция за професионално образование и обучение
Национална комисия за борба с трафика на хора
Агенция "Митници"
Агенция за държавна и финансова инспекция
Агенция за държавни вземания
Агенция за социално подпомагане
Агенция за хората с увреждания
Агенция по вписванията
Агенция по геодезия, картография и кадастър
Агенция по енергийна ефективност
Агенция по заетостта
Агенция по обществени поръчки
Българска агенция за инвестиции
Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация"
Дирекция "Материално-техническо осигуряване и социално обслужване" на Министерство на вътрешните работи
Дирекция "Оперативно издирване" на Министерство на вътрешните работи
Дирекция "Финансово-ресурсно осигуряване" на Министерство на вътрешните работи
Дирекция за национален строителен контрол
Държавна комисия по хазарта
Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация"
Изпълнителна агенция "Борба с градушките"
Изпълнителна агенция "Българска служба за акредитация"
Изпълнителна агенция "Военни клубове и информация"
Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"
Изпълнителна агенция "Държавна собственост на Министерството на отбраната"
Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"
Изпълнителна агенция "Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества"
Изпълнителна агенция "Морска администрация"
Изпълнителна агенция "Национален филмов център"
Изпълнителна агенция "Пристанишна администрация"

Изпълнителна агенция "Проучване и поддръжане на река Дунав"
Изпълнителна агенция "Социални дейности на Министерството на отбраната"
Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози
Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средни предприятия
Изпълнителна агенция по лекарствата
Изпълнителна агенция по лозата и виното
Изпълнителна агенция по околна среда
Изпълнителна агенция по почвените ресурси
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството
Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол
Изпълнителна агенция по трансплантация
Изпълнителна агенция по хидромелиорации
Комисията за защита на потребителите
Контролно-техническата инспекция
Национален център за информация и документация
Национален център по радиобиология и радиационна защита
Национална агенция за приходите
Национална ветеринарномедицинска служба
Национална служба "Полиция"
Национална служба "Пожарна безопасност и защита на населението"
Национална служба за растителна защита
Национална служба за съвети в земеделието
Национална служба по зърното и фуражите
Служба "Военна информация"
Служба "Военна полиция"
Фонд "Републиканска пътна инфраструктура"
Авиоотряд 28

TJECKIEN
Ministerstvo dopravy
Ministerstvo financí
Ministerstvo kultury
Ministerstvo obrany
Ministerstvo pro místní rozvoj
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo spravedlnosti
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo zahraničních věcí
Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo životního prostředí
Poslanecká sněmovna PČR
Senát PČR
Kancelář prezidenta
Český statistický úřad
Český úřad zeměměřičský a katastrální
Úřad průmyslového vlastnictví
Úřad pro ochranu osobních údajů
Bezpečnostní informační služba
Národní bezpečnostní úřad
Česká akademie věd
Vězeňská služba
Český báňský úřad
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Správa státních hmotných rezerv
Státní úřad pro jadernou bezpečnost
Česká národní banka
Energetický regulační úřad
Úřad vlády České republiky
Ústavní soud
Nejvyšší soud
Nejvyšší správní soud
Nejvyšší státní zastupitelství
Nejvyšší kontrolní úřad
Kancelář Veřejného ochránce práv
Grantová agentura České republiky
Státní úřad inspekce práce
Český telekomunikační úřad

DANMARK
Folketinget
Rigsrevisionen
Statsministeriet
Udenrigsministeriet
Beskæftigelsesministeriet
5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)
Domstolsstyrelsen
Finansministeriet

5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)
Forsvarsministeriet
5 styrelser og institutioner (5 myndigheter och institutioner)
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (flera myndigheter och institutioner, däribland Statens Serum Institut)
Justitsministeriet
Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (Rikspolischefen, åklagarmyndigheden samt 1 direktorat och ett antal myndigheter)
Kirkeministeriet
10 stiftsøvrigheder (10 stiftsmyndigheder)
Kulturministeriet
4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (4 myndigheter och ett antal institutioner)
Miljøministeriet
5 styrelser (5 myndigheder)
Ministeriet for Flytninge, Invandrere og Integration
1 styrelse (1 myndighed)
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
4 direktorater og institutioner (4 direktorat och institutioner)
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (flera myndigheter och institutioner, Forskningscenter Risø och danska statens utbildningsbyggnader)
Skatteministeriet
1 styrelse og institutioner (1 myndighed och flera institutioner)
Velfærdsministeriet
3 styrelser og institutioner (3 myndigheder och flera institutioner)
Transportministeriet
7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (7 myndigheter och institutioner, däribland Öresundsbrokonsortiet)
Undervisningsministeriet
3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (3 myndigheder, 4 utbildningsanstalter och 5 andra institutioner)
Økonomi- og Erhvervsministeriet
Adskillige styrelser og institutioner (flera myndigheter och institutioner)
Klima- og Energiministeriet
3 styrelse og institutioner (3 myndigheder och institutioner)
TYSKLAND
Auswärtiges Amt
Bundeskanzleramt
Bundesministerium für Arbeit und Soziales
Bundesministerium für Bildung und Forschung
Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz
Bundesministerium der Finanzen

Bundesministerium des Innern (endast civil materiel)
Bundesministerium für Gesundheit
Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend
Bundesministerium der Justiz
Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
Bundesministerium der Verteidigung (icke-militär materiel)
Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

ESTLAND

Vabariigi Presidendi Kantslei;
Eesti Vabariigi Riigikogu;
Eesti Vabariigi Riigikohus;
Riigikontroll;
Õiguskantsler;
Riigikantslei;
Rahvusaarhiiv;
Haridus- ja Teadusministeerium;
Justiitsministeerium;
Kaitseministeerium;
Keskkonnaministeerium;
Kultuuriministeerium;
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
Põllumajandusministeerium;
Rahandusministeerium;
Siseministeerium;
Sotsiaalministeerium;
Välisministeerium;
Keeleinspeksioon;
Riigiprokuratuur;
Teabeamet;
Maa-amet;
Keskkonnainspeksioon;
Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus;
Muinsuskaitseamet;
Patendiamet;
Tarbijakaitseamet;
Riigihangete Amet;
Taimetoodangu Inspeksioon;
Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet;
Veterinaar- ja Toiduamet
Konkurentsiamet;

Maksu- ja Tolliamet;
Statistikaamet;
Kaitsepolitseiamet;
Kodakondsus- ja Migratsiooniamet;
Piirivalveamet;
Politseiamet;
Eesti Kohtuekspertiisi Instituut;
Keskriminaalpolitsei;
Päästeamet;
Andmekaitse Inspeksioon;
Ravimiamet;
Sotsiaalkindlustusamet;
Tööturuamet;
Tervishoiuamet;
Tervisekaitseinspeksioon;
Tööinspeksioon;
Lennuamet;
Maanteeamet;
Veeteede Amet;
Julgestuspolitsei;
Kaitseressursside Amet;
Kaitseväge Logistikakeskus;
Tehnilise Järelevalve Amet.

IRLAND

President's Establishment
Houses of the Oireachtas – [Parlamentet]
Department of the Taoiseach – [Premiärministern]
Central Statistics Office
Department of Finance
Office of the Comptroller and Auditor General
Office of the Revenue Commissioners
Office of Public Works
State Laboratory
Office of the Attorney General
Office of the Director of Public Prosecutions
Valuation Office
Office of the Commission for Public Service Appointments
Public Appointments Service
Office of the Ombudsman
Chief State Solicitor's Office
Department of Justice, Equality and Law Reform

Courts Service
Prisons Service
Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests
Department of the Environment, Heritage and Local Government
Department of Education and Science
Department of Communications, Energy and Natural Resources
Department of Agriculture, Fisheries and Food
Department of Transport
Department of Health and Children
Department of Enterprise, Trade and Employment
Department of Arts, Sports and Tourism
Department of Defence
Department of Foreign Affairs
Department of Social and Family Affairs
Department of Community, Rural and Gaeltacht – [gaelisktalande regioner] Affairs
Arts Council
National Gallery.

GREKLAND
Υπουργείο Εσωτερικών;
Υπουργείο Εξωτερικών;
Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών;
Υπουργείο Ανάπτυξης;
Υπουργείο Δικαιοσύνης;
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων;
Υπουργείο Πολιτισμού;
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης;
Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων;
Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας;
Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών;
Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων;
Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής;
Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης;
Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας;
Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης;
Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς;
Γενική Γραμματεία Ισότητας;
Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων;
Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού;
Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας;

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας;
 Γενική Γραμματεία Αθλητισμού;
 Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων;
 Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος;
 Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας;
 Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας;
 Εθνικό Τυπογραφείο;
 Γενικό Χημείο του Κράτους;
 Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας;
 Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών;
 Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης;
 Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης;
 Πανεπιστήμιο Αιγαίου;
 Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων;
 Πανεπιστήμιο Πατρών;
 Πανεπιστήμιο Μακεδονίας;
 Πολυτεχνείο Κρήτης;
 Σιβτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων;
 Αιγινήτειο Νοσοκομείο;
 Αρεταίειο Νοσοκομείο;
 Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης;
 Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Ύλικού;
 Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων;
 Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων;
 Γενικό Επιτελείο Στρατού;
 Γενικό Επιτελείο Ναυτικού;
 Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας;
 Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας;
 Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων;
 Υπουργείο Εθνικής Άμυνας;
 Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

SPANIEN

Presidencia de Gobierno
 Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
 Ministerio de Justicia
 Ministerio de Defensa
 Ministerio de Economía y Hacienda
 Ministerio del Interior
 Ministerio de Fomento
 Ministerio de Educación, Política Social y Deportes

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
Ministerio de Trabajo e Inmigración
Ministerio de la Presidencia
Ministerio de Administraciones Públicas
Ministerio de Cultura
Ministerio de Sanidad y Consumo
Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino
Ministerio de Vivienda
Ministerio de Ciencia e Innovación
Ministerio de Igualdad

FRANKRIKE

1. Ministerier

Services du Premier ministre
Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports
Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales
Ministère chargé de la justice
Ministère chargé de la défense
Ministère chargé des affaires étrangères et européennes
Ministère chargé de l'éducation nationale
Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi
Secrétariat d'Etat aux transports
Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur
Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité
Ministère chargé de la culture et de la communication
Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique
Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche
Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche
Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables
Secrétariat d'Etat à la fonction publique
Ministère chargé du logement et de la ville
Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie
Secrétariat d'Etat à l'outre-mer
Secrétariat d'Etat à la jeunesse, des sports et de la vie associative
Secrétariat d'Etat aux anciens combattants
Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement
Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques
Secrétariat d'Etat aux affaires européennes,
Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme
Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme
Secrétariat d'Etat à la politique de la ville
Secrétariat d'Etat à la solidarité

- Secrétariat d'Etat en charge de l'industrie et de la consommation
Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi
Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services
Secrétariat d'Etat en charge de l'écologie
Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale
Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire
2. Institutioner, oberoende myndigheter och jurisdiktioner
- Présidence de la République
Assemblée Nationale
Sénat
Conseil constitutionnel
Conseil économique et social
Conseil supérieur de la magistrature
Agence française contre le dopage
Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles
Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires
Autorité de régulation des communications électroniques et des postes
Autorité de sûreté nucléaire
Autorité indépendante des marchés financiers
Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel
Commission d'accès aux documents administratifs
Commission consultative du secret de la défense nationale
Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques
Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité
Commission nationale de déontologie de la sécurité
Commission nationale du débat public
Commission nationale de l'informatique et des libertés
Commission des participations et des transferts
Commission de régulation de l'énergie
Commission de la sécurité des consommateurs
Commission des sondages
Commission de la transparence financière de la vie politique
Conseil de la concurrence
Conseil des ventes volontaires de meubles aux enchères publiques
Conseil supérieur de l'audiovisuel
Défenseur des enfants
Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité
Haute autorité de santé
Médiateur de la République
Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits
Conseil d'Etat
Cours administratives d'appel
Tribunaux administratifs
Cour des Comptes
Chambres régionales des Comptes
Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

3. Nationella offentliga administrativa inrättningar

Académie de France à Rome
Académie de marine
Académie des sciences d'outre-mer
Académie des technologies
Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)
Agence de biomédecine
Agence pour l'enseignement du français à l'étranger
Agence française de sécurité sanitaire des aliments
Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail
Agence Nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances
Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs
Agences de l'eau
Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations
Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)
Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)
Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Égalité des Chances
Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)
Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)
Bibliothèque publique d'information
Bibliothèque nationale de France
Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg
Caisse des Dépôts et Consignations
Caisse nationale des autoroutes (CNA)
Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)
Caisse de garantie du logement locatif social
Casa de Velasquez
Centre d'enseignement zootechnique
Centre d'études de l'emploi
Centre d'études supérieures de la sécurité sociale
Centres de formation professionnelle et de promotion agricole
Centre hospitalier des Quinze-Vingts
Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale
Centre des Monuments Nationaux
Centre national d'art et de culture Georges Pompidou
Centre national des arts plastiques
Centre national de la cinématographie
Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)
Centre national du livre
Centre national de documentation pédagogique
Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)
Centre national professionnel de la propriété forestière
Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)
Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)
Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)
Collège de France
Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres
Conservatoire National des Arts et Métiers
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris
Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon
Conservatoire national supérieur d'art dramatique
École centrale de Lille
École centrale de Lyon
École centrale des arts et manufactures
École française d'archéologie d'Athènes
École française d'Extrême-Orient
École française de Rome
École des hautes études en sciences sociales
École du Louvre
École nationale d'administration
École nationale de l'aviation civile (ENAC)
École nationale des Chartes
École nationale d'équitation
École Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg
Écoles nationales d'ingénieurs
École nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes
Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles
École nationale de la magistrature
Écoles nationales de la marine marchande
École nationale de la santé publique (ENSP)
École nationale de ski et d'alpinisme
École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre
École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix
Écoles nationales supérieures d'arts et métiers
École nationale supérieure des beaux-arts
École nationale supérieure de céramique industrielle
École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)
Ecole nationale supérieure du paysage de Versailles
Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires
Ecole nationale supérieure de la sécurité sociale
Écoles nationales vétérinaires
École nationale de voile
Écoles normales supérieures
École polytechnique
École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)
École de sylviculture Crogny (Aube)
École de viticulture et d'œnologie de la Tour-Blanche (Gironde)
École de viticulture – Avize (Marne)
Établissement national d'enseignement agronomique de Dijon
Établissement national des invalides de la marine (ENIM)
Établissement national de bienfaisance Koenigswarter
Établissement public du musée et du domaine national de Versailles
Fondation Carnegie
Fondation Singer-Polignac
Haras nationaux
Hôpital national de Saint-Maurice
Institut des hautes études pour la science et la technologie
Institut français d'archéologie orientale du Caire
Institut géographique national
Institut National de l'origine et de la qualité
Institut national des hautes études de sécurité
Institut de veille sanitaire
Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes
Institut National d'Études Démographiques (I.N.E.D.)
Institut National d'Horticulture
Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire
Institut national des jeunes aveugles – Paris
Institut national des jeunes sourds – Bordeaux
Institut national des jeunes sourds – Chambéry
Institut national des jeunes sourds – Metz
Institut national des jeunes sourds – Paris

- Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)
- Institut national de la propriété industrielle
- Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)
- Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)
- Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)
- Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)
- Institut national de recherches archéologiques préventives
- Institut National des Sciences de l'Univers
- Institut National des Sports et de l'Education Physique
- Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements inadaptés
- Instituts nationaux polytechniques
- Instituts nationaux des sciences appliquées
- Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)
- Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)
- Institut de Recherche pour le Développement
- Instituts régionaux d'administration
- Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)
- Institut supérieur de mécanique de Paris
- Institut Universitaires de Formation des Maîtres
- Musée de l'armée
- Musée Gustave-Moreau
- Musée nationale de la marine
- Musée national J.-J.-Henner
- Musée du Louvre
- Musée du Quai Branly
- Muséum National d'Histoire Naturelle
- Musée Auguste-Rodin
- Observatoire de Paris
- Office français de protection des réfugiés et apatrides
- Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)
- Office national de la chasse et de la faune sauvage
- Office National de l'eau et des milieux aquatiques
- Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)
- Office universitaire et culturel français pour l'Algérie
- Ordre national de la Légion d'honneur
- Palais de la découverte
- Parcs nationaux
- Universités
4. Övriga nationella offentliga organ
- Union des groupements d'achats publics (UGAP)
- Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)
Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)
Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

KROATIEN

Hrvatski sabor

Predsjednik Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

Vlada Republike Hrvatske

uredi Vlade Republike Hrvatske

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo financija

Ministarstvo obrane

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo uprave

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo turizma

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja

Ministarstvo branitelja

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo kulture

državne upravne organizacije

uredi državne uprave u županijama

Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud Republike Hrvatske

sudovi

Državno sudbeno vijeće

državna odvjetništva

Državnoodvjetničko vijeće

pravobraniteljstva

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Hrvatska narodna banka
državne agencije i uredi
Državni ured za reviziju

ITALIEN

Upphandlande myndigheter

Presidenza del Consiglio dei Ministri
Ministero degli Affari Esteri
Ministero dell'Interno
Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace)
Ministero della Difesa
Ministero dell'Economia e delle Finanze
Ministero dello Sviluppo Economico
Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali
Ministero dell'Ambiente – Tutela del Territorio e del Mare
Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti
Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali
Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca
Ministero per i Beni e le Attività culturali, comprensivo delle sue articolazioni periferiche

Övriga nationella offentliga organ:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

CYPERN

Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο
Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης
Υπουργικό Συμβούλιο
Βουλή των Αντιπροσώπων
Δικαστική Υπηρεσία
Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας
Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
Γραφείο Προγραμματισμού
Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων
Υπουργείο Άμυνας

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Τμήμα Γεωργίας

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Τμήμα Δασών

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης

Μετεωρολογική Υπηρεσία

Τμήμα Αναδασμού

Υπηρεσία Μεταλλείων

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Αστυνομία

Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου

Τμήμα Φυλακών

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Εργασίας

Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων

Υπουργείο Εσωτερικών

Επαρχιακές Διοικήσεις

Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως

Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Πολιτική Άμυνα

Υπηρεσία Μέρμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων

Υπηρεσία Ασύλου

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομικών

Τελωνεία

Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

Στατιστική Υπηρεσία

Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού
Κυβερνητικό Τυπογραφείο
Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
Τμήμα Δημοσίων Έργων
Τμήμα Αρχαιοτήτων
Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας
Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας
Τμήμα Οδικών Μεταφορών
Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών
Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών
Υπουργείο Υγείας
Φαρμακευτικές Υπηρεσίες
Γενικό Χημείο
Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας
Οδοντιατρικές Υπηρεσίες
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

LETTLAND

Ministerier, kanslier för ministrar med ansvar för särskilda insatser, och underordnade institutioner till dessa

Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Ārlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Bērnu un ģimenes lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Kultūras ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes
Satversmes aizsardzības birojs
Andra statlīga institutioner
Augstākā tiesa
Centrālā vēlēšanu komisija

Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Latvijas Banka
Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes
Saeimas kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
Satversmes tiesa
Valsts kanceleja un tās padotībā esošās iestādes
Valsts kontrole
Valsts prezidenta kanceleja
Tiesībsarga birojs
Nacionālā radio un televīzijas padome
Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (andra statlīga institutioner som inte hör till något ministerium)

LITAUEN

Prezidentūros kancelarija

Seimo kancelarija

Institutioner som är underställda Seimas [parlamentet] Lietuvos mokslo taryba;

Seimo kontrolierių įstaiga;

Valstybės kontrolė;

Specialiųjų tyrimų tarnyba;

Valstybės saugumo departamentas;

Konkurencijos taryba;

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras;

Vertybinių popierių komisija;

Ryšų reguliavimo tarnyba;

Nacionalinė sveikatos taryba;

Etninės kultūros globos taryba;

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba;

Valstybinė kultūros paveldo komisija;

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga;

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija;

Valstybinė lietuvių kalbos komisija;

Vyriausioji rinkimų komisija;

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija;

Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba.

Vyriausybės kancelarija

Institutioner som är underställda Vyriausybė [regeringen]:

Ginklų fondas;

Informacinės visuomenės plėtros komitetas;

Kūno kultūros ir sporto departamentas;

Lietuvos archyvų departamentas;

Mokestinių ginčų komisija;

Statistikos departamentas;

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas;
Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba;
Viešųjų pirkimų tarnyba;
Narkotikų kontrolės departamentas;
Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;
Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija;
Valstybinė lošimų priežiūros komisija;
Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba;
Vyriausioji administracinių ginčų komisija;
Draudimo priežiūros komisija;
Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas;
Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras.

Konstitucinis Teismas

Lietuvos bankas

Aplinkos ministerija

Institutioner som är underställda Aplinkos ministerija [Miljöministeriet]:

Generalinė miškų urėdija;
Lietuvos geologijos tarnyba;
Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba;
Lietuvos standartizacijos departamentas;
Nacionalinis akreditacijos biuras;
Valstybinė metrologijos tarnyba;
Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.

Finansų ministerija

Institutioner som är underställda Finansų ministerija [Finansministeriet]:

Muitinės departamentas;
Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba;
Valstybinė mokesčių inspekcija;
Finansų ministerijos mokymo centras.

Krašto apsaugos ministerija

Institutioner som är underställda Krašto apsaugos ministerija [Försvarsministeriet]:

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas;
Centralizuota finansų ir turto tarnyba;
Karo prievolės administravimo tarnyba;
Krašto apsaugos archyvas;
Krizių valdymo centras;
Mobilizacijos departamentas;
Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba;
Infrastruktūros plėtros departamentas;
Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras.

Lietuvos kariuomenė

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos

Kultūros ministerija

Institutioner som är underställda Kultūros ministerija [Kulturministeriet]:

Kultūros paveldo departamentas;

Valstybinė kalbos inspekcija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Institutioner som är underställda Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [Social- och arbetsmarknadsministeriet]:

Garantinio fondo administracija;

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba;

Lietuvos darbo birža;

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba;

Trišalės tarybos sekretoriatas;

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas;

Darbo inspekcija;

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba;

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba;

Ginčų komisija;

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras;

Neįgalųjų reikalų departamentas.

Susisiekimo ministerija

Institutioner som är underställda Susisiekimo ministerija [Transport- och kommunikationsministeriet]:

Lietuvos automobilių kelių direkcija;

Valstybinė geležinkelio inspekcija;

Valstybinė kelių transporto inspekcija;

Pasienio kontrolės punktų direkcija.

Sveikatos apsaugos ministerija

Institutioner som är underställda Sveikatos apsaugos ministerija [Hälsöversministeriet]:

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba;

Valstybinė ligonių kasa;

Valstybinė medicininio audito inspekcija;

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba;

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba;

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba;

Farmacijos departamentas;

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras;

Lietuvos bioetikos komitetas;

Radiacinės saugos centras.

Švietimo ir mokslo ministerija

Institutioner som är underställda Švietimo ir mokslo ministerija [Utbildnings- och forskningsministeriet]:

- Nacionalinis egzaminų centras;
- Studijų kokybės vertinimo centras.

Teisingumo ministerija

Institutioner som är underställda Teisingumo ministerija [Justitieministeriet]:

- Kalėjimų departamentas;
- Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba;
- Europos teisės departamentas.

Ūkio ministerija

Institutioner som är underställda Ūkio ministerija [Ekonomiministeriet]:

- Įmonių bankroto valdymo departamentas;
- Valstybinė energetikos inspekcija;
- Valstybinė ne maisto produktų inspekcija;
- Valstybinis turizmo departamentas.

Užsienio reikalų ministerija

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų

Vidaus reikalų ministerija

Institutioner som är underställda Vidaus reikalų ministerija [Inrikesministeriet]:

- Asmens dokumentų išrašymo centras;
- Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba;
- Gyventojų registro tarnyba;
- Policijos departamentas;
- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas;
- Turto valdymo ir ūkio departamentas;
- Vadovybės apsaugos departamentas;
- Valstybės sienos apsaugos tarnyba;
- Valstybės tarnybos departamentas;
- Informatikos ir ryšių departamentas;
- Migracijos departamentas;
- Sveikatos priežiūros tarnyba;
- Bendrasis pagalbos centras.

Žemės ūkio ministerija

Institutioner som är underställda Žemės ūkio ministerija [Jordbruksministeriet]:

- Nacionalinė mokėjimo agentūra;
- Nacionalinė žemės tarnyba;
- Valstybinė augalų apsaugos tarnyba;
- Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba;
- Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba;
- Žuvininkystės departamentas

Teismai [domstolar]:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas;
Lietuvos apeliacinis teismas;
Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas;
apygardų teismai;
apygardų administraciniai teismai;
apylinkių teismai;
Nacionalinė teismų administracija

Generalinė prokuratūra

Andra administrativa enheter i centralförvaltningen (institutioner [institut], įstaigos [inrätningar], tarnybos [enheter])

Aplinkos apsaugos agentūra;
Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija;
Aplinkos projektų valdymo agentūra;
Miško genetinų išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba;
Miško sanitarinės apsaugos tarnyba;
Valstybinė miškotvarkos tarnyba;
Nacionalinis visuomenės sveikatos tyrimų centras;
Lietuvos AIDS centras;
Nacionalinis organų transplantacijos biuras;
Valstybinis patologijos centras;
Valstybinis psichikos sveikatos centras;
Lietuvos sveikatos informacijos centras;
Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras;
Valstybinis aplinkos sveikatos centras;
Respublikinis mitybos centras;
Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras;
Trakų visuomenės sveikatos priežiūros ir specialistų tobulinimosi centras;
Visuomenės sveikatos ugdymo centras;
Muitinės kriminalinė tarnyba;
Muitinės informacinių sistemų centras;
Muitinės laboratorija;
Muitinės mokymo centras;
Valstybinis patentų biuras;
Lietuvos teismo ekspertizės centras;
Centrinė hipotekos įstaiga;
Lietuvos metrologijos inspekcija;
Civilinės aviacijos administracija;
Lietuvos saugios laivybos administracija;
Transporto investicijų direkcija;
Valstybinė vidaus vandenių laivybos inspekcija;
Pabėgėlių priėmimo centras

LUXEMBURG

Ministère d'Etat

Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle

Ministère de l'Egalité des chances

Ministère de l'Environnement

Ministère de la Famille et de l'Intégration

Ministère des Finances

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire

Ministère de la Justice

Ministère de la Santé

Ministère de la Sécurité sociale

Ministère des Transports

Ministère du Travail et de l'Emploi

Ministère des Travaux publics

UNGERN

Egészségügyi Minisztérium

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

Honvédelmi Minisztérium

Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Külügyminisztérium

Miniszterelnöki Hivatal

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

Pénzügyminisztérium

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

MALTA

Uffiċċju tal-Prim Ministru (Premiärministerens kansli)

Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Ministeriet för familjefrågor och social solidaritet)

Ministeru ta' l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjeg (Ministeriet för utbildning, ungdomsfrågor och sysselsättning)

Ministeru tal-Finanzi (Finansministeriet)

Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Ministeriet för resurser och infrastruktur)

Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (Ministeriet för turism och kultur)
Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Ministeriet för rättsliga och inrikes frågor)
Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Ministeriet för landsbygd och miljö)
Ministeru għal Chawdex (Ministeriet för Gozo)
Ministeru tas-Sahha, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Ministeriet för hälso- och sjukvård, äldreomsorg och vård i närmiljön)
Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Utrikesministeriet)
Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Ministeriet för investeringar, industri och informationsteknik)
Ministeru għall-Kompetittivà u Kommunikazzjoni (Ministeriet för konkurrenskraft och kommunikationer)
Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Ministeriet för stadsutveckling och vägar)

NEDERLÄNDERNA

Ministerie van Algemene Zaken

Bestuursdepartement
Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
Rijksvoorlichtingsdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bestuursdepartement
Centrale Archiefsselectiedienst (CAS)
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)
Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)
Agentschap Korps Landelijke Politiediensten

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)
Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)
Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)
Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)
Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)
Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (Centrale tjänster underställda generalsekreteraren/ställföreträdande generalsekreteraren)
Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)

Ministerie van Defensie – (Försvarsministeriet)

Bestuursdepartement
Commando Diensten Centra (CDC)
Defensie Telematica Organisatie (DTO)
Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst
De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst
Defensie Materieel Organisatie (DMO)
Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie
Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie
Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

Ministerie van Economische Zaken

Bestuursdepartement

Centraal Planbureau (CPB)

SenterNovem

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)

Economische Voorlichtingsdienst (EVD)

Agentschap Telecom

Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo)

Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

Octrooicentrum Nederland

Consumentenautoriteit

Ministerie van Financiën

Bestuursdepartement

Belastingdienst Automatiseringscentrum

Belastingdienst

de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (olika direktorat inom skatte- och tullförvaltningen)

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (inklusive Economische Controle dienst (ECD))

Belastingdienst Opleidingen

Dienst der Domeinen

Ministerie van Justitie

Bestuursdepartement

Dienst Justitiële Inrichtingen

Raad voor de Kinderbescherming

Centraal Justitie Incasso Bureau

Openbaar Ministerie

Immigratie en Naturalisatiedienst

Nederlands Forensisch Instituut

Dienst Terugkeer & Vertrek

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bestuursdepartement

Dienst Regelingen (DR)

Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)

Algemene Inspectiedienst (AID)

Dienst Landelijk Gebied (DLG)

Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Bestuursdepartement

Inspectie van het Onderwijs

Erfgoedinspectie

Centrale Financiën Instellingen
Nationaal Archief
Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid
Onderwijsraad
Raad voor Cultuur
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Bestuursdepartement
Inspectie Werk en Inkomen
Agentschap SZW
Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Bestuursdepartement
Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart
Directoraat-generaal Personenvervoer
Directoraat-generaal Water
Centrale diensten (Centrale eenheter)
Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat
Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI
Rijkswaterstaat, Bestuur
De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (olika regionale eenheter vid generaldirektoratet för offentliga arbeten och vattenförvaltning)
De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (olika fackorgan vid generaldirektoratet för offentliga arbeten och vattenförvaltning)
Adviesdienst Geo-Informatie en ICT
Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)
Bouwdienst
Corporate Dienst
Data ICT Dienst
Dienst Verkeer en Scheepvaart
Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)
Rijksinstituut voor Kunst en Zee (RIKZ)
Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)
Waterdienst
Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie
Port state Control
Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)
Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht
Toezichthouder Beheer Eenheid Water
Toezichthouder Beheer Eenheid Land
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Bestuursdepartement
Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie

Directoraat-generaal Ruimte
Directoraat-generaal Milieubeheer
Rijksgebouwendienst
VROM Inspectie
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Bestuursdepartement
Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken
Inspectie Gezondheidszorg
Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming
Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM)
Sociaal en Cultureel Planbureau
Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Raad van State
Algemene Rekenkamer
Nationale Ombudsman
Kanselarij der Nederlandse Orden
Kabinet der Koningin
Raad voor de rechtspraak en de Rechtbanken

ÖSTERRIKE
Bundeskanzleramt
Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten
Bundesministerium für Finanzen
Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend
Bundesministerium für Inneres
Bundesministerium für Justiz
Bundesministerium für Landesverteidigung
Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft
Bundesministerium für Soziales und Konsumentenschutz
Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur
Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie
Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit
Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung
Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H
Bundesbeschaffung G.m.b.H
Bundesrechenzentrum G.m.b.H

POLEN
Kancelaria Prezydenta RP
Kancelaria Sejmu RP
Kancelaria Senatu RP

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Sąd Najwyższy
Naczelny Sąd Administracyjny
Wojewódzkie sądy administracyjne
Sądy powszechne – rejonowe, okręgowe i apelacyjne
Trybunał Konstytucyjny
Najwyższa Izba Kontroli
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Dziecka
Biuro Ochrony Rządu
Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
Centralne Biuro Antykorupcyjne
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Ministerstwo Finansów
Ministerstwo Gospodarki
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Ministerstwo Obrony Narodowej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Ministerstwo Skarbu Państwa
Ministerstwo Sprawiedliwości
Ministerstwo Infrastruktury
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Środowiska
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Zdrowia
Ministerstwo Sportu i Turystyki
Urząd Komitetu Integracji Europejskiej
Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
Urząd Regulacji Energetyki
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych
Urząd Transportu Kolejowego
Urząd Dozoru Technicznego
Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych
Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców
Urząd Zamówień Publicznych
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Lotnictwa Cywilnego
Urząd Komunikacji Elektronicznej
Wyższy Urząd Górniczy
Główny Urząd Miar
Główny Urząd Geodezji i Kartografii
Główny Urząd Nadzoru Budowlanego
Główny Urząd Statystyczny
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
Państwowa Komisja Wyborcza
Państwowa Inspekcja Pracy
Rządowe Centrum Legislacji
Narodowy Fundusz Zdrowia
Polska Akademia Nauk
Polskie Centrum Akredytacji
Polskie Centrum Badań i Certyfikacji
Polska Organizacja Turystyczna
Polski Komitet Normalizacyjny
Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Komisja Nadzoru Finansowego
Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa
Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
Komenda Główna Policji
Komenda Główna Straży Granicznej
Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
Główny Inspektorat Transportu Drogowego
Główny Inspektorat Farmaceutyczny
Główny Inspektorat Sanitarny
Główny Inspektorat Weterynarii
Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
Agencja Wywiadu
Agencja Mienia Wojskowego
Wojskowa Agencja Mieszkaniowa
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Agencja Rynku Rolnego
Agencja Nieruchomości Rolnych
Państwowa Agencja Atomistyki

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Agencja Rezerw Materiałowych
Narodowy Bank Polski
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu
Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa
Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej
Państwowe Gospodarstwo Leśne "Lasy Państwowe"
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Urzędy wojewódzkie
Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda

PORTUGAL

Presidência do Conselho de Ministros
Ministério das Finanças e da Administração Pública
Ministério da Defesa Nacional
Ministério dos Negócios Estrangeiros
Ministério da Administração Interna
Ministério da Justiça
Ministério da Economia e da Inovação
Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas
Ministério da Educação
Ministério da Ciência, Tecnologia e do Ensino Superior
Ministério da Cultura
Ministério da Saúde
Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social
Ministério das Obras Públicas, Transportes e Comunicações
Ministério do Ambiente, do Ordenamento do Território e do Desenvolvimento Regional
Presidência da República
Tribunal Constitucional
Tribunal de Contas
Provedoria de Justiça

RUMÂNEN

Administrația Prezidențială
Senatul României
Camera Deputaților
Inalta Curte de Casație și Justiție
Curtea Constituțională
Consiliul Legislativ
Curtea de Conturi

Consiliul Superior al Magistraturii
Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție
Secretariatul General al Guvernului
Cancelaria primului ministru
Ministerul Afacerilor Externe
Ministerul Economiei și Finanțelor
Ministerul Justiției
Ministerul Apărării
Ministerul Internelor și Reformei Administrative
Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse
Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Libere
Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
Ministerul Transporturilor
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței
Ministerul Educației Cercetării și Tineretului
Ministerul Sănătății Publice
Ministerul Culturii și Cultelor
Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației
Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
Serviciul Român de Informații
Serviciul de Informații Externe
Serviciul de Protecție și Pază
Serviciul de Telecomunicații Speciale
Consiliul Național al Audiovizualului
Consiliul Concurenței (CC)
Direcția Națională Anticorupție
Inspectoratul General de Poliție
Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice
Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice(ANRSC)
Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor
Autoritatea Navală Română
Autoritatea Feroviară Română
Autoritatea Rutieră Română
Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului
Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap
Autoritatea Națională pentru Turism
Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților
Autoritatea Națională pentru Tineret

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică
Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației
Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale
Autoritatea Electorală Permanente
Agenția pentru Strategii Guvernamentale
Agenția Națională a Medicamentului
Agenția Națională pentru Sport
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei
Agenția Română pentru Conservarea Energiei
Agenția Națională pentru Resurse Minerale
Agenția Română pentru Investiții Străine
Agenția Națională pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie
Agenția Națională a Funcționarilor Publici
Agenția Națională de Administrare Fiscală
Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială
Agenția Națională Anti-doping
Agenția Nucleară
Agenția Națională pentru Protecția Familiei
Agenția Națională pentru Egalitatea de Sanse între Bărbați și Femei
Agenția Națională pentru Protecția Mediului
Agenția națională Antidrog

SLOVENIEN

Predsednik Republike Slovenije
Državni zbor Republike Slovenije
Državni svet Republike Slovenije
Varuh človekovih pravic
Ustavno sodišče Republike Slovenije
Računsko sodišče Republike Slovenije
Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil
Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Vladne službe
Ministrstvo za finance
Ministrstvo za notranje zadeve
Ministrstvo za zunanje zadeve
Ministrstvo za obrambo
Ministrstvo za pravosodje
Ministrstvo za gospodarstvo
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Ministrstvo za promet

Ministrstvo za okolje in, prostor
 Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
 Ministrstvo za zdravje
 Ministrstvo za javno upravo
 Ministrstvo za šolstvo in šport
 Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
 Ministrstvo za kulturo
 Vrhovno sodišče Republike Slovenije
 višja sodišča
 okrožna sodišča
 okrajna sodišča
 Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
 Okrožna državna tožilstva
 Državno pravobranilstvo
 Upravno sodišče Republike Slovenije
 Višje delovno in socialno sodišče
 delovna sodišča
 Davčna uprava Republike Slovenije
 Carinska uprava Republike Slovenije
 Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja
 Urad Republike Slovenije za nadzor prirerjanja iger na srečo
 Uprava Republike Slovenije za javna plačila
 Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna
 Policija
 Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve
 General štab Slovenske vojske
 Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
 Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo
 Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
 Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij
 Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence
 Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov
 Tržni inšpektorat Republike Slovenije
 Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
 Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto
 Inšpektorat za energetiko in rudarstvo
 Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
 Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano
 Fitosanitarna uprava Republike Slovenije
 Veterinarska uprava Republike Slovenije
 Uprava Republike Slovenije za pomorstvo

Direkcija Republike Slovenije za caste
Prometni inšpektorat Republike Slovenije
Direkcija za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo
Agencija Republike Slovenije za okolje
Geodetska uprava Republike Slovenije
Uprava Republike Slovenije za jedrsko varstvo
Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor
Inšpektorat Republike Slovenije za delo
Zdravstveni inšpektorat
Urad Republike Slovenije za kemikalije
Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
Urad Republike Slovenije za meroslovje
Urad za visoko šolstvo
Urad Republike Slovenije za mladino
Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport
Arhiv Republike Slovenije
Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije
Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije
Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije
Služba vlade za zakonodajo
Služba vlade za evropske zadeve
Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko
Urad vlade za komuniciranje
Urad za enake možnosti
Urad za verske skupnosti
Urad za narodnosti
Urad za makroekonomske analize in razvoj
Statistični urad Republike Slovenije
Slovenska obveščevalno-varnostna agencija
Protokol Republike Slovenije
Urad za varovanje tajnih podatkov
Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu
Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj
Informacijski pooblaščenec
Državna volilna komisija

SLOVAKIEN

Ministerier och andra myndigheter i centralförvaltningen enligt lag nr 575/2001 Coll. om regeringens och den centrala statsadministrationens myndigheters struktur, i dess lydelse enligt senare förordningar:

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky
Národná rada Slovenskej republiky
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo financií Slovenskej republiky
 Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
 Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
 Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
 Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
 Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
 Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
 Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
 Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
 Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
 Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
 Úrad vlády Slovenskej republiky
 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky
 Štatistický úrad Slovenskej republiky
 Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
 Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
 Úrad pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky
 Úrad pre verejné obstarávanie
 Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
 Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky
 Národný bezpečnostný úrad
 Ústavný súd Slovenskej republiky
 Najvyšší súd Slovenskej republiky
 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
 Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky
 Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky
 Úrad pre finančný trh
 Úrad na ochranu osobných údajov
 Kancelária verejného ochrany práv

 FINLAND
 Oikeuskanslerinvirasto – Justitiekanslersämbetet
 Liikenne- ja viestintäministeriö – Kommunikationsministeriet
 Ajoneuvohallintokeskus AKE – Fordonsförvaltningscentralen AKE
 Ilmailuhallinto – Luftfartsförvaltningen
 Ilmatieteen laitos – Meteorologiska institutet
 Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket
 Merentutkimuslaitos – Havsforskningsinstitutet

Ratahallintokeskus RHK – Banförvaltningscentralen RHK
Rautatievirasto – Järnvägsverket
Tiehallinto – Vägförvaltningen
Viestintävirasto – Kommunikationsverket
Maa- ja metsätalousministeriö – Jord- och skogsbruksministeriet
Elintarviketurvallisuusvirasto – Livsmedelssäkerhetsverket
Maanmittauslaitos – Lantmåteriverket
Maaseutuvirasto – Landsbygdsverket
Oikeusministeriö – Justitieministeriet
Tietosuoja-valtuutetun toimisto – Dataombudsmannens byrå
Tuomioistuimet – Domstolar
Korkein oikeus – Högsta domstolen
Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen
Hovioikeudet – Hovrätter
Käräjäoikeudet – Tingsrätter
Hallinto-oikeudet – Förvaltningsdomstolar
Markkinaoikeus – Marknadsdomstolen
Työtuomioistuin – Arbetsdomstolen
Vakuutus-oikeus – Försäkringsdomstolen
Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden
Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet
HEUNI – Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti – HEUNI – Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna
Konkurssiasiamiehen toimisto – Konkursombudsmannens byrå
Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden
Oikeushallinnon palvelukeskus – Justitieförvaltningens servicecentral
Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus – Justitieförvaltningens datateknikcentral
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) – Rättspolitiska forskningsinstitutet
Oikeusrekisterikeskus – Rättsregistercentralen
Onnettomuustutkintakeskus – Centralen för undersökning av olyckor
Rikosseuraamusvirasto – Brottspåföljdsverket
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus – Brottspåföljdsområdets utbildningscentral
Riksentorjuntaneuvosto – Rådet för brottsförebyggande
Saamelaiskäräjät – Sametinget
Valtakunnansyyttäjänvirasto – Riksåklagarämbetet
Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet
Opetusministeriö – Undervisningsministeriet
Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen
Valtion elokuvataarkastamo – Statens filmgranskningsbyrå
Puolustusministeriö – Försvarsministeriet
Puolustusvoimat – Försvarsmakten

Sisäasiainministeriö – Inrikesministeriet

Väestörekisterikeskus – Befolkningsregistercentralen

Keskusrikospoliisi – Centralkriminalpolisen

Liikkuva poliisi – Rörliga polisen

Rajavartiolaitos – Gränsbevakningsväsendet

Lääninhallitukset – Länsstyrelserna

Suojelupoliisi – Skyddspolisen

Polisiämattikorkeakoulu – Polisyrkeshögskolan

Poliisin tekniikkakeskus – Polisens teknikcentral

Poliisin tietohallintokeskus – Polisens datacentral

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos – Polisnrättningen i Helsingfors

Pelastusopisto – Räddningsinstitutet

Hätäkeskuslaitos – Nödcentralverket

Maahanmuuttovirasto – Migrationsverket

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus – Inrikesförvaltningens servicecentral

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö – Social- och hälsovårdsministeriet

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärnämnden för utkomstskyddsärenden

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärnämnden för social trygghet

Lääkelaitos – Läkemedelsverket

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården

Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen

Kansanterveyslaitos – Folkhälsoinstitutet

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO – Utvecklingscentralen för läkemedelsbehandling

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus – Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes – Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes

Vakuutusvalvontavirasto – Försäkringsinspektionen

Työ- ja elinkeinoministeriö – Arbets- och näringsministeriet

Kuluttajavirasto – Konsumentverket

Kilpailuvirasto – Konkurrensverket

Patentti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen

Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå

Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande

Energiamarcknadsavirasto – Energiarknadsverket

Geologian tutkimuskeskus – Geologiska forskningscentralen

Huoltovarmuuskeskus – Försörjningsberedskapscentralen

Kuluttajatutkimuskeskus – Konsumentforskningscentralen

Matkailun edistämiskeskus (MEK) – Centralen för turistfrämjande

Mittateknikan keskus (MIKES) – Mätteknikcentralen

Tekes – teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus - Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer

Turvatekniikan keskus (TUKES) – Säkerhetsteknikcentralen
Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) – Statens tekniska forskningscentral
Syrjintälautakunta – Nationella diskrimineringsnämnden
Työneuvosto – Arbetsrådet
Vähemmistövaltuutetun toimisto – Minoritetsombudsmannens byrå
Ulkoasiainministeriö – Utrikesministeriet
Valtioneuvoston kanslia – Statsrådets kansli
Valtiovarainministeriö – Finansministeriet
Valtiokonttori – Statskontoret
Verohallinto – Skatteförvaltningen
Tullilaitos – Tullverket
Tilastokeskus – Statistikcentralen
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus – Statens ekonomiska forskningscentral
Ympäristöministeriö – Miljöministeriet
Suomen ympäristökeskus – Finlands miljöcentral
Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus – Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
Valtiontalouden tarkastusvirasto – Statens revisionsverk

SVERIGE
A
Affärsverket svenska kraftnät
Akademien för de fria konsterna
Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden
Allmänna pensionsfonden
Allmänna reklamationsnämnden
Ambassader
Ansvarsnämnd, statens
Arbetsdomstolen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverk, statens
Arbetslivsinstitutet
Arbetsmiljöverket
Arkitekturmuseet
Arrendenämnder
Arvsfondsdelegationen
Arvsfondsdelegationen

B
Banverket
Barnombudsmannen
Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens
Bergsstaten

Biografbyrå, statens
Biografiskt lexikon, svenskt
Birgittaskolan
Blekinge tekniska högskola
Bokföringsnämnden
Bolagsverket
Bostadsnämnd, statens
Bostadskreditnämnd, statens
Boverket
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten
C
Centrala studiestödsnämnden
D
Danshögskolan
Datainspektionen
Departementen
Domstolsverket
Dramatiska institutet
E
Ekeskolan
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Ekonomiska rådet
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Energimyndighet, statens
EU/FoU-rådet
Exportkreditnämnden
Exportråd, Sveriges
F
Fastighetsmäklarnämnden
Fastighetsverk, statens
Fideikommissnämnden
Finansinspektionen
Finanspolitiska rådet
Finsk-svenska gränsälvskommissionen
Fiskeriverket
Flygmedicincentrum
Folkhälsainstitut, statens
Fonden för fukt- och mögelskador

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas
Folke Bernadotte Akademin
Forskarskattenämnden
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap
Fortifikationsverket
Forum för levande historia
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvarets underrättelsenämnd
Försvarshistoriska museer, statens
Försvarshögskolan
Försvarsmakten
Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden
Geologiska undersökning
Geotekniska institut, statens
Giftinformationscentralen
Glesbygdverket
Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning
Granskningsnämnden för radio och TV
Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar
Gymnastik- och idrottshögskolan
Göteborgs universitet

H

Handelsflottans kultur- och fritidsråd
Handelsflottans pensionsanstalt
Handelssekreterare
Handelskamrar, auktoriserade
Handikappombudsmannen
Handikappråd, statens
Harpunds-nämnden
Haverikommission, statens
Historiska museer, statens
Hjälpmiddelsinstitutet
Hovrätterna
Hyresnämnder
Häkterna
Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Högskolan Dalarna
Högskolan i Borås
Högskolan i Gävle
Högskolan i Halmstad
Högskolan i Kalmar
Högskolan i Karlskrona/Ronneby
Högskolan i Kristianstad
Högskolan i Skövde
Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
Högskolan på Gotland
Högskolans avskiljandenämnd
Högskoleverket
Högsta domstolen

I

ILO-kommittén
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Inspektionen för strategiska produkter
Institut för kommunikationsanalys, statens
Institut för psykosocial medicin, statens
Institut för särskilt utbildningsstöd, statens
Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering
Institutet för rymdfysik
Institutet för tillväxtpolitiska studier
Institutionsstyrelse, statens
Insättningsgarantinämnden
Integrationsverket
Internationella programkontoret för utbildningsområdet

J

Jordbruksverk, statens
Justitiekanslern
Jämställdhetsombudsmannen
Jämställdhetsnämnden
Järnvägar, statens
Järnvägsstyrelsen

K

Kammarkollegiet
Kammarrätterna
Karlstads universitet
Karolinska Institutet
Kemikalieinspektionen

Kommerskollegium
Konjunkturinstitutet
Konkurrensverket
Konstfack
Konsthögskolan
Konstnärsnämnden
Konstråd, statens
Konsulat
Konsumentverket
Krigsvetenskapsakademien
Krigsförsäkringsnämnden
Kriminaltekniska laboratorium, statens
Kriminalvården
Krisberedskapsmyndigheten
Kristinaskolan
Kronofogdemyndigheten
Kulturråd, statens
Kungl. Biblioteket
Kungl. Konsthögskolan
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm
Kungl. Tekniska högskolan
Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien
Kungl. Vetenskapsakademien
Kustbevakningen
Kvalitets- och kompetensråd, statens
Kärnavfallsfondens styrelse

L

Lagrådet
Lantbruksuniversitet, Sveriges
Lantmåteriverket
Linköpings universitet
Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet
Livsmedelsverk, statens
Livsmedelsekonomiska institutet
Ljud- och bildarkiv, statens
Lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverk
Lotteriinspektionen
Luftfartsverket
Luftfartsstyrelsen
Luleå tekniska universitet

Lunds universitet
Läkemedelsverket
Läkemedelsförmånsnämnden
Länsrätterna
Länsstyrelserna
Lärarhögskolan i Stockholm

M

Malmö högskola
Manillaskolan
Maritima museer, statens
Marknadsdomstolen
Medlingsinstitutet
Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges
Migrationsverket
Militärhögskolor
Mittuniversitetet
Moderna museet
Museer för världskultur, statens
Musikaliska Akademien
Musiksamlingar, statens
Myndigheten för handikappolitisk samordning
Myndigheten för internationella adoptionsfrågor
Myndigheten för skolutveckling
Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning
Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning
Myndigheten för radio och tv
Myndigheten för Sveriges nätuniversitet
Myndigheten för utländska investeringar i Sverige
Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum
Nationellt centrum för flexibelt lärande
Naturhistoriska riksmuseet
Naturvårdsverket
Nordiska Afrikainstitutet
Notariennämnden
Nämnd för arbetstagares uppfinningar, statens
Nämnden för statligt stöd till trossamfund
Nämnden för styrelserepresentationsfrågor
Nämnden mot diskriminering
Nämnden för elektronisk förvaltning

Nämnden för Rh-anpassad utbildning

Nämnden för hemslöjdsfrågor

O

Oljekrisnämnden

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Operahögskolan i Stockholm

P

Patent- och registreringsverket

Patentbesvärslätten

Pensionsverk, statens

Personregisternämnd, statens, SPAR-nämnden

Pliktverk, Totalförsvarets

Polarforskningssekretariatet

Post- och telestyrelsen

Premiepensionsmyndigheten

Presstödsnämnden

R

Rederinämnden

Regeringskansliet

Regeringsrätten

Resegarantinämnden

Registernämnden

Revisorsnämnden

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Riksbanken

Riksdagsförvaltningen

Riksdagens ombudsmän

Riksdagens revisorer

Riksgäldskontoret

Rikshemvärnsrådet

Rikspolisstyrelsen

Riksrevisionen

Rikstrafiken

Riksutställningar, Stiftelsen

Riksvärderingsnämnden

Rymdstyrelsen

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Räddningsverk, statens
Rätts hjälpsmyndigheten
Rätts hjälpsnämnden
Rätts medicinalverket
S
Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund
Sameskolstyrelsen och sameskolor
Sametinget
SIS, Standardiseringen i Sverige
Sjöfartsverket
Skatterättsnämnden
Skatteverket
Skaderegleringsnämnd, statens
Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor
Skogsstyrelsen
Skogsvårdsstyrelserna
Skogs- och Lantbruksakademien
Skolverk, statens
Skolväsendets överklagandenämnd
Smittskyddsinstitutet
Socialstyrelsen
Specialpedagogiska institutet
Specialskolemyndigheten
Språk- och folkminnesinstitutet
Sprängämnesinspektionen
Statistiska centralbyrån
Statskontoret
Stockholms universitet
Stockholms internationella miljöinstitut
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA
Styrelsen för Samefonden
Styrelsen för psykologiskt försvar
Stängselnämnden
Svenska institutet
Svenska institutet för europapolitiska studier
Svenska ESF rådet
Svenska Unescorådet
Svenska FAO kommittén
Svenska Språknämnden

Svenska Skeppshypotekskassan
Svenska institutet i Alexandria
Sveriges författarfond
Säkerhetspolisen
Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten
Södertörns högskola

T

Taltidningsnämnden
Talboks- och punktskriftsbiblioteket
Teaterhögskolan i Stockholm
Tingsrätterna
Tjänstepensions- och grupplivnämnd, statens
Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet
Totalförsvarets forskningsinstitut
Totalförsvarets pliktverk
Tullverket
Turistdelegationen

U

Umeå universitet
Ungdomsstyrelsen
Uppsala universitet
Utlandslönenämnd, statens
Utlänningsnämnden
Utrikesförvaltningens antagningsnämnd
Utrikesnämnden
Utsädeskontroll, statens

V

Valideringsdelegationen
Valmyndigheten
Vatten- och avloppsnämnd, statens
Vattenöverdomstolen
Verket för förvaltningsutveckling
Verket för högskoleservice
Verket för innovationssystem (Vinnova)
Verket för näringslivsutveckling (Nutek)
Vetenskapsrådet
Veterinärmedicinska anstalt, statens
Veterinära ansvarsmyndigheten
Väg- och transportforskningsinstitut, statens

Vägverket

Vänerskolan

Växjö universitet

Växtsortnämnd, statens

Å

Åklagarmyndigheten

Åsbackaskolan

Ö

Örebro universitet

Örlogsmannasällskapet

Östervångsskolan

Överbefälhavaren

Överklagenämnden för högskolan

Överklagenämnden för nämndemanna-uppdrag

Överklagenämnden för studiestöd

Överklagenämnden för totalförsvaret

FÖRENADE KUNGARIKET

Cabinet Office

Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

Competition Commission

Gas and Electricity Consumers' Council

Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

British Library

British Museum

Commission for Architecture and the Built Environment

The Gambling Commission

Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)

Imperial War Museum

Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

National Portrait Gallery
Natural History Museum
Science Museum
Tate Gallery
Victoria and Albert Museum
Wallace Collection
Department for Environment, Food and Rural Affairs
Agricultural Dwelling House Advisory Committees
Agricultural Land Tribunals
Agricultural Wages Board and Committees
Cattle Breeding Centre
Countryside Agency
Plant Variety Rights Office
Royal Botanic Gardens, Kew
Royal Commission on Environmental Pollution
Department of Health
Dental Practice Board
National Health Service Strategic Health Authorities
NHS Trusts
Prescription Pricing Authority
Department for Innovation, Universities and Skills
Higher Education Funding Council for England
National Weights and Measures Laboratory
Patent Office
Department for International Development
Department of the Procurator General and Treasury Solicitor
Legal Secretariat to the Law Officers
Department for Transport
Maritime and Coastguard Agency
Department for Work and Pensions
Disability Living Allowance Advisory Board
Independent Tribunal Service
Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)
Occupational Pensions Regulatory Authority
Regional Medical Service
Social Security Advisory Committee
Export Credits Guarantee Department
Foreign and Commonwealth Office
Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department
Government Communications Headquarters
Home Office
 HM Inspectorate of Constabulary
House of Commons
House of Lords
Ministry of Defence
 Defence Equipment & Support
 Meteorological Office
Ministry of Justice
 Boundary Commission for England
 Combined Tax Tribunal
 Council on Tribunals
 Court of Appeal – Criminal
 Employment Appeals Tribunal
 Employment Tribunals
 HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
 Immigration Appellate Authorities
 Immigration Adjudicators
 Immigration Appeals Tribunal
 Lands Tribunal
 Law Commission
 Legal Aid Fund (England and Wales)
 Office of the Social Security Commissioners
 Parole Board and Local Review Committees
 Pensions Appeal Tribunals
 Public Trust Office
 Supreme Court Group (England and Wales)
 Transport Tribunal
The National Archives
National Audit Office
National Savings and Investments
National School of Government
Northern Ireland Assembly Commission
Northern Ireland Court Service
 Coroners Courts
 County Courts
 Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
 Crown Court
 Enforcement of Judgements Office

Legal Aid Fund
Magistrates' Courts
Pensions Appeals Tribunals
Northern Ireland, Department for Employment and Learning
Northern Ireland, Department for Regional Development
Northern Ireland, Department for Social Development
Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development
Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure
Northern Ireland, Department of Education
Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment
Northern Ireland, Department of the Environment
Northern Ireland, Department of Finance and Personnel
Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety
Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister
Northern Ireland Office
Crown Solicitor's Office
Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland
Forensic Science Laboratory of Northern Ireland
Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland
Police Service of Northern Ireland
Probation Board for Northern Ireland
State Pathologist Service
Office of Fair Trading
Office for National Statistics
National Health Service Central Register
Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners
Paymaster General's Office
Postal Business of the Post Office
Privy Council Office
Public Record Office
HM Revenue and Customs
The Revenue and Customs Prosecutions Office
Royal Hospital, Chelsea
Royal Mint
Rural Payments Agency
Scotland, Auditor-General
Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service
Scotland, General Register Office
Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer
Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office
The Scottish Ministers
Architecture and Design Scotland
Crofters Commission
Deer Commission for Scotland
Lands Tribunal for Scotland
National Galleries of Scotland
National Library of Scotland
National Museums of Scotland
Royal Botanic Garden, Edinburgh
Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland
Scottish Further and Higher Education Funding Council
Scottish Law Commission
Community Health Partnerships
Special Health Boards
Health Boards
The Office of the Accountant of Court
High Court of Justiciary
Court of Session
HM Inspectorate of Constabulary
Parole Board for Scotland
Pensions Appeal Tribunals
Scottish Land Court
Sheriff Courts
Scottish Police Services Authority
Office of the Social Security Commissioners
The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees
Keeper of the Records of Scotland
The Scottish Parliamentary Body Corporate
HM Treasury
Office of Government Commerce
United Kingdom Debt Management Office
The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)
The Welsh Ministers
Higher Education Funding Council for Wales
Local Government Boundary Commission for Wales
The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
Valuation Tribunals (Wales)
Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards
Welsh Rent Assessment Panels

BILAGA II

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.1 led 6 a

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1 (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
45			Byggverk- samhet	Denna huvudgrupp omfattar: — nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45,1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45,11	Rivning av hus; mark- arbeten	Denna undergrupp omfattar: — rivning och rasering av byggnader och andra an- läggningar — röjning av byggplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, spräng- ning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: — dränering av byggplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45,12	Markunder- sökning	Denna undergrupp omfattar: — provborrning och tagning av kärnprov för byggan- de, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: — borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas se 11.20 — brunnsborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökning- ar, se 74.20	45120000
	45,2		Bygg- och anläggnings- arbeten		45200000

Nace Rev. 1 (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d.: — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation — därmed förknippade arbeten — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20 	<p>45210000</p> <p>Utom:</p> <p>– 45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>
		45,22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av tak — taktäckning — impregnering 	45261000
		45,23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader — målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — förberedande markarbeten, se 45.11 	<p>45212212 och DA03</p> <p>45230000</p> <p>utom:</p> <p>– 45231000</p> <p>– 45232000</p> <p>– 45234115</p>

Nace Rev. 1 (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,24	Vattenbyggnad	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — anläggning av: — vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete 	45240000
		45,25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning: — grundläggning inklusive pålning — borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stendläggning — resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32 	45250000 45262000
	45,3		Bygginstallationer		45300000

Nace Rev. 1 (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner — brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc.	45213316 45310000 Utom: -45316000
		45,32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: — impregnering, se 45.22	45320000
		45,33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation i byggnader och andra anläggningar av: — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte: — installation av elvärmesystem, se 45.31	45330000
		45,34	Andra bygginstallationer	Denna undergrupp omfattar: — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar	45234115 45316000 45340000
	45,4		Slutbehandling av byggnader		45400000

Nace Rev. 1 (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,41	Puts-, fasad- och stuck- atörsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning 	45410000
		45,42	Byggnads- snickeriarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksineredning o.d., av trä eller andra material — invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43 	45420000
		45,43	Golv- och väggbelägg- ningsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter 	45430000
		45,44	Måleri- och glasmästeri- arbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — invändig och utvändig målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av fönster, se 45.42 	45440000

Nace Rev. 1 (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
		45,45	Annan slutbehandling av byggnader	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av privata simbassänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70 	45212212 och DA04 45450000
	45,5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000
		45,50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	<p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32 	45500000

(*) Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensindelning i Europeiska gemenskapen (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER VAROR ENLIGT ARTIKEL 4 b I FRÅGA OM KONTRAKT SOM TILDELAS AV UPPHANDLANDE MYNDIGHETER PÅ FÖRSVARSMRÅDET

Den enda text som är tillämplig enligt direktivet är den text som återfinns i punkt 3 i bilaga I till WTO-avtalet, som följande vägledande förteckning grundas på:

Kapitel 25:	Salt; svavel; jord och sten; gips, kalk och cement
Kapitel 26:	Malm, slagg och aska
Kapitel 27:	Mineraliska bränslen, mineraloljor och destillationsprodukter av dessa; bituminösa ämnen; mineralvaxer; utom: ex 27.10: särskilda motorbränslen
Kapitel 28:	Oorganiska kemikalier; organiska och oorganiska föreningar av ädla metaller, av sällsynta jordartsmetal- ler, av radioaktiva grundämnen och av isotoper utom: ex 28.09: sprängämnen ex 28.13: sprängämnen ex 28.14: tårgas ex 28.28: sprängämnen ex 28.32: sprängämnen ex 28.39: sprängämnen ex 28.50: giftiga ämnen ex 28.51: giftiga ämnen ex 28.54: sprängämnen
Kapitel 29:	Organiska kemikalier utom: ex 29.03: sprängämnen ex 29.04: sprängämnen ex 29.07: sprängämnen ex 29.08: sprängämnen ex 29.11: sprängämnen ex 29.12: sprängämnen ex 29.13: giftiga ämnen ex 29.14: giftiga ämnen ex 29.15: giftiga ämnen ex 29.21: giftiga ämnen ex 29.22: giftiga ämnen ex 29.23: giftiga ämnen ex 29.26: sprängämnen ex 29.27: giftiga ämnen ex 29.29: sprängämnen

Kapitel 30:	Farmaceutiska produkter
Kapitel 31:	Gödningsmedel
Kapitel 32:	Garvämnes- och färgämnesextrakter; garvsyror och garvsyraderivat; pigment och andra färgämnen; lacker och andra målningsfärger; kitt och andra tättnings- och utfyllningsmedel; tryckfärger, blåck och tusch
Kapitel 33:	Eteriska oljor och resinoider; parfymnings-, skönhets- och kroppsvårdsmedel
Kapitel 34:	Tvål och såpa, organiska ytaktiva ämnen, tvättmedel, smörjmedel, konstgjorda vaxer, beredda vaxer, puts- och skurmedel, ljus och liknande artiklar, modelleringspasta, s.k. dentalvax samt dentalpreparat på basis av gips
Kapitel 35:	Albuminer; lim och klister; enzymer
Kapitel 37:	Varor för foto- eller kinobruk
Kapitel 38:	Diverse kemiska produkter utom: ex 38.19: giftiga ämnen
Kapitel 39:	Plaster och plastvaror utom: ex 39.03: sprängämnen
Kapitel 40:	Gummi och gummivaror utom: ex 40.11: skottsäkra däck
Kapitel 41:	Oberedda hudar och skinn samt läder
Kapitel 42:	Lädervaror; sadelmakeriarbeten; researtiklar, handväskor och liknande artiklar; varor av tarmar
Kapitel 43:	Pälsskinn och konstgjord päls; varor av dessa material
Kapitel 44:	Trä och varor av trä; träkol
Kapitel 45:	Kork och varor av kork
Kapitel 46:	Varor av halm, esparto eller andra flättningsmaterial; korgmakeriarbeten
Kapitel 47:	Massa av ved eller andra fibrösa cellulosahaltiga material; avfall och förbrukade varor av papper eller papp
Kapitel 48:	Papper och papp; varor av pappersmassa, papper eller papp
Kapitel 49:	Tryckta böcker, tidningar, bilder och andra produkter från den grafiska industrin
Kapitel 65:	Huvudbonader och delar till huvudbonader

Kapitel 66:	Paraplyer, parasoller, promenadkäppar, sittkäppar, piskor och ridspön samt delar till sådana artiklar
Kapitel 67:	Bearbetade fjädrar och dun samt varor tillverkade av fjädrar eller dun; konstgjorda blommor; varor av människohår
Kapitel 68:	Varor av sten, gips, cement, asbest, glimmer eller liknande material
Kapitel 69:	Keramiska produkter
Kapitel 70:	Glas och glasvaror
Kapitel 71:	Naturpärlor och odlade pärlor, ädelstenar och halvädelstenar, ädla metaller och metaller med plätering av ädel metall samt varor av sådana produkter; oäkta smycken
Kapitel 73:	Gjutjärn, järn och stål
Kapitel 74:	Koppar
Kapitel 75:	Nickel
Kapitel 76:	Aluminium
Kapitel 77:	Magnesium och beryllium
Kapitel 78:	Bly
Kapitel 79:	Zink
Kapitel 80:	Tenn
Kapitel 81:	Andra oädla metaller
Kapitel 82:	Verktyg, redskap, knivar, skedar och gafflar av oädel metall utom: ex 82.05: verktyg ex 82.07: verktyg, delar
Kapitel 83:	Diverse varor av oädel metall
Kapitel 84:	Ångpannor, maskiner, apparater och mekaniska redskap utom: ex 84.06: motorer ex 84.08: övriga motorer ex 84.45: maskiner ex 84.53: datorer ex 84.55: delar av datorer under rubrik nr 84.53 ex 84.59: kärnreaktorer

Kapitel 85:	Elektriska maskiner och apparater, delar till sådana varor utom: ex 85.13: teleutrustning ex 85.15: transmissionsapparater
Kapitel 86:	Lok och annan rullande järnvägs- och spårvägsmateriel samt delar till sådan materiel; stationär järnvägs- och spårvägsmateriel samt delar till sådan materiel; mekanisk (inbegripet elektromekanisk) trafiksignaleringsutrustning av alla slag utom: ex 86.02: pansarlok, elektriska ex 86.03: övriga pansarlok ex 86.05: pansarvagnar ex 86.06: underhålls- och servicevagnar ex 86.07: vagnar
Kapitel 87:	Fordon, andra än rullande järnvägs- eller spårvägsmateriel samt delar och tillbehör till fordon utom: ex 87.08: stridsvagnar och andra bepansrade fordon ex 87.01: traktorer ex 87.02: militära fordon ex 87.03: bärgningsbilar ex 87.09: motorcyklar ex 87.14: släpfordon
Kapitel 89:	Fartyg och annan flytande materiel utom: ex 89.01A: krigsfartyg
Kapitel 90:	Optiska instrument och apparater, foto- och kinoapparater, instrument och apparater för mätning eller kontroll, medicinska och kirurgiska instrument och apparater utom: ex 90.05: kikare ex 90.13: diverse instrument, laser ex 90.14: avståndsmätare ex 90.28: elektriska och elektroniska mätinstrument ex 90.11: mikroskop ex 90.17: medicinska instrument ex 90.18: redskap för sjukgymnastik ex 90.19: ortopediska redskap ex 90.20: röntgenapparater
Kapitel 91:	Urtillverkning

Kapitel 92:	Musikinstrument; apparater för inspelning och återgivning av ljud, apparater för inspelning och återgivning av bilder och ljud för television samt delar och tillbehör till sådana apparater
Kapitel 94:	Möbler; sängkläder, madrasser, resårbottnar till sängar, kuddar och liknande stoppade inredningsartiklar utom: ex 94.01A: flygplanssäten
Kapitel 95:	Varor och produkter av utskärnings- eller pressmaterial
Kapitel 96:	Borstar, penslar, kvastar, dammvippor och såll
Kapitel 98:	Diverse varor

BILAGA IV

KRAV PÅ VERKTYG OCH ANORDNINGAR FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTÄVLINGARNA

Verktyg och anordningar för elektronisk mottagning av anbud och anbudsansökningar samt för översändning av ritningar och planer i projektävlingar ska, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

- a) exakt tid och dag för mottagande av anbud, anbudsansökningar, ritningar och planer kan fastställas noggrant,
- b) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförs enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,
- c) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av mottagna uppgifter,
- d) endast behöriga personer kan få tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av upphandlingsförfarandet eller projektävlingen,
- e) endast behöriga personer får bevilja tillträde till de insända uppgifterna, och först efter det fastställda datumet,
- f) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem,
- g) det finns rimliga garantier för att överträdelser eller försök till överträdelse av de förbud eller villkor i fråga om tillträde som anges i leden b, c, d, e och f klart kan spåras.

BILAGA V

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN

DEL A

Information som ska finnas i meddelanden om offentliggörande av förhandsmeddelanden på en upphandlarprofil

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
3. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är eller kan vara fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
4. CPV-koder.
5. Webbadress för upphandlarprofilen (URL).
6. Datum då meddelandet om offentliggörande av förhandsmeddelandet om upphandlarprofil avsänts.

DEL B

Information som ska finnas i förhandsmeddelanden

(i enlighet med artikel 48)

1. Upplysningar som alltid ska lämnas

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.

2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje stycket.

3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
4. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är eller kan vara fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
6. Nuts-kod för byggtentrenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggtentrenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
7. Kortfattad beskrivning av upphandlingen: byggtentrenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.
8. I de fall detta meddelande inte används som anbudsinfordran: Beräknat/beräknade datum för offentliggörande av meddelande/meddelanden om upphandling för det eller de kontrakt som avses i förhandsmeddelandet.
9. Datum då meddelandet avsänts.
10. Övriga relevanta upplysningar.
11. Angivande av huruvida upphandlingen omfattas av tillämpningsområdet för WTO-avtalet.

II. Kompletterande information som ska finnas när meddelandet används som anbudsinfördran (artikel 48.2)

1. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande myndigheten sitt intresse för kontraktet eller kontraktet.
2. Typ av tilldelningsförfarande (selektivt förfarande, dynamiskt inköpssystem eller inte, eller förhandlat förfarande under konkurrens).
3. I tillämpliga fall, angivande av om det rör sig om
 - a) ett ramavtal,
 - b) ett dynamiskt inköpssystem.
4. Så långt det redan är känt, tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.
5. Så långt det redan är känt, villkoren för deltagande, däribland följande:
 - a) I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
 - b) I förekommande fall, uppgift om huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.
 - c) Kortfattad beskrivning av urvalskriterierna.
6. Så långt det redan är känt, en kortfattad beskrivning av de kriterier som ska tillämpas vid tilldelningen av kontraktet.
7. Så långt det redan är känt, kontraktets eller kontraktens uppskattade totala storleksordning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
8. Sista datum för mottagande av intresseanmälningar.
9. Adress som intresseanmälningar ska skickas till.
10. Det eller de språk som tillåts för inlämnande av ansökan eller anbud.
11. I tillämpliga fall, angivande av om det rörde sig om ett
 - a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,
 - b) elektronisk beställning tillämpas,
 - c) elektronisk fakturering tillämpas,
 - d) elektronisk betalning accepteras.
12. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.
13. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.

DEL C

Information som ska finnas I meddelanden om upphandling

(i enlighet med artikel 49)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje styckena.
3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
4. I förekommande fall, uppgift om att den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
6. Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
7. Beskrivning av upphandlingen; byggtreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.
8. Kontraktets eller kontraktens uppskattade totala storleksordning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
9. Tillåtelse av eller förbud mot alternativa anbud.
10. Tidsfrist för leverans eller tillhandahållande av varor, byggtreprenader och tjänster och, så långt det är möjligt, kontraktets längd.
 - a) När det är fråga om ett ramavtal: Angivande av den planerade längden på ramavtalet och, i förekommande fall, med uppgift om skälen till en eventuell längd på mer än fyra år. Så långt det är möjligt, uppgift om värde eller storleksordning och frekvens på de kontrakt som ska tilldelas, antal och, i förekommande fall, föreslaget högsta antal ekonomiska aktörer som får delta.
 - b) När det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem: Angivande av systemets planerade varaktighet. Så långt det är möjligt, uppgift om värde eller storleksordning och frekvens på de kontrakt som ska tilldelas.
11. Villkor för deltagande, inbegripet följande:
 - a) I förekommande fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
 - b) I förekommande fall, angivande av huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en beständ yrkeskategori, hänvisning till berörd lag eller annan författning.
 - c) En förteckning över och kortfattad beskrivning av kriterier för de ekonomiska aktörernas personliga ställning som kan medföra att de utesluts från förfarandet samt av urvalskriterier, eventuella minimistandarder, obligatoriska uppgifter (egen försäkran, dokumentation).

12. Typ av tilldelningsförfarande och i förekommande fall skäl till att ett påskyndat förfarande används (i öppna, selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens).
13. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det rör sig om
 - a) ett ramavtal,
 - b) ett dynamiskt inköpssystem,
 - c) en elektronisk auktion (vid öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden under konkurrens).
14. Om kontraktet ska delas upp i flera delar ska det anges om det går att lämna anbud på en, flera eller alla delar samt om det finns några begränsningar för hur många delar som en enskild anbudsgivare kan tilldelas. Om kontraktet inte ska delas upp i flera delar ska skälen till detta anges, om inte denna information ges i den individuella rapporten.
15. För selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglad dialog eller innovationspartnerskap, vid utnyttjande av möjligheten att minska antalet anbudssökande som ombeds lämna ett anbud, förhandla eller delta i en dialog: minsta antal och i tillämpliga fall planerat högsta antal anbudssökande samt de objektiva kriterier som ska användas för att välja ut dessa anbudssökande.
16. För förhandlade förfaranden under konkurrens, konkurrenspräglad dialog eller innovationspartnerskap, i tillämpliga fall angivande av användning av ett förfarande i successiva etapper i syfte att gradvis minska antalet anbud att förhandla om eller lösningar att diskutera.
17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
18. Kriterier som ska användas för tilldelningen av kontrakt: Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras inbördes viktning anges om de inte framgår av kravspecifikationerna eller, vid konkurrenspräglad dialog, av det beskrivande dokumentet.
19. Frist för mottagande av anbud (öppna förfaranden) eller anbudsansökningar (selektiva och förhandlade förfaranden under konkurrens, dynamiska inköpssystem, konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap).
20. Adress som anbud och anbudsansökningar ska skickas till.
21. Öppna förfaranden:
 - a) Den tid anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud.
 - b) Datum, tid och plats för öppnandet av anbud.
 - c) Personer som får närvara vid öppnandet av anbud.
22. Det eller de språk som ska användas i anbud eller anbudsansökningar
23. I tillämpliga fall, angivande av om
 - a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar godtas,
 - b) elektronisk beställning tillämpas,
 - c) elektronisk fakturering godtas,
 - d) elektronisk betalning tillämpas.

24. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.
25. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.
26. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som offentliggörs i detta meddelande.
27. Vid återkommande upphandlingar, beräknad tidpunkt för offentliggörande av ytterligare meddelanden.
28. Datum då meddelandet avsänts.
29. Angivande av huruvida upphandlingen omfattas av tillämpningsområdet för WTO-avtalet.
30. Övriga relevanta upplysningar.

DEL D

Information som ska finnas i meddelanden om tilldelning av kontrakt

(i enlighet med artikel 50)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
3. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
4. CPV-koder.
5. Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster.
6. Beskrivning av upphandlingen: byggtreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.
7. Typ av tilldelningsförfarande. Vid förhandlat förfarande utan offentliggörande av meddelande om upphandling ska en motivering lämnas.
8. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det rörde sig om ett
 - a) ramavtal,
 - b) dynamiskt inköpssystem.
9. Kriterier enligt artikel 67 som har använts vid tilldelningen av kontrakt. I tillämpliga fall, angivande av huruvida det hölls en elektronisk auktion (vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden under konkurrens).
10. Datum för ingående av kontraktet/kontrakten eller ramavtalet/ramavtalen efter beslutet om att tilldela eller ingå det/dem.
11. Antal mottagna anbud för varje tilldelning, inbegripet
 - a) antal mottagna anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,
 - b) antal mottagna anbud från en annan medlemsstat eller från ett tredjeland,
 - c) antal elektroniskt mottagna anbud.

12. För varje tilldelning, namn, adress inbegripet Nuts-kod, telefon, faxnummer, e-postadress och webbadress för den eller de utvalda anbudsgivarna, inbegripet
 - a) uppgifter om huruvida den utvalda anbudsgivaren är ett litet eller medelstort företag,
 - b) uppgifter om huruvida kontraktet tilldelades en grupp ekonomiska aktörer (samriskföretag, konsortium eller annat).
13. Det/de tilldelade kontraktens värde eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet eller kontrakten.
14. För varje tilldelning, värde och omfattning av den del av kontraktet som sannolikt läggs ut på tredje man.
15. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.
16. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.
17. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som offentliggörs i detta meddelande.
18. Datum då meddelandet avsänts.
19. Övriga relevanta upplysningar.

DEL E

Information som ska finnas i meddelanden om projekttävlingar

(i enlighet med artikel 79.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 53.1 andra och tredje styckena.
3. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
4. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
5. CPV-koder. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
6. Beskrivning av projektets viktigaste egenskaper.
7. I tillämpliga fall, antal och värde på priserna.
8. Typ av projekttävling (öppen eller selektiv).
9. Vid en öppen projekttävling: sista datum för inlämnande av projekt.
10. Vid en selektiv projekttävling:
 - a) Planerat antal deltagare.
 - b) I tillämpliga fall, namnet på de deltagare som redan utsetts.
 - c) Kriterier för urval av deltagare.
 - d) Sista datum för ansökan om deltagande.

11. I tillämpliga fall, uppgift om att deltagande förbehålls en viss yrkesgrupp.
12. Kriterier för bedömning av bidragen.
13. Angivande av huruvida juryns beslut är bindande för den upphandlande myndigheten.
14. I tillämpliga fall, uppgift om de utbetalningar som ska göras till samtliga deltagare.
15. Angivande av huruvida de kontrakt som följer på projekttävlingen kommer att tilldelas vinnaren eller vinnarna i projekttävlingen.
16. Datum då meddelandet avsänts.
17. Övriga relevanta upplysningar.

DEL F

Information som ska finnas i meddelanden om resultatet av en projekttävling

(i enlighet med artikel 79.2)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. Typ av upphandlande myndighet och dess huvudsakliga verksamhet.
3. I förekommande fall, angivande av huruvida den upphandlande myndigheten är en inköpscentral eller att det är fråga om någon annan typ av gemensam upphandling.
4. CPV-koder.
5. Beskrivning av projektets viktigaste egenskaper.
6. Prisernas värde.
7. Typ av projekttävling (öppen eller selektiv).
8. Kriterier som tillämpades vid bedömningen av projekten.
9. Datum för juryns beslut
10. Antal deltagare:
 - a) Antal deltagare som var små och medelstora företag.
 - b) Antal deltagare från utlandet.
11. Namn, adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till projekttävlingens vinnare och angivande av huruvida vinnaren (vinnarna) är små och medelstora företag.
12. Uppgift om huruvida projekttävlingen hör ihop med ett projekt eller ett program som finansieras av unionen.
13. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* och som är av betydelse för den eller de projekttävlingar som offentliggörs i detta meddelande.
14. Datum då meddelandet avsänts.
15. Övriga relevanta upplysningar.

DEL G

Information som ska finnas i meddelanden om ändringar av ett kontrakt under dess giltighetstid

(i enlighet med artikel 72.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress och (om det inte är samma uppgifter) motsvarande uppgifter i fråga om den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. CPV-koder.
3. Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om kontrakt för byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om kontrakt för varor och tjänster.
4. Beskrivning av upphandlingen före och efter ändringen: byggtreprenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.
5. I tillämpliga fall, prishöjning till följd av ändringen.
6. Beskrivning av de omständigheter som gjort ändringen nödvändig.
7. Datum för beslut om tilldelning.
8. I förekommande fall: namn, adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den nya ekonomiska aktören/aktörerna.
9. Uppgift om huruvida kontraktet hör ihop med ett projekt och/eller ett program som finansieras av unionsmedel.
10. Namn på och adress till tillsynsorganet och till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Närmare uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där informationen kan erhållas.
11. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som avses i detta meddelande.
12. Datum då meddelandet avsånts.
13. Övriga relevanta upplysningar.

DEL H

Information som ska finnas i meddelanden om upphandling av sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.
2. Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.
3. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.
4. Villkor för deltagande, inbegripet följande:
 - I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
 - I tillämpliga fall, angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.
5. Tidsfrister för att kontakta den upphandlande myndigheten inför ett deltagande.
6. Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.

DEL I

Information som ska finnas I förhandsmeddelanden om sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.1)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.
2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet det uppskattade totala värdet på kontraktet och CPV-koder.
3. Så långt det redan är känt:
 - a) Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.
 - b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggtreprenader eller tjänster och kontraktets längd.
 - c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:
 - I tillämpliga fall, angivande av att det rör sig om ett offentligt kontrakt som är reserverat för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
 - I förekommande fall, angivande av huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.
 - d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.
4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande myndigheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.

DEL J

Information som ska finnas I meddelanden om tilldelning av kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster

(i enlighet med artikel 75.2)

1. Den upphandlande myndighetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.
2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.
3. Nuts-kod för byggtreprenaders huvudsakliga lokalisering i fråga om byggtreprenader, eller Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för leverans eller tillhandahållande i fråga om varor och tjänster.
4. Antal mottagna anbud.
5. Erlagt pris (maximum/minimum) eller prisklass.
6. För varje tilldelning, namn, adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress för den eller de utvalda ekonomiska aktörerna.
7. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VI

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHANDLINGSDOKUMENTEN I SAMBAND MED ELEKTRONISKA
AUKTIONER**

(Artikel 35.4)

När de upphandlande myndigheterna har beslutat att anordna en elektronisk auktion ska upphandlingsdokumenten innehålla minst följande uppgifter:

- a) De aspekter vars värden kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, under förutsättning att dessa aspekter är kvantifierbara, och kan uttryckas i siffror eller procent.
- b) De eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet.
- c) Vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske.
- d) Relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen.
- e) På vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbudena.
- f) Relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

BILAGA VII

DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *teknisk specifikation*: avser något av följande:

a) I fråga om offentliga byggtrepenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter som i synnerhet anges i upphandlingsdokumenten och som anger de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att det eller den ska lämpa sig för den av den upphandlande myndigheten planerade användningen. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestanda, förmån för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetssäkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av byggtrepenadens livscykel. De innefattar även bestämmelser om projektering och kostnadsberäkning, provnings- och kontrollregler, villkoren för att byggtrepenaden ska godkännas, tekniken eller metoderna för byggverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar kan föreskriva i fråga om den fullbordade byggtrepenaden samt om ingående material eller delar.

b) I fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, förmån för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, produktens användningsområde, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av varans eller tjänstens livscykel liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

2. *standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:

a) *internationell standard*: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

b) *europaisk standard*: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

c) *nationell standard*: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

3. *europaisk teknisk bedömning*: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011⁽¹⁾.

4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) 1025/2012.

5. *teknisk referens*: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknads behov.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

BILAGA VIII

KARAKTERISTIKA FÖR OFFENTLIGGÖRANDET

1. Offentliggörande av meddelanden

De upphandlande myndigheterna ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

De meddelanden som avses i artiklarna 48, 49, 50, 75 och 79 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå eller av de upphandlande myndigheterna vid förhandsmeddelanden om upphandlarprofil enligt artikel 48.1.

De upphandlande myndigheterna kan därutöver offentliggöra denna information på internet i form av den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till de upphandlande myndigheterna sända en bekräftelse på det offentliggörande som avses i artikel 51.5 andra stycket.

2. Offentliggörande av kompletterande eller ytterligare upplysningar

a) Om inte annat föreskrivs i artikel 53.1 andra och tredje styckena ska de upphandlande myndigheterna offentliggöra upphandlingsdokumenten i deras helhet på internet.

b) Upphandlarprofilen kan innehålla de förhandsmeddelanden som avses i artikel 48.1, uppgifter om pågående inbjudningar att lämna anbud, planerade inköp, tecknade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, t.ex. kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress. Upphandlarprofilen kan också innehålla förhandsmeddelanden som använts som meddelande om upphandling, som offentliggjorts på nationell nivå i enlighet med artikel 52.

3. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg fastställs av kommissionen och är tillgängliga på följande webbadress: <http://simap.europa.eu>

BILAGA IX

**INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I EN DIALOG ELLER BEKRÄFTA INTRESSE
SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 54**

1. Den inbjudan att lämna anbud eller delta i en dialog som föreskrivs i artikel 54 ska minst innehålla följande:

- a) En hänvisning till den offentliggjorda anbudsinfoan.
- b) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om adress dit anbudena ska skickas och om det eller de språk som anbudena ska skrivas på.
- c) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet ska börja och om vilket eller vilka språk som ska användas.
- d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt ska lämnas in, antingen till stöd för de kontrollerbara uppgifter som anbudssökanden har lämnat i enlighet med artiklarna 59 och 60 och i tillämpliga fall artikel 62, eller för att komplettera de upplysningar som anges i de artiklarna och på de villkor som anges i artiklarna 59, 60 och 62.
- e) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioriteringsordningen för tillämpningen av kriterierna, om den inte anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse, i de tekniska specifikationerna eller i det beskrivande dokumentet.

Om upphandlingen genomförs genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap ska dock de upplysningar som avses i led b inte ingå i inbjudan att delta i dialogen eller att förhandla, utan ska anges i inbjudan att lämna anbud.

2. Om anbudsinfoan sker genom ett förhandsmeddelande ska den upphandlande myndigheten senare inbjuda samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen och först därefter välja anbudsgivare eller förhandlingsparter.

Inbjudan ska innehålla åtminstone följande upplysningar:

- a) Art och mängd, även varje option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen. När det gäller kontrakt som kan förnyas, art och mängd samt, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande meddelanden om upphandling av byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas.
- b) Slag av förfarande: selektivt förfarande eller förhandlat förfarande under konkurrens.
- c) Om tillämpligt, dag då varorna ska levereras eller byggentreprenaden eller tjänsteveransen ska påbörjas eller avslutas.
- d) Om elektronisk tillgång inte kan erbjudas, inlämningsadress och sista dag för begäran om upphandlingsdokument samt uppgift om på vilket eller vilka språk begäran ska avfattas.
- e) Adress till den upphandlande myndighet som ska tilldela kontraktet.
- f) Ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från de ekonomiska aktörerna.
- g) Typ av kontrakt som upphandlingen syftar till: köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
- h) Kriterier för tilldelning av kontrakt samt inbördes viktning eller, i förekommande fall, kriteriernas prioriteringsordning, om dessa upplysningar inte redovisas i förhandsmeddelandet, de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att lämna anbud eller förhandla.

BILAGA X

**FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM
AVSES I ARTIKEL 18.2**

- ILO-konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten
- ILO-konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten
- ILO-konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete
- ILO-konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete
- ILO-konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete
- ILO-konvention nr 111 om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning
- ILO-konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde
- ILO-konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete
- Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet
- Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)
- Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen)
- Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, 10 september 1998 och dess tre regionala protokoll

BILAGA XI

REGISTER ⁽¹⁾

Yrkes- och handelsregistren samt motsvarande försäkringar och intyg för varje medlemsstat:

- Belgien: "Registre du commerce" – "Handelsregister" och, för tjänstekontrakt, "Ordres professionnels – Beroepsorden".
- Bulgarien: "Търговски регистър".
- Tjeckien: "obchodní rejstřík".
- Danmark: "Erhvervsstyrelsen".
- Tyskland: "Handelsregister", "Handwerksrolle", och, för tjänstekontrakt, "Vereinsregister", "Partnerschaftsregister" och "Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder".
- Estland: "Registrite ja Infosüsteemide Keskus".
- Irland: Den ekonomiska aktören kan åläggas att visa upp ett intyg från Registrar of Companies eller från Registrar of Friendly Societies eller, i avsaknad av detta, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket i det land där han är etablerad, på en viss plats och under angiven firma.
- Grekland: "Registret för avslutande företag (Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων – ΜΕΕΠ)" under ministeriet för miljö, markplanering och anläggningsarbeten (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε), för byggentreprenadkontrakt. "Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο" och "Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Ύλικού" för varukontrakt. För tjänstekontrakt kan tjänsteleverantören åläggas att förete ett intyg om att vederbörande under ed inför en notarie försäkrat att han utövar yrket i fråga. I fall som omfattas av gällande nationell lagstiftning, för tillhandahållandet av de undersökningar som avses i bilaga I, yrkesregistret "Μητρώο Μελετητών" och "Μητρώο Γραφείων Μελετών".
- Spanien: "Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado" för byggentreprenad- och tjänstekontrakt och, för varukontrakt, "Registro Mercantil" eller, för icke-registrerade personer, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket.
- Frankrike: "Registre du commerce et des sociétés" och "Répertoire des métiers".
- Kroatien: "Sudski registar" och "Obrtni registar" eller, när det gäller vissa verksamheter, ett intyg som anger att den berörda personen har tillstånd att bedriva den ifrågakarande kommersiella eller yrkesmässiga verksamheten.
- Italien: "Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato". För varu- och tjänstekontrakt även "Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato" eller, utöver de redan nämnda registren, "Consiglio nazionale degli ordini professionali" för tjänstekontrakt. För byggentreprenadkontrakt eller tjänstekontrakt "Albo nazionale dei gestori ambientali", utöver de redan nämnda registren.
- Cypern: entreprenören kan för byggentreprenadkontrakt åläggas att förete ett intyg från "Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφής και Έλέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Εργών)" i enlighet med Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors Law. För varu- och tjänstekontrakt kan varuleverantören eller tjänsteleverantören åläggas att förete ett intyg från "Registrar of Companies and Official Receiver" (Εφορος Εταπειών και Επίσημος Παράληπτης) eller, i avsaknad av detta, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket i det land där han är etablerad, på en viss plats och under angiven firma.
- Lettland: "Uzņēmumu reģistrs".
- Litauen: "Juridinių asmenų registras".
- Luxemburg: "Registre aux firmes" och "Rôle de la Chambre des métiers".

⁽¹⁾ Vid tillämpningen av artikel 58.2 avses med yrkes- eller handelsregister de register som anges i denna bilaga och, i den mån ändringar gjorts på nationell nivå, de register som ersatt de förra.

- Ungern: "Cégnyilvántartás", "egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása" och, för tjänstekontrakt, vissa "szakmai kamarák nyilvántartása" eller, för vissa verksamheter, ett intyg om att personen i fråga har tillstånd att bedriva den kommersiella verksamheten eller utöva yrket i fråga.
- Malta: Den ekonomiska aktören upprättar sin "numru ta' registrazzjoni tat- Taxxa tal- Valur Miżjud (VAT) u n- numru tal-licenzja ta' kummerc", och, om det rör sig om ett offentligt/privat partnerskap eller ett bolag, det aktuella registreringsnumret som utfärdats av den maltesiska myndigheten för finansiella tjänster.
- Nederländerna: "Handelsregister".
- Österrike: "Firmenbuch", "Gewerberegister", "Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern".
- Polen: "Krajowy Rejestr Sądowy".
- Portugal: "Instituto da Construção e do Imobiliário" (INCI) för byggtreprenadkontrakt. "Registo Nacional das Pessoas Colectivas" för varu- och tjänstekontrakt.
- Rumänien: "Registrul Comerțului".
- Slovenien: "sodni register" och "obrtni register".
- Slovakien: "Obchodný register".
- Finland: "Kaupparekisteri"/"Handelsregistret".
- Sverige: "Aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren".
- Förenade kungariket: Den ekonomiska aktören kan åläggas att visa upp ett intyg från Registrar of Companies med uppgift om att aktörens rörelse är inskriven i ett handelsregister ("incorporated" eller "registered"), eller, om detta inte är fallet, ett intyg om att vederbörande under ed har försäkrat att han utövar yrket på en viss plats och under angiven firma.

BILAGA XII

BEVISMEDEL NÄR DET GÄLLER URVALSKRITERIERNA

Del I: Ekonomisk och finansiell ställning

Bevis på en ekonomisk aktörs ekonomiska och finansiella ställning kan som regel utgöras av en eller flera av följande referenser:

- a) Lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten.
- b) Årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagstiftningen i det land där den ekonomiska aktören är etablerad.
- c) Uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för maximalt de tre senaste verksamhetsåren beroende på datum för bildandet av företaget eller då den ekonomiska aktören inledde sin verksamhet, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

Del II: Teknisk kapacitet

Bevis på ekonomiska aktörers tekniska kapacitet som avses i artikel 58:

- a) Följande förteckningar:
 - i) En förteckning över genomförda byggtreprenader under högst de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggtreprenaderna utförts på ett tillfredsställande sätt. Om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrensnivå kan de upphandlande myndigheterna ange att bevis på relevanta byggtreprenader som genomfördes mer än fem år tidigare kommer att beaktas.
 - ii) En förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare. Om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrensnivå kan de upphandlande myndigheterna ange att bevis på relevanta leveranser eller tjänster som utfördes mer än tre år tidigare kommer att beaktas.
- b) Uppgifter om tekniker och tekniska organ, vare sig de tillhör den ekonomiska aktörens företag eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om offentliga byggtreprenader, uppgift om tekniker och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden.
- c) En beskrivning av den ekonomiska aktörens tekniska utrustning och av de metoder som han använder för att säkra kvaliteten samt av företagets undersöknings- och forskningsresurser.
- d) Upplysning om de system för hantering av leveranskedjan och spårningssystem som den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet.
- e) Om de aktuella varorna eller tjänsterna är komplexa eller i undantagsfall är avsedda för ett särskilt ändamål, en kontroll som den upphandlande myndigheten själv ska utföra eller som på dennas vägnar utförs av ett behörigt organ i varuleverantörens eller tjänsteleverantörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke. Kontrollerna ska utvisa varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt dennes undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.
- f) Upplysning om tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, förutsatt att de inte utvärderas som tilldelningskriterium.
- g) Upplysning om de miljöskyddsåtgärder den ekonomiska aktören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet.
- h) Uppgift om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller entreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren.
- i) Uppgift om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören eller entreprenören förfogar över för att fullgöra kontraktet.
- j) Upplysning om hur stor del av kontraktet som den ekonomiska aktören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer.

k) I fråga om de varor som ska levereras:

- i) Prover, beskrivningar eller fotografier, vars äkthet ska styrkas om den upphandlande myndigheten begär det.
 - ii) Intyg som upprättas av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det ska framgå att varor som är klart identifierade genom referenser överensstämmer med vissa tekniska specifikationer eller standarder.
-

BILAGA XIII

FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 68.3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG.

BILAGA XIV

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 74

CPV-kod	Beskrivning
75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79611000-0, 79.62.2000-0 [Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]. 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare]. Från 85000000-9 till 85323000-9, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5, 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst].	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 and 85.32.2000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, från 79995000-5 till 79995200-7, från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, från 92000000-1 till 92700000-8, 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalsarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar].	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring (!)
75310000-2, 75311000-9, 75.31.200-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser], 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000-2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespisning, 55510000-8 Matsalstjänster och övrig kafeteria verksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider.	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10 d
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster

CPV-kod	Beskrivning
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10 h
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1 [Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys].	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ].	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikationstjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restante-tjänster], 64122000-7 [Internpost].	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster].	Diverse tjänster

(¹) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA XV

JÄMFÖRELSETABELL

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 1.1, 1.2, 1.4, 1.5 och 1.6	—
Artikel 1.3	Artikel 10
Artikel 2.1, led 1	Artikel 1.9, första stycket
Artikel 2.1 led 2	Artikel 7, led a
Artikel 2.1, led 3	—
Artikel 2.1, led 4 a	Artikel 1.9, andra stycket, led a
Artikel 2.1, led 4 b	Artikel 1.9, andra stycket, led b
Artikel 2.1, led 4 c	Artikel 1.9, andra stycket, led c
Artikel 2.1, led 5	Artikel 1.2, led a
Artikel 2.1, led 6	Artikel 1.2, led b, första meningen
Artikel 2.1, led 7	Artikel 1.2, led b, andra meningen
Artikel 2.1, led 8	Artikel 1.2, led c
Artikel 2, par 1, led 9	Artikel 1.2, led d
Artikel 2, par 1, led 10	Artikel 1.8, andra stycket
Artikel 2.1, led 11	Artikel 1.8, tredje stycket
Artikel 2.1, led 12	Artikel 1.8, tredje stycket
Artikel 2.1, led 13	Artikel 23.1
Artikel 2.1, led 14	Artikel 1.10
Artikel 2.1, led 15	—
Artikel 2.1, led 16	Artikel 1.10
Artikel 2.1, led 17	—
Artikel 2.1, led 18	Artikel 1.12
Artikel 2.1, led 19	Artikel 1.13
Artikel 2.1, led 20	—
Artikel 2.1, led 21	Artikel 1.11, led e
Artikel 2.1, led 22	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 2.1, led 23	—
Artikel 2.1, led 24	—
Artikel 2.2	—
Artikel 3.1	—
Artikel 3.2, första stycket	—
Artikel 3.2, andra stycket	Artikel 22, artikel 1.2, led d
Artikel 3.3	—
Artikel 3.4	—
Artikel 3.5	—
Artikel 3.6	—
Artikel 4	Artikel 7, 67
Artikel 5.1	Artikel 9.1
Artikel 5.2	—
Artikel 5.3	Artikel 9.3, artikel 9.7, andra stycket,
Artikel 5.4	Artikel 9.2
Artikel 5.5	Artikel 9.9
Artikel 5.6	—
Artikel 5.7	Artikel 9.4
Artikel 5.8	Artikel 9.5, led a, första stycket
Artikel 5.9	Artikel 9.5, led b, första och andra styckena
Artikel 5.10	Artikel 9.5, led a, tredje stycket Artikel 9.5, led b, tredje stycket
Artikel 5.11	Artikel 9.7
Artikel 5.12	Artikel 9.6
Artikel 5.13	Artikel 9.8, led a
Artikel 5.14	Artikel 9, par. 8, led b
Artikel 6.1–6.6	Artikel 78, artikel 79.2, led a
Artikel 6.7	Artikel 79.2 d

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 7	Artikel 12, artikel 68 a
Artikel 8, första stycket	Artikel 13, artikel 68 b
Artikel 8, andra stycket	Artikel 1.15
Artikel 9	Artikel 15, artikel 68 b
Artikel 10, led a	Artikel 16, led a
Artikel 10, led b	Artikel 16, led b
Artikel 10, led c	Artikel 16, led c
Artikel 10, led d	—
Artikel 10, led e	Artikel 16, led d
Artikel 10, led f	—
Artikel 10, led g	Artikel 16, led e
Artikel 10, led h	—
Artikel 10, led i	—
Artikel 10, led j	—
Artikel 11	Artikel 18
Artikel 12	—
Artikel 13, första stycket	Artikel 8, första stycket
Artikel 13, andra stycket	Artikel 14
Artikel 8, andra stycket	Artikel 16, led f
Artikel 15.1 och 15.3	Artikel 15.3
Artikel 10, artikel 14, artikel 68 b	Artikel 14, artikel 68 b
Artikel 16	—
Artikel 17.1	Artikel 10, andra stycket, artikel 12 i direktiv 2009/81/EG
Artikel 17. 2	—
Artikel 18.1	Artikel 2
Artikel 18.2	—
Artikel 19.1	Artikel 4.1
Artikel 19.2 - 19.3	Artikel 4.2
Artikel 20.1	Artikel 19

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 20.2	Artikel 19, andra stycket
Artikel 21.1	Artikel 6
Artikel 21.2	—
Artikel 22.1	Artikel 42.1, 42.2 och 42.4, artikel 71.1
Artikel 22.2	—
Artikel 22.3	Artikel 42.3, artikel 71.2
Artikel 22.4	—
Artikel 22.5	—
Artikel 22.6	Artikel 42.5 och 42.6, artikel 71.3
Artikel 22.7, första stycket	Artikel 79.2, led g
Artikel 22.7, andra och tredje styckena	—
Artikel 23.1	Artikel 1.14, första stycket
Artikel 23.2	Artikel 79.2, leden e och f
Artikel 24	—
Artikel 25	Artikel 5
Artikel 26.1	Artikel 28, första stycket
Artikel 26.2	Artikel 28, andra stycket
Artikel 26.3	—
Artikel 26.4	Artikel 28, andra stycket, artikel 30.1
Artikel 26.5, första stycket	Artikel 35.2
Artikel 26.5, andra stycket	—
Artikel 26.6	Artikel 28, andra stycket
Artikel 27.1, första stycket	Artikel 1.11, led a
Artikel 27.1, andra och tredje styckena	Artikel 27.2
Artikel 38.2	Artikel 38.4
Artikel 27.3	—
Artikel 27.4	—
Artikel 28.1	Artikel 38.3, led a, artikel 1.11, led b

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 28.2	Artikel 1.11, led b, artikel 38.3, led b, artikel 44.3 första meningen
Artikel 28.3	Artikel 38.4
Artikel 28.4	—
Artikel 28.5	—
Artikel 28.6	Artikel 38.8
Artikel 29.1, första stycket	Artikel 1.11 led d
Artikel 29.1, andra och tredje styckena	Artikel 29.1, fjärde stycket
Artikel 29.2	—
Artikel 38.3, leden a och b	Artikel 1.11, led d, artikel 44.3 första meningen
Artikel 29.3	Artikel 30.2
Artikel 29.4	—
Artikel 29.5	Artikel 30.3
Artikel 29.6	Artikel 30.4
Artikel 29.7	Artikel 30.2
Artikel 30.1	Artikel 1.11, led c, artikel 38.3, artikel 44.3, första mening- en
Artikel 30.2	Artikel 29.2, artikel 29.7
Artikel 30.3	Artikel 29.3, artikel 1.11 led c
Artikel 30.4	Artikel 29.4
Artikel 30.5	Artikel 29.5
Artikel 30.6	Artikel 29.6
Artikel 30.7	Artikel 29.7
Artikel 30.8	Artikel 29.8
Artikel 31	—
Artikel 32.1	Artikel 31, första meningen
Artikel 32.2, led a	Artikel 31, led 1 a
Artikel 32.2, led b	Artikel 31, led 1 b
Artikel 32.2, led c	Artikel 31, led 1 c
Artikel 32.3, led a	Artikel 31, led 2 a

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 32.3, led b	Artikel 31, led 2 b
Artikel 32.3, led c	Artikel 31, led 2 c
Artikel 32.3, led d	Artikel 31, led 2 d
Artikel 32.4	Artikel 31, led 3
Artikel 32.5	Artikel 31, led 4 b
Artikel 33.1	Artikel 32.1, artikel 1.5, artikel 32.2, första och fjärde styckena
Artikel 33.2	Artikel 32.2, andra och tredje styckena
Artikel 33.3	Artikel 32.3
Artikel 33.4	Artikel 32.4
Artikel 33.5	Artikel 32.4
Artikel 34.1	Artikel 33.1; artikel 1.6
Artikel 34.2	Artikel 33.2
Artikel 34.3	Artikel 33.2 in fine
Artikel 34.4	Artikel 33.3
Artikel 34.5	Artikel 33.4
Artikel 34.6	Artikel 33.6
Artikel 34.7	—
Artikel 34.8	—
Artikel 34.9	Artikel 33.7, tredje stycket
Artikel 35.1, första stycket	Artikel 54.1
Artikel 35.1, andra och tredje styckena	Artikel 35.2
Artikel 1.7	Artikel 54.2, första och andra styckena
Artikel 35.3	Artikel 54.2, tredje stycket
Artikel 35.4	Artikel 54.3
Artikel 35.5	Artikel 54.4
Artikel 35.6	Artikel 54.5
Artikel 35.7	Artikel 54.6
Artikel 35.8	Artikel 54.7

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 35.9	Artikel 54.8, första stycket
Artikel 36	—
Artikel 37.1	Artikel 11.1
Artikel 37.2	Artikel 11.2
Artikel 37.3	—
Artikel 37.4	Artikel 11.2
Artikel 38	—
Artikel 39	—
Artikel 40	Skäl 8
Artikel 41	—
Artikel 42.1	Artikel 23.1
Artikel 42.2	Artikel 23.2
Artikel 42.3	Artikel 23.3
Artikel 42.4	Artikel 23.8
Artikel 42.5	Artikel 23.4, första stycket
Artikel 42.6	Artikel 23.5, första och andra styckena
Artikel 43.1	Artikel 23.6
Artikel 43.2	Artikel 23.6, första strecksatsen
Artikel 44.1	Artikel 23.4, andra stycket, 23.5, andra och tredje styckena, 23.6, andra stycket, 23.7
Artikel 44.2	Artikel 23.4, första stycket, 23.5, första stycket, 23.6, första stycket
Artikel 44.3	—
Artikel 45.1	Artikel 24.1 och 24.2
Artikel 45.2	Artikel 24.3
Artikel 45.3	Artikel 24.4
Artikel 46	—
Artikel 47.1	Artikel 38.1
Artikel 47.2	Artikel 38.7
Artikel 47.3	Artikel 38.7

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 48.1	Artikel 35.1, artikel 36.1
Artikel 48.2	—
Artikel 49	Artikel 35.2; artikel 36.1
Artikel 50.1–50.3	Artikel 35.4, första till tredje styckena, artikel 36.1
Artikel 50.4	Artikel 51.1
Artikel 35.4, femte stycket	Artikel 36.1, artikel 79.1, led a
Artikel 51.2	Artikel 51.2
Artikel 36.2	Artikel 36.3 och 36.4, andra stycket
Artikel 51.3	Artikel 36.4, första stycket
Artikel 51.4	—
Artikel 51.5, första stycket	Artikel 36.7
Artikel 51.5, andra stycket	Artikel 51.6
Artikel 36.8	Artikel 37
Artikel 52.1	Artikel 36.5, första stycket
Artikel 52.2 och 52.3	Artikel 36.5, andra och tredje styckena
Artikel 53.1	Artikel 53.2
Artikel 38.6	Artikel 39.2
Artikel 54.1	Artikel 54.2
Artikel 40.1	Artikel 40. 2
Artikel 55.1	Artikel 41.1
Artikel 55.2	Artikel 41.2
Artikel 55.3	Artikel 41.3
Artikel 56.1, första stycket	Artikel 44.1
Artikel 56.1, andra stycket	—
Artikel 56.2	—
Artikel 56.3	—
Artikel 57.4	—
Artikel 57.1,	Artikel 45.1
Artikel 57.2	Artikel 45.2 e, f
Artikel 57.3	Artikel 45.1, andra stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 57.4	Artikel 45.2
Artikel 57.5	—
Artikel 57.6	—
Artikel 57.7	Artikel 45.1, andra stycket, och 45.2, andra stycket
Artikel 58.1	Artikel 44.1, 44.2, första och andra styckena
Artikel 58.2	Artikel 46
Artikel 58.3	Artikel 47
Artikel 58.4	Artikel 48
Artikel 58.5	Artikel 44.2
Artikel 59	—
Artikel 60.1	Artikel 47.4 till 47.5, artikel 48.6
Artikel 60.2	Artikel 45.3
Artikel 60.3 och 60.4	Artikel 47.1 och 47.5, artikel 48.2
Artikel 60.5	—
Artikel 61	—
Artikel 62.1	Artikel 49
Artikel 62.2	Artikel 50
Artikel 62.3	—
Artikel 63.1	Artikel 47.2, 47.3, artikel 48.3, 48.4
Artikel 63.2	—
Artikel 64.1	Artikel 52.1, artikel 52.7
Artikel 64.2, första stycket	Artikel 52.1, andra stycket
Artikel 64.2, andra stycket	Artikel 52.1, tredje stycket
Artikel 64.3	Artikel 52.2
Artikel 64.4	Artikel 52.3
Artikel 64.5, första stycket	Artikel 52.4, första stycket
Artikel 64.5, andra stycket	Artikel 52.4, andra stycket
Artikel 64.6, första stycket	Artikel 52.5, första stycket
Artikel 64.6, andra stycket	Artikel 52.6

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 64.7	Artikel 52.5, andra stycket
Artikel 64.8	—
Artikel 65	Artikel 44.3
Artikel 66	Artikel 44.4
Artikel 67.1	Artikel 53.1
Artikel 67.2	Artikel 53.1
Artikel 67.3	—
Artikel 67.4	Skäl 1; skäl 46, tredje stycket
Artikel 67.5	Artikel 53.2
Artikel 68	—
Artikel 69.1	Artikel 55.1
Artikel 69.2, led a	Artikel 55.1, andra stycket led a
Artikel 69.2, led b	Artikel 55.1, andra stycket led b
Artikel 69.2, led c	Artikel 55.1, andra stycket led c
Artikel 69.2, led d	Artikel 55.1, andra stycket led d
Artikel 69.2, led e	—
Artikel 69.2, led f	Artikel 55.1, andra stycket led e
Artikel 69.3, första stycket	Artikel 55.2
Artikel 69.3, andra stycket	—
Artikel 69.4	Artikel 55.3
Artikel 69.5	—
Artikel 70	Artikel 26
Artikel 71.1	—
Artikel 71.2	Artikel 25, första stycket
Artikel 71.3	—
Artikel 71.4	Artikel 25, andra stycket
Artikel 71.5–71.8	—
Artikel 72	—
Artikel 73	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Artikel 74	—
Artikel 75	—
Artikel 76	—
Artikel 77	—
Artikel 78	Artikel 67.2
Artikel 79.1 och 79.2	Artikel 69.1–69.2
Artikel 79.3	Artikel 70.1, artikel 79.1, led a
Artikel 80.1	—
Artikel 80.2	Artikel 66.2
Artikel 80.3	Artikel 72
Artikel 81	Artikel 73
Artikel 82	Artikel 74
Artikel 83.1	Artikel 81, första stycket
Artikel 83.2–83.6	—
Artikel 84	Artikel 43
Artikel 85	—
Artikel 86	—
Artikel 87	Artikel 77.3 och 77.4
Artikel 88	Artikel 77.5
Artikel 89.1 och 89.2	Artikel 77.1, 77.2
Artikel 89.3	—
Artikel 90.1	Artikel 80.1, första stycket
Artikel 90.2–90.5	—
Artikel 90.6	Art 80.1, andra stycket
Artikel 91	Artikel 82
Artikel 92	—
Artikel 93	Artikel 83
Artikel 94	Artikel 84
Bilaga I	Bilaga IV

Detta direktiv	Direktiv 2004/18/EG
Bilaga II	Bilaga I
Bilaga III	Bilaga V
—	Bilaga IV, a–f
Bilaga III	Bilaga X b–h
Bilaga IV, g	—
Bilaga V – Del A	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del B – I	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del B – II	—
Bilaga V – Del C	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del D	Bilaga VII – A
Bilaga V – Del E	Bilaga VII – D
Bilaga V – Del F	Bilaga VII – D
Bilaga V – Del G	—
Bilaga V – Del H	—
Bilaga V – Del I	—
Bilaga V – Del J	—
Bilaga VI	Artikel 54.3, leden a–f
Bilaga VII	Bilaga VI
Bilaga VIII	Bilaga VIII
Bilaga IX, 1	Artikel 40.5
Bilaga IX, 2	—
Bilaga IX	—
Bilaga XI	Bilaga IX A, B, C
Bilaga XII, Del I	Artikel 47.1
Bilaga XII, Del II	Artikel 48.2
Bilaga XIII	—
Bilaga XIV	Bilaga II
Bilaga XV	Bilaga XII

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/25/EU

av den 26 februari 2014

om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Med hänsyn till resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingsrapport: Effekterna av och effektiviteten hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* förefaller det lämpligt att behålla reglerna om upphandling som genomförs av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eftersom nationella myndigheter fortfarande kan påverka dessa enheters agerande på olika sätt, bland annat genom att vara delägare eller företrädare i enheternas förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan. Ett annat skäl till att fortsätta att reglera upphandlingen på dessa områden är att de marknader där enheterna i dessa sektorer verkar är förhållandevis slutna på grund av att medlemsstaterna har beviljat särskilda rättigheter eller ensamrätt att försörja, tillhandahålla eller driva de nät som används för tillhandahållandet av tjänsterna i fråga.

⁽¹⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.

⁽²⁾ EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 februari 2014.

- (2) För att säkerställa att upphandling som genomförs av enheter som bedriver verksamhet på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster öppnas för konkurrens, bör bestämmelser fastställas om samordning av upphandlingsförfarandena för kontrakt över ett visst värde. En sådan samordning krävs för att garantera att principerna i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) får genomslag och särskilt principen om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som följer därav, bland annat om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Med tanke på vad som kännetecknar de områden som berörs, bör samordningen av upphandlingsförfarandena på unionsnivå skapa en ram för god affärssed och erbjuda största möjliga flexibilitet, samtidigt som de principerna skyddas.

- (3) När det gäller upphandling vars värde understiger det värde vid vilket bestämmelserna om samordning inom unionen ska tillämpas, är det lämpligt att erinra om Europeiska unionens domstols rättspraxis med avseende på riktig tillämpning av bestämmelserna och principerna i EUF-fördraget.

- (4) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa 2020-strategin, som framgår av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 med titeln *Europa 2020: En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* (nedan kallad *Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla*), som ett av de marknadsbaserade instrument som ska användas för att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den säkerställer att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. De upphandlingsregler som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG ⁽⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG ⁽⁵⁾ bör därför ses över och moderniseras, i syfte att använda offentliga medel effektivare, i synnerhet genom att underlätta små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling, och se till att upphandlande myndigheter kan utnyttja offentliga upphandlingar på ett bättre sätt till stöd för gemensamma samhällsmål. Det finns även ett behov av att klargöra grundläggande begrepp och principer för att säkerställa rättslig säkerhet samt införliva vissa aspekter i väletablerad rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (försörjningsdirektivet) (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

(5) Vid genomförande av detta direktiv bör Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning⁽¹⁾ beaktas, särskilt i samband med val av medel för kommunikation, tekniska specifikationer, tilldelningskriterier och villkor för fullgörande av ett kontrakt.

(6) Begreppet upphandling bör så nära som möjligt stämma överens med det begrepp som tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU⁽²⁾, med beaktande av särdragen på de områden som omfattas av detta direktiv.

(7) Det bör erinras om att ingenting i detta direktiv ålägger medlemsstaterna att använda underleverantörer eller lägga ut tillhandahållandet av tjänster som de själva önskar tillhandahålla på entreprenad eller organisera på annat sätt än genom upphandling i den mening som avses i detta direktiv. Tillhandahållande av tjänster som grundas på lagar, författningar eller anställningsavtal bör inte omfattas. I vissa medlemsstater kan detta exempelvis gälla tillhandahållandet av vissa samhällstjänster, som dricks- vattenförsörjningen.

(8) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller avse liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.

Det bör likaledes erinras om att medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster, såsom posttjänster som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

(9) Det bör slutligen erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av

allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja deras allmänpolitiska mål. Detta direktiv bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26 om tjänster av allmänt intresse, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Direktivet gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödssystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler.

(10) Ett kontrakt bör bedömas vara ett byggtreprenadkontrakt endast om det specifikt avser utförande av de verksamheter som avses i bilaga I, även om kontraktet också kan omfatta tillhandahållande av andra tjänster som är nödvändiga för utförandet av dessa verksamheter. Tjänstekontrakt, särskilt på området för fastighetsförvaltnings-tjänster, kan i vissa fall omfatta byggtreprenad. Om emellertid sådan byggtreprenad är av underordnad betydelse i förhållande till kontraktets huvudinnehåll och är en följd av eller ett komplement till detta, kan det faktum att sådan byggtreprenad ingår i upphandlingen inte anses vara ett tillräckligt skäl för att klassificera tjänstekontraktet som ett byggtreprenadkontrakt.

Med hänsyn till de många olika typerna av byggtreprenadkontrakt bör de upphandlande enheterna emellertid kunna välja såväl gemensam som separat upphandling för projektering eller utförande av byggtreprenader. Avsikten med detta direktiv är inte att fastställa huruvida upphandlingen ska vara gemensam eller separat.

(11) Genomförande av en byggtreprenad som motsvarar de krav som anges av en upphandlande enhet kräver att den enheten ska ha vidtagit åtgärder för att fastställa typ av byggtreprenad eller åtminstone ha haft ett avgörande inflytande över projekteringen av den. Huruvida entreprenören genomför hela eller en del av byggtreprenaden på egen hand eller säkerställer genomförandet med andra medel bör inte ändra kontraktets klassificering som ett byggtreprenadkontrakt så länge som entreprenören åtar sig en direkt eller indirekt rättsligt bindande skyldighet att säkerställa att byggtreprenaden genomförs.

(12) Begreppet *upphandlande myndigheter* och särskilt begreppet *offentligrättsliga organ*, har vid upprepade tillfällen behandlats i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. För att det ska stå klart att den personkrets som omfattas av detta direktiv inte bör ändras, är det lämpligt att behålla de definitioner som domstolen använder och införliva ett visst antal förtydliganden som görs i denna rättspraxis, så att definitionerna kan förstås, utan att tolkningen av begreppet i rättspraxis ändras.

⁽¹⁾ Godkänt genom rådets beslut 2010/48/EG av den 26 november 2009 om ingående från Europeiska gemenskapens sida av Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (EUT L 23, 27.1.2010, s. 35).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling (se sidan 65 i detta nummer av EUT).

- Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmissiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett *offentligrättsligt organ*, eftersom de behov i det allmänna intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär. På liknande sätt har också villkoret avseende det tänkbara organets finansiering diskuterats i rättspraxis, där det bland annat klargörs att det med en finansiering "till största delen" avses "till mer än hälften", och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som åläggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.
- (13) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål då de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande enheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande enhetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande enheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.
- (14) För blandade kontrakt, som kan delas upp, står det alltid de upphandlande enheterna fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del uteslutande med utgångspunkt i det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan, när de upphandlande enheterna väljer att ta med andra delar i upphandlingen, oavsett värde och vilka rättsregler som de andra delarna annars skulle ha omfattats av, bör huvudprincipen vara att detta direktiv fortsätter att gälla för hela det blandade kontraktet, om ett kontrakt bör tilldelas enligt bestämmelserna i detta direktiv om det skulle tilldelas ensamt.
- (15) Särskilda bestämmelser bör emellertid gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller delar som inte omfattas av EUF-fördraget. I dessa fall bör det vara möjligt att inte tillämpa detta direktiv under förutsättning att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att undvika att kontrakt omfattas av detta direktiv eller av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG⁽¹⁾. Det bör klargöras att upphandlande enheter inte bör hindras från att välja att tillämpa detta direktiv på vissa blandade kontrakt i stället för att tillämpa direktiv 2009/81/EG.
- (16) Kontrakt får också tilldelas i syfte att tillgodose kraven hos flera verksamheter som eventuellt omfattas av olika rättsregler. Det bör klargöras att de rättsregler som gäller för ett enskilt kontrakt som är avsett att omfatta flera verksamheter bör omfattas av de regler som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet främst är avsett för. Fastställandet av den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för kan grundas på en analys av de krav som det särskilda kontraktet måste tillgodose och som har utförts av den upphandlande enheten i syfte att bedöma kontraktets värde och upprätta upphandlingsdokumenten. I vissa fall, till exempel vid förvärf av en enskild utrustningsenhet för att bedriva verksamhet där information som gör det möjligt att bedöma användningsgraden inte finns tillgänglig, kan det vara objektivt omöjligt att fastställa vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för. Det bör föreskrivas vilka regler som gäller i sådana fall.
- (17) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggentreprenader, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktiebolag, universitet och andra former av enheter som inte är fysiska personer, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

- (18) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att sådana grupper antar en viss juridisk form när dessa grupper har blivit tilldelade kontraktet.

Det bör också klargöras att upphandlande enheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de kriterier och krav avseende kvalificering och urvalsbedömning som anges i detta direktiv och som krävs av ekonomiska aktörer som deltar på egen hand.

När kontrakt fullgörs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis inbegripa krav på att grupperna i samband med upphandlingsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

- (19) För att säkerställa ett verkligt öppnande av marknaden och en rättvis balans vid tillämpningen av reglerna om upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster är det nödvändigt att fastställa vilka enheter som ska omfattas av direktivet på ett annat sätt än genom hänvisning till deras rättsliga ställning. Det bör sålunda säkerställas att likabehandling upprätthålls mellan upphandlande enheter från den offentliga respektive den privata sektorn. I överensstämmelse med artikel 345 i EUF-fördraget måste det också säkerställas att medlemsstaternas egendomsordning inte på något sätt påverkas.

- (20) Begreppen särskilda rättigheter eller ensamrätt är centrala för definitionen av direktivets tillämpningsområde, eftersom enheter som varken är upphandlande myndigheter eller offentliga företag i den mening som avses i detta direktiv omfattas av dess bestämmelser enbart i den utsträckning som de utövar någon av de tillämpliga verksamheterna på grundval av sådana rättigheter. Det bör därför klargöras att rättigheter som har beviljats genom ett förfarande grundat på objektiva kriterier, framför allt i

enlighet med unionslagstiftningen, och där ett tillfredsställande offentliggörande har säkerställts inte utgör särskilda rättigheter eller ensamrätt vid tillämpningen av detta direktiv.

Den lagstiftningen bör inbegripa Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG⁽¹⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG⁽²⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG⁽³⁾, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG⁽⁴⁾, och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007⁽⁵⁾.

Det bör också klargöras att den förteckningen över lagstiftning inte är uttömmande och att inga rättigheter i någon form, inte heller genom tilldelning av koncessioner, som har beviljats genom andra förfaranden grundade på objektiva kriterier och för vilka tillräcklig publicitet har säkerställts, ska utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätt enligt definitionen av den personkrets som omfattas av det här direktivet. Begreppet ensamrätt bör också användas när det gäller att avgöra om det finns skäl att använda ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfördran på grund av att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan tillhandahållas endast av en särskild ekonomisk aktör, på grund av att vissa ensamrätter är skyddade.

Med tanke på att dessa bestämmelser har olika rättslig grund bör det dock klargöras att begreppet ensamrätt inte måste ha samma innebörd i de båda sammanhangen. Det bör därför klargöras att en enhet som har erhållit ensamrätten att tillhandahålla en viss tjänst inom ett visst geografiskt område, efter ett förfarande som grundats på objektiva kriterier för vilka tillräcklig öppenhet har säkerställts, inte i sig skulle vara en upphandlande enhet, om den var ett privat organ, men att den icke desto mindre skulle vara den enda enhet som kunde tillhandahålla tjänsten i fråga i det området.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten (EGT L 164, 30.6.1994, s. 3).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

- (21) Vissa enheter är verksamma inom produktion, överföring eller distribution av både värme och kyla. Det kan råda viss osäkerhet om vilka regler som är tillämpliga på verksamheter som avser uppvärmning och kylning. Det bör därför klargöras att upphandlande myndigheter, offentliga företag och privata företag som är verksamma inom uppvärmningssektorn omfattas av detta direktiv. I fråga om privata företag gäller detta emellertid under förutsättning att de dessutom bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätt. Å andra sidan omfattas upphandlande myndigheter som är verksamma inom kylning av reglerna i direktiv 2014/24/EU, medan offentliga företag och privata företag oberoende av om de bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätt, inte omfattas av upphandlingsregler. Slutligen bör det klargöras att kontrakt som tilldelas för bedrivande av både uppvärmning och kylning bör behandlas enligt bestämmelserna om kontrakt för bedrivande av flera verksamheter för att fastställa vilka upphandlingsregler som eventuellt ska styra tilldelningen.
- (22) Innan någon ändring görs av tillämpningsområdet för detta direktiv och direktiv 2014/24/EU som avser denna sektor bör situationen för sektorn för kylning utredas för att få fram tillräcklig information, särskilt vad gäller konkurrenssituationen, omfattningen av gränsoverskridande upphandling och berörda parter synpunkter. Mot bakgrund av att tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU⁽¹⁾ på denna sektor kan få omfattande konsekvenser i form av öppnande av marknader bör denna utredning göras vid utvärderingen av konsekvenserna av direktiv 2014/23/EU.
- (23) Utan att detta direktivs tillämpningsområde på något sätt utvidgas bör det klargöras att produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av el omfattas när det i detta direktiv hänvisas till leverans av el.
- (24) Upphandlande enheter som är verksamma inom dricksvattensektorn kan också vara engagerade i andra verksamheter som rör vatten, exempelvis vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering eller bortledande och rening av avloppsvatten. I sådana fall bör de upphandlande enheterna kunna tillämpa de upphandlingsförfaranden som föreskrivs i detta direktiv för alla sina vattenverksamheter, vilken del av vattenkretsloppet som än berörs. De upphandlingsregler som föreslås för leveranser
- av varor passar emellertid inte vid inköp av vatten, eftersom det är nödvändigt att utnyttja källor nära konsumtionsorten.
- (25) Det är lämpligt att undanta upphandling för olje- och gasprospektering, eftersom den sektorn genomgående har visat sig vara utsatt för sådant konkurrenstryck att den upphandlingsdisciplin som följer av unionens upphandlingsregler inte längre är nödvändig. Eftersom utvinning av olja och gas även i fortsättningen omfattas av detta direktiv kan det finnas anledning att särskilja mellan prospektering och utvinning. *Prospektering* bör då anses omfatta också sådan verksamhet som bedrivs i syfte att kontrollera om olja och gas finns i en viss zon, och, om så är fallet, huruvida den kan exploateras kommersiellt, medan *utvinning* bör betraktas som *produktion* av olja och gas. I enlighet med etablerad praxis i koncentrationsärenden bör *produktion* också anses omfatta *utveckling*, dvs. inrättandet av lämplig infrastruktur för framtida produktion (oljeplattformar, ledningar, terminaler, m.m.).
- (26) Upphandlande myndigheter bör utnyttja alla medel som står till deras förfogande enligt nationell rätt för att förhindra att snedvridningar uppstår i upphandlingsförfaranden till följd av intressekonflikter. Detta kan inbegripa förfaranden för att upptäcka, förhindra och avhjälpa intressekonflikter.
- (27) Genom rådets beslut 94/800/EG⁽²⁾ godkändes särskilt Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*). Syftet med WTO-avtalet är att fastställa en multilateral ram med balanserade rättigheter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling för att liberalisera och öka världshandeln. För kontrakt som omfattas av bilagorna 3, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet, samt av andra relevanta internationella avtal som unionen är bunden av, bör upphandlande enheter fullgöra skyldigheterna enligt dessa avtal genom att tillämpa detta direktiv på ekonomiska aktörer i tredjeländer som är parter i avtalen.
- (28) WTO-avtalet är tillämpligt på kontrakt över vissa tröskelvärden, som är fastställda i WTO-avtalet och utformade som särskilda dragningsrätter. De tröskelvärden som fastställs genom detta direktiv bör anpassas så att

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

⁽²⁾ Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 23.12.1994, s. 1).

de i euro motsvarar WTO-avtalets tröskelvärden. Bestäm-
melser bör också införas om regelbundna översyner av
tröskelvärdena i euro för att anpassa dem genom en rent
matematisk beräkning till eventuella förändringar av
eurons värde i förhållande till de särskilda
dragningsrätterna.

Utöver dessa regelbundna matematiska anpassningar bör
en höjning av WTO-avtalets tröskelvärden övervägas un-
der nästa förhandlingsomgång avseende tröskelvärdena.

För att undvika en mängd olika tröskelvärden är det
också lämpligt att fortsätta att tillämpa samma tröskel-
värden för alla upphandlande enheter oavsett vilken sek-
tor de är verksamma i, utan att detta påverkar unionens
internationella åtaganden.

- (29) Det bör klargöras att alla intäkter måste beaktas vid upp-
skattningen av ett kontraktets värde, oavsett om de kom-
mer från den upphandlande enheten eller från tredje
parter.

Det bör också klargöras att begreppet likartade varor vid
beräkningen av tröskelvärdena bör förstås som varor som
är avsedda för identisk eller likartad användning, till ex-
empel varor som utgörs av ett antal livsmedel eller av
olika kontorsmöbler. En ekonomisk aktör som är verk-
sam på det berörda området skulle i typfallet troligtvis ha
sådana varor i sitt normala varuutbud.

- (30) Det bör klargöras att det vid uppskattningen av värdet av
en viss upphandling bör vara tillåtet att grunda uppskatt-
ningen av värdet på en uppdelning av upphandlingen
endast när detta motiveras av objektiva skäl. Det kan
exempelvis vara motiverat att uppskatta kontraktsvärden
för en separat operativ enhet hos den upphandlande en-
heten under förutsättning att den separata enheten i fråga
självständigt ansvarar för sin upphandling. Detta kan an-
tas vara fallet när den separata operativa enheten själv-
ständigt genomför upphandlingar och beslut om inköp,
förfogar över en egen budgetpost för de berörda upp-
handlingarna, ingår kontraktet självständigt och finansierar
det ur en budget som den förfogar över. En upp-
delning är inte motiverad när det bara är genomförandet
av upphandlingen som den upphandlande enheten sköter
decentraliserat.
- (31) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är
det inte tillämpligt på upphandling som genomförs av
internationella organisationer eller för deras räkning.

Det behöver dock klargöras i vilken utsträckning detta
direktiv bör tillämpas på upphandling som styrs av sär-
skilda internationella regler.

- (32) Det bör erinras om att skiljemanna- och förlikningstjän-
ster och andra liknande former av alternativ tvistlösning
vanligen tillhandahålls av organ eller fysiska personer
som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas
upphandlingsregler. Det bör klargöras att detta direktiv
inte bör tillämpas på tjänstekontrakt för tillhandahållande
av sådana tjänster, oavsett deras benämning i nationell
rätt.
- (33) Ett visst antal juridiska tjänster utförs av tjänsteleveran-
törer som utses av en medlemsstats domstol eller tribu-
nal, innefattar advokaters företrädande av klienter i rät-
ten, måste tillhandahållas av notarier eller är förenade
med utövandet av offentlig makt. Sådana juridiska tjän-
ster brukar tillhandahållas av organ eller fysiska personer
som utses eller väljs på ett sätt som inte kan underkastas
upphandlingsregler, exempelvis utnämningen av åklagare
i vissa medlemsstater. Dessa juridiska tjänster bör följ-
aktligen undantas från detta direktivs tillämpningsområ-
de.
- (34) Det bör påpekas att begreppet finansiella instrument i
detta direktiv har samma innebörd som i övrig lagstif-
ning om den inre marknaden och det bör fastställas, mot
bakgrund av inrättandet nyligen av Europeiska finansiella
stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanis-
men, att insatser inom ramen för den faciliteten och den
mekanismen bör undantas från detta direktivs tillämp-
ningsområde. Slutligen bör det klargöras att lån, oavsett
om de har samband med utfärdandet av värdepapper
eller andra finansiella instrument, eller andra därmed
sambandande verksamheter, eller inte, bör undantas
från detta direktivs tillämpningsområde.
- (35) Det bör erinras om att det i artikel 5.1 i Europaparlamen-
tets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007⁽¹⁾ uttryck-
ligen anges att direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG
är tillämpliga på tjänstekontrakt respektive offentliga
kontrakt om trafik avseende kollektivtrafik med buss eller
spårvagn, medan förordning (EG) nr 1370/2007 är till-
lämplig på tjänstekoncessioner för kollektivtrafik med
buss eller spårvagn. Det bör dessutom erinras om att
den förordningen ska fortsätta att tillämpas på avtal
om (allmän) trafik och på tjänstekoncessioner för kollek-
tivtrafik på järnväg eller tunnelbana. För att klargöra för-
hållandet mellan detta direktiv och förordning (EG) nr
1370/2007 bör det uttryckligen anges att detta direktiv

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av
den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och
om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG)
nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

- inte ska tillämpas på tjänstekontrakt som avser tillhandahållande av kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana; tilldelning av sådana kontrakt bör även fortsättningsvis omfattas av den förordningen. Medlemsstaterna bör, i den mån förordning (EG) nr 1370/2007 tillåter nationell rätt att avvika från de regler som fastställs i den förordningen, i sin nationella rätt kunna fastställa att avtal om kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana ska tilldelas genom ett upphandlingsförfarande som följer deras allmänna regler för offentlig upphandling.
- (36) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när dessa utförs av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000-3 som uteslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter bör omfattas av det särskilda systemet som gäller sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade kontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.
- (37) I vissa fall kan en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter vara de enda som får tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten innehar en ensamrätt enligt lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att detta direktiv inte behöver tillämpas på tilldelning av tjänstekontrakt till den upphandlande myndigheten eller sammanslutningen.
- (38) Det råder betydande rättsosäkerhet om i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan upphandlande myndigheter ska omfattas av regler för offentlig upphandling. Tolken av relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol varierar mellan medlemsstaterna och även mellan upphandlande myndigheter. Eftersom denna rättspraxis även är tillämplig på myndigheter när de är verksamma i de sektorer som omfattas av detta direktiv är det lämpligt att se till att samma regler gäller och tolkas på samma sätt i detta direktiv och i direktiv 2014/24/EU.
- (39) Många upphandlande enheter är organiserade i form av en ekonomisk grupp som kan omfatta ett antal separata företag. Ofta har vart och ett av dessa företag en specialiserad roll inom den ekonomiska gruppen. Det är därför lämpligt att undanta vissa tjänste-, varu- och byggentreprenadkontrakt som tilldelats ett anknutet företag som har som sin huvudsakliga verksamhet att tillhandahålla dessa tjänster, varor eller byggentreprenader till den grupp som det tillhör, snarare än att erbjuda dem på marknaden. Det är även lämpligt att undanta vissa tjänste-, varu- och byggentreprenadkontrakt som tilldelats av en upphandlande enhet till ett samriskföretag, bildat av ett antal upphandlande enheter för en verksamhet som omfattas av detta direktiv och som enheten ingår i. Det bör emellertid säkerställas att detta undantag inte ger upphov till snedvriddning av konkurrensen till förmån för de företag eller samriskföretag som är anknutna till den upphandlande enheten. Det bör därför införas en lämplig uppsättning regler, särskilt när det gäller såväl de maximigränser inom vilka företagen får erhålla en del av sin omsättning från marknaden och över vilka de förlorar möjligheten att tilldelas kontrakt utan anbudsfordran, som sammansättningen av samriskföretag och stabiliteten i förbindelserna mellan samriskföretagen och de upphandlande enheter som de består av.
- (40) Det är också lämpligt att klargöra samverkan mellan bestämmelser om samarbete mellan myndigheter och bestämmelserna om tilldelning av kontrakt till anknutna företag eller i samband med samriskföretag.
- (41) Företag bör anses vara anknutna när det finns ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande mellan den upphandlande enheten och det berörda företaget, eller när båda är föremål för bestämmande inflytande från ett annat företag. I detta sammanhang bör inte privat deltagande i sig vara relevant. Kontroll av om ett företag är anknutet till en viss upphandlande enhet eller inte bör ske på enklast möjliga sätt. Mot bakgrund av att eventuellt direkt eller indirekt bestämmande inflytande måste kontrolleras för att fastställa om de berörda företagens och enheternas årsredovisningar ska vara konsoliderade bör därmed företag anses vara anknutna om deras årsredovisningar är konsoliderade. I ett antal fall är dock

inte unionens regler om konsoliderade redovisningar tillämpliga, exempelvis på grund av de inblandade företagens storlek eller på grund av att vissa villkor rörande deras juridiska form inte är uppfyllda. I sådana fall, där Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁽¹⁾ inte är tillämpligt, blir det nödvändigt att utreda om ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande föreligger med beaktande av ägarskap, finansiellt deltagande eller bestämmelserna för dessa företag.

- (42) Industrin bör uppmanas att medfinansiera program för forskning och utveckling (FoU). Det bör därför klargöras att detta direktiv endast är tillämpligt när någon sådan medfinansiering inte förekommer och när utfallet av FoU-verksamheten kommer berörd upphandlande enhet till godo. Detta bör inte utesluta möjligheten att den tjänsteleverantör som har utfört verksamheten offentligt kan redogöra för denna, så länge som den upphandlande enheten behåller ensamrätten att använda FoU-utfallet i sin egen verksamhet. Fiktiva utbyten av FoU-resultat eller enbart symbolisk medverkan i ersättningen till tjänsteleverantören bör dock inte att hindra att detta direktiv tillämpas.
- (43) Detta direktiv bör inte gälla kontrakt som avser utförandet av en verksamhet som omfattas av detta direktiv eller projektavtal som anordnas i syfte att bedriva en sådan verksamhet, om verksamheten, i den medlemsstat där den bedrivs, är direkt konkurrensutsatt på marknaden med fritt tillträde. Det är således lämpligt att behålla det förfarande som är tillämpligt på alla sektorer eller delar av sektorer som omfattas av detta direktiv och som tillåter att hänsyn tas till effekterna av pågående eller kommande konkurrensutställning. Ett sådant förfarande bör medge rättssäkerhet för de berörda enheterna och ett ändamålsenligt beslutsförfarande, varigenom en enhetlig tillämpning av unionsrätten på området kan garanteras med kort tidsfrist. Av rättssäkerhetsskäl bör det klargöras att alla beslut som antagits innan detta direktiv trätt i kraft, som avser tillämpligheten för motsvarande bestämmelser i artikel 30 i direktiv 2004/17/EG, är fortsatt tillämpliga.
- (44) En bedömning av direkt konkurrensutställning bör göras på grundval av objektiva kriterier, varvid hänsyn bör tas till särdragen i den berörda sektorn eller i delar av den sektorn. Denna bedömning begränsas emellertid av de korta tidsfrister som gäller och av att den måste grundas

på den information som kommissionen har tillgång till – antingen från redan tillgängliga källor eller från den information som inhämtas inom ramen för tillämpningen i enlighet med artikel 35 – som inte kan kompletteras av mer tidskrävande metoder, särskilt offentliga utfrågningar som riktar sig till de berörda ekonomiska aktörerna. Den bedömning av direkt konkurrensutställning som kan göras inom ramen för detta direktiv påverkar följaktligen inte kravet på en fullständig tillämpning av konkurrenslagstiftningen.

- (45) Bedömningen av huruvida en viss sektor, eller delar av en sektor, är direkt konkurrensutsatt bör göras med utgångspunkt i det särskilda området på vilket verksamheten, eller berörda delar av verksamheten, bedrivs av berörda ekonomiska aktörer, den så kallade relevanta geografiska marknaden. Eftersom detta begrepp är avgörande för bedömningen, bör det ges en lämplig definition baserad på befintliga begrepp i unionsrätten. Det bör också klargöras att den relevanta geografiska marknaden kanske inte sammanfaller med den berörda medlemsstatens territorium; följaktligen bör det vara möjligt att begränsa beslut avseende undantagets tillämplighet till delar av den berörda medlemsstatens territorium.
- (46) Om relevant unionslagstiftning om att öppna en viss sektor eller en del av den har genomförts och tillämpas, bör detta betraktas som en tillräcklig grund för att förutsätta att tillträdet till marknaden i fråga är fritt. Den lagstiftning som är relevant bör anges i en bilaga som kan uppdateras av kommissionen. Vid en uppdatering av den bilagan bör kommissionen särskilt beakta möjligheten att anta åtgärder som innebär att sektorer utöver dem för vilka en lagstiftning redan anges i den bilagan kommer att öppnas för faktisk konkurrens, till exempel åtgärder avseende järnvägstransporter.
- (47) Om fritt tillträde till en viss marknad inte kan förutsättas med stöd av relevant unionslagstiftning bör det bevisas att tillträdet till marknaden är fritt, rättsligt och faktiskt. Om en medlemsstat utvidgar tillämpningen av en unionsrättsakt som öppnar en viss sektor för konkurrens till situationer som faller utanför den rättsaktens tillämpningsområde, t.ex. genom att tillämpa direktiv 94/22/EG på kolsektorn eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU⁽²⁾ på persontrafik på nationell nivå, bör denna omständighet tas i beaktande när bedömningen görs av huruvida tillträdet till den berörda sektorn är fritt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU av den 21 november 2012 om inrättande av ett gemensamt europeiskt järnvägsområde (EUT L 343, 14.12.2012, s. 32).

- (48) Oberoende nationella myndigheter, såsom sektoriella tillsynsmyndigheter eller konkurrensmyndigheter, besitter vanligtvis specialiserad kompetens, information och kunskaper som skulle komma väl till pass vid en bedömning av huruvida en viss verksamhet eller delar av en sådan är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Ansökningar om undantag bör därför när så krävs åtföljas av, eller inbegripa, ett aktuellt yttrande om konkurrenssituationen i den berörda sektorn, som antagits av en oberoende nationell myndighet som är behörig i förhållande till den berörda verksamheten.

I avsaknad av ett motiverat och välgrundat yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, krävs ytterligare tid för bedömningen av en ansökan om undantag. De tidsperioder inom vilka kommissionen måste göra sina bedömningar av sådana ansökningar bör därför anpassas därefter.

- (49) Kommissionen bör alltid ha skyldighet att granska ansökningar som överensstämmer med de detaljerade reglerna för tillämpning av förfarandena för fastställande av huruvida en viss verksamhet, eller delar av en sådan, är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Emellertid bör det också klargöras att komplexiteten i sådana ansökningar kan vara sådan att det kanske inte alltid är möjligt att garantera antagandet inom de tillämpliga tidsfristerna för genomförandeakter om fastställande av huruvida en viss verksamhet, eller delar av en sådan, är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.

- (50) Det bör klargöras att kommissionen bör ha möjlighet att begära att medlemsstater eller upphandlande enheter ska tillhandahålla eller komplettera eller förtydliga information. Kommissionen bör fastställa en lämplig tidsfrist för detta som, med vederbörlig hänsyn också till behovet av att hålla de tidsfrister som fastställts för att kommissionen ska anta sin genomförandeakt, bör beakta faktorer som komplexiteten i den begärda informationen och huruvida informationen är lätt att få tillgång till.

- (51) Anställning och sysselsättning bidrar till social integration och är av största vikt när det gäller att garantera lika möjligheter för alla. I detta sammanhang kan skyddade verkstäder spela en väsentlig roll. Detsamma gäller för andra sociala företag vars främsta syfte är att stödja social och yrkesmässig integration eller återintegration av

personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer, såsom arbetslösa, missgynnade minoriteter eller på annat sätt marginaliserade befolkningsgrupper. Sådana verkstäder eller företag kan emellertid sakna möjlighet att få kontrakt under normala konkurrensförhållanden. Det är därför lämpligt att föreskriva att medlemsstaterna får reservera rätten att delta i tilldelningsförfaranden för offentliga kontrakt eller för vissa delar av dessa för sådana verkstäder eller företag eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

- (52) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i offentliga upphandlingsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande enheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggtreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar, författningar, dekret och beslut både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i bilaga XIV tillämpas under fullgörandet av kontraktet. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas.

De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG⁽¹⁾ och på ett sätt som säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.

- (53) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses vara tillhandahållna på den ort där tjänsterna utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

- (54) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i kontraktbestämmelserna. Det bör också vara möjligt att i offentliga kontrakt inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från det offentliga upphandlingsförfarandet.
- (55) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i upphandlingsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt, vid tillämpning av kriterierna för uteslutning och vid tillämpning av bestämmelserna om onormalt låga anbud. De nödvändiga kontrollerna för detta ändamål bör utföras i enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta direktiv, särskilt bestämmelserna om bevismedel och egen försäkran.
- (56) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.
- (57) Forskning och innovation, inklusive miljöinnovation och social innovation, tillhör de viktigaste drivkrafterna för framtida tillväxt och har satts i centrum för Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Upphandlande enheter bör utnyttja offentligt upphandling på bästa möjliga strategiska sätt för att stimulera innovation. Köp av innovativa varor, byggtreprenader och tjänster är betydelsefullt för att förbättra effektiviteten och kvaliteten på offentliga tjänster samtidigt som man försöker lösa viktiga samhällsproblem. Det bidrar till att uppnå bästa möjliga valuta för pengarna samt till mer övergripande ekonomisk, miljömässig och samhällelig nytta genom att ge upphov till nya idéer, omsätta dem i innovativa varor och tjänster och därigenom främja hållbar ekonomisk tillväxt.
- Det bör erinras om att ett antal modeller för upphandling beskrivs i kommissionens meddelande av den 14 december 2007 med titeln *Förkommersiell upphandling: Att driva på innovation för att få offentliga tjänster av hög kvalitet i Europa*, vilket avser upphandling av de FoU-tjänster som inte omfattas av detta direktiv. Modellerna skulle även fortsättningsvis kunna användas, men detta direktiv bör också bidra till att underlätta upphandling av innovation och hjälpa medlemsstaterna att uppnå innovationsunionens mål.
- (58) Med hänsyn till vikten av innovation bör upphandlande enheter uppmanas att tillåta alternativa anbud så ofta som möjligt. Dessa enheter bör följaktligen uppmärksammas på behovet av att fastställa minimikrav som de alternativa anbuden ska uppfylla innan de anger att alternativa anbud får lämnas.
- (59) Om det finns ett behov av att utveckla en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och därefter köpa denna vara, tjänst eller byggtreprenad, och behovet inte kan uppfyllas med lösningar som redan tillhandahålls på marknaden, bör upphandlande enheter ha tillträde till ett särskilt upphandlingsförfarande för kontrakt som omfattas av detta direktiv. Detta särskilda förfarande bör tillåta upphandlande enheter att ingå långsiktiga innovationspartnerskap för utveckling och efterföljande köp av nya, innovativa varor, tjänster eller byggtreprenader, förutsatt att dessa kan levereras till överenskomna kapacitetsnivåer och kostnader, utan att det behövs ett separat upphandlingsförfarande för köpet. Innovationspartnerskapet bör baseras på de förfaranderegler som tillämpas på förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfördran och kontrakten bör endast tilldelas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, vilket är det lämpligaste sättet att jämföra anbud som rör innovativa lösningar. Oavsett om det rör sig om mycket stora eller mindre innovationsprojekt bör innovationspartnerskapet struktureras på ett sådant sätt att det kan ge det nödvändiga efterfrågetrycket på marknaden som ger incitament till utveckling av en innovativ lösning utan att marknaden för den skall sätts ur spel. En upphandlande enhet bör därför inte använda innovationspartnerskap på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids. I vissa fall kan upprättandet av innovationspartnerskap med flera partner bidra till att undvika sådana effekter.
- (60) Erfarenheten har visat att den konkurrenspräglade dialogen, som föreskrivs enligt direktiv 2014/24/EU, har varit användbar i de fall då upphandlande myndigheter inte kan specificera vilka medel som kan tillgodose deras behov eller bedöma vad marknaden kan erbjuda i form av tekniska, finansiella eller rättsliga lösningar. Denna situation kan särskilt uppkomma i samband med innovativa

projekt, genomförandet av större integrerade infrastrukturprojekt på transportområdet, stora datanät eller projekt som omfattar komplicerad och strukturerad finansiering. Medlemsstaterna bör därför ha rätt att ge upphandlande enheter tillgång till detta verktyg. Upphandlande myndigheter bör när så är lämpligt uppmanas att utnämna en projektledare för att säkerställa ett gott samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och den upphandlande myndigheten under tilldelningsförandet.

- (61) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör förhandlade förfaranden utan föregående anbudsinfördan endast användas under mycket exceptionella omständigheter. Undantaget bör begränsas till fall då offentliggörande antingen är omöjligt, på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, eller där det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens eller bättre upphandlingsresultat, inte minst därför att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan fullgöra kontraktet. Detta gäller för konstverk, när konstnärens identitet i sig avgör konstföremålets unika art och värde. Exklusivitet kan också uppstå av andra skäl, men endast objektivt exklusiva situationer kan motivera användningen av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfördan, där den exklusiva situationen inte har skapats av den upphandlande enheten själv med tanke på det framtida upphandlingsförandet.

Upphandlande enheter som åberopar detta undantag bör motivera varför det inte finns några rimliga alternativ eller andra möjliga utvägar, såsom att använda alternativa distributionskanaler, inklusive utanför den medlemsstat där den upphandlande enheten finns, eller överväga till sin funktion jämförbara byggtreprenader, varor och tjänster.

Om den exklusiva situationen har uppstått av tekniska skäl bör de definieras och motiveras ytterst noggrant från fall till fall. Det kan exempelvis röra sig om att det är tekniskt nära nog omöjligt för en annan ekonomisk aktör att uppnå erforderlig fullgörandenivå eller att det är nödvändigt att använda specifik kunskap eller specifika verktyg eller medel som endast en ekonomisk aktör har. Tekniska skäl kan också innebära särskilda driftskompatibilitetskrav som måste uppfyllas i syfte att säkerställa att de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas kommer att fungera.

Slutligen är det inte ändamålsenligt att genomföra en upphandling när varor förvärvas direkt på en varumarknad, inklusive handelsplattformar för råvaror, exempelvis

jordbruksprodukter, råmaterial och energiutbyten, om den reglerade och övervakade multilaterala handelsstrukturen på ett naturligt sätt garanterar marknadspriserna.

- (62) Det bör klargöras att bestämmelserna om skydd av konfidentiell information inte på något sätt utgör ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inklusive eventuella senare ändringar.
- (63) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av meddelanden om upphandlingar och öka effektiviteten och öppenheten i upphandlingsprocesserna. De bör bli standardhjälpmedel för kommunikationen och informationsutbytet i upphandlingsförandena, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i upphandlingar på hela den inre marknaden. Det bör därför vara obligatoriskt att överföra meddelanden om upphandling i elektronisk form, att göra upphandlingsdokumenten tillgängliga på elektronisk väg och – efter en övergångsperiod på 30 månader – att i alla skeden av förfarandet föra en elektronisk kommunikation, dvs. kommunikation med hjälp av elektroniska medel; detta gäller också överföringen av anbudsansökningar, och särskilt överföringen av anbud (elektronisk inlämning). Medlemsstaterna och upphandlande enheter bör ha rätt att gå längre om de så önskar. Det bör också klargöras att obligatorisk användning av elektroniska medel för kommunikation enligt detta direktiv dock inte innebär att upphandlande enheter är tvungna att behandla anbuden elektroniskt eller genomföra elektronisk utvärdering eller automatisk databehandling. Dessutom bör enligt detta direktiv inga delar av den offentliga upphandlingsprocessen efter kontraktstildelningen omfattas av skyldigheten att använda elektroniska medel för kommunikation och detta bör också gälla den interna kommunikationen inom den upphandlande enheten.
- (64) Upphandlande enheter bör, utom i vissa särskilda situationer, använda elektroniska medel för kommunikations som är icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda informations- och kommunikationsteknikprodukter (IKT-produkter) och som inte begränsar de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförandet. Användningen av sådana medel för kommunikation bör också ta vederbörlig hänsyn till tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det bör klargöras att det inte skulle vara lämpligt att kräva att elektroniska medel för kommunikation används i alla stadier i upphandlingsförandet om denna användning kräver särskilda hjälpmedel eller filformat som inte finns allmänt tillgängliga eller när kommunikationerna i fråga endast kan hanteras med hjälp av specialiserad kontorsutrustning. Upphandlande enheter bör därför inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning av anbud i vissa fall, som bör anges i en uttömmande förteckning. I detta direktiv anges att sådana fall bör omfatta situationer där det krävs användning av specialiserad kontorsutrustning som i allmänhet inte finns tillgänglig

för upphandlande enheter, exempelvis storformatsskrivare. I vissa upphandlingsförfaranden kan det enligt upphandlingsdokumenten efterfrågas en fysisk modell eller en arkitektmodell som inte kan översändas elektroniskt till den upphandlande enheten. I sådana situationer bör modellen sändas per post eller annan lämplig transportör till de upphandlande enheterna.

Det bör dock klargöras att användningen av andra medel för kommunikation bör begränsas till de delar av anbudet där elektroniska medel för kommunikation inte krävs.

Det bör klargöras att de upphandlande enheterna, där så krävs av tekniska skäl, bör kunna fastställa en maximigräns för storleken på de filer som kan överföras.

(65) Det kan finnas undantagsfall i vilka de upphandlande enheterna bör ha rätt att inte använda elektroniska medel för kommunikation, när det är nödvändigt att inte använda sådana medel för kommunikation för att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information. Det bör klargöras att elektroniska verktyg som inte är allmänt tillgängliga bör användas när deras användning kan erbjuda den nödvändiga skyddsnivån. Detta kan exempelvis vara fallet när de upphandlande enheterna kräver att dedikerade, säkra medel för kommunikation, till vilka de erbjuder tillgång används.

(66) Skilda tekniska format eller processer och meddelandestandarder kan potentiellt innebära hinder för driftskompatibiliteten, inte enbart inom en medlemsstat utan också, och särskilt, mellan medlemsstaterna. För att till exempel kunna delta i ett upphandlingsförfarande där användning av elektroniska kataloger – ett format för att presentera och organisera information på ett för alla deltagande anbudsgivare gemensamt sätt och som lämpar sig för elektroniska hantering – tillåts eller krävs, skulle de ekonomiska aktörerna, i avsaknad av standarder, vara tvungna att skraddarsy sina egna kataloger för varje upphandlingsförfarande, vilket skulle medföra att de måste tillhandahålla mycket likartad information i olika format, beroende på vilka krav som ställs av de berörda upphandlande enheterna. En standardisering av katalogformat skulle därmed förbättra driftskompatibiliteten, öka effektiviteten och även minska de insatser som krävs från de ekonomiska aktörernas sida.

(67) När kommissionen överväger om det finns ett behov av att säkerställa eller stärka driftskompatibiliteten mellan olika tekniska format eller process- och meddelandestandarder genom att göra användningen av specifika standarder obligatorisk, och i så fall vilka standarder som ska användas, bör den ta största möjliga hänsyn till de berörda intressenternas synpunkter. Den bör också beakta i vilken utsträckning de ekonomiska aktörerna och de upphandlande enheterna redan har använt en viss standard i praktiken och hur väl den har fungerat. Innan kommissionen gör användningen av en viss standard obligatorisk bör den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassning till befintliga e-upphandlingslösningar, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Om de berörda standarderna inte har tagits fram av ett internationellt, europeiskt eller nationellt standardiseringsorgan bör de uppfylla de krav som är tillämpliga på IKT-standarder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012⁽¹⁾.

(68) Innan medlemsstaterna och de upphandlande enheterna specificerar vilken säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medel för kommunikation som ska användas i olika skeden av tilldelningsförfarandet bör de utvärdera proportionaliteten mellan, å ena sidan, de krav som syftar till att säkerställa korrekt och pålitlig identifiering av avsändarna i den berörda kommunikationen samt integriteten i innehållet och, å andra sidan, risken för att problem uppstår, t.ex. i situationer när meddelanden skickas av en annan avsändare än vad som angetts. Under i övrigt lika förhållanden skulle detta innebära att den nödvändiga säkerhetsnivån för exempelvis ett e-postmeddelande där man vill få bekräftat exakt var ett informationsmöte kommer att äga rum inte behöver vara densamma som för själva anbudet, som är ett bindande erbjudande från den ekonomiska aktören. På liknande sätt kan utvärderingen av proportionaliteten resultera i att en lägre säkerhetsnivå krävs i samband med ett förnyat inlämnande av elektroniska kataloger eller inlämnande av anbud i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller tillgången till upphandlingsdokument.

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

- (69) Även om väsentliga delar av upphandlingsförarbetet, såsom upphandlingsdokument, anbudsansökningar, bekräftelse av intresse och anbud, alltid bör genomföras skriftligen, bör muntlig kommunikation med ekonomiska aktörer i andra fall även fortsättningsvis vara möjlig, förutsatt att innehållet dokumenteras i lämplig utsträckning. Detta är nödvändigt för att säkerställa en lämplig grad av insyn som gör det möjligt att kontrollera om principen om likabehandling har följts. Det är särskilt av stor vikt att sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som kan påverka innehållet i och bedömningen av anbudet dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, till exempel genom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.
- (70) Det finns en starkt växande tendens på unionens marknader för offentlig upphandling att begära att offentliga upphandlare ska samlas sina inköp för att uppnå stor-driftsfördelar, bland annat lägre priser och transaktionskostnader, och för att förbättra och professionalisera upphandlingsverksamheten. Detta kan uppnås genom att inköpen samordnas med avseende på antingen antalet upphandlande enheter eller volym och värde över tiden. Sammanläggning och centralisering av inköp bör dock nog övervakas för att kunna undvika för långt driven koncentration av köpkraft och hemliga överenskommelser, bevara öppenhet och konkurrens samt ge små och medelstora företag möjlighet att få tillträde till marknaden.
- (71) Ramavtal kan vara en effektiv upphandlingsmetod i hela unionen; det finns dock behov av att öka konkurrensen genom att förbättra öppenheten och tillträdet till upphandling som genomförs genom ramavtal. Det är därför lämpligt att se över bestämmelserna om sådana avtal, bland annat genom att föreskriva att tilldelning av särskilda kontrakt som baseras på sådana avtal sker med beaktande av objektiva regler och kriterier, t.ex. efter en förnyad konkurrensutsättning, och genom att begränsa ramavtalens löptid.
- (72) Det bör också klargöras att kontrakt som grundas på ett ramavtal visserligen måste tilldelas innan själva ramavtalet löper ut, men att löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal inte behöver sammanfalla med löptiden för det ramavtalet utan i förekommande fall kan vara kortare eller längre. Det bör i synnerhet vara tillåtet att fastställa löptiden för de enskilda kontrakt som grundas på ett ramavtal med beaktande av faktorer såsom den tid som behövs för deras fullgörande, när underhåll av utrustning med en uppskattad ekonomisk livslängd på mer än åtta år ingår eller när det behövs omfattande utbildning av personal för att fullgöra kontraktet.
- Det bör också klargöras att det kan finnas fall i vilka löptiden för själva ramavtalen bör få fastställas till mer än åtta år. Dessa fall, som bör vara vederbörligen motiverade framför allt av föremålet för ramavtalet, kan uppstå exempelvis när ekonomiska aktörer måste förfoga över utrustning för vilken avskrivningstiden är längre än åtta år och som måste vara tillgänglig när som helst under ramavtalens hela löptid. I det specifika sammanhanget med allmännyttiga företag som tillhandahåller grundläggande tjänster till allmänheten kan det i vissa fall behövas både längre ramavtal och längre enskilda kontrakt, exempelvis när det gäller ramavtal som syftar till att säkerställa ordinarie och extraordinärt underhåll av nät som kan kräva dyrbar utrustning som används av personal som fått högt specialiserad utbildning för ett särskilt ändamål för att säkerställa kontinuiteten i tjänsterna och minimera eventuella avbrott.
- (73) Erfarenheten visar även att det finns ett behov av att anpassa reglerna för dynamiska inköpssystem så att upphandlande enheter till fullo kan utnyttja de möjligheter som detta instrument erbjuder. Systemen behöver förklaras, särskilt på så sätt att de hanteras i form av ett selektivt förfarande som skulle undanröja behovet av preliminära anbud, vilket har setts som en av de stora bördorna i samband med dynamiska inköpssystem. Alla ekonomiska aktörer som lämnar in en ansökan om att få delta och som uppfyller urvalskriterierna bör således få delta i upphandlingsförfarandet som genomförs som dynamiska inköpssystem under den tid de är giltiga.
- Denna upphandlingsteknik gör det möjligt för den upphandlande enheten att få tillgång till ett särskilt brett urval av anbud, och således uppnå ett optimalt utnyttjande av medel genom en omfattande konkurrens vad gäller frekvent använda eller färdigproducerade varor, byggtreprenader eller tjänster som är allmänt tillgängliga på marknaden.
- (74) Dessa anbudsansökningar bör normalt granskas inom högst tio arbetsdagar, med tanke på att utvärderingen av urvalskriterier kommer att ske på grundval av de dokumentationskrav som anges av de upphandlande enheterna, i tillämpliga fall i enlighet med de förenklade bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU. När ett dynamiskt inköpssystem initialt inrättas kan den upphandlande enheten emellertid, som svar på det första meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse, få så många anbudsansökningar att de kan behöva mer tid för att granska dem. Detta bör kunna tillåtas, förutsatt att ingen specifik upphandling inleds innan samtliga ansökningar har granskats.

Upphandlande enheter bör själva få organisera sin behandling av anbudssökningarna, exempelvis genom att besluta att genomföra granskningar endast en gång per vecka, förutsatt att tidsfristerna för granskning av varje ansökan om att få delta kan hållas. Upphandlande enheter som använder kriterier för uteslutning och urval enligt direktiv 2014/24/EU inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem bör tillämpa relevanta bestämmelser i det direktivet på samma sätt som upphandlande myndigheter som använder ett dynamiskt inköpssystem enligt direktiv 2014/24/EU.

- (75) För att främja små och medelstora företags möjligheter att delta i stora dynamiska inköpssystem, exempelvis sådana som drivs av en inköpscentral, bör den berörda upphandlande myndigheten eller enheten kunna dela in systemet i objektivet definierade kategorier av varor, byggentreprenader eller tjänster. Sådana kategorier bör definieras genom en hänvisning till objektiva faktorer som exempelvis kan omfatta största tillåtna storlek på specifika kontrakt som ska tilldelas inom den berörda kategorin eller ett specifikt geografiskt område inom vilket specifika kontrakt ska fullgöras. Om ett dynamiskt inköpssystem delas in i kategorier bör den upphandlande myndigheten eller enheten tillämpa urvalskriterier som är proportionella i förhållande till särdragen för den berörda kategorin.
- (76) Det bör klargöras att elektroniska auktioner vanligtvis inte är lämpliga för vissa byggentreprenadkontrakt och vissa tjänstekontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggentreprenader, eftersom endast de aspekter som är lämpliga för automatisk utvärdering med elektroniska medel, utan ingripande eller bedömning från den upphandlande enhetens sida, nämligen aspekter som är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller procenttal, kan bli föremål för elektronisk auktion.
- (77) Det utvecklas ständigt nya elektroniska upphandlingstekniker, exempelvis elektroniska kataloger. Med elektroniska kataloger förstås format för att presentera och organisera information på ett sätt som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling. Ett exempel kan vara att anbud presenteras i form av ett kalkylblad. Upphandlande enheter bör kunna kräva elektroniska kataloger i alla tillgängliga förfaranden där det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas. Elektroniska kataloger bidrar till att öka konkurrensen och förbättra effektiviteten vid offentlig upphandling, särskilt genom tids- och kostnadsbesparingar. Vissa regler bör dock fastställas för att se till att denna användning överensstämmer med detta direktiv och med principerna om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet. Användningen av elektroniska kataloger för presentation av anbud bör därför inte medföra en möjlighet för de ekonomiska aktörerna ett enbart överlämna sin allmänna katalog. De ekonomiska aktörerna bör även fortsättningsvis vara tvungna att anpassa sina allmänna kataloger till det specifika upphandlingsförfarandet. En sådan anpassning säkerställer att den katalog som överlämnas som svar på ett visst upphandlingsförfarande endast innehåller varor, byggentreprenader eller tjänster som de ekonomiska aktörerna, efter en aktiv granskning, ansåg motsvara de krav som den upphandlande enheten ställt. I samband med detta bör ekonomiska aktörer tillåtas att kopiera informationen i sin allmänna katalog, men inte att överlämna själva den allmänna katalogen. När det finns tillräckliga garantier för spårbarhet, likabehandling och förutsebarhet bör de upphandlande enheterna dessutom ha rätt att generera anbud för specifika inköp på grundval av tidigare överlämnade elektroniska kataloger, särskilt i samband med förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal eller när ett dynamiskt inköpssystem används.

När den upphandlande enheten har genererat anbud bör den berörda ekonomiska aktören ges möjlighet att kontrollera att det anbud som upprättats av den upphandlande enheten inte innehåller några materiella fel. När sådana fel förekommer bör den ekonomiska aktören inte vara bunden av det anbud som genererats av den upphandlande enheten, såvida inte felet rättas till.

Det bör emellertid också klargöras att elektroniska auktioner kan användas vid upphandling av en specifik immateriell rättighet. Det bör också erinras om att upphandlande enheter visserligen har rätt att tillämpa urvalskriterier enligt vilka de kan minska antalet anbudssökande eller anbudsgivare så länge som auktionen inte har inletts, men att ingen ytterligare minskning av antalet anbudsgivare som deltar i den elektroniska auktionen bör tillåtas efter det att auktionen har inletts.

I enlighet med kraven i reglerna för elektroniska medel för kommunikation bör upphandlande enheter undvika att ställa upp omotiverade hinder för ekonomiska aktörers tillträde till upphandlingsförfaranden där anbud ska lämnas i form av elektroniska kataloger och där iakttagandet av de allmänna principerna om icke-diskriminering och likabehandling garanteras.

- (78) Användningen av centraliserade inköpsmetoder ökar i de flesta medlemsstater. Inköpscentraler har till uppgift att göra anskaffningar, administrera dynamiska inköpssystem eller genomföra upphandling/ingå ramavtal för andra upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, med eller utan ersättning. De upphandlande enheter för vilka ett ramavtal ingås bör kunna använda detta för att göra individuella eller upprepade inköp. Eftersom det rör sig om stora inköpsvolymerna kan dessa förfaranden bidra till att öka konkurrensen och de bör bidra till att professionalisera den offentliga upphandlingen. Därför bör en definition på unionsnivå av inköpscentraler för upphandlande enheter införas, och det bör klargöras att inköpscentraler är verksamma på två olika sätt.

För det första bör de kunna agera som grossister genom inköp, lagring och återförsäljning eller, för det andra, som mellanhänder genom att tilldela kontrakt, driva dynamiska inköpssystem eller ingå ramavtal som ska användas av upphandlande enheter.

Denna roll som mellanhand kan i vissa fall utföras genom att relevanta tilldelningsförfaranden genomförs självständigt, utan detaljerade instruktioner från berörda upphandlande enheter; i andra fall kan detta ske genom att de relevanta tilldelningsförfarandena genomförs enligt instruktioner från berörda upphandlande enheter, på deras vägnar och för deras räkning.

Dessutom bör regler fastställas för fördelningen av ansvaret för iakttagandet av skyldigheterna enligt detta direktiv, även när det gäller prövningsmöjligheter, mellan inköpscentralen och de upphandlande enheterna som upphandlar från eller genom inköpscentralen. Om inköpscentralen ensam ansvarar för genomförandet av upphandlingsförfaranden, bör centralen också vara ensam och direkt ansvarig för förfarandenas laglighet. Om en upphandlande enhet genomför vissa delar av förfarandet, exempelvis förnyad konkurrensutsättning i enlighet med ett ramavtal eller tilldelning av enskilda kontrakt på grundval av ett dynamiskt inköpssystem, bör den fortsätta att vara ansvarig för de etapper som den genomför.

- (79) Upphandlande enheter bör tillåtas att tilldela ett tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv. Det bör också vara tillåtet att sådana tjänstekontrakt omfattar en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamheter

för inköp. Sådana tjänstekontrakt för tillhandahållande av stödverksamhet för inköp bör, när de fullgörs på annat sätt än genom en inköpscentral i samband med tillhandahållande av central inköpsverksamhet till berörda upphandlande enheter, tilldelas i enlighet med detta direktiv. Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör tillämpas när centraliserad inköpsverksamhet eller stödverksamhet för inköp tillhandahålls på annat sätt än genom ett kontrakt med ekonomiska villkor, som utgör upphandling i den mening som avses i detta direktiv.

- (80) Skärpta bestämmelser som rör inköpscentraler bör inte på något sätt förhindra nuvarande förfaranden för tillfällig gemensam upphandling, dvs. att mindre institutionaliserade och systematiska gemensamma inköp fortsätter eller att tjänsteleverantörer enligt etablerad praxis anlitas för att utarbeta och sköta upphandlingsförfaranden på en upphandlande enhets vägnar, för dess räkning och enligt dess instruktioner. Däremot bör vissa funktioner i den gemensamma upphandlingen klargöras, då denna upphandling kan spela en viktig roll, inte minst i samband med innovativa projekt.

Gemensam upphandling kan ske i många olika former, från samordnad upphandling genom att ett antal upphandlande enheter utarbetar gemensamma tekniska specifikationer för sådana byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas men att var och en genomför en separat upphandling, till att de berörda upphandlande enheterna gemensamt genomför ett enda upphandlingsförfarande, antingen i samverkan eller genom att en upphandlande myndighet ges i uppdrag att sköta upphandlingen på samtliga upphandlande enheters vägnar.

Om flera olika upphandlande enheter gemensamt genomför ett upphandlingsförfarande bör de gemensamt ansvara för att uppfylla skyldigheterna enligt detta direktiv. När de upphandlande enheterna endast genomför delar av upphandlingsförfarandet gemensamt bör det gemensamma ansvaret dock endast gälla de delar av förfarandet som genomförts gemensamt. Varje upphandlande enhet bör ensam vara ansvarig för förfaranden eller delar av förfaranden som den ensam genomför, exempelvis tilldelning av kontrakt, ingående av ramavtal, drift av ett dynamiskt inköpssystem eller förnyad konkurrensutsättning vid ett ramavtal.

(81) Elektroniska medel för kommunikation är särskilt väl lämpade för att stödja centraliserade inköpsrutiner och -verktyg genom de möjligheter som de ger att återanvända och automatiskt behandla uppgifter och därigenom minimera informations- och transaktionskostnaderna. I ett första steg bör det därför bli obligatoriskt för inköpscentraler att använda sådana elektroniska medel för kommunikation, vilket också underlättar samordning av förfarandena i hela unionen. Detta bör följas av en allmän skyldighet att använda elektroniska medel för kommunikation i alla upphandlingsförfaranden efter en övergångsperiod på 30 månader.

(82) Att upphandlande enheter från olika medlemsstater genomför gemensamma upphandlingar möter för närvarande särskilda juridiska svårigheter i fråga om lagkonflikter mellan olika nationella lagstiftningar. Trots att gränsöverskridande gemensam offentlig upphandling implicit var tillåten enligt direktiv 2004/17/EG, ställs de upphandlande enheterna fortfarande inför stora juridiska och praktiska svårigheter att göra inköp från inköpscentraler i andra medlemsstater eller genomföra gemensamma offentliga upphandlingar. För att de upphandlande enheterna ska kunna dra största möjliga nytta av den inre marknadens potential när det gäller stordriftsfördelar och möjligheten att dela risken och nyttan, inte minst för innovativa projekt som innebär högre risk än vad en ensam upphandlande enhet rimligen kan bära, bör dessa svårigheter undanröjas. Därför bör nya regler fastställas för gränsöverskridande gemensam upphandling för att underlätta samarbete mellan upphandlande enheter och öka fördelarna med den inre marknaden genom att det skapas gränsöverskridande affärsmöjligheter för varu- och tjänsteleverantörer. Dessa regler bör innebära att villkor för gränsöverskridande användning av inköpscentraler fastställs och att tillämplig lagstiftning om offentlig upphandling anges, även tillämplig lagstiftning om rättsmedel, när det gäller gränsöverskridande gemensamma förfaranden som kompletterar lagvalsreglerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽¹⁾. Dessutom bör upphandlande enheter från olika medlemsstater kunna inrätta gemensamma rättsliga enheter enligt nationell rätt eller enligt unionsrätt. För sådana fall av gemensam upphandling bör särskilda regler fastställas.

Upphandlande enheter bör emellertid inte använda möjligheterna till gränsöverskridande gemensam upphandling för att kringgå tvingande lagregler som är förenliga med unionsrätten och som är tillämpliga på dem i den medlemsstat där de är belägna. Sådana regler kan exempelvis omfatta bestämmelser om öppenhet och tillgång till handlingar eller särskilda krav avseende spårbarhet för känsliga varor.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

(83) De tekniska specifikationer som upphandlare upprättar måste tillåta att den offentliga upphandlingen är öppen för konkurrens och uppfyller hållbarhetsmålen. Det bör därför vara möjligt att lämna anbud som avspeglar olika tekniska lösningar, standarder och tekniska specifikationer på marknaden, inklusive de som utarbetats på grundval av prestandakrav knutna till byggtreprenadernas, varornas och tjänsternas livscykegenskaper och hållbarhetsaspekten i produktionsprocessen.

Följaktligen bör tekniska specifikationer utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen genom krav som gynnar en viss ekonomisk aktör då de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som den aktören brukar erbjuda. Om tekniska specifikationer utformas som funktions- och prestandakrav kan i allmänhet detta mål uppfyllas på bästa möjliga sätt. Funktions- och prestandakrav är också lämpliga för att främja innovation i samband med offentlig upphandling, och de bör användas i så stor utsträckning som möjligt. Om det hänvisas till en europeisk standard eller, om det inte finns någon sådan, till en nationell standard bör de upphandlande enheterna beakta anbud som baseras på andra likvärdiga arrangemang som uppfyller de upphandlande enheternas krav och som är säkerhetsmässigt likvärdiga. Det bör åläggas den ekonomiska aktören att bevisa likvärdighet med det begärda märket.

För att bevisa att ett arrangemang är likvärdigt bör det vara möjligt att ålägga anbudsgivare att tillhandahålla bevis som verifierats av tredje part. Andra lämpliga bevismedel, såsom tillverkarens tekniska dokumentation, bör dock också tillåtas om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter eller inte har möjlighet att anskaffa dem inom de aktuella tidsfristerna, förutsatt att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven och kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

(84) Vid all upphandling som är avsedd för personlig användning, oavsett om det rör sig om allmänheten eller den upphandlande enhetens personal, är det utom i vederbörligen motiverade fall nödvändigt att upphandlande enheter vid fastställandet av de tekniska specifikationerna beaktar kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

- (85) Upphandlande enheter som vill köpa byggtjänster, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga, sociala eller andra egenskaper bör kunna hänvisa till särskilda märken, exempelvis det europeiska miljömärket, (multi)nationella miljömärken eller andra märken, förutsatt att märkeskraven har ett samband med kontraktets föremål, såsom beskrivningen av varan och dess presentation, inbegripet förpackningskrav. Vidare är det viktigt att dessa krav utformas och antas på grundval av objektiva kontrollerbara kriterier genom ett förfarande i vilket alla berörda parter, t.ex. statliga organ, konsumenter, tillverkare, distributörer och miljöorganisationer, kan delta och att miljömärket är tillgängligt för alla berörda parter. Det bör klargöras att berörda parter kan vara offentliga eller privata organ, företag eller alla typer av icke-statliga organisationer (en organisation som inte är en del av en myndighet och inte är ett konventionellt vinstdrivande företag).

Det bör likaså klargöras att specifika organ eller organisationer på nationell eller statlig nivå kan delta i fastställandet av märkeskrav som kan användas i samband med myndigheters upphandling utan att dessa organ eller organisationer förlorar sin status som tredje part. Hänvisningar till märken bör inte leda till en begränsning på innovationsområdet.

- (86) De upphandlande enheterna bör när de utformar tekniska specifikationer ta hänsyn till de krav som ställs i unionsrätten på området för lagstiftning om skydd av personuppgifter, särskilt vad gäller fastställande av behandlingen av personuppgifter (inbyggt uppgiftsskydd).
- (87) Den offentliga upphandlingen bör anpassas till de små och medelstora företagens behov. De upphandlande enheterna bör uppmanas att använda de regler om bästa praxis som fastställts i kommissionens avdelningens arbetsdokument av den 25 juni 2008 med titeln *European Code of Best Practices Facilitating Access by SMEs to Public Procurement Contracts*, som ger vägledning om hur de kan tillämpa ramen för offentlig upphandling på ett sätt som underlättar de små och medelstora företagens deltagande. I detta syfte bör det uttryckligen föreskrivas att kontrakt får delas upp i flera delkontrakt. En sådan uppdelning kan göras på kvantitativ basis, så att storleken på de enskilda kontrakten bättre överensstämmer med de små och medelstora företagens kapacitet, eller på kvalitativ basis, beroende på de olika berörda verksamhetsgrenarna och specialiseringarna, så att innehållet i de enskilda kontrakten närmare anpassas till de specialiserade sektorerna där de små och medelstora företagen är verksamma eller till olika därpå följande projektfaser. Storleken på och föremålet för delkontrakten bör bestämmas av den upphandlande enheten, som i enlighet med relevanta regler om beräkningen av upphandlingens uppskattade värde också bör få tilldela vissa av delarna utan tillämpning av förfarandena i detta direktiv.

Medlemsstaterna bör få gå längre i sin strävan att underlätta små och medelstora företags deltagande på marknaden för offentlig upphandling genom att införa en skyldighet att överväga om det är lämpligt att dela upp kontrakt i mindre kontrakt, genom att begära att upphandlande enheter motiverar sitt beslut att inte dela upp kontrakten eller genom att göra en uppdelning obligatorisk under vissa förutsättningar. I samma syfte bör medlemsstaterna också få tillhandahålla mekanismer för direktbetalning till underleverantörer.

- (88) Om kontrakt delas upp i delar bör de upphandlande enheterna, t.ex. för att upprätthålla konkurrensen eller garantera tillförlitliga leveranser, få begränsa det antal delkontrakt som en ekonomisk aktör får lämna anbud på; de bör också få begränsa antalet delar som kan tilldelas en och samma anbudsgivare.

Målet om att underlätta små och medelstora företags tillträde till offentlig upphandling kan dock hämmas om upphandlande enheter förpliktas att tilldela kontraktet del för del även när detta skulle innebära att man måste godta avsevärt mindre fördelaktiga lösningar jämfört med en tilldelning som slår samman flera eller samtliga delar. I de fall där möjligheten att tillämpa en sådan metod tydligt har angetts i förväg bör det därför vara möjligt för de upphandlande enheterna att göra en jämförande bedömning av anbudet för att fastställa huruvida de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet skulle uppfylla de tilldelningskriterier som fastställts i enlighet med detta direktiv för dessa delar bättre än anbudet för de berörda enskilda delarna betraktade separat. Om så är fallet bör den upphandlande enheten få tilldela ett kontrakt som kombinerar berörda delar till den berörda anbudsgivaren. Det bör klargöras att de upphandlande enheterna bör göra en sådan jämförande bedömning genom att först fastställa vilka anbud som bäst uppfyller de fastställda tilldelningskriterierna för varje enskild del och sedan jämföra detta med de anbud som lämnats av en särskild anbudsgivare för en specifik kombination av delar som helhet.

- (89) För att göra förfaranden snabbare och mer effektiva bör tidsfristerna för deltagande i upphandlingsförfarandena begränsas så långt som möjligt utan att det skapas orimliga hinder för deltagande för ekonomiska aktörer inom den inre marknaden, i synnerhet små och medelstora företag. Det bör därför erinras om att upphandlande enheter, när de fastställer tidsfrister för mottagande av anbudsansökningar och anbud, särskilt bör ta hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbudet, även om detta innebär att det fastställs tidsfrister som är längre än minimifristerna i detta direktiv. Användning av elektroniska medel för information och kommunikation, i synnerhet det faktum att ekonomiska aktörer, anbudsgivare och anbudssökande har full tillgång till upphandlingsdokument och elektronisk överföring av meddelanden, leder å andra

sidan till ökad öppenhet och tidsbesparingar. De minimi-tidsfrister som är tillämpliga vid öppna förfaranden bör därför förkortas enligt de regler som anges i WTO-avtalet, dock under förutsättning att de är förenliga med den särskilda överföringsteknik som fastställs på unionsnivå. Dessutom bör upphandlande enheter ges möjlighet att ytterligare förkorta tidsfristerna för mottagande av anbud vid öppna förfaranden, i sådana brådskande fall där normala tidsfrister för öppna förfaranden är opraktiska, även om ett öppet förfarande med förkortad tidsfrist fortfarande bör vara möjligt. Endast i synnerligen brådskande situationer då det, till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse och som inte kan tillskrivas den, är omöjligt att genomföra ett normalt förfarande trots kortare tidsfrister, bör upphandlande enheter, om detta är absolut nödvändigt, ha möjlighet att tilldela kontrakt med förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran. Detta kan vara fallet när naturkatastrofer kräver att omedelbara åtgärder vidtas.

- (90) Det bör klargöras att behovet av att säkerställa att ekonomiska aktörer har tillräckligt med tid för att utarbeta väl underbyggda anbud kan innebära att de ursprungligen fastställda tidsfristerna måste förlängas. Detta skulle särskilt vara fallet om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumentet. Det bör också preciseras att väsentliga ändringar i det fallet bör förstås som inbegripande ändringar särskilt i de tekniska specifikationerna, för vilka de ekonomiska aktörerna skulle behöva mer tid i syfte att förstå dem och reagera på dem på lämpligt sätt. Det bör dock klargöras att sådana ändringar inte får vara så väsentliga att de skulle medföra att andra anbudssökande ges tillträde än de som ursprungligen valdes eller att ytterligare deltagare anmäler sig till upphandlingsförfarandet. Detta skulle särskilt kunna vara fallet om ändringarna innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt som ursprungligen fastställdes i upphandlingsdokumentet.
- (91) Det bör klargöras att information om vissa beslut som fattats inom ramen för ett upphandlingsförfarande, även beslut om att inte tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal, ska överlämnas av de upphandlande enheterna, utan att anbudssökande eller anbudsgivare behöver begära informationen. Det bör också erinras om att det i rådets direktiv 92/13/EEG⁽¹⁾ fastställs en skyldighet för

upphandlande enheter, även här utan att de anbudssökande eller anbudsgivarna har begärt detta, att ge berörda anbudssökande eller anbudsgivare en kortfattad redogörelse av relevanta skäl för vissa av de centrala beslut som fattas under upphandlingsförfarandets gång. Det bör slutligen klargöras att anbudssökande och anbudsgivare bör kunna begära mer detaljerad information om dessa skäl, som upphandlande enheter är tvungna att lämna, såvida inte det finns allvarliga skäl som talar emot detta. Dessa skäl bör anges i detta direktiv. För att säkerställa nödvändig insyn i de upphandlingsförfaranden som inefattar förhandling och dialog med anbudsgivare, bör anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud, utom om det finns allvarliga skäl som talar emot detta, också få möjlighet att begära information om genomförandet av och framstegen i förfarandet.

- (92) Så långt det är förenligt med behovet av att säkerställa god affärsred och samtidigt medge största möjliga flexibilitet bör det vara möjligt att tillämpa direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling på krav som gäller ekonomisk och finansiell kapacitet samt skriftliga bevis. Upphandlande enheter bör därför få tillämpa de urvalskriterier som föreskrivs i det direktivet och om de gör det bör de sedan vara skyldiga att tillämpa vissa andra bestämmelser om framför allt taket för krav på en minsta omsättning samt om användning av det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet.
- (93) Upphandlande enheter bör kunna kräva att åtgärder eller system för miljöledning tillämpas vid fullgörandet av ett kontrakt. Miljöledningssystem kan, oberoende av om de är registrerade i överensstämmelse med unionsinstrument såsom Europaparlamentets eller rådets förordning (EG) nr 1221/2009⁽²⁾ eller inte, visa att den ekonomiska aktören har teknisk kapacitet att fullgöra kontraktet. En beskrivning av de åtgärder som den ekonomiska aktören tillämpar för att garantera samma miljöskyddsnivå bör godtas som alternativt bevis till de registrerade systemen för miljöledning, om den berörda ekonomiska aktören inte har tillgång till sådana registrerade system för miljöledning eller möjlighet att få det inom de aktuella tidsfristerna.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämpade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna (EGT L 76, 23.3.1992, s. 14).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681/EG och 2006/193/EG (EUT L 342, 22.12.2009, s. 1).

(94) Begreppet tilldelningskriterier är centralt för detta direktiv och det är därför viktigt att de relevanta bestämmelserna presenteras på ett så enkelt och rationellt sätt som möjligt. Detta kan uppnås genom att man använder termen *det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet* som det överordnade begreppet eftersom alla vinnande anbud slutligen bör väljas i enlighet med vad den enskilda upphandlande enheten anser vara den ekonomiskt bästa lösningen bland dem som erbjudits. För att undvika förväxling med det tilldelningskriterium som för närvarande är känt som *det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet* i direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG, bör en annan term användas för det begreppet, nämligen *det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet*. Detta bör följaktligen tolkas i enlighet med den rättspraxis som avser de direktiven, förutom när det uppenbarligen föreligger en väsentligt annorlunda lösning i detta direktiv.

(95) Kontraktstilldelningen bör ske på grundval av objektiva kriterier som säkerställer att principerna om öppenhet, icke-diskriminering och likabehandling iakttas, i syfte att säkerställa en objektiv jämförelse av anbudens relativa värden, så att det går att fastställa vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i verklig konkurrens. Det bör uttryckligen anges att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet bör bedömas utifrån det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, som alltid bör inbegripa ett pris- eller kostnadselement. Det bör likaså klargöras att en sådan bedömning av det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet också kan göras på grundval av antingen enbart pris eller enbart kostnadseffektivitet. Det är också lämpligt att erinra om att de upphandlande enheterna har frihet att bestämma lämpliga kvalitetsnormer genom att använda tekniska specifikationer eller villkor för fullgörande av kontraktet.

För att uppmantra en större inriktning mot kvalitet i den offentliga upphandlingen bör medlemsstaterna få förbjuda eller begränsa användningen av enbart pris eller enbart kostnad för att bedöma det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet då de anser att detta är lämpligt.

För att säkerställa att principen om likabehandling iakttas vid kontraktstilldelning bör upphandlande enheter ha en skyldighet att skapa nödvändig öppenhet, så att alla anbudsgivare i rimlig mån kan informeras om de kriterier och arrangemang som kommer att tillämpas vid beslut om tilldelning. Upphandlande enheter bör därför ha en skyldighet att ange tilldelningskriterierna samt viktningen av de olika kriterierna inbördes. Upphandlande enheter bör dock få göra undantag från kravet att ange viktningen av tilldelningskriterierna i vederbörligen motiverade fall, som de måste kunna ange skälen för, när denna viktnings, särskilt på grund av upphandlingens komplicerade art, inte kan anges i förväg. I sådana fall bör de ange kriterierna i fallande prioritetsordning.

(96) Enligt artikel 11 i EUF-fördraget ska miljöskyddskrav integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling. I detta direktiv klargörs hur de upphandlande enheterna kan bidra till att skydda miljön och främja en hållbar utveckling, samtidigt som de sörjer för det bästa förhållandet mellan kvalitet och pris i sina kontrakt.

(97) När upphandlande enheter bedömer det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet bör de fastställa de ekonomiska kriterier och kvalitetskriterier som är kopplade till kontraktets föremålet för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande enhetens synvinkel. Dessa kriterier bör således möjliggöra en jämförande utvärdering av varje anbuds prestanda i förhållande till kontraktets föremålet, enligt definitionen i de tekniska specifikationerna. Beträffande det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet återfinns en icke uttömmande förteckning över möjliga tilldelningskriterier i detta direktiv. Upphandlande enheter bör uppmantras att välja tilldelningskriterier som ger dem möjlighet att erbjuda byggtreprenader, varor och tjänster av hög kvalitet som är optimalt lämpade för deras behov.

De tilldelningskriterier som väljs bör inte innebära att den upphandlande enheten ges obegränsad valfrihet, och de bör säkerställa möjligheten till verklig konkurrens och åtföljas av krav som gör det möjligt att effektivt kontrollera de upplysningar som lämnas av anbudsgivarna.

För att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska kunna fastställas bör beslut om tilldelning av kontrakt inte uteslutande grunda sig på andra kriterier än kostnaderna. Kvalitetskriterier bör därför åtföljas av ett kostnadskriterium som, beroende på vad den upphandlande enheten väljer, antingen kan avse priset eller kostnadseffektiviteten, exempelvis en beräkning av livscykelkostnaderna. Tilldelningskriterierna bör dock inte påverka tillämpningen av nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor.

(98) Om det föreligger nationella bestämmelser om fastställande av ersättning för vissa tjänster eller av fasta priser på vissa varor bör det klargöras att det fortfarande är möjligt att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av andra faktorer än enbart pris eller ersättning. Beroende på vilken tjänst eller vara det gäller kan sådana faktorer exempelvis inbegripa leverans- och betalningsvillkor, olika aspekter av eftermarknadservice (t.ex. omfattningen av rådgivnings- och ersättningstjänster) eller miljöaspekter eller sociala aspekter (t.ex. huruvida

böcker är tryckta på returpapper eller papper från hållbart timmer, huruvida kostnader tillskrivs externa miljöeffekter eller huruvida social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet har främjats). Med tanke på de många möjligheter som finns att bedöma förhållandet mellan kvalitet och pris på grundval av materiella kriterier bör man undvika att tillgripa lottdragning som den enda metoden för tilldelning av kontrakt.

(99) När kvaliteten på anställd personal är relevant för nivån på kontraktets fullgörande, bör upphandlande enheter också som ett tilldelningskriterium få använda arbetsorganisationen samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utsetts att fullgöra det berörda kontraktet, eftersom detta kan påverka kvaliteten på fullgörandet av kontraktet och därmed anbudets ekonomiska värde. Detta kan till exempel gälla kontrakt som avser intellektuella tjänster, såsom konsulttjänster eller arkitekttjänster. Upphandlande enheter som utnyttjar denna möjlighet bör med lämpliga avtalsrättsliga medel se till att den personal som utsetts att fullgöra kontraktet faktiskt uppfyller de angivna kvalitetsstandarderna och att sådana personer endast får ersättas med samtycke av den upphandlande enheten, som kontrollerar att de ersätts med personer på likvärdig kvalitetsnivå.

(100) Det är ytterst viktigt att fullt ut utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. I detta sammanhang bör det erinras om att offentlig upphandling kan användas för att driva på innovation, vilket är oerhört viktigt för den framtida tillväxten i Europa. Med hänsyn till de stora skillnaderna mellan olika sektorer och marknader är det dock inte lämpligt att fastställa allmänna obligatoriska krav för miljörelaterad, social och innovativ upphandling.

Unionslagstifaren har redan fastställt obligatoriska upphandlingskrav för att uppnå särskilda mål för vägtransportfordon (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG⁽¹⁾) och kontorsutrustning (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008⁽²⁾). Dessutom har man kommit mycket långt med utvecklingen av gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG av den 23 april 2009 om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon (EUT L 120, 15.5.2009, s. 5).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 106/2008 av den 15 januari 2008 om ett gemensamsprogram för energieffektivitetsmärkning av kontorsutrustning (EUT L 39, 13.2.2008, s. 1).

Det förefaller därför lämpligt att fortsätta på den vägen och låta sektorslagstifningen fastställa obligatoriska mål med hänsyn till den särskilda politiken för den berörda sektorn och de villkor som råder där, och att främja utvecklingen och användningen av europeiska metoder för beräkning av livscykelkostnader för att ytterligare underbygga användningen av offentlig upphandling till förmån för en hållbar tillväxt.

(101) Dessa sektorsspecifika åtgärder bör kompletteras av en anpassning av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG för att ge upphandlande enheter befogenhet att i sina upphandlingsstrategier eftersträva de mål som ställs upp i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla. Det bör således göras klart att de upphandlande enheterna, förutom vid en bedömning som görs utslutande på grundval av priset, får anlägga ett livscykelkostnadsperspektiv när de fastställer vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet och den lägsta kostnaden. Begreppet livscykelkostnad innefattar alla kostnader under livsCykelkostnaderna, varornas eller tjänsternas livscykel.

Med detta avses interna kostnader, t.ex. forskning som ska genomföras, utveckling, produktion, transport, användning, underhåll och bortscaffande av uttjänta varor, men det kan också omfatta kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter, t.ex. föroreningar som orsakas av utvinning av råmaterial som används i varan eller som beror på själva varan eller dess tillverkning, om de kan beräknas i ekonomiska termer och övervakas. De metoder som upphandlande enheter använder för att bedöma kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter bör fastställas i förhand på ett objektivt och icke-diskriminerande sätt och vara tillgängliga för alla berörda parter. Sådana metoder kan fastställas på nationell, regional eller lokal nivå, men för att undvika att skräddarsydda metoder leder till en snedvridning av konkurrensen bör de vara generella i den mening att de inte bör upprättas specifikt för ett visst offentligt upphandlingsförfarande. Gemensamma metoder bör utvecklas på unionsnivå för beräkning av livscykelkostnader för särskilda kategorier av varor eller tjänster. När sådana gemensamma metoder utvecklas bör deras användning göras obligatorisk.

Vidare bör det undersökas om det är genomförbart att inrätta en gemensam metod för beräkning av sociala livscykelkostnader med beaktande av befintliga metoder såsom riktlinjerna för bedömning av varors sociala livscykelkostnader (*Guidelines for Social Life Cycle Assessment of Products*), som antogs inom ramen för Förenta nationernas miljöprogram.

- (102) Dessutom bör de upphandlande enheterna, för att förbättra integreringen av sociala och miljörelaterade hänsyn i upphandlingsförfaranden, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt i fråga om de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det offentliga kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaffandet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocessen och dess villkor för byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att tillverkningen av köpta varor inte omfattar giftiga kemikalier, eller att de köpta tjänsterna tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner.

I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser leverans eller användning av rättvisemärkta varor vid fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. Villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta leverans, paketering och bortskaffande av varor, och, när det gäller byggtreprenad- och tjänstekontrakt, avfallsminimering eller resurseffektivitet.

Villkoret att det ska finnas en koppling till kontraktsföremålet utesluter dock kriterier och villkor som rör allmän företagspolicy, som inte kan anses vara en faktor som karakteriserar den specifika produktions- eller tillhandahållandeprocessen för de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas. Upphandlande enheter bör därför inte få kräva att anbudsgivarna ska ha fastställt en viss politik för företags sociala eller miljömässiga ansvar.

- (103) Det är synnerligen viktigt att tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt som avser de sociala aspekterna av produktionsprocessen rör de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. De bör dessutom tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, som det tolkas av Europeiska unionens domstol, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör således även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges

i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet.

Villkor för fullgörande av ett kontrakt kan också syfta till att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.

- (104) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i produktionsprocessen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att fullgöra kontraktet eller utbildning i de färdigheter som behövs för kontraktet i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för fullgörande av ett kontrakt, förutsatt att de avser de byggtreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under fullgörandet av det kontrakt som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande enheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.
- (105) Offentliga kontrakt bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens ekonomiska intressen, terroristbrott, penningtvätt eller finansiering av terrorism. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också leda till obligatorisk uteslutning på unionsnivå. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Detta kan exempelvis vara fallet när det snabbt behövs vaccin eller nödutrustning och detta endast kan köpas från en ekonomisk aktör för vilken ett av de obligatoriska skälen för uteslutning föreligger. Eftersom de upphandlande enheter som inte är upphandlande myndigheter kanske inte har tillgång till ovedersägliga bevis i ärendet, är det lämpligt att låta de upphandlande enheterna välja om kriterierna för uteslutning i direktiv 2014/24/EU ska tillämpas eller inte. Skyldigheten att tillämpa artikel 57.1 och 57.2 i direktiv 2014/24/EU bör därför begränsas till upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter.

(106) Upphandlande enheter bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de inte fullgör sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av ett offentligt kontrakt oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet.

Med tanke på att den upphandlande enheten kommer att ansvara för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör upphandlande enheter också ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter, inklusive skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. De bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare offentliga kontrakt eller kontrakt med andra upphandlande enheter har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, betydande brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.

Vid tillämpning av fakultativa skäl för uteslutning bör särskild uppmärksamhet ägnas åt proportionalitetsprincipen. Mindre allvarliga oegentligheter bör bara under exceptionella omständigheter leda till att en ekonomisk aktör utesluts. Upprepade fall av mindre allvarliga oegentligheter kan dock ge upphov till tvivel om en ekonomisk aktörs pålitlighet, vilket kan motivera att den utesluts.

(107) Om upphandlande enheter är skyldiga eller väljer att tillämpa sådana uteslutningskriterier bör de tillämpa direktiv 2014/24/EU i fråga om möjligheten att ekonomiska aktörer eventuellt vidtar efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas.

(108) Anbud som förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna kan vara baserade på antaganden eller praxis som är tekniskt, ekonomiskt eller rättsligt osunda. Om anbudsgivaren inte kan ge en tillfredsställande förklaring bör den upphandlande enheten ha rätt att förkasta anbudet. Detta agerande bör vara obligatoriskt i de fall då den upphandlande enheten har konstaterat att det onormalt låga pris eller de onormalt låga kostnader som föreslås beror på att tvingande unionsrätt eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten på social-, arbets- eller miljöområdet inte följs eller att bestämmelser i internationell arbetsrätt åsidosätts.

(109) I villkoren för fullgörandet av ett kontrakt fastställs specifika krav på kontraktets fullgörande. Till skillnad från tilldelningskriterier som ligger till grund för en jämförande utvärdering av anbudens kvalitet, är villkoren för fullgörande av ett kontrakt fasta objektiva krav som inte påverkar bedömningen av anbudet. Villkoren för fullgörandet av ett kontrakt bör vara förenliga med detta direktiv om de inte är direkt eller indirekt diskriminerande och om de är kopplade till kontraktets föremål, vilket inbegriper alla faktorer som direkt berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen. Här ingår villkor som rör fullgörande av kontraktet men inte krav som avser allmän företagspolicy.

(110) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna, inom ramen för deras ansvar och befogenheter, exempelvis yrkesinspektioner eller miljöförvaltningsmyndigheter.

Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta kommer att ge de upphandlande enheterna information om vem som är närvarande på byggsplatser där byggtreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastruktur eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande enheterna ansvarar eller över vilka de utövar direkt

tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger huvudentreprenören, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande enhet är skyldig att inkludera i samtliga upphandlingsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger huvudentreprenörer genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för efterlevnadskontroll av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätt, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet, genom att möjliggöra direktbetalning till underleverantörer eller genom att möjliggöra eller kräva att de upphandlande myndigheterna kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på huvudentreprenörer garanteras så att huvudentreprenören, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upphandlande myndigheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av huvudentreprenörer skulle vara obligatoriskt i sådana fall.

Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer.

- (111) Med tanke på pågående diskussioner om övergripande bestämmelser som reglerar förhållandet till tredjeländer när det gäller offentlig upphandling är det lämpligt att under en övergångsperiod bibehålla den ordning som är tillämplig på försörjningssektorn i enlighet med artiklarna 58 och 59 i direktiv 2004/17/EG. Dessa bestämmelser bör därför behållas utan ändringar, inbegripet bestämmelserna om antagande av genomförandeakter när företag från

EU har svårt att få tillräde till marknader i tredjeländer. Under dessa omständigheter bör de genomförandeakterna även i fortsättningen antas av rådet.

- (112) Det bör erinras om att rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71⁽¹⁾ är tillämplig vid beräkning av de tidsfrister som anges i detta direktiv.

- (113) Det är nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av ett kontrakt under dess fullgörande kräver ett nytt upphandlingsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett nytt upphandlingsförfarande krävs om väsentliga ändringar görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla viktiga kontraktsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet.

Ändringar av kontraktet som leder till mindre förändringar av kontraktsvärdet upp till ett visst värde bör alltid gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättlig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt upphandlingsförfarande inte krävs. Ändringar av kontraktet som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt upphandlingsförfarande måste genomföras i den mån som de uppfyller de relevanta villkoren i detta direktiv.

- (114) De upphandlande enheterna kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader, varor eller tjänster behövs; i sådana fall kan en ändring av det ursprungliga kontraktet utan ett nytt upphandlingsförfarande vara motiverad, i synnerhet om de kompletterande leveranserna syftar antingen till att delvis ersätta eller till att utöka befintliga tjänster, varor eller anläggningar, i de fall ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa materiel, byggentreprenader eller tjänster med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid användning och underhåll.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom) nr 1182/71 av den 3 juni 1971 om regler för bestämning av perioder, datum och frister (EGT – Svensk specialutgåva: Område 01 Volym 1 s. 71).

- (115) Upphandlande enheter kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade kontraktet, särskilt när fullgörandet av kontraktet sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att kontraktet ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt upphandlingsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande enheten har visat skälig omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde.

Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande upphandlingen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas ersätts med något annat eller genom att typen av upphandling förändras i grunden, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats.

- (116) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör, exempelvis om ett kontrakt avslutas på grund av brister i fullgörandet, utan att kontraktet konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som fullgör kontraktet bör dock, särskilt om kontraktet har tilldelats fler än ett företag, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av kontraktet, exempelvis rent interna omorganiseringar, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller insolvens. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya upphandlingsförfaranden för alla kontrakt som den anbudsgivaren fullgör.
- (117) Upphandlande enheter bör genom ändringsklausuler eller optioner i de enskilda kontrakten kunna föreskriva en möjlighet att införa ändringar, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter kan föreskrivas i det ursprungliga kontraktet. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller säkerställa att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollen ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av kontraktet som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har uppstått vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att kontrakten exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.
- (118) Upphandlande enheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att offentliga kontrakt avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer unionsrätten på området offentlig upphandling ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att de upphandlande enheterna enligt de villkor som fastställs i nationell rätt har möjlighet att avsluta ett offentligt kontrakt under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.
- (119) Resultaten av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 27 juni 2011 med titeln *Utvärderingen av effekterna av och effekterna hos EU:s lagstiftning om offentlig upphandling* tydde på att det undantag som gjorts för vissa tjänster för vilka direktiv 2004/17/EG inte tillämpas fullt ut borde ses över. Följaktligen bör tillämpningen av det här direktivet utsträckas till att gälla fullt ut för en rad tjänster.
- (120) Vissa kategorier av tjänster har på grund av sin natur fortfarande en begränsad gränsöverskridande dimension, nämligen de tjänster som kallas personliga tjänster, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Särskilda bestämmelser bör därför införas för kontrakt för dessa tjänster med ett högre tröskelvärde än det som tillämpas på andra tjänster.
- Personliga tjänster till värden under detta tröskelvärde brukar inte vara av intresse för leverantörer från andra medlemsstater i samband med upphandling inom dessa sektorer, annat än om det finns konkreta indikationer på motsatsen, till exempel unionsfinansiering av gränsöverskridande projekt.

Kontrakt för personliga tjänster över detta tröskelvärde bör vara öppna på unionsnivå. Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta krav har beaktats i bestämmelserna i detta direktiv och det föreskrivs endast att vissa grundprinciper om öppenhet och likabehandling ska iakttas och att upphandlande enheter ska kunna tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis kriterierna i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som offentliggjorts av kommittén för socialt skydd. Vid fastställande av de förfaranden som ska användas för tilldelning av kontrakt för personliga tjänster bör medlemsstaterna beakta artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26. Medlemsstaterna bör i detta sammanhang också sträva efter att fullfölja målen om att förenkla och lätta den administrativa bördan för upphandlande enheter och ekonomiska aktörer. Det bör klargöras att man härvid också kan behöva återoppta regler som är tillämpliga på tjänstekontrakt som inte omfattas av de särskilda bestämmelserna.

Medlemsstaterna eller de upphandlande enheterna har fortfarande frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av offentliga kontrakt, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licenser eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de villkor som den upphandlande enheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att ett sådant system tryggar en tillräcklig annonsering och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.

- (121) På samma sätt brukar hotell- och restaurangtjänster endast erbjudas av aktörer som är etablerade på den specifika platsen för leveransen av dessa tjänster och de har därför också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR. Större kontrakt som avser hotell- och restaurangtjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, såsom resebyråer och andra mellanhänder, även över gränserna.
- (122) På samma sätt avser vissa juridiska tjänster frågor som gäller uteslutande nationell rätt och de brukar därför endast erbjudas av aktörer etablerade i den berörda medlemsstaten och har följaktligen också en begränsad gränsöverskridande dimension. De bör därför endast omfattas

av det enklare systemet från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR. Större kontrakt som avser juridiska tjänster och vars värde överskrider detta tröskelvärde kan vara av intresse för olika ekonomiska aktörer, t.ex. internationella advokatbyråer, även över gränserna, särskilt om de berör juridiska frågor som uppstår till följd av eller mot bakgrund av unionsrätten eller annan internationell rätt, eller som berör fler än ett land.

- (123) Erfarenheten har visat att ett antal andra tjänster, t.ex. räddningstjänster, brandsläckning och fängelsestjänster, vanligtvis bara ger upphov till gränsöverskridande intresse när de genom ett tillräckligt högt värde når en kritisk massa. I den mån de inte är undantagna från detta direktivs tillämpningsområde bör de omfattas av det enklare systemet. I den utsträckning tillhandahållandet faktiskt grundas på kontrakt skulle andra kategorier av tjänster, t.ex. undersöknings- och säkerhetstjänster, vanligtvis endast ge upphov till ett gränsöverskridande intresse från och med ett tröskelvärde på 1 000 000 EUR och de bör följaktligen endast då omfattas av det enklare systemet.
- (124) För att söra för kontinuitet i offentliga tjänster bör detta direktiv tillåta att deltagande i upphandlingsförfaranden för vissa tjänster på områdena för hälsovårdstjänster samt sociala tjänster och kulturella tjänster kan förbehållas organisationer på grundval av personalens ägande eller aktiva deltagande i förvaltningen, och befintliga organisationer såsom kooperativ, när det gäller att delta i tillhandahållandet av dessa tjänster till slutanvändarna. Denna bestämmelses tillämpningsområde begränsar sig uteslutande till vissa hälsovårdstjänster, sociala tjänster och närbesläktade tjänster, vissa utbildningstjänster, bibliotekstjänster, arkivtjänster, museitjänster och andra kulturella tjänster, idrottstjänster, och tjänster för privata hushåll, och är inte avsett att täcka något av de undantag som annars föreskrivs i detta direktiv. Sådana tjänster bör endast omfattas av det enklare systemet.
- (125) Det är lämpligt att identifiera dessa tjänster genom att hänvisa till specifika poster i den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (CPV) som antagits genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002⁽¹⁾, en hierarkiskt uppställd nomenklatur indelad i huvudgrupper, grupper, undergrupper, kategorier och underkategorier. För att undvika rättsosäkerhet bör det klargöras att hänvisning till en huvudgrupp inte implicit innebär en hänvisning till underavdelningar. En sådan heltäckande hänvisning bör i stället göras explicit genom att alla relevanta poster nämns, där så är lämpligt som ett intervall av koder.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

(126) Projekttävlingar har av tradition främst kommit till användning vid stads- och landsbygdsplanering, arkitektur, formgivningsteknik och databehandling. Det bör dock erinras om att dessa flexibla instrument också kan utnyttjas för andra ändamål och att det kan föreskrivas att därpå följande tjänstekontrakt ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna i en projekttävling genom ett förhandlat förfarande utan föregående meddelande om upphandling.

(127) Utvärderingar har visat att det ännu finns ett avsevärt utrymme för förbättringar i tillämpningen av unionens regler för offentlig upphandling. För att uppnå en mer effektiv och konsekvent tillämpning av reglerna är det viktigt att få en bra översikt över eventuella strukturella problem och allmänna mönster inom nationell upphandlingspolicy så att eventuella problem ska kunna angripas på ett mer målinriktat sätt. Denna översikt bör åstadkommas genom lämplig övervakning vars resultat bör publiceras regelbundet för att möjliggöra en välunderbyggd debatt om eventuella förbättringar av upphandlingsregler och praxis. Genom att skaffa sig en sådan bra översikt kan man också få insikt i tillämpningen av reglerna för offentlig upphandling inom ramen för genomförandet av projekt som medfinansieras av unionen. Medlemsstaterna bör själva få besluta hur och av vem denna övervakning ska genomföras i praktiken; därvid bör de också själva få bestämma om övervakningen ska bygga på en stickprovsbaserad efterhandskontroll eller en systematisk förhandskontroll av de offentliga upphandlingsförfaranden som avses i detta direktiv. Det bör vara möjligt att lägga fram eventuella problem för rätt organ; detta bör inte nödvändigtvis innebära att de som utfört övervakningen har självständig talerätt i domstolar och tribunaler.

Bättre vägledning, information och stöd till upphandlande enheter och ekonomiska aktörer kan också i hög grad bidra till att öka den offentliga upphandlingens effektivitet genom ökad kunskap, rättsäkerhet och professionalisering av upphandlingsmetoderna. Sådan vägledning bör göras tillgänglig för upphandlande enheter och ekonomiska aktörer närhelst det verkar behövas för att förbättra en korrekt tillämpning av reglerna. Den vägledning som ska ges kan omfatta allt som är relevant för offentlig upphandling, exempelvis planering av anskaffningar, organisering av förfaranden, val av tekniker och instrument samt god praxis vid genomförandet av förfarandena. När det gäller rättsliga frågor bör vägledningen inte nödvändigtvis innebära en fullständig rättslig analys av berörda frågor, utan kan begränsas till ett allmänt omnämnande av vad som bör beaktas vid en senare detaljerad analys av frågorna, till exempel genom att

det hänvisas till rättspraxis som kan vara relevant eller till ansynningar eller andra källor där den specifika frågan har behandlats.

(128) Enligt direktiv 92/13/EEG ska vissa prövningsförfaranden vara tillgängliga, åtminstone för var och en som har eller har haft intresse av att få ingå ett visst avtal och som har lidit skada eller riskerar att lida skada till följd av en påstådd överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna unionsrätt. Dessa prövningsförfaranden bör inte påverkas av det här direktivet. Medborgare, berörda parter, vare sig de är organiserade eller inte, och andra personer eller organ som inte har tillgång till prövningsförfaranden enligt direktiv 92/13/EEG har emellertid som skattebetalare ett legitimt intresse av att det finns sunda upphandlingsförfaranden. De bör därför ges möjlighet att på annat sätt än genom prövningssystemet enligt direktiv 92/13/EEG och utan att det innebär att de nödvändigtvis ges talerätt i domstol, påtala eventuella överträdelser av det här direktivet till behörig myndighet eller struktur. För att undvika dubbelarbete inom befintliga myndigheter eller strukturer bör medlemsstaterna kunna föreskriva en möjlighet att vända sig till allmänna tillsynsmyndigheter eller tillsynsstrukturer, sektoriella tillsynsorgan, kommunala tillsynsmyndigheter, konkurrensmyndigheter, ombudsmannen eller nationella revisionsmyndigheter.

(129) För att det till fullo ska gå att utnyttja de möjligheter som offentlig upphandling ger att uppnå målen i Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, kommer även miljörelaterad, social och innovativ upphandling att behöva spela en roll. Det är därför viktigt att skaffa sig en översikt över utvecklingen när det gäller strategisk upphandling så att det går att få en välgrundad uppfattning om de allmänna trenderna på övergripande nivå på detta område. Alla redan utarbetade, lämpliga rapporter kan självfallet också användas i detta sammanhang.

(130) Med tanke på små och medelstora företags potential att skapa arbetstillfällen, tillväxt och innovation är det viktigt att uppmuntra deras deltagande i offentlig upphandling, både genom lämpliga bestämmelser i detta direktiv och genom initiativ på nationell nivå. De nya bestämmelserna i detta direktiv bör bidra till att höja resultatnivån, dvs. den andel av tilldelade kontrakt totala värde som små och medelstora företag står för. Det är inte lämpligt att fastställa obligatoriska resultatnivåer, men nationella initiativ för att öka små och medelstora företags deltagande bör noga följas med tanke på hur viktigt det är.

- (131) En rad förfaranden och arbetsmetoder har redan inrättats till följd av kommissionens kommunikation och kontakter med medlemsstater, såsom kommunikation och kontakter i samband med förfarandena i artiklarna 258 och 260 i EUF-fördraget – problemlösningsnätverket för den inre marknaden (Solvit) och EU Pilot – som inte ändras i och med detta direktiv. De bör dock kompletteras genom att det i varje medlemsstat utnämns en enda kontaktpunkt för samarbetet med kommissionen, som ensam skulle fungera som kontaktpunkt i frågor som rör offentlig upphandling i den berörda medlemsstaten. Denna funktion kan utföras av personer eller strukturer som redan är i regelbunden kontakt med kommissionen i frågor som avser offentlig upphandling, exempelvis nationella kontaktpunkter, ledamöter i rådgivande kommittén för offentlig upphandling, medlemmar i upphandlingsnätverket eller nationella samordnande instanser.
- (132) Spårbarhet och öppenhet i beslutsfattandet i upphandlingsförfarandena är av avgörande betydelse för att man ska kunna säkerställa att sunda förfaranden används, vilket även inbegriper effektiv bekämpning av korruption och bedrägeri. Upphandlande myndigheter bör därmed behålla kopior av ingångna kontrakt av högt värde, så att de kan ge berörda parter tillgång till dessa dokument i enlighet med tillämpliga regler om tillgång till handlingar. Dessutom bör viktiga delar av och beslut inom enskilda upphandlingsförfaranden dokumenteras av upphandlande enheter i en upphandlingsrapport. För att undvika administrativ börda bör det, när så är möjligt, vara tillåtet att i upphandlingsrapporten hänvisa till information som redan finns i relevant meddelande om tilldelning av kontrakt. Det elektroniska systemet för publicering av dessa meddelanden, som administreras av kommissionen, bör även förbättras så att datainmatningen förenklas samtidigt som det blir lättare att ta ut övergripande rapporter och överföra data mellan olika system.
- (133) För att förenkla administrationen och minska medlemsstaternas arbetsbelastning bör kommissionen med jämna mellanrum granska huruvida informationen i de meddelanden som offentliggörs i samband med offentliga upphandlingsförfaranden är av tillräckligt hög kvalitet och tillräckligt komplett för att kommissionen ska kunna ta fram den statistik som medlemsstaterna annars skulle ha överlämnat.
- (134) Effektivt administrativt samarbete är en nödvändighet för det informationsutbyte som krävs för att genomföra tilldelningsförfarandet i gränsöverskridande situationer, särskilt för att verifiera skälen för uteslutning och valet av urvalskriter och tillämpningen av kvalitets- och miljöstandarderna. Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012⁽¹⁾, kan vara ett användbart elektroniskt medel för att underlätta och stärka det administrativa samarbetet och hantera informationsutbytet på grundval av enkla och enhetliga förfaranden över språkgränserna. Ett pilotprojekt bör därför inledas så snart som möjligt för att testa om det är lämpligt att utvidga IMI till att omfatta informationsutbyte enligt detta direktiv.
- (135) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på en rad icke-väsentliga bestämmelser i direktivet. På grund av behovet av att iakta internationella överenskommelser bör kommissionen ges befogenhet att ändra den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärdena samt att regelbundet se över själva tröskelvärdena; hänvisningarna till den gemensamma upphandlingsordlistan (CPV) kan komma att ändras till följd av ändringar på unionsnivå och dessa ändringar bör avspeglas i detta direktiv; de tekniska uppgifterna och egenskaper hos anordningar för elektronisk mottagning bör hållas uppdaterade med den tekniska utvecklingen; därför är det också nödvändigt att ge kommissionen befogenhet att fastställa obligatoriska tekniska standarder för elektronisk kommunikation som ska se till att tekniska format, processer och meddelandetjänster i upphandlingsförfaranden som genomförs med elektroniska medel är driftskompatibla med hänsyn till den tekniska utvecklingen; kommissionen bör också ges befogenhet att anpassa de förteckningar över unionens lagstiftningsakter om gemensamma metoder för beräkning av livscykelkostnader; den förteckning över internationella sociala och miljörelaterade konventioner och den förteckning över unionens lagstiftning och vars genomförande skapar en presumtion om fritt tillträde till en viss marknad samt den bilaga II, som innehåller en förteckning över rättsakter som ska beaktas vid utvärderingen av om det finns särskilda rättigheter eller ensamrätt, bör snabbt anpassas för att införliva åtgärder som antagits på sektorsnivå. För att tillgodose detta behov bör kommissionen ges befogenhet att hålla förteckningarna aktuella. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

(136) Vid tillämpningen av detta direktiv bör kommissionen samråda med lämpliga expertgrupper på området e-upphandling, varvid en balanserad sammansättning av de viktigaste intressegrupperna bör tryggas.

(137) I syfte att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen ges genomförandebefogenheter när det gäller förfarandet för att sända och offentliggöra de uppgifter som avses i bilaga IX och förfarandena för att utarbeta och överföra meddelanden, standardformulären för offentliggörande av meddelanden och ett standardformulär för egen försäkran. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁾.

(138) Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandeakterna avseende standardformulär för offentliggörande av meddelanden om upphandling, som inte har några konsekvenser från finansiell synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och ska underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.

Vidare bör beslut som fastställer om en viss verksamhet är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde antas på ett sådant sätt att det säkerställer enhetliga villkor för genomförandet av denna bestämmelse. Kommissionen bör därför ges genomförandebefogenheter även för detaljerade bestämmelser för genomförandet av det förfarande som föreskrivs i artikel 35 och för fastställandet av om artikel 34 är tillämplig samt för själva genomförandeakterna. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med förordning (EU) nr 182/2011. Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av dessa genomförandeakter.

(139) Kommissionen bör se över de effekter som tillämpningen av tröskelvärdena har på den inre marknaden och rapportera om detta till Europaparlamentet och rådet. I sam-

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

band med detta bör den beakta sådana faktorer som nivån på den gränsöverskridande upphandlingen, små och medelstora företags deltagande, transaktionskostnader och avvägningen mellan kostnaderna och nyttan.

I enlighet med artikel XXII.7 i WTO-avtalet ska det avtalet bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också nivån på tröskelvärdena granskas med beaktande av effekterna av inflationen mot bakgrund av en lång tidsperiod utan ändringar av WTO-avtalets tröskelvärden; om tröskelvärdet skulle ändras som en följd av detta bör kommissionen i förekommande fall anta ett förslag till rättsakt om ändring av de tröskelvärden som anges i detta direktiv.

(140) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa offentliga upphandlingsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen anta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

(141) Direktiv 2004/17/EG bör upphävas.

(142) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

- AVDELNING I: TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER
- KAPITEL I: Syfte och definitioner
- Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde
- Artikel 2: Definitioner
- Artikel 3: Upphandlande myndigheter
- Artikel 4: Upphandlande enheter
- Artikel 5: Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet
- Artikel 6: Upphandling som omfattar flera verksamheter
- KAPITEL II: Verksamheter
- Artikel 7: Gemensamma bestämmelser
- Artikel 8: Gas och värme
- Artikel 9: El
- Artikel 10: Vatten
- Artikel 11: Transporttjänster
- Artikel 12: Hamnar och flygplatser
- Artikel 13: Posttjänster
- Artikel 14: Utvinning av olja och gas samt prospektering efter eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen
- KAPITEL III: Materiellt tillämpningsområde
- AVSNITT 1: TRÖSKELVÄRDEN
- Artikel 15: Tröskelvärden
- Artikel 16: Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling
- Artikel 17: Revidering av tröskelvärdena
- AVSNITT 2: UNDANTAGNA KONTRAKT OCH PROJEKTTÄVLINGAR – särskilda bestämmelser för upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter
- Underavsnitt 1: Undantag som gäller alla upphandlande enheter och särskilda undantag för vatten- och energisektorerna
- Artikel 18: Kontrakt som tilldelas för återförsäljning eller uthyrning till tredje man
- Artikel 19: Kontrakt och projekttävlingar som tilldelas eller organiseras för annat än utövandet av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövandet av sådan verksamhet i ett tredjeland

Artikel 20:	Tilldelning av kontrakt och anordnande av projekttävlingar i enlighet med internationella regler
Artikel 21:	Särskilda undantag för tjänstekontrakt
Artikel 22:	Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt
Artikel 23:	Kontrakt tilldelade av vissa upphandlande enheter för anskaffning av vatten och leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion
Underavsnitt 2:	Upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter
Artikel 24:	Försvar och säkerhet
Artikel 25:	Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter
Artikel 26:	Upphandling som omfattar flera verksamheter och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter
Artikel 27:	Kontrakt och projekttävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler
Underavsnitt 3:	Särskilda relationer (samarbete, anknutna företag och samriskföretag)
Artikel 28:	Kontrakt mellan upphandlande myndigheter
Artikel 29:	Kontrakt som tilldelas anknutna företag
Artikel 30:	Kontrakt som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag
Artikel 31:	Anmälan av upplysningar
Underavsnitt 4:	Särskilda situationer
Artikel 32:	Forsknings- och utvecklingstjänster
Artikel 33:	Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser
Underavsnitt 5:	Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta och tillhörande förfaranderegler
Artikel 34:	Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta
Artikel 35:	Förfarande för att fastställa om artikel 34 är tillämplig
KAPITEL IV:	Allmänna principer
Artikel 36:	Principer för upphandling
Artikel 37:	Ekonomiska aktörer
Artikel 38:	Reserverade kontrakt
Artikel 39:	Sekretess
Artikel 40:	Regler för kommunikation

Artikel 41:	Nomenklatur
Artikel 42:	Intressekonflikter
AVDELNING II:	BESTÄMMELSER OM UPPHANDLING
KAPITEL I:	Förfaranden
Artikel 43:	Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal
Artikel 44:	Val av förfaranden
Artikel 45:	Öppet förfarande
Artikel 46:	Selektivt förfarande
Artikel 47:	Förhandlat förfarande med föregående anbudsinfördran
Artikel 48:	Konkurrenspräglad dialog
Artikel 49:	Innovationspartnerskap
Artikel 50:	Användning av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfördran
KAPITEL II:	Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling
Artikel 51:	Ramavtal
Artikel 52:	Dynamiska inköpssystem
Artikel 53:	Elektroniska auktioner
Artikel 54:	Elektroniska kataloger
Artikel 55:	Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler
Artikel 56:	Tillfällig gemensam upphandling
Artikel 57:	Upphandling med deltagande av upphandlande enheter från olika medlemsstater
KAPITEL III:	Upphandlingsförfarandets gång
AVSNITT 1:	FÖRBEREDELSE
Artikel 58:	Preliminära marknadsundersökningar
Artikel 59:	Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande
Artikel 60:	Tekniska specifikationer
Artikel 61:	Märken
Artikel 62:	Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

Artikel 63:	Tillhandahållande av tekniska specifikationer
Artikel 64:	Alternativa anbud
Artikel 65:	Uppdelning av kontrakt i delar
Artikel 66:	Fastställande av tidsfrister
AVSNITT 2:	OFFENTLIGGÖRANDE OCH ÖPPENHET
Artikel 67:	Förhandsmeddelanden
Artikel 68:	Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem
Artikel 69:	Meddelanden om upphandling
Artikel 70:	Meddelanden om kontraktstilldelning
Artikel 71:	Utformning och offentliggörande av meddelanden
Artikel 72:	Offentliggörande på nationell nivå
Artikel 73:	Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument
Artikel 74:	Inbjudan till anbudssökande
Artikel 75:	Information till kvalificeringssökande, anbudssökande och anbudsgivare
AVSNITT 3:	VAL AV DELTAGARE OCH TILLDELNING AV KONTRAKT
Artikel 76:	Allmänna principer
Underavsnitt 1:	Kvalificering och urvalsbedömning
Artikel 77:	Kvalificeringssystem
Artikel 78:	Kvalitativa urvalskriterier
Artikel 79:	Utnyttjande av andra enheters kapacitet
Artikel 80:	Tillämpning av skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU
Artikel 81:	Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder
Underavsnitt 2:	Kontraktstilldelning
Artikel 82:	Tilldelningskriterier
Artikel 83:	Livscykelkostnader
Artikel 84:	Onormalt låga anbud
AVSNITT 4:	ANBUD SOM OMFATTAR VAROR MED URSPRUNG I TREDJELAND OCH FÖRHÅLLET TILL TREDJELAND

Artikel 85:	Anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeland
Artikel 86:	Förbindelserna med tredjeländer när det gäller kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster
KAPITEL IV:	Fullgörande av kontrakt
Artikel 87:	Villkor för fullgörande av kontrakt
Artikel 88:	Anlitande av underleverantör
Artikel 89:	Ändring av kontrakt under löptiden
Artikel 90:	Uppsägning av kontrakt
AVDELNING III:	SÄRSKILDA UPPHANDLINGSYSTEM
KAPITEL I:	Sociala tjänster och andra särskilda tjänster
Artikel 91:	Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster
Artikel 92:	Offentliggörande av meddelanden
Artikel 93:	Principer för tilldelning av kontrakt
Artikel 94:	Reserverade kontrakt för vissa tjänster
KAPITEL II:	Regler om projektävlingar
Artikel 95:	Tillämpningsområde
Artikel 96:	Meddelanden
Artikel 97:	Anordnande av projektävlingar, val av deltagare och jury
Artikel 98:	Juryns beslut
AVDELNING IV:	STYRNING
Artikel 99:	Genomförande
Artikel 100:	Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt
Artikel 101:	Nationell rapportering och statistiska uppgifter
Artikel 102:	Administrativt samarbete
AVDELNING V:	DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER
Artikel 103:	Utövande av delegeringen
Artikel 104:	Skyndsamt förfarande
Artikel 105:	Kommittéförfarande
Artikel 106:	Införlivande och övergångsbestämmelser
Artikel 107:	Upphävande
Artikel 108:	Översyn
Artikel 109:	Ikraftträdande
Artikel 110:	Adressater

BILAGOR	
BILAGA I:	Förteckning över verksamheter som omfattas av artikel 2.2 a
BILAGA II:	Förteckning över unionsrättsakter som avses i artikel 4.3
BILAGA III:	Förteckning över unionsrättsakter som avses i artikel 34.3
BILAGA IV:	Tidsfrister för antagande av de genomförandeakter som avses i artikel 35
BILAGA V:	Krav på verktyg och utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer i projekttävlingarna
BILAGA VI Del A:	Information som ska finnas i förhandsmeddelanden (i enlighet med artikel 67)
BILAGA VI Del B:	Information som ska finnas i meddelanden om offentliggörande av ett förhandsmeddelande på en upphandlarprofil som inte används som anbudsinfordran (i enlighet med artikel 67.1)
BILAGA VII:	Information som ska finnas i upphandlingsdokumenten avseende elektroniska auktioner (artikel 53.4)
BILAGA VIII:	Definition av vissa tekniska specifikationer
BILAGA IX:	Offentliggörande
BILAGA X:	Information som ska finnas i meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem (i enlighet med artiklarna 44.4 b och 68)
BILAGA XI:	Information som ska finnas i meddelanden om upphandling (i enlighet med artikel 69)
BILAGA XII:	Information som ska finnas i meddelanden om tilldelning av kontrakt (i enlighet med artikel 70)
BILAGA XIII:	Innehåll i de inbjudningar att lämna anbud, delta i dialogen, förhandla eller bekräfta intresse som föreskrivs i artikel 74
BILAGA XIV:	Förteckning över internationella sociala eller miljörelaterade konventioner som avses i artikel 36.2
BILAGA XV:	Förteckning över de unionsrättsakter som avses i artikel 83.3
BILAGA XVI:	Information som ska finnas i meddelanden om ändringar av ett kontrakt under dess löptid (i enlighet med artikel 89.1)
BILAGA XVII:	Tjänster som avses i artikel 91
BILAGA XVIII:	Information som ska finnas i meddelanden om kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster (i enlighet med artikel 92)
BILAGA XIX:	Information som ska finnas i meddelanden om projekttävlingar (i enlighet med artikel 96.1)
BILAGA XX:	Information som ska finnas i meddelanden om resultaten av projekttävlingar (i enlighet med artikel 96.1)
BILAGA XXI:	Jämförelsetabell

AVDELNING I

TILLÄMPNINGSOMRÅDE, DEFINITIONER OCH ALLMÄNNA PRINCIPER

KAPITEL I

Syfte och definitioner

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfaranden för upphandlande enheter med avseende på kontrakt samt projekttävlingar, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 15.

2. Med upphandling avses i detta direktiv en eller flera upphandlande enheters anskaffning genom varu-, byggtreprenad- eller tjänstekontrakt av byggtreprenader, varor eller tjänster från ekonomiska aktörer som utvalts av dessa upphandlande enheter, förutsatt att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna är avsedda för utövande av någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14.

3. Detta direktiv ska tillämpas om inte annat följer av artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv påverkar inte heller myndigheters beslut om huruvida, hur och i vilken omfattning de önskar utöva offentliga funktioner själva, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26.

5. Detta direktiv påverkar inte hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

6. Icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse ska inte omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *varu-, byggtreprenad- och tjänstekontrakt*: skriftliga kontrakt med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera ekonomiska aktörer och som avser utförande av byggtreprenad, leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster.
2. *byggtreprenadkontrakt*: kontrakt som avser något av följande:
 - a) Utförande eller projektering och utförande av byggtreprenader för sådana verksamheter som omfattas av bilaga I.
 - b) Utförande, eller både projektering och utförande, av ett byggnadsverk.
 - c) Realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som motsvarar de krav som anges av den upphandlande enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.
3. *byggnadsverk*: ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en teknisk eller ekonomisk funktion.
4. *varukontrakt*: kontrakt som avser köp, leasing, hyra eller hyrköp – med eller utan köpoption – av varor. Ett varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.
5. *tjänstekontrakt*: kontrakt som avser tillhandahållandet av andra tjänster än de som avses i punkt 2.
6. *ekonomisk aktör*: varje fysisk eller juridisk person, upphandlande enhet eller grupp av sådana personer och/eller enheter, inbegripet tillfälliga företagssammanslutningar, som erbjuder sig att utföra byggtreprenader och/eller ett byggnadsverk, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.
7. *anbudsgivare*: en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.
8. *anbudssökande*: en ekonomisk aktör som har ansökt om att få eller inbjudits att lämna anbud vid ett selektivt eller förhandlat förfarande, i en konkurrenspräglad dialog eller i ett innovationspartnerskap.

9. *upphandlingsdokument*: alla dokument som utarbetas av den upphandlande enheten eller som den upphandlande enheten hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen eller förfarandet, inbegripet meddelanden om upphandling, förhandsmeddelanden eller meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem, om sådana används som anbudsinfördran, tekniska specifikationer, det beskrivande dokumentet, förslag till kontraktsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande dokument.
10. *centraliserad inköpsverksamhet*: verksamhet som bedrivs stadigvarande i någon av följande former:
- Anskaffning av varor och/eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter.
 - Tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande enheter.
11. *stödverksamhet för inköp*: verksamheter för tillhandahållande av stöd för inköp, särskilt i följande former:
- Teknisk infrastruktur som gör det möjligt för upphandlande enheter att tilldela offentliga kontrakt eller ingå ramavtal för byggentreprenader, varor eller tjänster.
 - Rådgivning om genomförande eller utformning av upphandlingsförfaranden.
 - Förberedande och administration av upphandlingsförfaranden på den upphandlande enhetens vägnar och för denna.
12. *inköpscentral*: en upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 4.1 i det här direktivet eller en upphandlande myndighet i den mening som avses i artikel 2.1 i direktiv 2014/24/EU som tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet och eventuellt också stödverksamhet för inköp.
- Upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet ska betraktas som upphandling i samband med utövandet av en verksamhet av den typ som beskrivs i artiklarna 8–14. Artikel 18 ska inte tillämpas på upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet.
13. *leverantör av upphandlingstjänster*: ett offentligt eller privat organ som erbjuder stödverksamhet för inköp på marknaden.
14. *skriftlig*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som går att överföra eller lagra med elektroniska medel.
15. *elektroniska medel*: elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovåg, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.
16. *livscykel*: alla på varandra följande och/eller inbördes sammankopplade skeden, inklusive forskning och utveckling som ska genomföras, produktion, handel och dess villkor, transport, användning och underhåll, som ingår i livslängden för en vara eller ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av en tjänst, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaftande, sanering och tjänstens eller användningens slut.
17. *projekttävling*: förfarande på främst sådana områden som fysisk planering, arkitekt- och ingenjörstjänster eller databehandling som innebär att den upphandlande enheten får en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag i en tävling med eller utan priser.
18. *innovation*: genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsutmaningar eller stödja Europa 2020-strategin för smart och hållbar tillväxt för alla.
19. *märke*: alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.
20. *märkeskrav*: de krav som ska uppfyllas av byggentreprenader, varor, tjänster eller processer eller berörda förfaranden för att det berörda märket ska få användas.

Artikel 3

Upphandlande myndigheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande myndigheter* statliga, regionala eller lokala myndigheter och offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana organ.

2. *Regionala myndigheter* inbegriper alla myndigheter i de administrativa enheter som anges i en icke uttömmande förteckning i kategorierna Nuts 1 och Nuts 2 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003⁽¹⁾.

3. *Lokala myndigheter* omfattar alla myndigheter för administrativa enheter som anges i kategori Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

4. Med *offentligrättsliga organ* menas varje organ som har samtliga följande egenskaper:

a) De har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.

b) De är juridiska personer.

c) De finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under administrativ tillsyn av sådana myndigheter eller organ; eller de har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ.

Artikel 4

Upphandlande enheter

1. Detta direktiv ska tillämpas på upphandlande enheter som

a) är upphandlande myndigheter eller offentliga företag och som bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14,

b) om de inte är upphandlande myndigheter eller offentliga företag, bedriver någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 eller någon kombination av dessa, och vilkas verksamhet bygger på särskilda rättigheter eller ensamrätt, som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

2. Med *offentligt företag* menas varje företag över vilket en upphandlande myndighet kan utöva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande till följd av ägarförhållande, finansiellt deltagande eller de regler som styr företaget.

De upphandlande myndigheterna ska anses utöva bestämmande inflytande i följande fall när dessa myndigheter, direkt eller indirekt

a) äger större delen av företagets tecknade kapital,

b) kontrollerar majoriteten av de rösträtter som är knutna till företagets emitterade aktier, eller

c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

3. I denna artikel avses med *särskild rättighet eller ensamrätt* en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat enligt lag eller annan författning, som begränsar utövandet av någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8–14 till en eller flera enheter och som väsentligt påverkar andra enheters möjligheter att bedriva sådan verksamhet.

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätt i den mening som avses i första stycket.

Sådana förfaranden innefattar

a) upphandlingsförfaranden med föregående meddelande om upphandling i enlighet med direktiv 2014/24/EU, direktiv 2009/81/EG, direktiv 2014/23/EU eller detta direktiv, och

b) förfaranden i enlighet med andra unionsrättsakter som förtecknas i bilaga II och säkerställer tillräcklig föregående öppenhet i samband med beviljande av tillstånd på grundval av objektiva kriterier.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 med avseende på ändring av förteckningen över unionsrättsakter i bilaga II om ändringarna visar sig vara nödvändiga på grund av att nya rättsakter antagits eller att sådana rättsakter upphävts eller ändrats.

Artikel 5

Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet

1. Punkt 2 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser olika typer av upphandlingar som alla omfattas av detta direktiv.

Punkterna 3–5 ska tillämpas på blandade kontrakt som avser upphandlingar som omfattas av detta direktiv och upphandlingar som omfattas av andra rättsregler.

2. Kontrakt som avser två eller flera slag av upphandling (byggentreprenader, tjänster eller varor) ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av upphandling som karakteriserar huvudföremålet för den berörda upphandlingen.

För blandade kontrakt bestående delvis av tjänster i den mening som avses i avdelning III kapitel I och delvis av andra tjänster, eller blandade kontrakt bestående delvis av tjänster och delvis av varor, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkt 4 tillämpas. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 5 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska artikel 25 i det här direktivet tillämpas.

4. De upphandlande enheterna får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt när det gäller kontrakt som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling som inte omfattas av detta direktiv. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av artikel 25, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet av de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

För blandade kontrakt bestående av varu-, byggentreprenads- och tjänstekontrakt och av koncessioner ska det blandade

kontraktet tilldelas i enlighet med detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet av den del av kontraktet som utgör ett kontrakt som omfattas av detta direktiv, som beräknats i enlighet med artikel 16, uppgår till minst det relevanta tröskelvärdet som anges i artikel 15.

5. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

Artikel 6

Upphandling som omfattar flera verksamheter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika separata kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 5 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska punkterna 2 och 3 i denna artikel, tillämpas. Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska emellertid artikel 26 i det här direktivet tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får dock inte fattas i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller, i tillämpliga fall, direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU.

2. För ett kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter ska de bestämmelser gälla som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

3. Vad gäller kontrakt där det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet kontraktet främst avser, ska de tillämpliga bestämmelserna fastställas i enlighet med leden a, b och c:

a) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med direktiv 2014/24/EU om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv, och övriga verksamheter av det ovan nämnda direktiv 2014/24/EU.

b) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter av direktivet 2014/23/EU.

c) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter varken omfattas av detta direktiv eller direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU.

KAPITEL II

Verksamheter

Artikel 7

Gemensamma bestämmelser

Vid tillämpning av artiklarna 8, 9 och 10 avses med *leverans* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning.

Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av artikel 14.

Artikel 8

Gas och värme

1. När det gäller gas och värme ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.

b) Leverans av gas eller värme till sådana nät.

2. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 i denna artikel eller i artiklarna 9–11.

b) Leveransen till det publika nätet syftar endast till att använda denna produktion ekonomiskt och utgör högst 20 % av den upphandlande enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 9

El

1. När det gäller el ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.

b) Leverans av el till sådana nät.

2. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av el behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i punkt 1 i denna artikel eller i artiklarna 8, 10 och 11.

b) Leveransen till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 10

Vatten

1. Vad gäller vatten ska detta direktiv tillämpas på följande typer av verksamhet:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten.

b) Leverans av dricksvatten till sådana nät.

2. Detta direktiv ska även tillämpas på kontrakt eller projektavtal som tilldelas eller anordnas av upphandlande enheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i punkt 1 och som har anknytning till en av följande verksamheter:

a) Vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning eller dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar.

b) Bortföring eller rening av avloppsvatten.

3. Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar dricksvatten till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Den upphandlande enhetens produktion av dricksvatten äger rum för att det behövs för utövanandet av en annan verksamhet än den som avses i artiklarna 8–11.

b) Leveransen till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av dricksvatten, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Artikel 11

Transporttjänster

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

Ett nät för transporttjänster ska anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt driftsvillkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, kapacitet som ska finnas tillgänglig eller turtäthet.

Artikel 12

Hamnar och flygplatser

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla

flygplatser och kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminaler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

Artikel 13

Posttjänster

1. Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser tillhandahållande av

a) posttjänster,

b) andra tjänster än posttjänster, förutsatt att sådana tjänster tillhandahålls av en enhet som också tillhandahåller posttjänster i den mening som avses i punkt 2 b i den här artikeln och att de villkor som fastställs i artikel 34.1 inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av punkt 2 b i den här artikeln.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG⁽¹⁾ gäller följande definitioner i denna artikel:

a) *postförsändelse*: en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den ska överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevörsändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.

b) *posttjänster*: insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser. Detta omfattar både tjänster inom och utanför de samhällsomfattande tjänsternas räckvidd i enlighet med direktiv 97/67/EG.

c) *andra tjänster än posttjänster*: tjänster som tillhandahålls på följande områden:

i) tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, inklusive närservice),

ii) tjänster som gäller försändelser som inte innefattas i led a, till exempel oadresserad direktreklam.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

Artikel 14

Utvinning av olja och gas samt prospektering efter eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen

Detta direktiv ska tillämpas på verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

- a) utvinna olja eller gas,
- b) prospektera efter eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

KAPITEL III

Materiellt tillämpningsområde

Avsnitt 1

Tröskelvärden

Artikel 15

Tröskelvärden

Detta direktiv ska tillämpas på all upphandling som inte ska undantas enligt artiklarna 18–23 eller artikel 34 när det gäller utövande av verksamheten i fråga, och vars värde exklusive mervärdesskatt beräknas uppgå till minst följande tröskelvärden:

- a) 414 000 EUR för varu- och tjänstekontrakt samt för projektävlingar.
- b) 5 186 000 EUR för byggentreprenadkontrakt.
- c) 1 000 000 EUR för de tjänstekontrakt för sociala och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga XVII.

Artikel 16

Metoder för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling

1. Beräkningen av det uppskattade värdet av en upphandling ska grundas på det totala beloppet exklusive mervärdesskatt som ska betalas enligt den upphandlande enhetens egen uppskattning, inbegripet varje form av eventuell optionsrätt och de eventuella klausuler om förlängning av kontrakten som uttryckligen anges i upphandlingsdokumenten.

Om den upphandlande enheten planerar för premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare ska den beakta dessa när den beräknar det uppskattade upphandlingsvärdet.

2. Om en upphandlande enhet består av ett antal separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla enskilda operativa enheter beaktas.

Trots vad som sägs i första stycket får värdena uppskattas för den berörda enheten om en separat operativ enhet självständigt ansvarar för sin upphandling eller vissa kategorier av denna.

3. Metoden för beräkning av det uppskattade värdet av en upphandling får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En upphandling får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

4. Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut eller, om en anbudsinfördran inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande enheten inleder upphandlingsförfarandet, exempelvis, när så är lämpligt, genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

5. För ramavtal och dynamiska inköpsystem är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av samtliga planerade kontrakt under avtalets eller systemets hela löptid.

6. För innovationspartnerskap är det värde som ska beaktas det högsta uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggentreprenader som ska utvecklas och upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

7. Vid tillämpning av artikel 15 ska den upphandlande enheten i det uppskattade värdet av ett byggentreprenadkontrakt inbegripa såväl kostnaden för byggentreprenaden som hela det uppskattade värdet av alla varor eller tjänster som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören, förutsatt att de är nödvändiga för att byggentreprenaden ska kunna genomföras.

8. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärdet som anges i artikel 15, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

9. Om en planerad anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas vid tillämpningen av artikel 15 b och c.

Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i artikel 15, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

10. Trots vad som sägs i punkterna 8 och 9 får upphandlande enheter tilldela kontrakt för enskilda delar utan att tillämpa de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv, förutsatt att det uppskattade värdet exklusive mervärdesskatt för den berörda delen är lägre än 80 000 EUR för varor eller tjänster eller 1 miljon EUR för byggentreprenader. Det sammanlagda värdet av de delar som därigenom tilldelas utan att tillämpa detta direktiv får dock inte överskrida 20 % av det sammanlagda värdet av alla delar som den föreslagna byggentreprenaden, den föreslagna anskaffningen av likartade varor eller det föreslagna tillhandahållandet av tjänster har delats upp i.

11. För varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss period, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån

a) antingen det reella totala värdet av en följd av liknande kontrakt som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt korrikerat för att ta hänsyn till eventuella ändringar i kvantitet eller värde under loppet av de tolv månader som följer efter det första kontraktet,

b) eller det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som avses att tilldelas under loppet av de tolv månader som följer efter den första leveransen eller under räkenskapsåret om detta är längre än tolv månader.

12. För varukontrakt som avser leasing, hyra eller hyrköp, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst tolv månader, det uppskattade totala värdet för hela kontraktstiden

eller om denna är längre än tolv månader, det totala värdet, inbegripet uppskattat restvärde.

b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt som inte kan tidsbestämmas, månadsvärdet multiplicerat med 48.

13. För tjänstekontrakt ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde i förekommande fall:

a) Försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning.

b) Banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner som ska betalas, ränta och andra former av ersättning.

c) Kontrakt som avser projektering: arvoden, provisioner som ska betalas och andra former av ersättning.

14. För tjänstekontrakt där det inte anges något totalpris, ska det uppskattade kontraktsvärdet beräknas utifrån följande värde:

a) För kontrakt på bestämd tid som uppgår till högst 48 månader: det totala värdet under hela kontraktstiden.

b) För kontrakt på obestämd tid eller kontrakt med mer än 48 månaders löptid: månadsvärdet multiplicerat med 48.

Artikel 17

Revidering av tröskelvärdena

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att de tröskelvärden som fastställs i artikel 15 a och b motsvarar dem som fastställs i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera dem i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdena utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (SDR), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska de reviderade tröskelvärdena avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av de gällande tröskelvärdena enligt WTO-avtalet, uttryckta i SDR.

2. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

Samtidigt ska kommissionen fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 15 c i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

3. Kommissionen ska offentliggöra de reviderade tröskelvärdena enligt punkt 1, deras motvärden i de nationella valutor som avses i punkt 2 första stycket och det motvärde som fastställs i enlighet med punkt 2 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att anpassa de metoder som anges i andra stycket i punkt 1 i den här artikeln till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b, och för att fastställa de motsvarande beloppen i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att vid behov revidera de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b.

5. Om det är nödvändigt att revidera de tröskelvärden som avses i artikel 15 a och b, och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 103 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamhet, ska det förfarande som anges i artikel 104 tillämpas på delegerade akter som antas enligt punkt 4 andra stycket i den här artikeln.

Avsnitt 2

Undantagna kontrakt och projekttävlingar – särskilda bestämmelser för upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter

Underavsnitt 1

Undantag som gäller alla upphandlande enheter och särskilda undantag för vatten- och energisektorerna

Artikel 18

Kontrakt som tilldelas för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt som tilldelats för återförsäljning eller uthyrning till tredje parter, förutsatt att den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut kontraktsföremålet samt att andra enheter fritt kan sälja eller hyra ut det på samma villkor som den upphandlande enheten.

2. De upphandlande enheterna ska på begäran anmäla alla kategorier av varor eller verksamheter som de anser undantagna enligt punkt 1 till kommissionen. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de kategorier av varor och verksamheter som den anser omfattas av undantaget. Kommissionen ska då ta hänsyn till eventuella känsliga kommersiella aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 19

Kontrakt och projekttävlingar som tilldelas eller organiseras för annat än utövandet av verksamhet som omfattas av detta direktiv eller för utövandet av sådan verksamhet i ett tredjeland

1. Detta direktiv är inte tillämpligt på kontrakt som den upphandlande enheten tilldelar för något annat än utövande av de typer av verksamhet som anges i artiklarna 8–14 eller för utövande av sådana verksamheter i ett tredjeland när verksamheten bedrivs utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område inom unionen, och det är heller inte tillämpligt på projekttävlingar som organiseras i sådana syften.

2. De upphandlande enheterna ska på begäran anmäla alla verksamheter som de anser undantagna enligt punkt 1 till kommissionen. Kommissionen får, i informationssyfte, regelbundet i *Europeiska unionens officiella tidning* offentliggöra förteckningar över de verksamhetskategorier som den anser omfattas av detta undantag. Kommissionen ska då ta hänsyn till eventuella känsliga kommersiella aspekter som den upphandlande enheten påpekar när den överlämnar informationen.

Artikel 20

Tilldelning av kontrakt och anordnande av projektävlingar i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt eller projektävlingar som den upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

a) Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggtreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.

b) En internationell organisation.

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i första stycket led a i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentliga upphandlingskontrakt som avses i artikel 105.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projektävlingar som en upphandlande enhet tilldelar eller anordnar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när berörda kontrakt eller projektävlingar helt finansieras av den organisationen eller det institutet; när det gäller kontrakt eller projektävlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

3. Artikel 27 ska tillämpas på kontrakt och projektävlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler. Punkterna 1 och 2 i den här artikeln ska inte tillämpas på dessa kontrakt och projektävlingar.

Artikel 21

Särskilda undantag för tjänstekontrakt

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekontrakt som avser

a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,

b) skiljemanna- och förlikningstjänster,

c) någon av följande juridiska tjänster, nämligen

i) företrädande av en klient av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG⁽¹⁾, vid

— skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller

— rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,

ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,

iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars leverantörer är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,

v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga har anknytning, om än tillfälligt, till officiellt myndighetsutövande,

⁽¹⁾ Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17).

d) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG⁽¹⁾ samt transaktioner som genomförs med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,

e) lån, även i samband med emission, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

f) anställningskontrakt,

g) kollektivtrafik på järnväg eller tunnelbana,

h) civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 och 85143000-3 utom ambulanstjänster för transport av patienter,

i) kontrakt för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. I detta led har *leverantörer av medietjänster* samma betydelse som i artikel 1.1 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽²⁾. *Program* ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska *programmaterial* i denna bestämmelse ha samma betydelse som *program*.

Artikel 22

Tjänstekontrakt som tilldelas på grundval av en ensamrätt

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekontrakt som tilldelas en enhet som själv är en upphandlande myndighet eller en sammanslutning av upphandlande myndigheter på grundval av en ensamrätt som dessa innehar enligt offentliggjorda lagar eller andra författningar som är förenliga med EUF-fördraget.

(1) Europa parlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

Artikel 23

Kontrakt tilldelade av vissa upphandlande enheter för anskaffning av vatten och leverans av energi eller bränslen avsedda för energiproduktion

Detta direktiv ska inte tillämpas på

a) kontrakt som avser anskaffning av vatten om de tilldelas av en upphandlande enhet som utövar en eller båda av de verksamheter rörande dricksvatten som avses i artikel 10.1,

b) kontrakt som tilldelas av upphandlande enheter som själva är verksamma inom energisektorn genom att utöva någon av de verksamheter som avses i artiklarna 8.1, 9.1 eller 14 för leverans av

i) energi,

ii) bränslen avsedda för energiproduktion.

Underavsnitt 2

Upphandling som avser försvars- och säkerhetsaspekter

Artikel 24

Försvar och säkerhet

1. För tilldelade kontrakt och projekttävlingar som organiseras på försvars- och säkerhetsområdet ska detta direktiv inte tillämpas på

a) kontrakt som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG,

b) kontrakt på vilka direktiv 2009/81/EG inte är tillämpligt i enlighet med artiklarna 8, 12 och 13 i det direktivet.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande enheten lämnar ut i ett förfarande för kontraktstilldelning som genomförs i enlighet med detta direktiv.

Detta direktiv ska dessutom, i överensstämmelse med artikel 346.1 a i EUF-fördraget, inte tillämpas på offentliga kontrakt och projekttävlingar som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 1 i den här artikeln, om tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen.

3. Om upphandlingen och fullgörandet av kontraktet eller projekttävlingen omfattas av sekretess eller ska åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, ska detta direktiv inte tillämpas, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 2 första stycket.

Artikel 25

Blandad upphandling som omfattar samma verksamhet och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt som omfattar samma verksamhet och som avser både upphandling som omfattas av detta direktiv och upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

2. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande enheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa de tillämpliga rättsreglerna:

a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl. Detta led påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i det direktivet.

Beslutet att tilldela ett enda kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

3. Punkt 2 tredje stycket a ska tillämpas på blandade kontrakt på vilka både led a och led b i det stycket annars skulle kunna vara tillämpliga.

4. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig; annars får det tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 26

Upphandling som omfattar flera verksamheter och som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska punkt 2 i denna artikel tillämpas. Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får inte göras i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

2. Vad gäller kontrakt som avser en verksamhet som omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet som

a) omfattas av direktiv 2009/81/EG, eller

b) omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget

får kontraktet, i de fall som anges ovan i led a i första stycket, tilldelas i enlighet med direktiv 2009/81/EG, och, i de fall som anges i led b, tilldelas utan tillämpning av detta direktiv. Detta stycke påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i direktiv 2009/81/EG.

Kontrakt som anges i led a i första stycket som dessutom omfattar upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får tilldelas utan tillämpning av detta direktiv.

Ett villkor för tillämpningen av första och andra stycket är emellertid att tilldelningen av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av detta direktiv.

Artikel 27

Kontrakt och projektavlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som tilldelas eller anordnas i enlighet med internationella regler

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt eller projektavlingar som avser försvars- och säkerhetsaspekter och som den upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra upphandlingsförfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställts genom något av följande:

- a) Ett internationellt avtal eller arrangemang som i överensstämmelse med fördragen har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatörerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.
- b) Internationellt avtal eller arrangemang om stationering av trupper och som avser åtaganden i en medlemsstat eller ett tredjeland.
- c) En internationell organisation.

Alla avtal och alla arrangemang som avses i första stycket a i denna punkt ska lämnas till kommissionen som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 105.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på kontrakt och projektavlingar som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som de upphandlande enheterna tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, när de berörda kontrakten eller projektavlingarna helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller kontrakt eller projektavlingar som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

Underavsnitt 3

Särskilda relationer (samarbete, anknutna företag och samriskföretag)

Artikel 28

Kontrakt mellan upphandlande myndigheter

1. Kontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.
- b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i första stycket a om myndigheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga beslut. Sådan kontroll får också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade personen är en upphandlande myndighet, och myndigheten tilldelar ett kontrakt till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas det offentliga kontraktet med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i kapital som krävs enligt nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 kan emellertid tilldela ett kontrakt till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.
- b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för de kontrollerande upphandlande myndigheternas räkning eller för andra juridiska personer som samma upphandlande myndigheter utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av första stycket a ska de upphandlande myndigheterna anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna.

ii) Dessa upphandlande myndigheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.

iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingåtts uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Kontraktet inrättar eller genomför ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska fullgöra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål.
- b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.
- c) De deltagande upphandlande myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkterna 1 första stycket b, 3 första stycket b och 4 c fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den relevanta juridiska personen i fråga om tjänster, varor och byggtreprenader under de tre åren som föregår kontraktets tilldelning.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta på grund av tidpunkten för den relevanta juridiska personens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, ska det vara tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmättet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Artikel 29

Kontrakt som tilldelas anknutna företag

1. I denna artikel avses med *anknutet företag* alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens årsräkenskaper enligt kraven i direktiv 2013/34/EU.

2. När det gäller enheter som inte omfattas av direktiv 2013/34/EU, avses med *anknutet företag* alla företag som uppfyller något av följande villkor:

- a) Den upphandlande enheten kan direkt eller indirekt utöva ett bestämmande inflytande över det.
- b) Företaget får utöva ett bestämmande inflytande över den upphandlande enheten.
- c) Det är gemensamt med den upphandlande enheten underkastat ett bestämmande inflytande från ett annat företag på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller de regler företaget lyder under.

I denna punkt ska begreppet bestämmande inflytande ha samma betydelse som i artikel 4.2 andra stycket.

3. Utan hinder av artikel 28 och under förutsättning att villkoren i punkt 4 i den här artikeln är uppfyllda ska detta direktiv inte gälla kontrakt som

- a) av en upphandlande enhet tilldelas ett anknutet företag, eller
- b) av ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva sådana verksamheter som avses i artiklarna 8–14, tilldelas ett företag som är anknutet till någon av dessa upphandlande enheter.

4. Punkt 3 ska tillämpas på

- a) tjänstekontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning de föregående tre åren, med beaktande av alla tjänster som det företaget tillhandahållit härrör från tillhandahållande av sådana tjänster till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,

b) varukontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning, med beaktande av alla varor som det företaget levererat de föregående tre åren härrör från leverans av sådana varor till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,

c) byggtreprenadkontrakt, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning med beaktande av alla byggtreprenader som tillhandahållits av det företaget under de föregående tre åren härrör från utförande av sådana byggtreprenader för den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet.

5. När ett anknutet företag inte kan uppvisa sin omsättning för de senaste tre åren beroende på tidpunkten för dess etablering eller verksamhetens påbörjande, ska det vara tillräckligt att företaget kan påvisa att den omsättning som avses i punkt 4 a, b eller c är trovärdig, särskilt genom prognoser för verksamheten.

6. Om fler än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten med vilken de utgör en ekonomisk grupp tillhandahåller samma eller liknande tjänster, varor eller byggtreprenader, ska procenttalen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tillhandahållandet av tjänster, varor respektive byggtreprenader från dessa anknutna företag.

Artikel 30

Kontrakt som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Utän hinder av artikel 28, och förutsatt att samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och att det i den handling som upprättats för bildandet av samriskföretaget föreskrivs att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i samriskföretaget under minst samma tid, ska detta direktiv inte gälla kontrakt som tilldelas av

- a) ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva verksamheter i den mening som avses i artiklarna 8–14, till någon av dessa upphandlande enheter, eller
- b) en upphandlande enhet till ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Artikel 31

Anmälan av upplysningar

En upphandlande enhet ska på begäran till kommissionen lämna följande upplysningar när det gäller tillämpningen av artiklarna 29.2, 29.3 och 30.

- a) Namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen.
- b) De berörda kontraktens beskaffenhet och värde.
- c) Det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att bevisa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget som tilldelas kontraktet och den upphandlande enheten motsvarar kraven i artikel 29 eller artikel 30.

Underavsnitt 4

Särskilda situationer

Artikel 32

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på tjänstekontrakt för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5, under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

- a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande enheten i dess egen verksamhet.
- b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande enheten.

Artikel 33

Kontrakt som omfattas av särskilda bestämmelser

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34 i detta direktiv ska Republiken Österrike och Förbundsrepubliken Tyskland genom villkor för tillstånd eller genom andra lämpliga åtgärder se till att enheter som är verksamma på de områden som anges i kommissionens beslut 2002/205/EG⁽¹⁾ och kommissionens beslut 2004/73/EG⁽²⁾

⁽¹⁾ Kommissionens beslut 2002/205/EG av den 4 mars 2002 avseende Österrikes ansökan om att få tillämpa de särskilda bestämmelser som avses i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG (EGT L 68, 12.3.2002, s. 31).

⁽²⁾ Kommissionens beslut 2004/73/EG av den 15 januari 2004 om Tysklands ansökan om tillämpning av den särskilda bestämmelsen i artikel 3 i direktiv 93/38/EEG (EUT L 16, 23.1.2004, s. 57).

a) iakttar principerna om icke-diskriminering och konkurrensutsatt upphandling när det gäller tilldelning av varu-, bygg-entreprenad- och tjänstekontrakt, särskilt när det gäller de upplysningar som enheten ska lämna till de ekonomiska aktörerna om planerade upphandlingar,

b) lämnar upplysningar till kommissionen om kontraktstilldelningen enligt de villkor som fastställs i kommissionens beslut 93/327/EEG⁽³⁾.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 34 ska Förenade kungariket, genom villkor för tillstånd eller genom andra lämpliga åtgärder se till att enheter som är verksamma på de områden som anges i beslut 97/367/EEG tillämpar punkt 1 a och b i den här artikeln på kontrakt som tilldelas för utövande av verksamheten i fråga i Nordirland.

3. Punkterna 1 och 2 gäller inte för kontrakt som tilldelas för prospektering av olja eller gas.

Underavsnitt 5

Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta och tillhörande förfaranderegler

Artikel 34

Verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

1. Kontrakt som syftar till att medge utförandet av en verksamhet enligt artiklarna 8–14 ska inte omfattas av detta direktiv om den medlemsstat eller de upphandlande enheter som har ingett en begäran i enlighet med artikel 35 kan visa att verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde. Projekttävlingar som anordnas för utövande av en sådan verksamhet i det geografiska området ska inte heller omfattas av detta direktiv. Verksamheten kan ingå i en större sektor eller utövas endast i vissa delar av den berörda medlemsstaten. Den bedömning av konkurrensutsättningen som avses i första meningen i denna punkt, som ska utföras på grundval av den information som kommissionen förfogar över och i enlighet med detta direktiv, ska inte påverka tillämpningen av konkurrenslagstiftningen. En sådan bedömning ska göras med beaktande av marknaden för verksamheten i fråga och den geografiska referensmarknaden i den mening som avses i punkt 2.

⁽¹⁾ Kommissionens beslut 93/327/EEG av den 13 maj 1993 om förutsättningarna för att upphandlande enheter som utnyttjar geografiska områden i syfte att leta efter eller att utvinna olja, gas, kol eller andra fasta bränslen skall vara skyldiga att lämna upplysningar till kommissionen om de upphandlingar de gör (EGT L 129, 27.5.1993, s. 25).

2. Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska det avgöras om en verksamhet är direkt konkurrensutsatt på grundval av kriterier som överensstämmer med EUF-fördragets konkurrensbestämmelser. Dessa kan avse varornas eller tjänsternas egenskaper, förekomsten av alternativa varor eller tjänster som anses vara utbytbara på utbudssidan eller efterfrågesidan, priser och den faktiska eller potentiella närvaron av mer än en leverantör av de berörda varorna eller tillhandahållare av de berörda tjänsterna.

Den geografiska referensmarknad som ska utgöra grunden för bedömningen av om en verksamhet är konkurrensutsatt ska vara det område inom vilket de berörda företagen medverkar i utbudet av och efterfrågan på varor eller tjänster, där konkurrensförhållandena är tillräckligt likartade och kan skiljas från angränsande områden framför allt därför att konkurrensvillkoren är väsentligt annorlunda inom de områdena. Vid denna bedömning ska hänsyn tas särskilt till de berörda varornas eller tjänsternas beskaffenhet och egenskaper, hinder för tillträde till marknaden eller konsumentpreferenser, väsentliga skillnader i företagens marknadsandelar mellan det berörda området och angränsande områden eller betydande prisskillnader.

3. Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska tillträdet till marknaden betraktas som fritt om medlemsstaten har genomfört och tillämpar den unionslagstiftning som anges i bilaga III.

Om fritt tillträde till en viss marknad inte kan förutsättas med stöd av första stycket, måste det påvisas att tillträdet till marknaden är fritt, rättsligt och faktiskt.

Artikel 35

Förfarande för att fastställa om artikel 34 är tillämplig

1. Om en medlemsstat eller, om det föreskrivs i den berörda medlemsstatens lagstiftning, en upphandlande enhet anser att en viss verksamhet är direkt konkurrensutsatt på marknaden med fritt tillträde på grundval av de kriterier som föreskrivs i artikel 34.2 och 34.3, får den ansöka om att kommissionen ska fastställa att detta direktiv inte ska vara tillämpligt på tilldelning av kontrakt eller anordnande av projektävlingar för utövandet av den verksamheten, i förekommande fall tillsammans med ett yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten. Sådana ansökningar kan gälla verksamheter som ingår i en större sektor eller utövas endast i vissa delar av den berörda medlemsstaten.

I sin ansökan ska den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten informera kommissionen om alla relevanta sakförhållanden, i synnerhet alla lagar, förordningar eller avtal som rör efterlevnaden av de villkor som fastställs i artikel 34.1.

2. Såvida inte en ansökan från en upphandlande myndighet åtföljs av ett motiverat och välgrundat yttrande från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, där villkoren för den eventuella tillämpligheten i enlighet med artikel 34.2 och 34.3 på den berörda verksamheten analyseras ingående, ska kommissionen omedelbart informera den berörda medlemsstaten. Den berörda medlemsstaten ska i dessa fall informera kommissionen om alla relevanta sakförhållanden, i synnerhet alla lagar, förordningar eller avtal som rör efterlevnaden av de villkor som fastställs i artikel 34.1.

3. På grundval av en begäran som lämnats in i enlighet med punkt 1 i denna artikel får kommissionen genom genomförandeakter, som ska antas inom de tidsfrister som anges i bilaga IV, fastställa huruvida en sådan verksamhet som avses i artiklarna 8–14 är direkt konkurrensutsatt på grundval av de kriterier som anges i artikel 34. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.2.

Kontrakt för att utföra den berörda verksamheten och projektävlingar som anordnas för utövandet av en sådan verksamhet ska upphöra att omfattas av detta direktiv i följande fall:

- a) Om kommissionen inom den period som föreskrivs i bilaga IV har antagit genomförandeakten om fastställande av tillämpligheten av artikel 34.1.
- b) Om kommissionen inte har antagit genomförandeakten inom den period som föreskrivs i bilaga IV.

4. Efter det att en ansökan har inlämnats får den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten, med kommissionens samtycke, väsentligen ändra ansökan, i synnerhet med avseende på den berörda verksamheten eller de berörda geografiska områdena. Om detta sker ska genomförandeakten antas inom ramen för en ny tidsfrist, som ska beräknas i enlighet med punkt 1 i bilaga IV, såvida inte kommissionen och den medlemsstat eller upphandlande enhet som har lämnat in ansökan enas om en kortare tidsfrist.

5. Om en verksamhet i en viss medlemsstat redan är föremål för ett förfarande i enlighet med punkterna 1, 2 och 4, ska ytterligare ansökningar rörande samma verksamhet i samma medlemsstat innan den tidsfrist som gäller för den första ansökan har löpt ut, inte betraktas som nya förfaranden utan behandlas inom ramen för den första ansökan.

6. Kommissionen ska anta en genomförandeakt för att fastställa detaljerade regler för tillämpningen av punkterna 1–5. Denna genomförandeakt ska åtminstone innehålla regler om följande:

- a) Offentliggörande i *Europeiska unionens officiella tidning* för information om den dag då den period som föreskrivs i punkt 1 i bilaga IV inleds och avslutas, inklusive eventuella förlängningar eller upphävande av dessa perioder i enlighet med den bilagan.
- b) Offentliggörande av eventuell tillämplighet av artikel 34.1 i enlighet med punkt 3 andra stycket b i denna artikel.
- c) Tillämpningsföreskrifter om form, innehåll och andra närmare bestämmelser för en ansökan enligt punkt 1 i denna artikel.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.2.

KAPITEL IV

Allmänna principer

Artikel 36

Principer för upphandling

1. Upphandlande enheter ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Upphandlingen får inte utformas i syfte att undanta den från tillämpningsområdet för detta direktiv eller att på ett konstgjort sätt begränsa konkurrensen. Konkurrensen ska anses ha begränsats på ett konstgjort sätt om upphandlingen har utformats i syfte att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer.

2. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av offentliga kontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga XIV.

Artikel 37

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan likväl åläggas att, när det gäller tjänstekontrakt och byggtjänstkontrakt samt varukontrakt som dessutom omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i upphandlingsförfaranden. De upphandlande enheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande enheterna får vid behov i upphandlingsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de kriterier och krav avseende kvalificering och urvalsbedömning som avses i artiklarna 77–81, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionellt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav.

De villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av ett kontrakt, som skiljer sig från dem som gäller för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får upphandlande enheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna utföras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 38

Reserverade kontrakt

1. Medlemsstaterna får reservera deltagandet i upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare.

2. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.

inte finns allmänt tillgängliga eller inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer.

Artikel 39

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande enheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningsskyldigheten i fråga om tilldelade kontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 70 och 75, får den upphandlande enheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbuden.

b) Applikationer som stöder filformat som är lämpliga för beskrivningen av anbuden använder filformat som inte kan användas av några andra öppna eller allmänt tillgängliga applikationer eller omfattas av en licensordning och kan inte göras tillgänglig för nedladdning eller fjärranvändning av den upphandlande enheten.

c) Användningen av elektroniska medel för kommunikation skulle kräva specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för upphandlande enheter.

2. En upphandlande enhet får ställa krav på ekonomiska aktörer för att under hela upphandlingsförfarandet skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som den lämnar ut, inklusive uppgifter som tillhandahålls i samband med driften av ett kvalificeringssystem, oavsett om denna information har offentliggjorts i ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem vilket används som anbudsinfordran.

d) I upphandlingsdokumenten efterfrågas det fysiska modeller eller arkitektmodeller som inte kan översändas med hjälp av elektroniska medel.

Den kommunikation där elektroniska medel för kommunikation inte används enligt andra stycket ska ske via post eller annan lämplig transportör eller en kombination av post eller annan lämplig transportör och elektroniska medel.

Artikel 40

Regler för kommunikation

1. Medlemsstaterna ska se till att all kommunikation och all informationsutbyte enligt detta direktiv, särskilt elektronisk inlämning, sker med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i denna artikel. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter och får inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till upphandlingsförfarandet.

Trots vad som sägs i första stycket i denna punkt är de upphandlande enheterna inte skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i den mån som användning av andra än elektroniska medel för kommunikation är nödvändig antingen på grund av brott mot säkerheten i elektroniska medel för kommunikation eller i syfte att skydda den särskilt känsliga karaktären hos information som kräver en så hög skyddsnivå att den inte kan säkerställas på korrekt sätt genom användning av elektroniska verktyg och anordningar som antingen är allmänt tillgängliga för ekonomiska aktörer eller kan göras tillgängliga för dem genom alternativa medel för tillgång i den mening som avses i punkt 5.

Trots vad som sägs i första stycket ska de upphandlande enheterna inte vara skyldiga att kräva att elektroniska medel för kommunikation används vid inlämning i följande situationer:

Det är de upphandlande enheterna som i enlighet med andra stycket i denna punkt ska kräva andra än elektroniska medel för kommunikation för inlämning som i den enskilda rapport som avses i artikel 100 ska ange skälen till detta krav. I tillämpliga fall ska de upphandlande enheterna i den enskilda rapporten visa varför man har ansett det vara nödvändigt att använda andra än elektroniska medel för kommunikation vid tillämpning av fjärde stycket i denna punkt.

a) På grund av upphandlingens specialiserade beskaffenhet skulle användningen av elektroniska medel för kommunikation kräva särskilda verktyg, anordningar eller filformat som

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får muntlig kommunikation användas vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av upphandlingsförfarandet, förutsatt att innehållet i den muntliga kommunikationen har dokumenterats i tillfredsställande utsträckning. I detta syfte ska de väsentliga delarna av ett upphandlingsförfarande inbegripa upphandlingsdokument, anbudsansökningar, intresseförklaringar och anbud. Särskilt ska sådan muntlig kommunikation med anbudsgivare som väsentligen kan påverka innehållet i och bedömningen av anbudet dokumenteras i tillräcklig utsträckning och på lämpligt sätt, såsom skriftliga eller inspelade redogörelser eller sammanfattningar av huvudinnehållet i kommunikationen.

3. De upphandlande enheterna ska säkerställa att kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbudet och anbudsansökningarna bevaras. De får inte ta del av innehållet i anbudet och anbudsansökningarna förrän tidsfristen för att lämna anbud har löpt ut.

4. För offentliga byggtreprenadkontrakt och projekttävlingar får medlemsstaterna kräva att särskilda elektroniska verktyg, t.ex. elektroniska modellverktyg för bygginformation eller liknande, används. I sådana fall ska de upphandlande enheterna erbjuda alternativa medel för tillgång enligt punkt 5 fram till dess att dessa verktyg blir allmänt tillgängliga i den mening som avses i punkt 1 första stycket andra meningen.

5. De upphandlande enheterna får vid behov kräva användning av verktyg som inte är allmänt tillgängliga, förutsatt att de upphandlande enheterna erbjuder alternativa medel för tillgång.

De upphandlande enheterna ska anses erbjuda passande alternativa medel för tillgång i följande situationer, om de

a) på elektronisk väg ger oinskränkt, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa verktyg och anordningar från och med dagen för offentliggörandet av meddelandet i enlighet med bilaga IX eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsänds; den webbadress där dessa verktyg och anordningar finns tillgängliga ska anges i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse,

b) ser till att anbudsgivare som inte har tillgång till de verktyg och anordningar som berörs, eller inte har möjlighet att erhålla dem inom aktuella tidsfrister, förutsatt att detta inte kan tillskrivas berörd anbudsgivare, får tillträde till upphandlingsförfarandet genom användning av provisoriska anordningar som görs tillgängliga kostnadsfritt online, eller

c) stöder en alternativ kanal för elektronisk inlämning av anbud.

6. Utöver de krav som anges i bilaga V ska följande regler gälla för verktyg och anordningar för elektronisk överföring och mottagning av anbud och för elektronisk mottagning av anbudsansökningar:

a) Information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbud och anbudsansökningar, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.

b) Medlemsstaterna, eller de upphandlande enheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, ska ange den säkerhetsnivå som krävs för de elektroniska medlen för kommunikation i olika skeden av upphandlingsförfarandet; nivån ska stå i proportion till de risker som är förknippade med förfarandet.

c) Om medlemsstaterna, eller de upphandlande enheter som agerar inom en övergripande ram som har fastställts av den berörda medlemsstaten, konstaterar att risknivån, bedömd i enlighet med led b i denna punkt, är sådan att avancerade elektroniska signaturer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG⁽¹⁾ krävs, ska de upphandlande enheterna godta avancerade elektroniska signaturer som stöds av ett kvalificerat certifikat, med beaktande av om dessa certifikat tillhandahålls av en tillhandahållare av certifieringstjänster som är med i en tillförlitlig förteckning som föreskrivs i kommissionens beslut 2009/767/EG⁽²⁾, med eller utan en säker anordning för skapande av signaturer, förutsatt att de uppfyller följande villkor:

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/93/EG av den 13 december 1999 om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer (EGT L 13, 19.1.2000, s. 12).

⁽²⁾ Kommissionens beslut av den 16 oktober 2009 om åtgärder som underlättar användningen av förfaranden på elektronisk väg genom gemensamma kontaktpunkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 274, 20.10.2009, s. 36).

i) De upphandlande enheterna ska fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de format som fastställs i kommissionens beslut 2011/130/EU⁽¹⁾ och ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av dessa format. Om ett annat format för elektroniska signaturer används ska den elektroniska signaturen eller de medier som innehåller det elektroniska dokumentet innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna, som ska falla under medlemsstatens ansvarsområde. Valideringsmöjligheterna ska göra det möjligt för den upphandlande enheten att online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål validera den mottagna elektroniska signaturen som en avancerad elektronisk signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat. Medlemsstaterna ska överlämna information om tillhandahållaren av valideringstjänster till kommissionen, som ska göra den information som erhållits från medlemsstaterna tillgänglig för allmänheten på internet.

ii) Om ett anbud är försett med en signatur som stöds av ett kvalificerat certifikat som finns med i en tillförlitlig förteckning får de upphandlande enheterna inte införa ytterligare krav som kan förhindra anbudsgivarna att använda dessa signaturer.

När det gäller dokument som används vid ett upphandlingsförfarande som är signerade av en behörig myndighet i en medlemsstat eller av en annan utfärdande enhet, får den behöriga utfärdande myndigheten eller enheten fastställa det format för avancerade signaturer som krävs på grundval av de krav som anges i artikel 1.2 i beslut 2011/130/EU. De ska vidta nödvändiga åtgärder för den tekniska behandlingen av detta format genom att inkludera den information som krävs för behandlingen av signaturen i det berörda dokumentet. Sådana dokument ska i den elektroniska signaturen eller i de medier som innehåller de elektroniska dokumenten innehålla information om de existerande valideringsmöjligheterna som gör det möjligt att validera den mottagna elektroniska signaturen online, kostnadsfritt och på ett sätt som är begripligt för personer med ett annat modersmål.

7. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra de tekniska detaljer och egenskaper som anges i bilaga V för att beakta den tekniska utvecklingen.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra förteckningen i punkt 1 andra stycket a–d i den här artikeln om den tekniska utvecklingen innebär att fortsatta undantag från användningen av

⁽¹⁾ Kommissionens beslut 2011/130/EU av den 25 februari 2011 om fastställande av minimikrav för behandling över gränserna av dokument som signerats elektroniskt av behöriga myndigheter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (EUT L 53, 26.2.2011, s. 66).

elektroniska medel för kommunikation blir olämpliga eller, i undantagsfall, om nya undantag måste föreskrivas på grund av den tekniska utvecklingen.

För att se till att tekniska format samt process- och meddelandestandarder är driftskompatibla, särskilt i ett gränsöverskridande sammanhang, ska kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att besluta om obligatorisk användning av sådana specifika tekniska standarder, särskilt i fråga om elektronisk inlämning, elektroniska kataloger och medel för elektronisk autentisering, endast när de tekniska standarderna noggrant har testats och deras användbarhet har bevisats i praktiken. Innan kommissionen gör användningen av en teknisk standard obligatorisk ska den också noggrant överväga vilka kostnader detta kan medföra, särskilt i fråga om anpassningar till befintliga lösningar på e-upphandlingsområdet, inklusive infrastruktur, processer och programvara.

Artikel 41

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (*Common Procurement Vocabulary, CPV*) som fastställs i förordning (EG) nr 2195/2002.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att anpassa de CPV-koder som avses i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 42

Intressekonflikter

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande myndigheterna vidtar lämpliga åtgärder för att effektivt förebygga, identifiera och avhjälpa intressekonflikter som uppstår under genomförandet av upphandlingsförfaranden i syfte att undvika snedvridning av konkurrensen och säkerställa lika behandling av alla ekonomiska aktörer.

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndigheten eller en leverantör av upphandlingstjänster som agerar på den upphandlande myndighetens vägnar som deltar i genomförandet av upphandlingsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som komprometterande för dess opartiskhet och oavhängighet under upphandlingsförfarandet.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM UPPHANDLING

KAPITEL I

Förfaranden

Artikel 43

Villkor som rör WTO-avtalet och andra internationella avtal

I den mån de omfattas av bilagorna 3, 4 och 5 samt de allmänna anmärkningarna i Europeiska unionens tillägg I till WTO-avtalet och andra internationella avtal som unionen är bunden av, ska upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 4.1 a bevilja byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer som har undertecknat dessa avtal en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas byggentreprenader, varor, tjänster och ekonomiska aktörer i unionen.

Artikel 44

Val av förfaranden

1. Vid tilldelning av varu-, byggentreprenad- eller tjänstekontrakt ska de upphandlande enheterna tillämpa förfaranden som anpassats i enlighet med detta direktiv, under förutsättning att, och utan att det påverkar artikel 47, en anbudsinfordran har offentliggjorts i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva att upphandlande enheter får tillämpa öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran enligt bestämmelserna i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna ska föreskriva att de upphandlande enheterna får tillämpa konkurrenspräglade dialoger och innovationspartnerskap enligt bestämmelserna i detta direktiv.

4. En anbudsinfordran får göras på något av följande sätt:

a) Genom ett förhandsmeddelande enligt artikel 67, om kontraktet tilldelas genom ett selektivt eller ett förhandlat förfarande.

b) Genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem enligt artikel 68, om kontraktet tilldelas genom ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande eller genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap.

c) Genom ett meddelande om upphandling enligt artikel 69.

I det fall som avses i led a i denna punkt ska de ekonomiska aktörer som har anmält intresse efter offentliggörande av ett

förhandsmeddelande uppmanas att lämna in en skriftlig bekräftelse av sitt intresse genom en "inbjudan att bekräfta intresse" i enlighet med artikel 74.

5. Medlemsstaterna kan föreskriva att upphandlande enheter, i de särskilda fall och under de särskilda omständigheter som uttryckligen anges i artikel 50, får tillämpa ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran. Medlemsstaterna får inte tillåta att detta förfarande tillämpas i andra fall än de som anges i artikel 50.

Artikel 45

Öppet förfarande

1. Vid öppna förfaranden får alla intresserade ekonomiska aktörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Fristen för mottagande av anbud ska vara minst 35 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

Anbudet ska innehålla de upplysningar som den upphandlande enheten kräver för det kvalitativa urvalet.

2. Om de upphandlande enheterna har offentliggjort ett förhandsmeddelande som inte i sig användes som en anbudsinfordran får den minimitidsfrist för mottagande av anbud som fastställs i punkt 1 andra stycket i denna artikel minskas till 15 dagar, under förutsättning att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Förhandsmeddelandet innehöll, utöver de uppgifter som krävs enligt del A avsnitt I i bilaga VI, alla de uppgifter som krävs enligt del A avsnitt II i bilaga VI, i den mån de sistnämnda uppgifterna fanns att tillgå när förhandsmeddelandet offentliggjordes.

b) Förhandsmeddelandet avsändes för offentliggörande minst 35 dagar och högst 12 månader före den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

3. Om det i en brådskande situation som bestyrks på lämpligt sätt av de upphandlande enheterna, är omöjligt att tillämpa den tidsfrist som fastställs i punkt 1 andra stycket, får de fastställa en tidsfrist på minst 15 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes.

4. Den upphandlande enheten får minska den tidsfrist för mottagande av anbud som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel med fem dagar om den tillåter att anbudet skickas in med hjälp av elektroniska medel i enlighet med artikel 40.4 första stycket och artikel 40.5 och 40.6.

Artikel 46

Selektivt förfarande

1. Vid selektiva förfaranden får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande enheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får lämna anbud. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Tidsfristen för mottagande av anbud får fastställas enligt överenskommelse mellan den upphandlande enheten och utvalda anbudssökande, under förutsättning att alla utvalda anbudssökande har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud.

Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 47

Förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran

1. Vid förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

2. Endast de ekonomiska aktörer som inbjuds att delta av den upphandlande enheten efter det att den bedömt de inlämnade upplysningarna får delta i förhandlingarna. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet

lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet.

Tidsfristen för mottagande av anbud får fastställas enligt överenskommelse mellan den upphandlande enheten och utvalda anbudssökande, under förutsättning att de alla har haft lika lång tid på sig att utarbeta och lämna anbud.

Om det inte går att komma överens om en tidsfrist för mottagande av anbud ska tidsfristen vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

Artikel 48

Konkurrenspräglad dialog

1. I konkurrenspräglade dialoger får alla ekonomiska aktörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran enligt artikel 44.4 b och c genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet och som den upphandlande enheten begärt.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

Endast de ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande enheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i dialogen. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2.

2. Upphandlande enheter ska ange och definiera sina behov och krav i anbudsinfordran och/eller i ett beskrivande dokument. Samtidigt och i samma dokument ska de upphandlande enheterna också ange och definiera de valda tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

3. De upphandlande enheterna ska inleda en dialog med de deltagare som valts ut enligt de relevanta bestämmelserna i artiklarna 76–81, där dialogens syfte ska vara att identifiera och definiera hur deras behov bäst ska kunna tillgodoses. Under denna dialog får de diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna.

De upphandlande enheterna ska under dialogen garantera lika-behandling av samtliga deltagare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa deltagare i förhållande till andra.

I enlighet med artikel 39 får de upphandlande enheterna inte röja för de övriga deltagarna vilka lösningar en deltagare har föreslagit eller annan konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i dialogen har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

4. En konkurrenspräglad dialog får äga rum i successiva steg för att minska det antal lösningar som ska diskuteras under dialogen, genom tillämpning av de tilldelningskriterier som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet. Den upphandlande enheten ska i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet ange om den kommer att utnyttja denna möjlighet.

5. Den upphandlande enheten ska fortsätta denna dialog till dess att den kan identifiera den eller de lösningar som kan tillgodose dess behov.

6. Efter att ha förklarat dialogen avslutad och efter att ha informerat de återstående deltagarna om detta ska den upphandlande enheten uppmana dem att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som lagts fram och specificerats under dialogen. Dessa anbud ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

På begäran av den upphandlande enheten får dessa anbud klargäggas, preciseras och optimeras. Sådana klargägganden, preciseringar, optimeringar eller kompletteringar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller upphandlingen, däribland de behov och krav som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet, om ändringar av dessa aspekter, behov och krav riskerar att snedvräda konkurrensen eller ha en diskriminerande effekt.

7. Upphandlande enheter ska bedöma de inkomna anbudena på grundval av de tilldelningskriterier som fastställs i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet.

På den upphandlande enhetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtaganden eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att

väsentliga aspekter i anbudet eller upphandlingen ändras i sak, inklusive de behov och krav som anges i anbudsinfordran eller i det beskrivande dokumentet, och inte riskerar att snedvräda konkurrensen eller orsaka diskriminering.

8. Upphandlande enheter får besluta om tävlingspriser eller betalningar till deltagarna i dialogen.

Artikel 49

Innovationspartnerskap

1. När det gäller innovationspartnerskap får alla ekonomiska aktörer lämna in en ansökan om att delta efter en anbudsinfordran enligt artikel 44.4 b och c genom att lämna de upplysningar som krävs för det kvalitativa urvalet som den upphandlande enheten begärt.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande enheten identifiera behovet av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad som inte kan tillgodoses genom inköp av varor, tjänster eller byggtreprenader som redan finns tillgängliga på marknaden. Den ska ange vilka delar av beskrivningen som fastställer de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud. Den information som lämnas ska vara tillräckligt precis för att de ekonomiska aktörerna ska kunna bedöma den begärda lösningens art och räckvidd och besluta om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.

Den upphandlande enheten får besluta att inrätta innovationspartnerskapet med en eller flera partner som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Minimitidsfristen för mottagande av anbudsansökningar ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet om upphandling avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar. Endast sådana ekonomiska aktörer som får en inbjudan av den upphandlande enheten efter en bedömning av de inlämnade upplysningarna får delta i förfarandet. De upphandlande enheterna får i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet lämpliga anbudssökande som kommer att inbjudas att delta i förfarandet. Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har bästa förhållandet mellan pris och kvalitet i enlighet med artikel 82.2.

2. Innovationspartnerskapen ska syfta till utvecklingen av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och därpå följande inköp av dessa varor, tjänster eller byggtreprenader, under förutsättning att de motsvarar de prestandanivåer och maximikostnader som överenskommit mellan de upphandlande enheterna och deltagarna.

Innovationspartnerskapet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen, och som kan inkludera tillverkning av varorna, tillhandahållande av tjänsterna eller slutförande av byggentreprenaderna. Innovationspartnerskapet ska ha mellanliggande mål som parterna i fråga ska uppfylla och föreskriva utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.

Baserat på dessa mål kan den upphandlande enheten efter varje avslutad etapp besluta att avsluta innovationspartnerskapet eller, om innovationspartnerskapet omfattar flera partner, minska antalet partner genom att avsluta enskilda kontrakt, under förutsättning att den upphandlande enheten i upphandlingsdokumenten har angett dessa möjligheter och på vilka villkor de kan utnyttjas.

3. Om inte annat anges i denna artikel ska de upphandlande enheterna förhandla med anbudsgivarna om det ursprungliga och alla efterföljande anbud som de lämnat, förutom det slutliga anbudet, för att förbättra innehållet i anbudet.

Minimikraven och tilldelningskriterierna får inte vara föremål för förhandling.

4. De upphandlande enheterna ska under förhandlingarna garantera lika behandling av samtliga anbudsgivare. De får inte särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudsgivare i förhållande till andra. De ska skriftligen informera alla anbudsgivare vars anbud inte har utslutits i enlighet med punkt 5 om eventuella ändringar av de tekniska specifikationerna eller andra upphandlingsdokument än de där minimikraven anges. Efter dessa ändringar ska de upphandlande enheterna ge anbudsgivarna tillräckligt med tid för att vid behov kunna ändra sina anbud och skicka in de ändrade anbudet.

I enlighet med artikel 39 får de upphandlande enheterna inte röja för de övriga deltagarna konfidentiell information som någon anbudssökande eller anbudsgivare som deltar i förhandlingarna har lämnat utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

5. Förhandlingar under förfarandet för innovationspartnerskap får genomföras i successiva steg för att minska det antal anbud som ska förhandlas, på grundval av de tilldelningskriterier som anges i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande enheten ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten ange om den kommer att använda sig av denna möjlighet eller inte.

6. Vid urvalet av anbudssökande ska de upphandlande enheterna särskilt tillämpa kriterier för de anbudssökandes kapacitet

på FoU-området och när det gäller att utveckla och genomföra innovativa lösningar.

Endast de ekonomiska aktörer som bjuds in att delta av den upphandlande enheten efter en bedömning av de begärda uppgifterna får lämna in forsknings- och innovationsprojekt, vars syfte ska vara att tillgodose de behov som enligt den upphandlande enhetens bedömning inte kan tillgodoses genom befintliga lösningar.

I upphandlingsdokumenten ska den upphandlande enheten fastställa vilka arrangemang för immateriell äganderätt som ska tillämpas. Vid innovationspartnerskap med flera partner får den upphandlande enheten i enlighet med artikel 39 inte röja för övriga partner vilka lösningar som har föreslagits eller annan konfidentiell information som har förmedlats av en partner inom ramen för partnerskapet utan dennes samtycke. Ett sådant samtycke får inte ha formen av ett allmänt avstående från rättigheter utan ska lämnas specifikt för kommunikation av viss information.

7. Den upphandlande enheten ska se till att partnerskapets struktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av inköpta varor, tjänster eller byggentreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till investeringarna för deras framtagande.

Artikel 50

Användning av förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfördran

De upphandlande enheterna får tillämpa det förhandlade förfarandet utan föregående anbudsinfördran i följande fall:

a) Om inga anbud eller inga lämpliga anbud eller inga anbudsansökningar eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats efter ett förfarande med föregående anbudsinfördran, under förutsättning att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändras väsentligt.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande enhetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får uteslutas enligt artikel 78.1 eller 80.1 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande enheten i enlighet med artikel 78 eller 80.

b) Om kontraktet endast avser forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål och inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader samt på villkor att tilldelningen av kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning, avsedd särskilt för sådana ändamål.

c) Om byggtreprenaden, varorna eller tjänsterna endast kan tillhandahållas av en viss ekonomisk aktör, av något av följande skäl:

i) Syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation.

ii) Det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens.

iii) Skydd av ensamrätt, inklusive immateriella rättigheter.

De undantag som anges i leden ii och iii ska endast gälla när inget rimligt alternativ eller substitut finns och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

d) Om det, när det är absolut nödvändigt och på grund av synnerlig brådska till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse, är omöjligt att iaktta de tidsfrister som gäller vid öppet förfarande, selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående anbudsinfordran. De omständigheter som åberopas som skäl för synnerlig brådska får inte i något fall tillskrivas den upphandlande enheten.

e) Om det rör sig om varukontrakt för kompletterande leveranser som utförs av den ursprungliga varuleverantören och som antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, i de fall ett byte av varuleverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa varor med andra tekniska egenskaper med åtföljande inkompatibilitet eller oproportionerliga tekniska svårigheter vid drift och underhåll.

f) Om det rör sig om nya byggtreprenader eller tjänster som är en upprepning av liknade byggtreprenader eller tjänster och som anförtros den entreprenör som av samma upphandlande enhet har tilldelats ett tidigare kontrakt, under förutsättning att de nya byggtreprenaderna eller tjänsterna är i överensstämmelse med ett grundläggande projekt, för vilket ett första kontrakt tilldelats genom ett förfarande i enlighet med artikel 44.1.

Det ursprungliga projektet ska ange omfattningen av möjliga kompletterande byggtreprenader eller tjänster samt villkoren för tilldelning. Så snart som det första projektet blir föremål för upphandling ska den upphandlande enheten ange att detta förfaringsätt kan bli aktuellt och i beräkningen ta med den uppskattade totala kostnaden för kommande byggtreprenader eller tjänster vid tillämpning av artiklarna 15 och 16.

g) Om det rör sig om varor som noterats och förvärvats på en råvarumarknad.

h) Vid förmånliga inköp, när det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset.

i) Om det rör sig om inköp av varor eller tjänster på särskilt gynnsamma villkor, antingen hos en varuleverantör eller tjänsteleverantör som slutgiltigt avslutar sin affärsverksamhet eller hos en förvaltare eller en likvidator vid insolvensförfarande, offentligt ackord eller förfarande av liknande slag som finns i nationella lagar och andra författningar.

j) Om det aktuella tjänstekontraktet följer på en projekttävling som anordnats enligt detta direktiv och enligt de regler som föreskrivits i projekttävlingen ska gå till vinnaren eller en av vinnarna i tävlingen; i det senare fallet ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingarna.

KAPITEL II

Tekniker och instrument för elektronisk och gemensam upphandling

Artikel 51

Ramavtal

1. Upphandlande enheter får sluta ramavtal under förutsättning att de tillämpar de förfaranden som anges i detta direktiv.

Ett ramavtal avser ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera ekonomiska aktörer i syfte att fastställa villkoren för tilldelningen av kontrakt under en given tidsperiod, särskilt i fråga om tänkt pris och, i tillämpliga fall, uppskattade kvantiteter.

Ett ramavtal får inte löpa längre än åtta år, utom i undantagsfall som vederbörligen motiverats, särskilt genom föremålet för ramavtalet.

2. Kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas på grundval av objektiva regler och kriterier, som får inbegripa en förnyad konkurrensutsättning för de ekonomiska aktörer som är parter i det ingångna ramavtalet. Dessa regler och kriterier ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

De objektiva regler och kriterier som avses i första stycket ska säkerställa likabehandling av de ekonomiska aktörer som är parter i ramavtalet. Om en förnyad konkurrensutsättning ingår ska de upphandlande enheterna fastställa en tidsfrist som är tillräckligt lång för att anbud för varje enskilt kontrakt ska kunna lämnas in, och de ska tilldela varje kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat in det bästa anbudet på grundval av tilldelningskriterierna i specifikationerna i ramavtalet.

En upphandlande enhet får inte använda ramavtal på otillbörligt sätt eller på ett sådant sätt att konkurrensen förhindras, begränsas eller snedvrids.

Artikel 52

Dynamiska inköpssystem

1. De upphandlande enheterna får använda ett dynamiskt inköpssystem för köp av sådant som används frekvent och vars egenskaper, så som de är allmänt tillgängliga på marknaden, tillfredsställer den upphandlande enhetens behov. Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process, och ska under inköpssystemets hela giltighetstid vara öppet för varje ekonomisk aktör som uppfyller urvalskriterierna. Det kan delas in i kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster som är objektivt definierade på grundval av egenskaperna för den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin. Sådana egenskaper kan omfatta en hänvisning till största tillåtna storlek på senare ingångna specifika kontrakt eller till ett specifikt geografiskt område inom vilket det senare ingångna specifika kontraktet ska fullgöras.

2. För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska en upphandlande enhet följa reglerna för selektiva förfaranden. Samtliga anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet, och antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas i enlighet med artikel 78.2. När upphandlande enheter har delat upp systemet i olika kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster i enlighet med punkt 1 i denna artikel, ska de specificera tillämpliga urvalskriterier för varje kategori.

Trots vad som sägs i artikel 46 ska följande tidsfrister gälla:

a) Minimitidsfristen för mottagande av anbudssökan ska i regel vara minst 30 dagar från den dag då meddelandet

om upphandling eller, om ett förhandsmeddelande används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse avsändes och får inte i något fall vara kortare än 15 dagar. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för mottagande av anbudssökningar när inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats ut.

b) Minimitidsfristen för mottagande av anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes. Artikel 46.2 andra och tredje stycket ska gälla.

3. All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska ske endast med elektroniska medel i enlighet med artikel 40.1, 40.3, 40.5 och 40.6.

4. För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten

a) offentliggöra en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,

b) i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som detta system avser samt lämna all nödvändig information om det dynamiska inköpssystemet, inbegripet hur det dynamiska inköpssystemet fungerar, den elektroniska utrustning som används, tekniska arrangemang för anslutning samt tekniska specifikationer,

c) ange alla indelningar i olika kategorier av varor, byggtreprenader eller tjänster och vad som karakteriserar dessa,

d) ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten så länge systemet är giltigt i enlighet med artikel 73.

5. Den upphandlande enheten ska under hela den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt ge alla ekonomiska aktörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i punkt 2. Den ska fullfölja sin utvärdering av sådana anbudssökningar i enlighet med urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från och med mottagandet. Tidsfristen kan i enskilda fall förlängas till 15 arbetsdagar när detta är motiverat, särskilt om det finns ett behov av att granska kompletterande dokumentation eller att annars kontrollera om urvalskriterierna har uppfyllts.

Trots vad som sägs i första stycket får upphandlande enheter, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen inom det dynamiska inköpssystemet inte har skickats ut, förlänga utvärderingsperioden om ingen inbjudan att lämna anbud har utfärdats under den förlängda utvärderingsperioden. De upphandlande enheterna ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som de avser att tillämpa.

Den upphandlande enheten ska snarast möjligt informera den berörda ekonomiska aktören huruvida denne tagits med i det dynamiska inköpssystemet.

6. Den upphandlande enheten ska inbjuda alla deltagare som tas med i det dynamiska inköpssystemet att lämna ett anbud för varje enskilt kontrakt som ska tilldelas inom systemet i enlighet med artikel 74. Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av byggnadsentreprenader, varor eller tjänster ska den upphandlande enheten uppmana samtliga deltagare som har inbjudits inom den kategori som motsvarar berörd specifik upphandling att lämna in ett anbud.

Den upphandlande enheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i det meddelande om upphandling som använts för att inrätta det dynamiska inköpssystemet, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfördran, i inbjudan att lämna anbud. Dessa kriterier får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

7. Upphandlande enheter som i enlighet med artikel 80 tillämpar skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att inbjudna deltagare inom fem arbetsdagar från den dag då begäran avsändes lämna in en ny och uppdaterad version av den egna försäkran som avses i artikel 59.1 i det direktivet.

Artikel 59.2–59.4 i det direktivet ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

8. Den upphandlande enheten ska i anbudsinfördran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till kommissionen genom att använda följande standardformulär:

a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som ursprungligen användes för anbudsinfördran avseende det dynamiska inköpssystemet.

b) Om systemet har avslutats, det meddelande om kontraktstildelning som avses i artikel 70.

9. Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut från de ekonomiska aktörer som vill delta i eller är parter i det dynamiska inköpssystemet.

Artikel 53

Elektroniska auktioner

1. En upphandlande enhet får använda elektroniska auktioner för att presentera nya lägre priser, och/eller nya värden för vissa delar av anbudet.

I detta syfte ska den upphandlande enheten strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process, vilken genomförs efter en första fullständig utvärdering av anbudet och möjliggör en rangordning på grundval av automatiska utvärderingsmetoder.

Vissa tjänstekontrakt och vissa byggtentreprenadkontrakt som innehåller intellektuella prestationer, såsom projektering av byggtentreprenader, som inte kan rangordnas på grundval av automatiska utvärderingsmetoder, ska inte bli föremål för elektronisk auktion.

2. Vid öppna eller selektiva förfaranden eller förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfördran får den upphandlande enheten besluta att tilldelningen av ett kontrakt ska föregås av en elektronisk auktion om innehållet i upphandlingsdokumenten, särskilt de tekniska specifikationerna, kan fastställas med tillräcklig exakthet.

Under samma omständigheter får elektronisk auktion användas vid förnyad konkurrensutsättning för parter i ett ramavtal enligt artikel 51.2, och vid inbjudan att lämna anbud beträffande kontrakt som ska tilldelas inom ramen för det dynamiska inköpssystemet enligt artikel 52.

3. En elektronisk auktion ska grundas på något av följande inslag i anbudet:

a) Enbart priser, om kontraktet tilldelas enbart på grundval av priset.

b) Priser och/eller nya värden på de aspekter i anbudet som angetts i upphandlingsdokumenten, om kontraktet tilldelas på grundval av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller ges till anbudet med den lägsta kostnaden genom en analys av kostnadseffektiviteten.

4. En upphandlande enhet som beslutar att använda elektronisk auktion ska ange detta i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud. Upphandlingsdokumenten ska innehålla åtminstone de upplysningar som anges i bilaga VII.

5. Innan den elektroniska auktionen inleds ska den upphandlande enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudet i enlighet med kriteriet eller kriterierna för tilldelning och den fastställda viktningen.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har utslutits enligt artikel 78.1 eller 80.1 och som uppfyller de urvalskriterier som fastställts i artiklarna 78 och 80 och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt eller oacceptabelt eller olämpligt.

I synnerhet anbud som inte överensstämmer med upphandlingsdokumenten, som inkommit för sent, där det finns bevis för hemligt samförstånd eller korruption, eller som den upphandlande myndigheten funnit onormalt låga, ska anses vara ogiltiga. I synnerhet ska anbud som lämnats in av anbudsgivare som saknar de kvalifikationer som fordras, och anbud vars pris överskrider den budget som beslutats och dokumenterats av den upphandlande myndigheten innan upphandlingsförfarandet inleds anses vara oacceptabla.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens behov och krav enligt upphandlingsdokumenten. En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda ekonomiska aktören ska eller får utslutas enligt artikel 78.1 eller 80.1 eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten i enlighet med artikel 78 eller 80.

Alla anbudsgivare som har lämnat in godtagbara anbud ska samtidigt och med elektroniska medel bjudas in att delta i den elektroniska auktionen genom att fråga och med den angivna dagen och tidpunkten använda de anslutningssätt som anges i instruktionerna i inbjudan. Den elektroniska auktionen får genomföras under flera på varandra följande etapper. Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

6. Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som genomförts i enlighet med viktningen i artikel 82.5 första stycket.

I inbjudan ska även den matematiska formel anges som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att bestämma den nya automatiska rangordningen med avseende på de nya priser och/eller värden som lämnas. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grund av priset, ska denna formel innefatta viktningen av alla de kriterier som fastställts för att avgöra vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, i enlighet med meddelandet som använts som anbudsinfordran eller andra upphandlingsdokument. I detta syfte ska emellertid eventuellt förekommande intervall i förväg reduceras till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje alternativ.

7. Under varje etapp i den elektroniska auktionen ska den upphandlande enheten omedelbart lämna alla anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. Den får också lämna andra upplysningar om andra priser eller värden som har lämnats, under förutsättning att detta anges i specifikationerna. Den får också när som helst meddela antalet deltagare i den aktuella auktionsetappen. Den får emellertid under inga omständigheter röja anbudsgivarnas identitet under genomförandet av de olika etapperna i den elektroniska auktionen.

8. Den upphandlande enheten ska avsluta den elektroniska auktionen på något eller flera av följande sätt:

a) På den dag och den tidpunkt som tidigare angetts.

b) När den inte längre erhåller några nya priser eller nya värden som motsvarar kraven på minsta skillnader, under förutsättning att den upphandlande enheten tidigare har angett hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

c) När det antal auktionsetapper som tidigare angetts har genomförts.

Om den upphandlande enheten avser att avsluta den elektroniska auktionen enligt första stycket c, eventuellt i kombination med villkoren i led b i det stycket, ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

9. Efter att ha avslutat den elektroniska auktionen ska den upphandlande enheten tilldela kontraktet i enlighet med artikel 82 på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

Artikel 54

Elektroniska kataloger

1. Om det krävs att elektroniska medel för kommunikation ska användas får den upphandlande enheten kräva att anbudena ska inlämnas i form av en elektronisk katalog eller att de ska innefatta en elektronisk katalog.

Medlemsstaterna får besluta att användning av elektroniska kataloger ska vara obligatorisk i samband med vissa typer av upphandlingar.

Anbud som lämnas in i form av en elektronisk katalog får åtföljas av andra handlingar som kompletterar anbudet.

2. Elektroniska kataloger ska upprättas av anbudssökande eller anbudsgivare för deltagande i ett visst upphandlingsförfarande enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande enheten.

Dessutom ska de elektroniska katalogerna uppfylla kraven för elektroniska medel för kommunikation samt eventuella kompletterande krav som fastställs av den upphandlande enheten i enlighet med artikel 40.

3. När inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog godtas eller krävs ska den upphandlande enheten

a) ange detta i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem används som anbudsinfördran, i inbjudan att lämna anbud eller förhandla,

b) i upphandlingsdokumenten ange alla nödvändiga uppgifter i enlighet med artikel 40.6 om format, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang för anslutning och specifikationer för katalogen.

4. Om ett ramavtal har slutits med fler än en ekonomisk aktör efter inlämnande av anbud i form av en elektronisk katalog, får den upphandlande enheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt genomförs på grundval av uppdaterade kataloger. I sådana fall ska den upphandlande enheten använda en av följande metoder:

a) Uppmana anbudsgivarna att på nytt lämna in sina elektroniska kataloger som anpassats till kraven i det berörda kontraktet.

b) Meddela anbudsgivarna att den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i det berörda kontraktet från de elektroniska kataloger som redan inlämnats, förutsatt att det anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet att denna metod ska användas.

5. Om en upphandlande enhet går ut med en förnyad konkurrensutsättning för specifika kontrakt i enlighet med punkt 4 b ska den meddela anbudsgivarna den dag och den tidpunkt då den har för avsikt att samla in de uppgifter som behövs för att upprätta anbud som är anpassade till kraven i kontraktet i fråga, och ska ge anbudsgivare möjlighet att säga nej till en sådan insamling av uppgifter.

Den upphandlande enheten ska fastställa en lämplig tidsperiod mellan meddelandet och insamlingen av uppgifter.

Innan kontraktet tilldelas ska den upphandlande enheten presentera de insamlade uppgifterna för de berörda anbudsgivarna för att ge dem möjlighet att ifrågasätta eller bekräfta att det anbud som upprättas inte innehåller några materiella fel.

6. Den upphandlande enheten får tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem genom att kräva att erbjudanden avseende specifika kontrakt ska inlämnas i form av en elektronisk katalog.

Den upphandlande enheten får också tilldela kontrakt som grundas på ett dynamiskt inköpssystem i enlighet med punkterna 4 b och 5, under förutsättning att ansökan om deltagande i det dynamiska inköpssystemet åtföljs av en elektronisk katalog enligt de tekniska specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande enheten. Katalogen ska därefter kompletteras av de anbudssökande när de informeras om att den upphandlande enheten har för avsikt att upprätta anbud genom förfarandet i punkt 4 b.

Artikel 55

Centraliserad inköpsverksamhet och inköpscentraler

1. Medlemsstaterna får fastställa att den upphandlande enheten får anskaffa byggtentreprenader, varor och/eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a i artikel 2.

Medlemsstaterna får också fastställa att den upphandlande enheten får anskaffa byggtjänster, varor och tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral eller med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 b i artikel 2. Om ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande enheter ska detta nämnas i den anbudsfordran som upprättar det dynamiska inköpssystemet.

I fråga om första och andra styckena får medlemsstaterna fastställa att vissa upphandlingar ska genomföras med anlitande av inköpscentraler eller en eller flera specifika inköpscentraler.

2. En upphandlande enhet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar varor eller tjänster från en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a i artikel 2.

En upphandlande enhet fullgör dessutom sina skyldigheter enligt detta direktiv när den anskaffar byggtjänster, varor eller tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, med hjälp av dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral eller med hjälp av ett ramavtal som ingås av en inköpscentral som erbjuder den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 b i artikel 2.

Den berörda upphandlande enheten ska dock ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv när det gäller de delar som den själv genomför, såsom

a) tilldelning av ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral,

b) genomförande av en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som en inköpscentral har ingått.

3. En inköpscentrals samtliga upphandlingsförfaranden ska genomföras med hjälp av elektroniska medel för kommunikation i enlighet med kraven i artikel 40.

4. De upphandlande enheterna får, utan att tillämpa de förfaranden som anges i detta direktiv, tilldela ett tjänstekontrakt

för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral.

Sådana tjänstekontrakt får också omfatta en bestämmelse om tillhandahållande av stödverksamhet för inköp.

Artikel 56

Tillfällig gemensam upphandling

1. Två eller flera upphandlande enheter får komma överens om att genomföra vissa specifika upphandlingar gemensamt.

2. När ett upphandlingsförfarande i sin helhet genomförs gemensamt av de berörda upphandlande enheterna för alla upphandlande enheters räkning och i deras namn ska de gemensamt ansvara för att fullgöra skyldigheterna i detta direktiv. Detta gäller också i de fall där en upphandlande enhet ensam administrerar upphandlingsförfarandet och då agerar för egen och för de andra berörda upphandlande enheternas räkning.

När ett upphandlingsförfarande inte i sin helhet genomförs för de berörda upphandlande enheternas räkning och i deras namn ska de gemensamt endast ansvara för de delar som genomförs gemensamt. Varje upphandlande enhet ska ensam ansvara för att fullgöra sina skyldigheter enligt detta direktiv när det gäller de delar som den genomför för egen räkning och i eget namn.

Artikel 57

Upphandling med deltagande av upphandlande enheter från olika medlemsstater

1. Utan att det påverkar artiklarna 28–31 får upphandlande enheter från olika medlemsstater agera gemensamt vid tilldelningen av kontrakt genom att tillämpa något av de förfaranden som anges i denna artikel.

Upphandlande enheter får inte tillämpa de förfaranden som anges i denna artikel i syfte att undvika att tillämpa med unionsrätten förenliga tvingande lagregler som är tillämpliga på dem i deras medlemsstat.

2. En medlemsstat får inte förbjuda sina upphandlande enheter att använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av inköpscentraler som är belägna i en annan medlemsstat.

När det gäller centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den upphandlande enheten, får medlemsstaterna dock välja att ange att deras upphandlande enheter endast får utnyttja tjänster inom ramen för den centraliserade inköpsverksamhet som avses i led 10 a eller b i artikel 2.

3. Om en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet, ska detta ske i enlighet med nationella bestämmelser i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.

De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen ska också tillämpas på följande:

- a) Tilldelning av kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpsystem.
- b) Genomförande av en förnyad konkurrensutställning enligt ett ramavtal.

4. Flera upphandlande enheter från olika medlemsstater får gemensamt tilldela ett kontrakt, ingå ett ramavtal eller driva ett dynamiskt inköpsystem. De får också tilldela kontrakt som grundas på ramavtalet eller det dynamiska inköpsystemet. Såvida nödvändiga delar inte regleras genom ett internationellt avtal som ingåtts mellan de berörda medlemsstaterna, ska upphandlande enheter som deltar ingå ett avtal där följande fastställs:

- a) Parternas ansvarsområden och de relevanta nationella bestämmelser som är tillämpliga på dessa.
- b) Intern organisation av upphandlingsförandet, inklusive ledning, fördelning av de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas samt ingående av kontrakt.

En deltagande upphandlande enhet fullgör sina skyldigheter enligt detta direktiv när den köper byggentreprenader, varor eller tjänster av en upphandlande enhet som har ansvar för upphandlingsförandet. Vid fastställande av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt enligt led a får de deltagande upphandlande enheterna fördela särskilda ansvarsområden mellan sig och fastställa de tillämpliga nationella bestämmelserna i deras respektive medlemsstats nationella rätt. Fördelningen av ansvarsområden och tillämplig nationell rätt ska omnämnas i upphandlingsdokumentet för gemensamt tilldelade kontrakt.

5. När flera upphandlande enheter från olika medlemsstater har inrättat en gemensam enhet, inklusive europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS) i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006⁽¹⁾ eller andra enheter som inrättats enligt unionsrätten, ska de deltagande upphandlande enheterna genom ett beslut som fattas av den gemensamma enhetens behöriga organ enas om tillämpliga nationella upphandlingsregler, dvs. de regler som gäller i en av följande medlemsstater:

a) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten har sitt registrerade säte.

b) De nationella bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten bedriver sin verksamhet.

Den överenskommelse som avses i första stycket kan antingen gälla tills vidare när detta fastställs i den gemensamma enhetens konstituerande akt, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.

KAPITEL III

Upphandlingsförandets gång

Avsnitt 1

Förberedelse

Artikel 58

Preliminära marknadsundersökningar

Innan en upphandlande enhet inleder ett upphandlingsförande kan den genomföra marknadsundersökningar för att förbereda upphandlingen och för att informera de ekonomiska aktörerna om den planerade upphandlingen och kraven för denna.

I detta syfte får den upphandlande enheten till exempel rådfråga eller godta råd från oberoende experter eller myndigheter eller från marknadsaktörer. Dessa råd får användas vid planering och genomförande av upphandlingsförandet, under förutsättning att dessa råd inte snedvrider konkurrensen eller bryter mot principerna om icke-diskriminering och öppenhet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) (EUT L 210, 31.7.2006, s. 19).

Artikel 59

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

Om en anbudssökande eller anbudsgivare eller anknutna företag till en anbudssökande eller en anbudsgivare har bistått den upphandlande enheten med rådgivning, oavsett om det skett enligt vad som föreskrivs i artikel 58 eller inte, eller på annat sätt har deltagit i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, ska den upphandlande enheten vidta lämpliga åtgärder för att se till att konkurrensen inte snedvrids till följd av att den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren deltar.

Andra anbudssökande och anbudsgivare ska informeras om utbytet av relevanta upplysningar inom ramen för eller till följd av att en anbudssökande eller en anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet, och lämpliga tidsfrister för mottagande av anbud ska fastställas. Den berörda anbudssökanden eller anbudsgivaren ska endast uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling efterlevs.

Innan anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de ges möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den enskilda rapport som krävs enligt artikel 100.

Artikel 60

Tekniska specifikationer

1. Tekniska specifikationer enligt definitionen i punkt 1 i bilaga VIII ska ingå i upphandlingsdokumenten. De egenskaper som krävs av byggtreprenader, varor eller tjänster ska anges i de tekniska specifikationerna.

Egenskaperna kan också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla de berörda byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna eller en specifik process som avser ett annat skede i deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem, förutsatt att de är kopplade till kontrakt föremålet och att de står i proportion till kontraktets värde och målsättningar.

I de tekniska specifikationerna får det också anges om överföring av immateriella rättigheter kommer att krävas.

För alla upphandlingar där kontrakt föremålet ska användas av fysiska personer, oavsett om det rör sig om allmänheten eller personal vid den upphandlande enheten, ska de tekniska

specifikationerna, utom i vederbörligen motiverade fall, fastställas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

Om obligatoriska krav för tillgänglighet har antagits genom en unionsrättsakt ska de tekniska specifikationerna avseende tillgänglighetskriterier för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov utformas med hänvisning till den rättsakten.

2. De tekniska specifikationerna ska tillåta att de ekonomiska aktörerna deltar på lika villkor i upphandlingsförfarandet och får inte innebära omotiverade hinder mot att offentlig upphandling öppnas för konkurrens.

3. Utan att det påverkar bindande nationella tekniska regler, i den utsträckning som de är förenliga med unionsrätten, ska de tekniska specifikationerna vara utformade på något av följande sätt:

- a) I form av prestanda- eller funktionskrav, inbegripet miljöegenskaper, förutsatt att parametrarna är tillräckligt exakta för att anbudsgivarna ska kunna fastställa föremålet för kontraktet och för att den upphandlande enheten ska kunna tilldela kontraktet.
- b) Genom en hänvisning till tekniska specifikationer och i prioritetsordning till sådana nationella standarder som genomför europeiska standarder, till europeiska tekniska bedömningar, till gemensamma tekniska specifikationer, till internationella standarder, till andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen eller, om sådana inte finns, till nationella standarder, till nationella tekniska godkännanden eller till nationella tekniska specifikationer för projektering, beräkning och utförande av byggtreprenader samt användning av varor, utvärderad varje hänvisning ska åtföljas av orden "eller likvärdigt".
- c) I form av de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a och, för att påvisa att dessa prestanda- eller funktionskrav antas vara uppfyllda, med en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b.
- d) Genom en hänvisning till de tekniska specifikationer som avses i led b i fråga om vissa egenskaper och genom en hänvisning till de prestanda- eller funktionskrav som avses i led a i fråga om andra egenskaper.

4. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet, får tekniska specifikationer inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, särskilt ursprung eller särskild tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt preciserad och begriplig beskrivning av föremålet för kontraktet inte är möjlig genom tillämpning av punkt 3. Sådana hänvisningar ska följas av orden "eller likvärdigt".

5. Om en upphandlande enhet väljer att hänvisa till de tekniska specifikationer som avses i punkt 3 b, får den inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren på lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 62, i sitt anbud bevisar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven i de angivna tekniska specifikationerna.

6. Om en upphandlande enhet väljer att i enlighet med punkt 3 a utforma tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav, får den inte förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggentreprenader som överensstämmer med en nationell standard som genomför en europeisk standard, med ett europeiskt tekniskt godkännande, med en gemensam teknisk specifikation, med en internationell standard eller med ett tekniskt referenssystem som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, om dessa specifikationer avser de prestanda- eller funktionskrav som den har fastställt.

Det åligger anbudsgivaren att på ett lämpligt sätt, inklusive med hjälp av de bevismedel som avses i artikel 62, i sitt anbud bevisa att varan, tjänsten eller byggentreprenaden standardenligt uppfyller den upphandlande enhetens prestanda- eller funktionskrav.

Artikel 61

Märken

1. Om de upphandlande enheterna har för avsikt att köpa byggentreprenader, varor eller tjänster med särskilda miljömässiga eller sociala egenskaper eller andra kännetecknande egenskaper, får de i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna motsvarar de egenskaper som krävs, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Märkeskraven rör endast kriterier som är kopplade till kontraktets föremål och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de byggentreprenader, varor eller tjänster som är föremål för kontraktet.

b) Märkeskraven grundas på objektivt kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier.

c) Märkena har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter, inklusive statliga organ, konsumenter, arbetsmarknadens parter, tillverkare, distributörer och icke-statliga organisationer, kan delta.

d) Märkena är tillgängliga för samtliga berörda parter.

e) Märkeskraven fastställs av en tredje part över vilken den ekonomiska aktör som ansöker om märket inte kan ha ett avgörande inflytande.

Om de upphandlande enheterna inte kräver att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller alla krav som följer av märket, ska de ange vilka märkeskrav som avses.

Upphandlande enheter som kräver att ett särskilt märke ska användas ska godta alla märken som bekräftar att byggentreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller likvärdiga märkeskrav.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få tillgång till det särskilda märket som angetts av den upphandlande enheten eller ett likvärdigt märke inom de berörda tidsfristerna och detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, ska den upphandlande enheten godta andra lämpliga bevismedel, bland annat teknisk dokumentation från tillverkaren, under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören bevisar att de byggentreprenader, varor och tjänster som den ska tillhandahålla uppfyller kraven för det särskilda märket eller de specifika krav som angetts av den upphandlande enheten.

2. Om ett märke uppfyller villkoren i punkt 1 b, c, d och e, men även omfattar andra krav som inte är kopplade till kontraktets föremål, får den upphandlande enheten inte kräva märket i sig men får fastställa tekniska specifikationer genom hänvisning till de för märket detaljerade specifikationerna, eller vid behov delar av dessa, som är kopplade till kontraktets föremål och är lämpliga för att definiera egenskaperna hos kontraktets föremål.

Artikel 62

Provningsrapporter, certifiering och andra bevismedel

1. En upphandlande enhet får kräva att ekonomiska aktörer ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Om en upphandlande enhet kräver inlämnande av intyg som upprättats av ett specifikt organ för bedömning av överensstämmelse, ska den upphandlande enheten även godta intyg från andra likvärdiga organ för bedömning av överensstämmelse.

I denna punkt avses med organ för bedömning av överensstämmelse ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 ⁽¹⁾.

2. Den upphandlande enheten ska godta andra lämpliga bevismedel än dem som anges i punkt 1, såsom teknisk dokumentation från tillverkaren, om den berörda ekonomiska aktören inte hade tillgång till sådana intyg eller provningsrapporter som avses i punkt 1 eller inte har möjlighet att erhålla dem inom de berörda tidsfristerna, under förutsättning att detta inte kan tillskrivas den berörda ekonomiska aktören, och under förutsättning att den berörda ekonomiska aktören därigenom bevisar att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

3. Medlemsstaterna ska på begäran göra alla uppgifter om bevismedel och handlingar som har lämnats i enlighet med artiklarna 60.6 och 61 samt punkterna 1 och 2 i denna artikel tillgängliga för andra medlemsstater. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där den ekonomiska aktören är etablerad ska lämna dessa uppgifter i enlighet med artikel 102.

Artikel 63

Tillhandahållande av tekniska specifikationer

1. Upphandlande enheter ska på begäran från ekonomiska aktörer som är intresserade av att erhålla ett kontrakt göra tillgängliga de tekniska specifikationer som normalt förekommer i

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 (EUT L 218, 13.8.2008, s. 30).

deras varu-, byggtreprenad- eller tjänstekontrakt, alternativt de tekniska specifikationerna som de har för avsikt att tillämpa på kontrakt för vilka anbudsfordran är ett förhandsmeddelande. Specifikationerna ska tillhandahållas med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 40.1 andra stycket eller om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att en upphandlande enhet avser att tillämpa artikel 39.2, ska de tekniska specifikationerna dock tillhandahållas på annat sätt än med elektroniska medel.

2. Om sådana tekniska specifikationer finns i handlingar som är tillgängliga för intresserade ekonomiska aktörer med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång, räcker det med en hänvisning till dessa handlingar.

Artikel 64

Alternativa anbud

1. En upphandlande enhet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram alternativa anbud som uppfyller de minimikrav som den upphandlande enheten har fastställt.

Den upphandlande enheten ska i upphandlingsdokumenten ange huruvida den tillåter eller kräver alternativa anbud och, när detta tillåts, vilka minimikrav som alternativa anbud måste uppfylla samt informera om eventuella krav som gäller för hur de ska presenteras, särskilt huruvida alternativa anbud får lämnas endast om ett anbud som inte utgör ett alternativ också har lämnats. Om alternativa anbud är tillåtna eller krävs ska den upphandlande enheten också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på alternativa anbud som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

2. Vid förfaranden för tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande enhet som har tillåtit eller krävt alternativa anbud inte förkasta ett alternativt anbud enbart på grund av att anbudet, om det antas, skulle bli antingen ett tjänstekontrakt och inte ett varukontrakt, eller ett varukontrakt och inte ett tjänstekontrakt.

Artikel 65

Uppdelning av kontrakt i delar

1. Upphandlande enheter får besluta att tilldela ett kontrakt i form av separata delar, och får fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.

De upphandlande enheterna ska i meddelandet om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när ett meddelande om kvalificeringssystem används som anbudsinfordran, i inbjudan att lämna anbud eller förhandla, ange om anbud får lämnas in för en del, flera delar eller samtliga delar.

2. Även om anbud får lämnas för flera eller alla delar får de upphandlande enheterna begränsa antalet delar som kan tilldelas en anbudsgivare, under förutsättning att det högsta antalet delar per anbudsgivare anges i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse, lämna anbud eller förhandla. Upphandlande enheter ska i upphandlingsdokumenten ange de objektiva och icke-diskriminerande kriterier eller regler som de avser att tillämpa när de fastställer vilka delar som ska tilldelas om tillämpningen av tilldelningskriterierna skulle leda till att en anbudsgivare tilldelas fler delar än det högsta tillåtna antalet delar.

3. Om fler än en del får tilldelas samma anbudsgivare får medlemsstaterna fastställa att den upphandlande enheten får tilldela kontrakt som kombinerar flera eller alla delar, om den i meddelandet om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse, lämna anbud eller förhandla har uppgett att den förbehåller sig möjligheten att göra detta, och ange de delar eller grupper av delar som kan kombineras.

4. Medlemsstaterna får göra det obligatoriskt att tilldela kontrakt i form av separata delar enligt villkor som ska specificeras i enlighet med nationell rätt och med beaktande av unionsrätten. Punkt 1 andra stycket och, i tillämpliga fall, punkt 3 ska gälla.

Artikel 66

Fastställande av tidsfrister

1. När en upphandlande enhet fastställer tidsfristerna för mottagande av anbudsansökningar och anbud ska den ta särskild hänsyn till hur komplext kontraktet är och hur lång tid som behövs för att utarbeta ett anbud, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 45–49.

2. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats eller efter en granskning på plats av underlaget till upphandlingsdokumenten, ska tidsfristerna för mottagande av anbud, som ska vara längre än de minimitidsfrister som fastställs i artiklarna 45–49, fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud.

3. De upphandlande enheterna ska förlänga tidsfristerna för mottagande av anbud så att alla berörda ekonomiska aktörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud i följande fall:

a) Om kompletterande information som av den ekonomiska aktören begärts i god tid av något skäl inte lämnas senast sex dagar före den tidsfrist som fastställts för mottagande av anbud. Vid det påskyndade öppna förfarande som avses i artikel 45.3 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

b) Om väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

Förlängningen ska stå i proportion till informationens eller ändringens betydelse.

Om kompletterande information inte har begärts i god tid eller om informationen saknar betydelse för utarbetandet av väl underbyggda anbud ska de upphandlande enheterna inte vara skyldiga att förlänga tidsfristerna.

Avsnitt 2

Offentliggörande och öppenhet

Artikel 67

Förhandsmeddelanden

1. En upphandlande enhet får med hjälp av ett förhandsmeddelande informera om planerade upphandlingar. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del A avsnitt I i bilaga VI. De ska offentliggöras antingen av Europeiska unionens publikationsbyrå eller på den upphandlade enhetens upphandlarprofil i enlighet med punkt 2 b i bilaga IX. Om den upphandlande enheten offentliggör ett förhandsmeddelande på sin upphandlarprofil ska den skicka ett meddelande till Europeiska unionens publikationsbyrå om att ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil i enlighet med punkt 3 i bilaga IX. Dessa meddelanden ska innehålla den information som anges i del B i bilaga VI.

2. Om anbudsinfordran görs genom ett förhandsmeddelande vid selektiva förfaranden och förhandlade förfaranden med föregående anbudsinfordran ska förhandsmeddelandet uppfylla samtliga följande krav:

- a) Det ska framgå vilka varor, byggentreprenader eller tjänster som kontraktet kommer att omfatta.
- b) Det ska anges att kontraktstilldelning kommer att ske genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande utan att någon ytterligare anbudsinfordran offentliggörs och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse.
- c) Förutom de uppgifter som anges i del A avsnitt I i bilaga VI, ska förhandsmeddelandet innehålla de uppgifter som anges i del A avsnitt II i bilaga VI.
- d) Meddelandet ska ha avsänts för offentliggörande mellan 35 dagar och tolv månader före den dag då inbjudan att bekräfta intresse avsändes.

Sådana meddelanden ska inte offentliggöras på en upphandlarprofil. Ett eventuellt ytterligare offentliggörande på nationell nivå enligt artikel 72 får dock göras på en upphandlarprofil.

Den period som omfattas av förhandsmeddelandet ska vara högst tolv månader från den dag då meddelandet överlämnades för offentliggörande. För kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster får det förhandsmeddelande som avses i artikel 92.1 b dock omfatta mer än tolv månader.

Artikel 68

Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem

1. Om en upphandlande enhet väljer att upprätta ett kvalificeringssystem i enlighet med artikel 77 ska systemet offentliggöras genom ett sådant meddelande som avses i bilaga X, där det ska anges vad kvalificeringssystemet har för syfte och var reglerna för systemet finns tillgängliga.
2. Den upphandlande enheten ska i meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem ange hur länge det är giltigt. Den ska anmäla eventuella ändringar av giltighetstiden till Europeiska unionens publikationsbyrå genom att använda följande standardformulär:
 - a) Om giltighetstiden ändras utan att systemet avslutas, det formulär som används för meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem.

- b) Om systemet avslutas, det meddelande om kontraktstilldelning som avses i artikel 70.

Artikel 69

Meddelanden om upphandling

Meddelanden om upphandling får användas som anbudsinfordran för alla förfaranden. De ska innehålla de uppgifter som anges i den relevanta delen av bilaga XI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

Artikel 70

Meddelanden om kontraktstilldelning

1. Den upphandlande enheten ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning om resultatet av upphandlingsförfarandet senast 30 dagar efter det att ett kontrakt eller ett ramavtal, som följer efter beslutet om tilldelning eller ingående, har ingåtts.

Dessa meddelanden ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XII och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

2. Om anbudsinfordran för det berörda kontraktet har gjorts i form av ett förhandsmeddelande och den upphandlande enheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av förhandsmeddelandet, ska meddelandet om kontraktstilldelning innehålla en särskild hänvisning till detta.

När det gäller ramavtal som ingåtts i enlighet med artikel 51 ska den upphandlande enheten inte vara skyldig att skicka något meddelande om resultatet av upphandlingsförfarandet för varje kontrakt som grundas på ramavtalet. Medlemsstaterna får fastställa att upphandlande enhet varje kvartal ska samla meddelandena om resultatet av upphandlingsförfarandet för kontrakt som grundas på ramavtalet. I detta fall ska den upphandlande enheten sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

Den upphandlande enheten ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning på grundval av ett dynamiskt inköpsystem senast 30 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt. Den får dock gruppera dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska den sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De uppgifter som lämnas enligt bilaga XII i syfte att offentliggöras ska offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Viss information som rör kontraktstilldelningen eller ingäendet av ett ramavtal får undanhållas om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

För tjänstekontrakt om forskning och utveckling (FoU) får uppgifterna om tjänsternas art och kvantitet begränsas till

- a) angivelsen "forsknings- och utvecklingstjänster" om kontraktet har tilldelats genom ett förhandlat förfarande utan anbudsinfordran i enlighet med artikel 50 b,
- b) minst lika detaljerad information som lämnades i anbudsinfordran.

4. De uppgifter som lämnas i enlighet med bilaga XII med angivelsen att de inte är avsedda att offentliggöras ska endast offentliggöras i förenklad form och i enlighet med bilaga IX för statistiska ändamål.

Artikel 71

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska innehålla de upplysningar som anges i bilagorna VI del A, VI del B X, XI och XII i samma format som standardformulären, inbegripet standardformulär för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

2. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Meddelandena ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 ska offentliggöras i sin helhet på det eller de av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande enheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska gälla. Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra officiella språken vid unionens institutioner.

4. Europeiska unionens publikationsbyrå ska se till att förhandsmeddelanden i sin helhet samt sammanfattningar av sådana förhandsmeddelanden enligt artikel 67.2, anbudsinfordringar som rör ett dynamiskt inköpssystem enligt artikel 52.4 a och meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem som används som anbudsinfordran i enlighet med artikel 44.4 b fortsätter att offentliggöras

- a) när det gäller förhandsmeddelanden: i tolv månader eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 70.2, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den tolv månadersperiod som omfattas av anbudsinfordran. När det gäller kontrakt för sociala och andra särskilda tjänster ska dock det förhandsmeddelande som avses i artikel 92.1 b fortsätta att offentliggöras till dess att den ursprungligen angivna giltighetstiden löper ut eller till dess att ett meddelande om kontraktstilldelning har mottagits i enlighet med artikel 70, där det anges att inga ytterligare kontrakt kommer att tilldelas under den period som omfattas av anbudsinfordran.
- b) när det gäller anbudsinfordringar som rör ett dynamiskt inköpssystem: under den tid som det dynamiska inköpssystemet är giltigt.
- c) när det gäller meddelanden om att det finns ett kvalificeringssystem: under den tid som kvalificeringssystemet är giltigt.

5. Den upphandlande enheten ska kunna bevisa vilken dag ett meddelande har avsänts.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande enheten lämna en bekräftelse på att meddelandet har mottagits och att den översända informationen har offentliggjorts och ange dag för offentliggörandet. Denna bekräftelse ska tjäna som bevis för offentliggörandet.

6. Den upphandlande enheten får offentliggöra meddelanden om byggtjänstkontrakt, varu- eller tjänstekontrakt som inte omfattas av de krav på offentliggörande som fastställs i detta direktiv, under förutsättning att dessa meddelanden skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå med elektroniska medel i överensstämmelse med de format och förfaranden för överföring som anges i bilaga IX.

Artikel 72

Offentliggörande på nationell nivå

1. De meddelanden som avses i artiklarna 67–70 samt informationen i dem får inte offentliggöras på nationell nivå före den dag då de har offentliggjorts i enlighet med artikel 71. Offentliggörande får dock under alla omständigheter ske på nationell nivå om den upphandlande enheten inte har underrättats om offentliggörandet inom 48 timmar efter bekräftelse av mottagandet av meddelandet i enlighet med artikel 71.

2. Meddelanden som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla någon annan information än den som finns i meddelandena som skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggörs på en upphandlarprofil och ska innehålla uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå eller offentliggjorts på upphandlarprofilen.

3. Förhandsmeddelanden får inte offentliggöras på en upphandlarprofil innan ett meddelande har skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå som anger att offentliggörandet sker i denna form, och meddelandena ska innehålla en uppgift om vilken dag de har skickats dit.

Artikel 73

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokument

1. Den upphandlande enheten ska med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från och med den dag då ett meddelande offentliggörs i enlighet med artikel 71, eller den dag då en inbjudan att bekräfta intresse avses.

Om anbudsfordran utgörs av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem ska tillgång ges så snart som möjligt och senast när inbjudan att lämna anbud eller inbjudan att förhandla avses. Den webbadress där upphandlingsdokumenten kan hämtas ska anges i meddelandet eller inbjudan.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel av något av de skäl som anges i artikel 40.1 andra stycket får upphandlande enheter i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse ange att berörda upphandlingsdokument kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel i enlighet med punkt 2 i denna artikel. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artikel 45.3 och när tidsfristen fastställs genom ömsesidig

överenskommelse i enlighet med artikel 46.2 andra stycket eller artikel 47.2 andra stycket.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till vissa upphandlingsdokument inte kan ges med elektroniska medel på grund av att den upphandlande enheten avser att tillämpa artikel 39.2, ska den i meddelandet eller inbjudan att bekräfta intresse eller, om anbudsfordran utgörs av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, i upphandlingsdokumenten ange vilka åtgärder till skydd för uppgifternas konfidentiella karaktär som den kräver, och hur tillgång kan ges till de berörda dokumenten. I sådana fall ska tidsfristen för inlämning av anbud förlängas med fem dagar, utom i brådskande situationer som bestyrks på lämpligt sätt i enlighet med artikel 45.3 och när tidsfristen fastställs genom ömsesidig överenskommelse i enlighet med artikel 46.2 andra stycket eller artikel 47.2 andra stycket.

2. Den upphandlande enheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförbandet lämna ut kompletterande upplysningar om specifikationerna och de kompletterande handlingarna senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid. Vid det påskyndade öppna förbandet som avses i artikel 45.3 ska denna tidsperiod vara fyra dagar.

Artikel 74

Inbjudan till anbudsökande

1. Vid selektiva förfaranden, förfaranden för konkurrenspräglad dialog, innovationspartnerskap och förhandlade förfaranden med föregående anbudsfordran ska den upphandlande enheten samtidigt och skriftligen inbjuda alla utvalda anbudsökande att lämna anbud, att delta i dialogen eller att förhandla.

Om ett förhandsmeddelande används som anbudsfordran i enlighet med artikel 44.4 a ska den upphandlande enheten samtidigt och skriftligen inbjuda de ekonomiska aktörer som har anmält sitt intresse att bekräfta att de fortfarande är intresserade.

2. Den inbjudan som avses i punkt 1 i denna artikel ska innehålla en hänvisning till den elektroniska adress där upphandlingsdokumenten har gjorts direkt tillgängliga med elektroniska medel. Inbjudan ska åtföljas av upphandlingsdokumenten, om inte fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dessa dokument har getts av skäl som anges i artikel 73.1 tredje eller fjärde stycket och dokumenten inte redan gjorts tillgängliga på annat sätt. Den inbjudan som avses i punkt 1 i denna artikel ska också omfatta de uppgifter som anges i bilaga XIII.

Artikel 75

Information till kvalificeringssökande, anbudssökande och anbudsgivare

1. Den upphandlande enheten ska snarast möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattas om ingåendet av ett ramavtal, tilldelningen av ett kontrakt eller tillträde till ett dynamiskt inköpssystem, inklusive skälen till att den har beslutat att inte ingå ett ramavtal eller tilldela ett kontrakt efter anbudsinfördran eller att upprepa förfarandet eller att inte inrätta ett dynamiskt inköpssystem.

2. På begäran av berörd anbudssökande eller anbudsgivare ska upphandlande enheter snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran underrätta

a) varje anbudssökande vars ansökan avslagits om skälen till att ansökan om att delta inte har godtagits,

b) varje anbudsgivare vars anbud avslagits om skälen till att anbudet inte har godtagits och, i de fall som avses i artikel 60.5 och 60.6, skälen till deras beslut om att likvärdighet inte föreligger eller deras beslut om att byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna inte uppfyller kraven i fråga om prestanda eller funktion,

c) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet,

d) varje anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om genomförandet av och framstegen i förhandlingarna samt dialogen med anbudsgivarna.

3. Den upphandlande enheten får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkterna 1 och 2 och som rör kontraktstildelningen eller ingåendet av ett ramavtal eller tillträdet till ett dynamiskt inköpssystem, om ett utlämnande av sådan information skulle kunna hindra tillämpning av lagen eller i övrigt strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer.

4. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem ska inom sex månader underrätta de sökande om huruvida de kvalificerat sig.

Om beslutet kommer att ta längre tid än fyra månader efter det att ansökan lämnats in ska den upphandlande enheten inom två månader efter det att ansökan lämnats in underrätta den sökande om orsakerna till att tidsfristen blivit förlängd och

meddela datum för när ansökan kommer att bli godkänd eller avslås.

5. Sökande vars ansökan om kvalificering avslås ska underrättas om avslagsbeslutet samt om skälen till det beslutet så snart som möjligt och senast inom 15 dagar efter det att avslagsbeslutet fattats. Skälen ska grundas på kvalificeringskriterierna i artikel 77.2.

6. En upphandlande enhet som upprättar och förvaltar ett kvalificeringssystem får utesluta en ekonomisk aktör endast av skäl som grundas på kvalificeringskriterierna i artikel 77.2. En planerad uteslutning ska föregås av ett skriftligt meddelande till den ekonomiska aktören senast 15 dagar före uteslutningen tillsammans med skälen till uteslutningen.

Avsnitt 3

Val av deltagare samt tilldelning av kontrakt

Artikel 76

Allmänna principer

1. Den upphandlande enheten ska tillämpa samtliga följande regler vid urvalet av deltagare i upphandlingsförfaranden:

a) En upphandlande enhet som har fastställt regler och kriterier för uteslutning av anbudsgivare eller anbudssökande i enlighet med artikel 78.1 eller 80.1 ska utesluta ekonomiska aktörer som identifierats i enlighet med dessa regler och som uppfyller dessa kriterier.

b) Den upphandlande enheten ska välja ut anbudsgivare och anbudssökande på grundval av de objektiva regler och kriterier som har fastställts med stöd av artiklarna 78 och 80.

c) Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden med anbudsinfördran, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap ska den upphandlande enheten i förekommande fall i enlighet med artikel 78.2 begränsa antalet utvalda anbudssökande med stöd av leden a och b i denna punkt.

2. Om en anbudsinfördran görs med hjälp av ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem och i syfte att välja ut deltagare i upphandlingsförfaranden för de specifika kontrakt som omfattas av anbudsinfördran, ska den upphandlande enheten

a) kvalificera ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 77,

b) tillämpa de bestämmelser i punkt 1 som är relevanta för selektiva eller förhandlade förfaranden, för konkurrenspräglade dialoger eller för innovationspartnerskap på sådana kvalificerade ekonomiska aktörer.

3. En upphandlande enhet som väljer ut deltagare till ett selektivt eller förhandlat förfarande, en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap får inte, när den beslutar om huruvida en sökande är kvalificerad eller uppdaterar sina kriterier och regler,

a) ställa upp administrativa, tekniska eller ekonomiska villkor för vissa ekonomiska aktörer som inte gäller för andra,

b) kräva prover eller bevis som redan finns i tillgängligt objektivet material.

4. Om information eller dokumentation som ska lämnas av ekonomiska aktörer är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om särskilda dokument saknas, får den upphandlande enheten, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt som genomför detta direktiv, begära att de berörda ekonomiska aktörerna lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation inom en lämplig tidsfrist, förutsatt att en sådan begäran görs i full överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet.

5. Den upphandlande enheten ska kontrollera att anbuden från de anbudsgivare som valts ut på detta sätt överensstämmer med de regler och krav som ska tillämpas på anbud samt tilldela kontraktet på grundval av de kriterier som anges i artiklarna 82 och 84 med hänsyn till artikel 64.

6. De upphandlande enheterna får besluta att inte tilldela ett kontrakt till den anbudsgivare som lämnar in det bästa anbudet om de har fastställt att anbudet inte överensstämmer med de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 36.2.

7. I öppna förfaranden får den upphandlande enheten besluta att bedöma anbud innan den kontrollerar anbudsgivarnas lämplighet, under förutsättning att de berörda bestämmelserna i artiklarna 76–84 tillämpas, inklusive regeln om att kontraktet inte ska tilldelas en anbudsgivare som borde ha uteslutits i enlighet med artikel 80, eller som inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande enheten i enlighet med artiklarna 78.1 och 80.

Medlemsstaterna behöver inte tillämpa det förfarande som anges i första stycket för vissa typer av upphandlingar eller specifika omständigheter, eller får begränsa det till dessa.

8. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 för att ändra förteckningen i bilaga XIV

där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Underavsnitt 1

Kvalificering och urvalsbedömning

Artikel 77

Kvalificeringssystem

1. Upphandlande enheter som så önskar får upprätta och förvalta ett kvalificeringssystem för ekonomiska aktörer.

Upphandlande enheter som upprättar eller förvaltar ett kvalificeringssystem ska garantera att ekonomiska aktörer när som helst kan ansöka om att bli kvalificerade.

2. Ett system enligt punkt 1 kan omfatta flera kvalificeringsfaser.

Den upphandlande enheten ska fastställa objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering och objektiva kriterier och regler för driften av kvalificeringssystemen som exempelvis omfattar registrering i systemet, regelbunden uppdatering av kvalificeringar samt systemets varaktighet.

Om kriterierna och reglerna omfattar tekniska specifikationer ska artiklarna 60–62 tillämpas. Kriterierna och reglerna får uppdateras vid behov.

3. De kriterier och regler som avses i punkt 2 ska tillhandahållas de ekonomiska aktörerna om de begär det. De berörda ekonomiska aktörerna ska underrättas om de uppdaterade kriterierna och reglerna.

Om en upphandlande enhet anser att vissa andra enheters eller organs kvalificeringssystem uppfyller de krav som ställs, ska den meddela de berörda ekonomiska aktörerna namnen på dessa andra enheter eller organ.

4. Ett skriftligt register över kvalificerade ekonomiska aktörer ska upprättas; det får delas upp i kategorier per typ av kontrakt som respektive kvalificering gäller för.

5. Om en anbudsinfordran görs genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem ska de specifika kontrakt för byggtreprenader, varor eller tjänster som omfattas av kvalificeringssystemet tilldelas genom selektiva eller förhandlade förfaranden, där samtliga anbudsgivare och deltagare väljs ut bland de anbudssökande som redan är kvalificerade enligt ett sådant system.

6. Eventuella avgifter som tas ut i samband med ansökan om kvalificering eller uppdatering eller bevarande av en kvalificering som redan erhållits enligt systemet ska stå i proportion till de kostnader som driften av systemet medför.

Artikel 78

Kvalitativa urvalskriterier

1. Den upphandlande enheten får fastställa objektiva regler och kriterier för uteslutande och urval av anbudsgivare eller anbudssökande; dessa regler och kriterier ska tillhandahållas de berörda ekonomiska aktörerna.

2. Vid selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller innovationspartnerskap får den upphandlande enheten använda objektiva regler och kriterier som grundas på ett behov av att minska antalet anbudssökande som ombeds att lämna anbud eller att förhandla till en nivå som anses rimlig med tanke på speciella förhållanden i samband med upphandlingsförfarandet och på de resurser som behövs för att genomföra det. De utvalda anbudssökandena ska dock vara tillräckligt många för att uppfylla kravet på tillräcklig konkurrens.

Artikel 79

Utnyttjande av andra enheters kapacitet

1. När de objektiva reglerna och kriterierna för uteslutande och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering i ett kvalificeringssystem innefattar krav rörande ekonomiska aktörers ekonomiska och finansiella kapacitet eller tekniska och yrkesmässiga kapacitet kan dessa vid behov åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av förbindelserna mellan den ekonomiska aktören och dessa enheter. När det gäller kriterier avseende tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får ekonomiska aktörer emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggtreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande

enheten att den kommer att förfoga över dessa resurser under hela den period då kvalificeringssystemet är giltigt, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

En upphandlande enhet som i enlighet med artikel 80 i det här direktivet har hänvisat till kriterier för uteslutning eller urval som föreskrivs i direktiv 2014/24/EU ska i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera om de övriga enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att åberopa uppfyller de relevanta urvalskriterierna eller om det finns skäl för uteslutning, som upphandlande enhet har hänvisat till, i enlighet med artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. Den upphandlande enheten ska begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till. Den upphandlande enheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning som den upphandlande enheten har hänvisat till.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 37.2 åberopa resurserna hos deltagarna i gruppen eller andra enheter.

2. När de objektiva reglerna och kriterierna för uteslutning och urval av anbudssökande och anbudsgivare i öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller i innovationspartnerskap innefattar krav rörande ekonomiska aktörers ekonomiska och finansiella kapacitet eller tekniska och yrkesmässiga kapacitet kan dessa vid behov och för ett särskilt kontrakt åberopa andra enheters kapacitet, oavsett vilka juridiska band som finns mellan de ekonomiska aktörerna och dessa enheter. När det gäller kriterier avseende tjänsteleverantörens eller entreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget eller avseende relevant yrkeserfarenhet, får ekonomiska aktörer emellertid endast åberopa andra enheters kapacitet om samma enheter kommer att utföra de byggtreprenader eller tjänster för vilka denna kapacitet krävs. Om en ekonomisk aktör vill åberopa andra enheters kapacitet ska aktören bevisa för den upphandlande enheten att den kommer att förfoga över de nödvändiga resurserna, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande från enheterna i fråga rörande detta.

En upphandlande enhet som i enlighet med artikel 80 i det här direktivet har hänvisat till kriterier för uteslutning eller urval som föreskrivs i direktiv 2014/24/EU ska i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera om de övriga enheter vars kapacitet den ekonomiska aktören avser att återopa uppfyller de relevanta urvalskriterierna eller om det finns skäl för uteslutning, som upphandlande enhet har hänvisat till, i enlighet med artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. Den upphandlande enheten ska begära att den ekonomiska aktören byter ut en enhet som inte uppfyller ett relevant urvalskriterium eller för vilken det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till. Den upphandlande enheten får begära, eller får av medlemsstaten åläggas att begära, att den ekonomiska aktören byter ut en enhet för vilken det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning som upphandlande enhet har hänvisat till.

Om en ekonomisk aktör utnyttjar andra enheters kapacitet när det gäller kriterier för ekonomisk och finansiell ställning, får den upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och de enheterna solidariskt ska vara ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 37 återopa gruppdeltagarnas eller andra enheters kapacitet.

3. När det gäller kontrakt avseende byggtreprenader, tjänstekontrakt och monterings- och installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt, får den upphandlande enheten kräva att vissa kritiska uppgifter ska utföras direkt av anbudsgivaren eller om anbud lämnas in av en grupp av ekonomiska aktörer i enlighet med artikel 37.2, en deltagare i gruppen.

Artikel 80

Tillämpning av skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med direktiv 2014/24/EU

1. Objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av ekonomiska aktörer som ansöker om kvalificering i ett kvalificeringssystem och objektiva regler och kriterier för uteslutning och urval av anbudssökande och anbudsgivare i öppna, selektiva eller förhandlade förfaranden, i konkurrenspräglade dialoger eller i innovationspartnerskap får innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

Om den upphandlande enheten är en upphandlande myndighet ska dessa kriterier och regler innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57.1 och 57.2 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

Om medlemsstaterna så begär ska dessa kriterier och regler också innefatta de skäl för uteslutning som anges i artikel 57.4 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln.

2. De kriterier och regler som avses i punkt 1 i denna artikel får innefatta de urvalskriterier som fastställs i artikel 58 i direktiv 2014/24/EU enligt de villkor som anges i den artikeln, särskilt med avseende på begränsningar av kraven på årlig omsättning i enlighet med punkt 3 andra stycket i den artikeln.

3. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel ska artiklarna 59–61 i direktiv 2014/24/EU gälla.

Artikel 81

Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder

1. Om en upphandlande enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska den hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ. Den upphandlande enheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder om den berörda ekonomiska aktören inte hade möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att de föreslagna kvalitetssäkringsåtgärderna överensstämmer med de kvalitetssäkringsstandarder som krävs.

2. Om en upphandlande enhet kräver uppvisande av intyg utfärdat av ett oberoende organ på att den ekonomiska aktören iakttar vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder ska den hänvisa till unionens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) eller till andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i förordning (EG) nr 1221/2009 eller andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ. Den upphandlande enheten ska godta likvärdiga intyg från organ i andra medlemsstater.

Om en ekonomisk aktör bevisligen inte hade möjlighet att få sådana intyg utfärdade eller erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte kan tillskrivas den ekonomiska aktören ska den upphandlande enheten också godta andra bevis om miljöledningsåtgärder, förutsatt att den ekonomiska aktören bevisar att dessa åtgärder är likvärdiga med dem som krävs i det tillämpliga miljöledningssystemet eller den tillämpliga miljöledningsstandarderna.

3. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater lämna all information om de handlingar som har uppvisats som bevis på att de kvalitets- och miljöstandarder som avses i punkterna 1 och 2 är uppfyllda.

Underavsnitt 2

Kontraktstilldelning

Artikel 82

Tilldelningskriterier

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning och andra författningar avseende priset på vissa varor eller ersättning för vissa tjänster ska de upphandlande enheterna basera tilldelningen av kontrakt på det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

2. Det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ur den upphandlande enhetens synvinkel ska fastställas på grundval av priset eller kostnaden genom en analys av kostnadseffektivitet, exempelvis en analys av livscykelkostnader i enlighet med artikel 83, och får innefatta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet vilket ska bedömas på grundval av kriterier, såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter och/eller sociala aspekter som är kopplade till föremålet för kontraktet i fråga. Sådana kriterier kan omfatta t.ex.

a) kvalitet, inbegripet tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på samtliga användares behov, sociala, miljömässiga och innovativa egenskaper, handel och villkoren för handel,

b) organisation av samt kvalifikationer och erfarenheter hos den personal som utses att verkställa kontraktet, om kvaliteten på den personal som utsetts på ett betydande sätt kan påverka nivån på kontraktets fullgörande, eller

c) eftermarknadsservice och tekniskt stöd, leveransvillkor såsom leveransdag, leveransprocess, leveranstid eller tid för fullgörandet, åtaganden när det gäller reservdelar och fortlöpande leverans.

Kostnadselementet kan också ha formen av ett fast pris eller en fast kostnad där de ekonomiska aktörerna enbart konkurrerar i fråga om kvalitetskriterier.

Medlemsstaterna får föreskriva att de upphandlande enheterna inte får använda enbart priset eller kostnaden som det enda tilldelningskriteriet eller begränsa användningen till vissa kategorier av upphandlande enheter eller vissa typer av kontrakt.

3. Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för det offentliga kontraktet om de avser de byggentreprenader, varor eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för det kontraktet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, inklusive faktorer som berör

a) byggentreprenadernas, varornas eller tjänsternas specifika produktions-, tillhandahållande- eller handelsprocess, eller

b) en specifik process i ett annat skede av deras livscykel,

även då sådana faktorer inte utgör en del av dem.

4. Tilldelningskriterierna får inte ha den effekten att de ger den upphandlande enheten obegränsad valfrihet. De ska garantera möjligheten till verklig konkurrens och kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av anbudsgivarna med tanke på en bedömning av hur väl anbudet uppfyller tilldelningskriterierna. I tveksamma fall ska den upphandlande enheten effektivt kontrollera om de uppgifter och bevis som har lämnats av anbudsgivarna är korrekta.

5. Den upphandlande enheten ska ange i upphandlingsdokumenten hur de olika kriterierna kommer att viktas inbördes vid bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt, utom om detta fastställs endast på grundval av priset.

Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största tillåtna spridning.

Om viktning inte är möjlig av objektiva skäl ska den upphandlande enheten ange kriterierna i fallande prioriteringsordning.

Artikel 83

Livscykelkostnader

1. Livscykelkostnader ska i den mån som det är relevant omfatta delar av eller alla följande kostnader under en varus, en tjänst eller en byggtreprenads livscykel:

- a) Kostnader som betalas av upphandlande enhet eller andra användare, såsom
 - i) kostnader för förvärv,
 - ii) användningskostnader, som förbrukning av energi och andra resurser,
 - iii) underhållskostnader,
 - iv) kostnader vid livslängdens slut, t.ex. insamlings- och återvinningskostnader.
- b) Kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter som är kopplade till varor, tjänster eller byggtreprenader under deras livscykel, under förutsättning att deras penningvärde kan fastställas och kontrolleras; dessa kostnader får omfatta kostnader för utsläpp av växthusgaser och andra förorenande ämnen samt andra klimatanpassningskostnader.

2. När en upphandlande enhet bedömer kostnaderna med utgångspunkt från ett livscykelkostnadsperspektiv, ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter som anbudsgivarna ska lämna och den metod som den upphandlande enheten på grundval av dessa uppgifter kommer att använda för att fastställa livscykelkostnaderna.

Den metod som används för bedömningen av kostnader som kan tillskrivas externa miljöeffekter ska uppfylla samtliga följande villkor:

- a) Den ska grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den ska inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa ekonomiska aktörer, särskilt om den inte har utvecklets för upprepad eller löpande användning.
- b) Den ska vara tillgänglig för alla berörda parter.
- c) De uppgifter som krävs ska kunna tillhandahållas med rimliga ansträngningar av normalt omdömesgilla ekonomiska aktörer, inkluderat ekonomiska aktörer från tredjeländer som är parter i WTO-avtalet eller andra internationella avtal som unionen är bunden av.

3. När en gemensam metod för beräkning av livscykelkostnader har gjorts obligatorisk genom en unionslagstiftningsakt ska den gemensamma metoden tillämpas för bedömningen av livscykelkostnader.

En förteckning över sådana lagstiftningsakter och, om så är nödvändigt, de delegerade akter som kompletterar dem återfinns i bilaga XV.

Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 103 avseende uppdatering av denna förteckning när sådana uppdateringar är nödvändiga till följd av att det har antagits ny lagstiftning som gör en gemensam metod obligatorisk eller av att befintliga rättsakter har upphävts eller ändrats.

Artikel 84

Onormalt låga anbud

1. Den upphandlande enheten ska begära att de ekonomiska aktörerna lämnar förklaringar om de priser eller kostnader som föreslås i anbudet, om anbudet förefaller vara onormalt låga i förhållande till byggtreprenaderna, varorna eller tjänsterna.

2. De förklaringar som avses i punkt 1 kan särskilt beröra

- a) besparingar avseende sättet att tillverka varorna, sättet att tillhandahålla tjänsterna eller byggmetoderna,
- b) tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden som anbudsgivaren kan räkna med för att leverera varor, tillhandahålla tjänster eller utföra byggtreprenaden,
- c) originaliteten i de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av anbudsgivaren,
- d) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 36.2,
- e) efterlevnad av de skyldigheter som avses i artikel 88,
- f) möjligheten för anbudsgivaren att få statligt stöd.

3. Den upphandlande enheten ska bedöma de uppgifter som lämnats efter att ha hört anbudsgivaren. Den får endast förkasta anbudet när de ingivna bevisen inte på ett tillfredsställande sätt förklarar de låga priser eller kostnader som föreslagits, med hänsyn till de faktorer som avses i punkt 2.

Den upphandlande enheten ska förkasta anbudet när den har fastställt att anbudet är onormalt lågt på grund av att det inte uppfyller de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 36.2.

4. Om en upphandlande enhet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att anbudsgivaren har fått statligt stöd, får anbudet förkastas enbart av denna anledning först efter samråd med anbudsgivaren och om denne inom en rimlig tidsfrist som fastställs av den upphandlande enheten inte kan bevisa att det berörda stödet är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107 i EUF-fördraget. Om den upphandlande enheten förkastar ett anbud under dessa omständigheter, ska den underrätta kommissionen om detta.

5. Medlemsstaterna ska på begäran från andra medlemsstater och inom ramen för administrativt samarbete lämna all information som de förfogar över, såsom lagar, förordningar, allmänt tillämpliga kollektivavtal eller nationella tekniska standarder, om de bevis och dokument som uppvisats med avseende på de uppgifter som anges i punkt 2.

Avsnitt 4

Anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeländ och förhållandet till tredjeländ

Artikel 85

Anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeländ

1. Denna artikel är tillämplig på anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeländ, med vilket unionen inte har slutit sådana multilaterala eller bilaterala avtal som tillförsäkrar företag från unionen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i detta tredjeländ. Den påverkar inte de åtaganden som unionen eller dess medlemsstater har gentemot ett tredjeländ.

2. Anbud som lämnas i samband med tilldelning av varukontrakt får förkastas om andelen varor med ursprung i tredjeländ, fastställd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013⁽¹⁾, uppgår till mer än 50 % av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar.

I denna artikel ska programvaror för utrustning till telenät anses vara varor.

3. Om två eller flera anbud är likvärdiga enligt tilldelningskriterierna i artikel 82, ska företräde ges de anbud som inte kan förkastas med stöd av punkt 2 i den här artikeln, om inte annat följer av andra stycket i den här punkten. Vid tillämpningen av denna artikel ska priserna på dessa anbud anses som likvärdiga om prisskillnaden inte är större än 3 %.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

Ett anbud ska dock inte ges företräde framför ett annat enligt första stycket om detta skulle tvinga den upphandlande enheten att anskaffa utrustning med andra tekniska egenskaper än den befintliga utrustningen, med åtföljande inkompatibilitet, tekniska svårigheter vid drift och underhåll eller orimliga kostnader.

4. Vid tillämpningen av denna artikel ska tredjeländer, som genom ett rådsbeslut fått förmånen att omfattas av detta direktiv i enlighet med punkt 1, inte ingå i beräkningen när den andel av varor med ursprung i tredjeländer som avses i punkt 2 ska fastställas.

5. Senast den 31 december 2015 och därefter varje år ska kommissionen varje år lämna en rapport till rådet om de framsteg som gjorts i de multilaterala och bilaterala förhandlingarna rörande det tillträde företagen från unionen har till marknaderna i tredjeländer inom de områden som omfattas av detta direktiv, om resultatet av dessa förhandlingar och om det faktiska genomförandet av alla ingående avtal.

Artikel 86

Förbindelserna med tredjeländer när det gäller kontrakt för byggtreprenader, varor och tjänster

1. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de allmänna svårigheter deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar i samband med tilldelning av tjänstekontrakt i tredjeländer.

2. Kommissionen ska senast den 18 april 2019 och regelbundet därefter rapportera till rådet om öppnandet av marknaden för tjänstekontrakt i tredjeländer och om hur förhandlingarna framskrider med dessa länder, särskilt inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO).

3. Kommissionen ska genom framställningar hos det berörda tredjeländet försöka rätta till situationen om den, på grundval av antingen de rapporter som avses i punkt 2 eller annan information, konstaterar att ett tredjeländ vid tilldelning av tjänstekontrakt

a) inte ger företag från unionen ett faktiskt tillträde som är jämförbart med det som unionen ger företag från detta land,

b) inte ger företag från unionen nationell behandling eller samma konkurrensmöjligheter som är tillgängliga för nationella företag, eller

c) ger företag från andra tredjeländer en gynnsammare behandling än företag från unionen.

4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de svårigheter som deras företag rättsligt eller i praktiken möter och rapporterar när dessa företag försökt att tillförsäkra sig kontrakt i tredjeländer och som beror på att de bestämmelser i internationell arbetsrätt som anges i bilaga XIV inte följts.

5. Under de förhållanden som avses i punkterna 3 och 4 får kommissionen när som helst föreslå att rådet antar en genomförandeakt för att, under en period som ska fastställas i den genomförandeakten, tillfälligt upphäva eller begränsa tilldelningen av tjänstekontrakt till

a) företag som omfattas av lagstiftningen i det berörda tredjelandet,

b) företag som är anknutna till företag enligt led a med säte i unionen men som inte har någon direkt och faktisk koppling till ekonomin i en medlemsstat,

c) företag som lämnar anbud på tjänster med ursprung i tredjelandet i fråga.

Rådet ska utan dröjsmål fatta beslut med kvalificerad majoritet.

Kommissionen får föreslå dessa åtgärder på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat.

6. Denna artikel påverkar inte unionens åtaganden gentemot tredjeländer enligt internationella avtal om offentlig upphandling, särskilt inom ramen för WTO.

KAPITEL IV

Fullgörande av kontrakt

Artikel 87

Villkor för fullgörande av kontrakt

En upphandlande enhet får ställa särskilda krav på hur kontraktet ska fullgöras, under förutsättning att de är kopplade till kontraktets föremål i den mening som avses i artikel 82.3 och anges i anbudsinfördran eller i upphandlingsdokumentet. Dessa krav får omfatta ekonomiska, innovationsrelaterade, miljörelaterade, sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn.

Artikel 88

Anlitande av underleverantör

1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 36.2 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

2. I upphandlingsdokumentet får en upphandlande enhet begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren i anbudet anger hur stor del av kontraktet som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås.

3. Medlemsstaterna får, på begäran av underleverantören och när kontraktets art så tillåter, föreskriva att den upphandlande enheten ska överföra betalningar direkt till underleverantören för tjänster, varor eller byggtreprenader som har tillhandahållits till den ekonomiska aktör som har tilldelats kontraktet (huvudentreprenören). Sådana åtgärder får omfatta lämpliga mekanismer för att huvudentreprenören ska kunna bestrida felaktiga betalningar. Arrangemangen för betalningssättet ska anges i upphandlingsdokumentet.

4. Punkterna 1–3 påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

5. Vid byggtreprenadkontrakt och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av den upphandlande enheten, efter det att kontraktet tilldelats och senast då fullgörandet av kontraktet inleds, ska den upphandlande enheten kräva att huvudentreprenören till den upphandlande enheten uppger namn på, kontaktuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggtreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den upphandlande enheten ska kräva att huvudentreprenören underrättar den upphandlande enheten om varje ändring av dessa uppgifter under kontraktets löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggtreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga huvudentreprenören att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Om det är nödvändigt med avseende på punkt 6 b i den här artikeln ska de begärda uppgifterna åtföljas av en egen försäkran från underleverantören enligt artikel 80.3. I genomförandeåtgärderna enligt punkt 8 i den här artikeln får föreskrivas att underleverantörer som tillkommer efter tilldelningen av kontraktet ska tillhandahålla intyg och andra kompletterande dokument i stället för en egen försäkran.

Det första stycket ska inte gälla för varuleverantörer.

Den upphandlande enheten får utvidga eller kan av medlemsstater åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) varukontrakt, till tjänstekontrakt som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under direkt tillsyn av den upphandlande enheten eller till varuleverantörer som deltar i byggentreprenader eller tjänstekontrakt,

b) underleverantörer till huvudentreprenörens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

6. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 36.2 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och huvudentreprenören ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 36.2.

b) De upphandlande myndigheterna får i enlighet med artikel 80.3 i det här direktivet kontrollera eller får av medlemsstater åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 57 i direktiv 2014/24/EU. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

7. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt eller gå längre enligt nationell rätt om direktbetalning till underleverantörer, exempelvis genom att föreskriva direktbetalning till underleverantörer utan att de behöver begära sådan direktbetalning.

8. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 3, 5 eller 6 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt,

vissa typer av upphandlande enheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 89

Ändring av kontrakt under löptiden

1. Kontrakt och ramavtal får ändras utan nytt upphandlingsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga upphandlingsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta prisändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär är inte tillåtna.

b) För kompletterande byggentreprenader, tjänster eller varor från den ursprunglige entreprenören, oberoende av deras värde, som har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga upphandlingen, i de fall ett byte av entreprenör

i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, programvara, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och

ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.

c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande enhet inte kunnat förutse.

ii) Ändringen medför inte att kontraktets övergripande karaktär ändras.

d) Om den entreprenör som den upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör, till följd av antingen

i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,

- ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts helt eller delvis inträder i den ursprungliga entreprenörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller
- iii) att den upphandlande enheten själv tar på sig huvudentreprenörens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 88,
- e) om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande enheter som har ändrat ett kontrakt i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XVI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

2. Dessutom får kontrakt ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i punkt 4 a-d är uppfyllda, utan något nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

- i) tröskelvärdena i artikel 15, och
- ii) 10 % av det ursprungliga kontraktets värde för tjänste- och varukontrakt och lägre än 15 % av det ursprungliga kontraktets värde för byggtreprenadkontrakt.

Ändringen får dock inte medföra att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det pris som avses i punkt 2 ska det uppdaterade priset vara referensvärdet när kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

4. En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om ändringen innebär att kontraktet eller ramavtalet till sin art skiljer sig väsentligt från det kontrakt eller ramavtal som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

- a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga upphandlingsförfarandet, skulle ha medfört att andra anbudssökande getts tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i upphandlingsförfarandet.
- b) Ändringen innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för entreprenören på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet.
- c) Ändringen medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt.
- d) Om den entreprenör som den upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör i andra fall än de som avses i punkt 1 d.

5. Ett nytt upphandlingsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i ett byggtreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt eller ett ramavtal under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 90

Uppsägning av kontrakt

Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande enheterna åtminstone under följande omständigheter och enligt de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt har möjlighet att avsluta ett byggtreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt under dess löptid, när

- a) kontraktet har varit föremål för en väsentlig ändring som skulle ha krävt ett nytt upphandlingsförfarande enligt artikel 89,
- b) entreprenören vid kontraktstilldelningen befann sig i någon av de situationer som avses i artikel 57.1 i direktiv 2014/24/EU och därför borde ha uteslutits från upphandlingsförfarandet i enlighet med artikel 80.1 andra stycket i detta direktiv,
- c) kontraktet inte borde ha tilldelats entreprenören på grund av att denne allvarligt åsidosatt skyldigheter enligt fördragen och detta direktiv enligt vad som fastställdes av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

AVDELNING III

SÄRSKILDA UPPHANDLINGSSYSTEM

KAPITEL I

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 91

Tilldelning av kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Kontrakt för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga XVII ska tilldelas i enlighet med detta kapitel när värdet på kontrakten uppgår till eller överstiger det tröskelvärde som anges i artikel 15 c.

Artikel 92

Offentliggörande av meddelanden

1. Upphandlande enheter som har för avsikt att tilldela ett kontrakt för de tjänster som avses i artikel 91 ska informera om detta på något av följande sätt:

- a) Genom ett meddelande om upphandling.
- b) Genom ett förhandsmeddelande, som ska offentliggöras kontinuerligt. Det ska av förhandsmeddelandet särskilt framgå vilka typer av tjänster som kontrakten kommer att omfatta. Det ska ange att kontraktstilldelning kommer att ske utan ytterligare offentliggörande och att intresserade ekonomiska aktörer ska anmäla sitt intresse skriftligt.
- c) Genom ett meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, som ska offentliggöras kontinuerligt.

Det första stycket gäller dock inte om ett förhandlat förfarande utan föregående anbudsinfordran hade kunnat användas i enlighet med artikel 50 för tilldelning av ett tjänstekontrakt.

2. Upphandlande enheter som har tilldelat ett kontrakt för de tjänster som avses i artikel 91 ska informera om resultaten genom ett meddelande om kontraktstilldelning. De får dock samla dessa meddelanden per kvartal. I detta fall ska de sända de samlade meddelandena senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

3. De meddelanden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska innehålla de upplysningar som avses i bilaga XVIII i del A, B, C respektive D i enlighet med standardformuläret för meddelanden. Kommissionen ska fastställa standardformulären genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

4. De meddelanden som avses i denna artikel ska offentliggöras i enlighet med artikel 71.

Artikel 93

Principer för tilldelning av kontrakt

1. Medlemsstaterna ska införa nationella regler för tilldelning av kontrakt som omfattas av detta kapitel för att se till att de upphandlande enheterna följer principerna om öppenhet och likabehandling av ekonomiska aktörer. Medlemsstaterna kan själva fastställa vilka förfaranderegler som är tillämpliga så länge dessa regler gör det möjligt för de upphandlande enheterna att ta hänsyn till de särskilda egenskaperna för tjänsterna i fråga.

2. Medlemsstaterna ska se till att de upphandlande enheterna får beakta behovet av att garantera tjänsternas kvalitet, kontinuitet, åtkomlighet, överkomlighet, tillgänglighet och omfattning, olika användarkategoriernas specifika behov, inklusive missgynnade och utsatta grupperns behov, deltagande och egenansvar för användarna samt innovation. Medlemsstaterna får också föreskriva att valet av tjänsteleverantör ska göras på grundval av det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet med hänsyn till kvalitets- och hållbarhetskriterier för sociala tjänster.

Artikel 94

Reserverade kontrakt för vissa tjänster

1. Medlemsstaterna får föreskriva att upphandlande enheter som är upphandlande myndigheter får reservera rätten för organisationer att delta i offentlig upphandling exklusivt för de hälso- och sjukvårdstjänster, sociala tjänster och kulturella tjänster som avses i artikel 91, som omfattas av CPV-koderna 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, från och med 85000000-9 till och med 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. En organisation som avses i punkt 1 ska uppfylla samtliga följande villkor:

- a) Dess syfte ska vara att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till tillhandahållande av sådana tjänster som avses i punkt 1.
- b) Vinsterna ska återinvesteras för att uppnå organisationens syfte. Vid eventuell vinstutdelning eller omfördelning bör detta ske på grundval av deltagande.

- c) Lednings- och ägarstrukturen i den organisation som fullgör kontraktet ska grundas på personalens ägande eller deltagande, eller ska kräva aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter.
- d) Organisationen får inte ha tilldelats något kontrakt för den berörda tjänsten av den berörda upphandlande myndigheten enligt denna artikel under de senaste tre åren.
3. Maximal löptid för kontraktet får inte överstiga tre år.
4. Anbudsinfordran ska innehålla en hänvisning till denna artikel.
5. Utan hinder av vad som sägs i artikel 108 ska kommissionen göra en bedömning av effekterna av denna artikel och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

KAPITEL II

Regler om projekttävlingar

Artikel 95

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på projekttävlingar som ingår i en tjänsteupphandling, under förutsättning att kontraktets uppskattade värde exklusive mervärdesskatt, inklusive eventuella tävlingspriser eller betalningar till deltagarna minst uppgår till ett lika högt belopp som det belopp som fastställs i artikel 15 a.
2. Detta kapitel ska tillämpas på alla projekttävlingar där det totala värdet på tävlingspriser och betalningar till deltagarna, inklusive det uppskattade värde exklusive mervärdesskatt av det tjänstekontrakt som därefter kan ingås i enlighet med artikel 50 j (förutsatt att den upphandlande enheten inte undantar en sådan tilldelning i meddelandet om projekttävlingen), är minst lika högt som det belopp som anges i artikel 15 a.

Artikel 96

Meddelanden

1. En upphandlande enhet som har för avsikt att anordna en projekttävling ska utfärda en anbudsinfordran i form av ett meddelande om projekttävling.

Om den upphandlande enheten har för avsikt att därefter tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med artikel 50 j ska detta anges i meddelandet om projekttävling.

En upphandlande enhet som anordnat en projekttävling ska informera om resultaten genom ett meddelande.

2. Anbudsinfordran ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga XIX och meddelandet om resultaten av en projekttävling ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga XX i ett standardformulär. Kommissionen ska fastställa standardformulärens genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 105.

Meddelandet om resultaten av en projekttävling ska överlämnas till Europeiska unionens publikationsbyrå senast 30 dagar efter det att projekttävlingen avslutats.

Resultatet av projekttävlingen behöver inte offentliggöras om detta skulle hindra tillämpning av lagen, strida mot allmänintresset, skada berättigade kommersiella intressen för en viss offentlig eller privat ekonomisk aktör, eller motverka sund konkurrens mellan dessa aktörer.

3. Artikel 71.2–71.6 ska också tillämpas på meddelanden om projekttävlingar.

Artikel 97

Anordnande av projekttävlingar, val av deltagare och jury

1. Vid anordnandet av projekttävlingar ska den upphandlande enheten tillämpa förfaranden som är anpassade till avdelning I och detta kapitel.
2. Rätten att delta i projekttävlingar får inte begränsas
- a) till en medlemsstats territorium, eller till en del av detta territorium,
- b) till enbart fysiska personer eller juridiska personer, med hänvisning till att lagstiftningen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta.
3. Om deltagarantalet i en projekttävling är begränsat till ett angivet antal deltagare ska den upphandlande enheten fastställa entydiga och icke-diskriminerande kriterier för urvalet. Antalet tävlingsdeltagare som inbjuds att delta ska under alla omständigheter vara så stort att verklig konkurrens säkerställs.

4. Juryn ska vara sammansatt uteslutande av fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkeskvalifikationer av deltagarna i en projekttävling ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha dessa eller likvärdiga kvalifikationer.

Artikel 98

Juryns beslut

1. Juryn ska vara självständig i sina beslut och yttranden.
2. Juryn ska granska planer och projekt som tävlingsdeltagarna har lagt fram anonymt och utslutande utgå från de kriterier som anges i meddelandet om projektävlingen.
3. Juryn ska ange sin rangordning av projekten, som gjorts på grundval av varje projekts förtjänster, i en rapport som ska undertecknas av dess medlemmar och innehålla kommentarer och eventuella punkter som kan behöva klargöras.
4. Anonymiteten ska respekteras tills juryn har avgett ett yttrande eller meddelat ett beslut.
5. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.
6. Det ska upprättas fullständiga protokoll över dialogen mellan jurymedlemmarna och tävlingsdeltagarna.

AVDELNING IV

STYRNING

Artikel 99

Genomförande

1. För att effektivt säkerställa ett korrekt och ändamålsenligt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer eller av ett eller flera organ. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter eller strukturer som är behöriga för dessa uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna om offentlig upphandling övervakas.

Då tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan på eget initiativ eller efter att ha mottagit information upptäcker specifika överträdelser eller systemproblem ska de ha befogenhet att meddela dessa problem till nationella revisionsmyndigheter, domstolar eller tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmannen, de nationella parlamenten eller deras utskott.

3. Resultaten av tillsynsverksamheten enligt punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel. Dessa resultat ska även ställas till kommissionens förfogande. De kan t.ex. ingå i de övervakningsrapporter som avses i andra stycket i denna punkt.

Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna skicka en övervakningsrapport till kommissionen som i förekommande fall omfattar information om de vanligaste skälen till felaktig tillämpning eller rättsosäkerhet, inbegripet möjliga strukturella eller återkommande problem i tillämpningen av reglerna, om omfattningen av små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling samt förebyggande, upptäckt och lämplig rapportering om fall av bedrägeri, korruption, intressekonflikt och andra allvarliga fall av oegentligheter i samband med upphandling.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna ska lämna information om den praktiska tillämpningen av nationella strategiska upphandlingspolicier.

I denna punkt ska små och medelstora företag ges samma definition som i kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽¹⁾.

På grundval av de uppgifter som mottagits enligt denna punkt ska kommissionen regelbundet utfärda en rapport om genomförande och bästa praxis avseende nationella upphandlingspolicier på den inre marknaden.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att
 - a) information och vägledning gällande tolkning och tillämpning av unionens lagstiftning om offentlig upphandling är tillgänglig utan kostnad för att hjälpa upphandlande myndigheter och ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag, att tillämpa unionens regler om offentlig upphandling korrekt, och
 - b) stöd finns tillgängligt för de upphandlande myndigheterna när det gäller planering och genomförande av upphandlingsförfaranden.
5. Medlemsstaterna ska, utan att detta påverkar tillämpningen av de allmänna förfaranden och arbetsmetoder som kommissionen har infört för sin kommunikation och sina kontakter med medlemsstaterna, utse en kontaktpunkt för samarbete med kommissionen när det gäller tillämpningen av lagstiftningen om offentlig upphandling.

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

6. De upphandlande myndigheterna ska, åtminstone under kontraktets löptid, spara kopior på alla kontrakt som ingåtts till ett värde på minst

a) 1 000 000 EUR för varukontrakt eller tjänstekontrakt,

b) 10 000 000 EUR för byggtreprenadkontrakt.

De upphandlande myndigheterna ska bevilja tillgång till dessa kontrakt; tillgång till specifika dokument eller specifik information kan dock vägras i den mån och på de villkor som anges i tillämpliga unionsbestämmelser eller nationella bestämmelser om tillgång till handlingar och uppgiftsskydd.

Artikel 100

Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt

1. Upphandlande enheter ska bevara lämplig information om varje kontrakt eller ramavtal som omfattas av detta direktiv och varje gång ett dynamiskt inköpsystem inrättas. Denna information ska vara tillräcklig för att det vid ett senare tillfälle ska gå att motivera beslut om

- a) kvalificering och urval av ekonomiska aktörer samt kontraktstilldelning,
- b) användning av förhandlade förfaranden utan anbudsinfördran i enlighet med artikel 50,
- c) att inte tillämpa kapitlen II–IV i avdelning II med stöd av undantag i kapitlen II och III i avdelning I,
- d) orsaken till att andra medel för kommunikation än elektroniska medel har använts för elektronisk inlämning, när så krävs.

I den utsträckning det meddelande om kontraktstilldelning som utarbetas enligt artikel 70 eller 92.2 innehåller den information som krävs i denna punkt, kan upphandlande enheter hänvisa till detta meddelande.

2. Den upphandlande enheten ska dokumentera genomförandet av alla upphandlingsförfaranden oavsett om förfarandena sker med hjälp av elektroniska medel eller ej. I detta syfte ska den se till att spara tillräcklig dokumentation för att motivera beslut som fattats i samtliga skeden i upphandlingsförfarandet, såsom dokumentation om kommunikation med

ekonomiska aktörer och interna överläggningar, utformning av upphandlingsdokumenten, eventuella dialoger eller förhandlingar samt urval och tilldelning av kontrakt. Dokumentationen ska bevaras minst tre år från den dag då kontraktet tilldelades.

3. Informationen eller dokumentationen, eller huvuddragen i denna, ska tillställas kommissionen eller de nationella myndigheter, organ eller strukturer som avses i artikel 99, om de begär det.

Artikel 101

Nationell rapportering och statistiska uppgifter

1. Kommissionen ska se över kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som kan extraheras från de meddelanden som avses i artiklarna 67–71, 92 och 96 och som offentliggörs i enlighet med bilaga IX.

Om kvaliteten på och fullständigheten hos de uppgifter som avses i första stycket i denna punkt inte överensstämmer med de skyldigheter som anges i artiklarna 67.1, 68.1, 69, 70.1, 92.3 och 96.2, ska kommissionen begära kompletterande uppgifter från de berörda medlemsstaterna. De berörda medlemsstaterna ska inom rimlig tid tillhandahålla de statistiska uppgifter som saknas och som kommissionen begär.

2. Senast den 18 april 2017 och därefter vart tredje år ska medlemsstaterna till kommissionen översända en statistikrapport för upphandling som skulle ha omfattats av detta direktiv om dess värde hade överstigit det relevanta tröskelvärdet i artikel 15, i vilken anges en uppskattning av det samlade totala värdet för sådan upphandling under perioden i fråga. Denna uppskattning kan särskilt baseras på uppgifter som är tillgängliga enligt nationella krav på offentliggörande eller på stickprovsbaserade uppskattningar.

Rapporten får ingå i den rapport som avses i artikel 99.3.

Artikel 102

Administrativt samarbete

1. Medlemsstaterna ska ge varandra ömsesidigt bistånd och ska vidta åtgärder för ett effektivt samarbete med varandra för att säkerställa informationsutbytet i de frågor som avses i artiklarna 62, 81 och 84. De ska säkerställa att de upplysningar som utväxlas behandlas konfidentiellt.

2. De behöriga myndigheterna i alla berörda medlemsstater ska utbyta information i enlighet med de regler om skydd av personuppgifter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG⁽²⁾.

3. För att testa om det är lämpligt att använda informations-systemet för den inre marknaden (IMI) inrättat genom förordning (EU) nr 1024/2012 för att utbyta information som omfattas av detta direktiv, ska ett pilotprojekt inledas senast den 18 april 2015.

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 103

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 4, 17, 40, 41, 76 och 83 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet

och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 104

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 103.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 105

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG⁽³⁾. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 106

Införlivande och övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

⁽³⁾ Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

2. Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 till och med den 18 oktober 2018 förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artiklarna 52, 53, 54, 55.3, 71.2 eller artikel 73.

Trots vad som sägs i punkt 1 i den här artikeln får medlemsstaterna skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 för inköpscentraler enligt artikel 55.3 i 36 månader efter ikraftträdandet av detta direktiv till och med den 18 april 2017.

Om en medlemsstat väljer att skjuta upp tillämpningen av artikel 40.1 ska den medlemsstaten fastställa att de upphandlande enheterna får välja mellan följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

- a) Elektroniska medel i enlighet med artikel 40.
- b) Post eller annan lämplig transportör.
- c) Fax.
- d) En kombination av dessa medel.

3. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkterna 1 och 2 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 107

Upphävande

Direktiv 2004/17/EG ska upphöra att gälla från och med den 18 april 2016.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till detta direktiv och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga XXI.

Artikel 108

Översyn

Kommissionen ska se över de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 12, särskilt faktorer såsom gränsöverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om de tröskelvärden som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Artikel 109

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 110

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

D. KOURKOULAS

Ordförande

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHET SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 2.2 A

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar: nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45.1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45.11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar: — rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar — röjning av byggsplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggsplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ågor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: — dränering av byggsplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45.12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: — provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: — borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, se 11.20 — brunnborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20	45120000

Nace (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning	
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000
		45.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation — därmed förknippade arbeten — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbasänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20 	<p>45210000</p> <p>Utom:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av tak — taktäckning — impregnering 	45261000

Nace (*)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbasängar, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader — målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> — förberedande markarbeten, se 45.11 	<p>45212212 och DA03</p> <p>45230000</p> <p>utom:</p> <p>— 45231000</p> <p>— 45232000</p> <p>— 45234115</p>
		45.24	Vattenbyggnad	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — anläggning av: — vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete 	45240000
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning — grundläggning inklusive påning — borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stenläggning 	<p>45250000</p> <p>45262000</p>

Nace (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
				<ul style="list-style-type: none"> — resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte: <ul style="list-style-type: none"> — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32 	
	45.3		Bygginstallationer		45300000
		45.31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar: <ul style="list-style-type: none"> — installation i byggnader och andra anläggningar av: <ul style="list-style-type: none"> — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner — brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc. 	45213316 45310000 Utom: – 45316000
		45.32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar: <ul style="list-style-type: none"> — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: <ul style="list-style-type: none"> — impregnering, se 45.22 	45320000
		45.33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: <ul style="list-style-type: none"> — installation i byggnader och andra anläggningar av: <ul style="list-style-type: none"> — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem 	45330000

Nace (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
				Denna undergrupp omfattar inte: — installation av elvärmesystem, se 45.31	
		45.34	Andra bygginstallationer	Denna undergrupp omfattar: — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar	45234115 45316000 45340000
	45.4		Slutbehandling av byggnader		45400000
		45.41	Puts-, fasad- och stukkarörsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändigt puts och stuk inklusive närstående basmaterial för putsning	45410000
		45.42	Byggnadssnickeriarbeten	Denna undergrupp omfattar: — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiks-inredning o.d., av trä eller andra material — invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43	45420000
		45.43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar: — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter	45430000

Nace (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkning	
		45.44	Måleri- och glasmästeri arbeten	Denna undergrupp omfattar: — invändig och utvändigt målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: — installation av fönster, se 45.42	45440000
		45.45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: — installation av privata simbas-sänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70	45212212 och DA04 45450000
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32	45500000

(!) Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA II

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 4.3

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande i vilket tillräcklig publicitet har säkerställts och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra "särskilda rättigheter eller ensamrätt" i den mening som avses i artikel 4 i det här direktivet. I det följande förtecknas förfaranden som garanterar tillräcklig förhandssyn för att bevilja tillstånd på grundval av andra unionsrättsakter som inte utgör "särskilda rättigheter eller ensamrätt" i den mening som avses i artikel 4 i det här direktivet:

- a) Beviljande av tillstånd för drift av naturgasanläggningar i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 4 i direktiv 2009/73/EG.
- b) Tillstånd eller anbudsinfordringar i fråga om anläggning av ny elproduktionskapacitet i enlighet med direktiv 2009/72/EG.
- c) Beviljande i enlighet med de förfaranden som fastställs i artikel 9 i direktiv 97/67/EG av tillstånd för en posttjänst som inte omfattas av monopol eller får monopoliseras.
- d) Ett förfarande för att bevilja tillstånd att bedriva verksamhet som omfattar användning av kolväten i enlighet med direktiv 94/22/EG.
- e) Tjänstekontrakt i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007 för tillhandahållande av kollektivtrafik med buss, spårvagn, järnväg eller tunnelbana, som tilldelats genom ett konkurrensutsatt anbudsförfarande i enlighet med artikel 5.3 i den förordningen, förutsatt att dess varaktighet är förenlig med artikel 4.3 eller 4.4 i den förordningen.

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 34.3

- A. **Transport eller distribution av gas eller värme**
Direktiv 2009/73/EG
 - B. **Produktion, transport eller distribution av el**
Direktiv 2009/72/EG
 - C. **Produktion, transport eller distribution av dricksvatten**
[Ingen uppgift]
 - D. **Upphandlande enheter på området järnvägstjänster**
Godstrafik på järnväg
Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/34/EU
Internationell persontrafik på järnväg
Direktiv 2012/34/EU
Nationell persontrafik på järnväg
[Ingen uppgift]
 - E. **Upphandlande enheter på området tjänster inom järnvägar i stadstrafik, spårvagnar, trådbussar eller bussar**
[Ingen uppgift]
 - F. **Upphandlande enheter på området posttjänster**
Direktiv 97/67/EG
 - G. **Utvinning av olja eller gas**
Direktiv 94/22/EG
 - H. **Prospektering efter och utvinning av kol eller andra fasta bränslen**
[Ingen uppgift]
 - I. **Upphandlande enheter på området kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminalfaciliteter**
[Ingen uppgift]
 - J. **Upphandlande enheter på området flygplatsfaciliteter**
[Ingen uppgift]
-

BILAGA IV

TIDSFRISTER FÖR ANTAGANDE AV DE GENOMFÖRANDEAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 35

1. De genomförandeakter som avses i artikel 35 ska antas inom följande tidsfrister:

- a) 90 arbetsdagar om fritt tillträde till en viss marknad kan förutsättas med stöd av artikel 34.3 första stycket.
- b) 130 arbetsdagar i andra fall än de som avses i led a.

De tidsfrister som föreskrivs i leden a och b ska förlängas med 15 arbetsdagar om begäran inte åtföljs av en motiverad och välgrundad ståndpunkt från en oberoende nationell myndighet med behörighet för den berörda verksamheten, där den eventuella tillämpligheten av artikel 34.1 i enlighet med artikel 34.2 och 34.3 på den berörda verksamheten analyseras ingående.

Dessa tidsfrister ska inledas den första arbetsdagen efter det att kommissionen har mottagit den begäran som avses i artikel 35.1 eller, om de uppgifter som ska lämnas tillsammans med begäran är ofullständiga, arbetsdagen efter det att fullständiga uppgifter har mottagits.

Kommissionen får genom en överenskommelse med den medlemsstat eller upphandlande enhet som har lämnat in begäran förlänga de tidsfrister som anges i första stycket.

2. Kommissionen får kräva att den berörda medlemsstaten eller upphandlande enheten eller den oberoende nationella myndighet som avses i punkt 1 eller någon annan behörig nationell myndighet inom en lämplig tidsfrist ska lämna alla nödvändiga uppgifter eller komplettera eller förtydliga de uppgifter som lämnats. Om svaren inkommer sent eller är ofullständiga ska de tidsfrister som anges i punkt 1 första stycket upphävas under perioden från och med att den tidsfrist som anges i begäran om information löper ut och fram till dess att kommissionen mottar fullständiga och riktiga upplysningar.

BILAGA V

KRAV PÅ VERKTYG OCH UTRUSTNING FÖR ELEKTRONISK MOTTAGNING AV ANBUD, ANBUDSANSÖKNINGAR, KVALIFICERINGSANSÖKNINGAR SAMT RITNINGAR OCH PLANER I PROJEKTÄVLINGARNA

Verktyg och utrustning för elektronisk mottagning av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer i projektävlings ska, i fråga om teknik och lämpliga förfaranden, åtminstone garantera att

- a) exakt tid och dag för mottagandet av anbud, anbudsansökningar, kvalificeringsansökningar samt ritningar och planer kan fastställas noggrant,
- b) det inom rimliga gränser kan säkerställas att ingen har tillträde till de uppgifter som överförs enligt dessa krav före utgången av de fastställda tidsfristerna,
- c) endast behöriga personer får fastställa eller ändra datum för öppnande av insända uppgifter,
- d) tillträde till samtliga eller en del av de insända uppgifterna i de olika etapperna av kvalificeringsprocessen, upphandlingsförfarandet eller projektävlings endast är möjligt för behöriga personer,
- e) de insända uppgifterna kan göras tillgängliga först efter det fastställda datumet och endast av behöriga personer,
- f) de uppgifter som mottagits och öppnats enligt dessa krav är tillgängliga endast för de personer som har behörighet att få kännedom om dem,
- g) det finns rimliga garantier för att överträdelser eller försök till överträdelse av de förbud eller villkor i fråga om tillträde som anges i leden b-f tydligt kan spåras.

BILAGA VI

DEL A

INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDELANDEN

(i enlighet med artikel 67)

I. Upplysningar som alltid ska lämnas

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. a) För varukontrakt: art och mängd eller värde avseende de tjänster eller varor som ska levereras (CPV-koder).
b) För byggtjänstkontrakt: art och omfattning av de tjänster som ska utföras, allmän beskrivning av entreprenaden eller delkontrakten för denna (CPV-koder).
c) För tjänstekontrakt: planerad total upphandling i var och en av de planerade tjänstekategorierna (CPV-koder).
4. Datum då meddelandet avsänts eller då meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen avsänts.
5. Övriga upplysningar.

II. Kompletterande upplysningar som ska lämnas när meddelandet används som anbudsinfordran eller när det möjliggör en förkortad tidsfrist för mottagande av anbud (artikel 67.2)

6. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten.
7. E-post- eller webbadress där upphandlingsdokumenten med specifikationer kommer att finnas tillgängliga för fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång.

Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena.
8. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
9. Tidsfrist för mottagande av begäran om att få en inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.
10. Art och mängd av de varor som ska levereras eller allmän beskrivning av entreprenaden eller tjänstekategorin samt benämning och angivande av om ett eller flera ramavtal planeras. Ange särskilt option på kompletterande köp och en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar. Ange om det gäller köp, leasing, hyra, hyrköp eller en kombination av dessa.
11. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggtjänst utförs, när det gäller byggtjänster, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska denna information lämnas för varje del.
12. Tidsfrister för tjänstekontraktets leverans, utförande eller varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
13. Adress till vilken intresserade företag ska vända sig för att skriftligen visa sitt intresse.
14. Sista dag för mottagande av intresseanmälningar.
15. Det eller de språk som tillåts för inlämnande av ansökan eller anbud.
16. Villkor av ekonomisk eller teknisk natur, och finansiella och tekniska garantier som krävs av leverantörerna.

17. a) Preliminärt datum (om känt) för när upphandlingsförfarandena för kontraktet eller kontraktet ska inledas.
 - b) Typ av upphandlingsförfarande (selektivt förfarande, dynamiskt inköpsystem eller inte, eller förhandlat förfarande).
18. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
19. I tillämpliga fall, angivande av om
 - a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,
 - b) elektronisk beställning tillämpas,
 - c) elektronisk fakturering tillämpas,
 - d) elektronisk betalning accepteras.
20. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
21. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 82 ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inte finns angivna i inbjudan att bekräfta intresse enligt artikel 67.2 b eller i inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.

DEL B

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM OFFENTLIGGÖRANDE AV ETT
FÖRHANDSMEDELANDE PÅ EN UPPHANDLARPROFIL SOM INTE ANVÄNDS SOM
ANBUDSINFORDRAN**

(i enlighet med artikel 67.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. CPV-koder.
4. Webbadress för upphandlarprofilen (URL).
5. Datum då meddelandet om offentliggörande av förhandsmeddelandet på upphandlarprofilen avsånts.

BILAGA VII

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I UPPHADLINGSDOKUMENTEN AVSEENDE ELEKTRONISKA
AUKTIONER (ARTIKEL 53.4)**

När upphandlande enheter har beslutat sig för att anordna en elektronisk auktion ska upphandlingsdokumenten minst innehålla följande uppgifter:

- a) De aspekter vilkas värden kommer att vara föremål för elektronisk auktion om dessa aspekter är kvantifierbara så att de kan uttryckas i siffror eller i procent.
- b) De eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på specifikationerna för föremålet för kontraktet.
- c) De uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta i förekommande fall kommer att ske.
- d) Relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen.
- e) På vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud och särskilt vilka minsta skillnader som i förekommande fall krävs mellan anbuden.
- f) Relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om arrangemangen och de tekniska specifikationerna för anslutning.

BILAGA VIII

DEFINITION AV VISSA TEKNISKA SPECIFIKATIONER

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

1. *teknisk specifikation* avser ett av följande
 - a) i fråga om tjänste- eller varukontrakt, en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en varus eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, varans användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på varan angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av varans eller tjänstens livscykel, liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.
 - b) i fråga om byggtreprenadkontrakt, samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat ska upptas i upphandlingsunderlaget, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan ska kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande enhetens planerade användning. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, prestanda, säkerhet eller mått, inbegripet förfaranden för kvalitetskontroll, terminologi, symboler, tester och testmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av byggtreprenadens livscykel. Egenskaperna omfattar även bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden ska antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande enheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.
2. *standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:
 - a) *internationell standard*: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - b) *uropeisk standard*: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 - c) *nationell standard*: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
3. *uropeisk teknisk bedömning*: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 ⁽¹⁾.
4. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) nr 1025/2012.
5. *teknisk referens*: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG (EUT L 88, 4.4.2011, s. 5).

BILAGA IX

OFFENTLIGGÖRANDE

1. Offentliggörande av meddelanden

De upphandlande enheterna ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 67, 68, 69, 70, 92 och 96 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

- a) De meddelanden som avses i artiklarna 67, 68, 69, 70, 92 och 96 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå eller av de upphandlande enheterna om ett förhandsmeddelande har offentliggjorts på en upphandlarprofil enligt artikel 67.1.

De upphandlande enheterna får därutöver offentliggöra denna information på internet på den "upphandlarprofil" som avses i punkt 2 b.

- b) Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande enheten sända den bekräftelse som avses i artikel 71.5 andra stycket.

2. Offentliggörande av kompletterande upplysningar

- a) Om inte annat föreskrivs i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena ska de upphandlande enheterna offentliggöra upphandlingsdokumenten i deras helhet på internet.

- b) Upphandlarprofilen kan innehålla de förhandsmeddelanden som avses i artikel 67.1, uppgifter om pågående inbjudningar att lämna anbud, planerade inköp, tecknade kontrakt, annullerade förfaranden samt all annan information av allmänt intresse, t.ex. kontaktpunkter, telefon- och faxnummer, post- och e-postadress. Upphandlarprofilen kan också innehålla förhandsmeddelanden som använts som anbudsinfördan, som offentliggjorts på nationell nivå i enlighet med artikel 72.

3. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg som fastställs av kommissionen är tillgängliga på följande webbadress: <http://simap.eu.int>

BILAGA X

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDET OM ATT DET FINNS ETT KVALIFICERINGSSYSTEM

(i enlighet med artiklarna 44.4 b och 68)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
4. Syftet med kvalificeringssystemet (beskrivning av de varor, tjänster eller byggtjänstkontrakt eller kategorier av dessa som ska inköpas med hjälp av detta system – CPV-koder). Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggtjänstkontraktet utförs, när det gäller byggtjänstkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.
5. De villkor som ekonomiska aktörer ska uppfylla med tanke på deras kvalificering enligt systemet och de metoder med vilka vart och ett av dessa villkor ska kontrolleras. Om beskrivningen av villkoren och kontrollmetoderna är omfattande och bygger på dokument som intresserade ekonomiska aktörer har tillgång till, räcker det med en sammanfattning av de huvudsakliga villkoren och metoderna och en hänvisning till dessa dokument.
6. Den tid kvalificeringssystemet gäller och formaliteter för förnyande av systemet.
7. Uppgift om att meddelandet fungerar som anbudsinfördran.
8. Adress från vilken ytterligare information och dokumentation om kvalificeringssystemet kan erhållas (om denna adress inte är densamma som i punkt 1).
9. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
10. Om möjligt, de kriterier som enligt artikel 82 ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioriteringsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att lämna anbud eller att förhandla.
11. I tillämpliga fall, angivande av om
 - a) elektronisk inlämning av anbud eller anbudsansökningar krävs/godtas,
 - b) elektronisk beställning tillämpas,
 - c) elektronisk fakturering tillämpas,
 - d) elektronisk betalning accepteras.
12. Övriga upplysningar.

BILAGA XI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM UPPHANDLING

(i enlighet med artikel 69)

A. ÖPPET FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
4. Art av kontrakt (varor, byggtjänst eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpsystem), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbudet infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggtjänsten utförs, när det gäller byggtjänstkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.
6. För varor och byggtjänster:
 - a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsfordringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av tjänsten (CPV-koder).
 - b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

Om tjänsten eller kontraktet i fråga om byggtjänstkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.
 - c) För byggtjänstkontrakt: uppgifter om syftet med tjänsten eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
7. För tjänster:
 - a) Art och omfattning av de varor som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsfordringar för de tjänster som ska upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.
 - e) Uppgift om huruvida tjänstleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna.
8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
9. Tidsfrister för tjänstekontraktets leverans, utförande eller varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
10. E-post- eller webbadress där det ges fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten.

Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas, om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas av skäl som anges i artikel 73.1 tredje och fjärde styckena.
11. a) Sista dag för mottagande av anbud eller preliminära anbud när det rör sig om införandet av ett dynamiskt inköpsystem.
 - b) Adress till vilken anbudet ska skickas.
 - c) Det eller de språk på vilka de ska vara avfattade.

12. a) I förekommande fall, personer som får närvara vid öppnandet av anbudet.
 - b) Dag, tid och plats för öppnandet.
13. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
14. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.
15. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.
16. Ekonomiska och tekniska minimikrav på den ekonomiska aktör som tilldelas kontraktet.
17. Den tid under vilken anbudsgivaren ska vara bunden av sitt anbud.
18. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
19. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetssordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna.
20. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.
21. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande, eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
22. Datum då den upphandlande enheten avsände meddelandet.
23. Övriga upplysningar.

B. SELEKTIVT FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
4. Art av kontrakt (varor, byggentreprenad eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbudet infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.
6. För varor och byggentreprenader:
 - a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av entreprenaden (CPV-koder).
 - b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.

Om entreprenaden eller kontraktet i fråga om byggentreprenadkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.
 - c) Uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.

7. För tjänster:

- a) Art och omfattning av de varor som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfordringar för de tjänster som ska upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.
 - e) Uppgift om huruvida tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna.
8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
9. Tidsfrister för leverans eller utförande eller kontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
10. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.
11. a) Sista dag för mottagande av begäran om deltagande.
- b) Adress till vilken begäran ska skickas.
 - c) Det eller de språk på vilka den ska vara avfattad.
12. Sista dag för avsändande av inbjudan att lämna anbud.
13. I tillämpliga fall, de säkerheter och garantier som begärs.
14. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.
15. Upplysningar om den ekonomiska aktörens ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande ska uppfylla.
16. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att lämna anbud.
17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
18. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.
19. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
20. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.
21. Övriga upplysningar.

C. FÖRHANDLAT FÖRFARANDE

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddade verkstäder eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
4. Art av kontrakt (varor, byggtrepenad eller tjänster samt angivande av om det gäller ett ramavtal), beskrivning (CPV-koder). I förekommande fall anges om anbudet infordras med avseende på köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
5. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggtrepenaden utförs, när det gäller byggtrepenadkontrakt, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varu- och tjänstekontrakt.

6. För varor och byggentreprenader:
 - a) Art och mängd av de varor som ska levereras (CPV-koder). Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges även, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfördringar för de varor som ska upphandlas eller art och omfattning av tjänsterna samt en allmän beskrivning av entreprenaden (CPV-koder).
 - b) Uppgift om huruvida leverantörerna kan lämna anbud på alla de efterfrågade varorna eller delar därav.
Om entreprenaden eller kontraktet i fråga om byggentreprenadkontrakt är uppdelat i flera delar ska storleksordningen på de olika delarna anges liksom möjligheten att lämna anbud på en, flera eller alla delar.
 - c) För byggentreprenadkontrakt: uppgifter om syftet med entreprenaden eller kontraktet när det senare även innebär projektering.
7. För tjänster:
 - a) Art och omfattning av de tjänster som ska levereras. Ange särskilt option på kompletterande köp och, om möjligt, en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen samt antalet eventuella förlängningar. I samband med återkommande kontrakt anges, om möjligt, även en preliminär tidsplan för ytterligare anbudsinfördringar för de tjänster som ska upphandlas.
 - b) Angivande av om utförandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp.
 - c) Hänvisning till lagar och andra författningar.
 - d) Uppgift om huruvida juridiska personer ska ange namn och yrkeskvalifikationer för den personal som är ansvarig för utförandet av tjänsterna.
 - e) Uppgift om huruvida tjänsteleverantörer får lämna anbud på en del av tjänsterna i fråga.
8. Om möjligt, uppgift om huruvida det är tillåtet att lämna in alternativa anbud.
9. Tidsfrister för leverans eller utförande eller kontraktets varaktighet och om möjligt datum för påbörjandet.
10. I tillämpliga fall, den rättsliga form som en grupp av ekonomiska aktörer som tilldelas kontrakt ska anta.
11. a) Sista dag för mottagande av begäran om deltagande.
b) Adress till vilken begäran ska skickas.
c) Det eller de språk som dessa ska vara avfattade på.
12. I förekommande fall, begärda säkerheter eller garantier.
13. Huvudsakliga villkor för finansiering och betalning och/eller hänvisning till de bestämmelser som innehåller villkoren.
14. Upplysningar om den ekonomiska aktörens ställning och de ekonomiska och tekniska minimikrav som vederbörande ska uppfylla.
15. De kriterier som avses i artikel 82 och som ska användas vid tilldelning av kontrakt. Utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet har fastställts enbart på grundval av priset, ska de kriterier som utgör det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet samt deras viktning, eller i förekommande fall deras prioritetsordning, anges, om de inte framgår av specifikationerna eller inbjudan att förhandla.
16. I förekommande fall, namn på och adress till de ekonomiska aktörer som den upphandlande enheten redan utsett.
17. I förekommande fall, särskilda villkor för kontraktets fullgörande.
18. I förekommande fall, datum för och hänvisning till offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning* av förhandsmeddelandet eller meddelandet om offentliggörande av detta meddelande på upphandlarprofilen för kontraktet.
19. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.
20. Datum då den upphandlande enheten avsände meddelandet.
21. Övriga upplysningar.

BILAGA XII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM TILLDELNING AV KONTRAKT

(i enlighet med artikel 70)

1. Information som ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning ⁽¹⁾.

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Art av kontrakt (varor, byggentreprenader eller tjänster och CPV-koder samt angivande av om det gäller ett ramavtal).
4. Åtminstone en kort beskrivning av art och mängd/omfattning av de varor, byggentreprenader eller tjänster som ska levereras.
 - a) Form av anbudsinfordran (meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem, förhandsmeddelande, inbjudan att lämna anbud).
 - b) Datum för och hänvisning till offentliggörandet av meddelandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.
 - c) Om kontrakt tilldelats utan föregående anbudsinfordran: de relevanta bestämmelserna enligt artikel 50.
6. Upphandlingsförfarande (öppet, selektivt eller förhandlat).
7. Antal mottagna anbud, med uppgift om
 - a) antal mottagna anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,
 - b) antal mottagna anbud från utlandet,
 - c) antal anbud som har mottagits elektroniskt.Vid flera tilldelade kontrakt (delkontrakt, flera ramavtal) ska dessa uppgifter lämnas för varje tilldelat kontrakt.
8. Datum för ingående av kontraktet/kontrakten eller ramavtalet/ramavtalen efter beslutet om att tilldela eller ingå det/dem.
9. Priset vid förmånliga inköp enligt artikel 50 h.
10. För varje tilldelat kontrakt: namn, adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den utvalda anbudsgivaren, inklusive
 - a) uppgift om huruvida den utvalda anbudsgivaren är ett litet eller medelstort företag,
 - b) uppgift om huruvida kontraktet har tilldelats ett konsortium.
11. Ange i förekommande fall om ett kontrakt har blivit eller eventuellt kan bli utlagt på underleverantörer.
12. Erlagt pris eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet.
13. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.
14. Valfria upplysningar:
 - Värde och andel av kontraktet som har blivit eller eventuellt kan bli utlagt på tredje man.
 - Kriterier för tilldelning av kontrakt.

⁽¹⁾ Uppgifterna i rubrikerna 6, 9 och 11 ska betraktas som upplysningar som inte ska publiceras när den upphandlande enheten anser att en publicering skulle skada ett känsligt kommersiellt intresse.

II. Information som inte är avsedd att offentliggöras.

15. Antal tilldelade kontrakt (när ett kontrakt har delats mellan flera leverantörer).
 16. Värdet av varje tilldelat kontrakt.
 17. Varornas eller tjänsternas ursprungsland (ursprung inom eller utom EU, i det senare fallet med angivande av tredje-land).
 18. Vilka tilldelningskriterier tillämpades?
 19. Tilldelades kontraktet en anbudsgivare som föreslagit alternativ enligt artikel 64.1?
 20. Förkastades några anbud enligt artikel 84 på grund av att de var onormalt låga?
 21. Datum då den upphandlande enheten avsänt meddelandet.
-

BILAGA XIII

INNEHÅLL I DE INBJUDNINGAR ATT LÄMNA ANBUD, DELTA I DIALOGEN, FÖRHANDLA ELLER BEKRÄFTA INTRESSE SOM FÖRESKRIVS I ARTIKEL 74

1. Inbjudan att lämna anbud, delta i dialogen eller förhandla enligt artikel 74 ska åtminstone innehålla följande:

- a) Sista dag för mottagande av anbud samt uppgift om till vilken adress anbuden ska skickas och på vilket eller vilka språk de ska avfattas.

Om upphandlingen genomförs genom en konkurrenspräglad dialog eller ett innovationspartnerskap, ska dock dessa upplysningar inte ingå i inbjudan att förhandla, utan anges i inbjudan att lämna anbud.
- b) Vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om vilken dag och på vilken adress som samrådet ska börja och om vilket eller vilka språk som ska användas.
- c) Hänvisning till offentliggjord anbudsinfo rdan.
- d) Uppgift om vilka handlingar som eventuellt ska bifogas.
- e) Tilldelningskriterier, om de inte redovisas i meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem vilket används som anbudsinfo rdan.
- f) Viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller, i förekommande fall, prioriteringsordningen för kriterierna, om dessa upplysningar inte redovisas i meddelandet om upphandling, meddelandet om att det finns ett kvalificeringssystem eller specifikationerna.

2. Om anbudsinfo rdan görs genom ett förhandsmeddelande ska den upphandlande enheten senare inbjuda samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om det berörda kontraktet och först därefter välja anbudsgivare eller förhandlingsparter.

Inbjudan ska innehålla åtminstone följande upplysningar:

- a) Typ och mängd/omfattning, även varje option på ytterligare kontrakt och om möjligt en uppskattning av den tid som står till förfogande för utnyttjande av optionen. När det gäller kontrakt som kan förnyas, typ och mängd/omfattning samt, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande meddelanden om upphandling av byggtreprenader, varor eller tjänster som ska upphandlas.
- b) Slag av förfarande: selektivt eller förhandlat.
- c) Om tillämpligt, dag då varorna ska levereras eller byggtreprenaden eller tjänsteleveransen ska påbörjas eller avslutas.
- d) Om elektronisk tillgång inte kan erbjudas, inlämningsadress och sista dag för begäran om upphandlingsdokument samt uppgift om på vilket eller vilka språk begäran ska avfattas.
- e) Adress till den upphandlande enheten.
- f) Ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från de ekonomiska aktörerna.
- g) Typ av kontrakt som inbjudan att lämna anbud syftar till: köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa.
- h) Kriterier för tilldelning av kontrakt samt inbördes viktning eller, i förekommande fall, kriteriernas prioriteringsordning, om dessa upplysningar inte redovisas i förhandsmeddelandet, specifikationerna, inbjudan att lämna anbud eller inbjudan att förhandla.

BILAGA XIV

**FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM
AVSES I ARTIKEL 36.2**

- ILO:s konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten
- ILO:s konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten
- ILO:s konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete
- ILO:s konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete
- ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete
- ILO:s konvention nr 111 om diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning
- ILO:s konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde
- ILO:s konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete
- Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet
- Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)
- Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen)
- Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen), Rotterdam, 10.9.1998 och dess tre regionala protokoll.

BILAGA XV

FÖRTECKNING ÖVER DE UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 83.3

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/33/EG

BILAGA XVI

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV ETT KONTRAKT UNDER DESS
LÖPTID**

(i enlighet med artikel 89.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. CPV-koder.
4. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggtrepenaden utförs, när det gäller byggtrepenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.
5. Beskrivning av upphandlingen före och efter ändringen: byggtrepenadens art och omfattning, varornas art och mängd eller värde, tjänsternas art och omfattning.
6. I förekommande fall, prishöjning på grund av ändringen.
7. Beskrivning av de omständigheter som har gjort ändringen nödvändig.
8. Datum för beslut om tilldelning av kontrakt.
9. I förekommande fall: namn, adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den nya ekonomiska aktören/aktörerna.
10. Upplysning om huruvida kontraktet är knutet till ett projekt och/eller program som finansieras genom unionsmedel.
11. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och i tillämpliga fall det organ som ansvarar för medling. Närmare uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken informationen kan erhållas.

BILAGA XVII

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 91

CPV-kod	Beskrivning
7520000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]; 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare] från 8500000-9 till 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskraftstjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfälliga personal för hushåll och Hemtjänst]	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; från 79995000-5 till 79995200-7; från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8; från 92000000-1 till 92700000-8 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar]	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
7530000-9	Obligatorisk socialförsäkring (!)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0; 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7; 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser] 55510000-8 [Matsaltjänster], 55511000-5 [Matsaltjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp], 55512000-2 [Drift av matsal], 55523100-3 [Servering av skolmåltider], 55520000-1 [Catering], 55522000-5 [Catering för transportföretag], 55523000-2 [Catering för övriga företag eller övriga institutioner], 55524000-9 [Skolbespisning]	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7; 75231100-5;	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 21 c
75100000-7 till 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster

CPV-kod	Beskrivning
75231210-9 till 75231230-5; 75240000-0 till 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 21 h
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vaktjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av ID-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1[Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys]	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ]	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikationstjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restante-tjänster], 64122000-7 [Internpost]	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster]	Diverse tjänster

(¹) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA XVIII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONTRAKT FÖR SOCIALA OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER

(i enlighet med artikel 92)

Del A Meddelande om upphandling

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten eller, i förekommande fall, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Beskrivning av de tjänster eller kategorier av dessa, och i förekommande fall, de underordnade byggentreprenader eller varor som ska inköpas, däribland upplysning om omfattning eller värde, CPV-koder.
4. Nuts-kod för den plats där huvuddelen av tjänsterna utförs.
5. I förekommande fall, ange om kontraktet är reserverat för skyddad sysselsättning skyddad anställning eller om dess fullgörande är reserverat inom ramen för program för skyddad anställning.
6. De huvudvillkor som ekonomiska aktörer ska uppfylla för att kunna delta, eller, i förekommande fall, den elektroniska adress där ytterligare information kan erhållas.
7. Tidsfrister för att kontakta den upphandlande enheten när det gäller deltagande.
8. Övriga upplysningar.

Del B Förhandsmeddelande

1. Den upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.
2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.
3. Så långt det redan är känt:
 - a) Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.
 - b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.
 - c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:

I förekommande fall, uppgift om huruvida det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddad sysselsättning eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

I förekommande fall, uppgift om huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.
 - d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.
4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.

Del C Meddelande om att det finns ett kvalificeringssystem

1. Den upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (när sådant föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, e-postadress och webbadress.
2. Kortfattad beskrivning av den berörda upphandlingen inbegripet CPV-koder.

3. Så långt det redan är känt:
 - a) Nuts-kod för den plats där huvuddelen av byggentreprenaden utförs, när det gäller byggentreprenader, eller Nuts-kod för huvudsaklig leveransplats när det gäller varor och tjänster.
 - b) Tidsfrister för leverans eller tillhandahållande av varor, byggentreprenader och tjänster och kontraktets längd.
 - c) Villkor för deltagande, inbegripet följande:

I förekommande fall, uppgift om huruvida det rör sig om ett kontrakt som är reserverat för skyddad sysselsättning eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.

I förekommande fall, uppgift om huruvida utförandet av tjänsten enligt lag eller annan författning är förbehållet en bestämd yrkeskategori.
 - d) Kortfattad beskrivning av de viktigaste grunddragen i det tilldelningsförfarande som ska tillämpas.
4. Uppgift om att intresserade ekonomiska aktörer ska meddela den upphandlande enheten sitt intresse för kontraktet eller kontrakten och sista datum för mottagande av intresseanmälningar samt den adress som intresseanmälningar ska skickas till.
5. Den tid kvalificeringssystemet gäller och formaliteter för förnyande av systemet.

Del D Meddelande om tilldelning av kontrakt

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Åtminstone en kort beskrivning av art och omfattning av de tjänster, och i förekommande fall, de underordnade byggentreprenader eller varor som ska levereras.
4. Hänvisning till offentliggörandet av meddelandet i *Europeiska unionens officiella tidning*.
5. Antal mottagna anbud.
6. Namn och adress till den eller de ekonomiska aktörer som utsetts.
7. Övriga upplysningar.

BILAGA XIX

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM PROJEKTTÄVLINGAR

(i enlighet med artikel 96.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
2. Huvudsaklig verksamhet.
3. Projektbeskrivning (CPV-koder).
4. Typ av projekttävling: öppen eller selektiv.
5. Vid en öppen projekttävling: slutdatum för mottagande av bidrag.
6. Vid en selektiv projekttävling:
 - a) Planerat antal deltagare eller största och minsta antal deltagare.
 - b) I tillämpliga fall, namn på redan utvalda deltagare.
 - c) Kriterier för att välja ut deltagare.
 - d) Slutdatum för mottagande av begäran om deltagande.
7. I tillämpliga fall, uppgift om när deltagande är förbehållet en viss yrkeskategori.
8. Kriterier för bedömning av bidragen.
9. I tillämpliga fall, namn på utvalda juryledamöter.
10. Uppgift om huruvida jurybeslut är bindande för myndigheten.
11. I tillämpliga fall, antal och värde av de priser som delas ut.
12. I tillämpliga fall, uppgifter angående ersättning till samtliga deltagare.
13. Uppgift om huruvida prisvinnarna är berättigade att tilldelas eventuella följdkontrakt.
14. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.
15. Datum då meddelandet avsänts.
16. Övriga upplysningar.

BILAGA XX

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM RESULTATEN AV PROJEKTTÄVLINGAR

(i enlighet med artikel 96.1)

1. Namn, identifikationsnummer (om det föreskrivs i nationell lagstiftning), adress med Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till den upphandlande enheten och, om det inte är samma uppgifter, till den avdelning från vilken ytterligare information kan erhållas.
 2. Huvudsaklig verksamhet.
 3. Projektbeskrivning (CPV-koder).
 4. Totalt antal deltagare.
 5. Antal utländska deltagare.
 6. Vinnare av tävlingen.
 7. I förekommande fall, priset/priserna.
 8. Övriga upplysningar.
 9. Hänvisning till meddelandet om projekttävling.
 10. Namn på och adress till det organ som är behörigt vid överklaganden eller i förekommande fall medling. Närmare uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn, adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning från vilken denna information kan erhållas.
 11. Datum då meddelandet avsänts.
-

BILAGA XXI

JÄMFÖRELSETABELL

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 1	—
Artikel 2, första meningen	Artikel 1.1
Artikel 2, led 1	Artikel 1.2, led a
Artikel 2, led 2	Artikel 1., 2, led b, första meningen
Artikel 2, led 3	Artikel 1.2, led b, andra meningen
Artikel 2, led 4	Artikel 1.2, led c
Artikel 2, led 5	Artikel 1.2, led d, första stycket
Artikel 2, led 6	Artikel 1.7, första och andra styckena
Artikel 2, led 7	Artikel 1.7, tredje stycket
Artikel 2, led 8	Artikel 1.7, tredje stycket
Artikel 2, led 6	Artikel 34.1
Artikel 2, led 10	Artikel 1.8
Artikel 2, led 11	—
Artikel 2, led 12	Artikel 1.8
Artikel 2, led 13	—
Artikel 2, led 14	Artikel 1.11
Artikel 2, led 15	Artikel 1.12
Artikel 2, led 16	—
Artikel 2, led 17	Artikel 1.10
Artikel 2, led 18	—
Artikel 2, led 19	—
Artikel 2, led 20	—
Artikel 3.1	Artikel 2.1, led a, första stycket
Artikel 3.2	—
Artikel 3.3	—
Artikel 3.4	Artikel 2., 1, led a, andra stycket
Artikel 4.1	Artikel 2.2
Artikel 4.2	Artikel 2.1, led b
Artikel 4.3, första stycket	Artikel 2.3
Artikel 4.3, andra och tredje styckena	—
Artikel 4.4	—
Artikel 5.1	—
Artikel 5.2, första stycket	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 5.2, andra stycket	Artikel 1.2, led d, andra och tredje styckena
Artikel 5.3	—
Artikel 5.4, första and andra styckena	—
Artikel 5.4, tredje stycket	—
Artikel 5.5	—
Artikel 6.1, första and andra styckena	—
Artikel 6.1, tredje stycket	Artikel 9.1, andra stycket
Artikel 6.2	Artikel 9.1, första stycket
Artikel 6.3, led a	Artikel 9.2
Artikel 6.3, led b	—
Artikel 6.3, led c	Artikel 9.3
Artikel 7	Artikel 3.1 och 3.3, artikel 4.1; artikel 7, led a
Artikel 8	Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 9.1	Artikel 3.3
Artikel 9.2	Artikel 3.4
Artikel 10	Artikel 4
Artikel 11	Artikel 5.1
—	Artikel 5.2
Artikel 12	Artikel 7, led b
Artikel 13.1	Artikel 6.1 och 6.2 c in fine
Artikel 13.2, led a	Artikel 6.2, led a
Artikel 13.2, led b	Artikel 6.2, led b
Artikel 13.2, led c, leden i och ii	Artikel 6.2, led c, första and tredje strecksatserna
—	Artikel 6.2, led c, andra, fjärde, femte och sjätte strecksatserna
Artikel 14, led a	Artikel 7, led a
Artikel 14, led b	Artikel 7, led a
—	Artikel 8
—	Bilaga I - X
Artikel 15	Artiklarna 16 och 61
Artikel 16.1	Artikel 17.1; artikel 17.8
Artikel 16.2	—
Artikel 16.6	Artikel 17.2; artikel 17.8
Artikel 16.4	—
Artikel 16.5	Artikel 17.3
Artikel 16.6	—

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 16.7	Artikel 17.4 och 17.5
Artikel 16.8	Artikel 17. 6a, första och andra styckena
Artikel 16.9	Artikel 17.6b, första och andra styckena
Artikel 16.10	Artikel 17.6a, tredje stycket och 17.6b, tredje stycket
Artikel 16.11	Artikel 17.7
Artikel 16.12	Artikel 17.9
Artikel 16.13	Artikel 17.10
Artikel 16.14	Artikel 17.11
Artikel 17	Artikel 69
Artikel 18.1	Artikel 19.1
Artikel 18.2	Artikel 19.2
Artikel 19.1	Artikel 20.1; artikel 62, led 1
Artikel 19.2	Artikel 20.2
Artikel 20	Artikel 22; artikel 62, led 1
Artikel 21, led a	Artikel 24, led a
Artikel 21, led b	Artikel 24, led b
Artikel 21, led c	—
Artikel 21, led d	Artikel 24, led c
Artikel 21, led e	—
Artikel 21, led f	Artikel 24, led d
Artikel 21, led g	—
Artikel 21, led h	—
Artikel 21, led i	—
Artikel 22	Artikel 25
Artikel 23	Artikel 26
Artikel 24.1	Artikel 22a
Artikel 24.2	Artikel 21; artikel 62, led 1
Artikel 24.3	Artikel 21; artikel 62, led 1
Artikel 25	—
Artikel 26	—
Artikel 27.1	Artikel 22a in fine, artikel 12 i directive 2009/81/EG
Artikel 27.2	—
Artikel 28	—
Artikel 29.1	Artikel 23.1
Artikel 29.2	Artikel 23.1
Artikel 29.3	Artikel 23.2

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 29.4	Artikel 23.3, leden a - c
Artikel 29.5	Artikel 23.3, andra stycket
Artikel 29.6	Artikel 23.3, tredje stycket
Artikel 30	Artikel 23.4
Artikel 31	Artikel 23.5
Artikel 32	Artikel 24, led e
Artikel 33.1 och 33.2	Artikel 27
Artikel 33.3	—
Artikel 34.1, första och andra meningarna	Artikel 30.1; artikel 62, led 2
Artikel 34.1, tredje meningen	—
Artikel 34.1, fjärde meningen	Artikel 30.2, skäl 41
Artikel 34.2, första stycket	Artikel 30.2
Artikel 34.2, andra stycket	—
Artikel 34.3	Artikel 30.3
Artikel 35.1	Artikel 30.4, första stycket; 30.5, första och andra styckena
Artikel 35.2	Artikel 30., 5, första och andra stycket
Artikel 35.3	Artikel 30., 4, andra stycket; 30.5, fjärde stycket; Artikel 62, led 2
—	Artikel 30.4, tredje stycket
Artikel 35.4	—
Artikel 35.5	Artikel 30.6, andra stycket
Artikel 35.6	Artikel 30.6, tredje och fjärde styckena
Artikel 36.1	Artikel 10
Artikel 36.2	—
Artikel 37	Artikel 11
Artikel 38.1	Artikel 28, första stycket
Artikel 38.2	Artikel 28, andra stycket
Artikel 39	Artikel 13
Artikel 40.1	Artikel 48.1, 48.2 och 48.4; Artikel 64.1
Artikel 40.2	—
Artikel 40.3	Artikel 48.3; Artikel 64.2
Artikel 40.4	—
Artikel 40.5	—
Artikel 40.6	Artikel 48.5 och 48.6; artikel 64.3
Artikel 40.7, första stycket	Artikel 70.2, led f och andra stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 40.7, andra och tredje styckena	
Artikel 41.1	Artikel 1.13
Artikel 41.2	Artikel 70.2, leden c och d; artikel 70.2, andra stycket
Artikel 42	—
Artikel 43	Artikel 12
Artikel 44.1	Artikel 40.1 och 40.2
Artikel 44.1a	Artikel 40.2
Artikel 44.1b	—
Artikel 44.2	Artikel 42.1 och 42.3, led b
Artikel 44.3	Början av artikel 40.3
Artikel 45.1, första stycket	Artikel 1.9, led a
Artikel 45.1, andra och tredje styckena	Artikel 45.2
Artikel 45.2	Artikel 45.4
Artikel 45.3	—
Artikel 45.4	—
Artikel 46	Artikel 1.9, led b; artikel 45.3
Artikel 47	Artikel 1.9, led c; artikel 45.3
Artikel 48	—
Artikel 49	—
Artikel 50, led a	Artikel 40.3, led a
Artikel 50, led b	Artikel 40.3, led b
Artikel 50, led c	Artikel 40.3, led c
Artikel 50, led d	Artikel 40.3, led d
Artikel 50, led e	Artikel 40.3, led e
Artikel 50, led f	Artikel 40.3, led g
Artikel 50, led g	Artikel 40.3, led h
Artikel 50, led h	Artikel 40.3, led j
Artikel 50, led i	Artikel 40.3, led k
Artikel 50, led j	Artikel 40.3, led l
Artikel 51.1, första och andra styckena	Artikel 14.1; artikel 1.4
Artikel 51.1, tredje stycket	—
Artikel 51.2, första and andra styckena	—
Artikel 51.2, tredje stycket	Artikel 14.4
Artikel 52.1	Artikel 1.5; artikel 15.1

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 52.2	Artikel 15.2
Artikel 52.3	Artikel 15.2, sista meningen
Artikel 52.4	Artikel 15.3
Artikel 52.5	Artikel 15.4
Artikel 52.6	Artikel 15.6
Artikel 52.7	—
Artikel 52.8	—
Artikel 52.9	Artikel 15.7, tredje stycket
Artikel 53.1, första stycket	Artikel 1.6; artikel 56.1
Artikel 53.1, andra och tredje styckena	Artikel 1.6
Artikel 53.2	Artikel 56.2
Artikel 53.3	Artikel 56.2, tredje stycket
Artikel 53.4	Artikel 56.3
Artikel 53.5	Artikel 56.4
Artikel 53.6	Artikel 56.5
Artikel 53.7	Artikel 56.6
Artikel 53.8	Artikel 56.7
Artikel 53.9	Artikel 56.8
Artikel 54	—
Artikel 55.1	Artikel 29.1
Artikel 55.3	Artikel 29.2
Artikel 55.4	—
Artikel 55.5	Artikel 29.2
Artikel 56	—
Artikel 57	—
Artikel 58	Skäl 15
Artikel 59	—
Artikel 60.1	Artikel 34.1
Artikel 60.2	Artikel 34.2
Artikel 60.3	Artikel 34.3
Artikel 60.4	Artikel 34.8
Artikel 60.5	Artikel 34.4
Artikel 60.6	Artikel 34.5
Artikel 60.1	Artikel 34.6

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 60.2	Artikel 34.6
Artikel 62.1	Artikel 34.4, andra stycket; 35.5, andra och tredje styckena; 34.6, andra stycket; 34.7
Artikel 62.2	Artikel 34.4, första stycket; 34.5, första stycket, 34.6, första stycket
Artikel 62.3	—
Artikel 63	Artikel 35
Artikel 64.1	Artikel 36.1
Artikel 64.2	Artikel 36.2
Artikel 65	—
Artikel 66.1	Artikel 45.1
Artikel 66.2	Artikel 45.9
—	Artikel 45.10
Artikel 66.3	Artikel 45.9
Artikel 67.1	Artikel 41.1 och 41.2
Artikel 67.2	Artikel 42.3; artikel 44.1
Artikel 68	Artikel 41.3
Artikel 69	Artikel 42.1, led c; artikel 44.1
Artikel 70.1	Artikel 43.1, första stycket; artikel 44.1
Artikel 70.2	Artikel 43.1, andra och tredje styckena
Artikel 70.3	Artikel 43.2 och 43.3
Artikel 70.4	Artikel 43.5
Artikel 71.1	Artikel 44.1; artikel 70.1, led b
Artikel 71.2, första meningen	Artikel 44.2, 44.3
Artikel 71.2, andra och tredje meningarna	Artikel 44.4, andra stycket
Artikel 71.3	Artikel 44.4, första stycket
Artikel 71.4	—
Artikel 71.5, första stycket	Artikel 44.6
Artikel 71.5, andra stycket	Artikel 44.7
Artikel 71.6	Artikel 44.8
Artikel 72.1	Artikel 44.5, första stycket
Artikel 72.2 and 72.3	Artikel 44.5, andra och tredje styckena
Artikel 73.1	Artikel 45.6
Artikel 73.2	Artikel 46.2

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 74.1	Artikel 47.1, första meningen och 47.5, första stycket
Artikel 74.2	Artikel 47.1, andra meningen och 47.5, andra stycket
Artikel 75.1	Artikel 49.1
Artikel 75.2	Artikel 49.2, första och andra styckena
Artikel 75.3	Artikel 49.2, tredje stycket
Artikel 75.4, 75.5 och 75.6	Artikel 49.3, 49.4 och 49.5
Artikel 76.1	Artikel 51.1
Artikel 76.2	Artikel 51.2
Artikel 76.3	Artikel 52.1
Artikel 76.4	—
Artikel 76.5	Artikel 51.3
Artikel 76.6	—
Artikel 76.7	—
Artikel 76.8	—
Artikel 77.1	Artikel 53.1
Artikel 77.2	Artikel 53.2
Artikel 77.3	Artikel 53.6
Artikel 77.4	Artikel 53.7
Artikel 77.5	Artikel 53.9
Artikel 77.6	—
Artikel 78.1	Artikel 54.1 och 54.2
Artikel 78.2	Artikel 54.3
Artikel 79.1	Artikel 53.4 och 53.5
Artikel 79.2	Artikel 54.5 och 54.6
Artikel 79.3	—
Artikel 80.1	Artikel 53.3; artikel 54.4
Artikel 80.2	—
Artikel 80.3	Artikel 53.3; artikel 54.4
Artikel 81.1	Artikel 52.2
Artikel 81.2	Artikel 52.3
Artikel 81.3	—
Artikel 82.1	Artikel 55.1
Artikel 76.2	Artikel 55.1
Artikel 82.3	—
Artikel 82.4	Skäl 1; skäl 55, tredje stycket

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 82.5	Artikel 55.2
Artikel 83	—
Artikel 84.1	Artikel 57.1, första stycket
Artikel 84.2, led a	Artikel 57.1, andra stycket, led a
Artikel 84.2, led b	Artikel 57.1, andra stycket, led b
Artikel 84.2, led c	Artikel 57.1, andra stycket, led c
Artikel 84.2, led d	Artikel 57.1, andra stycket, led d
Artikel 84.2, led da	—
Artikel 84.2, led e	Artikel 57.1, andra stycket, led e
Artikel 84.3, första stycket	Artikel 57.2
Artikel 84.3, andra stycket	—
Artikel 84.5	Artikel 57.3
Artikel 84.6	—
Artikel 85.1, 85.2, 85.3, 85.4 och artikel 86	Artikel 58.1 - 58.4; artikel 59
Artikel 85.5	Artikel 58.5
Artikel 87	Artikel 38
Artikel 88.1	—
Artikel 88.2	Artikel 37, första meningen
Artikel 88.3	—
Artikel 88.4	Artikel 37, andra meningen
Artikel 88.5 - 88.8	—
Artikel 89	—
Artikel 90	—
Artikel 91	—
Artikel 92	—
Artikel 93	—
Artikel 94	—
Artikel 95	Artikel 61
Artikel 96.1	Artikel 63.1, första stycket
Artikel 96.2, första stycket	Artikel 63.1, första stycket
Artikel 96.2, andra och tredje styckena	Artikel 63.1, andra stycket, första och andra meningarna
Artikel 96.3	Artikel 63.2
Artikel 97.1	Artikel 65.1
Artikel 97.2	Artikel 60.2
Artikel 97.3 och 97.4	Artikel 65.2 och 65.3
Artikel 98	Artikel 66

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Artikel 99.1	Artikel 72, första stycket
Artikel 99.2 - 99.6	—
Artikel 100	Artikel 50
Artikel 101	—
Artikel 102	—
Artikel 103	Artikel 68.3 och 68.4
Artikel 104	Artikel 68.5
Artikel 105.1 och 105.2	Artikel 68.1 och 68.2
Artikel 105.3	—
Artikel 106.1	Artikel 71.1, första stycket
Artikel 106.2	—
Artikel 106.3	Artikel 71.1, tredje stycket
Artikel 107	Artikel 73
Artikel 108	—
Artikel 109	Artikel 74
Artikel 110	Artikel 75
—	Bilagorna I till X
Bilaga I (förutom första meningen)	Bilaga XII (utom fotnot 1)
första meningen i Bilaga I	Footnote 1 till Bilaga XII
Bilaga II	—
Bilaga III, punkterna A, B, C, E, F, G, H, I och J	Bilaga XI
Bilaga III, punkt D	—
Bilaga IV, punkt 1, första till tredje styckena	Artikel 30.6, första stycket
Bilaga IV, punkt 1, fjärde stycket	—
Bilaga IV, punkt 2	Artikel 30.6, första stycket, andra meningen
Bilaga V, a–f	Bilaga XXIV, b–h
Bilaga V, g	—
Bilaga VI	Bilaga XV
Bilaga VII	Artikel 56.3, andra stycket, leden a– f
Bilaga VIII, förutom punkt 4	Bilaga XXI, förutom punkt 4
Bilaga VIII, punkt 4	Bilaga XXI, punkt 4
Bilaga IX	Bilaga XX
Bilaga X	Bilaga XIV
Bilaga XI	Bilaga XIII
Bilaga XII	Bilaga XVI
Bilaga XIII, punkt 1	Artikel 47.4

Detta direktiv	Direktiv 2004/17/EG
Bilaga XIII, punkt 2	Artikel 47.5
Bilaga XIV	Bilaga XXIII
Bilaga XV	—
Bilaga XVI	Bilaga XVI
Bilaga XVII	Bilaga XVII
Bilaga XVIII	—
Bilaga XIX	Bilaga XVIII
Bilaga XX	Bilaga XIX
Bilaga XXI	Bilaga XXVI
—	Bilaga XXII
—	Bilaga XXV

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2014/23/EU

av den 26 februari 2014

om tilldelning av koncessioner

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt, särskilt artiklarna 53.1, 62 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de natio-
nella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommit-
téns yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Avsaknaden av tydliga regler på unionsnivå för tilldelning
av koncessioner ger upphov till rättsosäkerhet, skapar
hinder för ett fritt tillhandahållande av tjänster och orsakar
snedvridningar i den inre marknads funktion. Detta

leder till att de ekonomiska aktörerna, särskilt små och
medelstora företag, fräntas sina rättigheter på den inre
marknaden och förlorar viktiga affärsmöjligheter, medan
myndigheterna kanske inte hittar det bästa sättet att an-
vända offentliga medel så att unionens invånare kan dra
nytta av kvalitetstjänster till bästa pris. En lämplig, balan-
serad och flexibel rättslig ram för tilldelning av konces-
sioner skulle garantera ett effektivt och icke-diskrimine-
rande marknadstillträde för alla ekonomiska aktörer i
unionen samt rättssäkerhet, vilket skulle gynna offentliga
investeringar i infrastruktur och strategiska tjänster för
invånarna. En sådan rättslig ram skulle även medföra
större rättssäkerhet för ekonomiska aktörer och skulle
kunna utgöra en grund och ett instrument för att i högre
grad öppna de internationella marknaderna för offentlig
upphandling och för att stärka världshandeln. Särskild
vikt bör fästas vid att förbättra möjligheterna för små
och medelstora företag att få tillträde till marknaden
för koncessioner i hela unionen.

- (2) Bestämmelserna i regelverket för tilldelning av konces-
sioner bör vara entydiga och enkla. De bör vederbörligen
återspegla koncessionernas särart i jämförelse med offent-
liga kontrakt och bör inte skapa överdriven byråkrati.

- (3) Offentlig upphandling ges en framträdande roll i Europa
2020-strategin, som framgår av kommissionens medde-
lande av den 3 mars 2010 med titeln Europa 2020: En
strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (nedan kallad
Europa 2020-strategin), som ett av de marknadsbase-
rade instrument som ska användas för att uppnå smart
och hållbar tillväxt för alla, samtidigt som den garanterar
att offentliga medel utnyttjas så effektivt som möjligt. I
detta sammanhang utgör koncessionskontrakt viktiga
verktyg för den långsiktiga strukturella utvecklingen av
infrastruktur och strategiska tjänster, som bidrar till kon-
kurrensutvecklingen på den inre marknaden, gör det
möjligt att dra nytta av kompetens inom den privata
sektorn och medverkar till effektivitet och innovation.

⁽¹⁾ EUT C 191, 29.6.2012, s. 84.

⁽²⁾ EUT C 391, 18.12.2012, s. 49.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 15 januari 2014 (ännu ej
offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 11 februari 2014.

- (4) Tilldelningen av offentliga byggkoncessioner omfattas för närvarande av de grundläggande reglerna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG⁽¹⁾ medan tilldelningen av tjänstekoncessioner av gränsoverskridande intresse omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*), särskilt principerna om fri rörlighet för varor, etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster samt de principer som härrör från dessa, såsom likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Det finns en risk för rättslig osäkerhet till följd av att de nationella lagstiftarna tolkar principerna i fördraget på olika sätt, vilket i sin tur leder till stora skillnader mellan medlemsstaternas lagstiftningar. Denna risk har bekräftats genom Europeiska unionens domstols omfattande rättspraxis, som dock endast delvis behandlar vissa aspekter av tilldelning av koncessionskontrakt.

Det är nödvändigt med en enhetlig tillämpning i alla medlemsstater av EUF-fördragets principer och en eliminering av skillnader i tolkningen av principerna på unionsnivå, för att undanröja kvarstående snedvridningar av den inre marknaden. Detta skulle också främja effektiviteten i de offentliga utgifterna, göra det lättare för små och medelstora företag att delta på jämlika och rättvisa villkor vid tilldelning av koncessionskontrakt, såväl på lokal nivå som på unionsnivå, och stödja uppnåendet av hållbara politiska mål.

- (5) I detta direktiv erkänns och bekräftas medlemsstaternas och myndigheternas rätt att besluta om hur byggentreprenader bör utföras och tjänster tillhandahållas på lämpligaste sätt. Detta direktiv bör framför allt inte på något sätt påverka medlemsstaternas och myndigheternas frihet att utföra byggentreprenader eller tillhandahålla tjänster direkt till allmänheten eller lägga ut detta på entreprenad till tredje parter. Medlemsstaterna eller myndigheterna bör också vara fria att definiera och specificera egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella villkor för kvalitet och pris på tjänsterna, i enlighet med unionsrätten, för fullgörandet av de politiska målen.
- (6) Det bör erinras om att medlemsstaterna är fria att, i enlighet med EUF-fördragets principer om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet och fri rörlighet för personer, besluta hur de vill organisera tillhandahållandet av tjänster, antingen som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse, eller som en blandning av dessa. Det bör också erinras om att detta direktiv inte påverkar nationella, regionala och lokala myndigheters frihet att, i enlighet med unionsrätten, definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, deras omfattning och egenskaperna hos de tjänster som ska tillhandahållas, inbegripet eventuella

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/18/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggentreprenader, varor och tjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 114).

villkor avseende kvaliteten på tjänsten, i syfte att fullfölja sina politiska mål. Det bör inte heller påverka nationella, regionala och lokala myndigheters befogenhet att tillhandahålla, beställa och finansiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26, som fogats till EUF-fördraget och fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*). Detta direktiv gäller dessutom inte finansieringen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller medlemsstaternas stödssystem, t.ex. på det sociala området, i enlighet med unionens konkurrensregler. Det är lämpligt att klargöra att icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse inte bör omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

- (7) Det bör också erinras om att detta direktiv inte bör påverka medlemsstaternas lagstiftning på området för social trygghet. Det bör inte heller medföra liberalisering av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse som är förbehållna offentliga eller privata enheter, eller privatisering av offentliga enheter som tillhandahåller tjänster.
- (8) För koncessioner med eller över ett visst värde är det dock lämpligt att föreskriva en lägsta grad av samordning av nationella förfaranden vid tilldelning av sådana kontrakt i enlighet med EUF-fördragets principer, för att garantera att koncessioner öppnas för konkurrens och skapa rättssäkerhet. Dessa samordningsbestämmelser bör inte gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå ovan nämnda mål och för att trygga ett visst mått av flexibilitet. Medlemsstaterna bör få komplettera och vidareutveckla dessa bestämmelser om de anser det lämpligt, särskilt för att se till att ovan nämnda principer följs på ett bättre sätt.
- (9) Det bör klargöras att grupper av ekonomiska aktörer, även när de har gått samman i form av en tillfällig sammanslutning, får delta i tilldelningsförfaranden utan att det krävs att de antar en viss juridisk form. Om det är nödvändigt får det krävas, till exempel när solidariskt ansvar förutsätts, att dessa grupper antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade koncessionen. Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter bör ha rätt att uttryckligen ange hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav på ekonomisk och finansiell ställning eller de kriterier för teknisk kunskap och yrkeskunskap som gäller för ekonomiska aktörer som deltar på egen hand. När koncessionskontrakt genomförs av grupper av ekonomiska aktörer kan det bli nödvändigt att fastställa villkor som inte gäller för enskilda deltagare. Sådana villkor, som bör motiveras av objektiva skäl och vara proportionella, kan exempelvis inbegripa krav på att grupperna i samband med koncessionstilldelningsförfarandet utser en gemensam företrädare eller en huvudpartner eller lämnar information om gruppens sammansättning.

- (10) Vissa samordningsbestämmelser bör även införas för tilldelning av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner på områdena energi, transport och posttjänster, med tanke på att de nationella myndigheterna kan påverka verksamheten hos de enheter som verkar på dessa områden och med hänsyn till att de marknader där de verkar är förhållandevis slutna, på grund av att medlemsstaterna har beviljat särskilda rättigheter eller ensamrätter att försörja, tillhandahålla eller driva de nät som används för tjänsterna i fråga.
- (11) Koncessioner är avtal med ekonomiska villkor genom vilka en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtrot utförande av byggentreprenader eller tillhandahållande och förvaltning av tjänster till en eller flera ekonomiska aktörer. Sådana avtal syftar till att anskaffa byggentreprenader eller tjänster genom koncessioner där ersättningen för arbetet utgörs av rätten att utnyttja byggnadsverket eller tjänsterna eller av dels en sådan rätt, dels betalning. Sådana avtal kan men måste inte innebära en överföring av ägarskapet till upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, men upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter får alltid utnyttja fördelarna av byggnadsverken eller tjänsterna i fråga.
- (12) Med avseende på tillämpningen av detta direktiv bör det klargöras att enbart finansiering av en verksamhet, särskilt genom bidrag, som ofta är knuten till skyldigheten att återbetala de mottagna beloppen om de inte används för de avsedda ändamålen, inte omfattas av detta direktiv.
- (13) Dessutom bör arrangemang där samtliga aktörer som uppfyller vissa villkor har rätt att utföra en bestämd uppgift utan selektivitet, exempelvis vid valfrihet för kunden och system med servicecheckar, inte anses utgöra koncessioner, även de som grundas på rättsliga överenskommelser mellan myndigheten och de ekonomiska aktörerna. Sådana system brukar grundas på ett beslut av en myndighet som definierar de öppna och icke-diskriminerande villkoren för de ekonomiska aktörernas kontinuerliga tillträde till tillhandahållandet av särskilda tjänster, exempelvis sociala tjänster, så att kunderna får möjlighet att välja mellan sådana aktörer.
- (14) Vissa av medlemsstaternas dokument, såsom tillstånd eller licenser där medlemsstaten eller en myndighet i denna fastställer villkoren för utförandet av en ekonomisk verksamhet, inbegripet ett villkor för att utföra en viss verksamhet som normalt beviljas på begäran av den ekonomiska aktören och inte på den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens initiativ, och där den ekonomiska aktören är fri att dra tillbaka utförandet av byggentreprenader eller tillhandahållandet av tjänster, bör emellertid inte anses utgöra koncessioner. När det gäller sådana medlemsstatsdokument är de särskilda bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG⁽¹⁾ tillämpliga. Till skillnad från dessa
- medlemsstatsdokument föreskriver koncessionskontrakt ömsesidigt bindande skyldigheter, där utförandet av dessa byggentreprenader eller tillhandahållandet av tjänster omfattas av särskilda krav som fastställs av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten och som kan åberopas inför domstol.
- (15) Vissa avtal som avser en ekonomisk aktörs offentligrättsliga eller privaträttsliga rätt att utnyttja vissa statliga domäner eller resurser, såsom mark eller annan offentlig egendom, framför allt inom sektorerna för sjöfart, inlandsflygplatser och flygplatser, där staten eller en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet endast fastställer allmänna villkor för användningen utan att anskaffa särskilda byggentreprenader eller tjänster, bör inte betraktas som koncessioner i den mening som avses i detta direktiv. Detta är normalt fallet med statliga domäner eller markarendekontrakt som i allmänhet innehåller bestämmelser rörande arrendatorns tillträde, nyttjandet av egendomen, markägarens och arrendatorns skyldigheter vad gäller underhåll av egendomen, kontraktets löptid och frånträdet till markägaren, hyra och de oförutsedda kostnader som arrendatorn ska betala.
- (16) Avtal som ger ledningsrätt som omfattar nyttjande av offentlig fast egendom för tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten bör inte heller betraktas som koncessioner i den mening som avses i detta direktiv, förutsatt att dessa avtal varken innehåller krav på försörjningsskyldighet eller inbegriper en upphandlande myndighets eller upphandlande enhets anskaffning av tjänster för egen del eller till slutanvändare.
- (17) Kontrakt som inte inbegriper betalningar till entreprenören och där entreprenören erhåller ersättning på grundval av reglerade tariffer som beräknas så att de täcker alla kostnader och investeringar för tillhandahållandet av tjänsten som belastar entreprenören, bör inte omfattas av detta direktiv.
- (18) Svårigheter i tolkningen av begreppen koncession och offentligt kontrakt har skapat ständig rättsosäkerhet bland intressenterna, och har gett upphov till flera domar från Europeiska unionens domstol. Därför bör definitionen av koncession förtydligas, särskilt genom att hänvisa till begreppet verksamhetsrisk. Det viktigaste kännetecknet för en koncession, rätten att utnyttja ett byggnadsverk eller en tjänst, innebär alltid en överföring till koncessionshavaren av en verksamhetsrisk av ekonomisk art som innebär att denne kanske inte kommer att få tillbaka de investeringar som gjorts och de kostnader som uppstått under utnyttjandet av ett byggnadsverk eller tillhandahållandet av tjänster under normala verksamhetsförhållanden även om en del av risken ligger kvar hos den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36).

Tillämpningen av särskilda regler för tilldelning av koncessioner skulle inte vara berättigad om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kompenenserade den ekonomiska aktörens eventuella förluster genom att garantera en minimiintäkt som motsvarar eller är högre än de gjorda investeringarna och de kostnader som denne måste ta på sig i samband med kontraktets utförande. Samtidigt bör det klargöras att vissa kontraktssammanslagningar som betalas utslutande av en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet bör anses utgöra en koncession om ersättningen för de investeringar som entreprenören har gjort och de kostnader som denne har haft för att utföra en byggentreprenad eller tillhandahålla en tjänst beror på den faktiska efterfrågan på eller utbudet av en tjänst eller en egendom.

(19) Om det finns sektorsspecifika regler som eliminerar risken genom att ge koncessionshavaren en garanti för att de investeringar som görs och de kostnader som uppstår under fullgörandet av ett kontrakt ska jämnas ut varandra, bör kontraktet inte anses utgöra en koncession i den mening som avses i detta direktiv. Att risken redan från början är begränsad bör inte hindra att ett avtal anses utgöra en koncession. Detta kan även vara fallet i exempelvis sektorer med reglerade tariffer eller där verksamhetsrisken begränsas genom avtalsarrangemang som föreskriver partiell ersättning, inbegripet ersättning i händelse av tidig uppsägning av koncessionen av skäl som kan tillskrivas den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller på grund av force majeure.

(20) En verksamhetsrisk bör bero på orsaker som ligger utanför parternas kontroll. Sådana risker som är kopplade till dålig förvaltning, avtalsbrott av den ekonomiska aktören eller till fall av force majeure är inte avgörande för klassificeringen som en koncession, eftersom dessa risker är inneboende i varje kontrakt, oavsett om det rör sig om ett offentligt upphandlingskontrakt eller en koncession. En verksamhetsrisk bör förstås som en risk att utsättas för marknadsnyckern, något som kan innefatta antingen en efterfrågerisk eller en utbudsrisk, eller båda. Efterfrågerisk är den risk som hör samman med den faktiska efterfrågan på de byggentreprenader eller tjänster som kontraktet omfattar. Utbudsrisk ska förstås som risken vid tillhandahållandet av de byggentreprenader eller tjänster som är föremål för kontraktet, framför allt risken för att tjänstutbudet inte överensstämmer med efterfrågan. Vid bedömning av verksamhetsrisken bör

nettonuvärdet av koncessionshavarens samtliga investeringar, kostnader och intäkter beaktas på ett konsekvent och enhetligt sätt.

(21) Begreppet *offentligrättsliga organ* har behandlats upprepade gånger i rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett antal förtydliganden har gjorts som är centrala för att förstå detta begrepp fullt ut. Det bör därför klargöras att ett organ som verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet inte bör anses vara ett *offentligrättsligt organ*, eftersom de behov i det allmänna intresse som det har inrättats för att tillgodose eller har fått i uppdrag att tillgodose kan anses ha industriell eller kommersiell karaktär. På liknande sätt har också villkoret avseende ursprunget för finansieringen av organet i fråga prövats av domstolen, som har klargjort att det med en finansiering "till största delen" avses "till mer än hälften", och att denna finansiering kan omfatta sådana betalningar från användare som åläggs, beräknas och uppbärs i enlighet med offentligrättsliga bestämmelser.

(22) Begreppen *ensamrätter* och *särskilda rättigheter* bör definieras, eftersom dessa begrepp har en avgörande betydelse för detta direktivs tillämpningsområde och begreppet upphandlande enheter. Det bör förtydligas att enheter som varken är upphandlande enheter i enlighet med artikel 7.1 a eller offentliga företag omfattas av detta direktivs bestämmelser endast om de utövar en av de verksamheter som täcks på grundval av sådana rättigheter. De kommer dock inte att betraktas som upphandlande enheter om sådana rättigheter har beviljats på grundval av ett förfarande med objektiva kriterier, i synnerhet i enlighet med unionslagstiftningen, och som har offentliggjorts på lämpligt sätt. Denna lagstiftning bör inbegripa Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG⁽¹⁾, 2009/72/EG⁽²⁾, 97/67/EG⁽³⁾ och 94/22/EG⁽⁴⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007⁽⁵⁾. Det bör också klargöras att denna förteckning över lagstiftning inte är uttömmande och att

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG av den 30 maj 1994 om villkoren för beviljande och utnyttjande av tillstånd för prospektering efter samt undersökning och utvinning av kolväten (EGT L 164, 30.6.1994, s. 3).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EUT L 315, 3.12.2007, s. 1).

- rättigheter i någon form som har beviljats genom andra förfaranden grundade på objektiva kriterier och för vilka tillräcklig offentlighet har säkerställts inte är relevanta för att fastställa vilka upphandlande enheter som omfattas av det här direktivet.
- (23) Detta direktiv bör gälla endast för koncessionskontrakt vars värde är lika med eller överstiger ett visst tröskelvärde, som bör återspegla det uppenbara gränsoverskridande intresset av koncessioner till ekonomiska aktörer i andra medlemsstater än den där den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten är belägen. Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av en koncession behöver därför definieras och bör vara identisk för byggkoncessioner och tjänstekoncessioner, eftersom bådadera ofta innehåller inslag av både byggtreprenader och tjänster. Beräkningen bör avse den sammanlagda omsättningen för koncessionshavaren som ersättning för de byggtreprenader och tjänster som koncessionen avser, enligt uppskattning av den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten, exklusive mervärdesskatt, under kontraktets varaktighet.
- (24) För att ett verkligt öppnande av marknaden och en rättvis och balanserad tillämpning av reglerna om tilldelning av koncessioner på områdena energi, transporter och posttjänster ska säkerställas, är det nödvändigt att de enheter som ska omfattas av direktivet definieras på ett annat sätt än genom hänvisning till deras rättsliga ställning. Det bör därför säkerställas att upphandlande enheter från den offentliga respektive den privata sektorn behandlas lika. I överensstämmelse med artikel 345 i EUF-fördraget är det också nödvändigt att se till att medlemsstaternas egendomsordning inte påverkas på något sätt. Därför bör särskilda och enhetliga regler gälla för koncessioner som tilldelas av enheter som utövar någon av de ovannämnda verksamheterna i syfte att bedriva sådan verksamhet, oavsett om de är statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligt-rättsliga organ, offentliga företag eller andra enheter som omfattas av särskilda rättigheter eller ensamrätter. Enheter som enligt nationell rätt ansvarar för att tillhandahålla tjänster med anknytning till någon av de verksamheter som avses i bilaga II bör förutsättas bedriva sådan verksamhet.
- (25) Det bör klargöras att relevant verksamhet på flygplatser också omfattar tjänster till passagerare som bidrar till att flygplatsanläggningen fungerar smidigt och vilka förväntas av en välfungerande modern flygplats, t.ex. detaljhandel, restaurangtjänster och bilparkering.
- (26) Vissa enheter är verksamma inom produktion, överföring eller distribution av både värme och kyla. Det kan råda viss osäkerhet om vilka regler som är tillämpliga på verksamheter som avser uppvärmning och kylning. Det bör därför klargöras att överföring och/eller distribution av värme är en verksamhet som omfattas av bilaga II och att enheter som är verksamma inom uppvärmningssektorn således omfattas av de regler i detta direktiv som är tillämpliga på upphandlande enheter i den mån de betraktas som sådana. Å andra sidan omfattas enheter som är verksamma inom kylning av de regler i detta direktiv som är tillämpliga på upphandlande myndigheter i den mån de betraktas som sådana. Slutligen bör det klargöras att koncessioner som tilldelas för bedrivande av både uppvärmning och kylning bör behandlas enligt bestämmelserna om kontrakt för bedrivande av flera verksamheter för att fastställa vilka upphandlingsregler som eventuellt ska styra tilldelningen.
- (27) Innan någon ändring görs av detta direktivs tillämpningsområde utresande sektorn för kylning bör sektorns situation utredas för att få fram tillräcklig information, särskilt vad gäller konkurrenssituationen, omfattningen av gränsoverskridande upphandling och berörda parter synpunkter. Mot bakgrund av att tillämpningen av detta direktiv på sektorn kan få omfattande konsekvenser i form av öppnande av marknader bör denna utredning göras vid utvärderingen av konsekvenserna av detta direktiv.
- (28) Det bör klargöras att leverans vid tillämpning av punkterna 1 och 2 i bilaga II omfattar generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning. Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av punkt 6 i den bilagan.
- (29) För blandade kontrakt bör de tillämpliga reglerna bestämmas med beaktande av kontraktets huvudändamål, när de olika delarna av kontraktet objektivt sett inte kan särskiljas. Det bör därför klargöras hur de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna ska avgöra om de olika delarna kan särskiljas eller inte. Ett sådant klargörande bör bygga på relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Detta bör avgöras från fall till fall, och den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens uttryckliga eller presumerade avsikt att betrakta de olika delarna av ett blandat kontrakt som oskiljaktiga bör inte utgöra en tillräcklig omständighet, utan en sådan bedömning bör grunda sig på sakliga bevis som kan slå fast att det var motiverat och nödvändigt att ingå ett enda kontrakt. Ett sådant motiverat behov av att ingå ett enda kontrakt kan exempelvis föreligga när det gäller uppförandet av en enda byggnad, där en del direkt kommer att användas av den upphandlande myndigheten i fråga och en annan del kommer att drivas på grundval av en koncession, exempelvis för att tillhandahålla parkeringsplatser till allmänheten. Det bör klargöras att behovet av att ingå ett enda kontrakt kan uppstå såväl av tekniska som ekonomiska skäl.

- (30) För blandade kontrakt, som kan delas upp, står det de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna alltid fritt att tilldela separata kontrakt för de olika delarna av det blandade kontraktet, varvid det bör avgöras vilka bestämmelser som är tillämpliga på varje separat del utslutande med beaktande av det specifika kontraktets beskaffenhet. Å andra sidan bör det anges, om de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett kontrakt med både inslag av en koncession och andra inslag, oavsett värde och oavsett vilka rättsregler dessa inslag annars skulle ha omfattats av, vilka regler som är tillämpliga på sådana fall. Särskilda bestämmelser bör gälla för blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter eller vissa delar som inte omfattas av EUF-fördraget.
- (31) Koncessioner kan tilldelas av upphandlande enheter i syfte att tillgodose kraven hos flera verksamheter som eventuellt omfattas av olika rättsregler. Det bör klargöras att de rättsregler som gäller för en enskild koncession som är avsedd att omfatta flera verksamheter bör omfattas av de regler som är tillämpliga på den verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för. Fastställandet av den verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för kan grundas på en analys av de krav som den särskilda koncessionen måste tillgodose och som har utförts av den upphandlande enheten i syfte att bedöma koncessionens värde och upprätta koncessionsdokumenten. I vissa fall kan det emellertid vara objektivt omöjligt att fastställa vilken verksamhet som koncessionen huvudsakligen är avsedd för. Det bör föreskrivas vilka regler som gäller i sådana fall.
- (32) I vissa fall kan en viss upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som är en statlig, regional eller lokal myndighet, ett offentligrättsligt organ eller en viss sammanslutning av dessa vara de enda som kan tillhandahålla en viss tjänst, eftersom de med avseende på den tjänsten åtnjuter en ensamrätt enligt nationella lagar och andra offentliggjorda författningar som är förenliga med EUF-fördraget. Det bör klargöras att en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt detta skäl eller en sammanslutning av dessa i de situationerna kan tilldela sådana organ koncessioner utan att detta direktiv tillämpas.
- (33) Det är också lämpligt att från detta direktivs tillämpningsområde undanta vissa tjänstekoncessioner som tilldelas ekonomiska aktörer om de tilldelas på grundval av en ensamrätt som aktören åtnjuter enligt nationella lagar och andra offentliggjorda författningar och som beviljats i enlighet med EUF-fördraget och unionsakter om gemensamma regler om marknadsutträde som är tillämpliga på sådana verksamheter som avses i bilaga II, eftersom en sådan ensamrätt gör det omöjligt att tillämpa ett konkurrensutsatt förfarande för tilldelningen. Som en avvikelse och utan att det påverkar de rättsliga följderna av det allmänna undantaget från detta direktivs tillämpningsområde bör koncessioner enligt artikel 10.1 andra stycket omfattas av skyldigheten att offentliggöra ett meddelande om koncessionsstilldelning, i syfte att garantera grundläggande öppenhet och insyn, såvida inte krav på sådan öppenhet och insyn fastställs i sektorslagstiftning. För att öka öppenheten och insynen bör en medlemsstat som beviljar en ekonomisk aktör en ensamrätt att utöva någon av de verksamheter som avses i bilaga II underrätta kommissionen om detta.
- (34) I detta direktiv bör begreppen väsentliga säkerhetsintressen, militär utrustning samt utrustning, byggtrenad och tjänster av känslig karaktär förstås i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG⁽¹⁾.
- (35) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas frihet att, i enlighet med unionsrätten, välja metoder för att organisera och kontrollera anordnandet av hasardspel och vadslagning, inklusive genom tillståndsgivning. Det är lämpligt att från detta direktivs tillämpningsområde undanta koncessioner avseende anordnande av lotterier som en medlemsstat tilldelar en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt som beviljats genom ett förfarande utan offentlighet enligt tillämpliga nationella lagar och andra offentliggjorda författningar i enlighet med EUF-fördraget. Detta undantag motiveras av att beviljandet av ensamrätter till en ekonomisk aktör gör det omöjligt att tillämpa ett konkurrensutsatt förfarande för tilldelningen och det är dessutom nödvändigt att bevara medlemsstaternas möjlighet att reglera spelsektorn på nationell nivå på grund av deras skyldighet att skydda den allmänna och sociala ordningen.
- (36) Detta direktiv bör inte tillämpas på vissa räddningstjänster när de utförs av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar, eftersom det skulle vara svårt att bibehålla dessa organisationers särskilda karaktär om tjänsteleverantörerna måste väljas ut i enlighet med de förfaranden som anges i detta direktiv. Detta undantag bör dock inte sträcka sig utöver vad som är absolut nödvändigt. Det bör därför uttryckligen anges att ambulanstjänster för transport av patienter inte bör undantas. I detta sammanhang är det dessutom nödvändigt att klargöra att CPV-grupp 601 "landtransport" inte omfattar ambulanstjänster, som faller under CPV-undergrupp 8514. Det bör därför klargöras att tjänster som omfattas av CPV-kod 85143000-3, som utslutande består av ambulanstjänster för transport av patienter, bör omfattas av det särskilda systemet för sociala tjänster och andra särskilda tjänster (nedan kallat *det enklare systemet*). Detta innebär att också blandade koncessionskontrakt för tillhandahållande av allmänna ambulanstjänster omfattas av det enklare systemet om värdet av ambulanstjänster för transport av patienter är större än värdet av andra ambulanstjänster.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggtrennader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76).

- (37) Det är lämpligt att erinra om att detta direktiv endast gäller för medlemsstaternas upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Följaktligen omfattas politiska partier i allmänhet inte av dess bestämmelser, eftersom de inte är upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Politiska partier i vissa medlemsstater kan emellertid omfattas av begreppet offentligtjuridiska organ. Vissa tjänster (såsom produktion av propagandafilmer och propagandavideoer) är dock så uppöpligt knutna till tjänsteleverantörens politiska åsikter när de tillhandahålls i samband med en valkampanj att tjänsteleverantörerna normalt väljs på ett sätt som inte kan underkastas koncessionsregler. Slutligen bör det erinras om att stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier och europeiska politiska stiftelser omfattas av andra bestämmelser än de som fastställs i detta direktiv.
- (38) Många upphandlande enheter är organiserade i form av en ekonomisk grupp som kan omfatta ett antal separata företag. Ofta har vart och ett av dessa företag en specialiserad roll inom den ekonomiska gruppen. Det är därför lämpligt att undanta vissa tjänste- och byggkoncessioner som tilldelas ett anknutet företag som har som huvudsaklig verksamhet att tillhandahålla dessa tjänster eller byggentreprenader till den grupp som de tillhör snarare än att erbjuda dem på marknaden. Det är även lämpligt att undanta vissa tjänste- och byggkoncessioner som tilldelas av en upphandlande enhet till ett samriskföretag, bildat av ett antal upphandlande enheter för en verksamhet som omfattas av detta direktiv, och som enheten ingår i. Det bör emellertid även säkerställas att detta undantag inte ger upphov till snedvridding av konkurrensen till förmån för de företag eller samriskföretag som är anknutna till den upphandlande enheten. Det bör därför införas en lämplig uppsättning regler, särskilt när det gäller de maximigränser inom vilka företagen får erhålla en del av sin omsättning från marknaden och över vilka de förlorar möjligheten att tilldelas koncessioner utan konkurrensutsättning samt sammansättningen av samriskföretag och stabiliteten i relationerna mellan samriskföretagen och de upphandlande enheter som de består av.
- (39) Företag bör anses vara anknutna när det finns ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande mellan den upphandlande enheten och det berörda företaget, eller när båda är föremål för bestämmande inflytande från ett annat företag. I detta sammanhang bör inte privat deltagande i sig vara relevant. Kontroll av om ett företag är anknutet till en viss upphandlande enhet eller inte bör ske på enklast möjliga sätt. Mot bakgrund av att eventuellt direkt eller indirekt bestämmande inflytande måste kontrolleras för att fastställa om de berörda företagens och enheternas årsredovisningar ska vara konsoliderade, bör företag anses vara anknutna om deras årsredovisningar är konsoliderade. I ett antal fall är dock inte unionens regler om konsoliderade redovisningar tillämpliga, exempelvis på grund av de inblandade företagens storlek eller på grund av att vissa villkor rörande deras juridiska form inte är uppfyllda. I sådana fall, där Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU⁽¹⁾ inte är tillämpligt, blir det nödvändigt att utreda om ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande föreligger med beaktande av ägarskap, finansiellt deltagande eller bestämmelserna för dessa företag.
- (40) Koncessioner inom vattensektorn omfattas ofta av specifika och komplicerade arrangemang som kräver särskilt hänsynstagande mot bakgrund av den betydelse vatten har, som en kollektiv nytthet av grundläggande värde för alla unionsmedborgare. Särarten hos dessa arrangemang motiverar undantag från detta direktivs tillämpningsområde inom vattensektorn. Undantaget omfattar bygg- och tjänstekoncessioner för tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten eller leverans av dricksvatten till sådana nät. Koncessioner avseende bortscaffande eller rening av avloppsvatten, vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, bör också undantas i den mån de sammanhänger med en undantagen verksamhet.
- (41) Detta direktiv bör inte gälla för koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter och som avser utförandet av en verksamhet enligt bilaga II, om verksamheten i den medlemsstat där den utövas är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde och om detta fastställs genom ett förfarande som inrättats i detta syfte i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU⁽²⁾. Det är således lämpligt att behålla det förfarande som är tillämpligt på alla sektorer eller delar av sektorer som

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (se sidan 243 i detta nummer av EUT).

omfattas av detta direktiv och som tillåter att hänsyn tas till effekterna av pågående eller kommande konkurrensutsättning. Ett sådant förfarande bör ge rättsäkerhet för de berörda enheterna och ett ändamålsenligt beslutsförfarande, varigenom en enhetlig tillämpning av unionsrätten på området kan säkerställas med kort tidsfrist. Av rättssäkerhetsskal bör det klargöras att alla beslut som innan detta direktiv trätt i kraft antagits på grundval av artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG⁽¹⁾, är fortsatt tillämpliga.

- (42) Eftersom detta direktiv är riktat till medlemsstaterna är det inte tillämpligt på tilldelning av koncessioner av internationella organisationer i eget namn och för deras egen räkning. Det behövs dock klargöras i vilken utsträckning detta direktiv bör tillämpas på koncessionstilldelning som styrs av särskilda internationella regler.
- (43) Vid tilldelning av koncessioner för vissa audiovisuella medietjänster och radiotjänster från leverantörer av medietjänster bör hänsyn kunna tas till kulturella och sociala överväganden som gör att reglerna om tilldelning av koncessioner inte bör tillämpas. Av dessa skäl bör det göras undantag för tjänstekoncessioner som tilldelats av leverantörerna av medietjänster själva för inköp, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial som är färdigt för användning samt andra förberedande tjänster, t.ex. sådana tjänster som har samband med manuskrift eller artistuppträdanden vilka behövs för produktionen av programmet. Det bör också klargöras att detta undantag bör tillämpas på både radio- och tv-sändningar och beställtjänster (icke-linjära medietjänster). Detta undantag bör dock inte tillämpas på tillhandahållandet av den tekniska utrustning som behövs för produktion, samproduktion och sändning av sådana program.
- (44) Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas behörighet att tillhandahålla finansiering av public service-tv-radio i den mån sådan finansiering beviljas radio- och televisionsföretag för fullgörandet av det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst som har tilldelats, utformats och organiserats av varje medlemsstat i enlighet med protokoll nr 29 om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna, som är fogat till EUF-fördraget och EU-fördraget.

- (45) Det råder en betydande rättslig osäkerhet när det gäller i vilken mån kontrakt som ingåtts mellan enheter inom den offentliga sektorn bör omfattas av reglerna om koncessioner. Tolkningen av Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis varierar mellan medlemsstaterna och

även mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Det är därför nödvändigt att klargöra i vilka fall reglerna i detta direktiv inte är tillämpliga på kontrakt som ingås inom den offentliga sektorn. Ett sådant klargörande bör vägledas av de principer som fastställs i Europeiska unionens domstols relevanta rättspraxis. Enbart det faktum att båda avtalsparterna själva är myndigheter utesluter inte tillämpning av reglerna i detta direktiv. Tillämpningen av reglerna i detta direktiv bör dock inte inskränka myndigheters frihet att utföra det offentliga uppdrag som åligger dem genom att använda sina egna resurser, vilket innefattar möjligheten att samarbeta med andra myndigheter. Det bör säkerställas att undantag för samarbete mellan myndigheter inte leder till att konkurrensen snedvrids i förhållande till privata ekonomiska aktörer i den mån det gynnar en privat tjänsteleverantör i förhållande till dess konkurrenter.

- (46) Koncessioner som tilldelas en kontrollerad juridisk person bör inte omfattas av tillämpningen av de förfaranden som föreskrivs i detta direktiv om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten enligt artikel 7.1 a utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den kontroll som den utövar över sina egna förvaltningar, förutsatt att den kontrollerade juridiska personen genomför mer än 80 % av sin verksamhet med fullgörande av uppgifter som den anförtrots av den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller av andra juridiska personer som kontrolleras av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, oavsett vem som drar nytta av fullgörandet av kontraktet. Detta undantag bör inte sträcka sig till situationer där en privat ekonomisk aktör har ett direkt ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, eftersom tilldelning av en koncession utan ett förfarande under konkurrens under sådana omständigheter skulle ge den privata ekonomiska aktör som har ett ägarintresse i den kontrollerade juridiska personen en otillbörlig förmån gentemot dess konkurrenter. Mot bakgrund av särdragen hos offentliga organ med obligatoriskt medlemskap, såsom organisationer som ansvarar för förvaltning eller utövande av vissa offentliga tjänster, bör detta dock inte gälla i fall där särskilda privata ekonomiska aktörers ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital är obligatoriskt enligt en bestämmelse i den nationella lagstiftningen i överensstämmelse med fördragen, förutsatt att ett sådant ägarintresse är icke-kontrollerande och icke-blockerande och inte ger ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personens beslut. Det bör vidare klargöras att endast direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personen är den avgörande faktorn.

Privat ägarintresse i kapitalet i den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller i de kontrollerande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna, hindrar därför inte att offentliga kontrakt tilldelas den kontrollerade juridiska personen utan tillämpning av förfarandena enligt detta direktiv eftersom ett sådant ägarintresse inte inverkar negativt på konkurrensen mellan privata ekonomiska aktörer. Det bör också klargöras att upphandlande myndigheter eller

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/17/EG av den 31 mars 2004 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (EUT L 134, 30.4.2004, s. 1).

upphandlande enheter, såsom offentligrättsliga organ, som kan ha ett privat ägarintresse i kapitalet, bör kunna utnyttja undantaget för övergripande samarbete. När alla andra villkor för det övergripande samarbetet är uppfyllda bör följaktligen undantaget för övergripande samarbete även omfatta sådana upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter när kontraktet ingås uteslutande mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter.

- (47) Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter enligt artikel 7.1 a bör kunna välja att tillhandahålla sina offentliga tjänster gemensamt genom samarbete utan skyldighet att använda en viss juridisk form. Ett sådant samarbete kan omfatta alla typer av verksamhet som sammanhänger med fullgörandet av tjänster och ansvar som förelagts de deltagande myndigheterna eller som de tagit på sig, t.ex. obligatoriska eller frivilliga uppgifter för lokala eller regionala myndigheter eller uppgifter som genom lag ålagts vissa organ. De tjänster som tillhandahålls av de olika deltagande myndigheterna eller enheterna måste inte nödvändigtvis vara identiska; de kan också komplettera varandra. Kontrakt för gemensamt tillhandahållande av offentliga tjänster bör inte omfattas av detta direktiv förutsatt att de har ingåtts uteslutande mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter, att genomförandet av samarbetet endast styrs av överväganden som sammanhänger med allmänintresset och att ingen privat tjänsteleverantör gynnas i förhållande till dess konkurrenter.

För att uppfylla dessa villkor bör ett samarbetskoncept ligga till grund för samarbetet. För sådant samarbete krävs inte att alla deltagande myndigheter åtar sig att fullgöra de huvudsakliga avtalsförpliktelserna så länge det finns åtaganden om att bidra till ett fullgörande av det berörda offentliga uppdraget genom samarbete. Dessutom bör genomförandet av samarbetet, inklusive eventuella ekonomiska överföringar mellan de upphandlande myndigheterna, styras endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

- (48) Det finns vissa fall där en juridisk person, enligt tillämpliga bestämmelser i nationell rätt, agerar som ett instrument eller en teknisk tjänst för vissa fastställda upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter och är skyldig att utföra order från dessa upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter utan inflytande över ersättningen för sin insats. Ett sådant rent administrativt förhållande bör inte omfattas av förfaranden för koncessionstilldelning eftersom det inte grundas på något avtal.
- (49) Det bör klargöras att begreppet *ekonomisk aktör* bör ges en vid tolkning så att det omfattar alla personer och/eller enheter som erbjuder sig att utföra byggtrenaderna, leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden, oberoende av vilken juridisk form de har valt för sin verksamhet. Således bör samtliga företag, filialer, dotterbolag, partnerskap, kooperativ, aktiebolag, universitet och

andra former av enheter, oavsett om de är offentliga eller privata, omfattas av begreppet ekonomisk aktör, oavsett om de är *juridiska personer* under samtliga omständigheter.

- (50) För att säkerställa att bygg- och tjänstekoncessioner med eller över ett visst tröskelvärde som tilldelas av upphandlande enheter och myndigheter offentliggörs på lämpligt sätt bör det vara obligatoriskt att offentliggöra ett koncessionsmeddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* innan koncessionerna tilldelas.
- (51) Med hänsyn till de skadliga effekterna på konkurrensen bör tilldelning av koncessioner utan föregående offentliggörande endast ske under mycket exceptionella omständigheter. Detta undantag bör begränsas till fall då det redan från början står klart att offentliggörandet inte kommer att leda till ökad konkurrens, i synnerhet för att det objektivt sett endast finns en ekonomisk aktör som kan utföra koncessionen. En situation där det är omöjligt att tilldela någon annan ekonomisk aktör koncessionen får inte ha skapats av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten själv med tanke på det framtida tilldelningsförfarandet. Dessutom bör det noga utvärderas om det inte finns tillgång till några lämpliga alternativa lösningar.
- (52) Koncessionerna bör gälla på begränsad tid så att inte marknaden avskärmas och konkurrensen begränsas. Koncessioner med en mycket lång varaktighet leder dessutom sannolikt till en avskärming av marknaden och kan därigenom hindra den fria rörligheten för tjänster och etableringsfriheten. En sådan varaktighet kan emellertid vara motiverad om den är absolut nödvändig för att göra det möjligt för koncessionshavaren att få tillbaka de investeringar som planerats för att utföra koncessionen, samt för att erhålla en avkastning på det investerade kapitalet. För koncessioner som varar längre än fem år bör följaktligen varaktigheten begränsas till den tid inom vilken koncessionshavaren rimligen kan förväntas få tillbaka de investeringar som gjorts för driften av byggtrenaderna och tillhandahållandet av tjänsterna tillsammans med en avkastning på det investerade kapitalet under normala driftförhållanden, med beaktande av särskilda mål enligt avtalen som koncessionshavaren utfäst sig att uppfylla, exempelvis avseende kvalitet eller pris för användarna. Uppskattningen bör avse tidpunkten för tilldelningen av koncessionen. Det bör vara möjligt att inkludera inledande och senare investeringar som ansågs nödvändiga för att utnyttja koncessionen, särskilt utgifter för infrastruktur, upphovsrätt, patent, utrustning, logistik, anställning och utbildning av personal samt initialkostnader. Koncessionens maximala varaktighet bör anges i koncessionsdokumenten såvida inte varaktigheten används som ett tilldelningskriterium för kontraktet. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör alltid kunna tilldela en koncession för en kortare tid än den tid som krävs för att få tillbaka investeringarna, förutsatt att den därmed sammanhängande ersättningen inte eliminerar verksamhetsrisken.

- (53) Det är lämpligt att från den fullständiga tillämpningen av detta direktiv endast undanta sådana tjänster som har en begränsad gränsoverskridande dimension, t.ex. vissa sociala tjänster, hälso- och sjukvårdstjänster samt utbildningstjänster. Dessa tjänster tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar betydligt mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner. Ett särskilt system bör därför införas för koncessioner för dessa tjänster, vilket bör beakta att de började regleras först nyligen. Ett krav på offentliggörande av ett förhandsmeddelande och ett meddelande om koncessionstilldelning för alla koncessioner av ett värde som minst uppgår till det tröskelvärdet som fastställs i detta direktiv är därför ett lämpligt sätt att informera potentiella anbudsgivare om affärsmöjligheter och att informera samtliga berörda parter om antal och typer av tilldelade kontrakt. Dessutom bör medlemsstaterna se till att det finns lämpliga åtgärder för tilldelning av koncessionskontrakt för sådana tjänster i syfte att garantera att principerna om öppenhet och insyn samt likabehandling av ekonomiska aktörer respekteras, samtidigt som upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan beakta den berörda tjänstens särskilda egenskaper. Medlemsstaterna bör se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att beakta behovet av att säkerställa innovation samt, i enlighet med artikel 14 i EUF-fördraget och protokoll nr 26, en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomlighet, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter.
- (54) Med hänsyn till betydelsen av det kulturella sammanhanget och dessa tjänsters känslighet, bör medlemsstaterna ges stor frihet att organisera valet av tjänsteleverantörer på det sätt som de finner lämpligast. Detta direktiv förhindrar inte medlemsstaterna att tillämpa särskilda kvalitetskriterier vid valet av tjänsteleverantörer, exempelvis de kriterier i den frivilliga europeiska kvalitetsramen för sociala tjänster som utarbetats av Europeiska unionens kommitté för socialt skydd. Medlemsstaterna och/eller myndigheterna bör ha frihet att tillhandahålla dessa tjänster själva eller att organisera sociala tjänster på ett sätt som inte medför ingående av koncessioner, exempelvis genom att enbart finansiera sådana tjänster eller genom att bevilja licens eller tillstånd till alla ekonomiska aktörer som uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten uppställt i förväg, utan några gränser eller kvoter, förutsatt att sådana system tryggar tillräckligt offentliggörande och överensstämmer med principerna om öppenhet och icke-diskriminering.
- (55) I syfte att på ett lämpligt sätt integrera miljö-, social- och arbetsrättsliga krav i koncessionstilldelningsförfaranden är det av särskild vikt att medlemsstater och upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter vidtar relevanta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av de miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som är tillämpliga på den ort där byggtreprenaden utförs eller tjänsterna tillhandahålls och som följer av lagar och andra författningar både på nationell nivå och unionsnivå, samt av kollektivavtal, förutsatt att dessa bestämmelser och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten. Likaså bör de skyldigheter som följer av internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater och som förtecknas i detta direktiv tillämpas under utförandet av koncessionen. Detta bör dock inte på något sätt hindra att arbets- och anställningsvillkor som är förmånligare för arbetstagarna tillämpas. De relevanta åtgärderna bör tillämpas i överensstämmelse med de grundläggande principerna i unionsrätten, särskilt i syfte att säkerställa likabehandling. Sådana relevanta åtgärder bör tillämpas i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG⁽¹⁾ och på ett sätt som säkerställer likabehandling och inte direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer och arbetstagare från andra medlemsstater.
- (56) Tjänsterna bör anses vara tillhandahållna på den ort där de karaktäristiska prestationerna utförs. När tjänster tillhandahålls på distans, t.ex. tjänster som tillhandahålls av teletjänstcentraler, bör de tjänsterna anses tillhandahållna på den ort där de utförs, oberoende av de orter och medlemsstater till vilka tjänsterna är riktade.
- (57) De relevanta skyldigheterna kan avspeglas i koncessionsklausulerna. Det bör också vara möjligt att i koncessioner inkludera bestämmelser som garanterar efterlevnaden av kollektivavtal i överensstämmelse med unionsrätten. Om de relevanta skyldigheterna inte efterlevs kan det betraktas som ett allvarligt fel från den berörda ekonomiska aktörens sida, och medföra att denne utesluts från koncessionstilldelningen.
- (58) Kontroll av att de miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelserna iakttas bör ske under de relevanta skedena i koncessionstilldelningsförfarandet, vid tillämpning av de allmänna principerna för val av deltagare och tilldelning av kontrakt och vid tillämpning av kriterierna för utslutning.
- (59) Ingenting i detta direktiv bör hindra vidtagande eller genomförande av sådana åtgärder som behövs för att skydda allmän ordning, allmän moral och allmän säkerhet, hälsa, att skydda människors och djurs liv eller att bevara växter eller andra miljöåtgärder, i synnerhet med sikte på en hållbar utveckling, under förutsättning att åtgärderna överensstämmer med EUF-fördraget.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 96/71/EG av den 16 december 1996 om utstationering av arbetstagare i samband med tillhandahållande av tjänster (EGT L 18, 21.1.1997, s. 1).

- (60) För att säkerställa konfidentialitet under förfarandet bör såväl upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som ekonomiska aktörer inte avslöja sådan information som betecknats som konfidentiell. Åsidosättande av denna skyldighet bör leda till lämpliga påföljder, i den mån sådana föreskrivs enligt medlemsstaternas civilrättsliga eller förvaltningsrättsliga lagstiftning.
- (61) Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att motverka bedrägeri, särbehandling och korruption och förhindra intressekonflikter, för att säkerställa att tilldelningsförfarandet är öppet och att alla anbudssökande och anbudsgivare behandlas lika. Sådana åtgärder bör framför allt syfta till att undanröja intressekonflikter och andra allvarliga oegentligheter.
- (62) För att alla intresserade aktörer ska kunna lämna in ansökningar och anbud bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vara skyldiga att respektera en minimitidsfrist för mottagande av sådana ansökningar och anbud.
- (63) Valet av proportionella, icke-diskriminerande och rättvisa urvalskriterier, och tillämpningen av dessa på ekonomiska aktörer är avgörande för att aktörerna ska kunna få effektiv tillgång till de ekonomiska möjligheter som koncessioner innebär. I synnerhet kan en anbudssökandes möjlighet att lita på kapaciteten hos andra enheter vara avgörande för att små och medelstora företag ska kunna delta. Därför är det lämpligt att föreskriva att urvalskriterierna endast bör gälla aktörernas yrkesmässiga och tekniska kapacitet samt finansiella och ekonomiska ställning, och vara kopplade till föremålet för kontraktet, att de offentliggörs i koncessionsmeddelandet och inte, utom under exceptionella omständigheter, kan hindra en ekonomisk aktör från att åberopa kapaciteten hos andra enheter, oberoende av hur aktören rent juridiskt hänger samman med dessa enheter, om aktören visar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten att de resurser som krävs finns tillgängliga.
- (64) Dessutom bör upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, för en bättre integrering av sociala och miljörelaterade hänsyn i koncessionstilldelningsförfarandet, ha rätt att använda tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession i fråga om de byggentreprenader som ska utföras eller tjänster som ska tillhandahållas inom ramen för koncessionsavtalet i alla avseenden och i alla skeden av deras livscykel, från utvinningen av råmaterial för varan till bortskaftet av varan, inklusive faktorer som berör den specifika produktions-, tillhandahållande- eller saluföringsprocessen för byggentreprenaderna eller tjänsterna eller en specifik process i ett senare skede av deras livscykel, även då sådana faktorer inte utgör en del av dem. Kriterier och villkor för en sådan produktions- eller tillhandahållandeprocess är till exempel att de tjänster som koncessionen avser tillhandahålls med hjälp av energieffektiva maskiner. I enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol omfattar detta också tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession som avser användning av rättvisemärkta varor vid utförandet av den koncession som ska tilldelas. Kriterier och villkor för handel och dess villkor kan exempelvis omfatta krav på betalning av ett minimipris och ett högre pris till underentreprenörerna. Villkor för utförande av en koncession som avser miljöhänsyn kan exempelvis omfatta avfallsminimering eller resurseffektivitet.
- (65) Tilldelningskriterier eller villkor för utförande av koncessioner som rör sociala aspekter av produktionsprocessen bör tillämpas i enlighet med direktiv 96/71/EG, i enlighet med Europeiska unionens domstols tolkning av direktivet, och bör inte väljas eller tillämpas på ett sätt som direkt eller indirekt diskriminerar ekonomiska aktörer från andra medlemsstater eller från tredjeländer som är parter i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*) eller de frihandelsavtal som unionen är part i. Krav som rör grundläggande arbetsvillkor i direktiv 96/71/EG, exempelvis minimilön, bör således även fortsättningsvis ligga på den nivå som anges i nationell lagstiftning eller i kollektivavtal som tillämpas i enlighet med unionsrätten inom ramen för det direktivet. Villkor för fullgörande av en koncession kan också syfta till genomförande av åtgärder för att främja jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män, ett ökat kvinnligt deltagande på arbetsmarknaden och en balans mellan arbete och privatliv, miljöskydd eller djurs välbefinnande och till efterlevnad i sak av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner, eller till anställning av fler missgynnade personer än vad som krävs enligt nationell lagstiftning.
- (66) Åtgärder som syftar till hälsoskydd för den personal som deltar i processen för utförande av koncessionen, främjande av social integration för missgynnade personer eller medlemmar i sårbara grupper bland de personer som fått i uppdrag att utföra koncessionen eller utbildning i de färdigheter som behövs för koncessionen i fråga kan också bli föremål för tilldelningskriterier eller villkor för utförande av en koncession, förutsatt att de avser de byggentreprenader eller tjänster som ska tillhandahållas enligt kontraktet. Till exempel kan sådana kriterier eller villkor bland annat hänvisa till sysselsättning för långtidsarbetslösa eller genomförande av utbildningsåtgärder för arbetslösa eller ungdomar under utförandet av den koncession som ska tilldelas. I de tekniska specifikationerna kan de upphandlande myndigheterna föreskriva sådana sociala krav som direkt karakteriserar berörda varor eller tjänster, exempelvis tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller formgivning med tanke på samtliga användares behov.

- (67) De tekniska krav och funktionskrav som de upphandlande myndigheterna och upphandlande enheterna upprättar bör tillåta att tilldelningen av koncessionen öppnas för konkurrens. I dessa krav bör de egenskaper som krävs av de byggtreprenader och/eller tjänster som koncessionen omfattar fastställas, och kraven kan avse den specifika produktionsprocessen eller tillhandahållandet av de efterfrågade byggtreprenaderna eller tjänsterna, förutsatt att de är kopplade till föremålet för koncessionen och står i proportion till dess värde och mål. Den specifika produktionsprocessen kan innefatta krav rörande tillgänglighet för funktionshindrade personer eller krav på miljöprestanda. Dessa tekniska krav och funktionskrav bör ingå i koncessionsdokumenten och följa principerna om likabehandling och om öppenhet. De bör utformas på ett sådant sätt att man undviker att på konstlad väg begränsa konkurrensen, framför allt med hjälp av krav som gynnar en viss ekonomisk aktör genom att de avspeglar viktiga egenskaper hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som den ekonomiska aktören brukar erbjuda. Under alla omständigheter bör upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter beakta anbud som innefattar byggtreprenader och/eller tjänster, inklusive varor som följer med sådana byggtreprenader och tjänster, som på motsvarande sätt överensstämmer med de egenskaper som krävs.
- (68) Koncessioner är oftast långsiktiga och komplicerade arrangemang där koncessionshavaren tar det ansvar och de risker som traditionellt tas av de upphandlande myndigheterna och de upphandlande enheterna och normalt ingår i deras ansvarsområde. Om inte annat följer av detta direktiv och principerna om öppenhet och insyn samt likabehandling bör därför upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ges avsevärd flexibilitet när det gäller att fastställa och organisera förfarandet för val av koncessionshavare. För att säkerställa likabehandling och öppenhet under hela tilldelningsförfarandet bör man emellertid fastställa grundläggande garantier i fråga om tilldelningsförfarandet, däribland information om koncessionens beskaffenhet och omfattning, begränsning av antalet anbudssökande, informationspridning till anbudssökande och anbudsgivare samt tillgång till lämpliga dokument. Det krävs också regler om att de ursprungliga villkoren i koncessionsmeddelandet inte får frångås, för att förhindra orättvis behandling av potentiella anbudssökande.
- (69) Koncessioner bör inte tilldelas ekonomiska aktörer som har deltagit i en kriminell organisation eller som befunnits skyldiga till korruption eller bedrägerier riktade mot unionens finansiella intressen, terroristbrott, penningtvätt, finansiering av terrorism eller människohandel. Medlemsstaterna bör dock kunna föreskriva att undantag från denna obligatoriska uteslutning kan tillämpas i exceptionella fall då tvingande allmänna intressen gör en upphandling nödvändig. Obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter bör också beivras genom obligatorisk uteslutning på unionsnivå.
- (70) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör dessutom ges möjlighet att utesluta ekonomiska aktörer som har visat sig vara opålitliga, exempelvis på grund av att de allvarligt eller vid upprepade tillfällen har åsidosatt sina miljörelaterade eller sociala skyldigheter, inklusive bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, eller som gör sig skyldiga till andra former av allvarliga fel i yrkesutövningen, såsom överträdelser av konkurrensregler eller intrång i immateriella rättigheter. Det bör klargöras att ett allvarligt fel i yrkesutövningen kan innebära att en ekonomisk aktörs redbarhet ifrågasätts och att den ekonomiska aktören sålunda blir olämplig för tilldelning av en koncession oberoende av om den ekonomiska aktören annars har teknisk och ekonomisk kapacitet att fullgöra kontraktet. Med tanke på att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ansvarar för följderna av eventuella felaktiga beslut som de fattar, bör de ha rätt att anse att det har förekommit allvarliga fel i yrkesutövningen om de, innan de fattar ett slutligt och bindande beslut om att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning, på något sätt kan påvisa att en ekonomisk aktör inte har fullgjort sina skyldigheter, även skyldigheter som gäller betalning av skatter eller sociala avgifter, såvida inte annat föreskrivs i nationell rätt. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör också kunna utesluta anbudssökande eller anbudsgivare vars genomförande av tidigare koncessioner eller andra kontrakt med upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter har visat på betydande brister i fråga om de väsentliga kraven, exempelvis uteblivna leveranser eller uteblivet tillhandahållande, stora brister i fråga om levererade varor eller tillhandahållna tjänster som gör dem oanvändbara för det avsedda syftet, eller olämpligt uppträdande som ger upphov till allvarliga tvivel om den ekonomiska aktörens pålitlighet. Det bör i nationell rätt föreskrivas en längsta tid för sådan uteslutning.
- (71) Man bör dock kunna ta hänsyn till möjligheten att ekonomiska aktörer kan vidta efterlevnadsåtgärder för att avhjälpa konsekvenserna av brott eller fel och för att effektivt förhindra att de upprepas. Dessa åtgärder kan särskilt bestå i personella och organisatoriska åtgärder som att avbryta alla förbindelser med personer eller organisationer som är inblandade i det olämpliga uppträdandet, lämpliga åtgärder för att organisera om personalen, att införa rapporterings- och kontrollsystem, att inrätta en intern kontrollstruktur för att övervaka efterlevnaden samt att anta interna ansvars- och ersättningsregler. Om åtgärderna ger tillräckliga garantier bör den berörda ekonomiska aktören inte längre uteslutas enbart på dessa grunder. De ekonomiska aktörerna bör ha möjlighet att begära att de efterlevnadsåtgärder som vidtagits

för att eventuellt ge en berörd aktör tillträde till upphandlingsförfarandet granskas. Det bör emellertid vara medlemsstaternas sak att avgöra närmare formella och materiella villkor som är tillämpliga i sådana fall. I synnerhet bör de fritt kunna bestämma om de vill överlåta till de enskilda upphandlande myndigheterna eller enheterna att göra de relevanta bedömningarna eller anförtro andra myndigheter på central eller lokal nivå denna uppgift.

- (72) Det är viktigt att underleverantörernas iakttagande av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, säkerställs genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter, exempelvis yrkesinspektioner eller miljöförhållningsmyndigheter. Det är också nödvändigt att säkerställa viss öppenhet i underleverantörskedjan, eftersom detta ger upphandlande myndigheter och upphandlande enheter information om vem som är närvarande på byggsplatser där byggentreprenader utförs för deras räkning eller vilka företag som tillhandahåller tjänster i eller vid byggnader, infrastrukturer eller områden, såsom stadshus, kommunala skolor, idrottsanläggningar, hamnar eller motorvägar, för vilka de upphandlande myndigheterna ansvarar eller över vilka de utövar tillsyn. Det bör klargöras att skyldigheten att lämna den begärda informationen under alla förhållanden åligger koncessionshavaren, antingen på grundval av särskilda klausuler som varje upphandlande myndighet eller upphandlande enhet är skyldig att inkludera i samtliga tilldelningsförfaranden, eller på grundval av skyldigheter som medlemsstaterna ålägger koncessionshavaren genom allmänt tillämpliga bestämmelser.

Det bör också klargöras att villkoren för efterlevnadskontroll av tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i detta direktiv, förutsatt att sådana regler och deras tillämpning överensstämmer med unionsrätten, alltid bör tillämpas när en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och koncessionshavaren. Det bör dessutom uttryckligen anges att medlemsstaterna bör kunna gå längre än så, t.ex. genom att utvidga skyldigheterna avseende öppenhet eller genom att möjliggöra eller kräva att upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kontrollerar att underleverantörerna inte befinner sig i någon av de situationer där det är befogat att utesluta en ekonomisk aktör. Om sådana åtgärder tillämpas på underleverantörer bör överensstämmelse med de bestämmelser som är tillämpliga på koncessionshavaren garanteras, så att koncessionshavaren, om obligatoriska skäl för uteslutning föreligger, är skyldig att byta ut den berörda underleverantören. Om det av en sådan kontroll framgår att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning, bör det klargöras att de upp-

handlande myndigheterna eller upphandlande enheterna har möjlighet att kräva ett sådant utbyte. Det bör dock också uttryckligen anges att de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna kan åläggas att kräva att den berörda underleverantören byts ut när uteslutning av koncessionshavaren skulle vara obligatoriskt i sådana fall. Det bör även uttryckligen anges att medlemsstaterna har rätt att införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt.

- (73) De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna bör bedöma anbuden på grundval av ett eller flera tilldelningskriterier. För att säkerställa öppenhet och likabehandling bör kriterierna för tilldelning av koncessioner alltid uppfylla vissa allmänna normer. Normerna kan hänvisa till faktorer som inte är rent ekonomiska, men som påverkar värdet av ett anbud ur den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens synvinkel och som gör det möjligt att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten. Kriterierna bör meddelas alla eventuella andbudsökande eller andbuds-givare i förväg, ha samband med kontraktets föremål och får inte medföra en o begränsad valfrihet för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten. De bör möjliggöra effektiv konkurrens och åtföljas av krav som gör det möjligt att verifiera de uppgifter som andbuds-givarna lämnar på ett effektivt sätt. Tilldelningskriterierna bör kunna innefatta bland annat miljö-kriterier, sociala kriterier eller kriterier avseende innovation. Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter bör också ange tilldelningskriterierna i fallande prioriteringsordning för att säkerställa likabehandling av eventuella andbuds-givare genom att ge dem möjlighet att känna till alla in-slag som kommer att beaktas när de utarbetar sina anbud.

I undantagsfall, när den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten mottar ett anbud där det föreslås en innovativ lösning med funktionell prestanda på en exceptionell nivå, som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse, bör den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kunna ändra ordningen mellan tilldelningskriterierna för att beakta de nya möjligheter som denna innovativa lösning medför, förutsatt att det genom en sådan ändring säkerställs likabehandling av alla faktiska eller potentiella andbuds-givare genom att en ny inbjudan att lämna in anbud utfärdas eller, i förekommande fall, genom att ett nytt koncessionsmeddelande offentliggörs.

- (74) Elektroniska medel för information och kommunikation kan i hög grad förenkla offentliggörandet av koncessioner och öka effektiviteten, tempot och öppenheten i koncessionstilldelningsprocesserna. De kan bli standardmedlen för kommunikation och informationsutbyte i koncessionstilldelningsförfaranden, eftersom de i hög grad stärker de ekonomiska aktörernas möjligheter att delta i koncessionstilldelningsförfaranden på hela den inre marknaden.

- (75) Koncessioner innefattar normalt långsiktiga och komplexa tekniska och finansiella arrangemang som ofta är föremål för ändrade omständigheter. Det är därför nödvändigt att klargöra under vilka omständigheter ändringar av en koncession under dess utförande kräver ett nytt koncessionstilldelningsförfarande, med hänsyn till relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Ett nytt koncessionsförfarande krävs vid materiella ändringar av den ursprungliga koncessionen, särskilt i fråga om omfattningen och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar att parterna har för avsikt att omförhandla väsentliga koncessionsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade ingått i det ursprungliga förfarandet. Ändringar av koncessionen som leder till smärre förändringar av koncessionsvärdet upp till ett visst värde bör alltid vara möjliga utan att ett nytt förfarande för tilldelning av koncessioner måste genomföras. I detta syfte och för att garantera rättslig säkerhet bör detta direktiv föreskriva tröskelvärden under vilka ett nytt tilldelningsförfarande inte krävs. Ändringar av koncessionen som överstiger dessa tröskelvärden bör gå att göra utan att ett nytt tilldelningsförfarande måste genomföras i den mån ändringarna överensstämmer med vissa villkor. Det kan exempelvis gälla för ändringar som har blivit nödvändiga till följd av att upphandlande myndigheters eller upphandlande enheters säkerhetskrav måste uppfyllas och med hänsyn till vissa verksamhetens särdrag, exempelvis drift av sportanläggningar i bergsområden och turistanläggningar, där lagstiftningen kan utvecklas med hänsyn till riskerna, i den mån ändringarna överensstämmer med de relevanta villkoren i detta direktiv.
- (76) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan ställas inför yttre omständigheter som de inte hade kunnat förutse när de tilldelade koncessionen, särskilt när utförandet av koncessionen sker under en längre tidsperiod. I sådana fall behövs det en viss flexibilitet för att koncessionen ska kunna anpassas till dessa omständigheter utan ett nytt tilldelningsförfarande. Begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande myndigheten har visat skäligen omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde. Detta kan dock inte tillämpas i de fall då en ändring leder till att den övergripande koncessionen får en annan karaktär, exempelvis genom att de byggentreprenader som ska utföras eller de tjänster som ska tillhandahållas ersätts med något annat eller genom att i grunden förändra typen av koncession, eftersom man i en sådan situation kan anta att resultatet skulle ha påverkats. För koncessioner som tilldelas för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II bör en värdeökning som inte kräver ett nytt tilldelningsförfarande inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs bör denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar bör inte syfta till att kringgå detta direktiv.
- (77) I överensstämmelse med principerna om likabehandling och öppenhet bör inte en utvald anbudsgivare, t.ex. om en koncession avslutas på grund av brister i fullgörandet, kunna ersättas med en annan ekonomisk aktör utan att koncessionen konkurrensutsätts på nytt. Den utvalda anbudsgivaren som utför koncessionen bör dock, särskilt om koncessionen har tilldelats en grupp ekonomiska aktörer, kunna genomgå vissa strukturella förändringar under fullgörandet av koncessionen, exempelvis rent interna omorganisationer, uppköp, sammanslagningar och förvärv eller obestånd. Sådana strukturella förändringar bör inte automatiskt kräva nya tilldelningsförfaranden för den koncession som anbudsgivaren fullgör.
- (78) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter bör genom ändringsklausuler eller optioner kunna föreskriva en möjlighet att införa ändringar av koncessioner, men dessa klausuler bör inte ge dem obegränsad frihet. I detta direktiv bör därför fastställas i vilken utsträckning ändringsmöjligheter får föreskrivas i den ursprungliga koncessionen. Det bör följaktligen klargöras att man genom tillräckligt tydligt utformade ändringsklausuler eller optioner exempelvis får föreskriva prisindexering eller säkerställa att t.ex. kommunikationsutrustning som ska levereras under en given tidsperiod fortsätter att vara lämplig också om kommunikationsprotokollet ändras eller om andra tekniska förändringar inträffar. Det bör också vara möjligt att genom tillräckligt klara klausuler föreskriva anpassningar av koncessionen som har blivit nödvändiga på grund av tekniska svårigheter som har uppstått vid användning eller underhåll. Det bör även erinras om att koncessioner exempelvis både kan inbegripa ordinarie underhåll och föreskriva extraordinära underhållsåtgärder som kan visa sig vara nödvändiga för att säkra ett fortsatt tillhandahållande av en offentlig tjänst.
- (79) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kan ställas inför situationer där kompletterande byggentreprenader eller tjänster blir nödvändiga. I sådana fall bör en ändring av den ursprungliga koncessionen utan något nytt koncessionstilldelningsförfarande anses berättigad, förutsatt att villkoren i detta direktiv är uppfyllda.

- (80) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ställs ibland inför omständigheter som kräver att koncessioner avslutas i förtid för att de skyldigheter som följer av unionsrätten på området koncessioner ska uppfyllas. Medlemsstaterna bör därför se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att i enlighet med villkor som bestäms av nationell rätt avsluta en koncession under dess löptid, om detta krävs enligt unionsrätten.
- (81) För att säkerställa ett lämpligt rättsligt skydd för anbudssökande och anbudsgivare i koncessionstilldelningsförfaranden samt en effektiv kontroll av att detta direktiv och principerna i EUF-fördraget efterlevs, bör rådets direktiv 89/665/EEG⁽¹⁾ och 92/13/EEG⁽²⁾ också gälla för tjänstekoncessioner och byggkoncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter. Direktiven 89/665/EEG och 92/13/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (82) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv bör regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG⁽³⁾.
- (83) Medlemsstaterna ska konsekvent och systematiskt övervaka hur reglerna om tilldelning av koncessioner genomförs och fungerar, för att säkerställa att unionsrätten tillämpas effektivt och enhetligt.
- (84) Kommissionen bör utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden, särskilt faktorer såsom gränsöverskridande tilldelning av kontrakt, små och medelstora företags deltagande och transaktionskostnader, av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv och undantaget i artikel 12 med beaktande av vattensektorns specifika struktur. Kommissionen bör rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019. I enlighet med artikel XXIV.7 i WTO-avtalet ska detta bli föremål för ytterligare förhandlingar tre år efter det att det har trätt i kraft, och med jämna mellanrum därefter. I detta sammanhang bör också lämpligheten av tröskelvärdenas nivå granskas vid förhandlingar enligt WTO-avtalet med beaktande av effekterna
- av inflationen och transaktionskostnaderna. Kommissionen bör, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda. Om dessa tröskelvärden ändras bör kommissionens rapport, i förekommande fall, följas av ett lagstiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.
- (85) I syfte att anpassa detta direktiv till den snabba tekniska och ekonomiska utvecklingen och förändringar av regelverken, bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på översynen av den förteckning över akter som anges i bilaga III, översynen av den tekniska utformningen av metoderna för att beräkna tröskelvärdet och regelbundet se över själva tröskelvärdet, ändringen av hänvisningarna till CPV-nomenklaturen och anpassningen av förteckningen av akter som anges i bilaga X. Det är av särskild betydelse att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå. När kommissionen förbereder och utarbetar delegerade akter bör den se till att relevanta handlingar översänds samtidigt till Europaparlamentet och rådet och att detta sker så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt.
- (86) För att säkerställa enhetliga villkor när det gäller förfarandet för att utforma och överföra meddelanden samt avsända och offentliggöra de uppgifter som avses i bilagorna V, VII och VIII, bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽⁴⁾. Det rådgivande förfarandet bör användas för antagandet av genomförandekter som inte har några konsekvenser från ekonomisk synpunkt eller när det gäller arten och omfattningen av de skyldigheter som följer av detta direktiv. Dessa akter har tvärtom ett rent administrativt syfte och tjänar ändamålet att underlätta tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv.
- (87) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att samordna medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa koncessionsförfaranden, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (¹) Rådets direktiv 89/665/EEG av den 21 december 1989 om samordning av lagar och andra författningar för prövning av offentlig upphandling av varor och bygg- och anläggningsarbeten (EGT L 395, 30.12.1989, s. 33).
- (²) Rådets direktiv 92/13/EEG av den 25 februari 1992 om samordning av lagar och andra författningar om gemenskapsregler om upphandlingsförfaranden tillämplade av företag och verk inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationssektorerna (EGT L 76, 23.3.1992, s. 14).
- (³) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (EGT L 281, 23.11.1995, s. 31).
- (⁴) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

(88) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011 har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella

instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I: SYFTE, TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, PRINCIPER OCH DEFINITIONER

KAPITEL I: Tillämpningsområde, allmänna principer och definitioner

AVSNITT I: SYFTE, TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, ALLMÄNNA PRINCIPER, DEFINITIONER OCH TRÖSKELVÄRDE

Artikel 1: Syfte och tillämpningsområde

Artikel 2: Principen om myndigheters självstyre

Artikel 3: Principen om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet

Artikel 4: Frihet att definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

Artikel 5: Definitioner

Artikel 6: Upphandlande myndigheter

Artikel 7: Upphandlande enheter

Artikel 8: Tröskelvärde och metoder för beräkning av det uppskattade värdet av koncessioner

Artikel 9: Revidering av tröskelvärdet

AVSNITT II: UNDANTAG

Artikel 10: Undantag som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter

Artikel 11: Särskilda undantag på området för elektronisk kommunikation

Artikel 12: Särskilda undantag inom vattenområdet

Artikel 13: Koncessioner som tilldelas anknutna företag

Artikel 14: Koncessioner som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Artikel 15: Upphandlande enheters anmälan av upplysningar

Artikel 16: Undantag för verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

Artikel 17: Koncessioner mellan enheter i den offentliga sektorn

AVSNITT III: ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 18: Koncessionens varaktighet

Artikel 19: Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Artikel 20: Blandade kontrakt

Artikel 21: Blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

- Artikel 22: Kontrakt som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och andra verksamheter
- Artikel 23: Koncessioner som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och verksamhet som avser försvars- eller säkerhetsaspekter
- AVSNITT IV: SÄRSKILDA SITUATIONER
- Artikel 24: Reserverade koncessioner
- Artikel 25: Forsknings- och utvecklingstjänster
- KAPITEL II: Principer
- Artikel 26: Ekonomiska aktörer
- Artikel 27: Nomenklatur
- Artikel 28: Sekretess
- Artikel 29: Regler för kommunikation
- AVDELNING II: BESTÄMMELSER OM TILLDELNING AV KONCESSIONER: ALLMÄNNA PRINCIPER OCH FÖRFARANDE-GARANTIER
- KAPITEL I: Allmänna principer
- Artikel 30: Allmänna principer
- Artikel 31: Koncessionsmeddelanden
- Artikel 32: Meddelanden om koncessionstilldelning
- Artikel 33: Utformning och offentliggörande av meddelanden
- Artikel 34: Elektronisk tillgång till koncessionsdokument
- Artikel 35: Korruptionsbekämpning och förebyggande av intressekonflikter
- KAPITEL II: Förfarandegarantier
- Artikel 36: Tekniska krav och funktionskrav
- Artikel 37: Förfarandegarantier
- Artikel 38: Urval och kvalitativ bedömning av anbudssökande
- Artikel 39: Sista datum för mottagande av ansökningar om koncessioner
- Artikel 40: Information till anbudssökande och anbudsgivare
- Artikel 41: Tilldelningskriterier
- AVDELNING III: BESTÄMMELSER OM UTFÖRANDE AV KONCESSIONER
- Artikel 42: Anlitande av underleverantör
- Artikel 43: Ändringar av kontrakt under löptiden

Artikel 44: Uppsägning av koncessioner

Artikel 45: Övervakning och rapportering

AVDELNING IV: ÄNDRINGAR AV DIREKTIVEN 89/665/EEG OCH 92/13/EEG

Artikel 46: Ändringar av direktiv 89/665/EEG

Artikel 47: Ändringar av direktiv 92/13/EEG

AVDELNING V: DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDEBEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 48: Utövande av delegeringen

Artikel 49: Skyndsamt förfarande

Artikel 50: Kommittéförfarande

Artikel 51: Införlivande

Artikel 52: Övergångsbestämmelser

Artikel 53: Övervakning och rapportering

Artikel 54: Ikraftträdande

Artikel 55: Adressater

BILAGOR:

BILAGA I: FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHETER SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 5.7

BILAGA II: VERKSAMHETER SOM UTÖVAS AV UPPHANDLANDE ENHETER ENLIGT ARTIKEL 7

BILAGA III: FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 7.2 b

BILAGA IV: TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 19

BILAGA V: INFORMATION SOM SKA FINNAS I KONCESSIONSMEDDELANDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 31

BILAGA VI: INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDDELANDEN OM KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 31.3

BILAGA VII: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

BILAGA VIII: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILLDELNING SOM AVSER KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

BILAGA IX: OFFENTLIGGÖRANDE

BILAGA X: FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM AVSES I ARTIKEL 30.3

BILAGA XI: INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV EN KONCESSION UNDER LÖPTIDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 43

AVDELNING I

SYFTE, TILLÄMPNINGSMÅL, PRINCIPER OCH DEFINITIONER

KAPITEL I

Tillämpningsområde, allmänna principer och definitioner

Avsnitt I

Syfte, tillämpningsområde, allmänna principer, definitioner och tröskelvärde

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs regler om upphandlingsförfaranden för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i form av koncessioner, vars värde uppskattas till minst de tröskelvärden som fastställs i artikel 8.

2. Detta direktiv gäller för tilldelning av byggkoncessioner eller tjänstekoncessioner till ekonomiska aktörer, av

a) upphandlande myndigheter, eller

b) upphandlande enheter, förutsatt att byggentreprenaderna eller tjänsterna är avsedda för utförandet av en av de verksamheter som avses i bilaga II.

3. Tillämpningen av detta direktiv ska ske i enlighet med artikel 346 i EUF-fördraget.

4. Överenskommelser, beslut eller andra rättsliga instrument för överföring mellan upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter eller grupper av upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter av befogenheter och ansvar för fullgörande av offentliga uppdrag som inte innebär att avtalade prestationer fullgörs mot ersättning, ska ses som en del av den berörda medlemsstatens interna organisation och påverkas därmed inte på något sätt av detta direktiv.

Artikel 2

Principen om myndigheters självstyre

1. I detta direktiv erkänns principen om nationella, regionala och lokala myndigheters självstyre i överensstämmelse med nationell rätt och unionsrätt. Dessa myndigheter är fria att besluta om hur utförande av byggentreprenader eller tillhandahållande av tjänster bäst sker, särskilt för att säkerställa en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomlighet, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter när det gäller offentliga tjänster.

Dessa myndigheter får därför välja att utföra sina uppgifter av allmänintresse med egna resurser eller i samarbete med andra myndigheter eller genom att delegera dem till ekonomiska aktörer.

2. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas egendomsordning. Det kräver framför allt inte att offentliga företag som tillhandahåller tjänster till allmänheten privatiseras.

Artikel 3

Principen om likabehandling, icke-diskriminering och öppenhet

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska behandla ekonomiska aktörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt förfara på ett öppet och proportionerligt sätt.

Förfarandet för tilldelning av koncessioner, inklusive uppskattningen av värdet, ska inte utformas i syfte att undanta det från detta direktivs tillämpningsområde eller att på ett otillbörligt sätt favorisera eller missgynna vissa ekonomiska aktörer eller vissa byggentreprenader, varor eller tjänster.

2. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska sträva efter att säkerställa öppenhet i tilldelningsförfarandet och vid kontraktets fullgörande, samtidigt som artikel 28 iakttas.

Artikel 4

Frihet att definiera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse

1. Detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas frihet att i enlighet med unionsrätten definiera vad de anser vara tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, hur dessa tjänster bör organiseras och finansieras i enlighet med bestämmelserna om statligt stöd samt vilka särskilda krav de bör underställas. Detta direktiv påverkar inte heller hur medlemsstaterna organiserar sina system för social trygghet.

2. Icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse ska inte omfattas av detta direktivs tillämpningsområde.

Artikel 5

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *koncession*: byggkoncession eller tjänstekoncession, enligt definitionerna i leden a och b:

a) *byggekoncession*: skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtror utförande av byggentreprenad till en eller flera ekonomiska aktörer, där ersättningen för arbetet endast utgörs av rätten att utnyttja det byggnadsverk som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

b) *tjänstekoncession*: skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter anförtror tillhandahållande och förvaltning av tjänster som inte avser utförande av byggentreprenad enligt led a till en eller flera ekonomiska aktörer, där ersättningen för tjänsterna endast utgörs av rätten att utnyttja de tjänster som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

Tilldelningen av en byggekoncession eller tjänstekoncession innefattar att verksamhetsrisken vid utnyttjandet av dessa byggnadsverk eller tjänster, som omfattar efterfrågerisken eller utbudsrisken eller båda, överförs till koncessionshavaren. Koncessionshavaren ska anses överta verksamhetsrisken om denne, vid normala verksamhetsförhållanden, inte är garanterad att få tillbaka de investeringar som gjorts och de kostnader som uppstått under utnyttjandet av det byggnadsverk eller tillhandahållandet av de tjänster som är föremål för koncessionen. Den del av risken som överförs på koncessionshavaren ska omfatta verklig exponering för marknadens nyckel, vilket innebär att eventuella uppskattade förluster för koncessionshavaren inte ska vara endast nominella eller försumbara.

2. *ekonomisk aktör*: varje fysisk eller juridisk person, offentlig enhet eller grupp av sådana personer eller enheter, inbegripet tillfälliga sammanslutningar av företag, som erbjuder sig att utföra en byggentreprenad, realisera ett byggnadsverk och/eller leverera varor eller tillhandahålla tjänster på marknaden.

3. *anbudssökande*: en ekonomisk aktör som har ansökt om att få delta i eller har inbjudits att delta i ett förfarande för koncessionstilldelning.

4. *anbudsgivare*: en ekonomisk aktör som har lämnat ett anbud.

5. *koncessionshavare*: en ekonomisk aktör som har tilldelats en koncession.

6. *skriftlig*: varje uttryck bestående av ord eller siffror som kan läsas, återges och sedan meddelas, inklusive uppgifter som överförs och lagras med elektroniska medel.

7. *utförande av byggentreprenad*: utförande eller såväl projektering som utförande av byggentreprenader relaterade till en verksamhet som avses i bilaga I eller av ett byggnadsverk eller realisering, oavsett medel, av ett byggnadsverk som tillgodoser de krav som specificerats av den upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

8. *byggnadsverk*: ett resultat av bygg- och anläggningsarbeten, betraktat som en helhet och vilket i sig fullgör en ekonomisk eller teknisk funktion.

9. *elektroniska medel*: elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovåg, på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

10. *ensamrätt*: en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat genom lag eller annan författning som är förenlig med fördragen, som begränsar bedrivandet av en verksamhet till en enda ekonomisk aktör och som väsentligt påverkar andra ekonomiska aktörers möjligheter att bedriva en sådan verksamhet.

11. *särskild rättighet*: en rättighet som beviljats av en behörig myndighet i en medlemsstat genom lag eller annan författning som är förenlig med fördragen, som begränsar bedrivandet av en verksamhet till två eller flera ekonomiska aktörer och som väsentligt påverkar andra ekonomiska aktörers möjligheter att bedriva en sådan verksamhet.

12. *koncessionsdokument*: alla dokument som utarbetas av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller som denna hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i koncessionen eller förfarandet, inbegripet koncessionsmeddelandet, de tekniska kraven och funktionskraven, förslag till koncessionsvillkor, format för de handlingar som ska lämnas in av anbudssökande och anbudsgivare, upplysningar om allmänt tillämpliga skyldigheter samt eventuella kompletterande handlingar.

13. *innovation*: genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, som inbegriper men inte begränsar sig till produktions-, byggnads- eller anläggningsprocesser, en ny marknadsföringsmetod eller en ny organisationsmetod inom affärspraxis, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser, bland annat i syfte att bidra till att lösa samhällsproblem eller stödja Europa 2020-strategin.

Artikel 6

Upphandlande myndigheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande myndigheter* statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ, dock inte de myndigheter, organ eller sammanslutningar som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga II eller tilldelar en koncession för bedrivande av någon av dessa verksamheter.

2. Med *regionala myndigheter* avses alla myndigheter för administrativa enheter som anges i en icke uttömmande förteckning i Nuts 1 och 2 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 ⁽¹⁾.

3. Med *lokala myndigheter* avses alla myndigheter för administrativa enheter som ingår i Nuts 3 och mindre administrativa enheter enligt förordning (EG) nr 1059/2003.

4. Med *offentligrättsliga organ* avses varje organ som har samtliga följande egenskaper:

- a) Det har särskilt inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse, utan industriell eller kommersiell karaktär.
- b) Det är en juridisk person.
- c) Det finansieras till största delen av statliga, regionala eller lokala myndigheter, eller av andra offentligrättsliga organ, eller står under kontroll av sådana organ eller myndigheter, eller har ett förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan där mer än hälften av ledamöterna utses av statliga, regionala eller lokala myndigheter eller av andra offentligrättsliga organ.

Artikel 7

Upphandlande enheter

1. I detta direktiv avses med *upphandlande enheter* enheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga II och tilldelar en koncession för bedrivande av någon av dessa verksamheter och som är antingen

- a) statliga, regionala eller lokala myndigheter, offentligrättsliga organ eller sammanslutningar av en eller flera sådana myndigheter eller ett eller flera sådana offentligrättsliga organ,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (Nuts) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1).

- b) offentliga företag i den mening som avses i punkt 4 i denna artikel, eller

- c) andra enheter än de som avses i leden a och b i denna punkt, men som bedriver sin verksamhet på grundval av särskilda rättigheter eller ensamrätter vilka beviljats för bedrivande av någon av de verksamheter som avses i bilaga II.

2. Enheter som har beviljats särskilda rättigheter eller ensamrätter genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra *upphandlande enheter* i den mening som avses i punkt 1 c. Sådana förfaranden ska innefatta

- a) upphandlingsförfaranden med föregående meddelande om upphandling i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU ⁽²⁾ och direktiv 2014/25/EU, 2009/81/EG eller detta direktiv, och

- b) förfaranden i enlighet med andra unionsrättsakter som förtecknas i bilaga III och säkerställer tillräcklig föregående öppenhet i samband med beviljande av tillstånd på grundval av objektiva kriterier.

3. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 med avseende på ändring av förteckningen över unionsrättsakter i bilaga III om ändringarna visar sig vara nödvändiga på grund av att dessa akter upphävts eller ändrats eller på grund av att nya akter antagits.

4. Med *offentligt företag* avses varje företag över vilket upphandlande myndigheter kan utöva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande till följd av ägarförhållande, finansiellt deltagande eller de regler som styr företaget.

De upphandlande myndigheterna ska anses utöva bestämmande inflytande i följande fall, där de direkt eller indirekt

- a) äger större delen av företagets tecknade kapital,
- b) kontrollerar majoriteten av de rösträtter som är knutna till företagets emitterade aktier, eller
- c) kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets administrativa, styrande eller övervakande organ.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling (se sidan 65 i detta nummer av EUT).

Artikel 8

Tröskelvärde och metoder för beräkning av det uppskattade värdet av koncessioner

1. Detta direktiv ska tillämpas på koncessioner vars värde uppgår till minst 5 186 000 EUR.

2. Värdet av en koncession ska vara koncessionshavarens sammanlagda omsättning som genererats under kontraktets varaktighet, exklusive mervärdesskatt, enligt uppskattning av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, som ersättning för de byggtreprenader och tjänster som koncessionen avser, inbegripet varor som följer med sådana byggtreprenader och tjänster.

Det uppskattade värdet ska gälla vid den tidpunkt då koncessionsmeddelandet skickas ut eller, om ett sådant meddelande inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inleder förfarandet för koncessions-tilldelning, till exempel genom att man kontaktar ekonomiska aktörer i samband med upphandlingen.

Om värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen är mer än 20 % högre än koncessionens uppskattade värde ska, vid tillämpningen av punkt 1, den giltiga uppskattningen vara värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen.

3. Det uppskattade värdet av en koncession ska beräknas med hjälp av en objektiv metod som ska anges i koncessionsdokumenten. När upphandlande myndigheter och upphandlande enheter beräknar det uppskattade värdet av koncessionen ska de, i tillämpliga fall, ta särskild hänsyn till

- a) värdet av varje form av eventuell optionsrätt och förlängning av koncessionens varaktighet,
- b) intäkter från betalning av avgifter och straffavgifter från användarna av byggnadsverken eller tjänsterna, utom sådana som tagits ut på den upphandlande myndighetens eller den upphandlande enhetens vägnar,
- c) ersättningar eller varje ekonomisk fördel oavsett form från den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten eller någon annan myndighet till koncessionshavaren, inbegripet ersättning för fullgörandet av en skyldighet att tillhandahålla ett offentligt uppdrag och offentligt investeringsstöd,
- d) värdet av bidrag eller andra ekonomiska fördelar oavsett form från tredje parter för utförandet av koncessionen,
- e) intäkter från försäljning av eventuella tillgångar som är en del av koncessionen,

f) värdet av alla varor och tjänster som görs tillgängliga för koncessionshavaren av de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna, förutsatt att de är nödvändiga för att utföra byggtreprenaderna eller tjänsterna,

g) premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare.

4. Metoden för beräkningen av det uppskattade värdet av en koncession får inte väljas i syfte att undanta den från detta direktivs tillämpningsområde. En koncession får inte delas upp för att förhindra att upphandlingen omfattas av detta direktiv, såvida inte detta motiveras av objektiva skäl.

5. Om ett planerat byggnadsverk eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera koncessioner tilldelas i form av delkontrakt, ska det uppskattade totala värdet av samtliga delkontrakt beaktas.

6. Om det sammanlagda värdet av delkontrakten uppgår till minst det tröskelvärde som anges i denna artikel, ska detta direktiv tillämpas på tilldelningen av varje delkontrakt.

Artikel 9

Revidering av tröskelvärdet

1. Kommissionen ska vartannat år från och med den 30 juni 2013 kontrollera att det tröskelvärde som fastställs i artikel 8.1 motsvarar det tröskelvärde som fastställs för byggtkoncessioner i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling (nedan kallat *WTO-avtalet*), och ska vid behov revidera det tröskelvärdet i enlighet med den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska kommissionen beräkna tröskelvärdet utifrån genomsnittlig dagskurs för euro, uttryckt i särskilda dragningsrätter (nedan kallade *SDR*), under en period på 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari. Om det behövs ska det reviderade tröskelvärdet avrundas nedåt till närmaste tusental euro för att säkerställa iakttagandet av det gällande tröskelvärdet enligt WTO-avtalet, uttryckt i *SDR*.

2. Kommissionen ska vartannat år från och med den 1 januari 2014 fastställa motvärdet till det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta, och som ska revideras i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

I enlighet med den beräkningsmetod som anges i WTO-avtalet ska dessa motvärden fastställas på grundval av den genomsnittliga dagskursen för dessa valutor motsvarande det tillämpliga tröskelvärdet uttryckt i euro under de 24 månader som slutar den 31 augusti omedelbart före den revidering som börjar gälla den 1 januari.

3. Kommissionen ska offentliggöra det reviderade tröskelvärde enligt punkt 1, dess motvärde i de nationella valutor som avses i punkt 2 första stycket och det motvärde som fastställs i enlighet med punkt 2 andra stycket i *Europeiska unionens officiella tidning* i början av november månad efter revideringen.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att anpassa de metoder som anges i punkt 1 andra stycket i denna artikel till eventuella ändringar i den metod som anges i WTO-avtalet för en revidering av det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 samt för att fastställa de motsvarande värdena i nationella valutor när det gäller de medlemsstater som inte har euron som valuta i enlighet med punkt 2 i den här artikeln.

Kommissionen ska också ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att revidera det tröskelvärde som avses i artikel 8.1 i enlighet med punkt 1 i den här artikeln.

5. Om det är nödvändigt att revidera det tröskelvärdet och det på grund av tidsbrist inte går att använda förfarandet i artikel 48 och det därför föreligger tvingande skäl till skyndsamt, ska det förfarande som anges i artikel 49 tillämpas på de delegerade akter som antas enligt punkt 4 andra stycket i den här artikeln.

Avsnitt II

Undantag

Artikel 10

Undantag som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som tilldelas en upphandlande myndighet eller en upphandlande enhet i enlighet med artikel 7.1 a eller en sammanslutning av sådana, på grundval av en ensamrätt.

Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som tilldelas en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt som har beviljats i enlighet med EUF-fördraget och unionsrättsakter om gemensamma regler om marknadstillträde som är tillämpliga på verksamheter som avses i bilaga II.

2. Genom undantag från punkt 1 andra stycket i denna artikel ska bestämmelserna i artikel 32 gälla när unionens sektorslagstiftning som avses i det stycket inte föreskriver sektors-specifika regler för öppenhet och insyn.

När en medlemsstat beviljar en ekonomisk aktör ensamrätt att bedriva någon av de verksamheter som avses i bilaga II ska den

underrätta kommissionen om detta inom en månad efter det att ensamrätten beviljats.

3. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner för lufttransporttjänster som grundas på beviljande av en sådan operativ licens som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008⁽¹⁾, och inte heller på koncessioner för kollektivtrafik i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007.

4. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra förfaranden än de som föreskrivs i detta direktiv, som fastställs i enlighet med något av följande:

- Ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter, såsom ett internationellt avtal som i överensstämmelse med EUF-fördraget har ingåtts mellan en medlemsstat och ett eller flera tredjeländer eller delar av sådana och som omfattar byggtentreprenader, varor eller tjänster som är avsedda för ett projekt som signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt.
- En internationell organisation.

Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten tilldelar i enlighet med upphandlingsregler som fastställs av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, där koncessionerna helt finansieras av den organisationen eller det institutet. När det gäller koncessioner som till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

Medlemsstaterna ska lämna alla rättsliga instrument som avses i led a i första stycket i denna punkt till kommissionen, som får rådfråga den rådgivande kommitté för offentlig upphandling som avses i artikel 50.

Denna punkt ska inte tillämpas på koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet enligt direktiv 2009/81/EG.

5. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet enligt direktiv 2009/81/EG, som regleras av

- särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts mellan en eller flera medlemsstater och ett eller flera tredje länder,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3).

- b) särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse som ingåtts om stationering av trupper och som berör en medlemsstat eller ett tredje lands åtaganden, eller
- c) särskilda förfaranderegler som tillämpas av en internationell organisation som gör inköp för sitt eget bruk, eller koncessioner som ska tilldelas av en medlemsstat i enlighet med sådana särskilda förfaranderegler.
6. Detta direktiv ska tillämpas på tilldelning av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet, enligt vad som avses i direktiv 2009/81/EG, med undantag för följande:
- a) Koncessioner för vilka tillämpningen av detta direktiv skulle innebära en skyldighet för en medlemsstat att tillhandahålla information vars avslöjande den anser strida mot medlemsstatens väsentliga säkerhetsintressen, eller om upphandlingen och fullgörandet av en koncession omfattas av sekretess eller måste åtföljas av särskilda säkerhetsåtgärder i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller i en medlemsstat, förutsatt att medlemsstaten har fastslagit att de berörda väsentliga intressena inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, såsom de som avses i punkt 7.
- b) Koncessioner som tilldelats inom ramen för ett samarbetsprogram som avses i artikel 13 c i direktiv 2009/81/EG.
- c) Koncessioner som tilldelats en regering av en annan regering för byggtreprenader och tjänster som är direkt förknippade med militär utrustning eller utrustning av känslig karaktär, byggtreprenader och tjänster särskilt för militära ändamål, eller byggtreprenader och tjänster av känslig karaktär.
- d) Koncessioner som tilldelas i ett tredjeland och utförs när styrkor är stationerade utanför unionens territorium, och där de operativa behoven medför att koncessionerna måste ingås med ekonomiska aktörer i det område där operationen genomförs.
- e) Koncessioner som på annat sätt omfattas av ett undantag enligt detta direktiv.
7. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som inte annars omfattas av ett undantag enligt punkt 6, om skyddet av en medlemsstats väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, exempelvis genom att det ställs krav för att skydda den konfidentiella karaktären hos den information som den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten lämnar ut i ett förfarande för tilldelning av koncessioner enligt detta direktiv.
8. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner som avser
- a) förvärv eller hyra, oavsett finansieringsform, av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller rättigheter till sådan egendom,
- b) anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för audiovisuella medietjänster eller radiotjänster som tilldelas av leverantörer av medietjänster eller radiotjänster, eller koncessioner för sändningstid eller tillhandahållande av program som tilldelas leverantörer av audiovisuella medietjänster eller radiotjänster. Med avseende på tillämpningen av detta led har *audiovisuella medietjänster* och *leverantörer av medietjänster* samma betydelse som i artikel 1.1 a respektive 1.1 d i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽¹⁾. *Program* ska ha samma betydelse som i artikel 1.1 b i det direktivet, men ska också omfatta radioprogram och radioprogrammaterial. Dessutom ska *programmaterial* i denna bestämmelse ha samma betydelse som *program*.
- c) skiljemanna- och förlikningsuppdrag,
- d) någon av följande juridiska tjänster, nämligen
- i) företrädande av en klient, av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i rådets direktiv 77/249/EEG⁽²⁾, vid
- skiljeförfarande eller förlikning i en medlemsstat, ett tredjeland eller en internationell skiljeförfarande- eller förlikningsinstans, eller
- rättsliga förfaranden i domstolar, i tribunaler eller hos myndigheter i en medlemsstat eller ett tredjeland eller vid internationella domstolar, tribunaler eller institutioner,
- ii) juridisk rådgivning i förberedande syfte inför något av de förfaranden som avses i led i i detta led eller när det finns en påtaglig indikation om och en stor sannolikhet för att det ärende som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för sådana förfaranden, förutsatt att rådgivningen ges av en advokat i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 77/249/EEG,

(1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

(2) Rådets direktiv 77/249/EEG av den 22 mars 1977 om underlättande för advokater att effektivt begagna sig av friheten att tillhandahålla tjänster (EGT L 78, 26.3.1977, s. 17).

- iii) tjänster inom certifiering och autentisering av dokument som måste tillhandahållas av notarier,
- iv) juridiska tjänster som tillhandahålls av förvaltare eller förmyndare eller andra juridiska tjänster vars tillhandahållare är utsedda av en domstol eller tribunal i medlemsstaten i fråga eller enligt lag är utsedda att utföra särskilda uppgifter under överinseende av sådana tribunaler eller domstolar,
- v) andra juridiska tjänster som i medlemsstaten i fråga är förenade, om än tillfälligt, med utövandet av offentlig makt.
- e) finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG⁽¹⁾, centralbankstjänster och insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen,
- f) lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,
- g) civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som tillhandahålls av icke-vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och som omfattas av CPV-koderna 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 och 85143000-3 med undantag för ambulanstjänster för transport av patienter,
- h) tjänster som avser politiska kampanjer och som omfattas av CPV-koderna 79341400-0, 92111230-3 och 92111240-6, när de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj.

9. Detta direktiv ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner för lotteritjänster som omfattas av CPV-kod 92351100-7 som en medlemsstat tilldelar en ekonomisk aktör på grundval av en ensamrätt. Vid tillämpningen av denna punkt ska begreppet ensamrätt inte omfatta ensamrätter enligt artikel 7.2.

Beviljande av en sådan ensamrätt ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG (EUT L 145, 30.4.2004, s. 1).

10. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter för utövande av deras verksamheter i ett tredjeland, när verksamheten bedrivs utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område inom unionen.

Artikel 11

Särskilda undantag på området för elektronisk kommunikation

Detta direktiv ska inte tillämpas på sådana koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge de upphandlande myndigheterna möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla en eller flera elektroniska kommunikationstjänster.

I denna artikel ska allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ha samma betydelse som i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG⁽²⁾.

Artikel 12

Särskilda undantag inom vattenområdet

1. Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner för

a) tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten,

b) leverans av dricksvatten till sådana nät.

2. Detta direktiv ska inte heller tillämpas på koncessioner som avser en av, eller båda, följande verksamheter, om de har anknytning till en verksamhet som avses i punkt 1:

a) vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 % av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller

b) bortskaffande eller rening av avloppsvatten.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

Artikel 13

Koncessioner som tilldelas anknutna företag

1. I denna artikel avses med *anknutet företag* alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens årsbokslut enligt kraven i direktiv 2013/34/EU.

2. När det gäller enheter som inte omfattas av direktiv 2013/34/EU, avses med *anknutet företag* alla företag som uppfyller något av följande villkor:

- a) Den upphandlande enheten kan direkt eller indirekt utöva ett bestämmande inflytande över det.
- b) Det får utöva ett bestämmande inflytande över den upphandlande enheten.
- c) Det är gemensamt med den upphandlande enheten underkastat ett bestämmande inflytande från ett annat företag på grund av ägarförhållanden, finansiellt deltagande eller de regler företaget lyder under.

I denna punkt ska begreppet *bestämmande inflytande* ha samma betydelse som i artikel 7.4 andra stycket.

3. Utan hinder av artikel 17 och under förutsättning att villkoren i punkt 4 i den här artikeln är uppfyllda ska detta direktiv inte gälla koncessioner som

- a) av en upphandlande enhet tilldelas ett anknutet företag, eller
- b) av ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva sådana verksamheter som avses i bilaga II, tilldelas ett företag som är anknutet till någon av dessa upphandlande enheter.

4. Punkt 3 ska tillämpas på

- a) tjänstekoncessioner, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning de föregående tre åren, med beaktande av alla tjänster som det företaget tillhandahållit, härrör från tillhandahållande av sådana tjänster till den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet,
- b) byggkoncessioner, under förutsättning att minst 80 % av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning under de föregående tre åren med beaktande av alla byggentreprenader

som utförts av det företaget härrör från utförande av sådana byggentreprenader för den upphandlande enheten eller andra företag till vilka det är anknutet.

5. När ett anknutet företag inte kan uppvisa sin omsättning för de föregående tre åren beroende på tidpunkten för dess etablering eller verksamhetens påbörjande, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att uppnåendet av den omsättningsnivå som avses i punkt 4 a eller b är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

6. Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten med vilken de utgör en ekonomisk grupp tillhandahåller samma eller liknande tjänster eller byggentreprenader, ska de procenttal som avses i punkt 4 beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tillhandahållandet av tjänster eller byggentreprenader från dessa anknutna företag.

Artikel 14

Koncessioner som tilldelas ett samriskföretag eller en upphandlande enhet som ingår i ett samriskföretag

Utän hinder av artikel 17 och under förutsättning att samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och det i den handling som upprättats för bildandet av samriskföretaget föreskrivs att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i samriskföretaget under minst samma tid, ska detta direktiv inte gälla koncessioner som tilldelas av

- a) ett samriskföretag, bildat uteslutande av ett antal upphandlande enheter för att bedriva verksamheter som avses i bilaga II, till en av dessa upphandlande enheter, eller
- b) en upphandlande enhet till ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Artikel 15

Upphandlande enheters anmälan av upplysningar

En upphandlande enhet ska på begäran från kommissionen lämna följande upplysningar när det gäller tillämpningen av artiklarna 13.2, 13.3 och 14:

- a) Namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen.
- b) De berörda koncessionernas beskaffenhet och värde.

- c) Det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att bevisa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget som tilldelas koncessionen och den upphandlande enheten motsvarar kraven i artikel 13 eller artikel 14.

Artikel 16

Undantag för verksamheter som är direkt konkurrensutsatta

Detta direktiv ska inte tillämpas på koncessioner som tilldelas av en upphandlande enhet om det har fastställts i enlighet med artikel 35 i direktiv 2014/25/EU att verksamheten i den medlemsstat där sådana koncessioner ska utföras är direkt konkurrensutsatt i enlighet med artikel 34 i det direktivet.

Artikel 17

Koncessioner mellan enheter i den offentliga sektorn

1. En koncession som en upphandlande myndighet eller en upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 7.1 a tilldelar en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som den utövar över sin egen förvaltning.
- b) Den kontrollerade juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital, med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt artikel 7.1 a ska anses utöva kontroll över en juridisk person motsvarande den kontroll som den utövar över sin egen förvaltning i den mening som avses i led a i denna punkt om myndigheten eller enheten har ett avgörande inflytande över både den kontrollerade juridiska personens strategiska mål och viktiga beslut. Sådan kontroll kan också utövas av en annan juridisk person, som själv kontrolleras på samma sätt av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

2. Punkt 1 gäller också när den kontrollerade juridiska personen är en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet enligt artikel 7.1 a, och myndigheten eller enheten tilldelar en koncession till den kontrollerande upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller till en annan juridisk person som kontrolleras av samma upphandlande myndighet eller upphandlande enhet, förutsatt att det inte finns något direkt privat ägarintresse i kapitalet i den juridiska person som tilldelas koncessionen med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

3. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet i den mening som avses i artikel 7.1 a som inte utövar kontroll över en privaträttslig eller offentligrättslig juridisk person i den mening som avses i punkt 1 i den här artikeln får emellertid tilldela en koncession till denna juridiska person utan att tillämpa detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i den mening som avses i artikel 7.1 a utövar tillsammans med andra upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter kontroll över den berörda juridiska personen motsvarande den som de utövar över sina egna förvaltningar.
- b) Den juridiska personen utför mer än 80 % av sin verksamhet för den kontrollerande upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens räkning eller för andra juridiska personer som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten utövar kontroll över.
- c) Det finns inget direkt privat ägarintresse i den kontrollerade juridiska personens kapital med undantag för icke-kontrollerande och icke-blockerande former av privat ägarintresse i det kapital som krävs enligt bestämmelser i nationell lagstiftning, i överensstämmelse med fördragen, och som inte utövar ett avgörande inflytande över den kontrollerade juridiska personen.

För tillämpningen av led a i denna punkt ska upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 7.1 a anses utöva gemensam kontroll över en juridisk person om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- i) Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna.

ii) Dessa upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.

iii) Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas eller upphandlande enheternas intressen.

4. Ett kontrakt som ingås uteslutande mellan två eller flera upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter i den mening som avses i artikel 7.1 a ska inte omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv om samtliga följande villkor är uppfyllda:

a) Kontraktet inrättas eller genomförs ett samarbete mellan de deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som de ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå deras gemensamma mål.

b) Genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som sammanhänger med allmänintresset.

c) De deltagande upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 % av de verksamheter som berörs av samarbetet.

5. När procentsatsen för de verksamheter som avses i punkterna 1 b, 3 b och 4 fastställs ska man beakta den genomsnittliga totala omsättningen eller ett lämpligt alternativt verksamhetsbaserat mått, såsom kostnader som uppstått hos den berörda juridiska personen, upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten som avses i artikel 7.1 a i fråga om tjänster, varor och byggtreprenader under de tre åren som föregår tilldelningen av koncessionen.

När omsättningen eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet, såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga eller inte längre är relevanta, på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens, upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens etablering eller inledandet av verksamheten eller en omorganisation av dess verksamheter, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmålet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

Avsnitt III

Allmänna bestämmelser

Artikel 18

Koncessionens varaktighet

1. Koncessioner ska vara tidsbegränsade. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska bedöma löptiden på grundval av de byggtreprenader eller tjänster som efterfrågas.

2. För koncessioner som varar längre än fem år får den maximala varaktigheten inte överstiga den tid som rimligen kan förväntas åtgå för att koncessionshavaren ska kunna få tillbaka gjorda investeringar för utnyttjandet av byggnadsverken eller tillhandahållandet av tjänsterna tillsammans med en avkastning på det investerade kapitalet, med beaktande av de investeringar som krävs för att uppnå särskilda mål enligt avtalen.

De investeringar som beaktas vid beräkningen ska omfatta både inledande investeringar och investeringar under koncessionens varaktighet.

Artikel 19

Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Koncessioner som avser sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV och som omfattas av detta direktiv ska endast omfattas av de skyldigheter som följer av artiklarna 31.3, 32, 46 och 47.

Artikel 20

Blandade kontrakt

1. Koncessioner som avser både byggtreprenader och tjänster ska tilldelas i enlighet med tillämpliga bestämmelser för den typ av koncession som utgör huvudföremålet för det berörda kontraktet.

För blandade koncessioner, bestående delvis av sociala och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV och delvis av andra tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för respektive tjänster som är det högsta.

2. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas ska punkterna 3 och 4 tillämpas. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska punkt 5 tillämpas.

Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska artikel 21 i det här direktivet tillämpas.

För kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter, varav en omfattas av antingen bilaga II till detta direktiv eller av direktiv 2014/25/EU ska tillämpliga regler fastställas i enlighet med artikel 22 i det här direktivet respektive artikel 6 i direktiv 2014/25/EU.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna när det gäller kontrakt som avser både delar som omfattas av detta direktiv och andra delar. Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska detta direktiv tillämpas, om inte annat följer av punkt 4 i denna artikel eller artikel 21, på det blandade kontrakt som ingås, oberoende av värdet på de delar som annars skulle omfattas av andra rättsregler och oberoende av vilka rättsregler dessa delar annars skulle ha omfattats av.

4. När det gäller blandade kontrakt som innehåller inslag av både koncessioner och av offentliga kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU ska det blandade kontraktet tilldelas i enlighet med bestämmelserna i direktiv 2014/24/EU respektive 2014/25/EU.

5. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas ska de tillämpliga rättsreglerna fastställas på grundval av huvudföremålet för kontraktet.

När det gäller kontrakt som innehåller både inslag av en tjänstekoncession och av varukontrakt ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

Artikel 21

Blandade kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Denna artikel ska tillämpas på blandade kontrakt med inslag av koncessioner som omfattas av detta direktiv och upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG.

För kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter, varav en omfattas av antingen bilaga II till det här direktivet eller direktiv 2014/25/EU och andra omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG, ska tillämpliga regler fastställas i en-

lighet med artikel 23 i det här direktivet respektive artikel 26 i direktiv 2014/25/EU.

2. Om de olika delarna i ett visst kontrakt objektivt sett kan särskiljas får de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna välja att tilldela separata kontrakt för de olika delarna eller att tilldela ett enda kontrakt.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje del har.

Om de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt ska följande kriterier tillämpas för att fastställa vilka regler som ska tillämpas:

- a) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller olika delar omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget respektive direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas utan tillämpning av det här direktivet, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.
- b) Om en del av ett visst kontrakt omfattas av direktiv 2009/81/EG får kontraktet tilldelas i enlighet med det här direktivet eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG, förutsatt att tilldelning av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl.

Beslutet att tilldela ett enskilt kontrakt får emellertid inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av det här direktivet eller direktiv 2009/81/EG.

3. Om de olika delarna av ett visst kontrakt objektivt sett inte kan särskiljas får kontraktet tilldelas utan tillämpning av detta direktiv när det inbegriper delar på vilka artikel 346 i EUF-fördraget är tillämplig. Annars får de upphandlande myndigheterna eller de upphandlande enheterna välja att tilldela ett kontrakt i enlighet med det här direktivet eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG.

Artikel 22

Kontrakt som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och andra verksamheter

1. Med undantag från artikel 20 får upphandlande enheter, vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter, välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett separat kontrakt ska beslut om vilka rättsregler som ska gälla för de olika separata kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 20 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt, punkterna 2 och 3 i den här artikeln tillämpas. Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller direktiv 2009/81/EG ska emellertid artikel 23 i det här direktivet tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får inte göras i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för detta direktiv eller, i tillämpliga fall, direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/25/EU.

2. För ett kontrakt som avser att omfatta flera verksamheter ska de bestämmelser gälla som är tillämpliga på den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

3. Vad gäller kontrakt där det är omöjligt att på objektiva grunder avgöra vilken verksamhet kontraktet främst avser, ska de tillämpliga bestämmelserna fastställas i enlighet med följande:

a) Koncessionen ska tilldelas i enlighet med de bestämmelser i detta direktiv som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av de bestämmelser i detta direktiv som är tillämpliga på koncessioner som tilldelas av upphandlande myndigheter och övriga omfattas av de bestämmelser i detta direktiv som gäller koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter.

b) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med direktiv 2014/24/EU om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv, och övriga verksamheter av direktiv 2014/24/EU.

c) Kontraktet ska tilldelas i enlighet med detta direktiv om en av de verksamheter som kontraktet avser omfattas av detta direktiv och övriga verksamheter varken omfattas av detta direktiv eller direktiv 2014/24/EU eller 2014/25/EU.

Artikel 23

Koncessioner som omfattar både verksamheter som avses i bilaga II och verksamhet som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

1. Vad gäller kontrakt som avser flera verksamheter får upphandlande enheter välja att tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller att tilldela ett enda kontrakt. Om de upphandlande enheterna väljer att tilldela separata kontrakt för de olika delarna ska beslut om vilka regler som ska gälla för de olika kontrakten fattas på grundval av de egenskaper som varje verksamhet har.

Trots vad som sägs i artikel 21 ska, om de upphandlande enheterna väljer att tilldela ett enda kontrakt, punkt 2 i den här artikeln tillämpas.

Valet mellan att tilldela ett enda kontrakt eller att tilldela ett antal separata kontrakt får dock inte fattas i syfte att undanta kontraktet eller kontrakten från tillämpningsområdet för antingen detta direktiv eller direktiv 2009/81/EG.

2. Vad gäller kontrakt som avser en verksamhet som omfattas av detta direktiv och en annan verksamhet som

a) omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, eller

b) omfattas av direktiv 2009/81/EG,

får den upphandlande enheten

i) tilldela ett kontrakt utan tillämpning av detta direktiv, i de fall som anges i led a, eller

ii) tilldela ett kontrakt antingen i enlighet med detta direktiv eller i enlighet med direktiv 2009/81/EG, i de fall som anges i led b. Första stycket i denna punkt påverkar inte de tröskelvärden och undantag som föreskrivs i direktiv 2009/81/EG.

Kontrakt som avses i led b som också omfattar upphandling eller andra inslag som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får tilldelas utan tillämpning av detta direktiv.

Ett villkor för tillämpningen av denna punkt ska emellertid vara att tilldelningen av ett enda kontrakt motiveras av objektiva skäl och att beslutet att tilldela ett enda kontrakt inte fattas i syfte att förhindra att kontraktet omfattas av detta direktiv.

Avsnitt IV

Särskilda situationer

Artikel 24

Reserverade koncessioner

Medlemsstaterna får reservera deltagandet i koncessionstilldelningsförfaranden för skyddade verkstäder och ekonomiska aktörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer, eller föreskriva att koncessionerna ska utföras inom ramen för program för skyddad anställning, förutsatt att minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, ekonomiska aktörer eller program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade arbetstagare. Hänvisning till denna artikel ska göras i koncessionsmeddelandet eller, för tjänstekoncessioner enligt artikel 19, i förhandsmeddelandet.

Artikel 25

Forsknings- och utvecklingstjänster

Detta direktiv ska endast tillämpas på tjänstekoncessioner för forsknings- och utvecklingstjänster som omfattas av CPV-koderna 73000000-2 till 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 och 73430000-5, under förutsättning att följande två villkor är uppfyllda:

- a) Resultaten tillkommer endast den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i dess egen verksamhet.
- b) Den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

KAPITEL II

Principer

Artikel 26

Ekonomiska aktörer

1. Ekonomiska aktörer som enligt lagstiftningen i den medlemsstat där de är etablerade har rätt att tillhandahålla den aktuella tjänsten får inte uteslutas endast på grund av att lagstiftningen i den medlemsstat där kontraktet tilldelas kräver att de ska vara antingen fysiska eller juridiska personer.

Juridiska personer kan åläggas att i anbudet eller i anbudsansökan uppge namn och relevanta yrkeskvalifikationer för den personal som ska fullgöra kontraktet i fråga.

2. Grupper av ekonomiska aktörer, inbegripet tillfälliga sammanslutningar, får delta i koncessionstilldelningsförfaranden. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får inte kräva att de ska ha en viss juridisk form för att få lämna ett anbud eller en anbudsansökan.

De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får vid behov i koncessionsdokumenten klargöra hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet som avses i artikel 38, förutsatt att detta motiveras av objektiva skäl och är proportionellt. Medlemsstaterna får fastställa standardvillkor för hur grupper av ekonomiska aktörer ska uppfylla dessa krav. De villkor för dessa grupper av ekonomiska aktörers fullgörande av en koncession som skiljer sig från dem som gäller

för enskilda deltagare ska också motiveras av objektiva skäl och vara proportionella.

3. Trots vad som sägs i punkterna 1 och 2 får upphandlande myndigheter och upphandlande enheter kräva att grupper av ekonomiska aktörer antar en viss juridisk form när de har blivit tilldelade kontraktet, om det är nödvändigt för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 27

Nomenklatur

1. Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för tilldelning av koncessioner ska göras genom användning av den gemensamma terminologin vid offentlig upphandling (*Common Procurement Vocabulary*, nedan kallad CPV) som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002⁽¹⁾.

2. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att anpassa de CPV-koder som avses i detta direktiv när ändringar av CPV-nomenklaturen ska införas i detta direktiv och dessa inte medför en ändring av direktivets tillämpningsområde.

Artikel 28

Sekretess

1. Om inte annat föreskrivs i detta direktiv eller nationell rätt som den upphandlande myndigheten omfattas av, särskilt lagstiftning om tillgång till information, och utan att det påverkar upplysningskyldigheten i fråga om tilldelade koncessionskontrakt och information till anbudssökande och anbudsgivare enligt artiklarna 32 och 40, får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inte offentliggöra uppgifter som lämnats in och förklarats konfidentiella av de ekonomiska aktörerna, inklusive men inte begränsat till tekniska hemligheter, affärshemligheter och konfidentiella aspekter i anbudet.

Denna artikel ska inte utgöra ett hinder för offentliggörande av icke-konfidentiella delar av ingångna kontrakt, inbegripet eventuella senare ändringar.

2. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får ställa krav på ekonomiska aktörer för att skydda den konfidentiella karaktären hos de uppgifter som den lämnar ut under koncessionstilldelningsförfarandet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV) (EGT L 340, 16.12.2002, s. 1).

Artikel 29

Regler för kommunikation

1. Förutom när användning av elektroniska medel är obligatorisk i enlighet med artiklarna 33.2 och 34 får medlemsstaterna eller de upphandlande myndigheterna och upphandlande enheterna välja mellan ett eller flera av följande medel för kommunikation för all kommunikation och allt informationsutbyte:

- a) Elektroniska medel.
- b) Post eller fax.
- c) Muntlig kommunikation, inbegripet telefon, vid annan kommunikation än den som avser de väsentliga delarna av ett koncessionstilldelningsförfarande och förutsatt att innehållet i den muntliga kommunikationen dokumenteras i lämplig utsträckning på ett varaktigt medium.
- d) Personligt överlämnande, mot bekräftelse i form av mottagningsbevis.

Medlemsstaterna får i fråga om koncessioner göra användning av elektroniska medel för kommunikation obligatorisk i fler situationer än de som avses i artiklarna 33.2 och 34.

2. De valda medlen för kommunikation ska vara allmänt tillgängliga och icke-diskriminerande, och får således inte begränsa de ekonomiska aktörernas tillträde till koncessionstilldelningsförfarandet. De verktyg och anordningar som ska användas för kommunikation med elektroniska medel, liksom deras tekniska egenskaper, ska vara driftskompatibla med allmänt använda IKT-produkter.

Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska säkerställa att kommunikation, informationsutbyte och lagring av uppgifter sker på ett sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbudsansökningarna och anbudet bevaras. De ska inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudet förrän tidsfristen för att lämna in dem har löpt ut.

AVDELNING II

**BESTÄMMELSER OM TILLDELNING
AV KONCESSIONER:**

**ALLMÄNNA PRINCIPER OCH FÖRFARANDE-
GARANTIER**

KAPITEL I

Allmänna principer

Artikel 30

Allmänna principer

1. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet ska vara fri att organisera förfarandet för val av koncessionshavare förutsatt att detta direktiv följs.

2. Utformningen av koncessionstilldelningsförfarandet ska följa principerna i artikel 3. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får inte, särskilt inte under koncessionstilldelningsförfarandet, särbehandla någon genom att lämna ut information som kan gynna vissa anbudssökande eller anbudsgivare i förhållande till andra.

3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ekonomiska aktörer vid fullgörande av koncessionskontrakt iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställts i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i internationella miljö-, social- och arbetsrättsliga bestämmelser som anges i bilaga X.

4. Kommissionen ska ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 48 för att ändra förteckningen i bilaga X där så krävs, för att lägga till nya internationella avtal som har ratificerats av alla medlemsstater eller när de befintliga internationella avtal som det hänvisas till inte längre har ratificerats av alla medlemsstater eller på annat sätt har ändrats, till exempel avseende deras räckvidd, innehåll eller beteckning.

Artikel 31

Koncessionsmeddelanden

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som önskar tilldela en koncession ska informera om detta genom ett koncessionsmeddelande.

2. Koncessionsmeddelanden ska innehålla den information som anges i bilaga V och i tillämpliga fall varje annan upplysning, i enlighet med standardformulärens format, som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten anser vara till nytta.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som önskar tilldela koncessioner för sociala tjänster och andra särskilda tjänster förtecknade i bilaga IV ska tillkännage sin avsikt att tilldela sådana koncessioner genom offentliggörande av ett förhandsmeddelande. Sådana meddelanden ska innehålla den information som anges i bilaga VI.

4. Med avvikelse från punkt 1 är de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna inte skyldiga att offentliggöra ett koncessionsmeddelande om byggtreprenaderna eller tjänsterna kan tillhandahållas enbart av en viss ekonomisk aktör av någon av följande orsaker:

- a) Syftet med koncessionen är att skapa eller erhålla ett unikt konstverk eller konstnärligt framförande.
- b) Frånvaro av konkurrens av tekniska skäl.
- c) Det finns en ensamrätt.
- d) Skydd av immateriella rättigheter och andra ensamrätter än de som definieras i artikel 5.10.

Undantagen i leden b, c och d ska endast tillämpas när det inte finns något rimligt alternativ eller substitut och avsaknaden av konkurrens inte beror på konstlad begränsning av parametrarna i koncessionstilldelningen.

5. Med avvikelse från punkt 1 behöver den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inte offentliggöra något nytt koncessionsmeddelande om inga anbud, inga anbudsansökningar, inga lämpliga anbud eller inga lämpliga anbudsansökningar har lämnats vid ett föregående koncessionsförfarande, förutsatt att de ursprungliga villkoren för koncessionskontraktet inte väsentligt ändrats och att en rapport lämnas till kommissionen, om den så begär.

Enligt första stycket ska ett anbud anses vara olämpligt om det är irrelevant för koncessionen och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens behov och krav enligt koncessionsdokumentet.

Vid tillämpning av första stycket ska en ansökan anses vara olämplig

- a) om den berörda sökanden ska eller kan komma att uteslutas i enlighet med artikel 38.5–38.9 eller inte uppfyller de

urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten i enlighet med artikel 38.1,

- b) om ansökningarna innefattar anbud som inte är lämpliga i den mening som avses i andra stycket.

Artikel 32

Meddelanden om koncessionstilldelning

1. Senast 48 dagar efter tilldelningen av en koncession ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i enlighet med förfarandena i artikel 33 lämna ett meddelande om koncessionstilldelning med resultaten av förfarandet för koncessionstilldelning. För sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV får sådana meddelanden emellertid grupperas kvartalsvis. I detta fall ska de grupperade meddelandena sändas senast 48 dagar efter utgången av varje kvartal.

2. Meddelanden om tilldelning av koncessioner ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga VII eller, när det gäller koncessioner för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som förtecknas i bilaga IV, de uppgifter som anges i bilaga VIII, och ska offentliggöras i enlighet med artikel 33.

Artikel 33

Utformning och offentliggörande av meddelanden

1. Koncessionsmeddelanden, meddelanden om tilldelning av koncessioner och det meddelande som avses i artikel 43.1 andra stycket ska innehålla de upplysningar som anges i bilagorna V, VII och VIII och i samma format som standardformulär, inbegripet standardformulären för rättelser.

Kommissionen ska fastställa dessa standardformulär genom genomförandeakter. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 50.

2. De meddelanden som avses i punkt 1 ska utarbetas, skickas med elektroniska medel till Europeiska unionens publikationsbyrå och offentliggöras i enlighet med bilaga IX. Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten lämna en bekräftelse på att meddelandet mottagits och att de översända upplysningarna offentliggjorts samt ange datum för offentliggörandet som ska utgöra bevis för offentliggörandet. Meddelanden ska offentliggöras senast fem dagar efter det att de avsänts. Kostnaderna för Europeiska unionens publikationsbyrås offentliggörande av meddelanden ska belasta unionen.

3. Koncessionsmeddelanden ska offentliggöras i sin helhet på ett eller flera av unionens institutioners officiella språk som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten väljer. Endast den eller de språkversionerna ska vara giltig(a). Ett sammandrag av de väsentliga delarna i varje meddelande ska offentliggöras på de andra av unionens institutioners officiella språk.

4. Koncessionsmeddelanden och meddelanden om koncessionstilldelning får inte offentliggöras på nationell nivå innan de har offentliggjorts av Europeiska unionens publikationsbyrå, såvida inte offentliggörandet på unionsnivå inte sker 48 timmar efter det att Europeiska unionens publikationsbyrå bekräftar att den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten tagit emot det meddelande som avses i punkt 2. Koncessionsmeddelanden och meddelanden om koncessionstilldelning som offentliggörs på nationell nivå får inte innehålla några andra upplysningar än de som finns i meddelandena till Europeiska unionens publikationsbyrå, men ska innehålla en uppgift om vilken dag meddelandet skickats till Europeiska unionens publikationsbyrå.

Artikel 34

Elektronisk tillgång till koncessionsdokument

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska med elektroniska medel ge fri, fullständig, direkt och kostnadsfri tillgång till koncessionsdokumenten från dagen för offentliggörandet av koncessionsmeddelandet eller, om koncessionsmeddelandet inte innehåller någon inbjudan att lämna anbud, den dag då en inbjudan att lämna anbud skickades. Den webbadress där koncessionsdokumenten kan hämtas ska anges i koncessionsmeddelandet och i inbjudningarna att lämna anbud.

2. Om fri, fullständig, direkt och kostnadsfri tillgång till vissa koncessionsdokument i väl motiverade fall inte kan ges med elektroniska medel, på grund av exceptionella säkerhetsskäl eller tekniska skäl eller på grund av att det krävs en mycket hög skyddsnivå med tanke på den kommersiella informationens känsliga art, ska upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ange i meddelandet eller inbjudan att lämna anbud att de berörda koncessionsdokumenten kommer att översändas på annat sätt än med elektroniska medel, och tidsfristen för inlämning av anbud ska förlängas.

3. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter eller behöriga avdelningar ska till alla sökande eller anbudsgivare som deltar i koncessionstilldelningsförfarandet lämna ut kompletterande upplysningar om koncessionsdokumenten senast sex dagar före tidsfristen för mottagande av anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Artikel 35

Korruptionsbekämpning och förebyggande av intressekonflikter

Medlemsstaterna ska kräva att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter vidtar lämpliga åtgärder för att bekämpa bedrägeri, särbehandling och korruption samt effektivt förebygga, identifiera och undvika intressekonflikter som uppstår under genomförandet av koncessionstilldelningsförfarandena i syfte att undvika snedvriddning av konkurrensen och säkerställa öppenhet i tilldelningsförfarandet samt lika behandling av alla anbudssökande och anbudsgivare.

Begreppet intressekonflikt ska minst omfatta situationer där sådan personal hos den upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som deltar i genomförandet av koncessionstilldelningsförfarandet eller kan påverka resultatet av förfarandet direkt eller indirekt har ett finansiellt, ekonomiskt eller annat personligt intresse som kan ses som komprometterande för dess opartiskhet och oavhängighet under koncessionstilldelningsförfarandet.

I fråga om intressekonflikter ska de antagna åtgärderna inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt för att förhindra en potentiell intressekonflikt eller undanröja en konstaterad intressekonflikt.

KAPITEL II

Förfarandegarantier

Artikel 36

Tekniska krav och funktionskrav

1. Tekniska krav och funktionskrav ska ange vilka egenskaper den byggtreprenad eller de tjänster som är föremål för koncessionen ska ha. De ska anges i koncessionsdokumenten.

Dessa krav kan också avse den specifika produktionsprocessen eller tillhandahållandet av de efterfrågade byggtreprenaderna eller tjänsterna, förutsatt att de är kopplade till föremålet för kontraktet och står i proportion till dess värde och mål. Dessa egenskaper kan t.ex. omfatta kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionshinder), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, märkning och etikettering eller bruksanvisningar.

2. Om det inte motiveras av föremålet för kontraktet får tekniska krav och funktionskrav inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung eller särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av

en specifik ekonomisk aktör, och inte heller hänvisningar till varumärke, patent, typ eller tillverkning, om det får till följd att vissa företag eller varor gynnas eller att andra inte kan komma i fråga. Sådana hänvisningar ska i undantagsfall vara tillåtna om en tillräckligt tydlig och begriplig beskrivning av föremålet för upphandlingen inte är möjlig. Sådana hänvisningar ska följas av ordren "eller likvärdigt".

3. En upphandlande myndighet eller upphandlande enhet får inte förkasta ett anbud med motiveringen att de erbjudna byggtentrenaderna eller tjänsterna inte överensstämmer med de tekniska krav och funktionskrav som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud med lämpliga medel visar att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller de tekniska kraven och funktionskraven.

Artikel 37

Förfarandegarantier

1. Koncessioner ska tilldelas enligt de tilldelningskriterier som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten fastställt i enlighet med artikel 41 förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Anbudet överensstämmer med de minimikrav som, i tillämpliga fall, fastställs av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.
- b) Anbudet överensstämmer med de villkor för deltagande som avses i artikel 38.1.
- c) Anbudsgivaren har inte uteslutits från deltagande i tilldelningsförfarandet i enlighet med artikel 38.4–38.7, om inte annat följer av artikel 38.9.

De minimikrav som avses i led a ska innehålla villkor och egenskaper (i synnerhet tekniska, fysiska, funktionella och rättsliga) som alla anbud bör uppfylla eller inneha.

2. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska tillhandahålla följande:

- a) I koncessionsmeddelandet: en beskrivning av koncessionen och villkoren för deltagande.
- b) I koncessionsmeddelandet, inbjudan att lämna anbud eller andra koncessionsdokument: en beskrivning av tilldelningskriterierna och i tillämpliga fall de minimikrav som ska uppfyllas.

3. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får begränsa antalet anbudssökande eller anbud till en lämplig nivå, förutsatt att detta sker på ett öppet sätt och på grundval av objektiva kriterier. Antalet anbudssökande eller anbudsgivare ska vara tillräckligt stort för att verklig konkurrens ska kunna garanteras.

4. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska delge alla deltagare beskrivningen av det planerade förfarandet och en preliminär tidsfrist för slutförandet. Ändringar ska delges alla deltagare och, i den mån de berör sådant som anges i koncessionsmeddelandet, offentliggörs för alla ekonomiska aktörer.

5. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska på lämpligt sätt registrera etapperna i förfarandet med hjälp av de medel den anser lämpliga, i enlighet med artikel 28.1.

6. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får föra förhandlingar med anbudssökande och anbudsgivare. Föremålet för koncessionen, tilldelningskriterierna och minimikraven får inte ändras under förhandlingarnas gång.

Artikel 38

Urval och kvalitativ bedömning av anbudssökande

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska kontrollera villkoren för deltagande i fråga om anbudssökandenas och anbudsgivarnas yrkesmässiga och tekniska kapacitet samt ekonomiska och finansiella ställning, på grundval av egen försäkran eller referenser som ska lämnas in som bevis enligt kraven i koncessionsmeddelandet, vilka ska vara icke-diskriminerande och stå i proportion till föremålet för koncessionen. Villkoren för deltagande ska ha samband med och vara proportionerliga till behovet av att se till att koncessionshavaren har förmåga att utföra koncessionen, med hänsyn till föremålet för koncessionen och syftet att säkerställa verklig konkurrens.

2. En ekonomisk aktör får, för att uppfylla villkoren för deltagande i punkt 1, vid behov och för en specifik koncession, åberopa andra enheters kapacitet, oberoende av den rättsliga arten av dennes förbindelser med dem. Om den ekonomiska aktören vill förlita sig på andra enheters kapacitet ska denne bevisa för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten att de nödvändiga resurserna kommer att finnas till förfogande under hela koncessionsperioden, exempelvis genom att lägga fram ett åtagande avseende detta från de berörda enheterna. När det gäller finansiell ställning får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kräva att den ekonomiska aktören och dessa enheter är solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet.

3. På samma villkor kan en grupp av ekonomiska aktörer enligt artikel 26 återopa gruppdeltagarnas eller andra enheters kapacitet.

4. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska utesluta en ekonomisk aktör från att delta i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har fastställt att denna ekonomiska aktör har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på en av följande grunder:

a) Deltagande i en kriminell organisation enligt definitionen i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF ⁽¹⁾.

b) Bestickning enligt definitionen i artikel 3 i konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i ⁽²⁾ respektive artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF ⁽³⁾, samt korruption enligt definitionen i den nationella rätt som är tillämplig på den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, eller den ekonomiska aktören.

c) Bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ⁽⁴⁾.

d) Terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet enligt definitionerna i artiklarna 1 och 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF ⁽⁵⁾, eller anstiftan av eller medhjälp till eller försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i det rambeslutet.

e) Penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet (EUT L 300, 11.11.2008, s. 42).

⁽²⁾ EGT C 195, 25.6.1997, s. 1.

⁽³⁾ Rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn (EUT L 192, 31.7.2003, s. 54).

⁽⁴⁾ EGT C 316, 27.11.1995, s. 48.

⁽⁵⁾ Rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT L 309, 25.11.2005, s. 15).

f) Barnarbete och andra former av människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU ⁽⁷⁾.

Skyldigheten att utesluta en ekonomisk aktör ska också gälla när den person som den lagakraftvunna domen avser ingår i en ekonomisk aktörs förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan eller är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera detta.

Andra upphandlande enheter än de som avses i artikel 7.1 a får utesluta en ekonomisk aktör från deltagande i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har kännedom om att denna ekonomiska aktör har varit föremål för en lagakraftvunnen dom på någon av de grunder som anges i första stycket i denna punkt.

5. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska utesluta den ekonomiska aktören från att delta i ett koncessionstilldelningsförfarande om de har kännedom om att denne inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter och när detta har fastställts genom ett domstolsavgörande eller ett administrativt beslut med slutlig och bindande verkan i enlighet med de rättsliga bestämmelser som gäller i det land där den ekonomiska aktören är etablerad eller i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten finns.

Dessutom får de upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a utesluta, eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta, en ekonomisk aktör från deltagande i ett koncessionstilldelningsförfarande om de på något lämpligt sätt kan påvisa att den ekonomiska aktören inte har fullgjort sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter.

Denna punkt ska inte längre tillämpas när den ekonomiska aktören har fullgjort sina skyldigheter genom att betala eller ingå en bindande överenskommelse i syfte att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter som förfallit till betalning, i förekommande fall inklusive upplupen ränta eller böter.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkterna 4 och 5 i undantagsfall inte ska tillämpas på grund av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom folkhälsa eller miljöskydd.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (EUT L 101, 15.4.2011, s. 1).

Medlemsstaterna får också föreskriva att obligatorisk uteslutning enligt punkt 5 inte ska tillämpas när det skulle vara klart oproportionellt med en uteslutning, särskilt om de obetalda skatterna och socialförsäkringsavgifterna endast avser små belopp eller om den ekonomiska aktören fick kännedom om det exakta beloppet som skulle betalas till följd av dennes åsidosättande av sina skyldigheter när det gäller att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter vid en tidpunkt då aktören inte hade möjlighet att vidta åtgärder enligt tredje stycket i punkt 5 före utgången av tidsfristen för inlämnande av anbud.

7. Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter får utesluta eller kan åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör från koncessionstilldelningsförfarandet i någon av följande situationer:

- a) Om de på något lämpligt sätt kan påvisa åsidosättande av de tillämpliga skyldigheter som avses i artikel 30.3.
- b) Om en ekonomisk aktör befinner sig i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får dock besluta, eller åläggas av medlemsstaten att inte utesluta en ekonomisk aktör i någon av ovanstående situationer om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten har fastställt att den ekonomiska aktören i fråga kommer att kunna fullgöra koncessionen, med beaktande av tillämpliga nationella regler och åtgärder avseende fortsatt verksamhet vid dessa situationer.
- c) Om den upphandlande myndigheten på lämpligt sätt kan visa att en ekonomisk aktör har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i yrkesutövningen, som gör att dennes redbarhet kan ifrågasättas.
- d) Om en intressekonflikt i den mening som avses i artikel 35 andra stycket inte kan avhjälpas effektivt genom någon annan, mindre ingripande åtgärd.
- e) Om den upphandlande myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer för att dra slutsatsen att en ekonomisk aktör har ingått överenskommelser med andra ekonomiska aktörer som syftar till att snedvrida konkurrensen.
- f) Om en ekonomisk aktör har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt en tid-

gare koncession eller ett tidigare kontrakt med en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som definieras i detta direktiv eller i direktiv 2014/25/EU och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid, eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder.

- g) Om en ekonomisk aktör i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte föreligger något skäl för uteslutning eller av att urvalskriterierna har uppfyllts, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande handlingar som krävs.
- h) Om en ekonomisk aktör otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens beslutsprocess, eller tillägna sig konfidentiell information som kan ge aktören otillbörliga fördelar i koncessionstilldelningsförfarandet eller av oaktasamhet lämna vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på beslut om uteslutning, urval eller tilldelning.
- i) I fråga om de koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet som avses i direktiv 2009/81/EG, om en ekonomisk aktör på grundval av någon form av bevis, inbegripet skyddade datakällor, har befunnits sakna den tillförlitlighet som krävs för att utesluta risker för medlemsstatens säkerhet.

8. De upphandlande myndigheter och upphandlande enheter som avses i artikel 7.1 a ska när som helst under förfarandet utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 4 i den här artikeln och punkt 5 första stycket i den här artikeln.

När som helst under förfarandet får upphandlande myndigheter och upphandlande enheter utesluta eller åläggas av medlemsstaterna att utesluta en ekonomisk aktör om det visar sig att denne, med avseende på handlingar eller försummelser antingen före eller under förfarandet, befinner sig i någon av de situationer som avses i punkt 5 andra stycket och punkt 7.

9. En ekonomisk aktör som befinner sig i någon av de situationer som avses i punkterna 4 och 7 får lämna bevis på att de åtgärder som den ekonomiska aktören vidtagit är tillräckliga för att bevisa dennes tillförlitlighet, trots att det föreligger relevanta skäl för uteslutning. Om bevisen anses vara tillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören inte uteslutas från förfarandet.

I detta syfte ska den ekonomiska aktören bevisa att denne har ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som orsakats av brottet eller det allvarliga felet i fråga, att denne har klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna samt har vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel. De åtgärder som vidtagits av den ekonomiska aktören ska bedömas med beaktande av allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet i fråga. Om åtgärden anses vara otillräckliga ska den berörda ekonomiska aktören informeras om skälen till beslutet.

En ekonomisk aktör som genom en lagakraftvunnen dom har uteslutits från att delta i upphandlings- eller koncessionstilldelningsförfaranden ska under den period som uteslutningen gäller, enligt domen i den medlemsstat där domen är giltig, inte ha rätt att utnyttja den möjlighet som anges i denna punkt.

10. Medlemsstaterna ska i enlighet med lagar och andra författningar samt med hänsyn till unionsrätten fastställa villkoren för tillämpning av denna artikel. De ska särskilt fastställa den längsta tillåtna uteslutningsperioden om den ekonomiska aktören inte vidtar några åtgärder enligt punkt 9 för att visa sin tillförlitlighet. Om denna period inte har fastställts i den lagakraftvunna domen får den inte överskrida fem år från den dag då domen meddelades i de fall som avses i punkt 4 och tre år från dagen för relevant händelse i de fall som avses i punkt 7.

Artikel 39

Sista datum för mottagande av ansökningar om koncessioner

1. När upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter fastställer tidsfrister för mottagande av ansökningar och anbud ska de ta särskild hänsyn till hur komplex koncessionen är och hur lång tid som behövs för att utarbeta anbud eller ansökningar, utan att detta påverkar de minimitidsfrister som fastställs i denna artikel.

2. Om ansökningar eller anbud kan lämnas först efter ett besök på platsen eller efter granskning på plats av underlagen för koncessionsdokumenten, ska tidsfristerna för mottagande av ansökningar om koncessionen eller av anbud fastställas så att alla berörda ekonomiska aktörer får möjlighet att ta del av alla uppgifter som krävs för att utarbeta ansökningar eller anbud, och ska i alla händelser vara längre än de minimitidsfrister som anges i punkterna 3 och 4.

3. Minimitidsfristen för mottagande av ansökningar, antingen de innehåller anbud avseende koncessionen eller inte, ska vara 30 dagar från den dag då koncessionsmeddelandet skickades.

4. Om förfarandet äger rum i successiva steg ska minimitidsfristen för mottagande av anbud vara 22 dagar från och med den dag då inbjudan att lämna anbud avsändes.

5. Tidsfristen för mottagande av anbud får minskas med fem dagar om den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten godtar att anbud lämnas med elektroniska medel i överensstämmelse med artikel 29.

Artikel 40

Information till anbudssökande och anbudsgivare

1. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska så snart som möjligt underrätta varje anbudssökande och anbudsgivare om de beslut som fattats rörande koncessionstilldelningen, inklusive namnet på den utvalda anbudsgivaren, skälen till att de har beslutat att förkasta en ansökan eller ett anbud samt till att de har beslutat att inte tilldela ett kontrakt för vilket ett koncessionsmeddelande offentliggjorts eller att upprepa förfarandet.

På begäran av berörd part ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten snarast möjligt, och i alla händelser senast 15 dagar från mottagandet av en skriftlig begäran, underrätta alla anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud om egenskaper hos och de relativa fördelarna med det utvalda anbudet.

2. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna får besluta att inte lämna ut viss information som avses i punkt 1 om kontraktet, om detta skulle hindra tillämpning av lag, strida mot allmänintresset, skada offentliga eller privata ekonomiska aktörers berättigade affärsintressen eller motverka sund konkurrens mellan dessa aktörer.

Artikel 41

Tilldelningskriterier

1. Koncessioner ska tilldelas på grundval av objektiva kriterier som överensstämmer med de principer som fastställs i artikel 3 och som säkerställer att anbudens bedöms i verklig konkurrens med varandra i syfte att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

2. Tilldelningskriterierna ska ha anknytning till koncessionsföremålet och får inte ge den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten obegränsad valfrihet. De får innefatta bland annat miljökriterier, sociala kriterier eller kriterier avseende innovation.

Dessa kriterier ska åtföljas av krav som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som anbudsgivarna lämnar.

De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna ska kontrollera om anbudens verkliga uppfyller tilldelningskriterierna.

3. De upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna ska förteckna kriterierna i fallande prioritetsordning.

Utän hinder av vad som sägs i första stycket får den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, när den mottar ett anbud där det föreslås en innovativ lösning med funktionella prestanda på en exceptionell nivå, som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse, i undantagsfall ändra ordningen mellan tilldelningskriterierna för att beakta de nya möjligheter som denna innovativa lösning medför. I så fall ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten informera alla anbudsgivare om ändringen av prioritetsordningen och utfärda en ny inbjudan att lämna anbud, med iakttagande av de minimitidsfrister som avses i artikel 39.4. Om tilldelningskriterierna offentliggjordes vid offentliggörandet av koncessionsmeddelandet ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten offentliggöra ett nytt koncessionsmeddelande, med iakttagande av de minimitidsfrister som avses i artikel 39.3.

Ändringen av prioritetsordningen får inte leda till diskriminering.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER OM UTFÖRANDE AV KONCESSIONER

Artikel 42

Anlitande av underleverantör

1. Att underleverantörerna iakttar de skyldigheter som avses i artikel 30.3 ska säkerställas genom lämpliga åtgärder från de behöriga nationella myndigheterna inom ramen för deras ansvar och befogenheter.

2. I koncessionsdokumenten får upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter begära eller kan åläggas av en medlemsstat att begära att anbudsgivaren eller anbudssökanden i anbudet anger hur stor del av koncessionen som kan komma att läggas ut på tredje part samt vilka underleverantörer som föreslås. Denna punkt påverkar inte frågan om huvudentreprenörens ansvar.

3. Vid byggkoncessioner och i fråga om tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningen under direkt tillsyn av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten, efter det att koncessionen tilldelats och senast då utförandet av koncessionen inleds, ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten kräva att koncessionshavaren till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten uppger namn på, kontaktuppgifter till och legala ställföreträdare för sina underleverantörer som deltar i sådana byggentreprenader eller tjänster, i den mån de är kända vid den tidpunkten. Den

upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ska kräva att koncessionshavaren underrättar den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten om varje ändring av dessa uppgifter under koncessionens löptid samt om de uppgifter som begärs för alla nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar i sådana byggentreprenader eller tjänster.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna direkt ålägga koncessionshavaren att tillhandahålla de begärda uppgifterna.

Första och andra styckena ska inte gälla för varuleverantörer.

Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får utvidga eller kan av medlemsstaterna åläggas att utvidga skyldigheterna enligt första stycket, exempelvis till

a) tjänstekoncessioner som inte avser tjänster som ska tillhandahållas vid anläggningarna under tillsyn av den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten eller till varuleverantörer som deltar i bygg- eller servicekoncessioner,

b) underleverantörer till koncessionshavarens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan.

4. I syfte att undvika åsidosättande av de skyldigheter som avses i artikel 30.3 får lämpliga åtgärder vidtas, t.ex. följande:

a) Om en medlemsstats nationella rätt föreskriver en mekanism med solidariskt ansvar för underleverantörer och koncessionshavare ska den berörda medlemsstaten se till att de relevanta reglerna tillämpas i överensstämmelse med villkoren i artikel 30.3.

b) Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får kontrollera eller kan av en medlemsstat åläggas att kontrollera om det finns skäl för uteslutning av underleverantörer enligt artikel 38.4–38.10. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger obligatoriska skäl för uteslutning. Den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten får begära eller får av en medlemsstat åläggas att begära att den ekonomiska aktören byter ut en underleverantör för vilken kontrollen har visat att det föreligger icke-obligatoriska skäl för uteslutning.

5. Medlemsstaterna får införa strängare ansvarsregler enligt nationell rätt.

6. Medlemsstater som har valt att införa åtgärder enligt punkterna 1 och 3 ska, genom lagar eller andra författningar och med beaktande av unionsrätten, fastställa villkor för genomförande av dessa åtgärder. Medlemsstaterna får därvid begränsa tillämpligheten av dem, exempelvis för vissa typer av kontrakt, vissa typer av upphandlande myndigheter, upphandlande enheter eller ekonomiska aktörer eller från och med vissa belopp.

Artikel 43

Ändringar av kontrakt under löptiden

1. Koncessioner får ändras utan ett nytt koncessionstilldelningsförfarande enligt detta direktiv i följande fall:

- a) Om ändringarna, oberoende av deras penningvärde, anges i de ursprungliga koncessionsdokumenten genom klara, exakta och entydiga ändringsklausuler, som kan omfatta värdeändringsklausuler, eller optioner. Sådana ändringsklausuler ska ange omfattningen och arten av eventuella ändringar eller optioner samt villkoren för när de får tillämpas. Ändringar eller optioner som skulle medföra en ändring av koncessionens övergripande karaktär är inte tillåtna.
- b) För kompletterande byggtreprenader eller tjänster från den ursprungliga koncessionshavaren vilka har blivit nödvändiga och som inte ingår i den ursprungliga koncessionen, i de fall
 - i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl, såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, tjänster eller installationer som anskaffats inom ramen för den ursprungliga koncessionen, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten.

För koncessioner som tilldelas av en upphandlande myndighet för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II får en värdeökning dock inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar får inte syfta till att kringgå detta direktiv.

c) Om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- i) Behovet av ändring har uppstått till följd av omständigheter som en omdömesgill upphandlande myndighet eller upphandlande enhet inte hade kunnat förutse.

- ii) Ändringen medför inte att koncessionens övergripande karaktär ändras.

- iii) För koncessioner som tilldelas av en upphandlande myndighet för bedrivande av en annan verksamhet än de verksamheter som avses i bilaga II får en värdeökning inte överstiga 50 % av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera successiva ändringar görs ska denna begränsning gälla för värdet av varje ändring. Sådana på varandra följande ändringar får inte syfta till att kringgå detta direktiv.

d) Om den koncessionshavare som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat koncessionen byts ut mot en ny koncessionshavare, till följd av antingen

- i) en entydig ändringsklausul eller en option i överensstämmelse med led a,

- ii) att en annan ekonomisk aktör som uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts helt eller delvis inträder i den ursprungliga koncessionshavarens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, under förutsättning att detta inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet och inte syftar till att kringgå tillämpningen av detta direktiv, eller

- iii) att den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten själv tar på sig huvudkoncessionshavarens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning.

e) Om ändringarna, oberoende av deras värde, inte är väsentliga i den mening som avses i punkt 4.

Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter som har ändrat en koncession i de fall som anges i leden b och c i denna punkt ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning*. Ett sådant meddelande ska innehålla de uppgifter som anges i bilaga XI och ska offentliggöras i enlighet med artikel 33.

2. Dessutom får koncessioner ändras, utan att någon kontroll behöver göras av att villkoren i punkt 4 a–d är uppfyllda, utan något nytt koncessionstilldelningsförfarande i enlighet med detta direktiv om värdet av ändringen är lägre än både

- i) tröskelvärdet i artikel 8, och

ii) 10 % av den ursprungliga koncessionens värde.

Ändringen får dock inte medföra att koncessionens övergripande karaktär ändras. Om flera successiva ändringar görs ska värdet bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av dessa ändringar.

3. När det gäller beräkningen av det värde som avses i punkterna 2 och 1 b och c ska det uppdaterade värdet vara referensvärdet när koncessionen innehåller en indexeringsklausul. Om koncessionen inte innehåller någon indexeringsklausul ska det uppdaterade värdet beräknas med hänsyn till den genomsnittliga inflationen i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten finns.

4. En ändring av en koncession under dess löptid ska anses vara väsentlig i den mening som avses i punkt 1 e om den innebär att koncessionen till sin art skiljer sig väsentligt från den koncession som ursprungligen ingicks. Utan att det påverkar punkterna 1 och 2 ska en ändring i alla händelser anses vara väsentlig om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

- a) I och med ändringen införs nya villkor som, om de hade ingått i det ursprungliga koncessionstilldelningsförfarandet, skulle ha medfört att andra sökande gets tillträde än de som ursprungligen valdes eller att andra anbud än de som ursprungligen godkändes skulle ha godkänts eller skulle ha medfört ytterligare deltagare i koncessionstilldelningsförfarandet.
 - b) Ändringen innebär att koncessionens ekonomiska jämvikt ändras till förmån för koncessionshavaren på ett sätt som inte medgavs i den ursprungliga koncessionen.
 - c) Ändringen medför att koncessionens omfattning utvidgas betydligt.
 - d) Om den koncessionshavare som den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten ursprungligen hade tilldelat koncessionen byts ut mot en ny koncessionshavare i andra fall än de som avses i punkt 1 d.
5. Ett nytt koncessionstilldelningsförfarande i enlighet med detta direktiv ska krävas för andra ändringar av bestämmelserna i en koncession under löptiden än de som avses i punkterna 1 och 2.

Artikel 44

Uppsägning av koncessioner

Medlemsstaterna ska se till att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter har möjlighet att enligt de villkor som

fastställs i tillämplig nationell rätt avsluta en koncession under dess löptid om ett eller flera av följande villkor är uppfyllt:

- a) Koncessionen har varit föremål för en ändring som skulle ha krävt ett nytt koncessionstilldelningsförfarande enligt artikel 43.
- b) Koncessionären befann sig vid koncessionstilldelningen i någon av de situationer som avses i artikel 38.4 och borde därför ha uteslutits från koncessionstilldelningsförfarandet.
- c) Europeiska unionens domstol finner i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget att en medlemsstat har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt fördragen, genom att en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som tillhör den medlemsstaten har tilldelat den berörda koncessionen utan att iaktta kraven enligt fördragen och detta direktiv.

Artikel 45

Övervakning och rapportering

1. För att säkerställa ett korrekt och effektivt genomförande ska medlemsstaterna se till att åtminstone de uppgifter som anges i denna artikel utförs av en eller flera myndigheter eller strukturer. De ska för kommissionen uppge vilka myndigheter eller strukturer som är behöriga för dessa uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska se till att tillämpningen av reglerna för tilldelning av koncessionskontrakt övervakas. Då övervakningsmyndigheter eller övervakningsstrukturer upptäcker specifika överträdelse, såsom bedrägeri, korruption, intressekonflikter och andra allvarliga oegentligheter eller systemproblem, ska de ha behörighet att hänvisa överträdelserna eller problemen till nationella revisionsmyndigheter, domstolar, tribunaler eller andra lämpliga myndigheter eller strukturer, såsom ombudsmanen, de nationella parlamenten eller dessas utskott.
3. Resultaten av övervakningsverksamheten i enlighet med punkt 2 ska offentliggöras genom lämpliga informationsmedel.

Kommissionen får, högst vart tredje år, begära att medlemsstaterna till kommissionen översänder en övervakningsrapport med en översikt över de mest frekventa orsakerna till felaktig tillämpning av reglerna för tilldelning av koncessionskontrakt, inbegripet eventuella strukturella eller återkommande problem med tillämpningen av reglerna, inbegripet eventuella fall av bedrägeri och annat olagligt beteende.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att information och vägledning om tolkning och tillämpning av unionsrätten om tilldelning av koncessionskontrakt kostnadsfritt finns tillgänglig, för att hjälpa upphandlande myndigheter och upphandlande enheter och ekonomiska aktörer att tillämpa unionens regler korrekt.

AVDELNING IV

ÄNDRINGAR AV DIREKTIVEN 89/665/EEG OCH 92/13/EEG

Artikel 46

Ändringar av direktiv 89/665/EEG

Direktiv 89/665/EEG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

"1. Detta direktiv ska tillämpas på kontrakt som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU (*), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17 och 37 i det direktivet.

Detta direktiv ska också tillämpas på sådana koncessioner tilldelade av upphandlande myndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU (**), såvida inte sådana koncessioner är undantagna i enlighet med artiklarna 10, 11, 12, 17 och 25 i det direktivet.

Kontrakt i den mening som avses i detta direktiv inbegriper offentliga kontrakt, ramavtal, bygg- och tjänstekoncessioner och dynamiska inköpsystem.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en upphandlande myndighets beslut om kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU kan prövas effektivt och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2f i det här direktivet, när det görs gällande att sådana beslut innebär en överträdelse av unionsrätten om offentlig upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1)."

2. Artikel 2a.2 ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ersättas med följande:

"Kontrakt enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/23/EU får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet överlämnas till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra medel för kommunikation används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet överlämnas till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits."

b) I fjärde stycket ska den första strecksatsen ersättas med följande:

"— en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 55.2 i direktiv 2014/24/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 55.3 i det direktivet, eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet, och"

3. Artikel 2b ska ändras på följande sätt:

a) I första stycket ska

i) led a ersättas med följande:

"a) Om direktiv 2014/24/EU eller, när det är lämpligt, direktiv 2014/23/EU inte kräver att ett föregående meddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*."

ii) led c ersättas med följande:

"c) När det är fråga om ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal i enlighet med artikel 33 i direktiv 2014/24/EU och när det är fråga om ett särskilt kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpsystem i enlighet med artikel 34 i det direktivet."

b) I andra stycket ska första och andra strecksatserna ersättas med följande:

"— om det föreligger en överträdelse av artikel 33.4 c eller av artikel 34.6 i direktiv 2014/24/EU, och

- om kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 4 i direktiv 2014/24/EU.”
4. I artikel 2c ska orden ”direktiv 2004/18/EG” ersättas med orden ”direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU”.
5. Artikel 2d ska ändras på följande sätt:
- a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:
- i) Led a ska ersättas med följande:
- ”a) om den upphandlande myndigheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU, ”.
- ii) I led b ska orden ”direktiv 2004/18/EG” ersättas med orden ”direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU”.
- b) I punkt 4 ska första strecksatsen ersättas med följande:
- den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåten i enlighet med direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU, ”.
- c) I punkt 5 ska första strecksatsen ersättas med följande:
- den upphandlande myndigheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 33.4 c eller artikel 34.6 i direktiv 2014/24/EU, ”.
6. Artikel 2f.1 a ska ersättas med följande:
- ”a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att
- den upphandlande myndigheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontrakt i enlighet

med artiklarna 50 och 51 i direktiv 2014/24/EU eller artiklarna 31 och 32 i direktiv 2014/23/EU, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande myndighetens beslut att tilldela kontraktet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller

- den upphandlande myndigheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om kontraktets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 55.2 i direktiv 2014/24/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 55.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet; detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2b c i det här direktivet, ”.

7. Artikel 3.1 ska ersättas med följande:

”1. Kommissionen får återropa det förfarande som avses i punkterna 2–5 om den, innan ett kontrakt ingås, anser att en allvarig överträdelse av unionsrätten på området offentlig upphandling har begåtts under ett kontraktstilldelningsförfarande som omfattas av direktiv 2014/24/EU eller 2014/23/EU.”

Artikel 47

Ändringar av direktiv 92/13/EEG

Direktiv 92/13/EEG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1.1 ska ersättas med följande:

”1. Detta direktiv ska tillämpas på kontrakt som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU (*), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 18–24, 27–30, 34 eller 55 i det direktivet.

Kontrakt enligt det här direktivet inbegriper varukontrakt, byggentreprenadkontrakt, tjänstekontrakt, bygg- och tjänstekoncessioner, ramavtal och dynamiska inköpsystem.

Detta direktiv ska också tillämpas på sådana koncessioner tilldelade av upphandlande enheter som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU (**), såvida inte sådana kontrakt är undantagna i enlighet med artiklarna 10, 12, 13, 14, 16, 17 och 25 i det direktivet.

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att en upphandlande enhets beslut om kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller direktiv 2014/23/EU kan prövas effektivt och i synnerhet så skyndsamt som möjligt enligt villkoren i artiklarna 2–2f i det här direktivet, när det görs gällande att sådana beslut innebär en överträdelse av unionsrätten om upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna rätt.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om samordning av förfarandena vid upphandling på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1)."

2. Artikel 2a.2 ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ersättas med följande:

"Kontrakt enligt beslut om tilldelning av ett kontrakt som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU får inte ingås före utgången av en tidsfrist på minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena, om telefax eller elektroniska medel används, eller, om andra medel för kommunikation används, före utgången av en tidsfrist på minst 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översänds till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller minst tio kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits."

b) I fjärde stycket ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den kortfattade redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 75.2 i direktiv 2014/25/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 75.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet, och".

3. Artikel 2b ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ändras på följande sätt:

i) Led a ska ersättas med följande:

"a) Om direktiv 2014/25/EU eller, när det är lämpligt, direktiv 2014/23/EU inte kräver att ett föregående meddelande om upphandling ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*."

ii) Led c ska ersättas med följande:

"c) När det är fråga om särskilda kontrakt som grundar sig på ett dynamiskt inköpsystem i enlighet med artikel 52 i direktiv 2014/25/EU."

b) I andra stycket ska första och andra strecksatserna ersättas med följande:

"— det föreligger en överträdelse av artikel 52.6 i direktiv 2014/25/EU, och

— kontraktsvärdet uppskattas motsvara eller överstiga tröskelvärdena i artikel 15 i direktiv 2014/25/EU."

4. I artikel 2c ska orden "direktiv 2004/17/EG" ersättas med orden "direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

5. Artikel 2d ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) Led a ska ersättas med följande:

"a) om den upphandlande enheten har tilldelat ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* utan att detta är tillåtet i enlighet med direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

ii) I led b ska orden "direktiv 2004/17/EG" ersättas med orden "direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

b) I punkt 4 ska första strecksatsen ersättas med följande:

"— den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling i *Europeiska unionens officiella tidning* är tillåtet i enlighet med direktiv 2014/25/EU eller 2014/23/EU."

c) I punkt 5 ska första strecksatsen ersättas med följande:

— den upphandlande enheten anser att tilldelningen av ett kontrakt är förenlig med artikel 52.6 i direktiv 2014/25/EU.”

6. I artikel 2f.1 ska led a ersättas med följande:

a) före utgången av minst 30 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att

— den upphandlande enheten har offentliggjort ett meddelande om tilldelning av kontraktet i enlighet med artiklarna 70 och 71 i direktiv 2014/25/EU eller artiklarna 31 och 32 i direktiv 2014/23/EU, under förutsättning att detta meddelande innehåller en motivering av den upphandlande enhetens beslut att tilldela kontraktet utan att ett föregående meddelande om upphandling offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller

— den upphandlande enheten har underrättat de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena om kontraktets ingående, under förutsättning att underrättelsen innehåller en sådan kortfattad redogörelse för skälen till beslutet som avses i artikel 75.2 i direktiv 2014/25/EU om inget annat föreskrivs i artikel 75.3 i det direktivet eller i artikel 40.1 andra stycket i direktiv 2014/23/EU, om inget annat föreskrivs i artikel 40.2 i det direktivet. Detta alternativ gäller även i de fall som avses i artikel 2b c i det här direktivet.”

7. Artikel 8.1 ska ersättas med följande:

”1. Kommissionen får återropa förfarandet enligt punkterna 2–5, om den, innan ett kontrakt ingås, anser att en allvarlig överträdelse av unionsrätten om upphandling har begåtts i samband med ett kontraktstilldelningsförfarande som omfattas av direktiv 2014/25/EU eller direktiv 2014/23/EU, eller i förhållande till artikel 26.1 i direktiv 2014/25/EU för de upphandlande enheter som omfattas av den bestämmelsen.”

AVDELNING V

DELEGERADE BEFOGENHETER, GENOMFÖRANDE- BEFOGENHETER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 48

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 17 april 2014.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

5. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 7.3, 9.4, 27.2 och 30.4 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 49

Skyndsamt förfarande

1. Delegerade akter som antas enligt denna artikel ska träda i kraft utan dröjsmål och ska tillämpas så länge ingen invändning görs i enlighet med punkt 2. Delgivningen av en delegerad akt till Europaparlamentet och rådet ska innehålla en motivering till varför det skyndsamma förfarandet tillämpas.

2. Såväl Europaparlamentet som rådet får invända mot en delegerad akt i enlighet med det förfarande som avses i artikel 48.5. I ett sådant fall ska kommissionen upphäva akten utan dröjsmål efter det att Europaparlamentet eller rådet har delgett den sitt beslut om invändning.

Artikel 50

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av rådgivande kommittén för offentlig upphandling, som inrättats genom rådets beslut 71/306/EEG⁽¹⁾. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

⁽¹⁾ Rådets beslut 71/306/EEG av den 26 juli 1971 om inrättande av en rådgivande kommitté för offentliga bygg- och anläggningskontrakt (EGT L 185, 16.8.1971, s. 15).

2. När det hänvisas till denna artikel ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 51

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 18 april 2016. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 52

Övergångsbestämmelser

Hänvisningar till artikel 1.3 a och b i direktiv 2004/17/EG och till artikel 1.3 och 1.4 samt avdelning III i direktiv 2004/18/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet.

Artikel 53

Övervakning och rapportering

Kommissionen ska utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av tillämpningen av de tröskelvärden som fastställs i artikel 8, särskilt faktorer som gränsoverskridande tilldelning av kontrakt och transaktionskostnader, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019. Lämpligheten av tröskelvärdenas nivå ska också granskas vid förhandlingar enligt WTO-avtalet med beaktande av effekterna av inflationen och transaktionskostnaderna. Kommissionen ska, där så är möjligt och lämpligt, överväga att föreslå en ökning av de tröskelvärden som är tillämpliga enligt WTO-avtalet under nästa förhandlingsrunda.

Om de tröskelbelopp som ska tillämpas enligt WTO-avtalet förändras ska rapporten i förekommande fall följas av ett lag-

stiftningsförslag om ändring av de tröskelvärden som fastställs i detta direktiv.

Kommissionen ska också utvärdera de ekonomiska effekterna på den inre marknaden av undantagen i artikel 12 med beaktande av vattensektorns specifika struktur, och avge en rapport om detta till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2019.

Kommissionen ska se över hur detta direktiv fungerar och rapportera till Europaparlamentet och rådet senast den 18 april 2021 och vart femte år därefter, på grundval av sådan information som ska tillhandahållas av medlemsstaterna i enlighet med artikel 45.3.

Kommissionen ska göra resultaten av de översyner som gjorts i enlighet med fjärde stycket allmänt tillgängliga.

Artikel 54

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Detta direktiv får inte tillämpas på tilldelning av koncessioner som omfattades av ett anbudsförfarande eller tilldelades före den 17 april 2014.

Artikel 55

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 26 februari 2014.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

D. KOURKOULAS

Ordförande

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER VERKSAMHETER SOM OMFATTAS AV ARTIKEL 5.7 ⁽¹⁾

Nace Rev. 1 ⁽¹⁾					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar — nybyggnad, renovering och normal reparation	45000000
	45,1		Mark- och grundarbeten		45100000
		45,11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar — rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar — röjning av byggeplatser — markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggeplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. — iordningställande av gruvarbetsplatser: — avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Undergruppen omfattar även — dränering av byggeplatser — dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark	45110000
		45,12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar — provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte — borring av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas, se 11.20 — brunnborrning, se 45.25 — schaktsänkning, se 45.25 — spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20	45120000
	45,2		Bygg- och anläggningsarbeten		45200000

⁽¹⁾ Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1 (f)					
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		CPV-kod
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkningar	
		45,21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor — rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation — rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation — samt därmed förknippade arbeten, — montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte</p> <ul style="list-style-type: none"> — tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 — uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 — bygginstallationer, se 45.3 — slutbehandling av byggnader, se 45.4 — arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 — projektledning för byggande, se 74.20 	<p>45210000</p> <p>utom:</p> <p>– 45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>
		45,22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — byggande av tak — taktäckning — impregnering 	45261000
		45,23	Anläggning av motorvägar, vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar — anläggning av järnvägar — anläggning av start- och landningsbanor på flygfält — anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader 	<p>45212212 och DA03</p> <p>45230000</p> <p>utom:</p> <p>– 45231000</p> <p>– 45232000</p> <p>– 45234115</p>

Nace Rev. 1 (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
				— målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser Denna undergrupp omfattar inte — förberedande markarbeten, se 45.11	
		45,24	Vattenbyggnad	Denna undergrupp omfattar — anläggning av vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. — dammar, diken o.d. — muddring — undervattensarbete	45240000
		45,25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar — bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning — grundläggning inklusive pålning — borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning — uppförande av icke egentillverkade stålelement — bockning av stål — murning och stenläggning — resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar — uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte — uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32	45250000 45262000
	45,3		Bygginstallationer		45300000
		45,31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar installation i byggnader och andra anläggningar av — elkablar och elarmatur — telekommunikationssystem — elvärmesystem — antenner	45213316 45310000 utom: — 45316000

Nace Rev. 1 (1)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkningar	
				<ul style="list-style-type: none"> — brandlarm — tjuvlarm — hissar och rulltrappor — åskledare etc. 	
		45,32	Isoleringsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering <p>Denna undergrupp omfattar inte</p> <ul style="list-style-type: none"> — impregnering, se 45.22 	45320000
		45,33	VVS-arbeten	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation i byggnader och andra anläggningar av — vattensystem samt sanitetsutrustning — gasarmaturer — värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar — sprinklersystem <p>Denna undergrupp omfattar inte</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av elvärmesystem, se 45.31 	45330000
		45,34	Andra bygginstallationer	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av belysnings- och signalsystem till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar — installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar 	45234115 45316000 45340000
	45,4		Slutbehandling av byggnader		45400000
		45,41	Puts-, fasad- och stuck- atörsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående basmaterial för putsning 	45410000
		45,42	Byggnadssnickeriarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksindelning o.d., av trä eller andra material 	45420000

Nace Rev. 1 (!)					CPV-kod
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	
				— invändig slutbehandling, såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte — läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43	
		45,43	Golv- och väggbeläggningsarbeten	Denna undergrupp omfattar — läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av — vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten — parkett och andra golvbeläggningar av trä — mattor samt golvbeläggningar av linoleum, inklusive av gummi eller plast — terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffergolv eller -väggar — tapeter	45430000
		45,44	Måleri- och glasmästeriarbeten	Denna undergrupp omfattar — invändig och utvändig målning av byggnader — målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. — installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte — installation av fönster, se 45.42	45440000
		45,45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar — installation av privata simbassänger — rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader — annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte — invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70	45212212 och DA04 45450000
	45,5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare		45500000

Nace Rev. 1 ⁽¹⁾					
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET		
Huvud-grupp	Grupp	Under-grupp	Benämning	Anmärkningar	CPV-kod
		45,50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte — uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32	4550000

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensindelning i Europeiska gemenskapen (EGT L 293, 24.10.1990, s. 1).

BILAGA II

VERKSAMHETER SOM UTÖVAS AV UPPHANDLANDE ENHETER ENLIGT ARTIKEL 7

Bestämmelserna i detta direktiv om koncessioner som tilldelas av upphandlande enheter ska tillämpas på följande verksamheter:

1. Beträffande gas och värme:

- a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.
- b) Leverans av gas eller värme till sådana fasta nät.

Om en upphandlande enhet såsom avses i artikel 7.1 b och c levererar gas eller värme till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- i) Den upphandlande enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 2 och 3 i denna bilaga.
- ii) Leverans till det publika nätet syftar endast till att använda denna produktion ekonomiskt och utgör högst 20 % av enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

I detta direktiv avses med *leverans* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av gas. Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av punkt 4 i denna bilaga.

2. Beträffande el:

- a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.
- b) Leverans av el till sådana fasta nät.

I detta direktiv avses med *elleverans* generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av el.

Om en upphandlande enhet såsom avses i artikel 7.1 b och c levererar el till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i punkt 1 om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Den upphandlande enhetens produktion av el behövs för utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 1 och 3 i denna bilaga.
- b) Leverans till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

3. Verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

Ett nät för transporttjänster ska anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt driftsvillkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, kapacitet som ska finnas tillgänglig eller turtäthet.

4. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla flygplatser och kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminaler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

5. Verksamhet som avser tillhandahållande av

- a) posttjänster,
- b) andra tjänster än posttjänster, förutsatt att dessa tjänster tillhandahålls av en enhet som också tillhandahåller posttjänster enligt andra stycket led ii i denna punkt och att de villkor som fastställs i artikel 34.1 i direktiv 2014/25/EU inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av andra stycket led ii.

Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 97/67/EG gäller följande definitioner i detta direktiv:

- i) *postförsändelse*: en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den ska överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevörsändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.
- ii) *posttjänster*: insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser. Detta omfattar både tjänster inom och utanför de samhällsomfattande tjänsternas räckvidd i enlighet med direktiv 97/67/EG.
- iii) *andra tjänster än posttjänster*: tjänster som tillhandahålls på följande områden:
 - Tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, inbegripet närservice).
 - Tjänster som gäller postförsändelser som inte omfattas i led a, till exempel oadresserad direktreklam.

6. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

- a) utvinna olja eller gas,
- b) undersöka förekomsten av eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

—

BILAGA III

FÖRTECKNING ÖVER UNIONSRÄTTSAKTER SOM AVSES I ARTIKEL 7.2 B

Rättigheter som har beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier ska inte utgöra särskilda rättigheter eller ensamrätter i den mening som avses i detta direktiv. I följande förteckning anges förfaranden där tillräcklig föregående öppenhet har säkerställts och där beviljandet av tillstånd grundas på andra unionslagstiftningsakter som inte beviljar särskilda rättigheter eller ensamrätter i den mening som avses i detta direktiv:

- a) Beviljande av tillstånd att driva naturgasinstallationer i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 2009/73/EG.
- b) Tillstånd eller inbjudan att lämna anbud för uppförande av nya elproduktionsanläggningar i enlighet med direktiv 2009/72/EG.
- c) Beviljandet i enlighet med förfarandena i artikel 9 i direktiv 97/67/EG av tillstånd för en posttjänst som inte omfattas av monopol eller får monopoliseras.
- d) Ett förfarande för beviljande av tillstånd att genomföra en verksamhet som inbegriper utvinning av kolväten i enlighet med direktiv 94/22/EG.
- e) Offentliga tjänstekontrakt i den mening som avses i förordning (EG) nr 1370/2007 för tillhandahållande av kollektivtrafik med buss, spårvagn, järnväg eller tunnelbana, som tilldelats genom ett konkurrensutsatt anbuds förfarande i enlighet med artikel 5.3 i den förordningen, förutsatt att dess varaktighet är förenlig med artikel 4.3 eller 4.4 i den förordningen.

BILAGA IV

TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 19

Benämning	CPV-kod
79611000-0, 75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79622000-0 (Tillhandahållande av hemtjänstpersonal), 79624000-4 (Förmedling av vårdpersonal) och 79625000-1 (Förmedling av läkare) 85000000-9 till 85323000-9, 85143000-3, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 (Privata hushåll med anställd personal) och 98513000-2 till 98514000-9 (Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst)	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 (Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster), 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, 79995000-5 till 79995200-7, 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, 92000000-1 till 92342200-2, 92360000-2 till 92700000-8, 79950000-8 (Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser), 79951000-5 (Organisering av seminarier), 79952000-2 (Evenemang), 79952100-3 (Anordnande av kulturevenemang), 79953000-9 (Festivalarrangemang), 79954000-6 (Festarrangemang), 79955000-3 (Anordnande av modevisningar), 79956000-0 (Anordnande av mässor och utställningar)	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring (1)
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 (55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser). 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000-2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespising 55510000-8 Matsalstjänster, 55511000-5 Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10.8 d

Benämning	CPV-kod
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster, i den mån de inte är undantagna enligt artikel 10.8 g
79700000-1 till 79721000-4 (Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vaktjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster) 79722000-1 (Grafologi), 79723000-8 (Avfallsanalys)	Undersöknings- och säkerhetstjänster
64000000-6 (Post- och telekommunikationstjänster), 64100000-7 (Post- och budtjänster), 64110000-0 (Postgång), 64111000-7 (Posttjänster för tidningar och tidskrifter), 64112000-4 (Posttjänster för brev), 64113000-1 (Posttjänster för paket), 64114000-8 (Postkassörstjänster), 64115000-5 (Förhyrning av postbox), 64116000-2 (Poste restante-tjänster), 64122000-7 (Internpost)	Posttjänster
50116510-9 (Regummering av däck), 71550000-8 (Smedtjänster)	Diverse tjänster
98900000-2 (Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ) och 98910000-5 (Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ)	Internationella tjänster

(¹) Dessa tjänster omfattas inte av detta direktiv om de är organiserade i form av icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse. Medlemsstaterna är fria att organisera tillhandahållandet av obligatoriska sociala tjänster och andra tjänster som tjänster av allmänt intresse eller som icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse.

BILAGA V

INFORMATION SOM SKA FINNAS I KONCESSIONSMEDDELANDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 31

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.
3. Om ansökningar ska innehålla anbud, e-post- eller webbadress där koncessionsdokumenten kommer att finnas tillgängliga obegränsat, direkt, fullständigt och kostnadsfritt. Uppgifter om hur tillgång till upphandlingsdokumenten kan erhållas om obegränsad, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan erhållas i de fall som anges i artikel 34.2 andra stycket.
4. Beskrivning av koncessionen: byggtreprenadens eller tjänsternas beskaffenhet och omfattning, storleksordning eller preliminärt värde och, om möjligt, kontraktets varaktighet. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.
5. CPV-koderna. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.
6. Nuts-kod för huvudplatsen för byggtreprenaden vid byggkoncessioner eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.
7. Villkor för deltagande, inklusive följande:
 - a) I förekommande fall, angivande av att det rör sig om en koncession som är reserverad för skyddade verkstäder eller ett kontrakt som ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning.
 - b) I förekommande fall, angivande av huruvida tillhandahållandet av tjänsten enligt lagar eller författningar är förbehållet en viss yrkesgrupp samt hänvisning till den berörda lagen, författningen eller administrativa bestämmelsen.
 - c) I tillämpliga fall, en förteckning över och kortfattad beskrivning av urvalskriterierna. De minimistandarder som eventuellt krävs. Angivelse av obligatoriska uppgifter (egen försäkrans, dokumentation).
8. Sista datum för inlämning av ansökningar eller mottagande av anbud.
9. Kriterier som kommer att användas vid tilldelning av koncessionen om dessa inte framgår av andra koncessionsdokument.
10. Datum då meddelandet avsänts.
11. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för överklagande eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.
12. I förekommande fall, särskilda villkor för koncessionens utförande.
13. Adress till vilken ansökningar eller anbud ska skickas.
14. I förekommande fall, angivelse av krav och villkor för användning av elektroniska medel för kommunikation.
15. Information om huruvida koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.
16. För byggkoncessioner, angivelse av huruvida koncessionen omfattas av WTO-avtalet.

BILAGA VI

INFORMATION SOM SKA FINNAS I FÖRHANDSMEDELANDEN OM KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 31.3

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. I tillämpliga fall, e-post- eller webbadress där specifikationer och kompletterande handlingar finns tillgängliga.
3. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.
4. CPV-koderna. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.
5. Nuts-kod för den huvudsakliga platsen för tillhandahållande eller utförande av tjänstekoncessionerna.
6. Beskrivning av tjänsterna, preliminär storleksordning eller preliminärt värde.
7. Villkor för deltagande.
8. I tillämpliga fall, tidsfrister för att ta kontakt med den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten inför ett deltagande.
9. I tillämpliga fall, en kort redogörelse för huvudinslagen i det tilldelningsförfarande som kommer att tillämpas.
10. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VII

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM KONCESSIONSTILDELNING I ENLIGHET MED
ARTIKEL 32**

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod och, i förekommande fall, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.
3. CPV-koderna.
4. Nuts-kod för huvudplatsen för byggentreprenaden vid byggkoncessioner, eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras.
5. Beskrivning av koncessionen: byggentreprenadens eller tjänsternas beskaffenhet och omfattning, kontraktets varaktighet. Om koncessionen är uppdelad i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del. I förekommande fall, beskrivning av alternativ.
6. Beskrivning av tilldelningsförfarandet. Vid tilldelning utan föregående offentliggörande, en motivering.
7. De kriterier enligt artikel 41 som använts vid tilldelningen av koncessionen eller koncessionerna.
8. Datum för beslutet eller besluten om tilldelning av koncession.
9. Antalet mottagna anbud för varje tilldelning, inklusive
 - a) antal anbud från ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag,
 - b) antal anbud som mottagits från utlandet,
 - c) antal anbud som mottagits på elektronisk väg.
10. Namn på och adress, inklusive Nuts-kod och, i tillämpliga fall, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webb-adress, till de utvalda ekonomiska aktörerna, inbegripet
 - a) information om huruvida den anbudsgivare som tilldelats koncessionen är ett litet eller medelstort företag,
 - b) information om huruvida koncessionen tilldelats ett konsortium.
11. Värdet på och de viktigaste ekonomiska villkoren för tilldelning av koncessionen, inbegripet
 - a) avgifter, priser och eventuella böter,
 - b) premier och eventuella ersättningar,
 - c) andra uppgifter som rör värdet på koncessionen enligt artikel 8.3.
12. Information om koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.
13. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.
14. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för den eller de koncessioner som tillkännages i detta meddelande.
15. Datum då meddelandet avsänts.
16. Metod för att beräkna det uppskattade värdet av koncessionen, i enlighet med artikel 8, om detta inte anges i andra koncessionsdokument.
17. Övriga relevanta upplysningar.

BILAGA VIII

INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDET OM KONCESSIONSTILDELNING SOM AVSER KONCESSIONER FÖR SOCIALA TJÄNSTER OCH ANDRA SÄRSKILDA TJÄNSTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 32

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, i tillämpliga fall telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
 2. Typ av upphandlande myndighet eller upphandlande enhet och dess huvudsakliga verksamhet.
 3. CPV-koderna. Om kontraktet är uppdelat i flera delar ska dessa uppgifter anges för varje del.
 4. En kort beskrivning av föremålet för koncessionen.
 5. Antal mottagna anbud.
 6. Det antagna anbudets värde, inklusive avgifter och priser.
 7. Namn på och adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webbadress till de utvalda ekonomiska aktörerna.
 8. Övriga relevanta upplysningar.
-

BILAGA IX

OFFENTLIGGÖRANDE

1. Offentliggörande av meddelanden

Upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter ska översända de meddelanden som avses i artiklarna 31 och 32 till Europeiska unionens publikationsbyrå för offentliggörande i enlighet med följande regler:

De meddelanden som avses i artiklarna 31 och 32 ska offentliggöras av Europeiska unionens publikationsbyrå.

Europeiska unionens publikationsbyrå ska till den upphandlande myndigheten eller upphandlande enheten skicka den bekräftelse som avses i artikel 33.2.

2. Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg

Format och förfaranden för överföring av meddelanden på elektronisk väg fastställs av kommissionen och är tillgängliga på följande webbadress: <http://simap.europa.eu>

BILAGA X

**FÖRTECKNING ÖVER INTERNATIONELLA SOCIALA OCH MILJÖRELATERADE KONVENTIONER SOM
AVSES I ARTIKEL 30.3**

- ILO:s konvention nr 87 om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten
- ILO:s konvention nr 98 om tillämpning av principerna för organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten
- ILO:s konvention nr 29 om tvångs- eller obligatoriskt arbete
- ILO:s konvention nr 105 om avskaffande av tvångsarbete
- ILO:s konvention nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete
- ILO:s konvention nr 111 om diskriminering i anställning och yrkesutövning
- ILO:s konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde
- ILO:s konvention nr 182 om avskaffande av de värsta formerna av barnarbete
- Wienkonventionen för skydd av ozonskiktet och dess Montrealprotokoll om ämnen som bryter ned ozonskiktet
- Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall (Baselkonventionen)
- Stockholmskonventionen om långlivade organiska föreningar (Stockholmskonventionen)
- Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel (Unep/FAO) (PIC-konventionen) och dess tre regionala protokoll.
-

BILAGA XI

**INFORMATION SOM SKA FINNAS I MEDDELANDEN OM ÄNDRINGAR AV EN KONCESSION UNDER
LÖPTIDEN I ENLIGHET MED ARTIKEL 43**

1. Den upphandlande myndighetens eller upphandlande enhetens namn, identifikationsnummer (om detta föreskrivs i den nationella lagstiftningen), adress inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-post- och webbadress och, om namnet, numret eller adressen är annorlunda, den avdelning där ytterligare information kan erhållas.
2. CPV-koderna.
3. Nuts-kod för huvudplatsen för byggentreprenaden vid byggkoncessioner eller Nuts-kod för den plats där tjänstekoncessioner huvudsakligen ska utföras.
4. Beskrivning av koncessionen före och efter ändringen: byggentreprenadens och tjänsternas beskaffenhet och omfattning.
5. I förekommande fall, ändring av koncessionens värde, inklusive den pris- eller avgiftshöjning som orsakas av ändringen.
6. Beskrivning av de omständigheter som har nödvändiggjort ändringen.
7. Datum för beslutet om tilldelning av koncession.
8. I förekommande fall, namn på och adress, inklusive Nuts-kod, telefonnummer, faxnummer, e-postadress och webb-adress, till den eller de nya ekonomiska aktörerna.
9. Information om koncessionen är relaterad till ett projekt och/eller program som finansieras av unionsmedel.
10. Namn på och adress till det behöriga prövningsorganet och, i tillämpliga fall, det organ som ansvarar för medling. Exakta uppgifter om sista dag för prövningsförfaranden eller vid behov namn på och adress, telefonnummer, faxnummer och e-postadress till den avdelning där dessa upplysningar kan erhållas.
11. Datum och hänvisningar till tidigare offentliggöranden i *Europeiska unionens officiella tidning* som är av betydelse för det eller de kontrakt som berörs av detta meddelande.
12. Datum då meddelandet avsänts.
13. Övriga relevanta upplysningar.

Sammanfattning av betänkandet Nya regler om upphandling (SOU 2014:51)

Prop. 2015/16:195
Bilaga 4

Delbetänkandet innehåller författningsförslag som syftar till att genomföra delar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.

De två nya upphandlingsdirektiven är omarbetningar av 2004 års upphandlingsdirektiv. Genomförandet av de delar som bedömdes som nya i förhållande till 2004 års direktiv överlämnades till Genomförandeutredningen.

Av de olika delarna av direktiven som överlämnades till utredningen är det vissa som tilldragit sig särskilt intresse. De nya direktiven ger uttryck för samma grundtankar som alltid har präglat den offentliga upphandlingen på unionsnivå och som genomförts i Sverige, dels genom det regelverk som hanterar upphandlingen över vissa angivna s.k. tröskelvärden, dels upphandlingar vars värde understiger dessa och som i huvudsak är nationellt baserade. Även de upphandlingarna ska skötas i enlighet med de allmänna principerna för upphandling, men förfarandereglerna är enklare.

I dessa delar innebär de nya direktiven inget nytt. I dagens ordning är upphandling av tjänster uppdelade i s.k. A-tjänster och B-tjänster. Denna uppdelning berodde ursprungligen på att unionslagstiftaren bedömde att vissa tjänster lämpade sig mindre väl för de mer utvecklade upphandlingsförfarandena utan i stället kunde hanteras genom förenklade förfaranden. I de nya direktiven har denna skillnad mellan tjänster tagits bort, men däremot har man behållit hänsyn till att vissa tjänster av mera personlig karaktär fortfarande passar mindre väl för de mera komplicerade förfarandena. Dessa s.k. sociala tjänster föreslår utredningen ska hanteras i enlighet med de regler som ska gälla för upphandlingar som understiger tröskelvärdena och som i stora delar överensstämmer med vad som gäller i dag.

Utredningen föreslår att regler om s.k. reserverade kontrakt ska införas i svensk rätt. Dessa regler innebär att det läggs fast vissa förutsättningar för särskilda hänsyn till anbud som lämnas av leverantörer vars arbetskraft till viss del består av funktionshindrade eller annars ”missgynnade” personer

Upphandlingsreglerna har hittills byggts på att den offentliga sektorn ska öppna sig mot den konkurrensutsatta marknaden inom unionen för sina inköp. I takt med att tekniken förbättras, ökar kraven på snabbhet och effektivitet. Regelverket innefattar nya regler om elektronisk kommunikation under hela upphandlingsförfarandet. Utredningen föreslår att dessa regler införs i enlighet med direktiven och att den möjlighet att föreskriva en viss övergångstid som direktiven ger inte ska utnyttjas.

För att den offentliga upphandlingen ytterligare ska effektiviseras har unionslagstiftaren föreslagit tydligare regler om i vilka fall en upphandlande myndighet får och ibland ska dela upp ett kontrakt i olika mindre delar. Syftet bakom reglerna är att se till att små och medelstora företag inte råkar uteslutas från att delta i upphandlingar. Det införs tydligare och i vissa delar skärpta regler för val av leverantör och för val av anbud. De nya reglerna innefattar skärpt kontroll av att leverantörer till den offentliga sektorn iakttar tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter som fastställs i unionsrätten, nationell rätt, kollektivavtal eller i vissa i direktiven angivna internationella bestämmelser. Reglerna innefattar också skärpt skyldighet för upphandlande myndigheter att undersöka vad som myndigheten uppfattar som onormalt låga anbud och också en skyldighet att förkasta sådana om de inte kan förklaras av anbudsgivaren på ett tillfredsställande sätt.

Vad gäller hänsynstagande till miljö m.m. finner utredningen att det visserligen redan i dag finns ett rimligt stort utrymme för upphandlarna att ta sådana hänsyn och alltså då också ställa sådana krav. Men de nya direktiven kodifierar EU-domstolens senare praxis inom området och öppnar enligt utredningens mening än större möjligheter att i den framtida upphandlingen ta sådana hänsyn. Vad som dock alltid är ledstjärnan för dessa och andra krav som kan ställas under en upphandling är att kraven har en relevant koppling till kontraktets föremål och är förenliga med unionsrätten. Vad gäller möjligheten att hävda rättigheter ur kollektivavtal har utredningen kommit fram till att, förutsatt den nyss angivna kopplingen och förenligheten med unionsrätten i övrigt, att det är möjligt att ställa sådana krav om arbetsmiljö m.m. som återfinns i vad som utgör ett kollektivavtal. Däremot är det utredningen uppfattning att det även framöver kommer att vara oförenligt med unionsrätten att en offentlig upphandlare ställer som krav att en leverantör ska vara ansluten till ett kollektivavtal.

I enlighet med vad utredningen uppfattar som en anpassning också till de skiftande villkoren i det ekonomiska livet innehåller de nya reglerna tydligare regler i frågan om när förändringar i de avtal som en gång ingåtts efter en upphandling kan göras utan att för den skull en ny upphandling måste göras. Likaså förtydligas reglerna om möjligheterna för en upphandlande myndighet att avsluta ett ingånget avtal.

Det har visat sig att kommissionens initiativ att under åren efter hand komplettera reglerna med ytterligare upphandlingsförfaranden och variationer inom upphandlingsförfarandena, som förnyad konkurrensutsättning, konkurrenspräglad dialog och elektronisk auktion, har varit framgångsrika. Kommissionen har fortsatt att utveckla förfarandena i syfte att anpassa dem till också specifika önskemål. I de nya reglerna introduceras det nya förfarandet innovationspartnerskap som syftar till att förbättra möjligheterna för de offentliga upphandlarna att ingå långsiktiga sådana partnerskap för utveckling och efterföljande köp av nya innovativa varor, tjänster eller byggtreprenader som inte finns på marknaden när partnerskapet inleds, utan att detta köp behöver föregås av ett särskilt upphandlingsförfarande.

Delbetänkandet innehåller vissa delar av de mer omfattande lagförslag som finns i Socialdepartementets promemoria Nya regler om upphandling (Ds 2014:25) och som således innehåller en sammanhållen version

av den nya lagen om offentlig upphandling respektive den nya lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Genomförandeutredningens arbete fortsätter nu med den särskilda frågan om en lag om upphandling av koncessioner i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU, vilket direktiv innehåller regler om tilldelning av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 4

Sammanfattning av betänkandet En lag om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69)

I delbetänkandet, SOU 2014:51, redovisade Genomförandeutredningen författningsförslag som syftade till att genomföra delar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG. I departementspromemorian Nya regler om upphandling, Ds 2014:25, föreslås en ny lag om offentlig upphandling och en ny lag om upphandling inom försörjningssektorerna. I promemorian har Genomförandeutredningens författningsförslag införts i dessa nya lagar, som alltså utgör en sammanhållen version av det utredningsarbete som genomförts inom Regeringskansliet och av Genomförandeutredningen.

I utredningens uppdrag ingick även att överväga en lag om upphandling av koncessioner i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner, vilket direktiv innehåller regler om tilldelning av byggkoncessioner och tjänstekoncessioner. I nu föreliggande slutbetänkande redovisar utredningen sitt förslag till en sådan lag.

Frågan om direktivreglering av förfarandet vid tilldelning av koncessioner har varit föremål för kommissionens överväganden under lång tid. Tidigare försök att åstadkomma sådana direktiv har inte kunnat slutföras. Först genom parlamentets och rådets beslut under våren 2014 föreligger ett sådant direktiv.

Direktivet omfattar tilldelning av både byggkoncessioner och tjänstekoncessioner. Det som är utmärkande för en koncession är att vederlaget för anskaffningen utgörs av rätten att utnyttja byggnadsverket eller tjänsterna som är föremål för koncessionen eller av dels en sådan rätt, dels betalning. Det är alltså fråga om en överenskommelse med en leverantör om att denne får möjlighet att ta betalt för sin leverans genom att helt eller delvis få ersättning för den genom t.ex. att ta ut en avgift från dem som nyttjar byggnadsverket eller tjänsten. Ett exempel kan vara att en entreprenör anlagt en väg och tar ut vägavgift eller att en restaurang åtagit sig att t.ex. driva en personalmatsal hos en myndighet och har möjlighet att ta betalt av restaurangens gäster.

Byggkoncessionerna har redan tidigare varit i någon mån direktivreglerade genom direktivet om offentlig upphandling, vilket genomförts genom nu gällande lag om sådan upphandling. Tjänstekoncessionerna är däremot uttryckligen undantagna från nu gällande upphandlingsdirektiv, men omfattas dock av de allmänna principerna för upphandling vilka härleds ur fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Genom nu föreliggande direktiv kommer emellertid både bygg- och tjänstekoncessioner att utsättas för viss särreglering vad avser tilldelning av sådana koncessioner.

Direktivet har samma struktur som övriga direktiv inom skilda upphandlingsområden. Vad som dock är ett tydligt särdrag hos direktivet är att det inte innehåller några detaljerade regler över huvud taget utan i stället ger de upphandlande myndigheterna och enheterna full frihet att organisera förfarandet för val av koncessionshavare i enlighet med de allmänt hållna reglerna i direktivet. Dessa regler går i huvudsak ut på att EUF-fördragets allmänna principer ska iaktas, dvs. om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, öppenhet och proportionalitet. Genom direktivet kommer också upphandling av koncessioner att kunna bli föremål för överprövning i enlighet med vad som anges i specialregleringen därom, dvs. enligt de s.k. rättsmedelsdirektiven.

Vad gäller förfarandet är det alltså myndigheten eller enheten som har att bestämma hur detta ska gå till, så länge de allmänna principerna iaktas. Däremot är det ett oavvisligt krav att principen om öppenhet iaktas genom att tilldelningen dels offentliggörs i förväg, dels att tilldelningsbeslutet också offentliggörs samt slutligen resultatet av förfarandet.

Trots att det är fråga om direktivregler som innefattar endast grundläggande och allmänna hänsyn har direktivet gjorts tillämpligt endast för sådana tilldelningar som uppgår minst till ett tröskelvärde om 5 186 000 euro, dvs. drygt 45 mnkr. Vad gäller vissa s.k. sociala tjänster och andra sådana tjänster av mera personlig natur gäller enligt direktivet endast reglerna om offentliggörande och rättsmedel. Direktivet innefattar också undantag för vissa verksamheter inom t.ex. elektronisk kommunikation, vatten och verksamheter som är direkt konkurrensutsatta.

Eftersom det är fråga om ett självständigt direktiv för koncessioner genomförs reglerna i konsekvens med tidigare lagstiftningsarbete genom en särskild lag, på samma sätt som sedan år 2007 gäller för upphandling av varor m.m. (LOU), för upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) och sedan 2011 för upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet (LUFSS). Utredningen föreslår alltså att direktivet genomförs genom en särskild lag om upphandling av koncessioner (LUK). Lagtexten utgör ett så direktivnära genomförande som möjligt. LUK ansluter därutöver också helt till den lagtekniska struktur som förestavas av de nya upphandlingslagar som föreslås i departementspromemorian Ds 2014:25.

Mycket av det som LUK innehåller motsvarar alltså vad som föreslås gälla också för övriga upphandlingsområden vad avser allmänna principer, uteslutning av leverantörer, val av anbud, och miljöhänsyn och sociala hänsyn samt hänsyn till arbetsrättsliga förhållanden och villkor.

Eftersom direktiven – och alltså också LUK – dock innebär att det för koncessionsupphandlingens del inte finns några detaljerade förfaranderegler ens för sådana upphandlingar som uppgår till eller överstiger det betydande tröskelvärde som nämnts ovan har utredningen funnit att det inte vore ändamålsenligt att föreslå en motsvarighet till dagens regler för s.k. direktupphandling som gäller för övriga upphandlingsområden och som avser dels upphandlingar under tillämpligt tröskelvärde, dels vissa särskilda tjänster. Det innebär att

utredningen föreslår endast grundläggande regler för förfarandet också avseende sådan upphandling.

I de nya upphandlingsregler som föreslagits i utredningens delbetänkande och i departementspromemorian lämnas utrymme för upphandlande myndigheter och enheter att vid upphandlingar ta miljöhänsyn och sociala hänsyn m.m. på ett tydligare sätt än vad som redan gäller i dag. Det synes rimligt att bedöma att det utrymme som redan tidigare funnits nu i direktivet dels tydligare utformats, dels blivit större. Motsvarande större utrymme har överfört från direktivet till det i detta slutbetänkande föreliggande förslaget.

LUK utgör alltså ytterligare en upphandlingslag, med avvikelser från de övriga upphandlingslagarna endast i de avseenden som huvudsakligen föranleds direkt av direktivets ordalydelse. Reglerna i övriga delar motsvarar vad som också föreskrivs i de andra upphandlingslagarna, vilket bl.a. innebär att den direktivbundna specialregleringen beträffande överprövning, upphandlingsskadeavgift m.m. blir tillämplig för upphandling av koncessioner.

Sammanfattning av departementspromemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25)

Prop. 2015/16:195
Bilaga 6

Promemorian innehåller författningsförslag som syftar till att genomföra delar av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG. Promemorian omfattar också förslaget att de två direktiven ska genomföras i två nya lagar på upphandlingsområdet, en ny lag om offentlig upphandling som föreslås ersätta lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och en ny lag om upphandling inom försörjningssektorerna som föreslås ersätta lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Promemorian lämnar även förslag till reglering av förfarandet vid tilldelning av tjänstekontrakt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1169/69 och (EEG) nr 1107/70 (EU:s kollektivtrafikförordning).

De två nya upphandlingsdirektiven är omarbetningar av 2004 års upphandlingsdirektiv. Vissa delar av direktiven – de delar som bedömdes som nya i förhållande till 2004 års direktiv – har överlämnats till Genomförandeutredningen (S 2012:09). Dessa delar behandlas i utredningens delbetänkande Nya regler om upphandling (SOU 2014:51). De författningsförslag som lämnas i denna promemoria avser övriga delar av de två direktiven. I promemorian presenteras även en konsoliderad lagtext i vilken de författningsförslag som lämnas i Genomförandeutredningens delbetänkande sammanfogats med promemorians författningsförslag. Promemorian innehåller därmed ett fullständigt författningsförslag till två nya lagar.

När det gäller de författningsförslag som lämnas i promemorian motsvaras dessa till stor del av bestämmelser i de två nu gällande lagarna. Vissa nya förslag finns dock.

De föreslagna lagarna har i huvudsak samma tillämpningsområden som nuvarande lagar. Verksamhet som innefattar prospektering av olja och gas omfattas dock inte längre av lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Ett nytt undantag görs för vissa juridiska tjänster. Bland annat undantas tjänster som avser biträde av en advokat i eller inför rättsliga förfaranden i t.ex. domstolar samt juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol.

Förutsättningarna för att tillämpa det förhandlande förfarandet med föregående annonsering utökas enligt den föreslagna lagen om offentlig upphandling. Sammanfattningsvis innebär bestämmelserna att förfarandet får användas i flertalet fall utom när det rör sig om upphandling av mer standardiserade varor, tjänster eller byggtreprenader. I den föreslagna lagen om upphandling inom försörjningssektorerna införs upphandlingsförfarandet konkurrenspräglad dialog. Användningsområdet för detta förfarande har utvidgats i den nya

lagen om offentlig upphandling. Förutsättningarna för att konkurrenspräglad dialog ska få användas är desamma som för förhandlat förfarande med föregående annonsering.

Bestämmelserna om ramavtal i den föreslagna lagen om offentlig upphandling är i huvudsak oförändrade men innebär vissa klargöranden av rättsläget. Kontrakt som grundar sig på ramavtal får slutas endast mellan en upphandlande myndighet som tydligt har identifierats för detta syfte i ramavtalets anbudsinfördran eller inbjudan att bekräfta intresse och en leverantör som är part i ramavtalet. Vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal med flera leverantörer utan förnyad konkurrensutsättning ska den upphandlande myndigheten använda objektiva villkor för att avgöra vilken av de leverantörer som är parter i ramavtalet som ska tilldelas kontraktet (en fördelningsnyckel). Bestämmelserna om ramavtal i den föreslagna lagen om upphandling inom försörjningssektorerna är något mer detaljerade än i nuvarande lag. En bestämmelse införs om att ett ramavtal ska få löpa under längre tid än åtta år endast om det finns särskilda skäl.

Regleringen av inköpscentraler ändras i syfte att ta tillvara den flexibilitet som direktiven medger. Inköpscentralerna får möjlighet att bedriva s.k. grossistverksamhet. Inköpscentralerna får också möjlighet att antingen agera som ombud eller som självständig mellanhand när de bedriver sin centraliserade inköpsverksamhet. Vidare införs en uttrycklig reglering av anvarsfrågor vad gäller inköpscentralernas verksamhet. Genom att anlita en inköpscentral ska upphandlande myndigheter och enheter kunna frånhända sig ansvaret för att en upphandling genomförs i enlighet med upphandlingslagstiftningen. Det är inköpscentralen som i dessa fall ansvarar för att bestämmelserna i upphandlingslagstiftningen följs och som blir motpart vid en eventuell domstolsprövning då en leverantör ansökt om överprövning eller väckt talan om skadestånd.

I båda lagarna införs bestämmelser om dynamiska inköpssystem. Ett dynamiskt inköpssystem kan schematiskt beskrivas som en tvåstegsprocess, som används för återkommande inköp av sådant som finns på marknaden. I ett första steg upprättas systemet och leverantörer kan när som helst under dess giltighetstid ansöka om att få delta. Alla leverantörer som uppfyller urvalskriterierna ska få delta. I ett andra steg sker tilldelningen av kontrakt enligt systemet. Inför varje kontraktstilldelning ska den upphandlande myndigheten eller enheten bjuda in alla anbudsgivare som godkänts som deltagare att lämna anbud.

När det som upphandlas ska användas av fysiska personer, ska de tekniska specifikationerna som huvudregel bestämmas med hänsyn till kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, eller utformning med tanke på samtliga användares behov.

En upphandlande myndighet eller enhet ska under vissa förutsättningar i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet få kräva ett särskilt märke som bevis för att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna motsvarar de egenskaper som krävs.

Det föreslås en bestämmelse i den nya lagen om offentlig upphandling om att upphandlande myndigheter som inte är centrala upphandlande myndigheter (i huvudsak kommunala myndigheter) ska kunna använda

sig av en förhandsannons som anbudsinfördran vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering. Bestämmelsen innebär att en upphandlande myndighet som har publicerat en sådan förhandsannons inte sedan på nytt behöver annonsera upphandlingen. Myndigheten ska i stället bjuda in de leverantörer som anmält sitt intresse med anledning av förhandsannonsen.

Tidsfristerna för att komma in med anbudsansökningar och anbud har jämfört med dagens regler förkortats väsentligt och överensstämmer i stort med de som gäller i WTO-avtalet om offentlig upphandling (Government Procurement Agreement). Tidsfristen för att komma in med anbud vid öppet förfarande i den klassiska sektorn ska enligt huvudregeln vara minst 35 dagar mot 52 dagar enligt nu gällande regler. Fortfarande gäller att tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar eller anbud ska bestämmas utifrån komplexiteten i upphandlingen och hur lång tid som leverantörerna behöver för att utarbeta anbuden.

I promemorian lämnas förslag till bestämmelser för upphandlingar som faller utanför direktivens tillämpningsområde. Det föreslås att dessa bestämmelser, liksom i nuvarande lagar, samlas i ett särskilt kapitel i respektive ny lag. Ändringar har föreslagits när det varit direkt motiverat, t.ex. på grund av nyheter i direktiven eller för att korrigera brister i bestämmelserna.

Slutligen föreslås i promemorian att de nämnda bestämmelserna om upphandlingar som faller utanför direktivens tillämpningsområde ska komplettera bestämmelserna i EU:s kollektivtrafikförordning om tilldelning av tjänstekontrakt som avser kollektivtrafik på järnväg, med tunnelbana eller på vatten. Det innebär i huvudsak att bestämmelserna om förfarandet vid nationella upphandlingar och om överprövning gäller för sådan kontraktstilldelning.

Konsoliderat lagförslag i departementspromemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25)*

1.1 Förslag till lag om offentlig upphandling

Häriigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Lagens innehåll och definitioner

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om offentlig upphandling och om projektävlingar.

Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

1 kap. – Lagens innehåll och definitioner

2 kap. – Lagens tillämpningsområde

3 kap. – Undantag från lagens tillämpningsområde

4 kap. – Allmänna bestämmelser

5 kap. – Tröskelvärden

6 kap. – Upphandlingsförfaranden

7 kap. – Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling

8 kap. – Dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner

9 kap. – Tekniska specifikationer

10 kap. – Annonsering av upphandling

11 kap. – Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och
anbud

12 kap. – Kommunikation, information till leverantörer och
dokumentation

13 kap. – Uteslutning av leverantörer

14 kap. – Val av leverantörer

15 kap. – Egen försäkran och annan utredning avseende förhållanden
hos leverantörer

16 kap. – Tilldelning av kontrakt

17 kap. – Fullgörande av kontrakt

18 kap. – Projektävlingar på tjänsteområdet

19 kap. – Offentlig upphandling som inte omfattas av direktivet samt
offentlig upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda
tjänster

20 kap. – Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

21 kap. – Upphandlingsskadeavgift

22 kap. – Tillsyn och vägledning

Till lagen hör följande bilagor.

* Lagtext som anges i mindre typsnitt och inom klamrar härrör från Genomförande-
utredningens delbetänkande Nya regler om upphandling (SOU 2014:51).

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om
offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

Var finns definitioner och förklaringar?

2 § I detta kapitel finns definitioner av begrepp som används i lagen. Det finns definitioner och förklaringar av begrepp också i andra kapitel. I bilaga 3 finns definitioner av vissa tekniska specifikationer.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp finns i nedan angivna paragrafer:

- Anbudsinfordran i 10 kap. 1 §.
- CPV-nomenklaturen i 4 kap. 5 §.
- Direktupphandling i 19 kap. 3 §.
- Dynamiskt inköpssystem i 8 kap. 1 §.
- Elektronisk auktion i 8 kap. 15 §.
- Förenklat förfarande i 19 kap. 4 §.
- Förhandlat förfarande med föregående annonsering i 6 kap. 4 §.
- Förhandlat förfarande utan föregående annonsering i 6 kap. 12–18 §§.
- Innovationspartnerskap i 6 kap. 30 §.
- Interna kontrakt i 3 kap. 12–17 §§.
- Konkurrenspräglad dialog i 6 kap. 19–29 §§.
- Märke i 9 kap. 12 §.
- Offentlig upphandling i 2 kap. 1 §.
- Organ för bedömning av överensstämmelse i 9 kap. 9 §.
- Projekttävling i 18 kap. 1 §.
- Selektivt förfarande i 6 kap. 3 §.
- Urvalsförfarande i 19 kap. 5 §.
- Öppet förfarande i 6 kap. 2 §.

Definitioner

3 § Med *anbudssökande* avses den som har ansökt om att få eller inbjudits att delta i

1. ett selektivt förfarande,
2. ett förhandlat förfarande med föregående annonsering,
3. ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering,
4. en konkurrenspräglad dialog,
5. ett innovationspartnerskap, eller
6. ett urvalsförfarande enligt 19 kap.

4 § Med *byggtreprentadkontrakt* avses ett kontrakt som

1. avser utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1,
2. avser utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller
3. medför att ett byggnadsverk realiserar, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

5 § Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.

6 § Med *central upphandlande myndighet* avses statliga myndigheter och sådana upphandlande myndigheter som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen.

7 § Med *elektroniska medel* avses medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier.

8 § Med *inköpscentral* avses en upphandlande myndighet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av

1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för andra upphandlande myndigheter, eller

2. tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader som är avsedda för andra upphandlande myndigheter.

En inköpscentral får även tillhandahålla stödverksamhet för inköp.

9 § Med *kontrakt* avses ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som

1. ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, och

2. avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggentreprenad.

[Med kontrakt avses dock inte ett avtal som sluts med en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om förhållandena mellan de berörda parterna är sådana att avtalet är att anse som ett internt kontrakt enligt 3 kap. 12–17 §§.]

10 § Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader.

Med leverantör avses också grupper av leverantörer.

11 § Med *livscykel* avses samtliga skeden som en vara, tjänst eller ett byggnadsverk genomgår under sin livslängd, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

12 § Med *offentligt styrda organ* avses sådana juridiska personer som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet,

2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

13 § Med *ramavtal* avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

14 § Med *tjänstekontrakt* avses ett kontrakt som gäller tillhandahållande av andra tjänster än de som avses i 4 §.

15 § Med *upphandlande myndighet* avses statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och
2. offentligt styrda organ som avses i 12 §, samt
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2.

16 § Med *upphandlingsdokument* avses alla dokument som den upphandlande myndigheten utarbetar eller hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen.

17 § Med *varukontrakt* avses ett kontrakt som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor. Ett varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.

2 kap. Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde och vad som avses med offentlig upphandling

1 § Denna lag gäller för offentlig upphandling. Lagen gäller också när en upphandlande myndighet anordnar projektävlingar.

Med offentlig upphandling avses att en upphandlande myndighet anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från en vald leverantör genom ett kontrakt, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte. Med offentlig upphandling avses även de åtgärder som en upphandlande myndighet vidtar i syfte att ingå ett ramavtal.

[Bestämmelserna i 19 kap. gäller för

1. offentliga upphandlingar som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2, och
2. offentliga upphandlingar eller projektävlingar vars värden beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.]

Tilldelning av tjänstekontrakt enligt EU:s kollektivtrafikförordning

2 § Bestämmelserna i 19 kap. ska tillämpas vid tilldelning av tjänstekontrakt avseende kollektivtrafik på järnväg, med tunnelbana eller på

vatten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EU:s kollektivtrafikförordning).

Med tilldelning enligt första stycket avses

1. direkttilldelning av avtal om allmän trafik,
2. tilldelning av avtal om allmän trafik efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, eller
3. nödåtgärder.

I kollektivtrafiklagen (2010:1065) finns bestämmelser om förbud mot viss direkttilldelning enligt EU:s kollektivtrafikförordning och om överklagande av beslut om nödåtgärd i vissa fall.

Blandade kontrakt

Blandade kontrakt som avser flera upphandlingslag enligt denna lag

3 § En upphandlande myndighet ska tilldela ett kontrakt som avser mer än ett upphandlingslag enligt denna lag (varor, tjänster eller byggtreprenader) med tillämpning av de bestämmelser som gäller för det upphandlingslag som karakteriserar upphandlingens huvudföremål.

Om ett kontrakt avser både sådana tjänster som anges i bilaga 2 och andra tjänster, eller både varor och tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de beräknade värdena för respektive tjänster eller varor som är det högsta.

Blandade kontrakt med inslag av upphandling enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna

4 § Om ett blandat kontrakt avser upphandling som omfattas såväl av denna lag som av lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna ska den upphandlande enheten tillämpa bestämmelserna i 2 kap. 11–19 §§ eller 2 kap. 20–28 §§ i den lagen.

Delbara blandade kontrakt

5 § Om ett delbart blandat kontrakt avser såväl upphandling som omfattas av denna lag som upphandling som inte gör det, får en upphandlande myndighet tilldela separata kontrakt för de olika delarna. Myndigheten får också tilldela ett enda kontrakt.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som separata kontrakt

6 § Om den upphandlande myndigheten tilldelar separata kontrakt ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som ett enda kontrakt

7 § Om den upphandlande myndigheten tilldelar ett enda kontrakt ska, om inte något annat följer av 9–11 §§, denna lag tillämpas på hela kontraktet.

8 § Den upphandlande myndigheten ska tilldela ett delbart blandat kontrakt som består av varor, tjänster eller byggtreprenader och av koncessioner med tillämpning av denna lag om värdet av den del av kontraktet som omfattas av denna lag beräknas uppgå till lägst det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap.

Kontraktet ska tilldelas med tillämpning av 19 kap. om värdet av den del av kontraktet som omfattas av denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och värdet av den del som avser koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt [den lagstiftning som genomför koncessionsdirektivet].

Delbara blandade kontrakt med inslag av försvar eller säkerhet

9 § Den upphandlande myndigheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) utan tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket gäller också om kontraktet innehåller delar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

10 § Den upphandlande myndigheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av den lagen.

Det som sägs i första stycket påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

11 § Det som sägs i 9 och 10 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.

Ett beslut att tilldela ett enda kontrakt får inte fattas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Odelbara blandade kontrakt

12 § Om de olika delarna av ett blandat kontrakt objektivt inte kan särskiljas ska den upphandlande myndigheten välja tillämpliga bestämmelser på grundval av kontraktets huvudföremål.

Om ett sådant kontrakt innehåller delar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får myndigheten dock tilldela det utan tillämpning av denna lag. Om kontraktet delvis avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får det tilldelas med tillämpning av den lagen.

Lagens tillämplighet vid upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster

13 § Denna lag gäller för kontrakt som avser forsknings- och utvecklingstjänster enligt andra stycket om

1. resultatens utslutande tillkommer den upphandlande myndigheten i den egna verksamheten, och

2. den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten.

De forsknings- och utvecklingstjänster som avses i första stycket är tjänster som omfattas av CPV-koderna för

1. FoU-tjänster samt tillhörande konsulttjänster,
2. forskning och experimentell utveckling,
3. forskning,
4. forskningslaboratorietjänster,
5. marin forskning,
6. experimentell utveckling,
7. planering och genomförande av forskning och utveckling,
8. förberedande genomförbarhetsstudie och teknisk demonstration, eller
9. test och utvärdering.

3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde

Upphandling inom försörjningssektorerna

1 § Denna lag gäller inte för upphandling eller projekttävling som

1. omfattas av lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller
2. är undantagen enligt 3 kap. 4, 10 eller 25 § i den lagen.

Vissa närstående posttjänster

2 § Denna lag gäller inte för kontrakt som tilldelas av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster enligt 2 kap. 8 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, om kontraktet avser

1. adresshanteringstjänster, överföring av registrerad e-post, säker elektronisk överföring av kodade dokument och andra liknande tjänster, om tjänsterna har anknytning till och utförs helt med elektroniska medel,
2. tjänster som avser postanvisningar och girobetalningar samt finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000-1 till 66720000-3 och av 3 kap. 31 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna,
3. filatelitjänster, eller
4. tjänster där fysisk leverans eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster (logistiktjänster).

Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

3 § Denna lag gäller inte för upphandling eller projekttävling som

1. omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller
2. är undantagen enligt 1 kap. 7, 8, 9 eller 10 § den lagen.

Sekretess

4 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling, som inte annars ska undantas enligt 3 §, om

1. skyddet av rikets väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras, eller

2. en tillämpning av denna lag skulle kräva att en upphandlande myndighet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot rikets väsentliga säkerhetsintressen.

5 § Denna lag gäller inte om en upphandling och fullgörandet av det tilldelade kontraktet omfattas av sekretess eller rör rikets väsentliga intressen.

Undantagen i första stycket gäller även för projekttävlingar.

Elektroniska kommunikationstjänster

6 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävlingar som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster.

Allmänna kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Förfaranden enligt andra internationella regler

7 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som en upphandlande myndighet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, vilka har fastställts

1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalslutande parterna, eller

2. av en internationell organisation.

8 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som en upphandlande myndighet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, vilka har fastställts

1. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalslutande parterna,

2. genom ett internationellt avtal eller arrangemang om stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller

3. en internationell organisation.

Förfaranden som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut

9 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som en upphandlande myndighet tilldelar eller anordnar enligt upphandlingsregler som har fastställts av en internationell organisation eller ett

internationellt finansinstitut när kontraktet eller projekttävlingen helt finansieras av den organisationen eller det institutet.

Om kontraktet eller projekttävlingen till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.

Tjänstekontrakt som tilldelas på grund av ensamrätt

10 § Denna lag gäller inte för tjänstekontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en annan upphandlande myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.

[Interna kontrakt]

[11 § Denna lag gäller inte för ett avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet och en avtalspart som är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om avtalet är att anse som ett internt kontrakt enligt 12–17 §.]

[12 § Ett avtal enligt 11 § ska anses vara ett internt kontrakt, om

1. den upphandlande myndigheten utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheten utövar över sin egen förvaltning,
2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndighetens räkning eller för andra sådana personer som avses i 11 § och som myndigheten utövar kontroll över, och
3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[13 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om

1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar,
2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndigheternas räkning eller för andra sådana personer som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och
3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[14 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll av avtalsparten som avses i 12 § 1 och om

1. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande avtalspartens räkning eller andra sådana personer som avses i 11 § som den kontrollerande avtalsparten utöver kontroll över, och
2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[15 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll som avses i 12 § 1 och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll som avses i 12 § 1 över avtalsparten och om

1. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande personens räkning eller för sådana personer som avses i 11 § som den kontrollerande personen utöver kontroll över, och

2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[Bedömning av förhållanden avseende kontroll och verksamhet]

[16 § En upphandlande myndighetska anses utöva sådan kontroll som avses i 12 § 1, om den har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten.

Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i 13 § 1, om

1. avtalspartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter,

2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut, och

3. avtalsparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen.

En avtalspart ska anses utöva sådan kontroll som avses i 14 § 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av avtalsparten.]

[17 § En avtalsparts verksamhetsandel enligt 12 § 2 och 13 § 2 ska bestämmas på grundval av avtalspartens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.]

[Kontrakt mellan upphandlande myndigheter]

[18 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt som ingås mellan två eller flera upphandlande myndigheter om

1. kontraktet upprättar eller reglerar formerna för ett samarbete mellan myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål,

2. genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och

3. myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet.]

[19 § Verksamhetsandelen enligt 18 § 3 ska bestämmas på grundval av den upphandlande myndighetens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.]

Särskilda undantag för vissa tjänstekontrakt

Förvärv av fastighet m.m.

20 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser förvärv av fastighet, arrenderätt, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller någon annan rättighet till fastighet.

Med fastighet enligt första stycket avses det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden ska också anses utgöra en fastighet. Detsamma gäller sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.

Radio- och tv-området

21 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för medietjänster och som tilldelas av en leverantör av medietjänster, eller
2. sändningstid eller tillhandahållande av program och som tilldelas en leverantör av medietjänster.

Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).

Skiljemanna- och förlikningsuppdrag

22 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser skiljemanna- eller förlikningsuppdrag.

Vissa juridiska tjänster

23 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser biträde till en klient av en advokat i

1. ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande inom riket, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans,
2. ett rättsligt förfarande inför domstol eller hos myndighet inom riket, eller
3. ett rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller hos myndighet i någon annan stat eller inför en internationell domstol, tribunal eller institution.

Undantagen enligt första stycket gäller även för juridisk rådgivning som ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när den sak som rådgivningen gäller med hög sannolikhet kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.

24 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. tjänster som avser certifiering och autentisering av dokument och som måste tillhandahållas av notarius publicus,
2. juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man,
3. juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol eller som enligt lag har att utföra särskilda uppdrag under överinseende av domstol, eller

Vissa finansiella tjänster

25 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. finansiella tjänster i anslutning till utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

2. tjänster som utförs av centralbanker,

3. insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, eller

4. lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument.

Finansiella instrument har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Anställningskontrakt

26 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser anställningar.

Civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara

27 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara, om tjänsterna tillhandahålls av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och omfattas av CPV-koderna för

1. brandkårs- och räddningstjänster,

2. brandkårstjänster,

3. brandsläckning,

4. brandskyddstjänster,

5. bekämpning av skogsbränder,

6. räddningstjänster,

7. civilförsvartjänster,

8. nukleära säkerhetstjänster, eller

9. ambulanstjänster, utom ambulanstjänster för transport av patienter.

Politiska kampanjer

28 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser politiska kampanjer om de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj och omfattas av CPV-koderna för

1. reklamkampanjer,

2. produktion av propagandafilm, eller

3. produktion av propagandavideor.

4 kap. Allmänna bestämmelser

[Principer för offentlig upphandling]

[1 § Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.]

[2 § En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från denna lags tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt.]

3 § En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

[4 § För att säkerställa att leverantörer som har tilldelats kontrakt enligt denna lag fullgör kontrakten i enlighet med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, ska upphandlande myndigheter vidta de särskilda åtgärder och övriga lämpliga åtgärder som är förenliga med bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelser om särskilda åtgärder som myndigheterna kan vidta enligt första stycket finns i 13 kap. 3 § 1, 16 kap. 2 och 11 §§ samt 17 kap. 2 §.]

CPV-nomenklaturen

5 § Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV), i lydelsen enligt Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 213/2008.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling CPV-koder för sådana

1. forsknings- och utvecklingstjänster som avses i 2 kap. 13 §,
2. civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som avses i 3 kap. 27 §,
3. politiska kampanjer som avses i 3 kap. 28 §, och
4. byggentreprenadkontrakt som avses i bilaga 1.

Rätten att få delta i en offentlig upphandling

6 § En leverantör, som enligt bestämmelser i det land i vilket verksamheten är etablerad har rätt att leverera den tjänst som kontraktet är avsett för, får inte uteslutas från att delta i en offentlig upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.

När det gäller varukontrakt som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, tjänstekontrakt eller byggentreprenadkontrakt får juridiska personer uppmanas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som ska utföra tjänsterna.

7 § Grupper av leverantörer får delta i offentliga upphandlingar. En upphandlande myndighet får inte ställa upp villkor om att sådana grupper ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Myndigheten får dock begära att en grupp ska ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

Den upphandlande myndigheten får ange i upphandlingsdokumenten hur grupper av leverantörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och

finansiell ställning enligt 14 kap. 6 och 7 §§ eller teknisk kunskap och yrkeskunskap enligt 14 kap. 8 § om det är berättigat av objektiva skäl.

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

Den upphandlande myndigheten får ställa upp särskilda villkor om hur grupper av leverantörer ska fullgöra kontraktet om det är berättigat av objektiva skäl.

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

8 § Om en anbudssökande eller anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet ska de andra anbudssökandena eller anbudsgivarna informeras om vilka upplysningar av relevans för upphandlingen som i det sammanhanget har lämnats.

En anbudssökande eller anbudsgivare som har varit involverad i förberedelserna av upphandlingen ska uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling följs. Innan en anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de få möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen.

De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den individuella rapport som krävs enligt 12 kap. 17 §.

[Reserverade kontrakt]

[9 § En upphandlande myndighet får

1. reservera deltagandet i en upphandling för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av missgynnade personer, eller

2. föreskriva att ett kontrakt ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning,

om minst 30 procent av arbetstagarna i sådana verkstäder, hos sådana leverantörer eller i sådana program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.

När en upphandlande myndighet avser att reservera ett kontrakt enligt första stycket, ska den i annonsen enligt 10 kap. ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade kontrakt.]

[Tilldelning av ett kontrakt i separata delar]

[10 § En upphandlande myndighet får besluta att ett kontrakt ska tilldelas i form av separata delar och får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.]

[En upphandlande myndighets skyldighet att motivera varför ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar]

[11 § En upphandlande myndighet ska ange skälen för att ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar. Skälen ska lämnas i något av upphandlingsdokumenten eller i en sådan individuell rapport som avses i 12 kap. 17 §.]

[Anbud på ett kontrakt som ska tilldelas i delar]

[12 § En upphandlande myndighet som ska tilldela ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar av kontraktet.

Om anbud får lämnas på flera eller alla delar av ett kontrakt enligt första stycket, får myndigheten begränsa antalet delar av kontraktet som får tilldelas en och samma leverantör. När myndigheten beslutar om en sådan begränsning, ska den också fastställa vilken ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter.]

[Annonsering och offentliggörande i övrigt]

[13 § En upphandlande myndighet som ska tilldela ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska i annonsen enligt 10 kap. eller i en inbjudan att bekräfta intresse enligt 11 kap. 14 § ange om anbud får lämnas för en, flera eller alla delar av kontraktet enligt 11 § första stycket.

Om myndigheten ska begränsa antalet delar av ett kontrakt som får tilldelas en leverantör enligt 11 § andra stycket, ska myndigheten

1. i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange det antalet delar av kontraktet som högst får tilldelas en och samma leverantör, och

2. i något av upphandlingsdokumenten ange den ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter.]

[Bedömning av villkor som rör anbud, uteslutning av och val av leverantörer samt tilldelning av kontrakt]

[14 § En upphandlande myndighet ska innan den tilldelar ett kontrakt enligt 15 § kontrollera att leverantören och det anbud denne har lämnat uppfyller samtliga villkor enligt andra stycket.

Myndigheten ska med tillämpning av 15 kap. kontrollera att

1. anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i upphandlingsdokumenten,

2. leverantören inte ska uteslutas med stöd av 13 kap., och

3. leverantören uppfyller de krav som myndigheten har ställt enligt 14 kap. 1 och 4–9 §§.

När leverantören ska utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga krav enligt 14 kap. 1 § första stycket 2 och 3, ska dessa företag kontrolleras enligt andra stycket 2 och 3.]

[15 § En upphandlande myndighet ska tilldela ett kontrakt enligt bestämmelserna i 16 kap.

När myndigheten använder ett öppet förfarande vid upphandlingen, får myndigheten bedöma om kontraktet ska tilldelas enligt första stycket innan den kontrollerar om leverantören uppfyller villkoren enligt 14 § andra stycket 2 och 3.

Om myndigheten bedömer leverantörens anbud enligt andra stycket och finner att leverantören ska tilldelas kontraktet, ska kontrollen av villkoren enligt 14 § andra stycket 2 och 3 göras på ett opartiskt och öppet sätt innan kontraktet tilldelas.]

5 kap. Tröskelvärden

Tröskelvärdenas storlek

1 § Denna lag ska tillämpas på offentliga upphandlingar vilkas värden beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv

2004/18/EG eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om upphandlingen avser

1. a) varukontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet, i fråga om varukontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet inom försvarsområdet dock endast om kontraktet avser varor som omfattas av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG,

1. b) tjänstekontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet eller projekttävling som anordnas av sådan myndighet,

2. varu- och tjänstekontrakt som tilldelas eller projekttävling som anordnas i andra fall än som avses i 1,

3. tjänstekontrakt som avser sådana sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga 2 till lagen, eller

4. byggtreprenadkontrakt.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor samt en förteckning över de försvarsprodukter som avses i första stycket 1 a.

Värdet av en offentlig upphandling ska beräknas exklusive mer-värdesskatt.

Kontrakt som subventioneras med mer än hälften av en upphandlande myndighet

2 § Denna lag ska tillämpas på kontrakt som upphandlas av någon annan än en upphandlande myndighet eller av en upphandlande myndighet för någon annans räkning, om mer än hälften av kostnaden för kontraktet täcks av direkta bidrag från en upphandlande myndighet och kontraktets värde beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om kontraktet avser

1. en byggtreprenad som gäller uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål, eller

2. tjänster som har samband med en byggtreprenad som avses i 1.

Den upphandlande myndighet som lämnar ett sådant bidrag ska se till att bestämmelserna i denna lag tillämpas om kontraktet upphandlas av någon annan än myndigheten.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor.

Beräkning av värdet av en upphandling

3 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler som anges i upphandlingsdokumenten beaktas som om de utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande myndigheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare räknas in i värdet.

4 § Om en upphandlande myndighet består av flera separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla operativa enheter beaktas. Värdet får dock beräknas särskilt för en operativ enhet om den enheten ansvarar självständigt för sin upphandling eller för vissa kategorier av sin upphandling.

Värdetidpunkten

5 § Beräkningen av värdet av en upphandling ska avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut eller, om en sådan inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet.

Förbud mot att välja beräkningsmetod i avsikt att kringgå bestämmelser

6 § Valet av beräkningsmetod får inte göras i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Förbud mot att dela upp en upphandling i avsikt att kringgå bestämmelser

7 § En upphandling får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag, om det inte är berättigat av objektiva skäl.

Upphandling av delkontrakt

8 § Om en planerad byggtreprenad eller anskaffning av tjänster respektive anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt upphandlas samtidigt i form av delkontrakt, ska det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids, ska varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Första stycket andra meningen behöver inte tillämpas för ett delkontrakt vars värde understiger 80 000 euro när det gäller tjänster eller varor och 1 000 000 euro när det gäller byggtreprenader.

Andra stycket gäller bara om det sammanlagda värdet av sådana delkontrakt inte överstiger 20 procent av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

Vid upphandling av sådana delkontrakt som undantas med stöd av denna paragraf ska 19 kap. tillämpas.

Byggtreprenadkontrakt

9 § Vid beräkningen av värdet av ett byggtreprenadkontrakt ska kostnaden för entreprenaden och värdet av varor och tjänster som den upphandlande myndigheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras räknas in.

Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid

10 § Värdet av ett kontrakt som är avsett att gälla leasing, hyra eller hyrköp av varor och som löper på en bestämd tid om högst tolv månader ska beräknas till den totala kostnaden för kontraktet under löptiden.

För varukontrakt som avser längre löptid ska värdet beräknas till den totala kostnaden inklusive varans uppskattade restvärde.

För varukontrakt som löper på obestämd tid eller vilkas löptid inte kan bestämmas ska värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.

Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas

11 § Värdet av ett varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom viss tid, ska beräknas med ledning av

1. det verkliga totala värdet av en följd av liknande kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt justerat med hänsyn till förutsebara ändringar i kvantitet eller värde under den tolv månadersperiod som följer efter det första kontraktet, eller

2. det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller, om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret.

Vissa tjänstekontrakt

12 § Värdet av ett tjänstekontrakt ska beräknas med utgångspunkt i

1. när det gäller försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning,

2. när det gäller banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning, och

3. när det gäller kontrakt som avser projektering: arvoden eller den provision som ska betalas och andra former av ersättning.

13 § Om ett tjänstekontrakt upphandlas utan att något totalpris anges, ska värdet av kontraktet vara det uppskattade totala värdet av tjänsterna under kontraktets löptid, om denna är högst 48 månader och av månadsvärdet multiplicerat med talet 48, om löptiden är längre eller om kontraktet löper på obestämd tid.

Ramavtal och dynamiska inköpssystem

14 § Värdet av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av samtliga de kontrakt som planeras under ramavtalets eller det dynamiska inköpssystemets löptid.

Innovationspartnerskap

15 § Värdet av ett innovationspartnerskap ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som

ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska utvecklas eller upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

6 kap. Upphandlingsförfaranden

Val av upphandlingsförfarande

1 § Vid offentlig upphandling får, under de förutsättningar och på det sätt som anges i denna lag, följande upphandlingsförfaranden användas:

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förhandlat förfarande utan föregående annonsering,
5. konkurrenspräglad dialog, eller
6. innovationspartnerskap.

Öppet förfarande

2 § Vid ett öppet förfarande får alla leverantörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Selektivt förfarande

3 § Vid ett selektivt förfarande får alla leverantörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet, men endast de anbudssökande som inbjuds av den upphandlande myndigheten att delta får lämna anbud.

Förhandlat förfarande med föregående annonsering

4 § Vid förhandlat förfarande med föregående annonsering får alla leverantörer ansöka om att få delta i förfarandet efter en anbudsinfordran genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet, men endast de anbudssökande som inbjuds av den upphandlande myndigheten får lämna anbud. Dessa anbud ska ligga till grund för efterföljande förhandlingar.

När får förfarandet användas

5 § Förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas om

1. den upphandlande myndighetens behov inte kan tillgodoses utan anpassning av lättillgängliga lösningar,
2. föremålet för kontraktet inbegriper formgivning eller innovativa lösningar,
3. kontraktet inte kan tilldelas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter som avser kontraktets art, komplexitet, rättsliga och ekonomiska utformning eller på grund av riskerna i anslutning till dessa, eller
4. den upphandlande myndigheten inte med tillräcklig precision kan utarbeta tekniska specifikationer med hänvisning till en standard,

6 § Förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas om de anbud som lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande är ogiltiga eller inte acceptabla.

Upphandlingsdokumenten

7 § Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten

1. fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva myndighetens behov och de egenskaper som krävs av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas,

2. ange vad i beskrivningen som utgör minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och

3. ange kriterierna för tilldelning av kontrakt.

Informationen som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och räckvidd och besluta om att ansöka om att få delta i förfarandet.

8 § Om ändringar sker i upphandlingsdokumenten efter att upphandlingsförfarandet påbörjats ska den upphandlande myndigheten skriftligen informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten ge anbudsgivarna möjlighet att inom skälig tid komma in med ändrade anbud.

Den upphandlande myndigheten får efter att upphandlingen påbörjats inte ändra minimikraven.

Förhandlingarna

9 § Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de lämnar, med undantag för de slutgiltiga anbuden, för att förbättra innehållet i anbuden. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller tilldelningskriterierna.

Den upphandlande myndigheten får utan förhandlingar tilldela kontrakt utifrån ett ursprungligt anbud om den i annonsen om upphandlingen eller i inbjudan att bekräfta intresse har meddelat att den förbehåller sig den rätten.

10 § Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får delas upp i successiva etapper för att minska antalet anbud som det ska förhandlas om. Detta förutsätter att det har angetts i något av upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten får efter varje etapp minska det antal anbud som det ska förhandlas om. Minskningen av antalet anbud ska ske på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten. Det slutliga antalet anbud ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal anbud eller lämpliga anbudssökande.

11 § Om den upphandlande myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska myndigheten informera de anbudsgivare som

Förhandlat förfarande utan föregående annonsering

Inga lämpliga anbudsansökningar eller anbud

12 § Förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt och att en rapport lämnas till Europeiska kommissionen om den så begär, får en upphandlande myndighet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud.

Konstnärlig prestation, tekniska skäl eller skydd av ensamrätt

13 § Om det som ska upphandlas endast kan tillhandahållas av en viss leverantör får en upphandlande myndighet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om

1. syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation,
2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller
3. det sker för att skydda en ensamrätt.

De undantag som anges i första stycket 2 och 3 gäller endast när det inte finns rimliga alternativ eller substitut och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

Synnerlig brådska

14 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten, gör det omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

Ogiltiga eller oacceptabla anbud

15 § I de fall som avses i 6 § får en upphandlande myndighet avstå från att på nytt annonsera upphandlingen om den i förfarandet tar med endast de anbudsgivare som

1. uppfyller kraven enligt 13 och 14 kap., och
2. har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbuds förfarandet i det föregående öppna eller selektiva förfarandet.

Vid tilldelning av varukontrakt

16 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för tilldelning av varukontrakt om

1. det gäller varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål, och kontraktet inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader samt på villkor att

tilldelningen av kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning, avsedd särskilt för sådana ändamål,

2. det gäller kompletterande leveranser från den ursprungliga varuleverantören om

a) leveransen antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, och

b) ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande myndigheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll,

3. det gäller varor som noteras och omsätts på en råvarumarknad, eller

4. det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor genom att köpa i samband med att en leverantör upphört med sin verksamhet eller trätt i likvidation eller försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande.

Ett varukontrakt enligt första stycket 2 får gälla under längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.

Upprepning av tidigare tjänster eller byggtreprenader

17 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det gäller en ny tjänst eller byggtreprenad som är en upprepning av tidigare tjänster eller byggtreprenader under förutsättning

1. att de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett upphandlingsförfarande,

2. arbetena tilldelas samma leverantör,

3. det nya kontraktet är i överensstämmelse med det ursprungliga projektet,

4. det i upphandlingsdokumenten för det ursprungliga projektet angivits omfattningen av möjliga kompletterande tjänster eller byggtreprenader och villkoren för tilldelningen av dem,

5. värdet av det nya kontraktet ingått i beräkningen av värdet av det ursprungliga projektet, och

6. det i samband med den ursprungliga upphandlingen annonserats att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas.

Det förfarande som avses i första stycket får tillämpas under högst tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts.

Tjänstekontrakt som följer av projektävling

18 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det är fråga om ett tjänstekontrakt som följer på en projektävling som anordnats enligt 18 kap., under förutsättning att kontraktet enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av tävlingen.

Om en tävling avslutats med att fler än en vinnare utsetts, ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.

Konkurrenspräglad dialog

Förutsättningar

19 § Vid en konkurrenspräglad dialog får alla leverantörer ansöka om att få delta i förfarandet efter en anbudsinfordran i form av en annons om upphandling genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet.

En upphandlande myndighet får använda sig av konkurrenspräglad dialog under de förutsättningar som framgår av 5 och 6 §§.

Annonsering

20 § Om en upphandlande myndighet avser att använda sig av en konkurrenspräglad dialog, ska den i en annons om upphandling ange detta. I annonsen eller i ett beskrivande dokument ska myndigheten ange sina behov och krav. I samma dokument ska den upphandlande myndigheten ange och förklara innebörden av tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

Inledande av dialog

21 § Den upphandlande myndigheten ska inleda en dialog med de anbudssökande som valts ut med tillämpning av 13 och 14 kap.

Dialogens syfte ska vara att identifiera och ange hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Under dialogen får myndigheten diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda anbudssökandena.

Genomförande av dialogen

22 § Den upphandlande myndigheten får bestämma att dialogen ska genomföras i successiva steg för att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen. I så fall ska det anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Begränsningen ska ske enligt de tilldelningskriterier som anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Det slutliga antalet lösningar ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar.

23 § Den upphandlande myndigheten ska fortsätta dialogen fram till dess att myndigheten har funnit den eller de lösningar som tillgodoser myndighetens behov. Dialogen ska därefter förklaras avslutad och de deltagande anbudssökandena ska snarast möjligt skriftligen underrättas om detta.

Uppmaning att lämna ett slutligt anbud

24 § När en underrättelse har lämnats enligt 23 §, ska den upphandlande myndigheten uppmana de deltagande anbudssökandena att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som har lagts fram och preciserats under dialogen. Anbudet ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

25 § Den upphandlande myndigheten får uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud.

Sådana åtgärder eller kompletterande upplysningar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller den offentliga upphandlingen om ändringarna riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller leda till diskriminering.

Värdering av anbud

26 § Den upphandlande myndigheten ska värdera anbuden på grundval av tilldelningskriterierna. Tilldelningskriterierna ska anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet.

27 § Vid en konkurrenspräglad dialog får ett anbud inte utvärderas på grundval av pris enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.

Förhandlingar i syfte att bekräfta villkor

28 § På den upphandlande myndighetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet på grundval av kostnad enligt 16 kap. 1 § andra stycket 2 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtagandena eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak och inte riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller orsaka diskriminering.

Priser eller betalning till deltagare

29 § Den upphandlande myndigheten får bestämma att priser eller betalning ska ges till deltagarna i dialogen.

[Innovationspartnerskap]

[Förfarandets grundläggande struktur]

[30 § Ett innovationspartnerskap är ett förfarande i två steg. I det första steget ansöker intresserade leverantörer om att få delta i förfarandet. I det andra steget bjuds kvalificerade anbudssökande in att delta som partner och att lämna anbud.

I innovationspartnerskapet ingår den upphandlande myndigheten avtal, partnerskapsavtal, med en eller flera deltagande partner om att utveckla en innovativ lösning i form av en vara, tjänst eller byggtreprenad. Partnerskapsavtalet syftar till att myndigheten ska anskaffa den utvecklade lösningen. Produkten i fråga anskaffas genom att en partner tilldelas kontrakt.]

[31 § En upphandlande myndighet som har valt att upphandla genom ett innovationspartnerskap ska se till att förfarandet, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna enligt 34 §, avspeglar graden av innovation hos lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av anskaffningen av den utvecklade produkten i form av varor, tjänster eller byggtreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till investeringarna i deras framtagande.]

[När förfarandet får användas]

[32 § En upphandlande myndighet får använda ett innovationspartnerskap, om den har behov av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och om kravet enligt andra stycket är uppfyllt.

Det behov som avses i första stycket ska inte kunna tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden.]

[Partnerskapet]

[33 § De anbudssökande som har bjudits in att delta i partnerskapet ska till den upphandlande myndigheten lämna in en beskrivning av det forsknings- och innovationsprojekt som syftar till att tillgodose de behov som enligt myndigheten inte kan tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden.

En beskrivning enligt första stycket får lämnas in endast av de anbudssökande som har bjudits in att delta i partnerskapet.]

[34 § Utvecklingen av den innovativa lösningen enligt partnerskapsavtalet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen. De successiva etapperna får inkludera tillverkningen av varorna, tillhandahållandet av tjänsterna eller slutförandet av byggtreprenaderna.

Partnerskapsavtalet ska innehålla regler om delmål som partnern eller partnerna ska uppfylla och om utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.]

[35 § Myndigheten får efter varje avslutad etapp enligt 34 § besluta att avsluta partnerskapet eller minska antalet partner i detta, om den i upphandlingsdokumenten har angett att och på vilka villkor den kan komma att utnyttja denna möjlighet.

Myndigheten ska fatta ett beslut enligt första stycket mot bakgrund av i vilken utsträckning delmålen enligt 34 § andra stycket har uppfyllts.]

[Förhandlingar]

[36 § Myndigheten ska i syfte att förbättra anbudet förhandla med den eller de anbudssökande som har bjudits in att delta som partner och att lämna anbud i innovationspartnerskapet.

Förhandlingarna får inte föras angående minimikrav, tilldelningskriterier eller det slutliga anbudet.

För förhandlingar i ett innovationspartnerskap gäller bestämmelserna i 8 § och 10 § första stycket.]

[37 § Myndigheten får avstå från att anskaffa den genom innovationspartnerskapet utvecklade varan, tjänsten eller byggtreprenaden, när den inte motsvarar överenskomna prestandanivåer eller maxkostnader.]

[Anbudsansökningar och val av anbudssökande]

[38 § När en upphandlande myndighet avser att upprätta ett innovationspartnerskap, ska myndigheten ge leverantörerna möjlighet att delta genom att annonsera enligt 10 kap. och i annonsen ange en bestämd ansökningstid.

Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten

1. ange behovet av en innovativ produkt som inte kan tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden,

2. ange vilka delar i beskrivningen av det som ska upphandlas som är minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och

3. ange vilken ordning som ska tillämpas för den immateriella äganderätten.

I 8 §, 10 § första stycket och 35 § finns ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas i upphandlingsdokumenten.]

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[39 § Uppgifterna enligt 38 § andra stycket 1 ska vara tillräckligt precisa för att leverantörerna ska kunna bedöma den efterfrågade lösningens art och räckvidd och kunna ta ställning till om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.]

[40 § En leverantör som deltar som partner i ett innovationspartnerskap ska bedriva separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Vid valet av anbudssökande ska myndigheten särskilt tillämpa krav som avser leverantörers kapacitet i fråga om forskning och utveckling och att utveckla och genomföra innovativa lösningar.]

[41 § Fristen för att komma in med en anbudsansökan ska vara minst 30 dagar från den dag då annonsen enligt 10 kap. skickades för publicering.]

[*Inbjudan att delta i partnerskapet och lämna anbud*]

[42 § Bestämmelser om begränsning av antalet anbudssökande som ska bjudas in att lämna anbud finns i 14 kap. 1–3 §§.]

[43 § Endast de anbudssökande som myndigheten bjuder in får delta i partnerskapet och lämna anbud.]

[*Utvärdering av anbud*]

[44 § Vid innovationspartnerskap får ett anbud inte utvärderas på grundval av pris enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.]

7 kap. Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling

Ramavtal

Tillämpliga bestämmelser

1 § En upphandlande myndighet får ingå ramavtal med tillämpning av upphandlingsförfarandena i denna lag

Ramavtalets löptid

2 § Ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal

3 § Kontrakt som grundar sig på ramavtal får ingås endast mellan en upphandlande myndighet som tydligt har identifierats för detta syfte i anbudsinfordran eller inbjudan att bekräfta intresse och en leverantör som är part i ramavtalet.

Ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal får inte innebära väsentliga ändringar av villkoren i ramavtalet.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal med en enda leverantör

4 § Om ett ramavtal har ingåtts med en enda leverantör, ska kontrakt som grundas på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.

Vid tilldelningen av sådana kontrakt får den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med den leverantör som är part i ramavtalet och vid behov uppmana leverantören att komplettera sitt anbud.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal med flera leverantörer

5 § Ett ramavtal som ingås med flera leverantörer och som har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggentreprenader som ramavtalet avser får tilldelas enligt 6 eller 7 §§.

Ett ramavtal som inte har samtliga sådana villkor fastställda ska tilldelas enligt 8 §.

Det som sägs i första och andra stycket gäller även delar av ett ramavtal.

Tilldelning utan en förnyad konkurrensutsättning

6 § En upphandlande myndighet får tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket utan en förnyad konkurrensutsättning, med tillämpning av de villkor för tillhandahållande som anges i ramavtalet.

Den upphandlande myndigheten ska använda objektiva villkor för att avgöra vilken av de leverantörer som är parter i ramavtalet som ska tilldelas kontraktet (en fördelningsnyckel). Fördelningsnyckeln ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Tilldelning delvis utan, delvis med en förnyad konkurrensutsättning

7 § En upphandlande myndighet får tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket delvis utan en förnyad konkurrensutsättning på sätt som anges i 6 §, delvis med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på sätt som anges i 9 §, om det har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet att den upphandlande myndigheten ska ha den möjligheten.

I upphandlingsdokumenten för ramavtalet ska i sådana fall också anges

1. vilka av ramavtalets villkor för tillhandahållande som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning, och

2. de objektiva villkor som en upphandlande myndighet ska använda när den avgör om tilldelning ska ske med eller utan en förnyad konkurrensutsättning.

Tilldelning med en förnyad konkurrensutsättning

8 § En upphandlande myndighet ska tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § andra stycket med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på sätt som anges i 9 §.

9 § Vid en förnyad konkurrensutsättning ska parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor för tillhandahållande som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Vid tillämpning av första stycket ska

1. den upphandlande myndigheten för varje kontrakt som ska tilldelas skriftligen samråda med de leverantörer som kan genomföra kontraktet,

2. den upphandlande myndigheten ange en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud för varje särskilt kontrakt, med hänsyn tagen till upphandlingens art och omfattning,

3. anbudet lämnas skriftligen och den upphandlande myndigheten inte ta del av innehållet i anbudet innan den angivna svarstiden har löpt ut, och

4. den upphandlande myndigheten tilldela varje enskilt kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Inköpscentraler

Anlitande av en inköpscentral

10 § En upphandlande myndighet får anlita en inköpscentral för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet utan att upphandla tjänsten.

Om en upphandlande myndighet anlitar en inköpscentral enligt första stycket får tjänsten som inköpscentralen tillhandahåller även omfatta stödverksamhet för inköp.

Anskaffning från en inköpscentral

11 § En upphandlande myndighet får anskaffa varor eller tjänster från en inköpscentral.

Anskaffning genom en inköpscentral

12 § En upphandlande myndighet får anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom

1. kontrakt som tilldelas av en inköpscentral,

2. dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral, eller

3. ramavtal som ingås av en inköpscentral.

Om ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande myndigheter ska detta nämnas i den anbudsinfordran som upprättar det dynamiska inköpssystemet.

Den upphandlande myndighetens ansvar

13 § En upphandlande myndighet ska anses fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag när den anskaffar varor, tjänster eller byggentreprenader från eller genom en inköpscentral enligt 11 eller 12 §.

Den upphandlande myndigheten ansvarar dock för att fullgöra skyldigheterna i denna lag när det gäller de delar av ett förfarande som den själv genomför.

Användning av elektroniska medel för kommunikation

14 § En inköpscentral ska använda elektroniska medel för kommunikation enligt 12 kap. 1–9 §§ vid alla upphandlingsförfaranden.

[Gränsöverskridande gemensam upphandling]

[15 § En upphandlande myndighet får vid gränsöverskridande gemensam upphandling använda metoderna enligt 16–24 §§.

Valet av metod får inte göras i syfte att kringgå med EU-rätten förenliga tvingande nationella föreskrifter.]

[Metod 1: inköpscentraler i andra medlemsstater]

[16 § En upphandlande myndighet får använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den där myndigheten har sin hemvist.]

[17 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 16 §, ska bestämmelserna i den medlemsstat som inköpscentralen är belägen i tillämpas.

Den medlemsstats bestämmelser som är tillämpliga enligt första stycket ska också tillämpas om en upphandlande myndighet

1. tilldelar ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral enligt första stycket,

2. genomför en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket, eller

3. i fråga om ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket fastställer enligt 7 kap. 6 och 7 §§ vilken leverantör av ramavtalsparterna som ska utföra en viss uppgift.]

[Metod 2: gemensamma upphandlingsåtgärder]

[18 § En upphandlande myndighet får tillsammans med upphandlande myndigheter i andra medlemsstater än Sverige vidta upphandlingsåtgärder genom att gemensamt

1. tilldela ett kontrakt,

2. ingå ett ramavtal, eller

3. driva ett dynamiskt inköpssystem.

En upphandlande myndighet som gemensamt har ingått ett ramavtal eller driver ett dynamiskt inköpssystem enligt första stycket 2 eller 3, får tilldela kontrakt på grundval av ramavtalet eller inköpssystemet.]

[19 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 18 § ska nödvändiga delar för samarbetet fastställas genom en överenskommelse mellan berörda medlemsstater.]

[20 § Om det inte har träffats en överenskommelse enligt 19 §, får de deltagande myndigheterna själva träffa en sådan som fastställer

1. myndigheternas ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga, och

2. den interna organisationen av upphandlingsförfarandet, innefattande ledning, fördelning av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas och ingående av kontrakt.

När myndigheterna fastställer ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga enligt första stycket 1, kan

1. ansvarsområdena fördelas till en eller mellan flera av dem, eller
2. som tillämpliga bestämmelser fastställas den medlemsstats bestämmelser i vilken minst en av myndigheterna har sin hemvist.]

[21 § Fördelningen av ansvarsområden mellan upphandlande myndigheter och tillämpliga nationella bestämmelser enligt 19 och 20 §§ ska anges i något av upphandlingsdokumenten.]

[22 § En deltagande myndighet i en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 18 § som anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från en annan deltagande myndighet ska anses uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag, om dessa i enlighet med överenskommelsen enligt 19 eller 20 § uppfylls av någon av de deltagande myndigheterna.]

[Metod 3: upphandling med en gemensam enhet]

[23 § En upphandlande myndighet får tillsammans med upphandlande myndigheter från andra medlemsstater än Sverige bilda en gemensam enhet som genomför upphandlingar.

En europeisk gruppering för territoriellt samarbete enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) eller någon annan enhet som har bildats enligt unionsrätten ska räknas som en gemensam enhet enligt första stycket.]

[24 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 23 §, ska den gemensamma enhetens behöriga organ besluta om tillämpliga nationella bestämmelser enligt andra och tredje styckena.

Tillämpliga nationella bestämmelser ska vara bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet.

Ett beslut enligt första stycket ska antingen gälla tills vidare, om det fattas genom beslutet att bilda den gemensamma enheten, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.]

8 kap. Dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner

Dynamiska inköpssystem

Tillämpningsområdet

1 § En upphandlande myndighet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande inköp av sådant som är allmänt tillgängligt på marknaden och som tillgodoser den upphandlande myndighetens behov.

Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process. Det ska under hela giltighetstiden vara öppet för varje leverantör som uppfyller urvalskriterierna.

2 § Ett dynamiskt inköpssystem får delas in i kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader. Kategorierna ska definieras objektivt på grundval av egenskaperna hos den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin.

3 § För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten följa bestämmelserna om selektivt förfarande. Alla anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet. Antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas.

Om den upphandlande myndigheten har delat in systemet i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ska tillämpliga urvalskriterier specificeras för varje kategori.

Upphandlingsdokumenten m.m.

4 § För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten

1. publicera en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,

2. i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som systemet avser samt lämna all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning,

3. om indelning gjorts i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ange dessa indelningar och vad som karakteriserar dessa, och

4. ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten enligt 11 kap. 12 § och 13 § första stycket under systemets hela giltighetstid.

Det dynamiska inköpssystemets giltighetstid

5 § Den upphandlande myndigheten ska i anbudsinfordran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Ändringar av giltighetstiden ska anmälas till Europeiska kommissionen.

All kommunikation ska ske med elektroniska medel

6 § All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska ske med elektroniska medel enligt 12 kap. 1–5 och 7–11 §§.

Ansökan om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem

7 § En upphandlande myndighet ska under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid ge varje leverantör möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i 3 §.

Den upphandlande myndigheten ska utvärdera anbudsansökningarna enligt urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från mottagandet. När det finns skäl till det får i enskilda fall tidsfristen förlängas till 15 arbetsdagar.

Trots vad som sägs i andra stycket får den upphandlande myndigheten, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet inte har skickats, förlänga utvärderingsperioden. Ingen inbjudan att lämna anbud får utfärdas under den förlängda utvärderingsperioden. Den upphandlande

myndigheten ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som den avser att tillämpa.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Tidsfrist för att komma in med anbudsansökningar

8 § Tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar ska vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons används som anbudsinfordran, inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena.

Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för att komma in med anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats.

Underrättelse om beslut om tillträde till ett dynamiskt inköpssystem

9 § En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta en leverantör om det beslut som har fattats om leverantörens tillträde till det dynamiska inköpssystemet. Ett beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare i systemet ska motiveras.

Inbjudan att lämna anbud

10 § Den upphandlande myndigheten ska bjuda in alla leverantörer som godkänts som deltagare i det dynamiska inköpssystemet att lämna in anbud för varje kontrakt som ska tilldelas enligt systemet.

Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ska den upphandlande myndigheten bjuda in samtliga leverantörer som godkänts som deltagare inom den kategori som motsvarar berörd upphandling att lämna anbud.

Tidsfrist för att komma in med anbud

11 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades.

En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet får tillämpa bestämmelserna i 11 kap. 7 § om tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse.

Bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 11 kap. 5 och 6 §§ får inte tillämpas.

Tilldelning av kontrakt

12 § Den upphandlande myndigheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.

Tilldelningskriterierna får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

Egen försäkran av leverantörer som godkänts som deltagare i systemet

13 § En upphandlande myndighet får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet, inom fem arbetsdagar från den dag då begäran

skickades, lämnar in en ny och uppdaterad version av en sådan egen försäkran som avses i 15 kap. 1–3 §§.

15 kap. 4–6 §§ ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

Avgifter

14 § Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut av leverantörer som vill delta eller deltar i ett dynamiskt inköpssystem.

Elektroniska auktioner

Tillämpningsområdet

15 § En upphandlande myndighet får använda en elektronisk auktion för att presentera nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbuden.

Den upphandlande myndigheten ska strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process.

16 § En upphandlande myndighet får, om innehållet i upphandlingsdokumenten kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del genomföra en elektronisk auktion vid

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§,
5. inbjudan att lämna anbud på kontrakt som ska tilldelas enligt ett dynamiskt inköpssystem,
6. förenklat förfarande, och
7. urvalsförfarande.

17 § Den elektroniska auktionen ska möjliggöra en rangordning på grund av automatiska utvärderingsmetoder och ska grundas på

1. priser, när kontraktet ska tilldelas enbart på grundval av priset, eller
2. priser eller nya värden på de delar av anbuden som angetts i upphandlingsdokumenten, när kontraktet ska tilldelas den leverantör som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet på grundval av kostnaden.

18 § Om en elektronisk auktion kommer att användas, ska den upphandlande myndigheten ange det i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.

Upphandlingsdokumenten

19 § Av upphandlingsdokumenten ska bl.a. följande framgå

1. de delar av anbuden, vars värden kan kvantifieras och uttryckas i siffror eller procenttal, som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen,

2. de eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet,

3. vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske,

4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,

5. på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnader mellan anbud som kan ha bestämts, och

6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning.

Första utvärdering av anbud

20 § Innan en upphandlande myndighet inleder en elektronisk auktion ska myndigheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbud i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen för dessa.

Inbjudan att lämna nya priser eller värden.

21 § Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud ska bjudas in med elektroniska medel att delta i den elektroniska auktionen genom att från och med en viss angiven tidpunkt använda de anslutningssätt som anges i inbjudan.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits från anbudsförfarandet enligt 13 kap., som uppfyller urvalskriterierna och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt, oacceptabelt eller olämpligt.

22 § Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som gjorts i enlighet med viktningen av tilldelningskriterierna.

23 § I inbjudan ska anges den matematiska formel som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att automatiskt bestämma rangordningen med hänsyn till de nya priser eller värden som lämnas under auktionen.

Den matematiska formeln ska, utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grundval av priset, innefatta viktningen av de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, i enlighet med upphandlingsdokumenten. Om kriterieviktning angetts som intervall ska dessa i förväg fastställas till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje anbud.

24 § Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

25 § Den elektroniska auktionen får genomföras i flera på varandra följande etapper.

26 § Under varje etapp i en elektronisk auktion ska den upphandlande myndigheten omedelbart meddela varje anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.

Den upphandlande myndigheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden under förutsättning att detta angetts i upphandlingsdokumenten.

Den upphandlande myndigheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen.

Avslutande av en elektronisk auktion

27 § En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande myndigheten

1. vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten,
2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller
3. när det antal auktionsetapper som angetts i upphandlingsdokumenten har genomförts.

I det fall som avses i första stycket 2 ska den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten ha angett hur långt efter det att den har mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

28 § När den elektroniska auktionen har avslutats, ska den upphandlande myndigheten tilldela kontraktet på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

9 kap. Tekniska specifikationer

Tekniska specifikationer

Vad som ska anges i tekniska specifikationer

1 § Tekniska specifikationer ska ingå i upphandlingsdokumenten. Specifikationerna ska vara utformade på något av de sätt som anges i 3–5 §§. De ska ange de egenskaper som krävs av de berörda varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna. Egenskaperna får också avse

1. den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna, eller
2. en specifik process som avser ett annat skede i varornas, tjänsternas eller byggentreprenadernas livscykel.

Första stycket 1 och 2 gäller även då sådana faktorer inte utgör en del av de berörda varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna i sig. De måste dock vara kopplade till kontraktets föremål.

I de tekniska specifikationerna får också anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.

När det som upphandlas ska användas av fysiska personer

2 § När det som upphandlas ska användas av fysiska personer, ska de tekniska specifikationerna bestämmas med hänsyn till

1. kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, eller

2. utformning med tanke på samtliga användares behov.

Undantag får endast göras om det finns särskilda skäl.

Har obligatoriska krav för tillgänglighet antagits av Europeiska unionen genom en rättsakt, ska de tekniska specifikationerna som avser tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller utformning för samtliga användares behov, bestämmas med hänvisning till den rättsakten.

Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav

3 § En upphandlande myndighet ska, om inte 4 eller 5 § tillämpas, ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. I dessa krav kan miljöegenskaper ingå. Kraven ska vara så utformade att föremålet för kontraktet klart framgår.

En upphandlande myndighet får hänvisa till de tekniska specifikationerna enligt 4 § som ett sätt för leverantören att visa att de uppställda prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket är uppfyllda.

Tekniska specifikationer i form av hänvisningar till bl.a. standarder

4 § De tekniska specifikationerna ska, om inte 3 eller 5 § tillämpas, vara utformade genom en hänvisning till tekniska specifikationer, och i turordning hänvisa till

1. svensk standard som överensstämmer med europeisk standard,

2. europeisk teknisk bedömning,

3. gemensam teknisk specifikation,

4. internationell standard,

5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av europeiska standardiseringsorgan, eller

6. annan svensk standard, svenskt tekniskt godkännande eller svensk teknisk specifikation om projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor.

Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden "eller likvärdigt".

Första stycket gäller inte, om det i någon annan författning finns avvikande bestämmelser.

Tekniska specifikationer i form av en kombination av 3 och 4 §§

5 § En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna genom hänvisning till specifikationerna enligt 4 § i fråga om vissa egenskaper och till prestanda- eller funktionskraven enligt 3 § i fråga om andra egenskaper.

Uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer

6 § De tekniska specifikationerna får inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik leverantör, inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Sådana hänvisningar som avses i första stycket får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för kontraktet tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt".

Likvärdiga lösningar

7 § Om en upphandlande myndighet väljer att hänvisa till tekniska specifikationer enligt 4 §, får den inte förkasta ett anbud enbart på grund av att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud kan visa att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt de tekniska specifikationerna.

8 § Om en upphandlande myndighet väljer att i enlighet med 3 § ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte på grund av dessa krav förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggtreprenader, om anbudsgivaren kan visa att anbudet överensstämmer med

1. en nationell standard som överensstämmer med en europeisk standard,
2. ett europeiskt tekniskt godkännande,
3. en gemensam teknisk specifikation,
4. en internationell standard, eller
5. ett tekniskt referenssystem, som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan.

Första stycket gäller under förutsättning att de varor, tjänster eller byggtreprenader som överensstämmer med någon av de specifikationer som det hänvisas till i det stycket, uppfyller de prestanda- eller funktionskrav som den upphandlande myndigheten har ställt upp.

Bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna

9 § En upphandlande myndighet får som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet, kräva att leverantörerna ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ. Med organ för bedömning av överensstämmelse avses ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

10 § Om en upphandlande myndighet kräver att ett sådant intyg som avses i 9 § ska vara utfärdat av ett visst organ för bedömning av överensstämmelse, ska den även godta intyg från andra likvärdiga sådana organ.

11 § När en leverantör inte har möjlighet att inom de aktuella tidsfristerna få tillgång till sådana provningsrapporter eller intyg som avses i 9 § eller ett sådant intyg som avses i 10 §, och detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande myndigheten godta andra lämpliga bevismedel som visar att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Märken

12 § Med *märke* avses alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att varor, tjänster, byggtreprenader eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.

13 § En upphandlande myndighet får i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevismedel för att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna motsvarar de egenskaper som krävs, om

1. kraven för märket endast rör kriterier som är kopplade till kontraktetsföremålet,

2. kraven för märket är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas,

3. kraven för märket grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier,

4. märket har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter kan delta,

5. märket är tillgängligt för alla berörda parter, och

6. kraven för märket fastställs av tredje part över vilken den som ansöker om märket inte kan utöva ett avgörande inflytande.

Om en upphandlande myndighet inte kräver att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna ska uppfylla alla krav som följer av ett märke, ska den ange vilka av kraven för märket som ska uppfyllas.

Om ett märke uppfyller villkoren i första stycket 2–5, men kraven för märket även rör kriterier som inte är kopplade till kontraktetsföremålet, får den upphandlande myndigheten inte kräva märket i sig. Den får dock fastställa de tekniska specifikationerna genom hänvisningar till de av de detaljerade specifikationerna för märket som är kopplade till kontraktetsföremålet, eller vid behov till delar av dessa.

14 § En upphandlande myndighet som kräver ett specifikt märke enligt 13 § ska godta ett annat märke om det märket innebär att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller likvärdiga krav.

15 § Om en leverantör kan visa att den inte hade möjlighet att få tillgång till det märke som den upphandlande myndigheten kräver enligt 13 § eller ett likvärdigt märke enligt 14 § inom den aktuella tidsfristen och att

detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande myndigheten godta andra lämpliga bevismedel som visar att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller kraven för det angivna märket eller, i de fall som anges i 13 § andra stycket, de särskilt angivna kraven för märket.

Anbud med alternativa utföranden

16 § En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram anbud med alternativa utföranden. Den ska i annonsen om upphandlingen eller, när en förhandsannons används som anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse, ange om den tillåter eller kräver alternativa anbud. Om detta inte anges eller om anbud med alternativa utföranden inte är kopplade till kontrakt föremålet, är sådana anbud inte tillåtna.

17 § En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver anbud med alternativa utföranden ska i upphandlingsdokumenten ange vilka minimikrav som gäller för sådana anbud och vilka eventuella särskilda villkor som gäller för hur de ska presenteras. Den upphandlande myndigheten ska också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

Endast sådana anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven får beaktas vid upphandlingen.

18 § Vid tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande myndighet som har tillåtit eller krävt anbud med alternativa utföranden inte förkasta ett sådant anbud enbart på grund av att det, om det antas, skulle bli ett tjänstekontrakt i stället för ett varukontrakt eller ett varukontrakt i stället för ett tjänstekontrakt.

10 kap. Annonsering av upphandling

Anbudsinfordran

1 § En anbudsinfordran görs genom en annons om upphandling enligt 2 § eller en förhandsannons enligt 4 §.

Annons om upphandling

2 § En upphandlande myndighet ska använda en annons om upphandling som anbudsinfordran vid alla förfaranden, om inte något annat följer av 4 § eller 6 kap. 12–18 §§.

Förhandsannons för att informera om planerade upphandlingar

3 § En upphandlande myndighet får i en förhandsannons informera om planerade upphandlingar.

En upphandlande myndighet som vill tillämpa bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 11 kap. 5 § ska i en förhandsannons lämna information om planerade upphandlingar.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Förhandsannons som anbudsinfördran

4 § En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, får använda en förhandsannons som anbudsinfördran när ett kontrakt ska tilldelas genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

En upphandlande myndighet som upphandlar sådana sociala tjänster och andra särskilda tjänster som avses i bilaga 2, får också använda en förhandsannons som anbudsinfördran.

5 § När en förhandsannons används som anbudsinfördran enligt 4 § ska bl.a. följande anges i annonsen.

1. vilka varor, tjänster eller byggtreprenader som kontraktet kommer att omfatta, och

2. att kontraktet kommer att tilldelas utan någon ytterligare annonsering antingen genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering eller, om kontraktet avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2, genom något av förfarandena som får användas enligt 19 kap. samt att intresserade leverantörer skriftligen ska anmäla sitt intresse.

Förhandsannonsen ska omfatta en period om högst 12 månader från den dag den skickas för publicering. En förhandsannons som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 får dock omfatta mer än 12 månader.

Förhandsannonsen ska skickas för publicering mellan 35 dagar och 12 månader före den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickas.

Efterannons om resultatet av en upphandling

6 § En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts.

Trots första stycket får den upphandlande myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem eller av kontrakt som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 gruppera efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

Första stycket gäller inte för tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal som ingåtts i enlighet med denna lag.

7 § Om en förhandsannons använts som anbudsinfördran och den upphandlande myndigheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av annonsen, ska detta anges i efterannonsen.

Annons om förhandsinsyn

8 § En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–18 §§ får skicka en annons om sin avsikt till Europeiska kommissionen (förhandsinsyn).

Kompletterande föreskrifter

9 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om utformning och offentliggörande av annonser.

11 kap. Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud

Förhållanden som ska beaktas när tidsfristernas längd bestäms

1 § När tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms av den upphandlande myndigheten ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudena. Dock ska tidsfristerna i detta kapitel iakttas.

Tidsfrist vid öppet förfarande

2 § Vid öppet förfarande ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 35 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, om inte något annat följer av 5–11 §§.

Tidsfrister vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap

3 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap ska tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfördan, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena.

Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 30 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande.

Första stycket gäller om inte något annat följer av 10 och 11 §§. Andra stycket gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.

Tidsfrister vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem

4 § I 8 kap. 8 och 11 §§ finns bestämmelser om tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.

Förkortade tidsfrister efter förhandsannonsering

5 § Om den upphandlande myndigheten har förhandsannonserat utan att annonsen använts som anbudsinfordran får tidsfristen för att komma in med anbud

1. vid öppet förfarande bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, och

2. vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering bestämmas till minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande.

De tidsfrister som anges i första stycket får användas endast om

1. förhandsannonsen innehöll de uppgifter som anges i bilaga V del B avsnitt 1 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen, i den mån uppgifterna var tillgängliga vid tidpunkten för förhandsannonseringen, och

2. minst 35 dagar, men högst 12 månader, har gått från den dag då förhandsannonsen skickades för publicering.

Förkortade tidsfrister vid elektroniska anbud

6 § Om den upphandlande myndigheten tillåter att anbuden skickas in elektroniskt får tidsfristen enligt 2 § eller 3 § andra stycket för att komma in med anbud vid öppet eller selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering, förkortas med fem dagar.

Tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse

7 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får en upphandlande myndighet, som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, bestämma tidsfristen för att komma in med anbud till den tid som har överenskommit med de utvalda anbudssökandena, under förutsättning att alla anbudssökande får samma tid för att komma in med anbud.

Om en sådan överenskommelse inte har kunnat nås, ska tidsfristen vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till anbudssökandena.

Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

Förlängning av tidsfrister för att komma in med anbud

8 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas så att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud, om

1. anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats,
2. kompletterande handlingar eller upplysningar inte tillhandahålls inom de tidsfrister som anges i 13 §, eller
3. väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

9 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas med fem dagar om den upphandlande myndigheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten

1. från den dag då en förhandsannons eller annons om upphandling skickas för publicering, eller

3. från och med den dag då en inbjudan att bekräfta intresse skickas till anbudssökandena.

Första stycket gäller inte om tidsfristen anges efter en överenskommelse enligt 7 § första stycket eller förkortas vid ett påskyndat förfarande enligt 10 och 11 §§.

Förkortade tidsfrister på grund av tidsbrist (påskyndat förfarande)

10 § Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel, gäller 11 §. Bestämmelserna i 11 § gäller dock inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

11 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Vid öppet förfarande får tidsfristen för att komma in med anbud bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för att komma in med anbud bestämmas till minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande.

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten vid annonsering

12 § Den upphandlande myndigheten ska vid förhandsannonsering, annonsering om upphandling och annonsering om projekttävling med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen skickas för publicering. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen.

Om den upphandlande myndigheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska myndigheten i annonsen upplysa om hur tillgång kan ges till dokumentet på annat sätt. En sådan upplysning ska innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar

13 § Den upphandlande myndigheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Vid ett påskyndat förfarande enligt 10 och 11 §§ ska denna tidsfrist vara fyra dagar.

14 § Om en förhandsannons har använts som anbudsinfordran ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen. Först när myndigheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade får den ange vilka leverantörer som ska få komma in med anbud eller delta i förhandlingar.

En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.

En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om

1. art och mängd av det som ska upphandlas, option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det gäller kontrakt som kan förnyas, art och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader,

2. huruvida selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering ska användas,

3. dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av tjänsterna eller byggtreprenaderna,

4. adress till den upphandlande myndigheten,

5. ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer,

6. huruvida kontraktet avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa,

7. kriterier för tilldelning av kontrakt samt kriteriernas inbördes vikt eller kriteriernas prioritetsordning, om detta inte redovisas i förhandsannonsen, de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla, och

8. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

Skriftlig inbjudan till anbudssökande att komma in med anbud eller att delta i dialog

15 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att komma in med anbud eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.

En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om

1. tidsfristen för att begära kompletterande upplysningar och handlingar samt belopp och betalningssätt, om det ska betalas en avgift för handlingarna,

2. sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet ska skickas och på vilket eller vilka språk det ska skrivas, eller, vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om dag och plats för dialogens början samt om det eller de språk som ska användas,

3. en hänvisning till annonsen om upphandling eller till förhandsannonsen, om en sådan annons har använts som anbudsinfordran,

4. vilka handlingar som ska bifogas,

5. den inbördes viktningen för kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte framgår av annonsen om upphandling, inbjudan att bekräfta intresse, de tekniska specifikationerna eller det beskrivande dokumentet, och

6. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

12 kap. Kommunikation, information till leverantörer och dokumentation

[Kommunikation med hjälp av elektroniska medel]

[*Kommunikation mellan en upphandlande myndighet och leverantörer*]

[1 § En upphandlande myndighet ska se till att elektroniska medel används så långt det är möjligt vid kommunikation under en upphandling enligt denna lag.]

[2 § Användningen av elektroniska medel vid kommunikation ska vara icke-diskriminerande och inte begränsa leverantörernas tillträde till en upphandling.

De elektroniska medlen ska vara allmänt tillgängliga och möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara som används i allmänhet.]

[*Leverantörers kommunikation med en upphandlande myndighet*]

[3 § En upphandlande myndighet ska anvisa elektroniska medel som leverantörer ska använda när de kommunicerar med myndigheten. Leverantörerna ska vid kommunikationen använda de elektroniska medel som myndigheten har anvisat.

De anvisade elektroniska medlen enligt första stycket ska uppfylla kraven enligt 2 §, om inte annat följer av 7 §.

Bestämmelser om undantag från första stycket finns i 4–6 §§.]

[4 § En upphandlande myndighet är inte skyldig att anvisa elektroniska medel för kommunikation enligt 3 § om

1. en användning av sådana medel på grund av en upphandlings specialiserade beskaftenhet kräver särskilda utrustningar eller filformat som inte är allmänt tillgängliga eller som inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer,

2. de filformat som är lämpliga för beskrivningen av ett anbud inte kan användas med någon annan applikation än en som

a) inte är öppen eller allmänt tillgänglig, eller

b) omfattas av en licensordning och inte kan göras tillgänglig genom nedladdning eller direktanslutning för myndigheten,

3. en användning av sådana medel kräver specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för myndigheten, eller

4. det enligt upphandlingsdokumenten krävs att leverantörerna lämnar in fysiska modeller till myndigheten.

Om myndigheten inte anvisar något elektroniskt medel för kommunikation i en upphandling för delar av eller hela kommunikationen enligt första stycket, ska motsvarande delar av eller hela kommunikationen genomföras med andra medel än elektroniska.]

[5 § En upphandlande myndighet får göra undantag från 3 § och anvisa andra medel än elektroniska för kommunikation på grund av informationssäkerhetsbrister hos myndigheten eller om kommunikationen rör uppgifter av särskilt känslig natur.

Undantag enligt första stycket får göras endast i den utsträckning det är nödvändigt för att uppnå tillräckligt skydd mot att uppgifterna röjs obehörigen och detta inte kan uppnås genom användning av elektroniska medel som

1. är allmänt tillgängliga för leverantörer eller
2. kan göras tillgängliga för leverantörer genom alternativa medel för kommunikation enligt 7 §.]

[6 § Utan hinder av skyldigheten att anvisa elektroniska medel får myndigheten kommunicera muntligt, om det är lämpligt och kommunikationen inte avser de väsentliga delarna av upphandlingen samt myndigheten dokumenterar uppgifterna från den muntliga kommunikationen, om de har betydelse för handläggningen av upphandlingen.]

[7 § En upphandlande myndighet får vid behov anvisa ett elektroniskt medel trots att det kräver användning av sådan utrustning att medlet inte är att anse som allmänt tillgängligt. Om myndigheten anvisar ett sådant medel, ska den erbjuda lämpliga alternativa elektroniska medel för kommunikation.]

[Information om användning av elektroniska medel]

[8 § En upphandlande myndighet ska se till att information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.]

[Krav på den utrustning som används vid elektronisk överföring och mottagning]

[9 § En upphandlande myndighet får kräva att en anbudsansökan eller ett anbud ska vara försedd med en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer, om det behövs.

Myndigheten ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa tid och dag för mottagande av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att vissa uppgifter går att få fram, att bara behöriga personer ska få tillgång till uppgifterna och att det ska gå att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna.

De åtgärder som en myndighet vidtar i olika faser av kommunikationen för att tillse att hanteringen blir tillräckligt säker, ska stå i proportion till de risker som har identifierats i respektive fas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om säkerhetsanordningar i fråga om mottagandet av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar.]

[Uppgifter från leverantörer ska bevaras säkert]

[10 § Uppgifter som har lämnats vid kommunikation under en upphandling ska bevaras säkert.]

[Öppnande av anbud]

[11 § En upphandlande myndighet får inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbuden förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut.

Försändelser med anbud ska, samtidigt och så snart som möjligt efter anbuds-tidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande myndigheten ska delta. Anbudena ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en av en handelskammare utsedd person närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.]

[Komplettering, förtydligande och färdigställande av information och dokumentation som ska lämnas av leverantörer i en upphandling]

[12 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den upphandlande myndigheten begära att en eller flera leverantörer kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation.

Åtgärderna enligt första stycket ska vara förenliga med principerna om lika-behandling och öppenhet.]

Information till leverantörer

Underrättelse om beslut

13 § En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtals spärr).

En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när en upphandlande myndighet beslutar att avbryta en upphandling efter anbudsinfördran samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.

Upplysningar på begäran av en leverantör

14 § En upphandlande myndighet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats.

En upphandlande myndighet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om

1. utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet, och

2. hur förhandlingarna eller dialogen med anbudsgivarna har fortlöpt.

Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

Anbudsgivare är bunden av sitt anbud

15 § En upphandlande myndighet ska i annonsen om upphandling eller i förhandsannonsen, om en sådan annons används som anbudsinfördran, ange den tid som en anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått en underrättelse enligt 13 § första stycket eller upplysningar enligt 14 §.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[Dokumentation av förfaranden]

[16 § En upphandlande myndighet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.]

[Individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt]

[17 § En upphandlande myndighet ska för varje

1. kontrakt som tilldelas,
2. ramavtal som ingås, och
3. dynamiskt inköpsystem som upprättas enligt denna lag skriva en individuell rapport.

Första stycket 1 gäller inte om upphandlingens värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap. eller om kontraktet har tilldelats på grundval av ett ramavtal enligt 7 kap. 4 eller 6 §.

Första stycket 2 gäller inte om upphandlingens värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.]

[18 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter en individuell rapport enligt 17 § ska innehålla.]

[19 § Den individuella rapporten enligt 17 § eller huvuddragen i denna ska på begäran tillställas Europeiska kommissionen eller den tillsynsmyndighet som avses i 22 kap. 1 §.]

[Bevarande av handlingar]

[20 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, den individuella rapporten enligt 17 §, sådana dokument som avses i 16 § och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.]

13 kap. Uteslutning av leverantörer

[Brott]

[1 § En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artikel 1 respektive 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i nämnda rambeslut, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om personen är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.]

[Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter]

[2 § En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker och detta har fastställts genom ett lagakraftvunnet och bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut.

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.]

[Allvarliga brister i övrigt i fråga om hur en leverantörs verksamhet bedrivs]

[3 § En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §,

2. leverantören är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrida konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare offentligt kontrakt, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet eller en tidigare koncession, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av att det föreligger

jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 8 §,

8. leverantören i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–7 §§ eller av att leverantören uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer enligt 14 kap. 4–8 §§, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in enligt 15 kap. 4–6 §§, och

9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, val av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.]

[Utredning]

[4 § En upphandlande myndighet ska innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som myndigheten anser utgöra skäl för uteslutning.

Om leverantören anser att skäl inte finns för uteslutning, ska det anges i yttrandet. Leverantören ska tillsammans med yttrandet ge in den utredning enligt 15 kap. 7–10 §§ som myndigheten har begärt. Leverantören bör även tillsammans med yttrandet ge in sådan utredning i övrigt som visar att denne är tillförlitlig.]

[Undantag från uteslutning i vissa fall]

[5 § En leverantör ska inte uteslutas enligt 1 eller 3 §, om leverantören visar att denne har

1. ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som har orsakats av brottet eller det allvarliga felet,

2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och aktivt samarbetar med de utredande myndigheterna, och

3. vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel.

När en upphandlande myndighet bedömer om leverantörens åtgärder enligt första stycket är tillräckliga, ska myndigheten beakta allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet.

En leverantör ska inte uteslutas enligt 2 §, när denne har fullgjort sina åligganden avseende skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive eventuell ränta eller sanktionsavgift eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande.]

[6 § En upphandlande myndighet får underlåta att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det finns tvingande hänsyn till allmänintresset.]

[Beslut om uteslutning]

[7 § En upphandlande myndighet kan när som helst under en upphandling utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen enligt 1–6 §§, om grund för uteslutning enligt dessa paragrafer visar sig föreligga med hänsyn till leverantörens handlande eller underlåtenhet att handla antingen före eller under upphandlingen.

14 kap. Val av leverantörer

Begränsning av antalet anbudssökande

1 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap får den upphandlande myndigheten begränsa antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att lämna anbud, förhandla med eller inleda en dialog med.

Den upphandlande myndigheten ska i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse ange

1. vilka kriterier eller regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande, och

2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att bjudas in och, om ett högsta antal kommer att bjudas in, detta antal.

2 § Antalet anbudssökande som bjuds in att delta vid ett selektivt förfarande, vid ett förhandlat förfarande med föregående annonsering, vid en konkurrenspräglad dialog eller vid ett innovationspartnerskap ska vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås.

Antalet anbudssökande som bjuds in att delta vid ett selektivt förfarande får inte vara mindre än fem.

Vid förhandlat förfarande med föregående annonsering, vid konkurrenspräglad dialog eller vid innovationspartnerskap får antalet anbudssökande som bjuds in att delta inte vara mindre än tre.

3 § En upphandlande myndighet skall bjuda in minst det lägsta antal anbudssökande som angetts enligt 1 § andra stycket 2.

Om antalet anbudssökande, som uppfyller de i annonsen angivna kraven och urvalskriterierna (de kvalificerade anbudssökande), är lägre än det i annonsen angivna lägsta antal som kommer att bjudas in, får den upphandlande myndigheten fortsätta förfarandet genom att bjuda in de kvalificerade anbudssökande som har begärt att få delta.

[Krav för val av leverantörer]

[4 § En upphandlande myndighet får för valet av de leverantörer som ska kunna tilldelas ett kontrakt endast tillämpa krav som avser

1. behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 5 §,

2. ekonomisk och finansiell ställning enligt 6 och 7 §§, eller

3. teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 8 §.

De krav som myndigheten väljer att tillämpa enligt första stycket ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantörerna har den rättsliga och finansiella förmåga samt att de besitter den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta. Kraven kan uttryckas som minimikrav på förmåga.

Myndigheten ska i annonsen enligt 10 kap. eller i en inbjudan att bekräfta intresse enligt 11 kap. 14 § ange vilka krav för valet enligt första stycket som ska tillämpas i upphandlingen och vilken utredning leverantörerna bör lämna in.]

[Behörighet att utöva yrkesverksamhet]

[5 § En upphandlande myndighet får besluta att tillämpa krav för val avseende leverantörens behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt andra och tredje styckena.

Myndigheten får besluta att leverantörerna ska vara registrerade i ett aktiebologs- eller handelsregister eller motsvarande register, som förs i den stat där respektive leverantörs verksamhet är etablerad och att respektive leverantör ska visa detta.

Om en tilldelning av ett kontrakt görs med tillämpning av denna lags bestämmelser om upphandling av tjänster och om leverantörerna måste ha särskilda tillstånd eller vara medlemmar i en särskild organisation för att kunna tillhandahålla tjänsten i den stat där respektive leverantör är etablerad, så får myndigheten kräva att leverantörerna visar att de innehar sådana tillstånd eller är medlemmar i sådana organisationer.]

[Ekonomisk och finansiell ställning]

[6 § En upphandlande myndighet får besluta att tillämpa krav för val avseende leverantörens ekonomiska och finansiella ställning enligt andra stycket och 7 §. Kraven ska utformas så att det säkerställs att leverantörerna har nödvändig ekonomisk och finansiell kapacitet för att fullgöra kontraktet.

Myndigheten får besluta att leverantörerna ska ha en viss

1. minsta årsomsättning enligt 7 §, inklusive en minsta omsättning inom det område som omfattas av kontraktet,
2. kvot mellan tillgångar och skulder, eller
3. lämplig nivå på ansvarsförsäkringen för verksamheten.]

[7 § Omsättningen enligt 6 § andra stycket 1 får inte bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade kontraktsvärdet. Om det med hänsyn till kontraktetsföremålets art finns särskilda skäl, får omsättningen bestämmas till ett högre belopp. Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten eller i en individuell rapport enligt 22 kap. ange vilka omständigheter som utgör sådana särskilda skäl.

När ett kontrakt ska tilldelas i delar, gäller första stycket för varje enskild del. Om en leverantör kan tilldelas flera delar av ett uppdelat kontrakt som ska utföras samtidigt, får omsättningen enligt första stycket bestämmas till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet avseende omsättningarna för respektive del.

Om ett kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas efter en förnyad konkurrensutsättning, ska det uppskattade kontraktsvärdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som ska fullgöras samtidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde.

Om ett kontrakt ska tilldelas inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem, ska det uppskattade kontraktsvärdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som kommer tilldelas inom ramen för systemet.]

[Teknisk och yrkesmässig kapacitet]

[8 § En upphandlande myndighet får besluta att tillämpa krav för val avseende leverantörens tekniska och yrkesmässiga kapacitet enligt andra stycket. Kraven ska utformas så att det säkerställs att leverantörerna förfogar över nödvändiga personalresurser, tekniska resurser och sådan erfarenhet som krävs för att fullgöra kontraktet enligt en lämplig kvalitetsstandard.

Myndigheten får ställa krav på att leverantörerna visar att de har tillräcklig erfarenhet genom att ge in lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt.]

[Leverantörers utnyttjande av andra företags kapacitet]

[9 § En leverantör får vid behov och för fullgörandet av ett visst kontrakt utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga krav för val av leverantörer som avser ekonomisk och finansiell ställning och teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 4 § första stycket 2 och 3. När kapaciteten gäller sådan teknisk kapacitet som avses i 15 kap. 12 § 7, får leverantören dock endast åberopa ett annat företags kapacitet om det företaget också kommer att utföra den tjänst eller byggentreprenad för vilken kapaciteten krävs.

Andra företags kapacitet får utnyttjas enligt första stycket oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företagen. Förbindelserna ska dock visa att leverantören kommer att kunna förfoga över de nödvändiga resurserna när kontraktet ska fullgöras.]

15 kap. Egen försäkran och annan utredning avseende förhållanden hos leverantörer

[Egen försäkran genom ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument]

[Egen försäkran]

[1 § En leverantör får när den lämnar in ett anbud eller en anbudsansökan också lämna in en egen försäkran om att

1. det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 1–3 §§, eller
2. leverantören uppfyller de krav som myndigheten har ställt enligt 14 kap. 1–4 §§.

Om leverantören avser att utnyttja andra företags kapacitet enligt 14 kap. 9 §, får den också lämna in en försäkran enligt första stycket för motsvarande förhållanden hos dessa företag.]

[2 § En försäkran enligt 1 § ska innehålla information om

1. vem som ansvarar för att utfärda kompletterande dokument enligt 4 §,
2. en formell förklaring om att leverantören på begäran och utan dröjsmål kan göra dokumenten tillgängliga, och
3. nödvändiga uppgifter för att myndigheten i förekommande fall själv ska kunna inhämta dokumenten med hjälp av elektroniska medel.]

[3 § När en leverantör lämnar in en försäkran enligt 1 § i form av ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument, ska den upphandlande myndigheten, i stället för de kompletterande dokumenten enligt 4 §, godta dokumentet som preliminärt bevis på att förutsättningarna enligt 1 § är uppfyllda.

En försäkran genom ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument som har använts i en tidigare upphandling ska godtas enligt första stycket, om leverantören bekräftar att uppgifterna i dokumentet fortfarande är korrekta.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet.]

[Kompletterande dokument]

[4 § En upphandlande myndighet får när som helst under en upphandling begära att en leverantör som har lämnat in en försäkran enligt 1 § ska komplettera denna och lämna in alla eller en del av de intyg som omfattas av den. Om försäkran har lämnats i form av ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument får komplettering dock endast begäras om myndigheten anser detta vara nödvändigt för att genomföra upphandlingen på ett korrekt sätt.]

[5 § Innan en upphandlande myndighet meddelar ett beslut om att tilldela ett kontrakt, ska den begära att en leverantör som har lämnat en försäkran enligt 1 § och som myndigheten har funnit ska tilldelas kontraktet ska lämna in uppdaterade kompletterande dokument enligt 7–14 §§ och i förekommande fall enligt 15 och 16 §§.

Första stycket gäller inte för kontrakt som grundar sig på ramavtal som har ingåtts enligt 7 kap. 4 och 6 §§.

Myndigheten får begära att leverantören ska komplettera eller förtydliga de intyg som den har begärt enligt första stycket.]

[6 § En leverantör är inte skyldig att enligt 4 och 5 §§ lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om myndigheten

1. redan har tillgång till materialet, eller
2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel.]

[Utredning som får begäras in från leverantörer]

[7 § En upphandlande myndighet får begära att leverantörer ska lämna in sådan utredning som avses i 8–16 §§ till myndigheten som ger stöd för att

1. det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap.
2. leverantören uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer enligt 14 kap. 4 §, och
3. de enheter vars kapacitet leverantören avser att utnyttja enligt 14 kap. 9 och 17–19 §§ uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer enligt 14 kap. 4 § första stycket 2 och 3.

Myndigheten får inte begära att leverantörer ska lämna in annan utredning än sådan som avses i 8–16 §§.]

[Utredning avseende skäl för uteslutning av en leverantör från att delta i en upphandling]

[8 § En leverantör kan till stöd för att det inte finns skäl för att utesluta denne från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 1 §, lämna in ett utdrag ur ett officiellt register eller en annan likvärdig handling.

Om det av utredningen enligt första stycket inte framgår att leverantören enligt en lagkraftvunnen dom har dömts för sådana brott som avses i 13 kap. 1 §, ska det anses att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen såvida utredningen i övrigt inte tyder på något annat.]

[9 § En leverantör kan till stöd för att det inte finns skäl för att utesluta denne från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 2 § eller 3 § 2 lämna in ett intyg som har utfärdats av en behörig myndighet i det berörda landet.

Om det av utredningen enligt första stycket inte framgår att leverantören inte har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter enligt 13 kap. 2 § eller befinner sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 3 § 2, ska det anses inte finnas grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen såvida utredningen i övrigt inte tyder på något annat.]

[10 § Om sådana dokument som avses i 8 och 9 §§ inte utfärdas i landet i fråga eller om de inte omfattar alla relevanta situationer enligt 13 kap. 1–2 §§ och 3 § 2, får de ersättas av en utsaga som har avgetts på heder och samvete eller av en liknande försäkran.]

[Utredning avseende en leverantörs ekonomiska och finansiella ställning]

[11 § En leverantör kan till stöd för att tillämpliga krav i fråga om ekonomisk och finansiell ställning enligt 14 kap. 4 § är uppfyllda lämna

1. lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten,

2. årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagstiftningen i det land där leverantören är etablerad, eller

3. uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för högst de tre senaste verksamhetsåren beroende på datum för bildandet av företaget eller då leverantören inledde sin verksamhet, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

Om en leverantör har godtagbara skäl för att inte lämna in sådan utredning som avses i första stycket och som den upphandlande myndigheten begärt, får leverantören i stället lämna in annan utredning som myndigheten finner lämplig.]

[Utredning avseende en leverantörs tekniska kapacitet]

[12 § En leverantör kan till stöd för att tillämpliga krav i fråga om teknisk kapacitet enligt 14 kap. 4 § är uppfyllda lämna

1. en förteckning över genomförda byggentreprenader under högst de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggentreprenaderna har utförts på ett tillfredsställande sätt,

2. en förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare,

3. uppgifter om teknisk personal och tekniska organ, vare sig de tillhör leverantören eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om offentliga byggentreprenader, uppgifter om teknisk personal och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden,

4. en beskrivning av leverantörens tekniska utrustning och av de metoder som leverantören använder för att säkra kvaliteten samt av leverantörens undersöknings- och forskningsresurser,

5. information om de system för hantering av leveranskedjan och spårningssystem som leverantören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet,

6. om de aktuella varorna eller tjänsterna är komplexa eller i undantagsfall är avsedda för ett särskilt ändamål, uppgifter om en kontroll som den upphandlande myndigheten själv ska utföra eller som på myndighetens vägnar ska utföras av ett behörigt organ i varuleverantörens eller tjänsteleverantörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke,

7. information om tjänsteleverantörens eller byggentreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, förutsatt att de inte ska utvärderas som tilldelningskriterium,

8. information om de miljöskyddsåtgärder leverantören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet,

9. uppgifter om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller byggentreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren,

10. uppgifter om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören eller entreprenören förfogar över för att fullgöra kontraktet,

11. information om hur stor del av kontraktet som leverantören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer, eller

12. när det gäller de varor som ska levereras, dels prover, beskrivningar eller fotografier, vars äkthet ska styrkas om den upphandlande myndigheten begär det, dels intyg som har upprättats av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det ska framgå att

varor som är klart identifierade genom referenser överensstämmer med vissa tekniska specifikationer eller standarder.]

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[13 § En upphandlande myndighet får om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrens, begära att leverantörer ska lämna en utredning till myndigheten avseende relevanta varuleveranser, tjänster eller byggtreprenader som har utförts tidigare än vad som anges i 12 § 1 och 2.]

[14 § En sådan kontroll som avses i 12 § 6 ska visa varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt dennes undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.]

[Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder]

[Kvalitetssäkringsstandarder]

[15 § Om en upphandlande myndighet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska myndigheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ.

Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder, om leverantören

1. inte har möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och

2. visar att åtgärderna stämmer överens med de kvalitetssäkringsstandarder som myndigheten har krävt.]

[Miljöledningsstandarder]

[16 § Om en upphandlande myndighet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder, ska myndigheten hänvisa till

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas),

2. andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i samma förordning, eller

3. andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ.

Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga miljöledningsåtgärder, om leverantören kan visa

1. att denne inte har möjlighet att få intygen utfärdade eller att erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och

2. att åtgärderna är likvärdiga med dem som erfordras i det miljöledningssystem eller den miljöledningsstandard som myndigheten har krävt.]

[Utredning avseende en leverantörs utnyttjande av andra företags kapacitet]

[17 § En leverantör kan till stöd för att denne uppfyller tillämpliga krav enligt 14 kap. 4 § 2 och 3 genom utnyttjande av andra företags kapacitet lämna ett dokument av vilket det framgår att företagen åtar sig att ställa nödvändiga resurser för kontraktets fullgörande till leverantörens förfogande.]

[18 § En upphandlande myndighet som vid en kontroll enligt 4 kap. 14 § tredje stycket finner att ett företag inte uppfyller villkoren enligt 4 kap. 14 § andra stycket 2 eller 3, får begära att leverantören ska utnyttja ett annat företags kapacitet enligt 14 kap. 9 §.]

[19 § En upphandlande myndighet får besluta att tillämpa krav för hur ett kontrakt ska fullgöras enligt andra och tredje styckena, om leverantörerna utnyttjar andra företags kapacitet enligt 14 kap. 9 §.

Myndigheten får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet, om kapaciteten som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell ställning enligt 14 kap. 4 § första stycket 2.

Myndigheten får besluta att vissa för kontraktet avgörande uppgifter ska utföras direkt av leverantörerna, om kontraktet avser tjänstekontrakt, byggtreprenadkontrakt eller monterings- eller installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt.]

[Officiella förteckningar och certifieringar genom certifieringsorgan]

[20 § När en leverantör är registrerad i en officiell förteckning över godkända leverantörer i ett land inom EES eller är certifierad av ett certifieringsorgan som uppfyller europeiska certifieringsstandarder, får det antas att leverantören i fråga om de förhållanden som omfattas av förteckningen eller certifieringen uppfyller de förutsättningar och krav som anges i 13 kap. 1–3 §§ och 14 kap. 4 §.]

16 kap. Tilldelning av kontrakt

[Grunder för utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt]

[Tilldelning av kontrakt]

[1 § En upphandlande myndighet ska tilldela ett kontrakt den leverantör vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, ska utvärderas på grundval av antingen

1. pris eller
2. kostnad.

Vid en utvärdering enligt andra stycket 2, ska myndigheten ta hänsyn till tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet.]

[2 § Om leverantörens anbud inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §, får myndigheten besluta att leverantören inte ska tilldelas kontraktet enligt 1 § första stycket.]

[Tilldelningskriterier för utvärdering av anbud]

[3 § När en myndighet utvärderar ett anbud på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska myndigheten bedöma anbudets effekter i fråga om kostnadseffektivitet såsom en analys av kostnaderna under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtreprenad eller en bedömning av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet.

Kostnadseffektiviteten ska bedömas på grundval av tilldelningskriterier såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter eller sociala aspekter.]

[Tilldelningskriteriernas utformning]

[4 § Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för kontraktet, om de i alla avseenden avser den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska

levereras, tillhandahållas eller utföras genom kontraktet och berör kontraktsföremålet under dess livscykel.]

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[5 § Tilldelningskriterierna

1. ska garantera en effektiv och rättvis konkurrens,
 2. får inte ha en sådan utformning, att en bedömning på grundval av dem får den effekten, att de ger myndigheten en obegränsad valfrihet vid utvärderingen av anbudena, och
 3. ska kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av leverantörerna såvitt avser frågan om hur väl anbudena uppfyller tilldelningskriterierna.
- Om det finns anledning till det, ska myndigheten kontrollera om de uppgifter som leverantören har lämnat in är korrekta.]

[Livscykelkostnader]

[6 § Kostnader under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtjänst får beaktas av myndigheten när den utvärderar ett anbud enligt 3 §.

Kostnader enligt första stycket är sådana som myndigheten eller någon annan användare ska betala och som helt eller delvis avser kostnader

1. för förvärv,
2. för användning,
3. för underhåll,
4. vid livslängdens slut, eller
5. för externa miljöeffekter.

Kostnader för externa miljöeffekter får beaktas under förutsättning att miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp i pengar och kontrolleras.]

[7 § Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter om livscykelkostnader leverantörerna ska lämna in till myndigheten och vilken metod myndigheten kommer att använda för att på grundval av dessa uppgifter fastställa livscykelkostnaderna.]

[8 § Myndighetens metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 6 § andra stycket 5 ska

1. grundas på objektiva verifierbara och icke-diskriminerande kriterier,
2. inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa av leverantörerna, och
3. vara tillgänglig för leverantörerna.

Metoden för att bedöma kostnaderna enligt första stycket ska utformas så att de uppgifter som ska lämnas in till myndigheten kan tillhandahållas av leverantörerna med rimliga ansträngningar.]

[Viktning av tilldelningskriterier]

[9 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes.

Kriterier får viktas av myndigheten enligt första stycket inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska myndigheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioritetsordning.]

[10 § Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes enligt 9 §.]

[Onormalt låga anbud]

[11 § En upphandlande myndighet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat lämna en förklaring till det låga priset.

En upphandlande myndighet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §.]

[12 § Ett anbud får förkastas med stöd av 11 § först sedan myndigheten skriftligen har begärt att leverantören lämnar en förklaring till det låga anbudet och inte har fått ett tillfredsställande svar. En sådan begäran om förklaring kan innehålla uppgifter om

1. leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,

2. leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på sådana tillämpliga skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §,

5. leverantören har fått möjlighet att erhålla statligt stöd, och

6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 2–7 §§.]

[13 § Om en upphandlande myndighet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att leverantören fått ett statligt stöd ska myndigheten ge leverantören en möjlighet att inom skälig tid visa att stödet är förenligt med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Om leverantören efter en sådan åtgärd som avses i första stycket inte kunnat ge in en förklaring som visar att stödet i fråga är förenligt med EUF-fördraget ska anbudet förkastas.

En upphandlande myndighet som förkastar ett anbud med stöd av andra stycket ska underrätta Europeiska kommissionen om det.]

[14 § För det fall att myndigheten behöver information från annan medlemsstat om uppgifter som lämnas i en förklaring enligt 12 §, ska myndigheten vända sig till den kontaktpunkt som avses i 22 kap. 1 § för sådant administrativt bistånd.]

17 kap. Fullgörande av kontrakt

Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt

1 § En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 4 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

[När en leverantör anlitar underleverantörer för att fullgöra ett kontrakt]

[2 § En leverantör får för fullgörandet av ett kontrakt som denne har tilldelats anlita underleverantörer som ska fullgöra kontraktet i enlighet med de skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §.]

[Uppgifter om hur leverantören planerar att kontraktet ska fullgöras]

[3 § En upphandlande myndighet får begära att leverantörer ska lämna in uppgifter om hur stor del av kontraktet som leverantören kan komma att fullgöra genom att anlita underleverantörer enligt 2 §, och de underleverantörer som leverantören avser att anlita för att fullgöra kontraktet i den delen.]

[Betaling direkt till en underleverantör]

[4 § Myndigheten får betala för kontraktets fullgörande direkt till en sådan underleverantör som avses i 2 §, om denne begär det och kontraktets art så tillåter.

Om myndigheten ska betala ut ersättningen direkt till en underleverantör enligt första stycket, ska den fastställa ordningen för detta.]

[Offentliggörande]

[5 § Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange

1. de uppgifter leverantörerna ska lämna in till myndigheten enligt 3 §, och
2. om myndigheten avser att tillämpa sådan direktbetalning till underleverantörer som avses i 4 § och i så fall enligt vilken ordning den ska genomföra direktbetalningarna.]

[Uppgifter som ska lämnas innan fullgörandet av ett kontrakt påbörjas]

[6 § En upphandlande myndighet ska ställa krav på att den leverantör som har tilldelats ett kontrakt ska lämna in sådana uppgifter som avses i 7 § innan leverantören påbörjar fullgörandet av kontraktet, om kontraktet avser

1. färdigställande av en byggtreprenad eller
2. en tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten.]

[7 § Myndigheten ska enligt 6 § ställa krav på att leverantören anger namn på och kontaktuppgifter för sådana underleverantörer som anlitas enligt 2 §. Samma uppgifter ska lämnas för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer.

Myndigheten ska också ställa krav på att leverantören ska underrätta myndigheten om varje ändring av sådana uppgifter som avses i första stycket som görs under kontraktets löptid.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte om underleverantören är en varuleverantör.]

[Ändringar av kontrakt och ramavtal under löptiden]

[Ändring av kontrakt utan att en ny upphandling genomförs]

[8 § Ett kontrakt eller ett ramavtal får ändras under dess löptid utan att den upphandlande myndigheten genomför en ny upphandling, endast om ändringarna är sådana som avses i 9–14 §§.]

[Mindre ändringar av kontraktsvärdet]

[9 § En ändring av kontraktsvärdet medför inte att upphandlingen ska göra om i fall den är lägre än de värden som följer av andra stycket och den inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Värdet av ändringen ska bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av flera ändringar, om ändringarna har genomförts som successiva ändringar.

Värdet av ändringen enligt första stycket ska vara lägre än

1. tillämpligt tröskelvärde enligt 5 kap. och

2. 10 procent av det ursprungliga kontraktets värde, om det är ett varu- eller tjänstekontrakt, eller 15 procent av det ursprungliga kontraktets värde, om det är ett byggtreprenadkontrakt.]

[Ändringar i särskilda fall]

[10 § En ändring är tillåten om den görs enligt en sådan ändringsklausul som avses i andra stycket och den inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.

En ändringsklausul ska klart, exakt och entydigt beskriva under vilka förutsättningar den kan tillämpas. Den ska också ange omfattningen och arten av ändringarna som kan komma att göras.]

[11 § En ändring är tillåten om den är en sådan kompletterande beställning som avses i andra stycket och den inte innebär att priset ökar med mer än 50 procent av värdet på det ursprungliga kontraktet. Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset tillämpas på varje enskild ändring.

En beställning får göras som en kompletterande beställning av varor, tjänster eller byggtreprenader som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen från den leverantör som har tilldelats kontraktet, om

1. beställningen har blivit nödvändig att göra,
2. ett byte av leverantör inte kan göras av ekonomiska eller tekniska skäl, och
3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten.]

[12 § En ändring är tillåten om behovet av den har uppstått till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och om den

1. inte innebär att priset ökar med mer än 50 procent av värdet på det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet, och
2. inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.

Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset enligt första stycket 1 tillämpas på varje enskild ändring.]

[13 § Byte av den leverantör som ursprungligen har tilldelats kontraktet till en annan leverantör är en tillåten ändring om

1. det inte finns skäl att utesluta den nya leverantören med stöd av 13 kap. och denne uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 4–8 §§,
2. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, och
3. omstruktureringarna inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet.

Om den upphandlande myndigheten övertar den ursprungliga leverantörens skyldigheter gentemot leverantörens underleverantörer, ska det också anses vara ett byte av leverantör och en tillåten ändring.]

[Övriga ändringar som inte är att anse som väsentliga]

[14 § En ändring som inte omfattas av bestämmelserna i 9–13 §§ ska ändå anses vara en tillåten ändring om den inte är väsentlig enligt andra stycket.

En ändring ska anses vara väsentlig om

1. den inför nya villkor i kontraktet som om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen hade medfört att andra anbudssökande bjöds in att delta, att andra anbud blev aktuella att utvärdera eller att ytterligare leverantörer deltog i upphandlingen än de som bjöds in, utvärderades eller deltog i den ursprungliga upphandlingen,

2. den innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den leverantör som har tilldelats kontraktet på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet,

3. den medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt, eller

4. den innebär att den leverantör som ursprungligen har tilldelats kontraktet byts ut mot en annan leverantör utan att förutsättningarna enligt 13 § är uppfyllda för ett sådant byte.]

[Beräkning av prisökningar]

[15 § Vid beräkningen av priset enligt 9 § andra stycket 2, 11 § första stycket och 12 § första stycket 1 ska det uppdaterade priset vara referensvärdet, om kontraktet omfattar en indexeringsklausul.]

[Offentliggörande]

[16 § En upphandlande myndighet ska i något av upphandlingsdokumenten i den ursprungliga upphandlingen beskriva de ändringsklausuler som avses i 10 §.]

[17 § En upphandlande myndighet som ändrar ett kontrakt med stöd av 11 eller 12 § ska offentliggöra detta i ett meddelande i Europeiska unionens officiella tidning.]

[Avslutande av kontrakt]

[18 § En upphandlande myndighet får avsluta ett kontrakt, om

1. det har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 8 § och varan, tjänsten eller byggtreprenaden därför ska upphandlas,

2. den leverantör som tilldelades kontraktet borde ha uteslutits enligt 13 kap. 1 §, eller

3. kontraktet inte borde ha tilldelats en leverantör på grund av att denne allvarligt åsidosatt sådana skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2014/18/EG och detta har fastställts av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.]

18 kap. Projekttävlingar på tjänsteområdet

Definition

1 § Med *projekttävling* avses en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande myndighet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag.

Tillämpningsområdet

2 § Detta kapitel ska tillämpas på projekttävlingar som

1. ingår i ett förfarande för tilldelning av ett tjänstekontrakt, eller
2. innefattar priser eller ersättningar till deltagarna.

Beräkning av tröskelvärden för projekttävlingar

3 § Tröskelvärdena i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 1 beräknas på grundval av värdet av tjänstekontraktet, exklusive mervärdesskatt, med i förekommande fall tillägg för tävlingspriser eller ersättningar till deltagarna.

4 § Tröskelvärdena i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 2 beräknas på grundval av summan av de priser och ersättningar som ska betalas till deltagarna och det beräknade värdet exklusive mervärdesskatt av de tjänstekontrakt som senare kan tilldelas vinnaren eller vinnarna i tävlingen.

Annonsering

5 § En upphandlande myndighet som avser att anordna en projekttävling ska annonsera tävlingen och resultatet av denna (efterannonsering).

Om den upphandlande myndigheten har för avsikt att efter projekttävlingen tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med bestämmelserna om förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska detta anges i annonsen om tävlingen.

Val av deltagare

6 § En projekttävling får begränsas till ett visst antal tävlingsdeltagare. Den upphandlande myndigheten ska ange kriterier för urvalet av deltagare.

Antalet tävlingsdeltagare som bjuds in ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås.

Juryn och dess sammansättning

7 § En jury ska utse vinnande bidrag i en projekttävling. Ledamöterna i juryn ska vara fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.

Juryns beslut

8 § Juryn ska vara självständig i sina yttranden och beslut.

Ett tävlingsbidrag får presenteras för juryn endast på ett sådant sätt att det inte framgår vem som har lämnat ett enskilt bidrag. Anonymiteten ska gälla fram till dess juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut.

Vid granskningen får endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas.

9 § Juryn ska lämna ett av ledamöterna undertecknat protokoll i vilken tävlingsbidragen rangordnas. Protokollet ska innehålla en motivering till rangordningen samt de kommentarer och klargöranden som det kan finnas behov av att göra.

Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas av juryn att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

Fullständiga protokoll ska upprättas över dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna.

19 kap. Offentlig upphandling som inte omfattas av direktivet samt offentlig upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Tillämpningsområdet

1 § Detta kapitel gäller i fråga om

1. offentlig upphandling och projekttävling enligt 2 kap. 1 § tredje stycket 2,

2. tilldelning av kontrakt enligt 2 kap. 2 §, och

[3. offentlig upphandling av tjänster som anges i bilaga 2 (sociala tjänster och andra särskilda tjänster).]

Bestämmelsen om direktupphandling i 6 § andra stycket gäller dock inte vid sådan tilldelning av kontrakt som avses i första stycket 2.

Tillämpliga bestämmelser

2 § Vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas även

– 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),

– 2 kap. (lagens tillämpningsområde),

– 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde), utom 11–17 §§ om interna kontrakt vid tilldelning av sådana kontrakt som avses i 2 kap. 2 §,

– 4 kap. (allmänna bestämmelser), [utom 10–13 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar samt 14 och 15 §§ om bedömning av villkor som rör anbud, uteslutning av och val av leverantörer samt tilldelning av kontrakt,]

– 7 kap. (offentlig upphandling genom ramavtal och inköpscentraler och annan samordnad upphandling), [utom 15-24 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,]

– 8 kap. (dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner), utom 4 och 5 §§ om upphandlingsdokumenten och det dynamiska inköpssystemets giltighetstid, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran,

– 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),

– 9 kap. 12–15 §§ (märken),

[– 14 kap. 5 § (behörighet att utöva yrkesverksamhet),]

– 17 kap. 1 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),

– 20 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd),

– 21 kap. (upphandlingsskadeavgift), och

[– 22 kap. (tillsyn och vägledning).]

Vidare tillämpas bestämmelserna om konkurrenspräglad dialog i 6 kap.

1 § 5 och 19–29 §§, 11 kap. 3 och 15 §§ samt 14 kap. 1–3 §§.

[Vid offentlig upphandling av tjänster som anges i bilaga 2 (sociala tjänster och andra särskilda tjänster) tillämpas även bestämmelserna om tekniska specifikationer i 9 kap. 1–5 och 7–11 §§, om annonsering i 10 kap. 1, 2 och 4–

6 §§ och om individuella rapporter om förfaranden för tilldelning av kontrakt enligt 12 kap. 17–19 §§, om värdet av upphandlingen uppgår till minst tillämpligt tröskelvärde i 5 kap.]

En upphandlande myndighet får publicera annonser om upphandlingar på det sätt som gäller för upphandlingar enligt 10 kap.

Definitioner som gäller för detta kapitel

3 § Med *direktupphandling* avses en upphandling utan krav på anbud i viss form.

4 § Med *förenklat förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer ska lämna anbud och den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

5 § Med *urvals förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud, den upphandlande myndigheten inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud och den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

Upphandlingsförfaranden

6 § En offentlig upphandling enligt detta kapitel ska göras genom förenklat förfarande, urvals förfarande eller vid ett dynamiskt inköpssystem genom ett selektivt förfarande enligt 6 kap. 3 §.

Direktupphandling får dock användas om upphandlingens värde uppgår till högst 28 procent av det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 eller 2 §. Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–18 §§ är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl. Den upphandlande myndigheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.

Konkurrenspräglad dialog får, i enlighet med 2 §, användas om inte förenklat förfarande eller urvals förfarande medger tilldelning av kontrakt.

Beräkning av värdet av en upphandling

7 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. En upphandling får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna i denna lag.

Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler som anges i upphandlingsdokumenten beaktas som om de utnyttjats.

Vid beräkningen ska den upphandlande myndigheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten under räkenskapsåret.

Annonsering

8 § Vid förenklat förfarande ska den upphandlande myndigheten begära anbud genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i annan form som möjliggör effektiv konkurrens.

Vid urvalsförfarande ska den upphandlande myndigheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Myndigheten får i sin inbjudan ange det antal leverantörer som den avser att bjuda in. Antalet ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska upphandlas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås.

För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Annonsen ska finnas tillgänglig i databasen under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid.

Innehåll i en annons

9 § En annons om upphandling enligt 8 § ska innehålla uppgift om föremålet för upphandlingen och kontaktuppgifter till den upphandlande myndigheten.

Vid förenklat förfarande ska det dessutom framgå

1. hur anbud får lämnas,
2. den dag då anbud senast ska ha kommit in, och
3. den dag till och med vilken anbud ska vara bindande.

Vid urvalsförfarande ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om

1. hur en anbudsansökan får lämnas, och
2. den dag ansökan senast ska ha kommit in.

Vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om

1. vilken typ av köp och vilka kvantiteter som systemet avser,
2. all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning,
3. eventuell indelning i olika kategorier och vad som i så fall karakteriserar dessa, och
4. det dynamiska inköpssystemets giltighetstid.

Annonsering vid förhandsinsyn

10 § En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt genom direktupphandling enligt 6 § andra stycket får annonsera sin avsikt i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig (förhandsinsyn).

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om innehållet i en annons om förhandsinsyn.

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten vid annonsering

11 § Den upphandlande myndigheten ska vid annonsering enligt 8 eller 10 § med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri

tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen skickas för publicering. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen.

Om den upphandlande myndigheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska annonsen upplysa om hur tillgång kan ges till dokumentet på annat sätt. En sådan upplysning ska innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.

Första och andra styckena gäller även när den upphandlande myndigheten annonserar om upphandling enligt 10 kap. 2 §.

[Kommunikationsmedel vid offentlig upphandling]

[12 § Bestämmelserna i 12 kap. 1–10 §§ och 11 § första stycket gäller för anbudssökningar och anbud vid offentlig upphandling som avses i detta kapitel.]

Tidsfrister för att komma in med anbudssökningar och anbud

13 § Anbudssökande och anbudsgivare ska ges skälig tid att komma in med ansökningar respektive anbud. Tiden för att komma in med anbudssökningar får dock aldrig vara kortare än tio dagar från den dag då ansökningsinbjudan blev publicerad enligt 8 § andra eller tredje stycket.

Vid ett dynamiskt inköpssystem ska inte några tidsfrister gälla för anbudssökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen skickats.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar

14 § Den upphandlande myndigheten ska vid förenklat förfarande, urvalsförfarande, konkurrenspräglad dialog och dynamiskt inköpssystem till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

[Mottagande och öppnande av anbud]

15 § Försändelser med anbud ska, så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande myndigheten ska delta. Anbudena ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en person som utsetts av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.

Anbudena ska öppnas samtidigt.]

[Komplettering, förtydligande och färdigställande av information och dokumentation som ska lämnas av leverantörer i en upphandling]

16 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den

upphandlande myndigheten begära att en eller flera leverantörer kompletterat, förtydligat eller färdigställt relevant information eller dokumentation.

Åtgärderna enligt första stycket ska vara förenliga med principerna om lika-behandling och öppenhet.]

[Kontroll och uteslutning av leverantörer]

[17 § En leverantör ska uteslutas från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 §.

En leverantör får uteslutas enligt 13 kap. 2 och 3 §§.

När en fråga om uteslutning utreds ska 15 kap. 8–10 §§ tillämpas.

En upphandlande myndighet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första–tredje styckena ska i något av upphandlingsdokumenten eller skrivelsen ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.]

[18 § Vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter i Sverige enligt 13 kap. 2 § ska den upphandlande myndigheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet.]

[Begränsad kontroll]

[19 § En upphandlande myndighet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet till de anbudssökande och anbudsgivare som anges i andra och tredje styckena. Leverantören ska ges skälig tid att komma in med de begärda handlingarna.

I ett förenklat förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som myndigheten avser att bjuda in till förhandling eller, om ingen förhandling sker, den eller de anbudsgivare som myndigheten avser tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna bjuds in till förhandling respektive underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 27 §.

I ett urvalsförfarande eller vid en konkurrenspräglad dialog ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller de anbudssökande som myndigheten avser att bjuda in att lämna anbud respektive att förhandla.]

Egen försäkran och kontroll av leverantörer vid dynamiska inköpssystem

20 § En leverantör som vid ett dynamiskt inköpssystem lämnar in en anbudsansökan får också lämna in en egen försäkran om att det inte finns grund för uteslutning av leverantören enligt 17 § och att leverantören i övrigt uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten har ställt.

Den upphandlande myndigheten får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet lämnar in en ny och uppdaterad version av en sådan egen försäkran som avses i första stycket.

Innan den upphandlande myndigheten tilldelar ett kontrakt enligt det dynamiska inköpssystemet ska myndigheten från den leverantör som den avser att tilldela kontraktet begära in och kontrollera de uppgifter som ligger till grund för en sådan egen försäkran som avses i första stycket. Leverantören ska ges skälig tid att komma in med de begärda handlingarna.

Prövning av anbudsansökningar och anbud

21 § En upphandlande myndighet ska pröva alla de anbudsansökningar och anbud som har kommit in i rätt tid, om inte något annat följer av 17 §.

[Tillgång till andra företags kapacitet]

[22 § En leverantör får vid behov när det gäller ett visst kontrakt återropa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.]

[Tilldelning av kontrakt]

[23 § En upphandlande myndighet ska tilldela ett kontrakt den leverantör vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, ska utvärderas på grundval av antingen

1. pris eller
2. kostnad.

Vid en utvärdering enligt andra stycket 2, ska myndigheten ta hänsyn till tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet.]

[24 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av kostnad enligt 23 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes.

Kriterier får viktas av myndigheten enligt första stycket inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska myndigheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioritetsordning.

Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes.]

[Onormalt låga anbud]

[25 § En upphandlande myndighet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat lämna en förklaring till det låga priset.

En upphandlande myndighet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §.

Ett anbud får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar.]

[Dokumentation, underrättelse och förvaring av handlingar]

[26 § En upphandlande myndighet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Första stycket gäller inte om upphandlingens värde överstiger 100 000 kr.]

27 § Vid förenklat förfarande, urvalsförfarande, konkurrenspräglad dialog och dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som avses i 12 kap. 13 § och lämna sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.

Vid direktupphandling ska den upphandlande myndigheten, när beslut om leverantör och anbud fattats, underrätta anbudsgivarna om beslutet snarast möjligt.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått sådan underrättelse eller sådana upplysningar som avses i första stycket. Vid urvalsförfarande ska den dag till och med vilken anbudet ska vara bindande anges i inbjudan att lämna anbud.

[28 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbud och anbudsansökningar med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, upprättad individuell rapport, sådana dokument som avses i 26 § och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.]

Projekttävlingar

29 § Bestämmelserna i 18 kap. 2 och 6–9 §§ gäller även för projekttävlingar som understiger tröskelvärdet i 5 kap. 1 §, om tävlingens värde överstiger det i 6 § andra stycket angivna värdet.

Vid anordnande av projekttävlingar ska 6 § tillämpas. En projekttävling ska annonseras enligt 8 eller 10 §.

Om ett kontrakt enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren respektive vinnarna bjudas in att delta i förhandlingar.

20 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

Avtalsspärr

Allmänna bestämmelser om avtalsspärr

1 § Om en upphandlande myndighet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 27 § första stycket och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.

Om en upphandlande myndighet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden.

Undantag från avtalsspärr

2 § Avtalsspärr gäller inte

1. vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 6 kap. 12–18 §§,

2. vid tilldelning av kontrakt med förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§,

3. vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem,

4. vid direktupphandling enligt 19 kap. 6 § andra stycket, eller

5. vid sådan direkttilldelning och sådana nödåtgärder som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 1 och 3.

Avtalsspärr vid förhandsinsyn

3 § Vid förhandsinsyn enligt 10 kap. 8 § eller 19 kap. 10 § får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att annonsen om förhandsinsyn publicerats.

Överprövning

Allmänna bestämmelser om överprövning

4 § Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva

1. en upphandling, och
2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

Behörig domstol

5 § En ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

[Domsrätt och behörig domstol vid överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling]

[6 § Om tillämpliga nationella bestämmelser enligt 7 kap. 19, 20 eller 24 §§ är bestämmelserna i denna lag, ska en ansökan om överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 7 kap. 18 eller 23 §§ göras vid allmän förvaltningsdomstol.

En ansökan om överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt första stycket ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets

1. den upphandlande myndigheten har sin hemvist, om ansökan gäller en upphandling enligt 7 kap. 18 §, eller
2. den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet, om ansökan gäller en upphandling enligt 7 kap. 23 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.]

Överprövning av en upphandling

7 § Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.

8 § Om den upphandlande myndigheten under pågående överprövning av en upphandling ingår ett avtal i strid med 1, 3, 9, 10 eller 11 §§, ska rätten, på yrkande av leverantören, överpröva avtalets giltighet i enlighet med 14–16 §§.

9 § Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 1 eller 3 § att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr).

Rätten får besluta att någon förlängd avtalsspärr inte ska gälla.

Interimistiskt beslut vid överprövning av en upphandling

10 § I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 9 §§ inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tiodagarsfrist

11 § När en förlängd avtalsspärr gäller enligt 9 §, får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

När en förvaltningsrätt eller en kammarrätt har fattat ett beslut enligt 10 §, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från det att domstolen har avgjort målet eller upphävt beslutet. När Högsta förvaltningsdomstolen har fattat ett beslut enligt 10 § och beslutat att återförvisa målet till lägre instans, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från beslutet om återförvisning.

Rätten får besluta att någon tiodagarsfrist inte ska gälla.

Tidsfrister för ansökan om överprövning av en upphandling

12 § En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av en sådan avtalsspärr som avses i 1 eller 3 §§.

13 § En ansökan om överprövning av ett beslut att avbryta en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten innan tio dagar har gått från det att den upphandlande myndigheten med ett elektroniskt medel har skickat en underrättelse om beslutet och angett skälen för detta.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten innan 15 dagar har gått från utskickandet.

Överprövning av ett avtals giltighet

14 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt 10 kap. 2 eller 3 §, 18 kap. 5 § eller 19 kap. 8 § under förutsättning att

a) direktupphandling enligt 19 kap.,

b) sådan direkttilldelning som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 1, eller

c) sådan nödåtgärd som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 3 inte får användas,

2. efter en förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 eller 8 § samt 9 § utan att de villkor har följts som framgår av de paragraferna eller av det ramavtal som ligger till grund för konkurrensutsättningen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, eller

3. enligt ett dynamiskt inköpssystem utan att de villkor som anges i 8 kap. 10 eller 12 § har följts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 9 §, ett interimistiskt beslut enligt 10 § eller tiodagarsfristen i 11 § eller om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 27 § första stycket. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

15 § Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 14 § är uppfyllda.

16 § Bestämmelserna om ogiltighet i 14 § ska inte tillämpas

1. på avtal som har slutits av en upphandlande myndighet efter en förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 eller 8 §§, om den upphandlande myndigheten skickat en underrättelse om tilldelningsbeslutet enligt 12 kap. 13 § första stycket samt iakttagit en avtalsspärr enligt 1 §,

2. på avtal som har slutits av en upphandlande myndighet enligt ett dynamiskt inköpssystem, om den upphandlande myndigheten skickat en underrättelse om tilldelningsbeslutet enligt 12 kap. 13 § första stycket, samt iakttagit en avtalsspärr enligt 1 §, eller

3. om en upphandlande myndighet genom förhandsinsyn enligt 10 kap. 8 § eller 19 kap. 10 § har meddelat sin avsikt att upphandla och har iakttagit avtalsspärren vid förhandsinsyn enligt 3 §.

Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet

17 § Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tidsfrister för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet

18 § En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, om inte annat följer av andra stycket, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

Ansökan ska dock ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att

1. Europeiska kommissionen har publicerat en annons enligt 10 kap. 6 §, eller

2. den upphandlande myndigheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Beräkning av vissa tider

19 § Vid beräkningen av längden av en avtalsspärr samt av tiodagarsfrister enligt 11 § och tidsfrister för ansökan om överprövning ska 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid tillämpas.

Förbud mot överklagande

20 § Ett beslut som denna lag är tillämplig på får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Skadestånd

21 § En upphandlande myndighet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta därigenom uppkommen skada för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i en offentlig upphandling och som har haft kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans eller hennes möjligheter att tilldelas kontraktet.

22 § Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör eller har förklarats ogiltigt enligt 14 § genom ett avgörande som har vunnit laga kraft. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlorad.

21 kap. Upphandlingsskadeavgift

Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift

1 § Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om

1. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå, trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 20 kap. 1, 3 eller 9 §§,

2. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 20 kap. 15 §, eller

3. myndigheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 10 kap. 2, 3 eller 4 §§, 18 kap. 5 § eller 19 kap. 8 §.

2 § Tillsynsmyndigheten ska hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som anges i 1 § 1 och 2.

Tillsynsmyndigheten får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som avses i 1 § 3.

Behörig domstol

3 § En ansökan om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Avgiftens storlek

4 § Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet.

Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 5 kap. 3–5 §§ eller 19 kap. 7 §.

5 § Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

Tidsfrister för ansökan om avgift

6 § En ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 1 § 1 eller 2 ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande som ansökan grundas på har vunnit laga kraft.

7 § När en ansökan om upphandlingsskadeavgift grundas på 1 § 3 och en eller flera leverantörer har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 18 §, får ansökan inte göras förrän fristen har löpt ut och samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft. Ansökan ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft.

När ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 18 §, ska ansökan ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts.

Betalning av avgift m.m.

8 § Upphandlingsskadeavgiften tillfaller staten.

9 § Upphandlingsskadeavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att avgörandet beträffande avgiften har vunnit laga kraft eller inom den längre tid som anges i avgörandet.

Om avgiften inte betalas i tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften till indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

10 § En beslutad upphandlingsskadeavgift faller bort, om avgörandet beträffande avgiften inte har kunnat verkställas inom fem år från det att avgörandet har vunnit laga kraft.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

22 kap. Tillsyn och vägledning

[Allmänna bestämmelser om tillsyn och samarbete med Europeiska kommissionen]

[1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som ska utöva tillsyn över den offentliga upphandlingen enligt denna lag och om vilken myndighet som ska vara kontaktpunkt för samarbete med Europeiska kommissionen när det gäller tillämpningen av denna lag.]

[2 § Tillsynsmyndigheten får vid sin tillsyn inhämta alla nödvändiga upplysningar för sin tillsynsverksamhet från upphandlande myndigheter eller den som kan antas vara en upphandlande myndighet. Upplysningarna ska i första hand inhämtas genom skriftligt förfarande. Om det på grund av materialets omfattning, brådska eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten.]

[3 § En upphandlande myndighet och den som kan antas vara en upphandlande myndighet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn.]

[Föreläggande]

[4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande myndighet eller den som kan antas vara en upphandlande myndighet att lämna uppgift, att visa upp en handling eller att lämna över en kopia av handlingen.

Ett föreläggande enligt första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart hos allmän förvaltningsdomstol.]

[Behörig domstol]

[5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande enligt 4 § får överklagas hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.]

Uppgiftsskyldighet för den upphandlande myndigheten

6 § Den upphandlande myndigheten ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna uppgift om den totala summan av de utbetalningar som den upphandlande myndigheten har gjort under ett år enligt kontrakt som tilldelats enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

2. Genom lagen upphävs lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.
3. Den upphävda lagen gäller dock för sådan upphandling som påbörjats före ikraftträdandet.

Förteckning över byggentreprenadkontrakt

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar: – nybyggnad, renovering och normal reparation
	45.1		Mark- och grundarbeten	
		45.11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar: – rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar – röjning av byggplatser – markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. – iordningställande av gruvarbetsplatser: – avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: – dränering av byggplatser – dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark
		45.12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: – provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: – borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas se 11.20 – brunnborrning, se 45.25 – schaktsänkning, se 45.25 – spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten	
		42.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d.: – broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor – rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation – rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation – därmed förknippade arbeten – montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 – uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 – bygginstallationer, se 45.3 – slutbehandling av byggnader, se 45.4 – arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 – projektledning för byggande, se 74.20
		45.22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av tak – taktäckning – impregnering

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar – anläggning av järnvägar – anläggning av start- och landningsbanor på flygfält – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader – målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – förberedande markarbeten, se 45.11
		45.24	Vattenbyggnad	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anläggning av: – vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. – dammar, diken o.d. – muddring – undervattensarbete
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning: – grundläggning inklusive pålning – borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning – uppförande av icke egentillverkade stål-element – bockning av stål – murning och stenläggning – resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar – uppförande av skorstenar och industriugnar <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.3		Bygginstalla tionen	
		45.31	Elinstalla- tioner	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: – elkablar och elarmatur – telekommunikationssystem – elvärmesystem – antenner – brandlarm – tjuvlarm – hissar och rulltrappor – åskledare etc.
		45.32	Isolerings- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra an- läggningar av värme-, ljud- eller vibra- tionsisolering Denna undergrupp omfattar inte: – impregnering, se 45.22
		45.33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra an- läggningar av: – vattensystem samt sanitetsutrustning – gasarmaturer – värme-, ventilations-, kyl- och luftkon- ditioneringsutrustning inklusive ledningar – sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte: – installation av elvärmesystem, se 45.31
		45.34	Andra bygg- installatior	Denna undergrupp omfattar: – installation av belysnings- och signal- system till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar – installation i byggnader och andra an- läggningar av andra armaturer och anordningar

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.4		Slutbehand- ling av byggnader	
		45.41	Puts-, fasad- och stuckatörs- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändigt puts och stuck inklusive närstående bas- material för putsning
		45.42	Byggnads- snickeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material – invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: – läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43
		45.43	Golv- och vägg- beläggnings arbeten	Denna undergrupp omfattar: – läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: – vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten – parkett och andra golvbeläggningar av trä – mattor samt golvbeläggningar av lino- leum, inklusive av gummi eller plast – terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffer- golv eller -väggar – tapeter
		45.44	Måleri- och glasmästeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – invändig och utvändigt målning av byggnader – målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. – installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: – installation av fönster, se 45.42

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.45	Annan slut- behandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: – installation av privata simbassänger – rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader – annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: – invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggnings maskiner med förare	
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggnings maskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: – uthyrning av bygg- och anläggnings- maskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32

[Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster]

CPV-kod	Beskrivning
75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79611000-0, 79.62.2000-0 [Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]. 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare]. Från 85000000-9 till 85323000-9, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5, 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst].	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 and 85.32.2000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster]. 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, från 79995000-5 till 79995200-7, från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, från 92000000-1 till 92700000-8. 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar].	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur

CPV-kod	Beskrivning
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring
75310000-2, 75311000-9, 75.31.200-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser]. 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000-2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespisning, 55510000-8 Matsalstjänster, 55511000-5 Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider.	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster

CPV-kod	Beskrivning
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1 [Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys].	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ].	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikations-tjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restantetjänster], 64122000-7 [Internpost].	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster].	Diverse tjänster

Definitioner av vissa tekniska specifikationer

I lagen gäller följande definitioner:

a) *tekniska specifikationer i fråga om offentliga byggtreprenadkontrakt*: samtliga tekniska föreskrifter som i synnerhet anges i upphandlingsdokumenten och som anger de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att det eller den ska lämpa sig för den av den upphandlande myndigheten planerade användningen. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetssäkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av byggtreprenadens livscykel. De innefattar även bestämmelser om projektering och kostnadsberäkning, provnings- och kontrollregler, villkoren för att byggtreprenaden ska godkännas, tekniken eller metoderna för byggverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar kan föreskriva i fråga om den fullbordade byggtreprenaden samt om ingående material eller delar.

b) *teknisk specifikation i fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt*: en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en produkts eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, produktens användningsområde, säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av varans eller tjänstens livscykel liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

standard: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:

1. internationell standard: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
2. europeisk standard: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
3. nationell standard: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

europaisk teknisk bedömning: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

gemensam teknisk specifikation: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) 1025/2012.

teknisk referens: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

1.2 Förslag till lag om upphandling inom försörjningssektorerna

Härigenom föreskrivs² följande.

1 kap. Lagens innehåll och definitioner

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om upphandling av enheter som är verksamma inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

- 1 kap. – Lagens innehåll och definitioner
 - 2 kap. – Lagens tillämpningsområde
 - 3 kap. – Undantag från lagens tillämpningsområde
 - 4 kap. – Allmänna bestämmelser
 - 5 kap. – Tröskelvärden
 - 6 kap. – Upphandlingsförfaranden
 - 7 kap. – Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling
 - 8 kap. – Dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner
 - 9 kap. – Tekniska specifikationer
 - 10 kap. – Annonsering av upphandling
 - 11 kap. – Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och
anbud
 - 12 kap. – Kommunikation, information till leverantörer och
dokumentation
 - 13 kap. – Uteslutning av leverantörer
 - 14 kap. – Val av leverantörer
 - 15 kap. – Tilldelning av kontrakt
 - 16 kap. – Fullgörande av kontrakt
 - 17 kap. – Projekttävlingar på tjänsteområdet
 - 18 kap. – Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land
 - 19 kap. – Upphandling som inte omfattas av direktivet samt
upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster
 - 20 kap. – Avtalsspärr, överprövning och skadestånd
 - 21 kap. – Upphandlingsskadeavgift
 - 22 kap. – Tillsyn och vägledning
- Till lagen hör följande bilagor.
- Bilaga 1 – Förteckning över byggentreprenadkontrakt
 - Bilaga 2 – Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster
 - Bilaga 3 – Definitioner av vissa tekniska specifikationer

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.

Var finns definitioner och förklaringar?

2 § I detta kapitel finns definitioner av begrepp som används i lagen. Det finns definitioner och förklaringar av begrepp också i andra kapitel. I bilaga 3 finns definitioner av vissa tekniska specifikationer.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp finns i nedan angivna paragrafer:

Anbudsinfordran i 10 kap. 1 §.

Anknutet företag i 3 kap. 20 §.

CPV-nomenklaturen i 4 kap. 5 §.

Direktupphandling i 19 kap. 4 §.

Dynamiskt inköpssystem i 8 kap. 1 §.

Elektronisk auktion i 8 kap. 15 §.

Förenklat förfarande i 19 kap. 5 §.

Förhandlat förfarande med föregående annonsering i 6 kap. 4 §.

Förhandlat förfarande utan föregående annonsering i 6 kap.

5–11 §§.

Innovationspartnerskap i 6 kap. 23 §.

Interna kontrakt i 3 kap. 12–17 §§.

Konkurrenspräglad dialog i 6 kap. 12–22 §§.

Märke i 9 kap. 13 §.

Organ för bedömning av överensstämmelse i 9 kap. 9 §.

Posttjänster i 2 kap. 8 §.

Projekttävling i 17 kap. 1 §.

Selektivt förfarande i 6 kap. 3 §.

Upphandling i 2 kap. 1 §.

Urvalsförfarande i 19 kap. 6 §.

Öppet förfarande i 6 kap. 2 §.

Definitioner

3 § Med *anbudssökande* avses den som har ansökt om att få eller inbjudits att delta i

1. ett selektivt förfarande,
2. ett förhandlat förfarande med föregående annonsering,
3. ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering,
4. en konkurrenspräglad dialog,
5. ett innovationspartnerskap, eller
6. ett urvalsförfarande enligt 19 kap.

4 § Med *byggentreprenadkontrakt* avses ett kontrakt som

1. avser utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1,

2. avser utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller

3. medför att ett byggnadsverk realiserar, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av en upphandlande enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

5 § Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.

6 § Med *elektroniska medel* avses medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier.

7 § Med *inköpscentral* avses en upphandlande enhet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av

1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för andra upphandlande enheter, eller

2. tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader som är avsedda för andra upphandlande enheter.

En inköpscentral får även tillhandahålla stödverksamhet för inköp.

Upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet ska betraktas som upphandling i samband med utövandet av en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 3–10 §§.

8 § Med *kontrakt* avses ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som

1. ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer, och

2. avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggtreprenad.

[Med kontrakt avses dock inte ett avtal som en upphandlande myndighet sluter med en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om förhållandena mellan de berörda parterna är sådana att avtalet är att anse som ett internt kontrakt enligt 3 kap. 12–17 §§.]

9 § Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggtreprenader.

Med leverantör avses också grupper av leverantörer.

10 § Med *livscykel* avses samtliga skeden som en vara, tjänst eller ett byggnadsverk genomgår under sin livslängd, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

11 § Med *offentligt styrda organ* avses sådana juridiska personer som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet,

2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet.

12 § Med *ramavtal* avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande enheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

13 § Med *särskild rättighet eller ensamrätt* avses en rättighet eller ensamrätt som

1. beviljats enligt lag eller annan författning,
2. begränsar rätten att utöva en sådan verksamhet som avses i 2 kap. 3–10 §§ till ett eller flera företag, och
3. väsentligt påverkar andra företags möjligheter att bedriva samma typ av verksamhet.

Med särskild rättighet eller ensamrätt enligt första stycket avses dock inte en rättighet eller ensamrätt som har beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och där beviljandet har grundats på objektiva kriterier.

14 § Med *tjänstekontrakt* avses ett kontrakt som gäller tillhandahållande av andra tjänster än de som avses i 4 §.

15 § Med *upphandlande enheter* avses i denna lag dels upphandlande myndigheter enligt 16 §, dels sådana företag som

1. en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över på det sätt som anges i andra stycket, eller
2. bedriver verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 3–10 §§ med stöd av en särskild rättighet eller ensamrätt enligt 13 §.

Ett bestämmande inflytande ska anses finnas om en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

16 § Med *upphandlande myndighet* avses statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och
2. offentligt styrda organ som avses i 11 §, samt
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2.

17 § Med *upphandlingsdokument* avses alla dokument som den upphandlande enheten utarbetar eller hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen.

18 § Med *varukontrakt* avses ett kontrakt som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor. Ett varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.

2 kap. Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde och vad som avses med upphandling

1 § Denna lag gäller för upphandling för verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster enligt 3–10 §§. Lagen gäller också när en upphandlande enhet anordnar projekttävlingar.

Med upphandling avses att en upphandlande enhet anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från en vald leverantör genom ett kontrakt, när anskaffningen görs för verksamhet enligt 3–10 §§. Med upphandling avses även de åtgärder som en upphandlande enhet vidtar i syfte att ingå ett ramavtal.

[Bestämmelserna i 19 kap. gäller för

1. upphandlingar som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2, och

2. upphandlingar eller projekttävlingar vars värden beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.]

Tilldelning av tjänstekontrakt enligt EU:s kollektivtrafikförordning

2 § Bestämmelserna i 19 kap. ska tillämpas vid tilldelning av tjänstekontrakt avseende kollektivtrafik på järnväg, med tunnelbana eller på vatten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (EU:s kollektivtrafikförordning).

Med tilldelning enligt första stycket avses

1. direkttilldelning av avtal om allmän trafik,

2. tilldelning av avtal om allmän trafik efter ett konkurrensutsatt anbudsförfarande, eller

3. nödåtgärder.

I kollektivtrafiklagen (2010:1065) finns bestämmelser om förbud mot viss direkttilldelning enligt EU:s kollektivtrafikförordning och om överklagande av beslut om nödåtgärd i vissa fall.

Verksamheter som omfattas av lagen

Gas, värme, el och dricksvatten

3 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av

1. tillhandahållande eller drift av fasta publika nät i samband med produktion, transport eller distribution av gas, värme, el eller dricksvatten, eller

2. leverans av gas, värme, el eller dricksvatten till sådana nät som avses i 1.

Med leverans enligt första stycket 2 förstås generering eller produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning. Produktion av gas i form av utvinning regleras dock i 10 §.

4 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till ett publikt nät, ska detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 3 §, om

1. enhetens produktion är en oundviklig följd av en annan verksamhet än någon av dem som avses 3, 6 eller 7 §,

2. leverans till det publika nätet endast syftar till att använda denna produktion ekonomiskt, och

3. sådana leveranser uppgår till högst 20 procent av enhetens omsättning, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

5 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el eller dricksvatten till ett publikt nät, ska detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 3 §, om

1. enhetens produktion behövs för en annan verksamhet än någon av dem som avses i 3, 6 eller 7 §,

2. leverans till det publika nätet beror endast på enhetens egen förbrukning, och

3. sådana leveranser uppgår till högst 30 procent av enhetens totala produktion av el respektive dricksvatten, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

6 § Denna lag gäller även för upphandling som görs och projektävlingar som anordnas av en upphandlande enhet som bedriver verksamhet som avser dricksvatten enligt 3 §, om upphandlingen eller projektävlingen har anknytning till

1. vattenbyggnadsprojekt, konstbevattnings- eller dränering och den volym vatten som används för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 procent av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller

2. bortföring eller rening av avloppsvatten.

Transporttjänster

7 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av tillhandahållande eller drift av publika nät i form av transporter med järnväg, automatiserade system, spårväg, tunnelbana, buss, trådbuss eller linbana.

Ett nät för transporttjänster ska anses finnas om tjänsten tillhandahålls enligt villkor som fastställts av en behörig myndighet och som avser linjesträckning, tillgänglig transportkapacitet, turtäthet och liknande förhållanden.

Posttjänster m.m.

8 § Denna lag omfattar en verksamhet som består av tillhandahållande av posttjänster och närstående posttjänster.

Med *posttjänster* avses insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser.

Med *postförsändelse* avses en adresserad försändelse i den slutliga utformning i vilken den ska överlämnas, såsom brev, böcker, kataloger, tidningar och tidsskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde.

Med *närstående posttjänster* avses följande tjänster som tillhandahålls av en upphandlande enhet som även tillhandahåller posttjänster:

1. tjänster som innebär hantering av posttjänster såväl före som efter avsändandet, och

2. tjänster som avser oadresserad direktreklam och andra försändelser som inte omfattas av tredje stycket.

9 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att ge tillgång till flygplatser, hamnar eller andra terminaler för transporter i luften eller till havs eller på inre vattenvägar.

Utvinning av olja och gas samt prospektering eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen

10 § En verksamhet omfattas av denna lag om den består av utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

1. utvinna olja eller gas, eller
2. prospektera eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

Blandade kontrakt inom ramen för samma verksamhet

Blandade kontrakt som avser flera upphandlingsslag enligt denna lag

11 § En upphandlande enhet ska tilldela ett kontrakt som avser mer än ett upphandlingsslag enligt denna lag (varor, tjänster eller byggentreprenader) med tillämpning av de bestämmelser som gäller för det upphandlingsslag som karakteriserar upphandlingens huvudföremål.

Om ett kontrakt avser både sådana tjänster som anges i bilaga 2 och andra tjänster, eller både varor och tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de beräknade värdena för respektive tjänster eller varor som är det högsta.

Delbara blandade kontrakt

12 § Om ett delbart blandat kontrakt avser såväl upphandling som omfattas av denna lag som upphandling som inte gör det, får en upphandlande enhet tilldela separata kontrakt för de olika delarna. Enheten får också tilldela ett enda kontrakt.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som separata kontrakt

13 § Om den upphandlande enheten tilldelar separata kontrakt ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som ett enda kontrakt

14 § Om den upphandlande enheten tilldelar ett enda kontrakt ska, om inte något annat följer av 16–18 §§, denna lag tillämpas på hela kontraktet.

15 § Den upphandlande enheten ska tilldela ett delbart blandat kontrakt som består av varor, tjänster eller byggentreprenader och av koncessioner med tillämpning av denna lag om värdet av den del av kontraktet som omfattas av denna lag beräknas uppgå till lägst det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap.

Kontraktet ska tilldelas med tillämpning av 19 kap. om värdet av den del av kontraktet som omfattas av denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och värdet av den del som avser

koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt [den lagstiftning som genomför koncessionsdirektivet].

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Delbara blandade kontrakt med inslag av försvar eller säkerhet

16 § Den upphandlande enheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) utan tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket gäller också om kontraktet innehåller delar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

17 § Den upphandlande enheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av den lagen.

Det som sägs i första stycket påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

18 § Det som sägs i 16 och 17 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.

Ett beslut att tilldela ett enda kontrakt får inte fattas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Odelbara blandade kontrakt

19 § Om de olika delarna av ett blandat kontrakt objektivt inte kan särskiljas ska den upphandlande enheten välja tillämpliga bestämmelser på grundval av kontraktets huvudföremål.

Om ett sådant kontrakt innehåller delar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får enheten dock tilldela det utan tillämpning av denna lag. Om kontraktet delvis avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får det tilldelas med tillämpning av den lagen.

Kontrakt som rör mer än en verksamhet

20 § Om ett kontrakt är avsett för mer än en verksamhet får den upphandlande enheten tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller tilldela ett enda kontrakt.

21 § Den upphandlande enheten får inte tilldela ett enda kontrakt eller tilldela separata kontrakt för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller [den lagstiftning som genomför koncessionsdirektivet].

22 § Om den upphandlande enheten tilldelar separata kontrakt ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.

Tilldelning av ett enda kontrakt

23 § En upphandlande enhet som tilldelar ett enda kontrakt avsett för mer än en verksamhet ska tillämpa de bestämmelser som gäller för den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller lagen (2011:1029) om upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet ska dock 25–27 §§ tillämpas.

24 § Om det inte är objektivt möjligt att avgöra vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för ska, om en av verksamheterna omfattas av

1. lagen (0000:000) om offentlig upphandling den lagen tillämpas,
2. [den lagstiftning som genomför koncessionsdirektivet] denna lag tillämpas, eller
3. denna lag och de andra varken omfattas av denna lag, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller [den lagstiftning som genomför koncessionsdirektivet] denna lag tillämpas.

Tilldelning av ett enda kontrakt när en av verksamheterna rör försvar eller säkerhet

25 § Den upphandlande enheten får tilldela ett kontrakt är avsett för en verksamhet som omfattas av denna lag samt en verksamhet som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget utan tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket gäller också för ett kontrakt som är avsett för en verksamhet enligt denna lag och en verksamhet som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet och dessutom innehåller upphandling eller andra beståndsdelar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget.

26 § Den upphandlande enheten får tilldela ett kontrakt som är avsett för en verksamhet som omfattas av denna lag samt en verksamhet som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av den lagen.

Det som sägs i första stycket påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

27 § Det som sägs i 25 och 26 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.

Lagens tillämplighet vid upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster

28 § Denna lag gäller för kontrakt som avser forsknings- och utvecklingstjänster enligt andra stycket om

1. resultaten uteslutande tillkommer den upphandlande enheten i den egna verksamheten, och

2. den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande enheten.

De forsknings- och utvecklingstjänster som avses i första stycket är tjänster som omfattas av CPV-koderna för

1. FoU-tjänster samt tillhörande konsulttjänster,
 2. forskning och experimentell utveckling,
 3. forskning,
 4. forskningslaboratorietjänster,
 5. marin forskning,
 6. experimentell utveckling,
 7. planering och genomförande av forskning och utveckling,
 8. förberedande genomförbarhetsstudie och teknisk demonstration,
- eller
9. test och utvärdering.

3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde

Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

1 § Denna lag gäller inte för upphandling eller projekttävling som

1. omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller

2. är undantagen enligt 1 kap. 7, 8, 9 eller 10 § i den lagen.

Sekretess

2 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling, som inte annars ska undantas enligt 1 §, om

1. skyddet av rikets väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras, eller

2. en tillämpning av denna lag skulle kräva att en upphandlande enhet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot rikets väsentliga säkerhetsintressen.

3 § Denna lag gäller inte om en upphandling och fullgörandet av det tilldelade kontraktet omfattas av sekretess eller rör rikets väsentliga intressen.

Undantagen i första stycket gäller även för projekttävlingar.

Kontrakt för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

4 § Denna lag gäller inte för anskaffningar som görs vid återförsäljning eller uthyrning till tredje man, om den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut föremålet för kontraktet och även andra har rätt att sälja eller hyra ut det på samma villkor som den upphandlande enheten.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de varukategorier och verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket.

Bestämmelserna i första och andra styckena ska inte tillämpas på upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet.

Verksamhet i tredje land samt anmälan till Europeiska kommissionen

5 § Denna lag gäller inte för kontrakt som tilldelas eller projekttävling som anordnas för att i ett land som inte är bundet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) utöva sådan verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 3–10 §§ utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område i ett eller flera EES-länder.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket.

Förfaranden enligt andra internationella regler

6 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som en upphandlande enhet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, vilka har fastställts

1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, eller

2. av en internationell organisation.

7 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som en upphandlande enhet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, vilka har fastställts

1. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna,

2. genom ett internationellt avtal eller arrangemang om stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller

3. en internationell organisation.

Förfaranden som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut

8 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projekttävling som en upphandlande enhet tilldelar eller anordnar enligt upphandlingsregler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när kontraktet eller projekttävlingen helt finansieras av den organisationen eller det institutet.

Om kontraktet eller projekttävlingen till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna enas om tillämpliga upphandlingsförfaranden.

Tjänstekontrakt som tilldelas på grund av ensamrätt

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

9 § Denna lag gäller inte för tjänstekontrakt som en upphandlande enhet tilldelar en upphandlande myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.

Kontrakt som avser vatten, energi eller bränsle i vissa fall

10 § Denna lag gäller inte för kontrakt som tilldelas av en upphandlande enhet och avser

1. anskaffning av vatten, om den upphandlande enheten bedriver verksamhet enligt 2 kap. 3 § som avser dricksvatten, eller

2. leverans av energi eller bränsle för energiproduktion, om den upphandlande enheten bedriver verksamhet enligt 2 kap. 3 § som avser el, gas eller värme eller verksamhet som avses i 2 kap. 10 §.

[Interna kontrakt]

[11 § Denna lag gäller inte för ett avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet och en avtalspart som är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om avtalet är att anse som ett internt kontrakt enligt 12–17 §.]

[12 § Ett avtal enligt 11 § ska anses vara ett internt kontrakt, om

1. den upphandlande myndigheten utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheten utövar över sin egen förvaltning,

2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndighetens räkning eller för andra sådana personer som avses i 11 § och som myndigheten utövar kontroll över, och

3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[13 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om

1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar,

2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndigheternas räkning eller för andra sådana personer som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och

3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[14 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll av avtalsparten som avses i 12 § 1 och om

1. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande avtalspartens räkning eller andra sådana personer som avses i 11 § som den kontrollerande avtalsparten utövar kontroll över, och

2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[15 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll som avses i 12 § 1 och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll som avses i 12 § 1 över avtalsparten och om

1. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande personens räkning eller för sådana personer som avses i 11 § som den kontrollerande personen utöver kontroll över, och

2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.]

[Bedömning av förhållanden avseende kontroll och verksamhet]

[16 § En upphandlande myndighetska anses utöva sådan kontroll som avses i 12 § 1, om den har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten.

Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i 13 § 1, om

1. avtalspartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter,

2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut, och

3. avtalsparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen.

En avtalspart ska anses utöva sådan kontroll som avses i 14 § 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av avtalsparten.

17 § En avtalsparts verksamhetsandel enligt 12 § 2 och 13 § 2 ska bestämmas på grundval av avtalspartens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.

Kontrakt mellan upphandlande myndigheter

18 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt som ingås mellan två eller flera upphandlande myndigheter om

1. kontraktet upprättar eller reglerar formerna för ett samarbete mellan myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål,

2. genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och

3. myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet.

19 § Verksamhetsandelen enligt 18 § 3 ska bestämmas på grundval av den upphandlande myndighetens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.

20 § Med *anknutet företag* avses

1. företag över vilket en upphandlande enhet har ett bestämmande inflytande,
2. företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över en upphandlande enhet, och
3. företag som tillsammans med en upphandlande enhet står under bestämmande inflytande av ett annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under.

Med anknutet företag avses även alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens enligt kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG.

Ett bestämmande inflytande ska anses finnas om en upphandlande enhet direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag, innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av rösttalet på grund av aktieägande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

21 § Under de förutsättningar som anges i 22 § gäller inte denna lag för kontrakt som

1. en upphandlande enhet tilldelar ett anknutet företag, eller
2. ett samriskföretag, bildat uteslutande av flera upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 3–10 §§, tilldelar ett företag som är anknutet till någon av dem.

22 § Bestämmelserna i 21 § gäller under förutsättning att leverans med anledning av tilldelningen av varu-, tjänste- eller byggtreprenadkontrakt motsvarar minst 80 procent av det anknutna företags genomsnittliga omsättning av varor, tjänster respektive byggtreprenader under de föregående tre åren.

Om ett anknutet företag inte kan visa sin omsättning för de föregående tre åren på grund av tidpunkten för företagets etablering eller verksamhetens påbörjande, får företaget genom prognoser för verksamheten eller på något annat sätt göra sannolikt att den andel av omsättningen som avses i första stycket kommer att uppnås.

Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten tillhandahåller samma eller liknande varor, tjänster eller byggtreprenader, varor eller tjänster, ska andelen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från varor, tjänster respektive byggtreprenader från dessa anknutna företag.

23 § Denna lag gäller inte för kontrakt som

1. ett samriskföretag, bildat uteslutande av upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 3–10 §§, tilldelar en av dessa upphandlande enheter, eller

2. en upphandlande enhet tilldelar ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Undantagen i första stycket gäller om samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och om det i den handling som upprättats för bildandet av företaget anges att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i det under minst samma tid.

24 § På begäran av Europeiska kommissionen ska en upphandlande enhet som tilldelat ett kontrakt med tillämpning av något av undantagen i 21 eller 23 § lämna uppgifter till kommissionen om namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen och om de berörda kontraktens art och värde samt tillhandahålla det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att visa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget och den upphandlande enheten motsvarar kraven i 21–23 §§.

Direkt konkurrensutsatt verksamhet

25 § Denna lag gäller inte om det fastställts enligt det särskilda förfarande som anges i artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG att verksamheten är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.

Europeiska kommissionen prövar efter begäran från en upphandlande enhet om förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda för viss verksamhet.

Särskilda undantag för vissa tjänstekontrakt

Förvärv av fastighet m.m.

26 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser förvärv av fastighet, arrenderätt, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller någon annan rättighet till fastighet.

Med fastighet enligt första stycket avses det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden ska också anses utgöra en fastighet. Detsamma gäller sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.

Radio- och tv-området

27 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser sändningstid eller tillhandahållande av program och som tilldelas en leverantör av medietjänster.

Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).

28 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser skiljemanna- eller förlikningsuppdrag.

Vissa juridiska tjänster

29 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser biträde till en klient av en advokat i

1. ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande inom riket, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans,

2. ett rättsligt förfarande inför domstol eller hos myndighet inom riket, eller

3. ett rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller hos myndighet i någon annan stat eller inför en internationell domstol, tribunal eller institution.

Undantagen enligt första stycket gäller även för juridisk rådgivning som ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när den sak som rådgivningen gäller med hög sannolikhet kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.

30 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. tjänster som avser certifiering och autentisering av dokument och som måste tillhandahållas av notarius publicus,

2. juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man,

3. juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol eller som enligt lag har att utföra särskilda uppdrag under överinseende av domstol, eller

4. juridiska tjänster som är förenade med offentlig maktutövning.

Vissa finansiella tjänster

31 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser

1. finansiella tjänster i anslutning till utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,

2. insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, eller

3. lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument.

Finansiella instrument har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Anställningskontrakt

32 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser anställningar.

Civilförvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara

33 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser civilförvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara, om tjänsterna

Prop. 2015/16:195 tillhandahålls av icke vinstdrivande organisationer eller Bilaga 7 sammanslutningar och omfattas av CPV-koderna för

1. brandkårs- och räddningstjänster,
2. brandkårstjänster,
3. brandsläckning,
4. brandskyddstjänster,
5. bekämpning av skogsbränder,
6. räddningstjänster,
7. civilförsvartjänster,
8. nukleära säkerhetstjänster, eller
9. ambulanstjänster, utom ambulanstjänster för transport av patienter.

4 kap. Allmänna bestämmelser

[Principer för upphandling]

[1 § Upphandlande enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.]

[2 § En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från denna lags tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt.]

3 § En upphandlande enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

[4 § För att säkerställa att leverantörer som har tilldelats kontrakt enligt denna lag fullgör kontrakten i enlighet med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, ska upphandlande enheter vidta de särskilda åtgärder och övriga lämpliga åtgärder som är förenliga med bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelser om särskilda åtgärder som myndigheterna kan vidta enligt första stycket finns i 13 kap. 4 § 1, 15 kap. 2 och 11 §§, 16 kap. 2 §.]

CPV-nomenklaturen

5 § Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV), ändrad genom Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 213/2008.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling CPV-koder för sådana

1. forsknings- och utvecklingstjänster som avses i 2 kap. 29 §,
2. civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som avses i 3 kap. 33 §, och
3. byggtreprenadkontrakt som avses i bilaga 1.

Rätten att få delta i en upphandling

6 § En leverantör, som enligt bestämmelser i det land i vilket verksamheten är etablerad har rätt att leverera den tjänst som kontraktet är avsett för, får inte uteslutas från att delta i en upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.

När det gäller varukontrakt som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, tjänstekontrakt eller bygg-entreprenadkontrakt får juridiska personer uppmannas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som ska utföra tjänsterna.

7 § Grupper av leverantörer får delta i upphandlingar. En upphandlande enhet får inte ställa upp villkor om att sådana grupper ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Enheten får dock begära att en grupp ska ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

Den upphandlande enheten får ange i upphandlingsdokumenten hur grupper av leverantörer ska uppfylla kraven för val av leverantörer enligt 14 kap. om det är berättigat av objektiva skäl.

Den upphandlande enheten får ställa upp särskilda villkor om hur grupper av leverantörer ska fullgöra kontraktet om det är berättigat av objektiva skäl.

Anbudssökandes och anbudsgivares tidigare deltagande

8 § Om en anbudssökande eller anbudsgivare har varit involverad i förberedelserna av upphandlingsförfarandet ska de andra anbudssökandena eller anbudsgivarna informeras om vilka upplysningar av relevans för upphandlingen som i det sammanhanget har lämnats.

En anbudssökande eller anbudsgivare som har varit involverad i förberedelserna av upphandlingen ska uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling följs. Innan en anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de få möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna av upphandlingsförfarandet inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen.

De åtgärder som vidtas ska dokumenteras och bevaras på sådant sätt som anges i 12 kap. 19 § och information om åtgärderna eller huvuddragen i denna ska på begäran tillställas Europeiska kommissionen eller de myndigheter som avses i 22 kap. 1 §.

[Reserverade kontrakt]

[9 § En upphandlande enhet får

1. reservera deltagandet i en upphandling för skyddade verkstäder eller leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av missgynnade personer, eller

2. föreskriva att ett kontrakt ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning,

om minst 30 % av arbetstagarna i sådana verkstäder, hos sådana leverantörer eller i sådana program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.

När en upphandlande enhet avser att reservera ett kontrakt enligt första stycket, ska den i annonsen enligt 10 kap. ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade kontrakt.]

[Tilldelning av ett kontrakt i separata delar]

[10 § En upphandlande enhet får besluta att ett kontrakt ska tilldelas i form av separata delar och får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.]

[En upphandlande enhets skyldighet att motivera varför ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar]

[11 § En upphandlande enhet ska ange skälen för att ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar. Skälen ska lämnas i något av upphandlingsdokumenten eller genom sådan information som avses i 12 kap. 19 §.]

[Anbud på ett kontrakt som ska tilldelas i delar]

[12 § En upphandlande enhet som ska tilldela ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar av kontraktet.

Om anbud får lämnas på flera eller alla delar av ett kontrakt enligt första stycket, får enheten begränsa antalet delar av kontraktet som får tilldelas en och samma leverantör. När enheten beslutar om en sådan begränsning, ska den också fastställa vilken ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter.]

[Annonsering och offentliggörande i övrigt]

[13 § En upphandlande enhet som ska tilldela ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska i annonsen enligt 10 kap. eller i en inbjudan att bekräfta intresse enligt 11 kap. 13 § ange om anbud får lämnas för en, flera eller alla delar av kontraktet enligt 12 § första stycket.

Om enheten ska begränsa antalet delar av ett kontrakt som får tilldelas en leverantör enligt 12 § andra stycket, ska enheten

1. i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange det antalet delar av kontraktet som högst får tilldelas en och samma leverantör, och

2. i något av upphandlingsdokumenten ange den ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter.]

5 kap. Tröskelvärden

Tröskelvärdenas storlek

1 § Denna lag ska tillämpas på upphandlingar vilkas värden beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om upphandlingen avser

1. varukontrakt eller tjänstekontrakt samt projekttävlingar,
2. tjänstekontrakt som avser sådana sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga 2 till lagen, eller
3. byggtreprenadkontrakt.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor.

Värdet av en upphandling ska beräknas exklusive mervärdesskatt.

Beräkning av värdet av en upphandling

2 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen, exklusive mervärdesskatt. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler som anges i upphandlingsdokumenten beaktas som om de utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande enheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare räknas in i värdet.

Separata operativa enheter

3 § Om en upphandlande enhet består av flera separata operativa enheter ska det uppskattade totala värdet för alla operativa enheter beaktas. Värdet får dock beräknas särskilt för en operativ enhet om den enheten ansvarar självständigt för sin upphandling eller för vissa kategorier av sin upphandling.

Värdetidpunkten

4 § Beräkningen av värdet av en upphandling ska avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfordran skickas ut eller, om ett sådant meddelande inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande enheten inleder upphandlingsförfarandet.

Förbud mot att välja beräkningsmetod i avsikt att kringgå bestämmelser

5 § Valet av beräkningsmetod får inte göras i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Förbud mot att dela upp en upphandling i avsikt att kringgå bestämmelser

6 § En upphandling får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag, om det inte är berättigat av objektiva skäl.

Upphandling av delkontrakt

7 § Om en planerad byggtreprenad eller anskaffning av tjänster respektive anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt upphandlas samtidigt i form av delkontrakt, ska det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids, ska varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag.

Första stycket andra meningen behöver inte tillämpas för ett delkontrakt vars värde understiger 80 000 euro när det gäller tjänster eller varor och 1 000 000 euro när det gäller byggentreprenader.

Andra stycket gäller bara om det sammanlagda värdet av sådana delkontrakt inte överstiger 20 procent av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten.

Vid upphandling av sådana delkontrakt som undantas med stöd av denna paragraf ska 19 kap. tillämpas.

Byggentreprenadkontrakt

8 § Vid beräkningen av värdet av ett byggentreprenadkontrakt ska kostnaden för entreprenaden och värdet av varor och tjänster som den upphandlande enheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras räknas in.

Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid

9 § Värdet av ett kontrakt som är avsett att gälla leasing, hyra eller hyrköp av varor och som löper på en bestämd tid om högst tolv månader ska beräknas till den totala kostnaden för kontraktet under löptiden.

För varukontrakt som avser längre löptid ska värdet beräknas till den totala kostnaden inklusive varans uppskattade restvärde.

För varukontrakt som löper på obestämd tid eller vilkas löptid inte kan bestämmas ska värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.

Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas

10 § Värdet av ett varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom viss tid, ska beräknas med ledning av

1. det verkliga totala värdet av en följd av liknande kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt justerat med hänsyn till förutsebara ändringar i kvantitet eller värde under den tolv månadersperiod som följer efter det första kontraktet, eller

2. det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller, om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret.

Vissa tjänstekontrakt

11 § Värdet av ett tjänstekontrakt ska beräknas med utgångspunkt i

1. när det gäller försäkringstjänster: den premie som ska betalas och andra former av ersättning,

2. när det gäller banktjänster och andra finansiella tjänster: arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning, och

3. när det gäller kontrakt som avser projektering: arvoden eller den provision som ska betalas och andra former av ersättning.

12 § Om ett tjänstekontrakt upphandlas utan att något totalpris anges, ska värdet av kontraktet vara det uppskattade totala värdet av tjänsterna under kontraktets löptid, om denna är högst 48 månader och av månadsvärdet multiplicerat med talet 48, om löptiden är längre eller om kontraktet löper på obestämd tid.

Ramavtal och dynamiska inköpssystem

13 § Värdet av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av samtliga de kontrakt som planeras under ramavtalets eller det dynamiska inköpssystemets löptid.

Innovationspartnerskap

14 § Värdet av ett innovationspartnerskap ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska utvecklas eller upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.

6 kap. Upphandlingsförfaranden

Val av upphandlingsförfarande

1 § Vid upphandling får, under de förutsättningar och på det sätt som anges i denna lag, följande förfaranden användas:

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förhandlat förfarande utan föregående annonsering,
5. konkurrenspräglad dialog, eller
6. innovationspartnerskap.

Öppet förfarande

2 § Vid ett öppet förfarande får alla leverantörer lämna anbud efter en anbudsinfordran.

Selektivt förfarande

3 § Vid ett selektivt förfarande får alla leverantörer ansöka om att få delta efter en anbudsinfordran genom att lämna de uppgifter som den upphandlande enheten begärt för urvalet, men endast de anbudssökande som inbjuds av den upphandlande enheten att delta får lämna anbud.

Förhandlat förfarande med föregående annonsering

4 § Vid förhandlat förfarande med föregående annonsering får alla leverantörer ansöka om att få delta i förfarandet efter en anbudsinfordran genom att lämna de uppgifter som den upphandlande enheten begärt för urvalet, men endast de anbudssökande som inbjuds av den upphandlande

enheten får lämna anbud. Dessa anbud ska ligga till grund för efterföljande förhandlingar.

Förhandlat förfarande utan föregående annonsering

Inga lämpliga anbudsansökningar eller anbud

5 § Förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt får en upphandlande enhet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud.

Konstnärlig prestation, tekniska skäl eller skydd av ensamrätt

6 § Om det som ska upphandlas endast kan tillhandahållas av en viss leverantör får en upphandlande enhet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om

1. syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation,
2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller
3. det sker för att skydda en ensamrätt.

De undantag som anges i första stycket 2 och 3 gäller endast när det inte finns alternativ eller substitut och om avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstgjord begränsning av upphandlingsparametrarna.

Synnerlig brådska

7 § En upphandlande enhet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet, men synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av den upphandlande enheten, gör det omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

Vid tilldelning av varukontrakt

8 § En upphandlande enhet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för tilldelning av varukontrakt om

1. det gäller varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål, och kontraktet inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader samt på villkor att tilldelningen av kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning, avsedd särskilt för sådana ändamål,

2. det gäller kompletterande leveranser från den ursprungliga varuleverantören om

- a) leveransen antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, och

b) ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande enheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll,

3. det gäller varor som noteras och omsätts på en råvarumarknad, eller
4. det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor genom att köpa i samband med att en leverantör upphört med sin verksamhet eller trätt i likvidation eller försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande.

Särskilt förmånliga erbjudanden

9 § En upphandlande enhet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering när det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset.

Upprening av tidigare tjänster eller byggtreprenader

10 § En upphandlande enhet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det gäller en ny tjänst eller byggtreprenad som är en upprening av tidigare tjänster eller byggtreprenader under förutsättning

1. att de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett upphandlingsförfarande,
2. arbetena tilldelas samma leverantör,
3. det nya kontraktet är i överensstämmelse med det ursprungliga projektet,
4. det i upphandlingsdokumenten för det ursprungliga projektet angivits omfattningen av möjliga kompletterandetjänster eller byggtreprenader och villkoren för tilldelningen av dem,
5. värdet av det nya kontraktet ingått i beräkningen av värdet av det ursprungliga projektet, och
6. det i samband med den ursprungliga upphandlingen annonserats att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas.

Tjänstekontrakt som följer av projekttävling

11 § En upphandlande enhet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det är fråga om ett tjänstekontrakt som följer på en projekttävling som anordnats enligt 18 kap., under förutsättning att kontraktet enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av tävlingen.

Om en tävling avslutats med att fler än en vinnare utsetts, ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.

Konkurrenspräglad dialog

Förutsättningar

12 § Vid en konkurrenspräglad dialog får alla leverantörer ansöka om att få delta i förfarandet efter en anbudsinfordran i form av en annons om kvalificeringssystem eller en annons om upphandling genom att lämna de uppgifter som den upphandlande enheten begärt för urvalet.

13 § Om en upphandlande enhet avser att använda sig av en konkurrenspräglad dialog, ska den i en annons om upphandling ange detta. I annonsen eller i ett beskrivande dokument ska enheten ange sina behov och krav. I samma dokument ska den upphandlande enheten ange och förklara innebörden av tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.

Inledande av dialog

14 § Den upphandlande enheten ska inleda en dialog med de anbudssökande som valts ut med tillämpning av 13 och 14 kap.

Dialogens syfte ska vara att identifiera och ange hur den upphandlande enhetens behov bäst kan tillgodoses. Under dialogen får enheten diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda anbudssökandena.

Genomförande av dialogen

15 § Den upphandlande enheten får bestämma att dialogen ska genomföras i successiva steg för att begränsa antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen. I så fall ska det anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Begränsningen ska ske enligt de tilldelningskriterier som anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Det slutliga antalet lösningar ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar.

16 § Den upphandlande enheten ska fortsätta dialogen fram till dess att enheten har funnit den eller de lösningar som tillgodoser enhetens behov. Dialogen ska därefter förklaras avslutad och de deltagande anbudssökandena ska snarast möjligt skriftligen underrättas om detta.

Uppmaning att lämna ett slutligt anbud

17 § När en underrättelse har lämnats enligt 16 §, ska den upphandlande enheten uppmana de deltagande anbudssökandena att lämna sina slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som har lagts fram och preciserats under dialogen. Anbudena ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.

Klarläggande, precisering och optimering av anbud

18 § Den upphandlande enheten får uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud.

Sådana åtgärder eller kompletterande upplysningar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller den upphandlingen om ändringarna riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller leda till diskriminering.

19 § Den upphandlande enheten ska värdera anbudena på grundval av tilldelningskriterierna. Tilldelningskriterierna ska anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet.

20 § Vid en konkurrenspräglad dialog får ett anbud inte utvärderas på grundval av pris enligt 15 kap. 1 § andra stycket 1.

Förhandlingar i syfte att bekräfta villkor

21 § På den upphandlande enhetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet på grundval av kostnad enligt 15 kap. 1 § andra stycket 2 föras i syfte att bekräfta de finansiella åtagandena eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren, under förutsättning att detta inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak och inte riskerar att snedvrida konkurrensen eller orsaka diskriminering.

Priser eller betalning till deltagare

22 § Den upphandlande enheten får bestämma att priser eller betalning ska ges till deltagarna i dialogen.

[Innovationspartnerskap]

[Förfarandets grundläggande struktur]

[23 § Ett innovationspartnerskap är ett förfarande i två steg. I det första steget ansöker intresserade leverantörer om att få delta i förfarandet. I det andra steget bjuds kvalificerade anbudssökande in att delta som partner och att lämna anbud.

I innovationspartnerskapet ingår den upphandlande enheten avtal, partnerskapsavtal, med en eller flera deltagande partner om att utveckla en innovativ lösning i form av en vara, tjänst eller byggtreprenad. Partnerskapsavtalet syftar till att enheten ska anskaffa den utvecklade lösningen. Produkten i fråga anskaffas genom att en partner tilldelas kontrakt.]

[24 § En upphandlande enhet som har valt att upphandla genom ett innovationspartnerskap ska se till att förfarandet, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna enligt 27 §, avspeglar graden av innovation hos lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av anskaffningen av den utvecklade produkten i form av varor, tjänster eller byggtreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till investeringarna i deras framtagande.]

[När förfarandet får användas]

[25 § En upphandlande enhet får använda ett innovationspartnerskap, om den har behov av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och om kravet enligt andra stycket är uppfyllt.

Det behov som avses i första stycket ska inte kunna tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden.]

[Partnerskapet]

[26 § De anbudssökande som har bjudits in att delta i partnerskapet ska till den upphandlande enheten lämna in en beskrivning av det forsknings- och innovationsprojekt som syftar till att tillgodose de behov som enligt enheten inte kan tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggentreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden.

En beskrivning enligt första stycket får lämnas in endast av de anbudssökande som har bjudits in att delta i partnerskapet.]

[27 § Utvecklingen av den innovativa lösningen enligt partnerskapsavtalet ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen. De successiva etapperna får inkludera tillverkningen av varorna, tillhandahållandet av tjänsterna eller slutförandet av byggentreprenaderna.

Partnerskapsavtalet ska innehålla regler om delmål som partnern eller partnererna ska uppfylla och om utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar.]

[28 § Enheten får efter varje avslutad etapp enligt 27 § besluta att avsluta partnerskapet eller minska antalet partner i detta, om den i upphandlingsdokumenten har angett att och på vilka villkor den kan komma att utnyttja denna möjlighet.

Enheten ska fatta ett beslut enligt första stycket mot bakgrund av i vilken utsträckning delmålen enligt 27 § andra stycket har uppfyllts.]

[Förhandlingar]

[29 § Enheten ska i syfte att förbättra anbuderna förhandla med den eller de anbudssökande som har bjudits in att delta som partner och att lämna anbud i innovationspartnerskapet.

Förhandlingarna får inte föras angående minimikrav, tilldelningskriterier eller det slutliga anbudet.

För förhandlingar i ett innovationspartnerskap gäller bestämmelserna enligt 4 §.]

[30 § Enheten får avstå från att anskaffa den genom innovationspartnerskapet utvecklade varan, tjänsten eller byggentreprenaden, när den inte motsvarar överenskomna prestandanivåer eller maxkostnader.]

[Anbudsansökningar och val av anbudssökande]

[31 § När en upphandlande enhet avser att upprätta ett innovationspartnerskap, ska enheten ge leverantörerna möjlighet att delta genom att annonsera enligt 10 kap. och i annonsen ange en bestämd ansökningstid.

Enheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange

1. behovet av en innovativ produkt som inte kan tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggentreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden,

2. vilka delar i beskrivningen av det som ska upphandlas som är minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och

3. vilken ordning som ska tillämpas för den immateriella äganderätten.

I 28 § finns ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas i upphandlingsdokumenten.]

[32 § Uppgifterna enligt 31 § andra stycket 1 ska vara tillräckligt precisa för att leverantörerna ska kunna bedöma den efterfrågade lösningens art och räckvidd och kunna ta ställning till om de ska ansöka om att få delta i förfarandet.]

[33 § En leverantör som deltar som partner i ett innovationspartnerskap ska bedriva separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Vid valet av anbudssökande ska enheten särskilt tillämpa krav som avser leverantörers kapacitet i fråga om forskning och utveckling och att utveckla och genomföra innovativa lösningar.]

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[34 § Fristen för att komma in med en anbudsansökan bör vara minst 30 dagar, dock aldrig kortare än 15 dagar, från den dag då annonsen enligt 10 kap. skickades för publicering.]

[*Inbjudan att delta i partnerskapet och lämna anbud*]

[35 § Bestämmelser om begränsning av antalet anbudssökande som ska bjudas in att lämna anbud finns i 14 kap. 10 §.]

[36 § Endast de anbudssökande som enheten bjuder in får delta i partnerskapet och lämna anbud.]

[*Utvärdering av anbud*]

[37 § Vid innovationspartnerskap får ett anbud inte utvärderas på grundval av pris enligt 15 kap 1 § andra stycket 1.]

7 kap. Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling

Ramavtal

Tillämpliga bestämmelser

1 § En upphandlande enhet får ingå ramavtal med tillämpning av upphandlingsförfarandena i denna lag.

Ramavtalets löptid

2 § Ett ramavtal får löpa under längre tid än åtta år endast om det finns särskilda skäl.

Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal

3 § Den upphandlande enheten ska i upphandlingsdokumenten för ramavtalet ange objektiva bestämmelser om förfarandet vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtalet. Enheten ska också ange objektiva villkor för tilldelning av kontrakten.

4 § Kontrakt som grundar sig på ramavtal får tilldelas med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet.

Vid en förnyad konkurrensutsättning ska den upphandlande enheten

1. ange en tidsfrist som är tillräckligt lång för att lämna in anbud för varje särskilt kontrakt, och

2. tilldela varje enskilt kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Inköpscentraler

Anlitande av en inköpscentral

5 § En upphandlande enhet får anlita en inköpscentral för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet utan att upphandla tjänsten.

Om en upphandlande enhet anlitar en inköpscentral enligt första stycket får tjänsten som inköpscentralen tillhandahåller även omfatta stödverksamhet för inköp.

Anskaffning från en inköpscentral

6 § En upphandlande enhet får anskaffa varor eller tjänster från en inköpscentral.

Anskaffning genom en inköpscentral

7 § En upphandlande enhet får anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom

1. kontrakt som tilldelas av en inköpscentral,
2. dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral, eller
3. ramavtal som ingås av en inköpscentral.

Om ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral får användas av andra upphandlande enheter ska detta nämnas i den anbudsinfordran som upprättar det dynamiska inköpssystemet.

Den upphandlande enhetens ansvar

8 § En upphandlande enhet ska anses fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag när den anskaffar varor, tjänster eller byggentreprenader från eller genom en inköpscentral enligt 6 eller 7 §.

Den upphandlande enheten ansvarar dock för att fullgöra skyldigheterna i denna lag när det gäller de delar av ett förfarande som den själv genomför.

Användning av elektroniska medel för kommunikation

9 § En inköpscentral ska använda elektroniska medel för kommunikation enligt 12 kap. 1–9 §§ vid alla upphandlingsförfaranden.

[Gränsöverskridande gemensam upphandling]

[10 § En upphandlande enhet får vid gränsöverskridande gemensam upphandling använda metoderna enligt 11–19 §§.

Valet av metod får inte göras i syfte att kringgå med EU-rätten förenliga tvingande nationella föreskrifter.]

[Metod:1: inköpscentraler i andra medlemsstater]

[11 § En upphandlande enhet får använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat än den där enheten har sin hemvist.]

[12 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 11 §, ska bestämmelserna i den medlemsstat som inköpscentralen är belägen i tillämpas.

Den medlemsstats bestämmelser som är tillämpliga enligt första stycket ska också tillämpas om en upphandlande enhet

1. tilldelar ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral enligt första stycket, eller
2. genomför en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket.]

[Metod 2: gemensamma upphandlingsåtgärder]

[13 § En upphandlande enhet får tillsammans med upphandlande enheter i andra medlemsstater än Sverige vidta upphandlingsåtgärder genom att gemensamt

1. tilldela ett kontrakt,
2. ingå ett ramavtal, eller
3. driva ett dynamiskt inköpssystem.

En upphandlande enhet som gemensamt har ingått ett ramavtal eller driver ett dynamiskt inköpssystem enligt första stycket 2 eller 3, får tilldela kontrakt på grundval av ramavtalet eller inköpssystemet.]

[14 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 13 § ska nödvändiga delar för samarbetet fastställas genom en överenskommelse mellan berörda medlemsstater.]

[15 § Om det inte har träffats en överenskommelse enligt 14 §, får de deltagande enheterna själva träffa en sådan som fastställer

1. enheternas ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga, och
2. den interna organisationen av upphandlingsförfarandet, innefattande ledning, fördelning av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas och ingående av kontrakt.

När enheterna fastställer ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga enligt första stycket 1, kan

1. ansvarsområdena fördelas till en eller mellan flera av dem, eller
2. som tillämpliga bestämmelser fastställas den medlemsstats bestämmelser i vilken minst en av enheterna har sin hemvist.]

[16 § Fördelningen av ansvarsområden mellan upphandlande enheter och tillämpliga nationella bestämmelser enligt 14 och 15 § ska anges i något av upphandlingsdokumenten.]

[17 § En deltagande enhet i en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 13 § som anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från en annan deltagande enhet ska anses uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag, om dessa i enlighet med överenskommelsen enligt 14 eller 15 § uppfylls av någon av de deltagande enheterna.]

[Metod 3: upphandling med en gemensam enhet]

[18 § En upphandlande enhet får tillsammans med upphandlande enheter från andra medlemsstater än Sverige bilda en gemensam enhet som genomför upphandlingar.

En europeisk gruppering för territoriellt samarbete enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS) eller någon annan enhet som har bildats enligt unionsrätten ska räknas som en gemensam enhet enligt första stycket.]

[19 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 18 §, ska den gemensamma enhetens behöriga organ besluta om tillämpliga nationella bestämmelser enligt andra och tredje styckena.

Tillämpliga nationella bestämmelser ska vara bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet.

Ett beslut enligt första stycket ska antingen gälla tills vidare, om det fattas genom beslutet att bilda den gemensamma enheten, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.]

8 kap. Dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner

Dynamiska inköpssystem

Tillämpningsområdet

1 § En upphandlande enhet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande inköp av sådant som är allmänt tillgängligt på marknaden och som tillgodoser den upphandlande enhetens behov.

Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process. Det ska under hela giltighetstiden vara öppet för varje leverantör som uppfyller urvalskriterierna.

2 § Ett dynamiskt inköpssystem får delas in i kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader. Kategorierna ska definieras objektivt på grundval av egenskaperna hos den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin.

Förfarande vid dynamiskt inköpssystem

3 § För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten följa bestämmelserna om selektivt förfarande. Alla anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet. Antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas.

Om den upphandlande enheten har delat in systemet i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ska tillämpliga urvalskriterier specificeras för varje kategori.

Upphandlingsdokumenten m.m.

4 § För att tilldela kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten

1. publicera en anbudsinfordran och ange att det är fråga om ett dynamiskt inköpssystem,

2. i upphandlingsdokumenten minst ange vilken typ av köp och vilka kvantiteter som systemet avser samt lämna all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning,

3. om indelning gjorts i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ange dessa indelningar och vad som karakteriserar dessa, och

4. ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten enligt 11 kap. 11 § och 12 § första stycket under systemets hela giltighetstid.

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

Det dynamiska inköpssystemets giltighetstid

5 § Den upphandlande enheten ska i anbudsinfordran ange hur länge det dynamiska inköpssystemet är giltigt. Ändringar av giltighetstiden ska anmälas till Europeiska kommissionen.

All kommunikation ska ske med elektroniska medel

6 § All kommunikation inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem ska ske med elektroniska medel enligt 12 kap. 1–5 och 7–11 §§.

Ansökan om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem

7 § En upphandlande enhet ska under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid ge varje leverantör möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i 3 §.

Den upphandlande enheten ska utvärdera anbudsansökningarna enligt urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från mottagandet. När det finns skäl till det får i enskilda fall tidsfristen förlängas till 15 arbetsdagar.

Trots vad som sägs i andra stycket får den upphandlande enheten, så länge som inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet inte har skickats, förlänga utvärderingsperioden. Ingen inbjudan att lämna anbud får utfärdas under den förlängda utvärderingsperioden. Den upphandlande enheten ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som den avser att tillämpa.

Tidsfrist för att komma in med anbudsansökningar

8 § Tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar bör vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons används som anbudsinfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Tidsfristen får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för att komma in med anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats.

Underrättelse om beslut om tillträde till ett dynamiskt inköpssystem

9 § En upphandlande enhet ska snarast möjligt skriftligen underrätta en leverantör om det beslut som har fattats om leverantörens tillträde till det dynamiska inköpssystemet. Ett beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare i systemet ska motiveras.

10 § Den upphandlande enheten ska bjuda in alla leverantörer som godkänts som deltagare i det dynamiska inköpssystemet att lämna in anbud för varje kontrakt som ska tilldelas enligt systemet.

Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader ska den upphandlande enheten bjuda in samtliga leverantörer som godkänts som deltagare inom den kategori som motsvarar berörd upphandling att lämna anbud.

Tidsfrist för att komma in med anbud

11 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades.

Bestämmelserna i 11 kap. 7 § om tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse får tillämpas.

Tilldelning av kontrakt

12 § Den upphandlande enheten ska tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som anges i annonsen om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller i inbjudan att lämna anbud när anbudsinfordran skett genom en annons om kvalificeringssystem.

Tilldelningskriterierna får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.

Egen försäkran av leverantör som godkänts som deltagare i systemet

13 § En upphandlande enhet som med stöd av 13 kap. och 14 kap. 9 § tillämpar skäl för uteslutning och urvalskriterier i enlighet med lagen (0000:000) om offentlig upphandling, får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet, inom fem arbetsdagar från den dag då begäran skickades, lämna in en ny och uppdaterad version av en sådan egen försäkran som avses i 15 kap. 1–3 §§ lagen om offentlig upphandling.

15 kap. 4–6 §§ lagen om offentlig upphandling ska tillämpas under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

Avgifter

14 § Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut av leverantörer som vill delta eller deltar i ett dynamiskt inköpssystem.

Elektroniska auktioner

Tillämpningsområdet

15 § En upphandlande enhet får använda en elektronisk auktion för att presentera nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbudet.

Den upphandlande enheten ska strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process.

16 § En upphandlande enhet får, om innehållet i upphandlingsdokumenten kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del genomföra en elektronisk auktion vid

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 4 §,
5. inbjudan att lämna anbud på kontrakt som ska tilldelas enligt ett dynamiskt inköpssystem,
6. förenklat förfarande, och
7. urvalsförfarande.

17 § Den elektroniska auktionen ska möjliggöra en rangordning på grund av automatiska utvärderingsmetoder och ska grundas på

1. priser, när kontraktet ska tilldelas enbart på grundval av priset, eller
2. priser eller nya värden på de delar av anbudena som angetts i upphandlingsdokumenten, när kontraktet ska tilldelas den leverantör som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet på grundval av kostnaden.

18 § Om en elektronisk auktion kommer att användas ska den upphandlande enheten ange det i annonsen om upphandling, i inbjudan att bekräfta intresse eller, när en annons om kvalificeringssystem används som anbudsinfördan, i inbjudan att lämna anbud.

Upphandlingsdokumenten

19 § Av upphandlingsdokumenten ska bl.a. följande framgå

1. de delar av anbudena, vars värden kan kvantifieras och uttryckas i siffror eller procenttal, som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen,
2. de eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet,
3. vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske,
4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,
5. på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnader mellan anbudena som kan ha bestämts, och
6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning.

Första utvärdering av anbud

20 § Innan en upphandlande enhet inleder en elektronisk auktion ska enheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudena i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda viktningen för dessa.

Inbjudan att lämna nya priser eller värden m.m.

21 § Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud ska bjudas in med elektroniska medel att delta i den elektroniska auktionen genom att

från och med en viss angiven tidpunkt använda de anslutningssätt som anges i inbjudan.

Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits från anbudsförfarandet enligt 13 kap. eller 14 kap. 8 §, som uppfyller urvalskriterierna och vars anbud överensstämmer med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt, oacceptabelt eller olämpligt.

22 § Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som gjorts i enlighet med viktningen av tilldelningskriterierna.

23 § I inbjudan ska anges den matematiska formel som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att automatiskt bestämma rangordningen med hänsyn till de nya priser eller värden som lämnas under auktionen.

Den matematiska formeln ska, utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grundval av priset, innefatta viktningen av de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, i enlighet med upphandlingsdokumenten. Om kriterieviktning angetts som intervall ska dessa i förväg fastställas till ett bestämt värde.

Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler ges för varje anbud.

24 § Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.

25 § Den elektroniska auktionen får genomföras i flera på varandra följande etapper.

Upplysningar till anbudsgivarna

26 § Under varje etapp i en elektronisk auktion ska den upphandlande enheten omedelbart meddela varje anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.

Den upphandlande enheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden, under förutsättning att detta har angetts i upphandlingsdokumenten.

Den upphandlande enheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen.

Avslutande av en elektronisk auktion

27 § En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande enheten

1. vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten,
2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller
3. när det antal auktionsetapper som angetts i upphandlingsdokumenten har genomförts.

I det fall som avses i första stycket 2 ska den upphandlande enheten i upphandlingsdokumenten ha angett hur långt efter det att den har

mottagit det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

28 § När den elektroniska auktionen har avslutats, ska den upphandlande enheten tilldela kontraktet på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.

9 kap. Tekniska specifikationer

Tekniska specifikationer

Vad som ska anges i tekniska specifikationer

1 § Tekniska specifikationer ska ingå i upphandlingsdokumenten. Specifikationerna ska vara utformade på något av de sätt som anges i 3–5 §§. De ska ange de egenskaper som krävs av de berörda varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna. Egenskaperna får också avse

1. den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna, eller

2. en specifik process som avser ett annat skede i varornas, tjänsternas eller byggtreprenadernas livscykel.

Första stycket 1 och 2 gäller även då sådana faktorer inte utgör en del av de berörda varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna i sig. De måste dock vara kopplade till kontraktets föremål.

I de tekniska specifikationerna får också anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.

När det som upphandlas ska användas av fysiska personer

2 § När det som upphandlas ska användas av fysiska personer, ska de tekniska specifikationerna bestämmas med hänsyn till

1. kriterier avseende tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, eller

2. utformning med tanke på samtliga användares behov.

Undantag får endast göras om det finns särskilda skäl.

Har obligatoriska krav för tillgänglighet antagits av Europeiska unionen genom en rättsakt, ska de tekniska specifikationerna som avser tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller utformning för samtliga användares behov, bestämmas med hänvisning till den rättsakten.

Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav

3 § En upphandlande enhet ska, om inte 4 eller 5 § tillämpas, ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. I dessa krav kan miljöegenskaper ingå. Kraven ska vara så utformade att föremålet för kontraktet klart framgår.

En upphandlande enhet får hänvisa till de tekniska specifikationerna enligt 4 § som ett sätt för leverantören att visa att de uppställda prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket är uppfyllda.

4 § De tekniska specifikationerna ska, om inte 3 eller 5 § tillämpas, vara utformade genom en hänvisning till tekniska specifikationer, och i turordning hänvisa till

1. svensk standard som överensstämmer med europeisk standard,
2. europeisk teknisk bedömning,
3. gemensam teknisk specifikation,
4. internationell standard,
5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av europeiska standardiseringsorgan, eller
6. annan svensk standard, svenskt tekniskt godkännande eller svensk teknisk specifikation om projektering, beräkning och utförande av byggentreprenader samt användning av varor.

Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden "eller likvärdigt".

Första stycket gäller inte, om det i någon annan författning finns avvikande bestämmelser.

Tekniska specifikationer i form av en kombination av 3 och 4 §§

5 § En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna genom hänvisning till specifikationerna enligt 4 § i fråga om vissa egenskaper och till prestanda- eller funktionskraven enligt 3 § i fråga om andra egenskaper.

Uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer

6 § De tekniska specifikationerna får inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik leverantör, inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Sådana hänvisningar som avses i första stycket får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för kontraktet tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt".

Likvärdiga lösningar

7 § Om en upphandlande enhet väljer att hänvisa till tekniska specifikationer enligt 4 §, får den inte förkasta ett anbud enbart på grund av att varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna inte överensstämmer med specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud kan visa att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt de tekniska specifikationerna.

8 § Om en upphandlande enhet väljer att i enlighet med 3 § ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte på grund av dessa krav förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggentreprenader om anbudsgivaren kan visa att anbudet överensstämmer med

1. en nationell standard som överensstämmer med en europeisk standard,
2. ett europeiskt tekniskt godkännande,
3. en gemensam teknisk specifikation,
4. en internationell standard, eller
5. ett tekniskt referenssystem, som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan.

Första stycket gäller under förutsättning att de byggtreprenader, varor eller tjänster som överensstämmer med någon av de specifikationer som det hänvisas till i det stycket, uppfyller de prestanda- eller funktionskrav som den upphandlande enheten har ställt upp.

Bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna

9 § En upphandlande enhet får som bevismedel för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet, kräva att leverantörerna ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ. Med organ för bedömning av överensstämmelse avses ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bland annat kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

10 § Om en upphandlande enhet kräver att ett sådant intyg som avses i 9 § ska vara utfärdat av ett visst organ för bedömning av överensstämmelse, ska den även godta intyg från andra likvärdiga sådana organ.

11 § När en leverantör inte har möjlighet att inom de aktuella tidsfristerna få tillgång till sådana provningsrapporter eller intyg som avses i 9 § eller ett sådant intyg som avses i 10 §, och detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande enheten godta andra lämpliga bevismedel som visar att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.

Tillhandahållande av tekniska specifikationer

12 § En upphandlande enhet ska på begäran tillhandahålla en leverantör de tekniska specifikationer som regelbundet anges i enhetens upphandlingskontrakt. Detsamma gäller för de specifikationer enheten avser att tillämpa vid tilldelning av kontrakt som förhandsannonseras. Specifikationerna ska tillhandahållas med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dem.

Om fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång inte kan ges till vissa upphandlingsdokument med elektroniska medel av något av de skäl som anges i 12 kap. 4 § eller på grund av att de innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

eller på grund av att de innehåller företagshemligheter enligt lagen (1990:409) om skydd för företagshemligheter, ska de tekniska specifikationerna tillhandahållas på annat sätt än med elektroniska medel.

Om de tekniska specifikationerna har angetts i handlingar som är tillgängliga för leverantören med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång, är det tillräckligt att enheten hänvisar till dessa handlingar.

Märken

13 § Med *märke* avses alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att varor, tjänster, byggtreprenader eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.

14 § En upphandlande enhet får i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevis för att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna motsvarar de egenskaper som krävs, om

1. kraven för märket endast rör kriterier som är kopplade till kontraktetsföremålet,

2. kraven för märket är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas,

3. kraven för märket grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier,

4. märket har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter kan delta,

5. märket är tillgängligt för alla berörda parter, och

6. kraven för märket fastställs av tredje part över vilken den som ansöker om märket inte kan utöva ett avgörande inflytande.

Om en upphandlande enhet inte kräver att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna ska uppfylla alla krav som följer av ett märke, ska den ange vilka av kraven för märket som ska uppfyllas.

Om ett märke uppfyller villkoren i första stycket 2–5, men kraven för märket även rör kriterier som inte är kopplade till kontraktetsföremålet, får den upphandlande enheten inte kräva märket i sig. Den får dock fastställa de tekniska specifikationerna genom hänvisningar till de av de detaljerade specifikationerna för märket som är kopplade till kontraktetsföremålet, eller vid behov till delar av dessa.

15 § En upphandlande enhet som kräver ett specifikt märke enligt 14 § ska godta ett annat märke om det märket innebär att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller likvärdiga krav.

16 § Om en leverantör kan visa att den inte hade möjlighet att få tillgång till det märke som den upphandlande enheten kräver enligt 14 § eller ett likvärdigt märke enligt 15 § inom den aktuella tidsfristen och att detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande enheten godta andra lämpliga bevismedel som visar att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller kraven för det angivna märket eller, i de fall som anges i 14 § andra stycket, de särskilt angivna kraven för märket.

Anbud med alternativa utföranden

17 § En upphandlande enhet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram anbud med alternativa utföranden. Den ska i upphandlingsdokumenten ange om den tillåter eller kräver alternativa anbud. Om detta inte anges eller om anbud med alternativa utföranden inte är kopplade till kontraktsföremålet, är sådana anbud inte tillåtna.

18 § En upphandlande enhet som tillåter eller kräver anbud med alternativa utföranden ska i upphandlingsdokumenten ange vilka minimikrav som gäller för sådana anbud och vilka eventuella särskilda villkor som gäller för hur de ska presenteras. Den upphandlande enheten ska också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.

Endast sådana anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven får beaktas vid upphandlingen.

19 § Vid tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande enhet som har tillåtit eller krävt anbud med alternativa utföranden inte förkasta ett sådant anbud enbart på grund av att det, om det antas, skulle bli ett tjänstekontrakt i stället för ett varukontrakt eller ett varukontrakt i stället för ett tjänstekontrakt.

10 kap. Annonsering av upphandling

Anbudsinfördran

1 § En anbudsinfördran ska, om inte något annat följer av 6 kap. 5–11 §§, göras genom

1. en annons om upphandling enligt 2 §
2. en förhandsannons enligt 4 §, eller
3. en annons om kvalificeringssystem enligt 6 §.

Annonsering om upphandling

2 § En upphandlande enhet får använda en annons om upphandling som anbudsinfördran vid alla förfaranden.

Förhandsannons för att informera om planerade upphandlingar

3 § En upphandlande enhet får i en förhandsannons informera om planerade upphandlingar.

En upphandlande enhet som vill tillämpa bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 11 kap. 5 § ska i en förhandsannons lämna information om planerade upphandlingar.

Förhandsannons som anbudsinfördran

4 § En upphandlande enhet får använda en förhandsannons som anbudsinfördran när ett kontrakt ska tilldelas genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

En upphandlande enhet som upphandlar sådana sociala tjänster och andra särskilda tjänster som avses i bilaga 2, får också använda en förhandsannons som anbudsinfordran.

5 § När en förhandsannons används som anbudsinfordran enligt 4 § ska bl.a. följande anges i annonsen.

1. vilka varor, tjänster eller byggtreprenader som kontraktet kommer att omfatta, och

2. att kontraktet kommer att tilldelas utan någon ytterligare annonsering antingen genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande eller, om kontraktet avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2, genom något av förfarandena som får användas enligt 19 kap. samt att intresserade leverantörer skriftligen ska anmäla sitt intresse.

Förhandsannonsen ska omfatta en period om högst 12 månader från den dag den skickas för publicering. En förhandsannons som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 får dock omfatta mer än 12 månader.

Förhandsannonsen ska skickas för publicering mellan 35 dagar och 12 månader före den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickas.

Annons om kvalificeringssystem

6 § En upphandlande enhet som enligt 14 kap. 3 § upprättar ett kvalificeringssystem ska i en annons upplysa om detta.

Annonsen ska innehålla uppgifter om syftet med systemet och var reglerna för systemet finns tillgängliga. Detta gäller dock inte om annonsen avser ett kvalificeringssystem för sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2.

Efterannons om resultatet av en upphandling

7 § En upphandlande enhet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts.

Trots första stycket får den upphandlande enheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem eller av kontrakt som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 gruppera efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal.

Första stycket gäller inte för tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal som ingåtts i enlighet med denna lag.

8 § Om en förhandsannons använts som anbudsinfordran och den upphandlande enheten har beslutat att inte tilldela ytterligare kontrakt under den period som omfattas av annonsen, ska detta anges i efterannonsen.

Annons om förhandsinsyn

9 § En upphandlande enhet som avser att tilldela ett kontrakt genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 5–11 §§

får skicka en annons om sin avsikt till Europeiska kommissionen (förhandsinsyn).

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Kompletterande föreskrifter

10 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om utformning och offentliggörande av annonser.

11 kap. Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud

Förhållanden som ska beaktas när tidsfristernas längd bestäms

1 § När tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms av den upphandlande enheten ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudena. Dock ska tidsfristerna i detta kapitel iakttas.

Tidsfrist vid öppet förfarande

2 § Vid öppet förfarande ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 35 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, om inte något annat följer av 5–10 §§.

Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar

3 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap bör tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfördran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Tidsfristen får inte i något fall vara kortare än 15 dagar.

Tidsfrister vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem

4 § I 8 kap. 8 och 11 §§ finns bestämmelser om tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.

Förkortad tidsfrist efter förhandsannonsering

5 § Om den upphandlande enheten har förhandsannonserat får tidsfristen för att komma in med anbud vid öppet förfarande bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Den tidsfrist som anges i första stycket får användas endast om

1. förhandsannonsen innehöll de uppgifter som anges i bilaga VI del A avsnitten 1 och 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om

upphävande av direktiv 2004/17/EG, i den ursprungliga lydelsen, i den mån uppgifterna var tillgängliga vid tidpunkten för förhandsannonseringen, och

2. minst 35 dagar, men högst 12 månader, har gått från den dag då förhandsannonsen skickades för publicering.

Förkortad tidsfrist vid elektroniska anbud

6 § Om den upphandlande enheten tillåter att anbuden skickas in elektroniskt får tidsfristen enligt 2 § för att komma in med anbud vid öppet förfarande, förkortas med fem dagar.

Tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse

7 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får den upphandlande enheten bestämma tidsfristen för att komma in med anbud till den tid som har överenskommit med de utvalda anbudssökandena, under förutsättning att alla anbudssökande får samma tid för att komma in med anbud.

Om en sådan överenskommelse inte har kunnat nås, ska tidsfristen vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till anbudssökandena.

Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

Förlängning av tidsfrister för att komma in med anbud

8 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas så att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud, om

1. anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats,
2. kompletterande handlingar eller upplysningar inte tillhandahålls inom de tidsfrister som anges i 12 §, eller
3. väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

9 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas med fem dagar om den upphandlande enheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten

1. från den dag då en förhandsannons eller annons om upphandling skickas för publicering,
2. från och med den dag då en inbjudan att bekräfta intresse skickas till anbudssökandena, eller
3. från och med den dag då en inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla skickas till de utvalda anbudssökandena, om anbudsinfördran utgörs av en annons om kvalificeringssystem.

Första stycket gäller inte om tidsfristen anges efter en överenskommelse enligt 7 § första stycket eller förkortas vid ett påskyndat förfarande enligt 10 §.

Förkortad tidsfrist på grund av tidsbrist (påskyndat förfarande)

10 § Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa den tidsfrist för att komma in med anbud vid öppet förfarande som anges i 2 §, får

tidsfristen bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten vid annonsering

11 § Den upphandlande enheten ska vid förhandsannonsering och annonsering om upphandling med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen skickas för publicering. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen.

Om den upphandlande enheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska enheten i annonsen upplysa om hur tillgång kan ges till dokumentet på annat sätt. En sådan upplysning ska innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.

Om anbudsinfördran utgörs av en annons om kvalificeringssystem ska fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten ges med elektroniska medel så snart som möjligt och senast från och med den dag då inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla skickas till de utvalda anbudssökandena. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen eller inbjudan.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar

12 § Den upphandlande enheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

Vid ett påskyndat förfarande enligt 10 § ska denna tidsfrist vara fyra dagar.

Skriftlig inbjudan till anbudssökande att bekräfta intresse efter förhandsannonsering

13 § Om en förhandsannons har använts som anbudsinfördran ska den upphandlande enheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen. Först när enheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade får den ange vilka leverantörer som ska få komma in med anbud eller delta i förhandlingar.

En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.

En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om

1. art och mängd av det som ska upphandlas, option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det

gäller kontrakt som kan förnyas, art och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader,

2. huruvida selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering ska användas,

3. dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av tjänsterna eller byggtreprenaderna,

4. adress till den upphandlande enheten,

5. ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer,

6. huruvida kontraktet avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa,

7. kriterier för tilldelning av kontrakt samt kriteriernas inbördes vikt eller kriteriernas prioriteringsordning, om detta inte redovisas i förhandsannonserna, de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla, och

8. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

Skriftlig inbjudan till anbudssökande att komma in med anbud, att förhandla eller att delta i dialog

14 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap ska den upphandlande enheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att komma in med anbud, att förhandla eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.

En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.

En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om

1. tidsfristen för att begära kompletterande upplysningar och handlingar samt belopp och betalningsätt, om det ska betalas en avgift för handlingarna,

2. sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet ska skickas och på vilket eller vilka språk det ska skrivas, eller, vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om dag och plats för dialogens början samt om det eller de språk som ska användas,

3. en hänvisning till den annons som använts som anbudsinfordran,

4. vilka handlingar som ska bifogas,

5. tilldelningskriterier, om de inte redovisas i en annons om kvalificeringssystem som används som anbudsinfordran,

6. den inbördes viktningen för kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioriteringsordning, om dessa upplysningar inte framgår av annonsen om upphandling, annonsen om kvalificeringssystem eller de tekniska specifikationerna, och

7. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

12 kap. Kommunikation, information till leverantörer och dokumentation

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

[Kommunikation med hjälp av elektroniska medel]

[Kommunikation mellan en upphandlande enhet och leverantörer]

[1 § En upphandlande enhet ska se till att elektroniska medel används så långt det är möjligt vid kommunikation under en upphandling enligt denna lag.]

[2 § Användningen av elektroniska medel vid kommunikation ska vara icke-diskriminerande och inte begränsa leverantörernas tillträde till en upphandling.

De elektroniska medlen ska vara allmänt tillgängliga och möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara som används i allmänhet.]

[Leverantörers kommunikation med en upphandlande enhet]

[3 § En upphandlande enhet ska anvisa elektroniska medel som leverantörer ska använda när de kommunicerar med enheten. Leverantörerna ska vid kommunikationen använda de elektroniska medel som enheten har anvisat.

De anvisade elektroniska medlen enligt första stycket ska uppfylla kraven enligt 2 §, om inte annat följer av 7 §.

Bestämmelser om undantag från första stycket finns i 4–6 §§.]

[4 § En upphandlande enhet är inte skyldig att anvisa elektroniska medel för kommunikation enligt 3 § om

1. en användning av sådana medel på grund av en upphandlings specialiserade beskaffenhet kräver särskilda utrustningar eller filformat som inte är allmänt tillgängliga eller som inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer,

2. de filformat som är lämpliga för beskrivningen av ett anbud inte kan användas med någon annan applikation än en som

a) inte är öppen eller allmänt tillgänglig, eller

b) omfattas av en licensordning och inte kan göras tillgänglig genom nedladdning eller direktanslutning för enheten,

3. en användning av sådana medel kräver specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för enheten, eller

4. det enligt upphandlingsdokumenten krävs att leverantörerna lämnar in fysiska modeller till enheten.

Om enheten inte anvisar något elektroniskt medel för kommunikation i en upphandling för delar av eller hela kommunikationen enligt första stycket, ska motsvarande delar av eller hela kommunikationen genomföras med andra medel än elektroniska.]

[5 § En upphandlande enhet får göra undantag från 3 § och anvisa andra medel än elektroniska för kommunikation på grund av informations säkerhetsbrister hos enheten eller om kommunikationen rör uppgifter av särskilt känslig natur.

Undantag enligt första stycket får göras endast i den utsträckning det är nödvändigt för att uppnå tillräckligt skydd mot att uppgifterna röjs obehörigen och detta inte kan uppnås genom användning av elektroniska medel som

1. är allmänt tillgängliga för leverantörer eller

2. kan göras tillgängliga för leverantörer genom alternativa medel för kommunikation enligt 7 §.]

[6 § Utan hinder av skyldigheten att anvisa elektroniska medel får enheten kommunicera muntligt, om det är lämpligt och kommunikationen inte avser de väsentliga delarna av upphandlingen samt enheten dokumenterar uppgifterna från den muntliga kommunikationen, om de har betydelse för handläggningen av upphandlingen.]

[7 § En upphandlande enhet får vid behov anvisa ett elektroniskt medel trots att det kräver användning av sådan utrustning att medlet inte är att anse som allmänt tillgängligt. Om enheten anvisar ett sådant medel, ska den erbjuda lämpliga alternativa elektroniska medel för kommunikation.]

[Information om användning av elektroniska medel]

[8 § En upphandlande enhet ska se till att information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.]

[Krav på den utrustning som används vid elektronisk överföring och mottagning]

[9 § En upphandlande enhet får kräva att en anbudsansökan eller ett anbud ska vara försedd med en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer, om det behövs.

Enheten ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa tid och dag för mottagande av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att vissa uppgifter går att få fram, att bara behöriga personer ska få tillgång till uppgifterna och att det ska gå att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna.

De åtgärder som en enhet vidtar i olika faser av kommunikationen för att tillse att hanteringen blir tillräckligt säker, ska stå i proportion till de risker som har identifierats i respektive fas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om säkerhetsanordningar i fråga om mottagandet av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar.]

[Uppgifter från leverantörer ska bevaras säkert]

[10 § Uppgifter som har lämnats vid kommunikation under en upphandling ska bevaras säkert.]

[Öppnande av anbud]

[11 § En upphandlande enhet får inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudet förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut.

Försändelser med anbud ska, samtidigt och så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande enheten ska delta. Anbudet ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en av en handelskammare utsedd person närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.]

[Komplettering, förtydligande och färdigställande av information och dokumentation som ska lämnas av leverantörer i en upphandling]

[12 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den upphandlande enheten begära att en eller flera leverantörer kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation.

Åtgärderna enligt första stycket ska vara förenliga med principerna om lika behandling och öppenhet.]

Information till leverantörer

Underrättelse om beslut

13 § En upphandlande enhet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr).

En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när en upphandlande enhet beslutar att avbryta en upphandling efter anbudsinfördran samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.

Upplysningar på begäran av en leverantör

14 § En upphandlande enhet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats.

En upphandlande enhet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om

1. utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet, och

2. hur förhandlingarna eller dialogen med anbudsgivarna har fortlöpt.

Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

Anbudsgivare är bunden av sitt anbud

15 § En upphandlande enhet ska i den annons som används som anbudsinfördran ange den tid som en anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått en underrättelse enligt 13 § första stycket eller upplysningar enligt 14 §.

Beslut om kvalificering av leverantör

16 § En upphandlande enhet som har ett kvalificeringssystem enligt 14 kap. 3 § ska inom sex månader pröva en ansökan från en leverantör om att få delta i systemet och underrätta sökanden om beslutet. Om beslutet inte kommer att fattas inom fyra månader från det att ansökan gjordes, ska den upphandlande enheten inom två månader från denna tidpunkt underrätta sökanden om orsakerna till att handläggningen kommer att ta längre tid och ange när beslutet kommer att fattas.

Ansökningar om att få delta i ett kvalificeringssystem får avslås endast med tillämpning av sådana kriterier som avses i 14 kap. 4 och 5 §§.

En sökande vars ansökan avslagits ska underrättas om beslutet och om skälen för detta så snart som möjligt och senast inom 15 dagar från det att beslutet fattats.

Underrättelse om att uteslutning övervägs

17 § Om en leverantör har kvalificerat sig, får en upphandlande enhet som har ett kvalificeringssystem utesluta leverantören endast med tillämpning av sådana kriterier som avses i 14 kap. 4 och 5 §§.

En upphandlande enhet får inte utesluta en leverantör om inte leverantören dessförinnan underrättats skriftligen om att det finns risk för uteslutning och om skälen för det. Underrättelsen ska ha skickats minst 15 dagar före den dag då beslut ska fattas.

[Dokumentation av förfaranden]

[18 § En upphandlande enhet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera enhetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.]

[Information om förfaranden för tilldelning av kontrakt]

[19 § En upphandlande enhet ska bevara lämplig information om varje

1. kontrakt som tilldelas,
2. ramavtal som ingås, och
3. dynamiskt inköpssystem som upprättas.

Informationen som bevaras ska vara tillräcklig för att vid ett senare tillfälle kunna motivera beslut om

1. kvalificering, uteslutning och val av leverantörer samt tilldelning av kontrakt,
2. användning av förhandlade förfaranden utan föregående annonsering enligt 6 kap. 5–11 §,
3. tillämpning av bestämmelserna om att viss upphandling ska undantas från lagens tillämpningsområde, och
4. att inte anvisa elektroniska medel för kommunikation enligt 3 §.]

[20 § Informationen enligt 19 § eller huvuddragen i denna ska på begäran tillställas Europeiska kommissionen eller den tillsynsmyndighet som avses i 22 kap. 1 §.]

[Bevarande av handlingar]

[21 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, den information som avses i 19 §, sådana dokument som avses i 18 § och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.]

13 kap. Uteslutning av leverantörer

[Omständigheter som ska medföra uteslutning av leverantörer]

[Brott]

[1 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artikel 1 respektive 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i nämnda rambeslut, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om personen är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.]

[Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter]

[2 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där kvalificeringssystemet förvaltas eller där upphandlingen sker och detta har fastställts genom ett lagakraftvunnet och bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut.

En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling, om enheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.]

[Omständigheter som får medföra uteslutning av leverantörer]

[3 § En upphandlande enhet som inte är en upphandlande myndighet får på de grunder som anges i 1 och 2 §§ utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller en upphandling.]

[4 § En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om

1. enheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §,

2. leverantören är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare offentligt kontrakt, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet eller en tidigare koncession, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av att det föreligger jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. enheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 8 §,

8. leverantören i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i kvalificeringssystemet eller upphandlingen enligt 1–8 §§ eller 14 kap. 23 § eller av att leverantören uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer enligt 14 kap. 8 och 9 §§, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som enheten har begärt in med stöd av 14 kap. 9 § andra stycket, och

9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i kvalificeringssystemet eller upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under förfarandet i fråga om uteslutning av leverantörer från deltagande i kvalificeringssystemet eller upphandlingen, val av leverantörer som ska kvalificeras i kvalificeringssystemet och tilldelning av kontrakt.]

[Utredning]

[5 § En upphandlande enhet ska innan den beslutar att utesluta en leverantör på de grunder som anges i 1–4 §§, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enheten anser utgöra skäl för uteslutning.

Om leverantören anser att skäl inte finns för uteslutning, ska det anges i yttrandet. Leverantören ska tillsammans med yttrandet ge in de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in med stöd av 14 kap. 9 § andra stycket. Leverantören bör även tillsammans med yttrandet ge in sådan utredning i övrigt som visar att denne är tillförlitlig.]

[Undantag från uteslutning i vissa fall]

[6 § En leverantör ska inte uteslutas enligt 1 eller 4 §, om leverantören visar att denne har

1. ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som har orsakats av brottet eller det allvarliga felet,

2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och aktivt samarbetar med de utredande myndigheterna, och

3. vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel.

När en upphandlande enhet bedömer om leverantörens åtgärder enligt första stycket är tillräckliga, ska enheten beakta allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet.

En leverantör ska inte uteslutas enligt 2 §, när denne har fullgjort sina åligganden avseende skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive eventuell ränta eller sanktionsavgift eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande.]

[7 § En upphandlande enhet får underlåta att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det finns tvingande hänsyn till allmänintresset.]

[Beslut om uteslutning]

[8 § En upphandlande enhet kan när som helst under ett förfarande utesluta en leverantör från att delta i förfarandet enligt 1–7 §§, om grund för uteslutning enligt dessa paragrafer visar sig föreligga med hänsyn till leverantörens handlande eller underlåtenhet att handla antingen före eller under förfarandet.

En upphandlande enhet ska snarast underrätta en leverantör skriftligen om beslutet och dess skäl.]

14 kap. Val av leverantörer

[1 § En upphandlande enhet ska innan den tilldelar ett kontrakt enligt 15 kap. kontrollera att leverantören

1. inte ska uteslutas med stöd av 13 kap. och 23 § och
2. uppfyller de krav som enheten har ställt enligt detta kapitel.

De villkor som avses i första stycket ska tillämpas objektivt vid bedömningen av vilka leverantörer som ska kunna tilldelas kontrakt.]

[2 § När enheten använder ett öppet förfarande vid upphandlingen, får enheten bedöma om kontraktet ska tilldelas enligt 15 kap. innan den kontrollerar om leverantören uppfyller villkoren enligt 1 § 1 och 2.]

[Kvalificeringssystem]

[Upprättande av ett kvalificeringssystem]

[3 § En upphandlande enhet får ha ett särskilt kvalificeringssystem för val på förhand av leverantörer som får delta i selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller innovationspartnerskap. En kvalificering får begränsas till deltagande i upphandlingar av en eller flera kategorier av varor, tjänster och byggtreprenader.

Ett kvalificeringssystem kan omfatta flera kvalificeringsfaser.

När ett kvalificeringssystem upprättas och tillämpas ska 9, 11–15, 20, 24 och 25 §§, 10 kap. 6 §, 12 kap. 16 och 17 §§ samt 15 kap. tillämpas.]

[Fastställande av krav för kvalificering till och regler för driften av ett kvalificeringssystem]

[4 § Den upphandlande enheten ska ange dels vilka krav en leverantör ska uppfylla för att denne ska kvalificera sig enligt ett sådant kvalificeringssystem som avses i 3 § och, i den utsträckning som framgår av 13 kap., grunder för uteslutning av en leverantör från kvalificeringssystemet, dels regler för driften av kvalificeringssystemet. En enhet kan upplysa om kraven och reglerna genom hänvisning till andra företags kvalificeringssystem.

Kraven och reglerna som avses i första stycket ska tillhandahållas den leverantör som begär det.

En leverantör kan när som helst ansöka om att bli kvalificerad.
Kraven för kvalificering enligt första stycket får vid behov uppdateras. Berörda leverantörer ska underrättas om de ändringar som gjorts.]

[Tekniska specifikationer]

[5 § Om de krav för kvalificering som avses i 4 § omfattar tekniska specifikationer, ska bestämmelserna i 9 kap. 1–11 och 14–16 §§ tillämpas i fråga om sådana specifikationer.]

[Förteckning över leverantörer]

[6 § De leverantörer som av den upphandlande enheten har ansetts kvalificerade att delta i kvalificeringssystemet ska föras upp i en förteckning. Av förteckningen ska det framgå om en leverantörs kvalificering är begränsad till deltagande i upphandlingar av en eller flera kategorier av varor, tjänster och byggtreprenader.]

[Kvalificerad leverantör ska väljas]

[7 § Om en upphandling sker med hjälp av ett kvalificeringssystem, ska valet av de leverantörer som ska kunna tilldelas kontrakt göras från den grupp av leverantörer som har kvalificerat sig enligt systemet.]

[Fastställande av villkor för uteslutning och val av leverantörer]

[8 § En upphandlande enhet ska se till att villkoren för uteslutning och val av leverantörer är tillgängliga för de presumtiva leverantörerna.

Om villkoren innefattar krav som avser ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet, får leverantören utnyttja andra företags kapacitet enligt 11–19 §§.

Villkoren som ska anges enligt första stycket ska,

1. i den utsträckning som framgår av 13 kap., innefatta grunder för uteslutning av leverantörer, och
2. innefatta tillämpliga krav för val av leverantörer.]

[9 § En upphandlande enhet får för kvalificering av leverantörer till ett kvalificeringssystem och för val av leverantörer som ska kunna tilldelas kontrakt tillämpa sådana krav för val av leverantörer som avses i 14 kap. 4 § första stycket lagen (0000:0000) om offentlig upphandling. Enheten ska i sådana fall tillämpa 14 kap. 4 § första och andra styckena och 14 kap. 5–8 §§ i den lagen.

När enheten kontrollerar om leverantören uppfyller de krav som avses i första stycket, ska den tillämpa 15 kap. 1–14 §§ lagen om offentlig upphandling på samma sätt som en upphandlande myndighet enligt den lagen.]

[Begränsning av antalet leverantörer som får delta i en upphandling]

10 § När en upphandling genomförs med selektivt förfarande, förhandlat förfarande, konkurrenspräglad dialog eller innovationspartnerskap, får den upphandlande enheten använda villkor för val av leverantörer som grundar sig på ett objektivt behov av att minska antalet leverantörer som tillåts delta i upphandlingen till en nivå som kan anses rimlig med hänsyn till särskilda förhållanden i samband med upphandlingen och på de resurser som behövs för dess genomförande.

De leverantörer som enheten har valt ut att delta i upphandlingen med stöd av första stycket ska vara så många att effektiv konkurrens kan uppnås.]

[Leverantörer och andra företags kapacitet]

[Leverantörers utnyttjande av andra företags kapacitet]

[11 § En leverantör får vid behov eller för fullgörandet av ett visst kontrakt utnyttja andra företags kapacitet enligt 12–22 §§ oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företagen.]

[Andra företags kapacitet vid kvalificering enligt ett kvalificeringssystem]

[12 § En leverantör som ansöker om att bli kvalificerad enligt ett kvalificeringssystem kan återropa andra företags kapacitet för att uppfylla kvalificeringssystemets krav avseende ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet.

När kvalificeringssystemets krav avser

1. relevant yrkeserfarenhet eller

2. en tjänsteleverantörs eller byggtreprenörs utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer hos företaget, får leverantören återropa andra företags kapacitet enligt första stycket, endast om samma företag kommer att utföra de tjänster eller byggtreprenader för vilka kapaciteten återopas.]

[13 § Om en leverantör återopar andra företags kapacitet och kapaciteten är sådan som avses i 12 § andra stycket, ska leverantören visa att den förfogar över företagets resurser under hela den period då kvalificeringssystemet är giltigt.]

[14 § En upphandlande enhet får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantören återopar för att kvalificera sig enligt ett kvalificeringssystem ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet, om kapaciteten som återopas avser ekonomisk och finansiell ställning.]

[15 § Under de villkor som följer av 12–14 §§ kan också en grupp av leverantörer enligt 4 kap. 7 § vid kvalificering enligt ett kvalificeringssystem återopa kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller andra företag.]

[Andra företags kapacitet och val av leverantör som ska kunna tilldelas kontrakt]

[16 § En leverantör får vid behov och för fullgörandet av ett visst kontrakt utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga krav för val av leverantörer som avser ekonomisk och finansiell ställning och teknisk och yrkesmässig kapacitet.

När kraven avser

1. relevant yrkeserfarenhet eller

2. en tjänsteleverantörs eller byggtreprenörs utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer hos företaget, får leverantören återropa andra företags kapacitet enligt första stycket, endast om samma företag kommer att utföra de tjänster eller byggtreprenader för vilka kapaciteten återopas.]

[17 § Om en leverantör återopar andra företags kapacitet och kapaciteten är sådan som avses i 16 § andra stycket, ska leverantören visa att den förfogar över de nödvändiga resurserna.]

[18 § En upphandlande enhet får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet, om kapaciteten som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell ställning.]

[19 § Under de villkor som följer av 16–18 §§ kan också en grupp av leverantörer enligt 4 kap. 7 § åberopa kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller andra företag.]

[Kontroll av om de företag vars kapacitet en leverantör åberopar uppfyller tillämpliga krav]

[20 § Om villkoren för att kunna tilldelas ett kontrakt är sådana som avses i 9 § och 13 kap. 1–4 §§, ska en upphandlande enhet tillämpa 15 kap. 1–14 §§ lagen (0000:0000) om offentlig upphandling när den kontrollerar om de andra företag vars kapacitet en leverantör åberopar enligt 12–19 §§ uppfyller kraven för kvalificeringssystemet eller för val av leverantörer och om förhållandena hos dessa företag är sådana att det finns skäl för uteslutning.]

[21 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska begära att en leverantör åberopar ett annat företags kapacitet, om det vid en kontroll enligt 20 § framkommer att det åberopade företaget inte uppfyller kraven enligt 13 kap. 1 och 2 §§.]

[22 § En upphandlande enhet får besluta att vissa för ett kontrakt avgörande uppgifter ska utföras direkt av leverantören eller av en av deltagarna i en sådan grupp av leverantörer som avses i 4 kap. 7 §, trots att leverantören eller gruppen åberopar andra företags kapacitet, om kontraktet avser tjänstekontrakt, byggtreprenadkontrakt eller monterings- eller installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt.]

[Kontroll av om leverantörer ska uteslutas]

[23 § En upphandlande enhet ska när den kontrollerar om en leverantör ska uteslutas med stöd av 13 kap. 1–4 §§ tillämpa 15 kap. 1–14 §§ lagen (0000:0000) om offentlig upphandling på samma sätt som en upphandlande myndighet enligt den lagen.]

[Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder]

[Kvalitetssäkringsstandarder]

[24 § Om en upphandlande enhet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska enheten hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av ackrediterade organ.

Enheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder, om leverantören

1. inte har möjlighet att erhålla intygen inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och

2. visar att åtgärderna stämmer överens med de kvalitetssäkringsstandarder som enheten har krävt.]

[Miljöledningsstandarder]

[25 § Om en upphandlande enhet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa miljöledningsystem eller miljöledningsstandarder, ska enheten hänvisa till

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas),

2. andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i samma förordning, eller

3. andra miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder från ackrediterade organ.

Enheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga miljöledningsåtgärder, om leverantören kan visa

1. att denne inte har möjlighet att få intygen utfärdade eller att erhålla dem inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och

2. att åtgärderna är likvärdiga med dem som erfordras i det miljöledningssystem eller den miljöledningsstandard som enheten har krävt.]

15 kap. Tilldelning av kontrakt

[Grunder för utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt]

[Tilldelning av kontrakt]

[1 § En upphandlande enhet ska tilldela ett kontrakt den leverantör vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för enheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, ska utvärderas på grundval av antingen

1. pris eller
2. kostnad.

Vid en utvärdering enligt andra stycket 2, ska enheten ta hänsyn till tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet.]

[2 § Om leverantörens anbud inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §, får enheten besluta att leverantören inte ska tilldelas kontraktet enligt 1 § första stycket.]

[Tilldelningskriterier för utvärdering av anbud]

[3 § När en enhet utvärderar ett anbud på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska enheten bedöma anbudets effekter i fråga om kostnadseffektivitet såsom en analys av kostnaderna under livsnyckeln för en vara, tjänst eller byggtjänstreprenad eller en bedömning av det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet.

Kostnadseffektiviteten ska bedömas på grundval av tilldelningskriterier såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter eller sociala aspekter.]

[Tilldelningskriteriernas utformning]

[4 § Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för kontraktet, om de i alla avseenden avser den vara, tjänst eller byggtjänstreprenad som ska levereras, tillhandahållas eller utföras genom kontraktet och berör kontraktetsföremålet under dess livsnyckel.]

[5 § Tilldelningskriterierna

1. ska garantera en effektiv och rättvis konkurrens,

2. får inte ha en sådan utformning, att en bedömning på grundval av dem får den effekten, att de ger enheten en obegränsad valfrihet vid utvärderingen av anbuden, och

3. ska kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera de uppgifter som lämnas av leverantörerna såvitt avser frågan om hur väl anbuden uppfyller tilldelningskriterierna.

Om det finns anledning till det, ska enheten kontrollera om de uppgifter som leverantören har lämnat in är korrekta.]

[6 § Kostnader under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtjänst får beaktas av enheten när den utvärderar ett anbud enligt 3 §.

Kostnader enligt första stycket är sådana som enheten eller någon annan användare ska betala och som helt eller delvis avser kostnader

1. för förvärv,
2. för användning,
3. för underhåll,
4. vid livslängdens slut, eller
5. för externa miljöeffekter.

Kostnader för externa miljöeffekter får beaktas under förutsättning att miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp i pengar och kontrolleras.]

[7 § Enheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter om livscykelkostnader leverantörerna ska lämna in till enheten och vilken metod enheten kommer att använda för att på grundval av dessa uppgifter fastställa livscykelkostnaderna.]

[8 § Enhetens metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 6 § andra stycket 5 ska

1. grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier,
2. inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa av leverantörerna, och
3. vara tillgänglig för leverantörerna.

Metoden för att bedöma kostnaderna enligt första stycket ska utformas så att de uppgifter som ska lämnas in till enheten kan tillhandahållas av leverantörerna med rimliga ansträngningar.]

[Viktning av tilldelningskriterier]

[9 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes.

Kriterier får viktas av enheten enligt första stycket inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska enheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioriteringsordning.]

[10 § Enheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes enligt 9 §.]

[Onormalt låga anbud]

[11 § En upphandlande enhet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat lämna en förklaring till det låga priset.

En upphandlande enhet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §.]

[12 § Ett anbud får förkastas med stöd av 11 § först sedan enheten skriftligen har begärt att leverantören lämnar en förklaring till det låga anbudet och inte har fått ett tillfredsställande svar. En sådan begäran om förklaring kan innehålla uppgifter om

1. leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder att fullgöra kontraktet,
2. leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på sådana tillämpliga skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §,

5. leverantören har fått möjlighet att erhålla statligt stöd, och

6. skyldigheterna som avses i 16 kap. 2–7 §§.]

[13 § Om en upphandlande enhet fastställer att ett anbud är onormalt lågt på grund av att leverantören fått ett statligt stöd ska enheten ge leverantören en möjlighet att inom skälig tid visa att stödet är förenligt med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Om leverantören efter en sådan åtgärd som avses i första stycket inte kunnat ge in en förklaring som visar att stödet i fråga är förenligt med EUF-fördraget ska anbudet förkastas.

En upphandlande enhet som förkastar ett anbud med stöd av andra stycket ska underrätta Europeiska kommissionen om det.]

[14 § För det fall att enheten behöver information från annan medlemsstat om uppgifter som lämnas in i en förklaring enligt 12 §, ska enheten vända sig till den kontaktpunkt som avses i 22 kap. 1 § för sådant administrativt bistånd.]

16 kap. Fullgörande av kontrakt

Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt

1 § En upphandlande enhet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktetsföremålet i den mening som avses i 15 kap. 4 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

[När en leverantör anlitar underleverantörer för att fullgöra ett kontrakt]

[2 § En leverantör får för fullgörandet av ett kontrakt som denne har tilldelats anlita underleverantörer som ska fullgöra kontraktet i enlighet med de skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §.]

[Uppgifter om hur leverantören planerar att kontraktet ska fullgöras]

[3 § En upphandlande enhet får begära att leverantörer ska lämna in uppgifter om hur stor del av kontraktet som leverantören kan komma att fullgöra genom att anlita underleverantörer enligt 2 §, och de underleverantörer som leverantören avser att anlita för att fullgöra kontraktet i den delen.]

[Betaling direkt till en underleverantör]

[4 § Enheten får betala för kontraktets fullgörande direkt till en sådan underleverantör som avses i 2 §, om denne begär det och kontraktets art så tillåter.

Om enheten ska betala ut ersättningen direkt till en underleverantör enligt första stycket, ska den fastställa ordningen för detta.]

[Offentliggörande]

[5 § Enheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange

1. de uppgifter leverantörerna ska lämna in till enheten enligt 3 §, och
2. om myndigheten avser att tillämpa sådan direktbetalning till underleverantörer som avses i 4 § och i så fall enligt vilken ordning den ska genomföra direktbetalningarna.]

[Uppgifter som ska lämnas innan fullgörandet av ett kontrakt påbörjas]

[6 § En upphandlande enhet ska ställa krav på att den leverantör som har tilldelats ett kontrakt ska lämna in sådana uppgifter som avses i 7 § innan leverantören påbörjar fullgörandet av kontraktet, om kontraktet avser

1. färdigställande av en byggtreprenad eller
2. en tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten.]

[7 § Enheten ska enligt 6 § ställa krav på att leverantören anger namn på och kontaktuppgifter för sådana underleverantörer som anlitas enligt 2 §. Samma uppgifter ska lämnas för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer.

Enheten ska också ställa krav på att leverantören ska underrätta enheten om varje ändring av sådana uppgifter som avses i första stycket som görs under kontraktets löptid.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte om underleverantören är en varuleverantör.]

[Ändringar av kontrakt och ramavtal under löptiden]

[Ändring av kontrakt utan att en ny upphandling genomförs]

[8 § Ett kontrakt eller ett ramavtal får ändras under dess löptid utan att den upphandlande enheten genomför en ny upphandling, endast om ändringarna är sådana som avses i 9–14 §§.]

[Mindre ändringar av kontraktsvärdet]

[9 § En ändring av kontraktsvärdet medför inte att upphandlingen ska göra om i fall den är lägre än de värden som följer av andra stycket och den inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Värdet av ändringen ska bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av flera ändringar, om ändringarna har genomförts som successiva ändringar.

Värdet av ändringen enligt första stycket ska vara lägre än

1. tillämpligt tröskelvärde enligt 5 kap. och
2. 10 procent av det ursprungliga kontraktets värde, om det är ett varu- eller tjänstekontrakt, eller 15 procent av det ursprungliga kontraktets värde, om det är ett byggtreprenadkontrakt.]

[Ändringar i särskilda fall]

[10 § En ändring är tillåten om den görs enligt en sådan ändringsklausul som avses i andra stycket och den inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.

En ändringsklausul ska klart, exakt och entydigt beskriva under vilka förutsättningar den kan tillämpas. Den ska också ange omfattningen och arten av ändringarna som kan komma att göras.]

[11 § En ändring genom en sådan kompletterande beställning som avses i andra stycket är tillåten oberoende av beställningens värde.

En beställning får göras som en kompletterande beställning av varor, tjänster eller byggtreprenader som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen från den leverantör som har tilldelats kontraktet, om

1. beställningen har blivit nödvändig att göra,
2. ett byte av leverantör inte kan göras av ekonomiska eller tekniska skäl, och
3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten.]

[12 § En ändring är tillåten om behovet av den har uppstått till följd av omständigheter som den upphandlande enheten inte har kunnat förutse och om den inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.]

[13 § Byte av den leverantör som ursprungligen har tilldelats kontraktet till en annan leverantör är en tillåten ändring om

1. det inte finns skäl att utesluta den nya leverantören med stöd av 13 kap. och denne uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 8 och 9 §§,

2. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, och

3. omstruktureringarna inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet.

Om den upphandlande enheten övertar den ursprungliga leverantörens skyldigheter gentemot leverantörens underleverantörer, ska det också anses vara ett byte av leverantör och en tillåten ändring.]

[Övriga ändringar som inte är att anse som väsentliga]

[14 § En ändring som inte omfattas av bestämmelserna i 9–13 §§ ska ändå anses vara en tillåten ändring om den inte är väsentlig enligt andra stycket.

En ändring ska anses vara väsentlig om

1. den inför nya villkor i kontraktet som om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen hade medfört att andra anbudssökande bjöds in att delta, att andra anbud blev aktuella att utvärdera eller att ytterligare leverantörer deltog i upphandlingen än de som bjöds in, utvärderades eller deltog i den ursprungliga upphandlingen,

2. den innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den leverantör som har tilldelats kontraktet på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet,

3. den medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt, eller

4. den innebär att den leverantör som ursprungligen har tilldelats kontraktet byts ut mot en annan leverantör utan att förutsättningarna enligt 13 § är uppfyllda för ett sådant byte.]

[Beräkning av prisökningar]

[15 § Vid beräkningen av priset enligt 9 § andra stycket 2 ska det uppdaterade priset vara referensvärdet, om kontraktet omfattar en indexeringsklausul.]

[Offentliggörande]

[16 § En upphandlande enhet ska i något av upphandlingsdokumenten i den ursprungliga upphandlingen beskriva de ändringsklausuler som avses i 10 §.]

[17 § En upphandlande enhet som ändrar ett kontrakt med stöd av 11 eller 12 § ska offentliggöra detta i ett meddelande i Europeiska unionens officiella tidning.]

[Avslutande av kontrakt]

[18 § En upphandlande enhet får avsluta ett kontrakt, om

1. det har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 8 § och varan, tjänsten eller byggtreprentaden därför ska upphandlas,

2. den leverantör som tilldelades kontraktet borde ha uteslutits enligt 13 kap. 1 §, eller

3. kontraktet inte borde ha tilldelats en leverantör på grund av att denne allvarligt åsidosatt sådana skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och Europaparlamen-

tets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2014/17/EG och detta har fastställts av Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.]

17 kap. Projekttävlingar på tjänsteområdet

Definition

1 § Med *projekttävling* avses en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande enhet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag.

Tillämpningsområdet

2 § Detta kapitel ska tillämpas på projekttävlingar som

1. ingår i ett förfarande för tilldelning av ett tjänstekontrakt, eller
2. innefattar priser eller ersättningar till deltagarna.

Beräkning av tröskelvärden för projekttävlingar

3 § Tröskelvärdet i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 1 beräknas på grundval av värdet av tjänstekontraktet, exklusive mervärdesskatt, med i förekommande fall tillägg för tävlingspriser eller ersättningar till deltagarna.

4 § Tröskelvärdet i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 2 beräknas på grundval av summan av de priser och ersättningar som ska betalas till deltagarna och det beräknade värdet exklusive mervärdesskatt av de tjänstekontrakt som senare kan tilldelas vinnaren eller vinnarna i tävlingen.

Annonsering

5 § En upphandlande enhet som avser att anordna en projekttävling ska annonsera tävlingen och resultatet av denna (efterannonsering).

Om den upphandlande enheten har för avsikt att efter projekttävlingen tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med bestämmelserna om förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska detta anges i annonsen om tävlingen.

6 § Resultatet av en projekttävling ska sändas till Europeiska unionens publikationsbyrå inom 30 dagar efter det att projekttävlingen har avslutats.

Val av deltagare

7 § En projekttävling får begränsas till ett visst antal tävlingsdeltagare. Den upphandlande enheten ska ange kriterier för urvalet av deltagare.

Antalet tävlingsdeltagare som bjuds in ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås.

Jury och dess sammansättning

8 § En jury ska utse vinnande bidrag i en projekttävling. Ledamöterna i juryn ska vara fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.

Juryns beslut

9 § Juryn ska vara självständig i sina yttranden och beslut.

Ett tävlingsbidrag får presenteras för juryn endast på ett sådant sätt att det inte framgår vem som har lämnat ett enskilt bidrag. Anonymiteten ska gälla fram till dess juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut.

Vid granskningen får endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas.

10 § Juryn ska lämna ett av ledamöterna undertecknat protokoll i vilket tävlingsbidragen rangordnas. Protokollet ska innehålla en motivering till rangordningen samt de kommentarer och klargöranden som det kan finnas behov av att göra.

Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas av juryn att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter.

Fullständiga protokoll ska upprättas över dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna.

18 kap. Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land

Tillämpningsområdet

1 § För anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land, med vilket Europeiska unionen inte har slutit avtal som tillförsäkrar företag från unionen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i detta tredje land, tillämpas 2 och 3 §§. Detta gäller dock inte om något annat följer av åtaganden som unionen eller Sverige har med tredje land.

Anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land får förkastas

2 § En upphandlande enhet får vid tilldelning av varukontrakt förkasta ett anbud som omfattar varor med ursprung i tredje land, om andelen sådana varor, bestämd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen, uppgår till mer än hälften av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar.

Med vara avses även programvara för användning i ett telekommunikationsnät.

Företräde vid flera likvärdiga anbud

3 § Om prisskillnaden mellan två eller flera anbud inte är större än tre procent och anbudena i övrigt är likvärdiga vid en bedömning enligt 15 kap. 1 §, ska företräde ges anbud som inte kan förkastas med stöd av 2 §.

19 kap. Upphandling som inte omfattas av direktivet samt upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Tillämpningsområdet

1 § Detta kapitel gäller i fråga om

1. upphandling och projekttävling enligt 2 kap. 1 § tredje stycket 2,
2. tilldelning av kontrakt enligt 2 kap. 2 §, och
- [3. upphandling av tjänster som anges i bilaga 2 (sociala tjänster och andra särskilda tjänster).]

Bestämmelsen om direktupphandling i 7 § andra stycket gäller dock inte vid sådan tilldelning av kontrakt som avses i första stycket 2.

Tillämpliga bestämmelser

2 § Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas även

- 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),
- 2 kap. (lagens tillämpningsområde),
- 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde), utom 11–17 §§ om interna kontrakt vid tilldelning av sådana kontrakt som avses i 2 kap. 2 §,
- 4 kap. (allmänna bestämmelser), [utom 10–13 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar,]
- 7 kap. (upphandling genom ramavtal och inköpscentraler och annan samordnad upphandling), [utom 10–19 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,]
- 8 kap. (dynamiska inköpssystem och elektroniska auktioner), utom 4 och 5 §§ om upphandlingsdokumenten och det dynamiska inköpssystemets giltighetstid, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran,
- 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),
- 9 kap. 13–16 §§ (märken),
- 16 kap. 1 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),
- 20 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd),
- 21 kap. (upphandlingsskadeavgift), och
- [– 22 kap. (tillsyn och vägledning).]

[Vid upphandling av tjänster som anges i bilaga 2 (sociala tjänster och andra särskilda tjänster) tillämpas även bestämmelserna om tekniska specifikationer i 9 kap. 1–5 och 7–12 §§, om annonsering i 10 kap. 1, 2 och 4–7 §§ och om information om förfaranden för tilldelning av kontrakt i 12 kap. 19 och 20 §§, om värdet av upphandlingen uppgår till minst tillämpligt tröskelvärde i 5 kap.]

[Ett särskilt kvalificeringssystem enligt 14 kap. 3–6 §§ får tillämpas vid användning av urvalsförfarande för tilldelning av kontrakt eller ramavtal enligt detta kapitel.]

En upphandlande enhet får publicera annonser om upphandlingar på det sätt som gäller för upphandlingar enligt 10 kap.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

3 § Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas även bestämmelserna om konkurrenspräglad dialog i 6 kap. 1 § 5 och 12–22 §§, 11 kap. 3 och 14 §§ och 14 kap. 10 §.

Definitioner som gäller för detta kapitel

4 § Med *direktupphandling* avses en upphandling utan krav på anbud i viss form.

5 § Med *förenklat förfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer ska lämna anbud och den upphandlande enheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

6 § Med *urvalsförfarande* avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud, den upphandlande enheten inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud och den upphandlande enheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

Upphandlingsförfaranden

7 § En upphandling enligt detta kapitel ska göras genom förenklat förfarande, urvalsförfarande eller vid ett dynamiskt inköpssystem genom ett selektivt förfarande enligt 6 kap. 3 §.

Direktupphandling får dock användas om upphandlingens värde uppgår till högst 26 procent av det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 eller 2 §. Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall då förutsättningarna för tilldelning av kontrakt utan föregående annonsering som avses i 6 kap. 5–11 §§ eller 17 kap. 5 § andra stycket är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl. Den upphandlande enheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.

Konkurrenspräglad dialog får, i enlighet med 3 §, användas om inte förenklat förfarande eller urvalsförfarande medger tilldelning av kontrakt.

Beräkning av värdet av en upphandling

8 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. En upphandling får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna i denna lag.

Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler som anges i upphandlingsdokumenten beaktas som om de utnyttjats.

Vid beräkningen ska den upphandlande enheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av enheten under räkenskapsåret.

Annonsering

9 § Vid förenklat förfarande ska den upphandlande enheten begära anbud genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig, eller genom annons i annan form som möjliggör effektiv konkurrens.

Vid urvalsförfarande ska den upphandlande enheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Enheten får i sin inbjudan ange det antal leverantörer som den avser att bjuda in. Antalet ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska upphandlas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås.

För att genomföra en upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Annonserna ska finnas tillgängliga i databasen under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid.

Innehåll i en annons

10 § En annons om upphandling enligt 9 § ska innehålla uppgift om föremålet för upphandlingen och kontaktuppgifter till den upphandlande enheten.

Vid förenklat förfarande ska det dessutom framgå

1. hur anbud får lämnas,
2. den dag då anbud senast ska ha kommit in, och
3. den dag till och med vilken anbud ska vara bindande.

Vid urvalsförfarande ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om

1. hur en anbudsansökan får lämnas, och
2. den dag ansökan senast ska ha kommit in.

Vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om

1. vilken typ av köp och vilka kvantiteter som systemet avser,
2. all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning,
3. eventuell indelning i olika kategorier och vad som i så fall karakteriserar dessa, och
4. det dynamiska inköpssystemets giltighetstid.

Annonsering vid förhandsinsyn

11 § En upphandlande enhet som avser att tilldela ett kontrakt genom direktupphandling enligt 7 § andra stycket får annonsera sin avsikt i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig (förhandsinsyn).

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om innehållet i en annons om förhandsinsyn.

Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten vid annonsering

12 § Den upphandlande enheten ska vid annonsering enligt 9 eller 11 § med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen skickas för publicering. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen.

Om den upphandlande enheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska annonsen upplysa

om hur tillgång kan ges till dokumentet på annat sätt. En sådan upplysning ska innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.

Första och andra styckena gäller även när den upphandlande enheten annonserar om upphandling enligt 10 kap. 2 §.

[Kommunikationsmedel vid upphandling]

[13 § Bestämmelserna i 12 kap. 1–10 §§ och 11 § första stycket gäller för anbudsansökningar och anbud vid upphandling som avses i detta kapitel.]

Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud

14 § Anbudssökande och anbudsgivare ska ges skälig tid att komma in med ansökningar respektive anbud. Tiden för att komma in med anbudsansökningar får dock aldrig vara kortare än tio dagar från den dag då ansökningsinbjudan blev publicerad enligt 9 § andra eller tredje stycket.

Vid ett dynamiskt inköpssystem ska inte några tidsfrister gälla för anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen skickats.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar

15 § Den upphandlande enheten ska vid förenklat förfarande, urvalsförfarande, konkurrenspräglad dialog och dynamiskt inköpssystem till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

[Mottagande och öppnande av anbud]

[16 § Försändelser med anbud ska, så snart som möjligt efter anbudstidens utgång, öppnas vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande enheten ska delta. Anbuden ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en person som utsetts av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.

Anbuden ska öppnas samtidigt.]

[Komplettering, förtydligande och färdigställande av information och dokumentation som ska lämnas av leverantörer i en upphandling]

[17 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den upphandlande enheten begära att en eller flera leverantörer kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation.

Åtgärderna enligt första stycket ska vara förenliga med principerna om lika behandling och öppenhet.]

[Kontroll och uteslutning av leverantörer]

[18 § En upphandlande enhet som är en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 §.

En leverantör får uteslutas i enlighet med 13 kap. 2–4 §§.

En upphandlande enhet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena ska i något av upphandlingsdokumenten eller skrivelsen ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.]

[19 § Vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter i Sverige enligt 13 kap. 2 § ska den upphandlande myndigheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet.]

[Begränsad kontroll]

[20 § En upphandlande enhet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet till de anbudssökande och anbudsgivare som anges i andra och tredje styckena. Leverantören ska ges skäligen tid att komma in med de begärda handlingarna.

I ett förenklat förfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som enheten avser att bjuda in till förhandling eller, om ingen förhandling sker, den eller de anbudsgivare som enheten avser tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna bjuds in till förhandling respektive underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 28 §.

I ett urvalsförfarande ska uppgifterna enligt första stycket begäras in och kontrolleras när det gäller de anbudssökande som enheten avser att bjuda in att lämna anbud respektive att förhandla.]

Egen försäkran och kontroll av leverantörer vid dynamiska inköpssystem

21 § En leverantör som vid ett dynamiskt inköpssystem lämnar in en anbudsansökan får också lämna in en egen försäkran om att det inte finns grund för uteslutning av leverantören enligt 18 § och att leverantören i övrigt uppfyller de krav som den upphandlande enheten har ställt.

Den upphandlande enheten får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet lämna in en ny och uppdaterad version av en sådan egen försäkran som avses i första stycket.

Innan den upphandlande enheten tilldelar ett kontrakt enligt det dynamiska inköpssystemet ska enheten från den leverantör som den avser att tilldela kontraktet begära in och kontrollera de uppgifter som ligger till grund för en sådan egen försäkran som avses i första stycket. Leverantören ska ges skäligen tid att komma in med de begärda handlingarna.

Prövning av anbudsansökningar och anbud

22 § En upphandlande enhet ska pröva alla de anbudsansökningar och anbud som har kommit in i rätt tid, om inte något annat följer av 18 §.

[Tillgång till andra företags kapacitet]

[23 § En leverantör får vid behov när det gäller ett visst kontrakt åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.]

[Tilldelning av kontrakt]

[24 § En upphandlande enhet ska tilldela ett kontrakt den leverantör vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för enheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, ska utvärderas på grundval av antingen

1. pris eller
2. kostnad.

Vid en utvärdering enligt andra stycket 2, ska enheten ta hänsyn till tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet.]

[25 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av kostnad enligt 24 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes.

Kriterier får viktas av enheten enligt första stycket inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning. Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska enheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioritetsordning.

Enheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes.]

[Onormalt låga anbud]

[26 § En upphandlande enhet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat lämna en förklaring till det låga priset.

En upphandlande enhet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter enligt 4 kap. 4 §.

Ett anbud får dock förkastas först sedan enheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar.]

[Dokumentation, underrättelse och förvaring av handlingar]

[27 § En upphandlande enhet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera enhetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Första stycket gäller inte om upphandlingens värde överstiger 100 000 kr.]

28 § Vid förenklat förfarande, urvalsförfarande, konkurrenspräglad dialog och dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande enheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som avses i 12 kap. 13 § och lämna sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.

Vid direktupphandling ska den upphandlande enheten, när beslut om leverantör och anbud fattats, underrätta anbudsgivarna om beslutet snarast möjligt.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått sådan underrättelse eller sådana upplysningar som avses i första

stycket. Vid urvalsförfarande ska den dag till och med vilken anbudet ska vara bindande anges i inbjudan att lämna anbud.

[29 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbud och anbudsansökningar med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, information som avses i 12 kap. 19 §, sådana dokument som avses i 27 § och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.]

Projekttävlingar

30 § Bestämmelserna i 17 kap. 2 och 7–10 §§ gäller även för projekttävlingar som understiger tröskelvärdet i 5 kap. 1 §, om tävlingens värde överstiger det i 7 § andra stycket angivna värdet.

Vid anordnande av projekttävlingar ska 7 § tillämpas. En projekttävling ska annonseras enligt 9 eller 11 §.

Om ett kontrakt enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren respektive vinnarna bjudas in att delta i förhandlingar.

20 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

Avtalsspärr

Allmänna bestämmelser om avtalsspärr

1 § Om en upphandlande enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 28 § och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.

Om en upphandlande enhet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden.

Undantag från avtalsspärr

2 § Avtalsspärr gäller inte

1. vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 6 kap. 5–9 eller 11 §§,
2. vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem,
3. vid direktupphandling enligt 19 kap. 7 § andra stycket, eller
4. vid sådan direkttilldelning och sådana nödåtgärder som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 1 och 3.

Avtalsspärr vid förhandsinsyn

3 § Vid förhandsinsyn enligt 10 kap. 9 § eller 19 kap. 11 § får den upphandlande enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att annonsen om förhandsinsyn publicerats.

Överprövning

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

Allmänna bestämmelser om överprövning

4 § Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva

1. en upphandling, och
2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande enhet och en leverantör.

Behörig domstol

5 § En ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

[Domsrätt och behörig domstol vid överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling]

[6 § Om tillämpliga nationella bestämmelser enligt 7 kap. 14, 15 eller 19 §§ är bestämmelserna i denna lag, ska en ansökan om överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 7 kap. 13 eller 18 §§ göras vid allmän förvaltningsdomstol.

En ansökan om överprövning av en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt första stycket ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets

1. den upphandlande enheten har sin hemvist, om ansökan gäller en upphandling enligt 7 kap. 13 §, eller
2. den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet, om ansökan gäller en upphandling enligt 7 kap. 18 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.]

Överprövning av en upphandling

7 § Om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande enheten och en leverantör.

8 § Om den upphandlande enheten under pågående överprövning av en upphandling ingår ett avtal i strid med 1, 3, 9, 10 eller 11 §§, ska rätten, på yrkande av leverantören, överpröva avtalets giltighet i enlighet med 14–16 §§.

Förlängd avtalsspärr

9 § Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 1 eller 3 §§ att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr).

Rätten får besluta att någon förlängd avtalsspärr inte ska gälla.

10 § I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 9 §§ inte gäller får rätten besluta att den upphandlande enheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tiodagarsfrist

11 § När en förlängd avtalsspärr gäller enligt 9 §, får den upphandlande enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

När en förvaltningsrätt eller en kammarrätt har fattat ett beslut enligt 10 §, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från det att domstolen har avgjort målet eller upphävt beslutet. När Högsta förvaltningsdomstolen har fattat ett beslut enligt 10 § och beslutat att återförvisa målet till lägre instans, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från beslutet om återförvisning.

Rätten får besluta att någon tiodagarsfrist inte ska gälla.

Tidsfrister för ansökan om överprövning av en upphandling

12 § En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av en sådan avtalsspärr som avses i 1 eller 3 §.

13 § En ansökan om överprövning av ett beslut att avbryta en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten innan tio dagar har gått från det att den upphandlande enheten med ett elektroniskt medel har skickat en underrättelse om beslutet och angett skälen för detta.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten innan 15 dagar har gått från utskickandet.

Överprövning av ett avtals giltighet

14 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande enhet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits

1. utan föregående annonsering enligt 10 kap. 2 eller 3 §, 18 kap. 5 § eller 19 kap. 8 § under förutsättning att

- a) direktupphandling enligt 19 kap.,
- b) sådan direkttilldelning som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 1, eller
- c) sådan nödgärd som avses i 2 kap. 2 § andra stycket 3

inte får användas,

2. enligt ett dynamiskt inköpssystem utan att de villkor som anges i 8 kap. 10 eller 12 § har följts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 9 §, ett interimistiskt beslut enligt 10 § eller tiodagarsfristen i 11 § eller om avtalet har slutits före en

underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 28 §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

15 § Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 14 § är uppfyllda.

16 § Bestämmelserna om ogiltighet i 14 § ska inte tillämpas

1. på avtal som har slutits av en upphandlande myndighet enligt ett dynamiskt inköpsystem, om den upphandlande myndigheten skickat en underrättelse om tilldelningsbeslutet enligt 12 kap. 13 § första stycket, samt iakttagit en avtalsspärr enligt 1 §.

2. om en upphandlande enhet genom förhandsinsyn enligt 10 kap. 9 § eller 19 kap. 11 § har meddelat sin avsikt att upphandla och har iakttagit avtalsspärren vid förhandsinsyn enligt 3 §.

Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet

17 § Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tidsfrister för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet

18 § En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, om inte annat följer av andra stycket, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

Ansökan ska dock ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att

1. Europeiska kommissionen har publicerat en annons enligt 10 kap. 7 §, eller

2. den upphandlande enheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.

Beräkning av vissa tider

19 § Vid beräkningen av längden av en avtalsspärr samt av tiodagarsfrister enligt 11 § och tidsfrister för ansökan om överprövning ska 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid tillämpas.

Förbud mot överklagande

20 § Ett beslut som denna lag är tillämplig på får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Skadestånd

21 § En upphandlande enhet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta därigenom uppkommen skada för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i en upphandling och som har haft kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans eller hennes möjligheter att tilldelas kontraktet.

22 § Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då avtal har slutits mellan den upphandlande enheten och en leverantör eller har förklarats ogiltigt enligt 14 § genom ett avgörande som har vunnit laga kraft. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlorad.

21 kap. Upphandlingsskadeavgift

Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift

1 § Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande enhet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om

1. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå, trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 20 kap. 1, 3 eller 9 §,

2. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 20 kap. 15 §, eller

3. enheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 10 kap. 1–5 eller 6 § eller 19 kap. 9 §.

2 § Tillsynsmyndigheten ska hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som anges i 1 § 1 och 2.

Tillsynsmyndigheten får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som avses i 1 § 3.

Behörig domstol

3 § En ansökan om att en upphandlande enhet ska betala upphandlingsskadeavgift ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Avgiftens storlek

4 § Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet.

Beräkningen av kontraktsvärdet ska ske enligt 5 kap. 2, 3 eller 4 §§ eller 19 kap. 8 §.

5 § Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

Tidsfrister för ansökan om avgift

6 § En ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 1 § 1 eller 2 ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande som ansökan grundas på har vunnit laga kraft.

7 § När en ansökan om upphandlingsskadeavgift grundas på 1 § 3 och en eller flera leverantörer har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 18 §, får ansökan inte göras förrän fristen har löpt ut och samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft. Ansökan ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft.

När ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 18 §, ska ansökan ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts.

Betalning av avgift m.m.

8 § Upphandlingsskadeavgiften tillfaller staten.

9 § Upphandlingsskadeavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att avgörandet beträffande avgiften har vunnit laga kraft eller inom den längre tid som anges i avgörandet.

Om avgiften inte betalas i tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften till indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

10 § En beslutad upphandlingsskadeavgift faller bort, om avgörandet beträffande avgiften inte har kunnat verkställas inom fem år från det att avgörandet har vunnit laga kraft.

22 kap. Tillsyn och vägledning

[Allmänna bestämmelser om tillsyn och samarbete med Europeiska kommissionen]

[1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som ska utöva tillsyn över upphandlingen enligt denna lag och om vilken myndighet som ska vara kontaktpunkt för samarbete med Europeiska kommissionen när det gäller tillämpningen av denna lag.]

[2 § Tillsynsmyndigheten får vid sin tillsyn inhämta alla nödvändiga upplysningar för sin tillsynsverksamhet från upphandlande enheter eller den som kan antas vara en upphandlande enhet. Upplysningarna ska i första hand inhämtas genom skriftligt förfarande. Om det på grund av materialets omfång,

brådska eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande enheten.]

[3 § En upphandlande enhet och den som kan antas vara en upphandlande enhet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn.]

[Föreläggande]

[4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande enhet eller den som kan antas vara en upphandlande enhet att lämna uppgift, att visa upp en handling eller att lämna över en kopia av handlingen.

Ett föreläggande enligt första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart hos allmän förvaltningsdomstol.]

[Behörig domstol]

[5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande enligt 4 § får överklagas hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.]

Uppgiftsskyldighet för den upphandlande enheten

6 § Den upphandlande enheten ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna uppgift om den totala summan av de utbetalningar som enheten har gjort under ett år enligt kontrakt som tilldelats enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.
 3. Den upphävda lagen gäller dock för sådan upphandling som påbörjats före ikraftträdandet.

Förteckning över byggentreprenadkontrakt

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
45			Byggverksamhet	Denna huvudgrupp omfattar: – nybyggnad, renovering och normal reparation
	45.1		Mark- och grundarbeten	
		45.11	Rivning av hus; markarbeten	Denna undergrupp omfattar: – rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar – röjning av byggplatser – markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. – iordningställande av gruvarbetsplatser: – avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: – dränering av byggplatser – dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark
		45.12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: – provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: – borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas se 11.20 – brunnborrning, se 45.25 – schaktsänkning, se 45.25 – spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten	
		42.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. – broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlar och tunnelbanor – rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation – rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation – därmed förknippade arbeten – montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 – uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 – bygginstallationer, se 45.3 – slutbehandling av byggnader, se 45.4 – arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 – projektledning för byggande, se 74.20
		45.22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av tak – taktäckning – impregnering

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.23	Anläggning av vägar, flygfält och idrottsanläggningar	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar – anläggning av järnvägar – anläggning av start- och landningsbanor på flygfält – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader – målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – förberedande markarbeten, se 45.11
		45.24	Vattenbyggnad	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anläggning av: – vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. – dammar, diken o.d. – muddring – undervattensarbete
		45.25	Andra bygg- och anläggningsarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning – grundläggning inklusive pålning – borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning – uppförande av icke egentillverkade stål-element – bockning av stål – murning och stenläggning – resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar – uppförande av skorstenar och industriugnar <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.3		Bygginstalla tionen	
		45.31	Elinstalla- tioner	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: – elkablar och elarmatur – telekommunikationssystem – elvärmesystem – antenner – brandlarm – tjuvlarm – hissar och rulltrappor – åskledare etc.
		45.32	Isolerings- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra an- läggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: – impregnering, se 45.22
		45.33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra an- läggningar av: – vattensystem samt sanitetsutrustning – gasarmaturer – värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar – sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte: – installation av elvärmesystem, se 45.31
		45.34	Andra bygg- installatior	Denna undergrupp omfattar: – installation av belysnings- och signal- system till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar – installation i byggnader och andra an- läggningar av andra armaturer och anordningar

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.4		Slutbehand- ling av byggnader	
		45.41	Puts-, fasad- och stuckatörs- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändigt puts och stuck inklusive närstående bas- material för putsning
		45.42	Byggnads- snickeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material – invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: – läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43
		45.43	Golv- och väggbelägg- ningsarbete n	Denna undergrupp omfattar: – läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av: – vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten – parkett och andra golvbeläggningar av trä – mattor samt golvbeläggningar av lino- leum, inklusive av gummi eller plast – terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffer- golv eller -väggar – tapeter
		45.44	Måleri- och glasmästeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – invändig och utvändigt målning av byggnader – målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. – installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: – installation av fönster, se 45.42

Nace				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.45	Annan slut- behandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: – installation av privata simbassänger – rengöring med ånga, blästring och lik- nande behandling av fasader – annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: – invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggnings maskiner med förare	
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggnings maskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: – uthyrning av bygg- och anläggnings- maskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32

[Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster]

CPV-kod	Beskrivning
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
[Tillhandahållande av hemtjänstpersonal]; 79624000-4 [Förmedling av vårdpersonal] och 79625000-1 [Förmedling av läkare] från 85000000-9 till 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 [Privata hushåll med anställd personal] och 98513000-2 till 98514000-9 [Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst]	
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 [Offentlig förvaltning, försvar och social- försäkringstjänster], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; från 79995000- 5 till 79995200-7; från 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8; från 92000000-1 till 92700000- 8 79950000-8 [Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser], 79951000-5 [Organisering av seminarier], 79952000-2 [Evenemang], 79952100-3 [Anordnande av kulturevenemang], 79953000-9 [Festivalarrangemang], 79954000-6 [Festarrangemang], 79955000-3 [Anordnande av modevisningar], 79956000-0 [Anordnande av mässor och utställningar]	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur

CPV-kod	Beskrivning
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0; 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhällliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7; 55521000-8 till 55521200-0 [55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser] 55510000-8 [Matsalstjänster], 55511000-5 [Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp], 55512000-2 [Drift av matsal], 55523100-3 [Servering av skolmåltider], 55520000-1 [Catering], 55522000-5 [Catering för transportföretag], 55523000-2 [Catering för övriga företag eller övriga institutioner], 55524000-9 [Skolbespising]	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7; 75231100-5;	Juridiska tjänster
75100000-7 till 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster
75231210-9 till 75231230-5; 75240000-0 till 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster

CPV-kod	Beskrivning
79700000-1 till 79721000-4 [Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vaktjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av ID-kort, Utredning och Detektivtjänster] 79722000-1 [Grafologi], 79723000-8 [Avfallsanalys]	Undersöknings- och säkerhetstjänster
98900000-2 [Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ] och 98910000-5 [Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ]	Internationella tjänster
64000000-6 [Post- och telekommunikations-tjänster], 64100000-7 [Post- och budtjänster], 64110000-0 [Postgång], 64111000-7 [Posttjänster för tidningar och tidskrifter], 64112000-4 [Posttjänster för brev], 64113000-1 [Posttjänster för paket], 64114000-8 [Postkassörstjänster], 64115000-5 [Förhyrning av postbox], 64116000-2 [Poste restante-tjänster], 64122000-7 [Internpost]	Posttjänster
50116510-9 [Regummering av däck], 71550000-8 [Smedtjänster]	Diverse tjänster]

Definitioner av vissa tekniska specifikationer

I lagen gäller följande definitioner:

1. a) *teknisk specifikation i fråga om tjänste- eller varukontrakt*: en specifikation i ett dokument med angivande av kraven på en varas eller en tjänsts egenskaper, t.ex. kvalitetsnivåer, miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning) och bedömning av överensstämmelse, prestanda, varans användningsområde, säkerhet eller mått, samt krav på varan angående den beteckning under vilken den saluförs, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar, produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av varans eller tjänstens livscykel, liksom förfaranden vid bedömning av överensstämmelse.

b) *tekniska specifikationer i fråga om byggtreprenadkontrakt*: samtliga tekniska föreskrifter, vilka bland annat ska upptas i upphandlingsunderlaget, med angivande av de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att materialet, produkten eller varan ska kunna beskrivas på ett sådant sätt att detta lämpar sig för den upphandlande enhetens planerade användning. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestandanivåer, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, prestanda, säkerhet eller mått, inbegripet förfaranden för kvalitetskontroll, terminologi, symboler, tester och testmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla skeden av byggtreprenadens livscykel. Egenskaperna omfattar även bestämmelser om projektering och kostnad, provnings- och kontrollregler, villkoren för att entreprenaden ska antas, tekniken eller metoderna för byggnadsverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande enheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar har möjlighet att föreskriva i fråga om den fullbordade entreprenaden samt om ingående material eller delar.

2. *standard*: en teknisk specifikation som antagits av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk och som är en av följande:
 7. internationell standard: en standard som antagits av ett internationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.
 8. europeisk standard: en standard som antagits av ett europeiskt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten.

9. nationell standard: en standard som antagits av ett nationellt standardiseringsorgan och gjorts tillgänglig för allmänheten. Prop. 2015/16:195 Bilaga 7

10. *europaisk teknisk bedömning*: en dokumenterad bedömning av en byggprodukts prestanda i förhållande till dess väsentliga egenskaper i enlighet med relevant europeiskt bedömningsdokument enligt artikel 2.12 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

11. *gemensam teknisk specifikation*: en teknisk specifikation på IKT-området som utarbetats i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordning (EU) nr 1025/2012.

12. *teknisk referens*: en produkt eller vara, med undantag för europeiska standarder, som framställs av ett europeiskt standardiseringsorgan i enlighet med förfaranden som anpassats till utvecklingen av marknadens behov.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §¹

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare ensam

1. vid åtgärd som avser endast måls beredande,
2. vid förhör med vittne eller sakkunnig som begärts av en annan förvaltningsrätt,
3. vid beslut som avser endast rättelse av felräkning, felskrivning eller annat uppenbart förbiseende och
4. vid annat beslut som inte innefattar slutligt avgörande av mål.

Om det inte är påkallat av särskild anledning att målet prövas av fullsuttan rätt, är en förvaltningsrätt domför med en lagfaren domare ensam vid beslut som inte innefattar prövning av målet i sak.

Åtgärder som avser endast beredandet av ett mål och som inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna domare får utföras av en annan tjänsteman som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid förvaltningsrätten eller vid en tingsrätt på samma ort som förvaltningsrätten. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om detta.

Vad som sägs i andra stycket gäller även vid avgörande i sak av

1. mål av enkel beskaffenhet,
2. mål om bevissäkring och betalningssäkring enligt skatteförarandelagen (2011:1244), om besiktning enligt fastighetstaxeringslagen (1979:1152), om uppgifts eller handlings undantagande från kontroll enligt skatteförarandelagen eller annan skatteförfattning,
3. mål om omedelbart omhändertagande enligt 6 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, mål om vård i enskildhet enligt 15 b § samma lag, mål om avskildhet enligt 15 c § samma lag, mål om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 § samma lag, mål om omedelbart omhändertagande enligt 13 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, mål om vård i enskildhet eller avskildhet enligt 34 § samma lag, mål om vård i enskildhet enligt 14 § lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård, mål om avskildhet enligt 17 § samma lag, mål om tillfällig isolering enligt 5 kap. 3 § smittskyddslagen (2004:168), mål enligt 12 § första stycket och 33 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, mål enligt 18 § första stycket 3–5 och 9 när det gäller de fall då vården inte har förenats med särskild utskrivningsprövning eller 6 lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, mål om förvar och uppsikt enligt utlänningslagen (2005:716), mål enligt lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m., mål enligt fängelselagen (2010:610) samt mål enligt lagen (1963:193) om samarbete med

¹ Senaste lydelse 2013:312.

Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

4. mål enligt folkbokföringsförfattningarna, mål rörande preliminär skatt eller om anstånd med att betala skatt eller avgifter enligt skatteförfattningarna,

5. mål enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

5. mål enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

6. mål som avser en fråga av betydelse för inkomstbeskattningen, dock endast om värdet av vad som yrkas i målet uppenbart inte överstiger hälften av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken,

7. mål enligt lagen (2004:629) om trängselskatt och

8. mål enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem och lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och porttjänster.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Härigenom föreskrivs att 39 och 40 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §¹

Har förhandling enligt 38 § ägt rum och förklarar den centrala arbetstagarorganisationen eller, om en sådan inte finns, den arbetstagarorganisation som har slutit kollektivavtalet, att den av arbetsgivaren tilltänkta åtgärden kan antas medföra att lag eller kollektivavtal för arbetet åsidosätts eller att åtgärden på annat sätt strider mot vad som är allmänt godtaget inom parternas avtalsområde, får åtgärden inte beslutas eller verkställas av arbetsgivaren.

Vid upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster*, lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på *omständigheter* som anges i

- 10 kap. 2 § och 15 kap. 13 § lagen om offentlig upphandling,
- 10 kap. 2 och 3 §§ samt 15 kap. 13 § lagen om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster*,
- 7 kap. 1 § lagen om valfrihetssystem, eller
- 11 kap. 2 § och 15 kap. 13 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Vid upphandling enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna*, lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får en förklaring enligt första stycket göras endast om den grundar sig på *omständigheter* som anges i

- 13 kap. 3 § och 19 kap. 17 § lagen om offentlig upphandling,
- 13 kap. 3 och 4 §§ samt 19 kap. 18 § lagen om upphandling inom *försörjningssektorerna*,

40 §²

Förbud enligt 39 § inträder inte, om arbetstagarorganisationen saknar fog för sin ståndpunkt. Förbud inträder inte heller, om arbetstagarorganisationen vid sådan upphandling som avses i 39 § andra stycket har grundat sin förklaring på andra omständigheter än som anges i

- 10 kap. 2 § och 15 kap. 13 § lagen (2007:1091) om offentlig
- 13 kap. 3 § och 19 kap. 17 § lagen (0000:000) om offentlig

¹ Senaste lydelse 2011:1033.

² Senaste lydelse 2011:1033.

upphandling,
– 10 kap. 2 och 3 §§ samt
15 kap. 13 § lagen (2007:1092) om
upphandling inom områdena
vatten, energi, transporter och
posttjänster,

upphandling,
– 13 kap. 3 och 4 §§ samt
19 kap. 18 § lagen (0000:000) om
upphandling inom försörj-
ningssektorerna,

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

– 7 kap. 1 § lagen (2008:962) om valfrihetssystem, eller
– 11 kap. 2 § och 15 kap. 13 § lagen (2011:1029) om upphandling på
försvars- och säkerhetsområdet.

Har arbetsgivaren med stöd av 38 § tredje stycket verkställt beslut i
den fråga som förhandlingen avser, ska 39 § inte tillämpas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om upphandlingar på
vilka lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen
(2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter
och posttjänster är tillämpliga.

1.5 Förslag till lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950)

Härmed föreskrivs att 2 kap. 11 och 13 §§ kulturmiljölagen (1988:950) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §¹

Om det behövs en arkeologisk utredning för att ta reda på om en fornlämning berörs av ett planerat arbetsföretag som innebär att ett större markområde tas i anspråk, ska kostnaden för utredningen betalas av företagaren. Som sådan exploatering räknas t.ex. anläggande av allmän väg, större enskild väg, järnväg, flygfält, anläggning för energiförsörjning, större vattenverksamhet och mer omfattande byggande för bostads-, industri- eller handelsändamål.

Ett beslut om arkeologisk utredning fattas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska i beslutet ange vem som ska utföra utredningen. Då gäller inte lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster*. Länsstyrelsen ska beakta att utredningen ska vara av vetenskapligt god kvalitet och genomföras till en kostnad som inte är högre än vad som är motiverat med hänsyn till omständigheterna.

Ett beslut om arkeologisk utredning fattas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska i beslutet ange vem som ska utföra utredningen. Då gäller inte lagen (0000:000) om offentlig upphandling och lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna*. Länsstyrelsen ska beakta att utredningen ska vara av vetenskapligt god kvalitet och genomföras till en kostnad som inte är högre än vad som är motiverat med hänsyn till omständigheterna.

¹ Senaste lydelse 2013:548.

Som villkor för tillstånd enligt 12 § får länsstyrelsen ställa skäliga krav på

1. arkeologisk undersökning för att dokumentera fornlämningen, ta till vara fornyfynd och förmedla resultaten, eller
2. särskilda åtgärder för att bevara fornlämningen.

I beslutet om tillstånd ska om möjligt den kostnad anges som åtgärderna beräknas medföra.

Innan länsstyrelsen prövar en ansökan enligt 12 §, får den besluta om en arkeologisk förundersökning av fornlämningen, om det behövs för att få ett tillfredsställande underlag för prövningen eller för att bedöma behovet av att ställa krav på arkeologisk undersökning.

Länsstyrelsen ska i beslutet om arkeologisk förundersökning eller arkeologisk undersökning ange vem som ska utföra undersökningen. Då gäller inte lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Länsstyrelsen ska beakta att undersökningen ska vara av vetenskapligt god kvalitet och genomföras till en kostnad som inte är högre än vad som är motiverat med hänsyn till omständigheterna.

Länsstyrelsen ska i beslutet om arkeologisk förundersökning eller arkeologisk undersökning ange vem som ska utföra undersökningen. Då gäller inte lagen (0000:000) om offentlig upphandling och lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.

Länsstyrelsen ska beakta att undersökningen ska vara av vetenskapligt god kvalitet och genomföras till en kostnad som inte är högre än vad som är motiverat med hänsyn till omständigheterna.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

² Senaste lydelse 2013:548.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Härigenom föreskrivs att 5 och 5 g §§ lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Läkarvårdsersättning enligt denna lag lämnas endast till läkare som har samverkansavtal med landstinget rörande sin verksamhet.

Bestämmelsen om samverkansavtal gäller inte för en vikarie som avses i 10 §.

En läkare i privat verksamhet som ger vård enligt avtal med landstinget, får ta emot ersättning från landstinget på de villkor och enligt de grunder som landstinget och läkaren kommit överens om. Vårdavtalet gäller i stället för bestämmelserna i denna lag.

Vid ingående av samverkansavtal och vårdavtal ska landstinget tillämpa lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem, om inte annat följer av 5 a–5 g §§. Vid tillämpningen av lagen om offentlig upphandling ska ingående av samverkansavtal likställas med offentlig upphandling avseende tjänster *enligt bilaga 3 till den lagen (B-tjänster).*

Vid ingående av samverkansavtal och vårdavtal ska landstinget tillämpa lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem, om inte annat följer av 5 a–5 g §§. Vid tillämpningen av lagen om offentlig upphandling ska ingående av samverkansavtal likställas med offentlig upphandling avseende *sociala tjänster och andra särskilda tjänster.*

5 g §²

Bestämmelserna om överprövning och skadestånd i 16 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling i dess lydelse enligt SFS 2007:1091 och 16 kap. 3 § lagen om offentlig upphandling i dess lydelse enligt SFS 2009:853 gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om leverantör, upphandlande myndighet, kontrakt och upphandling ska i stället avse sökande, landsting, samverkansavtal respektive förfarande om

Bestämmelserna om avtalsspärr, överprövning och skadestånd i 20 kap. 1, 4, 5, 7, 10 och 20–22 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om leverantör, upphandlande myndighet, kontrakt och upphandling ska i stället avse sökande, landsting, samverkansavtal respektive förfarande om ersättningsetablering.

Hänvisningarna i 20 kap. 1 § första stycket lagen om offentlig

¹ Senaste lydelse 2009:79.

² Senaste lydelse 2011:1034.

ersättningsetablering.

Hänvisningen i 16 kap. 1 § tredje stycket lagen om offentlig upphandling till underrättelse enligt 9 kap. 9 § ska i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 16 kap. 2 § första stycket och 5 § lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska i stället avse 5 b–5 f §§ denna lag.

upphandling till underrättelse enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 27 § första stycket ska i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 7 § och 21 § första stycket lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska i stället avse 5 b–5 f §§ denna lag.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Härigenom föreskrivs att 5 och 5 g §§ lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Fysioterapiersättning enligt denna lag lämnas endast till fysioterapeut som har samverkansavtal med landstinget rörande sin verksamhet.

Bestämmelsen om samverkansavtal gäller inte för en vikarie som avses i 10 §.

En fysioterapeut i privat verksamhet som ger fysioterapi enligt avtal med landstinget, får ta emot ersättning från landstinget på de villkor och enligt de grunder som landstinget och fysioterapeuten kommit överens om. Vårdavtalet gäller i stället för bestämmelserna i denna lag.

Vid ingående av samverkansavtal och vårdavtal ska landstinget tillämpa lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem, om inte annat följer av 5 a–5 g §§. Vid tillämpningen av lagen om offentlig upphandling ska ingående av samverkansavtal likställas med offentlig upphandling avseende tjänster *enligt bilaga 3 till den lagen (B-tjänster).*

Vid ingående av samverkansavtal och vårdavtal ska landstinget tillämpa lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (2008:962) om valfrihetssystem, om inte annat följer av 5 a–5 g §§. Vid tillämpningen av lagen om offentlig upphandling ska ingående av samverkansavtal likställas med offentlig upphandling avseende *sociala tjänster och andra särskilda tjänster.*

¹ Senaste lydelse 2013:1145.

5 g §²

Bestämmelserna om överprövning och skadestånd i 16 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling i dess lydelse enligt SFS 2007:1091 och 16 kap. 3 § lagen om offentlig upphandling i dess lydelse enligt SFS 2009:853 gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om leverantör, upphandlande myndighet, kontrakt och upphandling ska i stället avse sökande, landsting, samverkansavtal respektive förfarande om ersättningsetablering.

Hänvisningen i 16 kap. 1 § tredje stycket lagen om offentlig upphandling till underrättelse enligt 9 kap. 9 § ska i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 16 kap. 2 § första stycket och 5 § lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska i stället avse 5 b-5 f §§ denna lag.

Bestämmelserna om avtalsspärr, överprövning och skadestånd i 20 kap. 1, 4, 5, 7, 10 och 20–22 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om leverantör, upphandlande myndighet, kontrakt och upphandling ska i stället avse sökande, landsting, samverkansavtal respektive förfarande om ersättningsetablering.

Hänvisningarna i 20 kap. 1 § första stycket lagen om offentlig upphandling till underrättelse enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 27 § första stycket ska i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 7 § och 20 § första stycket lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska i stället avse 5 b-5 f §§ denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

² Senaste lydelse 2011:1035.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2008:962) om valfrihetssystem dels att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 10 §, och närmast före 10 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag gäller när en upphandlande myndighet beslutat att tillämpa valfrihetssystem vad gäller tjänster inom hälsovård och socialtjänster, som är upptagna som B-tjänster i kategori 25 i bilaga 3 till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Lagen gäller dock inte tjänster som omfattas av CPV-kod 85311300-5 (barn- och ungdomsomsorg) enligt Europaparlamentets och rådets förordning EEG nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling.

Med valfrihetssystem enligt denna lag avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med. Den upphandlande myndigheten behöver inte tillämpa samma valfrihetssystem inom alla berörda områden.

Denna lag gäller när en upphandlande myndighet beslutat att tillämpa valfrihetssystem vad gäller tjänster inom hälsovård och socialtjänster, som omfattas av CPV-kod 79611000-0 eller 85000000-9 till 85323000-9 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EEG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling. Lagen gäller dock inte tjänster som omfattas av CPV-kod 85311300-5, 85321000-5 eller 85322000-2.

*Uppgiftsskyldighet för den
upphandlande myndigheten*

10 §

*Den upphandlande myndigheten
ska till den myndighet som
regeringen bestämmer lämna
uppgift om den totala summan av
de utbetalningar som den upp-
handlande myndigheten har gjort
under ett år enligt kontrakt som
tecknats enligt denna lag.*

*Regeringen eller den myndighet
som regeringen bestämmer kan
med stöd av 8 kap. 7 § rege-
ringsformen meddela närmare
föreskrifter om uppgiftsskyldig-
heten enligt första stycket.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

4 §¹

En nämnd i en kommun, i ett landsting eller i ett kommunalförbund får efter överenskommelse med en inköpscentral uppdra åt anställda i inköpscentralen att i en upphandling besluta på nämndens vägnar. Detta gäller *under förutsättning att inköpscentralen har anlåtits av nämnden för att medverka vid upphandlingen i egenskap av ombud* enligt

En nämnd i en kommun, i ett landsting eller i ett kommunalförbund får efter överenskommelse med en inköpscentral uppdra åt anställda i inköpscentralen att i en upphandling besluta på nämndens vägnar. Detta gäller när nämnden *anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader genom en inköpscentral* enligt 7 kap. 12 § lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller 7 kap. 7 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.

1. 4 kap. 22 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, eller

2. 4 kap. 4 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Uppdrag enligt första stycket får inte lämnas i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900).

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om upphandlingar på vilka lagen (2007:1091) om offentlig upphandling är tillämplig.

¹ Senaste lydelse 2012:389.

1.10 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 3 § och 31 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

19 kap.

3 §¹

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Begreppet tjänst omfattar inte arbete som för en myndighets behov utförs av dess egen eller någon annan myndighets personal, om det inte är fråga om ett arbete som en myndighet i konkurrens med andra myndigheter eller enskilda erbjuder sig att utföra.

Om ett ärende enligt första stycket rör upphandling, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts. Under en elektronisk auktion får dock lämnas sådana uppgifter som avses i 5 a kap. 11 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, 5 a kap. 11 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller 6 kap. 11 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Om ett ärende enligt första stycket rör upphandling, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts. Under en elektronisk auktion får dock lämnas sådana uppgifter som avses i 8 kap. 26 § lagen (0000:000) om offentlig upphandling, 8 kap. 26 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller 6 kap. 11 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Om ett ärende enligt första stycket rör försäljning av lös egendom för det allmännas räkning, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller avtal har slutits eller ärendet annars har slutförts.

¹ Senaste lydelse 2013:314.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande en handling som anger villkoren i ett slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk, Försvarets materielverk och Förvarsexportmyndigheten samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

31 kap.

3 §²

Sekretess gäller i affärsverksamhet hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett värdepappersbolag som samverkande kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över för uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde lider skada eller men. I ett ärende enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet gäller dock sekretess för sådana uppgifter endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i affärsverksamhet hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett värdepappersbolag som samverkande kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över för uppgift om en enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan att den enskilde lider skada eller men. I ett ärende enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet gäller dock sekretess för sådana uppgifter endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om uppgifter i ärenden enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

² Senaste lydelse 2011:1036.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §

När Arbetsförmedlingen tillhandahåller valfrihetssystem ska myndigheten tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem för tjänster som är upptagna som B-tjänster i kategori 22, 25 och 27 (CPV-kod 79998000-6 coachning) i bilaga 3 till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

När Arbetsförmedlingen tillhandahåller valfrihetssystem ska myndigheten tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem för tjänster som omfattas av CPV-kod 79600000-0 till 79635000-4, 85000000-9 till 85323000-9 eller 98500000-8 till 98514000-9 enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EEG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling. Lagen gäller dock inte tjänster som omfattas av CPV-kod 79632000-3, 79633000-0, 85321000-5 eller 85322000-2.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:1065) om kollektivtrafik dels att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 3 b §, och 6 kap. 2 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

I lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster finns bestämmelser som är tillämpliga på upphandling av kollektivtrafiktjänster i vissa fall.

I lagen (0000:000) om offentlig upphandling och lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna finns bestämmelser som är tillämpliga på upphandling av kollektivtrafiktjänster i vissa fall.

3 kap.

3 b §

En regional kollektivtrafikmyndighet får inte tillämpa de möjligheter som ges i EU:s kollektivtrafikförordning att tilldela ett avtal om allmän trafik i form av tjänstekontrakt i fråga om

- 1. direkttilldelning av avtal av mindre värde eller omfattning, och*
- 2. direkttilldelning av avtal om allmän trafik som avser järnvägstransporter.*

6 kap.

2 a §

Prop. 2015/16:195

Bilaga 7

Den regionala kollektivtrafikmyndighetens beslut om nödåtgärd genom att ålägga ett kollektivtrafikföretag att fullgöra viss allmän trafikplikt enligt artikel 5.5 i EU:s kollektivtrafikförordning får överklagas av kollektivtrafikföretaget hos allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden

Härigenom föreskrivs att 2 och 4 §§ lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Uppgiftsskyldigheten enligt denna lag omfattar inte

1. utredning i enskilda ärenden som rör tillämpning av konkurrenslagen (2008:579),

2. utredning i enskilda ärenden som rör tillämpning av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster*, lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

2. utredning i enskilda ärenden som rör tillämpning av lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna*, lagen (2008:962) om valfrihetssystem eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

3. överenskommelser mellan arbetsgivare och arbetstagare om lön eller andra anställningsvillkor,

4. företagshemligheter av teknisk natur, eller

5. skriftlig handling vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och som innehas av advokaten eller biträdet eller den till förmån för vilken tystnadsplikten gäller.

4 §²

Ett åläggande enligt 1 § får förenas med vite. Detta gäller dock inte om åläggandet riktar sig mot någon i dennes egenskap av upphandlande myndighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, upphandlande enhet enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster* eller upphandlande myndighet eller enhet enligt lagen (2011:1029) om upphandling på

Ett åläggande enligt 1 § får förenas med vite. Detta gäller dock inte om åläggandet riktar sig mot någon i dennes egenskap av upphandlande myndighet enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna* eller upphandlande myndighet eller enhet enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och

¹ Senaste lydelse 2012:475.

² Senaste lydelse 2012:475.

försvars- och säkerhetsområdet. säkerhetsområdet.

Prop. 2015/16:195

Talan om utdömmande av vite som förelagts med stöd av denna lag förs av Konkurrensverket vid tingsrätt. Stockholms tingsrätt är alltid behörig att pröva en sådan talan.

Bilaga 7

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om upphandlingar på vilka lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster är tillämpliga.

1.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:721) om märkning av energirelaterade produkter

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2011:721) om märkning av energirelaterade produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Upphandlande myndigheter enligt 2 kap. 19 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, bör vid offentlig upphandling av energirelaterade produkter sträva efter att enbart upphandla produkter som uppfyller kriterierna för de högsta prestandanivåerna och som tillhör den högsta energieffektivitetsklassen.

Första stycket gäller dock bara vid upphandling av sådana kontrakt som avses i lagen om offentlig upphandling och vars värde uppgår till eller överstiger de tröskelvärden som anges i 3 kap. 1 § lagen om offentlig upphandling.

Föreslagen lydelse

12 §

Upphandlande myndigheter enligt 1 kap. 15 § lagen (0000:000) om offentlig upphandling, bör vid offentlig upphandling av energirelaterade produkter sträva efter att enbart upphandla produkter som uppfyller kriterierna för de högsta prestandanivåerna och som tillhör den högsta energieffektivitetsklassen.

Första stycket gäller dock bara vid upphandling av sådana kontrakt som avses i lagen om offentlig upphandling och vars värde uppgår till eller överstiger de tröskelvärden som anges i 5 kap. 1 § lagen om offentlig upphandling.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs att 2 och 7 §§ lagen (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Denna lag gäller vid upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, om upphandlingen avser

Denna lag gäller vid upphandling enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, om upphandlingen avser

1. köp eller leasing av bilar, eller
2. köp av persontransporttjänster som tillhandahålls av ett kollektivtrafikföretag inom ramen för ett avtal om allmän trafik.

Lagen gäller inte köp eller leasing av bilar som

1. är konstruerade och tillverkade för användning av Försvarsmakten, det civila försvaret, räddningstjänsten eller ordningsmakten, eller
2. används uteslutande inom inhägnade järnvägs-, industri- eller tävlingsområden eller andra liknande inhägnade områden.

7 §

Om den upphandlande myndigheten eller enheten väljer att beakta energi- och miljöpåverkan som avses i 6 § som ett tilldelningskriterium, ska driftskostnaderna under bilens hela livslängd för energianvändning och utsläpp av koldioxid, kväveoxider (NOX), icke-metankolväten (NMHC) och partiklar omvandlas till ett belopp i pengar.

Bestämmelser om tekniska specifikationer finns i 6 kap. 1-7 §§ lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och i 6 kap. 1-7 §§ lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Bestämmelser om tekniska specifikationer finns i 9 kap. lagen (0000:000) om offentlig upphandling och i 9 kap. lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.

Bestämmelser om tilldelningskriterier finns i 12 kap. 1 och 2 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om offentlig upphandling och i 12 kap. 1 och 2 §§ samt 15 kap. 16 § lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

Bestämmelser om tilldelningskriterier finns i 16 kap. 1-10 §§ samt 19 kap. 23 och 24 §§ lagen om offentlig upphandling och i 15 kap. 1-10 §§ samt 19 kap. 24 och 25 §§ lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.
 2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om upphandlingar på vilka lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster är tillämpliga.

1.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

dels att 1 kap. 3–6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 18 kap. 6 §, och närmast före 18 kap. 6 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Det finns bestämmelser om offentlig upphandling i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och om upphandling i lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster*.

Det finns bestämmelser om offentlig upphandling i lagen (0000:000) om offentlig upphandling och om upphandling i lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna*.

4 §

Om en upphandling omfattas av såväl denna lag som lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster* ska denna lag tillämpas.

Om en upphandling omfattas av såväl denna lag som lagen (0000:00) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna* ska denna lag tillämpas.

5 §

Om en upphandling delvis omfattas av denna lag men i övrigt inte omfattas av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom *områdena vatten, energi, transporter och posttjänster* ska denna lag inte tillämpas.

Om en upphandling delvis omfattas av denna lag men i övrigt inte omfattas av lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom *försörjningssektorerna* ska denna lag inte tillämpas.

6 §

Det som sägs i 4 och 5 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.

Ett beslut att tilldela ett enda kontrakt får inte fattas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag, lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092)

Ett beslut att tilldela ett enda kontrakt får inte fattas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000)

18 kap.

Uppgiftsskyldighet för den upphandlande myndigheten eller enheten

6 §

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna uppgift om den totala summan av de utbetalningar som den upphandlande myndigheten eller enheten har gjort under ett år enligt kontrakt som tilldelats enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

Härigenom föreskrivs att 2, 4–7, och 12 §§ och rubriken närmast före 4 § lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering ska ha följande lydelse.

2 §

Med valfrihetssystem avses i denna lag ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet har godkänt och tecknat kontrakt med.

Termerna förfrågningsunderlag, kontrakt och upphandlande myndighet har i denna lag samma betydelse som i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling.

Termerna upphandlingsdokument, kontrakt och upphandlande myndighet har i denna lag samma betydelse som i lagen (0000:000) om offentlig upphandling.

Annonsering och förfrågningsunderlag

Annonsering och upphandlingsdokument

4 §

En upphandlande myndighet som har beslutat att inrätta eller förändra ett valfrihetssystem ska annonsera på en nationell webbplats som har upprättats för ändamålet. Ansökningar ska löpande begäras in genom sådan annonsering.

Ett förfrågningsunderlag ska finnas tillgängligt på webbplatsen tillsammans med annonsen.

Upphandlingsdokumenten ska finnas tillgängliga på webbplatsen tillsammans med annonsen.

5 §

Grunderna för den ekonomiska ersättningen till en leverantör ska framgå av *förfrågningsunderlaget*.

Grunderna för den ekonomiska ersättningen till en leverantör ska framgå av *upphandlingsdokumenten*.

6 §

Den upphandlande myndigheten får ställa särskilda villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Samtliga villkor ska anges i annonsen om valfrihetssystemet eller i *förfrågningsunderlaget*.

Den upphandlande myndigheten får ställa särskilda villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Samtliga villkor ska anges i annonsen om valfrihetssystemet eller i *upphandlingsdokumenten*.

7 §

I annonsen eller *förfrågningsunderlaget* ska det anges på vilket sätt ansökan ska lämnas in.

I annonsen eller *upphandlingsdokumenten* ska det anges på vilket sätt ansökan ska lämnas in.

I *förfrågningsunderlaget* ska det

I *upphandlingsdokumenten* ska

Prop. 2015/16:195
Bilaga 7

anges inom vilken tid den
upphandlande myndigheten
kommer att besluta om god-
kännande.

det anges inom vilken tid den
upphandlande myndigheten
kommer att besluta om god-
kännande.

12 §

Den upphandlande myndigheten
ska godkänna samtliga sökande
som uppfyller kraven i annonsen
och *förfrågningsunderlaget* och
som inte har uteslutits med stöd av
10 §.

Den upphandlande myndigheten
ska godkänna samtliga sökande
som uppfyller kraven i annonsen
och *upphandlingsdokumenten* och
som inte har uteslutits med stöd av
10 §.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

1.1 Förslag till lag om upphandling av koncessioner

1 kap. Lagens innehåll och definitioner

Härigenom föreskrivs följande.¹

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om upphandling av koncessioner.

Innehållet i lagen är uppdelat enligt följande.

1 kap. – Lagens innehåll och definitioner

2 kap. – Lagens tillämpningsområde

3 kap. – Undantag från lagens tillämpningsområde

4 kap. – Allmänna bestämmelser

5 kap. – Tröskelvärde

6 kap. – Förfarandet vid upphandling

7 kap. – Tekniska krav och funktionskrav

8 kap. – Annonsering av upphandling

9 kap. – Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och
anbud

10 kap. – Kommunikation, information till leverantörer och
dokumentation

11 kap. – Uteslutning av leverantörer

12 kap. – Val av leverantörer

13 kap. – Tilldelning av koncessioner

14 kap. – Fullgörande av koncessioner

15 kap. – Upphandling som inte omfattas av direktivet samt
upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster

16 kap. – Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

17 kap. – Upphandlingsskadeavgift

18 kap. – Tillsyn

Till lagen hör följande bilagor

Bilaga 1 – Förteckning över byggtreprenad

Bilaga 2 – Förteckning över verksamheter som utövas av
upphandlande enheter

Bilaga 3 – Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Var finns definitioner och förklaringar?

2 § I detta kapitel finns definitioner av begrepp som används i lagen. Det
finns definitioner också i andra kapitel.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om
tilldelning av koncessioner.

Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp finns i nedan angivna paragrafer.

Anknutet företag i 3 kap. 22 §.

CPV-nomenklaturen i 4 kap. 5 §.

Interna koncessioner i 3 kap. 13 §.

Upphandling av koncession i 2 kap. 1 §.

Definitioner

3 § Med *anbudssökande* avses den som har ansökt om att få eller inbjudits att delta i ett förfarande för koncessionstilldelning.

4 § Med *utförande av byggtreprenad* enligt en byggkoncession avses

1. utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som avses i bilaga 1,
2. utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller
3. att ett byggnadsverk realiseras, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet eller enhet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.

5 § Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.

6 § Med *elektroniska medel* avses medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier.

7 § Med *koncession* avses byggkoncession eller tjänstekoncession enligt definitionerna i 8–9 §§.

8 § Med *byggkoncession* avses ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller enheter anförtror utförande av byggtreprenad till en eller flera leverantörer, där ersättningen för arbetet utgörs av endast rätten att utnyttja det byggnadsverk som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

Tilldelning av byggkoncessioner ska innefatta att sådan verksamhetsrisk som avses i 10 § överförs till koncessionshavaren.

9 § Med *tjänstekoncession* avses ett skriftligt kontrakt med ekonomiska villkor genom vilket en eller flera upphandlande myndigheter eller enheter anförtror tillhandahållande och förvaltning av tjänster som inte avser utförande av byggtreprenad till en eller flera leverantörer, där ersättningen för tjänsterna utgörs av endast rätten att utnyttja de tjänster som är föremål för kontraktet eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

Tilldelning av tjänstekoncessioner ska innefatta att sådan verksamhetsrisk som avses i 10 § överförs till koncessionshavaren.

10 § Med *verksamhetsrisk* avses efterfrågerisk eller utbudsrisk eller båda.

En koncessionshavare ska anses överta verksamhetsrisken om denne, vid normala verksamhetsförhållanden, inte är garanterad att kompenseras för de investeringar som gjorts och de kostnader som uppstått vid utnyttjandet av det byggnadsverk eller tillhandahållandet av de tjänster som är föremål för koncessionen. Den del av risken som överförs på koncessionshavaren ska omfatta verklig exponering för skiftningar på marknaden på så sätt att eventuella uppskattade förluster för koncessionshavaren ska vara inte endast nominella eller försumbara.

11 § Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader.

Med *leverantör* avses också grupper av leverantörer.

12 § Med *koncessionshavare* avses en leverantör som har tilldelats en koncession.

13 § Med *offentligt styrda organ* avses sådana juridiska personer som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet,

2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet.

14 § Med *ensamrätt* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning och som begränsar rätten att utöva en verksamhet till ett enda företag och som väsentligt påverkar andra företags möjligheter att bedriva sådan verksamhet.

15 § Med *särskild rättighet* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning och som begränsar rätten att utöva en verksamhet till två eller flera företag och som väsentligt påverkar andra företags möjligheter att bedriva sådan verksamhet.

16 § Med *upphandlande myndighet* avses statliga och kommunala myndigheter.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, och

2. offentligt styrda organ som avses i 13 §, samt

3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1 eller sammanslutningar av ett eller flera organ enligt 2.

Myndigheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga 2 och tilldelar en koncession för bedrivande av sådan verksamhet utgör dock inte upphandlande myndigheter enligt denna lag.

17 § Med *upphandlande enheter* avses enheter som bedriver någon av de verksamheter som avses i bilaga 2 och tilldelar en koncession för bedrivande av sådan verksamhet och som är

1. statliga och kommunala myndigheter, beslutande församlingar i kommuner och landsting, och offentligt styrda organ som avses i 13 § eller sammanslutningar av en eller flera myndigheter eller församlingar eller sammanslutningar av ett eller flera offentligt styrda organ,

2. företag som en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över på det sätt som anges i andra stycket, eller

3. andra enheter än de som anges i 1 och 2, och som bedriver sin verksamhet med stöd av en ensamrätt enligt 14 § eller en särskild rättighet enligt 15 § vilken beviljats för bedrivande av någon av de verksamheter som avses i bilaga 2.

Ett bestämmande inflytande ska anses finnas om en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

Sådana enheter som anges i första stycket 3 utgör inte upphandlande enheter om de beviljats särskilda rättigheter eller ensamrätter genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och om beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier.

18 § Med *koncessionsdokument* avses alla dokument som utarbetas av den upphandlande myndigheten eller enheten eller som denna hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen av koncessionen.

2 kap. Lagens tillämpningsområde

Lagens tillämpningsområde och vad som avses med upphandling av koncessioner

1 § Denna lag gäller för upphandling av koncessioner som görs av upphandlande myndigheter och enheter.

Med upphandling i denna lag avses att en upphandlande myndighet eller enhet anskaffar byggtreprenader eller tjänster genom en koncession från en vald leverantör, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte.

Bestämmelserna i 15 kap. gäller för

1. upphandlingar av koncessioner som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 3, och

2. upphandlingar av koncessioner vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.

Blandade kontrakt inom ramen för samma verksamhet

Prop. 2015/16:195

Bilaga 8

Blandade kontrakt som avser flera typer av koncessioner

2 § Om en koncession avser både byggtreprenader och tjänster ska koncessionen upphandlas i enlighet med bestämmelserna för den typ av koncession som utgör huvudföremålet för det berörda kontraktet.

För koncessioner som består av dels sådana tjänster som anges i bilaga 3, dels andra tjänster ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för respektive tjänster som är det högsta.

Delbara blandade kontrakt

3 § Om ett delbart blandat kontrakt avser såväl upphandling av koncessioner som omfattas av denna lag som upphandling som inte gör det, får den upphandlande myndigheten eller enheten tilldela separata kontrakt för de olika delarna. Myndigheten eller enheten får också tilldela ett enda kontrakt.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som separata kontrakt

4 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten tilldelar separata kontrakt ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.

När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som ett enda kontrakt

5 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten tilldelar ett enda kontrakt ska, om inte något annat följer av 6–11 §§, denna lag tillämpas på hela kontraktet.

6 § Om det delbara blandade kontraktet består av dels koncessioner, dels kontrakt som omfattas av lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ska bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling tillämpas vid tilldelningen av kontraktet om värdet av den del av kontraktet som omfattas av den lagen överstiger det tröskelvärde som gäller enligt den lagen.

Om det delbara blandade kontraktet består av dels koncessioner, dels kontrakt som omfattas av lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, ska bestämmelserna i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna tillämpas vid tilldelningen av kontraktet om värdet av den del av kontraktet som omfattas av den lagen överstiger det tröskelvärde som gäller enligt den lagen.

7 § Ett delbart blandat kontrakt som avser upphandling av dels koncessioner vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap., dels kontrakt som omfattas av lagen (0000:000) om offentlig upphandling och vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt den lagen, ska tilldelas enligt bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling.

Ett delbart blandat kontrakt som avser upphandling av dels koncessioner vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap., dels kontrakt som omfattas av lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna och vars värde beräknas

understiga det tröskelvärde som gäller enligt den lagen, ska tilldelas enligt bestämmelserna i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.

Delbara blandade kontrakt med inslag av försvar eller säkerhet

8 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) utan tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket gäller också om kontraktet innehåller delar som omfattas av artikel 346 EUF-fördraget och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

9 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av den lagen eller med tillämpning av denna lag.

10 § Det som sägs i 8 och 9 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl.

Ett beslut att tilldela ett enda kontrakt får inte fattas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Odelbara blandade kontrakt

11 § Om de olika delarna av ett blandat kontrakt objektivt inte kan särskiljas ska den upphandlande myndigheten eller enheten välja tillämpliga bestämmelser på grundval av kontraktets huvudföremål.

Om ett sådant kontrakt innehåller inslag av både tjänstekoncession och varukontrakt ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor som är det högsta.

Om ett sådant kontrakt som avses i första stycket innehåller delar som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget får myndigheten eller enheten dock tilldela det utan tillämpning av denna lag. Om kontraktet delvis avser upphandling som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet får det tilldelas med tillämpning av den lagen eller denna lag.

Upphandling som rör verksamheter som avses i bilaga 2 och andra verksamheter

12 § Om ett kontrakt är avsett för mer än en verksamhet får den upphandlande enheten tilldela separata kontrakt för varje verksamhet eller tilldela ett enda kontrakt.

13 § Den upphandlande enheten får inte tilldela ett enda kontrakt eller tilldela separata kontrakt för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.

Tilldelning av separata kontrakt

14 § Om den upphandlande enheten tilldelar separata kontrakt ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.

Tilldelning av ett enda kontrakt

15 § En upphandlande enhet som tilldelar ett enda kontrakt avsett för mer än en verksamhet ska tillämpa de bestämmelser som gäller för den verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för.

Om någon av de berörda verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska dock 17–19 §§ tillämpas.

16 § Om det inte är objektivt möjligt att avgöra vilken verksamhet som kontraktet huvudsakligen är avsett för ska,

1. om en av verksamheterna omfattas av bestämmelserna i denna lag för en upphandlande myndighet och övriga verksamheter omfattas av bestämmelserna i denna lag för en upphandlande enhet, de bestämmelser i lagen tillämpas som gäller för upphandling av upphandlande myndigheter,

2. om en av verksamheterna omfattas av lagen (0000:000) om offentlig upphandling den lagen tillämpas, eller

3. om en av verksamheterna omfattas av denna lag och den andra varken omfattas av denna lag, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna denna lag tillämpas.

Tilldelning av ett enda kontrakt när en av verksamheterna rör försvar eller säkerhet

17 § Den upphandlande enheten får tilldela ett kontrakt avsett för en verksamhet som omfattas av denna lag samt en verksamhet som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget utan tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket gäller också för ett kontrakt som är avsett för en verksamhet enligt denna lag och en verksamhet som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet och dessutom innehåller upphandling eller andra beståndsdelar som omfattas av artikel 346 EUF-fördraget.

18 § Den upphandlande enheten får tilldela ett kontrakt som är avsett för en verksamhet som omfattas av denna lag samt en verksamhet som omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av den lagen eller med tillämpning av denna lag.

Det som sägs i första stycket påverkar inte tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

19 § Det som sägs i 17 och 18 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl och inte beslutas för att undvika att upphandlingen omfattas av denna lag.

Lagens tillämplighet vid upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster

20 § Denna lag gäller för upphandling av tjänstekoncessioner av forsknings- och utvecklingstjänster enligt andra stycket om

1. resultaten uteslutande tillkommer den upphandlande myndigheten eller enheten i den egna verksamheten, och

2. den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten eller enheten.

De forsknings- och utvecklingstjänster som avses i första stycket är tjänster som omfattas av CPV-koderna för

1. FoU-tjänster samt tillhörande konsulttjänster,

2. forskning och experimentell utveckling,

3. forskning,

4. forskningslaboratorietjänster

5. marin forskning,

6. experimentell utveckling,

7. planering och genomförande av forskning och utveckling,

8. förberedande genomförbarhetsstudie och teknisk demonstration, eller

9. test och utvärdering.

3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde

Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

1 § Denna lag gäller inte för upphandling av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet såvitt avser koncessioner

1. för vilka tillämpningen av denna lag skulle kräva att en upphandlande myndighet eller enhet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot rikets väsentliga säkerhetsintressen,

2. som tilldelas inom ramen för ett samarbetsprogram som avses i 1 kap. 10 § 3 lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,

3. som en regering tilldelas av en annan regering och som avser

a) tillhandahållande av militär utrustning eller utrustning av känslig karaktär,

b) byggtreprenader och tjänster med direkt anknytning till sådan utrustning som avses i a, eller

c) byggtreprenader och tjänster särskilt avsedda för militära syften eller av känslig karaktär,

4. som, av operativa skäl, måste tilldelas och utföras av en leverantör i ett område utanför EES territorium där operationen genomförs, eller

5. som på annat sätt omfattas av ett undantag i denna lag.

Uttrycket försvars- och säkerhetsområdet ska ha samma betydelse som i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Sekretess

2 § Denna lag gäller inte om upphandlingen och fullgörandet av den tilldelade koncessionen omfattas av sekretess eller rör rikets väsentliga intressen.

3 § Denna lag gäller inte för koncessioner, som inte annars ska undantas enligt 1 eller 2 §, om skyddet av rikets väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras .

Elektroniska kommunikationstjänster

4 § Denna lag gäller inte för koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller att för allmänheten tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster.

Allmänna kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ska ha samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Verksamhet i tredje land

5 § Denna lag gäller inte för koncessioner som en upphandlande enhet tilldelar för utövande av verksamhet i ett land som inte är bundet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område i ett eller flera EES-länder.

Förfaranden enligt andra internationella regler

6 § Denna lag gäller inte koncessioner som avser försvars- och säkerhetsaspekter och som regleras av särskilda förfaranderegler

1. i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse mellan en eller flera av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon eller några andra stater,

2. i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse om stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller

3. som tillämpas av en internationell organisation som gör inköp för sitt eget bruk och inte heller koncessioner som ska tilldelas av en stat inom EES i enlighet med sådana särskilda förfaranderegler.

7 § Denna lag gäller inte heller för andra koncessioner än sådana som avses i 6 § och som en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, vilka har fastställts

1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, eller

2. av en internationell organisation.

Förfaranden som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut

8 § Denna lag gäller inte för koncessioner som en upphandlande myndighet tilldelar enligt upphandlingsregler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när koncessionerna helt finansieras av den organisationen eller det institutet.

Om koncessionerna till största delen finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.

Denna bestämmelse ska inte tillämpas på koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet.

Tjänstekoncessioner som tilldelas på grund av ensamrätt

9 § Denna lag gäller inte tjänstekoncessioner som en upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 tilldelar en annan upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som på grund av lag har ensamrätt att utföra tjänsten.

Denna lag gäller inte heller för tjänstekoncessioner som tilldelas en leverantör på grund av att leverantören har ensamrätt att utföra tjänsten, om ensamrätten har beviljats i enlighet med unionsrättsakter om gemensamma regler om marknadstillträde som är tillämpliga på verksamheter som avses i bilaga 2. Bestämmelserna om meddelande om tilldelning av en koncession i 8 kap. 5 § ska dock tillämpas om det inte i sådan lagstiftning finns särskild reglering om öppenhet och insyn.

När en leverantör beviljas ensamrätt att bedriva någon av de verksamheter som avses i bilaga 2 ska Europeiska kommissionen underrättas om detta inom en månad.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 8

Lufttransport och kollektivtrafik

10 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner för lufttransporttjänster som grundas på beviljande av sådan operativ licens som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen.

Denna lag gäller inte heller för koncessioner för kollektivtrafik i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70.

Vattenområdet

11 § Denna lag gäller inte för koncessioner som avser

1. tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten,

2. leverans av dricksvatten till sådana nät.

12 § Denna lag gäller inte för koncessioner som har anknytning till sådan verksamhet som avses i 11 § och som avser

1. vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning och dränering, förutsatt att den volym vatten som avses för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 procent av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller

2. bortskaffande eller rening av avloppsvatten.

Interna koncessioner

13 § Denna lag gäller inte för koncessioner mellan en upphandlande myndighet eller sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 och en avtalspart som är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om koncessionen är att anse som en intern koncession enligt 14–19 §§.

Med upphandlande enhet avses i 14–21 §§ endast sådana upphandlande enheter som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1.

14 § En koncession enligt 13 § ska anses vara en intern koncession, om

1. den upphandlande myndigheten eller enheten utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheten eller enheten utövar över sin egen förvaltning,

2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndighetens eller enhetens räkning eller för andra sådana personer som avses i 13 § och som myndigheten eller enheten utövar kontroll över, och

3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.

15 § En koncession enligt 13 § ska också anses vara en intern koncession, om

1. den upphandlande myndigheten eller enheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter eller enheter utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheterna eller enheterna utövar över sina egna förvaltningar,

2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndigheternas eller enheternas räkning eller för andra sådana personer som avses i 13 § och som myndigheterna eller enheterna utövar kontroll över, och

3. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.

16 § En koncession enligt 13 § ska också anses vara en intern koncession, om den upphandlande myndigheten eller enheten står under sådan kontroll av avtalsparten som avses i 14 § 1 och om

1. myndigheten eller enheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande avtalspartens räkning eller andra sådana personer som avses i 13 § som den kontrollerande avtalsparten utövar kontroll över, och

2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.

17 § En koncession enligt 13 § ska också anses vara en intern koncession, om den upphandlande myndigheten eller enheten står under sådan kontroll som avses i 14 § 1 och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll som avses i 14 § 1 över avtalsparten och om

1. myndigheten eller enheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande personens räkning eller för sådana personer som avses i 13 § som den kontrollerande personen utövar kontroll över, och

2. det inte finns något sådant direkt privat ägarintresse som medför ett avgörande inflytande över avtalsparten.

Bedömning av förhållanden avseende kontroll och verksamhet

18 § En upphandlande myndighet eller enhet ska anses utöva sådan kontroll som avses i 14 § 1, om den har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten eller enheten.

Upphandlande myndigheter och enheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i 15 § 1, om

1. avtalspartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter eller enheter,

2. myndigheterna eller enheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut, och

3. avtalsparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas eller enheternas intressen.

En avtalspart ska anses utöva sådan kontroll som avses i 16 § 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndigheten eller enhetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan person som själv kontrolleras på samma sätt av avtalsparten.

19 § En avtalsparts verksamhetsandel enligt 14 § 2 och 15 § 2 ska bestämmas på grundval av avtalspartens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.

Kontrakt mellan upphandlande myndigheter och enheter

20 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt som ingås mellan två eller flera upphandlande myndigheter eller enheter om

1. kontraktet upprättar eller reglerar formerna för ett samarbete mellan myndigheterna eller enheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna eller enheterna ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas eller enheternas gemensamma mål,

2. genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och

3. myndigheterna eller enheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet.

21 § Verksamhetsandelen enligt 20 § 3 ska bestämmas på grundval av den upphandlande myndighetens eller enhetens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under tre föregående år eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.

Om uppgifterna som avses i första stycket inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt verksamhetsmått.

Anknutna företag och samriskföretag

22 § Med *anknutet företag* avses

1. företag över vilket en upphandlande enhet har ett bestämmande inflytande,

2. företag som kan utöva ett bestämmande inflytande över en upphandlande enhet, och

3. företag som tillsammans med en upphandlande enhet står under bestämmande inflytande av ett annat företag på grund av ägande eller finansiellt deltagande eller på grund av de regler företaget lyder under.

Med anknutet företag avses även alla företag vars årsräkenskaper konsolideras med den upphandlande enhetens enligt kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013

om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG.

Ett bestämmande inflytande ska anses finnas om en upphandlande enhet direkt eller indirekt, i förhållande till ett företag, innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

23 § Under de förutsättningar som anges i 24 § gäller inte denna lag för koncessioner som

1. en upphandlande enhet tilldelar ett anknutet företag, eller
2. ett samriskföretag, bildat uteslutande av flera upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som avses i bilaga 2, tilldelar ett företag som är anknutet till någon av dem.

24 § Bestämmelserna i 23 § gäller under förutsättning att företagets tillhandahållande med anledning av tilldelningen av tjänste- eller byggkoncessioner motsvarar minst 80 procent av det anknutna företagets genomsnittliga omsättning av tjänster respektive byggentreprenader under de föregående tre åren.

Om ett anknutet företag inte kan visa sin omsättning för de föregående tre åren på grund av tidpunkten för företagets etablering eller verksamhetens påbörjande, får företaget genom prognoser för verksamheten eller på något annat sätt göra sannolikt att den andel av omsättningen som avses i första stycket kommer att uppnås.

Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten tillhandahåller samma eller liknande tjänster eller byggentreprenader ska andelen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från tjänster respektive byggentreprenader från dessa anknutna företag.

25 § Denna lag gäller inte för kontrakt som

1. ett samriskföretag, bildat uteslutande av upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av bilaga 2, tilldelar en av dessa upphandlande enheter, eller
2. en upphandlande enhet tilldelar ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Undantagen i första stycket gäller om samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och om det i den handling som upprättats för bildandet av företaget anges att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i det under minst samma tid.

26 § På begäran av Europeiska kommissionen ska en upphandlande enhet som tilldelat ett kontrakt med tillämpning av något av undantagen i 23 eller 25 § lämna uppgifter till kommissionen om namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen och om de berörda koncessionernas art och värde samt tillhandahålla det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att visa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget och den upphandlande enheten motsvarar kraven i 23–25 §§.

Direkt konkurrensutsatt verksamhet

27 § Denna lag gäller inte om det fastställts enligt det särskilda förfarande som anges i artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG att verksamheten är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde.

Särskilda undantag för vissa tjänstekoncessioner

Förvärv av fastighet m.m.

28 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser förvärv av fastighet, arrenderätt, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller någon annan rättighet till fastighet.

Med fastighet enligt första stycket avses det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden ska också anses utgöra en fastighet. Detsamma gäller sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.

Radio- och tv-området

29 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser

1. anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för medietjänster och som tilldelas av en leverantör av medietjänster, eller

2. sändningstid eller tillhandahållande av program och som tilldelas en leverantör av medietjänster.

Leverantör av medietjänster och programföretag ska ha samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).

Skiljemanna- och förlikningsuppdrag

30 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser skiljemanna- eller förlikningsuppdrag.

Vissa juridiska tjänster

31 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser biträde till en klient av en advokat i

1. ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande inom riket, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans,

2. ett rättsligt förfarande inför domstol eller hos myndighet inom riket, eller

3. ett rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller hos myndighet i någon annan stat eller inför en internationell domstol, tribunal eller institution.

Undantagen enligt första stycket gäller även för juridisk rådgivning som ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när den sak som rådgivningen gäller med hög sannolikhet kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.

32 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser

1. tjänster som avser certifiering och autentisering av dokument och som måste tillhandahållas av notarius publicus,
2. juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man,
3. juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol eller som enligt lag har att utföra särskilda uppdrag under överinseende av domstol, eller
4. juridiska tjänster som är förenade med offentlig maktutövning.

Vissa finansiella tjänster

33 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser

1. finansiella tjänster i anslutning till utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument,
 2. tjänster som utförs av centralbanker,
 3. insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, eller
 4. lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument.
- Finansiella instrument har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Civildförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara

34 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara, om tjänsterna tillhandahålls av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och omfattas av CPV-koderna för

1. brandkårs- och räddningstjänster,
2. brandkårstjänster,
3. brandsläckning,
4. brandskyddstjänster,
5. bekämpning av skogsbränder,
6. räddningstjänster,
7. civilförsvartjänster,
8. nukleära säkerhetstjänster, eller
9. ambulanstjänster, utom ambulanstjänster för transport av patienter.

Politiska kampanjer

35 § Denna lag gäller inte för tjänstekoncessioner som avser politiska kampanjer om de tilldelas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj och omfattas av CPV-koderna för

1. reklamkampanjer,
2. produktion av propagandafilm, eller
3. produktion av propagandavideor.

36 § Denna lag ska inte tillämpas på tjänstekoncessioner för lotteritjänster som omfattas av CPV-kod 92351100-7 som staten tilldelar en leverantör på grund av en ensamrätt. Med ensamrätt avses i denna paragraf inte sådana ensamrätter som anges i 1 kap. 17 § tredje stycket.

Beviljande av en sådan ensamrätt som avses i första stycket första meningen ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

4 kap. Allmänna bestämmelser

Principer för upphandling av koncessioner

1 § Upphandlande myndigheter och enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

2 § En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från denna lags tillämpningsområde och får inte heller utformas på ett sätt som otillbörligt gynnar eller missgynnar vissa leverantörer eller vissa varor, tjänster eller byggtreprenader.

3 § En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

4 § För att säkerställa att leverantörer som har tilldelats koncessioner enligt denna lag fullgör kontrakten i enlighet med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, ska upphandlande myndigheter och enheter vidta de särskilda åtgärder och övriga lämpliga åtgärder som är förenliga med bestämmelserna i denna lag.

Bestämmelser om särskilda åtgärder som myndigheterna och enheterna kan vidta enligt första stycket finns i 11 kap. 4 § och 14 kap. 1 §.

CPV-nomenklaturen

5 § Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för upphandling av koncessioner ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling (CPV), i lydelsen enligt Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 213/2008.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling CPV-koder för sådana

1. forsknings- och utvecklingstjänster som avses i 2 kap. 20 §,
2. civilförsvartjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som avses i 3 kap. 34 §,
3. politiska kampanjer som avses i 3 kap. 35 §, och
4. byggtreprenadkontrakt som avses i bilaga 1.

Rätten att få delta i en upphandling

6 § En leverantör, som enligt bestämmelser i det land i vilket verksamheten är etablerad har rätt att leverera den tjänst som kontraktet är avsett för, får inte uteslutas från att delta i en upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.

Juridiska personer får uppmanas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som ska utföra tjänsterna.

7 § Grupper av leverantörer får delta i upphandlingar. En upphandlande myndighet eller enhet får inte ställa upp villkor om att sådana grupper ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Myndigheten eller enheten får dock begära att en grupp ska ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får ange i något av koncessionsdokumenten hur grupper av leverantörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk kunskap eller yrkeskunskap enligt 12 kap. 2 § om det är berättigat av objektiva skäl.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får ställa upp särskilda villkor om hur grupper av leverantörer ska fullgöra kontraktet om det är berättigat av objektiva skäl.

Reserverade koncessioner

8 § En upphandlande myndighet eller enhet får

1. reservera deltagandet i en upphandling för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av missgynnade personer, eller

2. föreskriva att en koncession ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning, om minst 30 procent av arbetstagarna i sådana verkstäder, hos sådana leverantörer eller i sådana program är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.

När en upphandlande myndighet eller enhet avser att reservera en koncession enligt första stycket, ska den i annonsen enligt 8 kap. ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade koncessioner.

Koncessioners varaktighet

9 § Koncessioner ska vara tidsbegränsade.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska bedöma löptiden på grundval av de byggtreprenader eller tjänster som efterfrågas.

10 § Koncessioner med längre löptid än fem år får inte ha en längre maximal varaktighet än vad som kan förväntas rimligen gå åt för att koncessionshavaren ska kunna kompenseras för gjorda investeringar för utnyttjandet av byggnadsverken eller tillhandahållandet av tjänsterna tillsammans med en avkastning på det investerade kapitalet.

Vid beräkningen ska beaktas de investeringar som krävs för att uppnå särskilda mål enligt avtalen. Både inledande investeringar och investeringar under koncessionens varaktighet ska beaktas vid beräkningen.

5 kap. Tröskelvärde

Tröskelvärdets storlek

1 § Denna lag ska tillämpas på koncessioner vars värde uppgår till minst det belopp (tröskelvärde) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdet i euro och svenska kronor.

Värdet av koncessionen ska beräknas exklusive mervärdesskatt.

Beräkning av värdet av en koncession

2 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska beräkna värdet av en koncession efter en uppskattning av den sammanlagda omsättning som uppkommer för koncessionshavaren under kontraktets varaktighet, som ersättning för de byggtreprenader och tjänster som koncessionen avser och för de varor som följer med sådana byggtreprenader och tjänster.

3 § Beräkningen av det uppskattade värdet av en koncession ska avse värdet vid den tidpunkt då koncessionsmeddelandet skickas ut eller, om annonsering inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten eller enheten påbörjat upphandlingsförfarandet.

4 § Om värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen är mer än 20 procent högre än det uppskattade värdet enligt 3 § ska värdet vid tilldelningen användas.

Metod för beräkning av det uppskattade värdet

5 § Värdet av en koncession ska beräknas med hjälp av en objektiv metod. Metoden ska anges i något av koncessionsdokumenten. Vid beräkningen ska, i tillämpliga fall, beaktas följande

1. värdet av varje form av options- och förlängningsklausul i fråga om koncessionens varaktighet,

2. intäkter i form av betalning av avgifter och straffavgifter som tas ut från andra användare av byggnadsverken eller tjänsterna än den upphandlande myndigheten eller enheten,

3. ersättningar eller andra ekonomiska fördelar oavsett form som koncessionshavaren får av den upphandlande myndigheten eller enheten eller någon annan myndighet, inbegripet ersättning för fullgörandet av en skyldighet att tillhandahålla ett offentligt uppdrag och offentligt investeringsstöd,

4. värdet av bidrag eller andra ekonomiska fördelar oavsett form som koncessionshavaren får från tredje part för utförandet av koncessionen,

5. intäkter från försäljning av eventuella tillgångar som är en del av koncessionen, samt

6. värdet av alla varor och tjänster som görs tillgängliga för koncessionshavaren av de upphandlande myndigheterna eller enheterna förutsatt att de är nödvändiga för att utföra byggtreprenaderna eller tjänsterna, och

7. premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare.

Förbud mot att välja beräkningsmetod i avsikt att kringgå bestämmelser

6 § Valet av beräkningsmetod får inte göras i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet i denna lag.

Förbud mot att dela upp en upphandling i avsikt att kringgå bestämmelser

7 § En koncession får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet i denna lag, om det inte är berättigat av objektiva skäl.

Upphandling av delkontrakt

8 § Om en planerad byggtreprenad eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera koncessioner upphandlas samtidigt i form av delkontrakt, ska det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids, ska varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet i denna lag.

Vid upphandling av sådana delkontrakt som undantas med stöd av första stycket ska 15 kap. tillämpas.

6 kap. Förfarandet vid upphandling

1 § En upphandlande myndighet eller enhet ska vara fri att organisera förfarandet för val av koncessionshavare under förutsättning att principerna i 3 kap. 1 § och bestämmelserna i övrigt i denna lag följs.

Minimikrav

2 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får ställa upp minimikrav avseende villkor och egenskaper som alla anbud ska uppfylla eller inneha. Kraven kan avse tekniska, fysiska, funktionella eller rättsliga egenskaper.

Koncessionsdokumenten

3 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i koncessionsmeddelandet tillhandahålla en beskrivning av koncessionen och villkoren för deltagande.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i koncessionsmeddelandet eller något annat koncessionsdokument tillhandahålla en beskrivning av tilldelningskriterierna enligt 13 kap. 2 § och eventuella minimikrav som ska uppfyllas.

Regler om annonsering av ett koncessionsmeddelande finns i 8 kap.

Begränsning av antalet anbudssökande eller anbud

4 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får begränsa antalet anbudssökande eller anbud till en lämplig nivå på grundval av objektiva kriterier. Antalet anbudssökande eller anbudsgivare ska vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska kunna säkerställas.

Tidsplan

5 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska upprätta en tidsplan för förfarandet med en preliminär tidsfrist för slutförandet. Samtliga deltagare ska få del av planen.

Om ändringar görs i planen ska samtliga deltagare underrättas om ändringen. Om en ändring avser sådant som angetts i koncessionsmeddelandet ska detta offentliggöras.

Förhandlingar

6 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får förhandla med anbudssökande och anbudsgivare.

Föremålet för koncessionen, tilldelningskriterierna och minimikraven får inte ändras under förhandlingarnas gång.

Kontroll vid tilldelning

7 § En upphandlande myndighet eller enhet ska innan den tilldelar en koncession enligt 8 § kontrollera

1. att anbudet, i tillämpliga fall, uppfyller de minimikrav som den upphandlande myndigheten eller enheten har fastställt,

2. att anbudet uppfyller de villkor för deltagande som den upphandlande myndigheten eller enheten har fastställt i koncessionsdokumenten, och

3. att anbudsgivaren inte ska uteslutas med stöd av bestämmelserna i 11 kap.

8 § Koncessioner ska tilldelas enligt de kriterier som den upphandlande myndigheten eller enheten har fastställt och i enlighet med vad som anges i bestämmelserna 13 kap.

7 kap. Tekniska krav och funktionskrav

1 § Tekniska krav och funktionskrav ska ingå i något av koncessionsdokumenten. De ska ange de egenskaper som krävs hos de berörda byggtreprenaderna eller tjänsterna.

Egenskaperna får också avse den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla byggtreprenaderna eller tjänsterna under förutsättning att de är kopplade till föremålet för kontraktet och

står i proportion till dess värde och mål. Egenskaperna kan omfatta miljökrav.

2 § De tekniska kraven och funktionskraven får inte innehålla uppgifter om tillverkning, ursprung, eller särskilt framställningsförfarande som karakteriserar de varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik leverantör och inte heller hänvisningar till varumärke, patent, typ eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Sådana hänvisningar som avses i första stycket får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för kontraktet tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan hänvisning ska följas av orden ”eller likvärdigt”.

3 § Om en upphandlande myndighet eller enhet väljer att hänvisa till tekniska krav eller funktionskrav får den inte förkasta ett anbud enbart på grund av att tjänsterna eller byggentreprenaderna inte överensstämmer med dessa krav, om anbudsgivaren i sitt anbud med lämpliga medel kan visa att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven.

8 kap. Annonsering av upphandling

Annons om koncessionsmeddelande

1 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser att tilldela en koncession ska informera om detta genom ett koncessionsmeddelande. Koncessionsmeddelandet ska offentliggöras, om inte något annat följer av 3 och 4 §§.

2 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser att tilldela en koncession för sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga 3 ska informera om detta i enlighet med bestämmelserna i 15 kap.

Upphandling utan föregående annonsering

3 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får upphandla en koncession utan föregående annonsering enligt 1 § om det som ska upphandlas kan tillhandahållas endast av en viss leverantör på grund av att

1. syftet med koncessionen är att skapa eller få ett unikt konstverk eller konstnärligt framförande,
2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens,
3. det finns en ensamrätt, eller
4. det sker för att skydda immateriella rättigheter och andra ensamrätter än de som avses i 1 kap. 14 §.

Undantagen i första stycket 2–4 gäller endast om det inte finns något rimligt alternativ eller substitut och avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstlad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen.

4 § Förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt och att en rapport lämnas till Europeiska kommissionen om den så begär, får en upphandlande myndighet eller enhet tilldela en

koncession utan annonsering av koncessionsmeddelandet enligt 1 § om det vid ett tidigare förfarande med annonsering inte lämnats några anbudsansökningar eller anbud eller inte några lämpliga anbudsansökningar eller lämpliga anbud.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 8

Efterannons om resultatet av en upphandling

5 § En upphandlande myndighet eller enhet som har tilldelat en koncession ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att koncessionen tilldelats.

Annons om förhandssyn

6 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser tilldela en koncession utan föregående annonsering enligt 3 § får skicka en annons om sin avsikt till Europeiska kommissionen (förhandssyn).

Kompletterande föreskrifter

7 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om utformning och offentliggörande av annonser.

9 kap. Tidsfrister för att komma in med ansökningar och anbud

Bestämmande av tidsfristens längd

1 § När tidsfrister för att komma in med ansökningar och anbud bestäms av den upphandlande myndigheten eller enheten ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad koncessionen är och hur lång tid som leverantörer kan antas behöva för att utarbeta anbuden. Dock ska tidsfristerna i detta kapitel iakttas.

2 § Tidsfristen för att komma in med ansökningar och anbud ska vara minst 30 dagar från den dag koncessionsmeddelandet skickades för publicering.

Om förfarandet sker i successiva steg ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 22 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av 3–5 §§.

Förkortad tidsfrist vid elektroniska anbud

3 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten tillåter att anbuden skickas in elektroniskt får tidsfristen för att komma in med anbud förkortas med fem dagar.

Förlängning av tidsfrister för att komma in med anbud

4 § Tidsfristen för att komma in med ansökningar eller anbud ska förlängas så att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den

information som behövs för att utarbeta en ansökning eller ett anbud, om ansökningar eller anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats.

5 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas om den upphandlande myndigheten eller enheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till koncessionsdokumenten från den dag koncessionsmeddelandet skickas för publicering eller inbjudan att lämna anbud skickas till anbudssökandena.

Elektronisk tillgång till koncessionsdokumenten vid annonsering

6 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska vid annonsering av koncessionsmeddelandet med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till koncessionsdokumenten från den dag då koncessionsmeddelandet skickas för publicering. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i koncessionsmeddelandet.

Om koncessionsmeddelandet inte innehåller någon inbjudan att lämna anbud ska sådan tillgång till koncessionsdokumenten som avses i första stycket i stället ges från den dag inbjudan att lämna anbud skickas för publicering.

Om den upphandlande myndigheten eller enheten inte kan ge elektronisk tillgång till något koncessionsdokument enligt första stycket, ska myndigheten eller enheten i koncessionsmeddelandet eller inbjudan att lämna anbud upplysa om hur tillgång kan ges till dokumentet på annat sätt. En sådan upplysning ska innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.

Tillhandahållande av kompletterande handlingar och upplysningar

7 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska till alla sökande eller anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om koncessionsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.

10 kap. Kommunikation, information till leverantörer och dokumentation

Kommunikation med hjälp av elektroniska medel

Kommunikation mellan en upphandlande myndighet eller enhet och leverantörer

1 § En upphandlande myndighet eller enhet ska se till att elektroniska medel används så långt det är möjligt vid kommunikation under en upphandling enligt denna lag.

2 § Användningen av elektroniska medel vid kommunikation ska vara icke-diskriminerande och inte begränsa leverantörernas tillträde till en upphandling.

De elektroniska medlen ska vara allmänt tillgängliga och möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara som används i allmänhet.

Leverantörers kommunikation med en upphandlande myndighet eller enhet

3 § En upphandlande myndighet eller enhet ska anvisa elektroniska medel som leverantörer ska använda när de kommunicerar med myndigheten eller enheten. Leverantörerna ska vid kommunikationen använda de elektroniska medel som myndigheten har anvisat.

De anvisade elektroniska medlen enligt första stycket ska uppfylla kraven enligt 2 §, om inte annat följer av 7 §.

Bestämmelser om undantag från första stycket finns i 4–6 §§.

4 § En upphandlande myndighet eller enhet är inte skyldig att anvisa elektroniska medel för kommunikation enligt 3 § om

1. en användning av sådana medel på grund av en upphandlings specialiserade beskaffenhet kräver särskilda utrustningar eller filformat som inte är allmänt tillgängliga eller som inte stöds av allmänt tillgängliga applikationer,

2. de filformat som är lämpliga för beskrivningen av ett anbud inte kan användas med någon annan applikation än en som

a) inte är öppen eller allmänt tillgänglig, eller

b) omfattas av en licensordning och inte kan göras tillgänglig genom nedladdning eller direktanslutning för myndigheten eller enheten,

3. en användning av sådana medel kräver specialiserad kontorsutrustning som inte är allmänt tillgänglig för myndigheten eller enheten, eller

4. det enligt koncessionsdokumenten krävs att leverantörerna lämnar in fysiska modeller till myndigheten eller enheten.

Om myndigheten eller enheten inte anvisar något elektroniskt medel för kommunikation i en upphandling för delar av eller hela kommunikationen enligt första stycket, ska motsvarande delar av eller hela kommunikationen genomföras med andra medel än elektroniska.

5 § En upphandlande myndighet eller enhet får göra undantag från 3 § och anvisa andra medel än elektroniska för kommunikation på grund av informationssäkerhetsbrister hos myndigheten eller enheten, eller om kommunikationen rör uppgifter av särskilt känslig natur.

Undantag enligt första stycket får göras endast i den utsträckning det är nödvändigt för att uppnå tillräckligt skydd mot att uppgifterna röjs obehörigen och detta inte kan uppnås genom användning av elektroniska medel som

1. är allmänt tillgängliga för leverantörer eller

2. kan göras tillgängliga för leverantörer genom alternativa medel för kommunikation enligt 7 §.

6 § Utan hinder av skyldigheten att anvisa elektroniska medel får myndigheten eller enheten kommunicera muntligt, om det är lämpligt och kommunikationen inte avser de väsentliga delarna av upphandlingen samt myndigheten eller enheten dokumenterar uppgifterna från den muntliga kommunikationen, om de har betydelse för handläggningen av upphandlingen.

7 § En upphandlande myndighet eller enhet får vid behov anvisa ett elektroniskt medel trots att det kräver användning av sådan utrustning att medlet inte är att anse som allmänt tillgängligt. Om myndigheten eller enheten anvisar ett sådant medel, ska den erbjuda lämpliga alternativa elektroniska medel för kommunikation.

Information om användning av elektroniska medel

8 § En upphandlande myndighet eller enhet ska se till att information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering och tidsstämpling, ska finnas tillgänglig för alla berörda parter.

Krav på den utrustning som används vid elektronisk överföring och mottagning

9 § En upphandlande myndighet eller enhet får kräva att en anbudsansökan eller ett anbud ska vara försedd med en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer, om det behövs.

Myndigheten eller enheten ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa tid och dag för mottagande av anbudsansökningar och anbud. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att vissa uppgifter går att få fram, att bara behöriga personer ska få tillgång till uppgifterna och att det ska gå att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna.

De åtgärder som en myndighet eller enhet vidtar i olika faser av kommunikationen för att tillse att hanteringen blir tillräckligt säker, ska stå i proportion till de risker som har identifierats i respektive fas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om säkerhetsanordningar i fråga om mottagandet av anbudsansökningar och anbud.

Uppgifter från leverantörer ska bevaras säkert

10 § Uppgifter som har lämnats vid kommunikation under en upphandling ska bevaras säkert.

Tidpunkten när del får tas av innehållet i anbudsansökningarna eller anbudet

11 § En upphandlande myndighet eller enhet får inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudet förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut.

Information till leverantörer

Underrättelse om beslut

12 § En upphandlande myndighet eller enhet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att tilldela en koncession. Underrättelsen ska innehålla namnet på den utvalda anbudsgivaren, skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 16 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr).

En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när en upphandlande myndighet eller enhet beslutar att avbryta en upphandling efter det att koncessionsmeddelandet annonserats samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.

13 § En upphandlande myndighet eller enhet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare vars ansökan respektive anbud har förkastats lämna upplysningar om skälen för beslutet.

Upplysningar på begäran av en leverantör

14 § En upphandlande myndighet eller enhet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om egenskaperna hos och de relativa fördelarna med det valda anbudet. Upplysningar ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

Anbudsgivare är bunden av sitt anbud

15 § En upphandlande myndighet eller enhet ska i koncessionsmeddelandet, ange den tid som en anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud.

En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått en underrättelse enligt 12 § första stycket eller upplysningar enligt 13 eller 14 §.

Dokumentation av förfaranden

16 § En upphandlande myndighet eller enhet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens eller enhetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Bevarande av handlingar

17 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.

11 kap. Uteslutning av leverantörer

Omständigheter som ska medföra uteslutning av leverantörer

Brott

1 § En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom är dömd för brott som innefattar

1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet,

2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser,

3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,

4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism,

5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artikel 1 respektive 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i nämnda rambeslut, eller

6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF.

Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om personen är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.

Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter

2 § En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten eller enheten får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina åligganden avseende skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker och detta har fastställts genom ett lagakraftvunnet och bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut.

En upphandlande myndighet eller en sådan upphandlande enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 får utesluta en leverantör från att delta

i en upphandling, om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 8

Omständigheter som får medföra uteslutning av leverantörer

3 § En upphandlande enhet som inte är en sådan enhet som avses i 1 kap. 17 § första stycket 1 får på de grunder som avses i 1 och 2 §§ utesluta leverantören från att delta i upphandlingen.

4 § En upphandlande myndighet eller enhet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten eller enheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §,

2. leverantören är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, är föremål för tvångsförvaltning, har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten eller enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten eller enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrída konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt en tidigare koncession, ett tidigare kontrakt med en upphandlande myndighet eller upphandlande enhet som definieras i denna lag eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten eller enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av att det föreligger jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. leverantören i allvarlig omfattning har lämnat oriktiga uppgifter beträffande den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–8 §§ eller av att leverantören uppfyller uppställda krav för val av leverantörer, har undanhållit sådan information eller inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som krävs, och

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, val av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

Första stycket gäller även för uteslutning av en leverantör, vid upphandling av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet om leverantören på grundval av någon form av bevis, inbegripet skyddade datakällor, har befunnits sakna den tillförlitlighet som krävs för att

utesluta risker för rikets säkerhet. Myndigheten eller enheten får grunda sitt beslut på någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor. Uttrycket försvars- och säkerhetsområdet ska ha samma betydelse som i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

Utredning

5 § En upphandlande myndighet eller enhet ska innan den beslutar att utesluta en leverantör på de grunder som anges i 1–4 §§, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som myndigheten menar utgör skäl för uteslutning.

Om leverantören anser att skäl inte finns för uteslutning, ska det anges i yttrandet. Leverantören bör även tillsammans med yttrandet ge in sådan utredning i övrigt som visar att denne är tillförlitlig.

Undantag från uteslutning i vissa fall

6 § En leverantör ska inte uteslutas enligt 1 eller 3 §, om leverantören visar att denne har

1. ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som har orsakats av brottet eller det allvarliga felet,

2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och aktivt samarbetar med de utredande myndigheterna eller enheterna, och

3. vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel.

När en upphandlande myndighet eller enhet bedömer om leverantörens åtgärder enligt första stycket är tillräckliga, ska myndigheten eller enheten beakta allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet.

En leverantör ska inte uteslutas enligt 3 §, när denne har fullgjort sina åligganden avseende skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive eventuell ränta eller sanktionsavgift eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande.

7 § En upphandlande myndighet eller enhet får underlåta att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det finns tvingande hänsyn till allmänintresset.

Beslut om uteslutning

8 § En upphandlande myndighet eller enhet kan när som helst under en upphandling utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen enligt 1–7 §§, om grund för uteslutning enligt dessa paragrafer visar sig föreligga med hänsyn till leverantörens handlande eller underlåtenhet att handla antingen före eller under upphandlingen.

En upphandlande myndighet eller enhet ska snarast underrätta en leverantör skriftligen om beslutet och dess skäl.

12 kap. Val av leverantörer

1 § Innan kontrakt tilldelas enligt 13 kap. ska den upphandlande myndigheten eller enheten kontrollera att villkoren för deltagande enligt 2 § är uppfyllda. Kontrollen ska göras med utgångspunkt i anbudssökandenas och anbudsgivarnas egen försäkran eller referenser som lämnats in som bevis enligt kraven i koncessionsmeddelandet.

2 § En upphandlande myndighet eller enhet får för urvalet av de leverantörer som ska kunna tilldelas en koncession endast tillämpa kriterier som avser yrkesmässig och teknisk kapacitet samt ekonomisk och finansiell ställning.

3 § De villkor för deltagande som myndigheten eller enheten väljer att tillämpa ska ha samband med och stå i proportion till behovet att se till att leverantören har förmåga att utföra koncessionen med hänsyn till föremålet för denna och syftet att säkerställa verklig konkurrens.

Leverantörers utnyttjande av andra företags kapacitet

4 § En leverantör får vid behov och för fullgörandet av en specifik koncession utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga krav för val av leverantörer som avser yrkesmässig och teknisk kapacitet samt ekonomisk och finansiell ställning enligt 2 §.

Andra företags kapacitet får utnyttjas enligt första stycket oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företagen. Förbindelserna ska dock visa att leverantören kommer att kunna förfoga över de nödvändiga resurserna under fullgörandet av koncessionen.

5 § En leverantör kan till stöd för att denne uppfyller tillämpliga krav enligt 2 § genom utnyttjande av andra företags kapacitet lämna ett dokument av vilket det framgår att företagen åtar sig att ställa nödvändiga resurser för koncessionens fullgörande till leverantörens förfogande.

6 § Myndigheten eller enheten får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet, om kapaciteten som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell ställning enligt 2 §.

7 § Under de villkor som följer av 4–6 §§ kan också en grupp av leverantörer enligt 4 kap. 7 § åberopa kapaciteten hos deltagarna i gruppen eller andra företag.

13 kap. Tilldelning av koncessioner

Tilldelning av koncession

1 § En upphandlande myndighet eller enhet ska tilldela en koncession på grundval av de tilldelningskriterier som anges i 2 §.

2 § Tilldelningskriterierna

1. ska vara förenliga med de principer som anges i 4 kap. 1 §,

2. ska säkerställa att anbuderna bedöms i konkurrens med varandra i syfte att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för den upphandlande myndigheten eller enheten,

3. ska ha koppling till koncessionsföremålet, och

4. får inte ha en sådan utformning att myndigheten eller enheten får en obegränsad valfrihet vid utvärderingen av anbuderna.

Tilldelningskriterierna ska också innehålla krav som gör det möjligt för myndigheten eller enheten att med stöd av 3 § kontrollera de uppgifter som lämnas.

De får innefatta miljökriterier, sociala kriterier eller kriterier avseende innovation.

3 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska kontrollera om anbuderna uppfyller tilldelningskriterierna.

Prioritetsordning av tilldelningskriterier

4 § De upphandlande myndigheterna och enheterna ska ange tilldelningskriterierna i fallande prioritetsordning.

Om det i ett anbud föreslås en innovativ lösning med funktionella prestanda på en synnerligen hög nivå, som den upphandlande myndigheten eller enheten inte hade kunnat förutse får myndigheten eller enheten ändra prioritetsordningen om det finns särskilda skäl för detta. En sådan ändring ska medföra att de nya möjligheter som den innovativa lösningen föreslår kan beaktas.

Ändringen av prioritetsordningen får inte göras på ett sätt som leder till diskriminering.

5 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten ändrar prioritetsordningen enligt 4 § andra stycket ska myndigheten eller enheten informera samtliga anbudsgivare om ändringen och utfärda en ny inbjudan att lämna anbud. Vid anbudsinbjudan ska de minimitidsfrister som anges 9 kap. 2 § andra stycket beaktas.

Om tilldelningskriterierna offentliggjorts vid annonseringen av koncessionsmeddelandet ska den upphandlande myndigheten eller enheten annonsera ett nytt koncessionsmeddelande med den nya prioritetsordningen. Vid annonseringen av koncessionsmeddelandet ska de minimitidsfrister som anges 9 kap. 2 § första stycket beaktas.

14 kap. Fullgörande av koncessioner

När en leverantör anlitar underleverantörer för att fullgöra en koncession

1 § En leverantör får för fullgörandet av en koncession som denne har tilldelats anlita underleverantörer som ska fullgöra koncessionen i enlighet med de skyldigheter som avses i 4 kap. 4 §.

Uppgifter om hur leverantören planerar att koncessionen ska fullgöras

2 § En upphandlande myndighet eller enhet får begära att leverantörer ska lämna in uppgifter om hur stor del av koncessionen som leverantören

kan komma att fullgöra genom att anlita underleverantörer enligt 1 §, och de underleverantörer som leverantören avser att anlita för att fullgöra koncessionen i den delen.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 8

Offentliggörande

3 § Myndigheten eller enheten ska i något av koncessionsdokumenten ange de uppgifter leverantörerna ska lämna in till myndigheten eller enheten enligt 2 §.

Uppgifter som ska lämnas innan fullgörandet av en koncession påbörjas

4 § En upphandlande myndighet eller enhet ska ställa krav på att koncessionshavaren ska lämna in sådana uppgifter som avses i 5 § innan fullgörandet av koncessionen påbörjas, om koncessionen avser

1. färdigställande av en byggtreprenad eller
2. en tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten eller enheten.

5 § Myndigheten eller enheten ska enligt 4 § ställa krav på att koncessionshavaren anger namn på och kontaktuppgifter för sådana underleverantörer som anlitas enligt 1 §. Samma uppgifter ska lämnas för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer.

Myndigheten eller enheten ska också ställa krav på att koncessionshavaren ska underrätta myndigheten eller enheten om varje ändring av sådana uppgifter som avses i första stycket som görs under koncessionens löptid.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte om underleverantören är en varuleverantör.

Ändringar av kontrakt under löptiden

Ändring av kontrakt utan att en ny upphandling genomförs

6 § En koncession får ändras under dess löptid utan att den upphandlande myndigheten eller enheten genomför en ny upphandling, endast om ändringarna är sådana som avses i 7–12 §§.

Mindre ändringar av kontraktsvärdet

7 § En ändring av koncessionens värde medför inte att upphandlingen ska göras om i fall den är lägre än de värden som följer av andra stycket och den inte medför att koncessionens övergripande karaktär ändras. Värdet av ändringen ska bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av flera ändringar, om ändringarna har genomförts som successiva ändringar.

Värdet av ändringen enligt första stycket ska vara lägre än

1. tröskelvärdet enligt 5 kap. och
2. 10 procent av den ursprungliga koncessionens värde.

8 § En ändring är tillåten om den görs enligt en sådan ändringsklausul som avses i andra stycket och den inte medför att koncessionens övergripande karaktär ändras.

En ändringsklausul ska klart, exakt och entydigt beskriva under vilka förutsättningar den kan tillämpas. Den ska också ange omfattningen och arten av ändringarna som kan komma att göras.

9 § En ändring genom en sådan kompletterande beställning som avses i andra stycket är tillåten oberoende av beställningens värde.

En beställning får göras som en kompletterande beställning av tjänster eller byggentreprenader som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen från koncessionshavaren, om

1. beställningen har blivit nödvändig att göra,
2. ett byte av koncessionshavare inte kan göras av ekonomiska eller tekniska skäl, och
3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten eller enheten.

Om upphandlingen genomförs av en upphandlande myndighet och koncessionen avser annan verksamhet än sådan verksamhet som avses i bilaga 2 är en ändring genom en sådan kompletterande beställning som avses i tredje stycket tillåten endast om den inte innebär att värdet ökar med mer än 50 procent av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av värdet tillämpas på varje enskild ändring.

10 § En ändring är tillåten om behovet av den har uppstått till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten eller enheten inte har kunnat förutse och om den inte medför att koncessionens övergripande karaktär ändras.

Om upphandlingen genomförs av en upphandlande myndighet för bedrivande av annan verksamhet än sådan verksamhet som avses i bilaga 2 är en ändring är tillåten under de förutsättningar som anges i första stycket och om den inte innebär att värdet ökar med mer än 50 procent av värdet på den ursprungliga koncessionen. Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av värdet tillämpas på varje enskild ändring.

11 § Byte av den koncessionshavare som ursprungligen har tilldelats koncessionen till en annan leverantör är en tillåten ändring om

1. det inte finns skäl att utesluta den nya leverantören med stöd av 11 kap. och denne uppfyller tillämpliga krav för val av leverantörer i den ursprungliga upphandlingen enligt 12 kap. 2 och 3 §§,
2. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga koncessionshavarens ställe till följd av företagsomstruktureringar, och
3. omstruktureringarna inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet.

Om den upphandlande myndigheten eller enheten övertar den ursprungliga leverantörens skyldigheter gentemot leverantörens

underleverantörer, ska det också anses vara ett byte av leverantör och en tillåten ändring.

När ett byte av koncessionshavare gjorts är den nya leverantören att anse som koncessionshavare.

Övriga ändringar som inte är att anse som väsentliga

12 § En ändring som inte omfattas av bestämmelserna i 7–11 §§ ska ändå anses vara en tillåten ändring om den inte är väsentlig enligt andra stycket.

En ändring ska anses vara väsentlig om

1. den inför nya villkor i koncessionen som om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen hade medfört att andra anbudssökande bjöds in att delta, att andra anbud blev aktuella att utvärdera eller att ytterligare leverantörer deltog i upphandlingen än de som bjöds in, utvärderades, deltog i den ursprungliga upphandlingen,

2. den innebär att koncessionens ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den leverantör som har tilldelats koncessionen på ett sätt som inte medgavs i den ursprungliga koncessionen,

3. den medför att koncessionens omfattning utvidgas betydligt, eller

4. den innebär att den koncessionshavare som ursprungligen har tilldelats koncessionen byts ut mot en annan leverantör utan att förutsättningarna enligt 11 § är uppfyllda för ett sådant byte.

Beräkning av värdeökningar

13 § Vid beräkningen av värdet enligt 7 § andra stycket 2 ska det uppdaterade värdet vara referensvärdet, om kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

Om koncessionen inte innehåller någon indexeringsklausul ska det uppdaterade värdet beräknas med hänsyn till den genomsnittliga inflationen i den medlemsstat där den upphandlande myndigheten eller enheten finns.

Offentliggörande

14 § En upphandlande myndighet eller enhet ska i något av koncessionsdokumenten i den ursprungliga upphandlingen beskriva de ändringsklausuler som avses i 8 §.

15 § En upphandlande myndighet eller enhet som ändrar en koncession med stöd av 9 eller 10 § ska offentliggöra detta i ett meddelande i Europeiska unionens officiella tidning.

Avslutande av kontrakt

16 § En upphandlande myndighet eller enhet får avsluta en koncession, om

1. den har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 6 § och koncessionen därför ska upphandlas,

2. koncessionshavaren borde ha uteslutits enligt 11 kap. 1 §, eller

3. Europeiska unionens domstol i ett förfarande i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finner att

Sverige inte fullgjort sina skyldigheter enligt kraven i fördraget avseende Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt genom att en upphandlande myndighet eller enhet har tilldelat en koncession utan att iaktta kraven i de fördragen och Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner.

15 kap. Upphandling som inte omfattas av direktivet samt upphandling av vissa sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Tillämpningsområdet

1 § Detta kapitel gäller i fråga om

1. upphandling av koncessioner som avser sådana tjänster som anges i bilaga 3 (sociala tjänster och andra särskilda tjänster) och

2. upphandling av koncessioner vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.

När ett kontrakt utgör ett blandat kontrakt eller en upphandling avser flera verksamheter i den mening som avses i 2 kap. äger det kapitlet motsvarande tillämpning.

Principer för upphandling av koncessioner

2 § Vid upphandlingar enligt detta kapitel ska upphandlande myndigheter och enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingarna på ett öppet sätt. Upphandlingarna ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

3 § En upphandling enligt detta kapitel får inte utformas i syfte att undanta den från denna lags tillämpningsområde och får inte heller utformas på ett sätt som otillbörligt gynnar eller missgynnar vissa leverantörer eller vissa varor, tjänster eller byggtreprenader.

4 § En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

5 § För att säkerställa att leverantörer som har tilldelats koncessioner enligt detta kapitel fullgör kontrakten i enlighet med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, bör upphandlande myndigheter och enheter vidta de lämpliga åtgärder som är förenliga med bestämmelserna i detta kapitel.

Annonsering av upphandling

Förhandsmeddelande

6 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser tilldela en koncession enligt detta kapitel, ska informera om detta genom ett förhandsmeddelande.

7 § En upphandlande myndighet eller enhet som har tilldelat en koncession enligt detta kapitel ska efterannonsera om upphandlingsresultatet enligt bestämmelserna i 8 kap. 5 §, om koncessionens värde uppgår till minst det tröskelvärdet som gäller enligt bestämmelserna i 5 kap.

Myndigheten eller enheten får dock vid tillämpningen av bestämmelserna i 8 kap. 5 § kvartalsvis gruppera sådana efterannonser som avses i första stycket och skicka dem senast 48 dagar efter utgången av varje kvartal.

Dokumentation, underrättelse och förvaring av handlingar

8 § En upphandlande myndighet eller enhet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens eller enhetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.

9 § Vid upphandling enligt detta kapitel ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om sådana beslut som avses i 10 kap. 12 och 13 §§ och lämna sådana upplysningar som avses i 10 kap. 12–14 §§.

10 § När en upphandling enligt detta kapitel har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 8 § och liknande dokument.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.

Avtalsspärr, överprövning, skadestånd och upphandlingsskadeavgift

11 § Bestämmelserna om avtalsspärr, överprövning och skadestånd i 16 kap. och om upphandlingsskadeavgift i 17 kap. gäller vid upphandlingar enligt detta kapitel.

16 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd

Avtalsspärr

Allmänna bestämmelser om avtalsspärr

1 § Om en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § eller 15 kap. 9 § och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande myndigheten eller enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.

Om en upphandlande myndighet eller enhet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden.

Undantag från avtalsspärr

2 § Avtalsspärr gäller inte vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 8 kap. 3 och 4 §§.

Avtalsspärr vid förhandsinsyn

3 § Vid förhandsinsyn enligt 8 kap. 6 § får den upphandlande myndigheten eller enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att annonsen om förhandsinsyn publicerats.

Överprövning

Allmänna bestämmelser om överprövning

4 § Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva

1. en upphandling, och
2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet eller enhet och en leverantör.

Behörig domstol

5 § En ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten eller enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Överprövning av en upphandling

6 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten eller enheten och en leverantör.

7 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten under pågående överprövning av en upphandling ingår ett avtal i strid med 1, 3, 8, 9 eller 10 §, ska rätten, på yrkande av leverantören, överpröva avtalets giltighet i enlighet med 13–15 §§.

Förlängd avtalsspärr

8 § Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 1 eller 3 § att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr).

Rätten får besluta att någon förlängd avtalsspärr inte ska gälla.

9 § I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten eller enheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tiodagarsfrist

10 § När en förlängd avtalsspärr gäller enligt 8 §, får den upphandlande myndigheten eller enheten inte ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

När en förvaltningsrätt eller en kammarrätt har fattat ett beslut enligt 9 §, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från det att domstolen har avgjort målet eller upphävt beslutet. När Högsta förvaltningsdomstolen har fattat ett beslut enligt 9 § och beslutat att återförvisa målet till lägre instans, får avtal inte ingås förrän tio dagar har gått från beslutet om återförvisning.

Rätten får besluta att någon tiodagarsfrist inte ska gälla.

11 § En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av en sådan avtalsspärr som avses i 1 eller 3 §.

12 § En ansökan om överprövning av ett beslut att avbryta en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten innan tio dagar har gått från det att den upphandlande myndigheten eller enheten med ett elektroniskt medel har skickat en underrättelse om beslutet och angett skälen för detta.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten innan 15 dagar har gått från utskickandet.

Överprövning av ett avtals giltighet

13 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndigheten eller enhet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 8 kap. 1 § eller 15 kap. 6 §.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § första stycket eller 15 kap. 9 §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

14 § Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda.

15 § Bestämmelserna om ogiltighet i 13 § ska inte tillämpas om en upphandlande myndighet eller enhet genom förhandsinsyn enligt 8 kap. 6 § har meddelat sin avsikt att upphandla och har iakttagit avtalsspärren vid förhandsinsyn enligt 3 §.

Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet

16 § Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta beslut enligt första stycket, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Tidsfrister för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet

17 § En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, om inte annat följer av andra stycket, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

Ansökan ska dock ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att

1. Europeiska kommissionen har publicerat en annons enligt 8 kap. 5 §, eller

2. den upphandlande myndigheten eller enheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 10 kap. 14 §.

Beräkning av vissa tider

18 § Vid beräkningen av längden av en avtalsspärr samt av tiodagarsfrister enligt 10 § och tidsfrister för ansökan om överprövning ska 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid tillämpas.

Förbud mot överklagande

19 § Ett beslut som denna lag är tillämplig på får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).

Skadestånd

20 § En upphandlande myndighet eller enhet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta därigenom uppkommen skada för en leverantör.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i en upphandling och som har haft kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans eller hennes möjligheter att tilldelas kontraktet.

21 § Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten eller enheten och en leverantör eller har förklarats ogiltigt enligt 13 § genom ett avgörande som har vunnit laga kraft. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlorad.

17 kap. Upphandlingsskadeavgift

Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift

1 § Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift) om

1. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå, trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 16 kap. 1, 3 eller 8 §,

2. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har vunnit laga kraft fastställt att ett avtal får bestå av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 16 kap. 14 §, eller

3. myndigheten enheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 8 kap. 1 § eller 15 kap. 6 §.

2 § Tillsynsmyndigheten ska hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som anges i 1 § 1 och 2.

Tillsynsmyndigheten får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som avses i 1 § 3.

Behörig domstol

3 § En ansökan om att en upphandlande myndighet eller enhet ska betala upphandlingsskadeavgift ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten eller enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Avgiftens storlek

4 § Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av koncessionens värde.

Beräkningen av koncessionens värde ska ske enligt 5 kap. 2–5 §.

5 § Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

Tidsfrister för ansökan om avgift

6 § En ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 1 § 1 eller 2 ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande som ansökan grundas på har vunnit laga kraft.

7 § När en ansökan om upphandlingsskadeavgift grundas på 1 § 3 och en eller flera leverantörer har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 16 kap. 17 §, får ansökan inte göras förrän fristen har löpt ut och samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft. Ansökan ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då samtliga beslut med anledning av överprövningen har vunnit laga kraft.

När ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 16 kap. 17 §, ska ansökan ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts.

Betalning av avgift m.m.

8 § Upphandlingsskadeavgiften tillfaller staten.

9 § Upphandlingsskadeavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att avgörandet beträffande avgiften har vunnit laga kraft eller inom den längre tid som anges i avgörandet.

Om avgiften inte betalas i tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften till indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

10 § En beslutad upphandlingsskadeavgift faller bort, om avgörandet beträffande avgiften inte har kunnat verkställas inom fem år från det att avgörandet har vunnit laga kraft.

18 kap. Tillsyn

Allmänna bestämmelser om tillsyn

1 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som ska utöva tillsyn över upphandlingen enligt denna lag.

2 § Vid sin tillsyn får myndigheten inhämta alla nödvändiga upplysningar för sin tillsynsverksamhet från upphandlande myndigheter eller enheter eller den som kan antas vara en upphandlande myndighet eller enhet. Upplysningarna ska i första hand inhämtas genom skriftligt förfarande. Om det på grund av materialets omfång, brådska eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten eller enheten.

3 § En upphandlande myndighet eller enhet och den som kan antas vara en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn.

Föreläggande

4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande myndighet eller enhet eller den som kan antas vara en upphandlande myndighet eller enhet att lämna uppgift, att visa upp en handling eller att lämna över en kopia av handlingen.

Ett föreläggande enligt första stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart hos allmän förvaltningsdomstol.

Behörig domstol

5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande enligt 4 § får överklagas hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Uppgiftsskyldighet för den upphandlande myndigheten och enheten

6 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna uppgift om värdet av de koncessioner som myndigheten eller enheten har tilldelat enligt denna lag under ett år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.
 2. Lagen gäller inte för upphandlingar av koncessioner som påbörjats före ikraftträdandet.

Förteckning över byggtreprenadkontrakt

Om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace, ska CPV-nomenklaturen tillämpas.

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
45			Byggverk-samhet	Denna huvudgrupp omfattar: – nybyggnad, renovering och normal reparation
	45.1		Mark- och grundarbeten	
		45.11	Rivning av hus; mark-arbeten	Denna undergrupp omfattar: – rivning och rasering av byggnader och andra anläggningar – röjning av byggplatser – markarbeten: schaktning, deponering, nivellering av byggplatser, dikesgrävning, bergrensning, sprängning etc. – iordningställande av gruvarbetsplatser: – avtäckning samt annat iordningställande av ägor och platser som innehåller mineraler Denna undergrupp omfattar även: – dränering av byggplatser – dränering av jordbruks- eller skogsbruksmark
		45.12	Markundersökning	Denna undergrupp omfattar: – provborrning och tagning av kärnprov för byggande, för geofysiska, geologiska eller liknande ändamål Denna undergrupp omfattar inte: – borrning av källor för produktion av råpetroleum eller naturgas se 11.20 – brunnborrning, se 45.25 – schaktsänkning, se 45.25 – spårning av olje- och naturgasfält, utförande av geofysiska, geologiska och seismiska undersökningar, se 74.20

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.2		Bygg- och anläggningsarbeten	
		42.21	Uppförande av hus och andra byggnadsverk	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av alla slags byggnader, byggande av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. – broar, inklusive sådana för upphöjda vägar, viadukter, tunnlrar och tunnelbanor – rörledningar för fjärrtransport, fjärrnät för el och telekommunikation – rörledningar i tätort, tätortsnet för el och telekommunikation – därmed förknippade arbeten – montering och uppförande på plats av monteringsfärdiga byggnader <p>Denna undergrupp omfattar inte:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tjänster i anslutning till råpetroleum- och naturgasutvinning, se 11.20 – uppförande av kompletta monteringsfärdiga byggnader av egentillverkade delar av annat material än betong, se huvudgrupperna 20, 26 och 28 – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader, se 45.23 – bygginstallationer, se 45.3 – slutbehandling av byggnader, se 45.4 – arkitektverksamhet och teknisk konsultverksamhet, se 74.20 – projektledning för byggande, se 74.20
		45.22	Takarbeten	<p>Denna undergrupp omfattar:</p> <ul style="list-style-type: none"> – byggande av tak – taktäckning – impregnering

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.23	Anläggning av motorvägar, vägar, flygfält och idrottsanläggningar	Denna undergrupp omfattar: – anläggning av vägar, gator samt andra kör- och gångvägar – anläggning av järnvägar – anläggning av start- och landningsbanor på flygfält – anläggning av stadion, simbassänger, idrottshallar, tennisbanor, golfbanor eller andra idrottsanläggningar, exklusive uppförande av byggnader – målning av vägmarkeringar och markeringar på parkeringsplatser Denna undergrupp omfattar inte: – förberedande markarbeten, se 45.11
		45.24	Vattenbyggnad	Denna undergrupp omfattar: – anläggning av vattenleder, hamn- och flodarbeten, småbåtshamnar (marinor), slussar etc. – dammar, diken o.d. – muddring – undervattensarbete
		45.25	Andra byggnadsarbeten	Denna undergrupp omfattar: – bygg- eller anläggningsverksamhet som är specialiserad inom något för olika slags konstruktioner gemensamt område och fordrar specialistkompetens eller specialutrustning – grundläggning inklusive pålning – borrhning och byggande av brunnar, schaktsänkning – uppförande av icke egentillverkade stål-element – bockning av stål – murning och stenläggning – resning och nedmontering av byggnadsställningar och arbetsplattformar, inklusive uthyrning av byggnadsställningar och arbetsplattformar – uppförande av skorstenar och industriugnar Denna undergrupp omfattar inte: – uthyrning av byggnadsställningar utan resning och nedmontering, se 71.32

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.3		Bygginstallationen	
		45.31	Elinstallationer	Denna undergrupp omfattar: installation i byggnader och andra anläggningar av: – elkablar och elarmatur – telekommunikationssystem – elvärmesystem – antenner – brandlarm – tjuvlarm – hissar och rulltrappor – åskledare etc.
		45.32	Isoleringsarbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra anläggningar av värme-, ljud- eller vibrationsisolering Denna undergrupp omfattar inte: – impregnering, se 45.22
		45.33	VVS-arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation i byggnader och andra anläggningar av – vattensystem samt sanitetsutrustning – gasarmaturer – värme-, ventilations-, kyl- och luftkonditioneringsutrustning inklusive ledningar – sprinklersystem Denna undergrupp omfattar inte: – installation av elvärmesystem, se 45.31
		45.34	Andra bygginstallationer	Denna undergrupp omfattar: – installation av belysnings- och signal-system till vägar, järnvägar, flygfält och hamnar – installation i byggnader och andra anläggningar av andra armaturer och anordningar

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrup p	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
	45.4		Slutbehand- ling av byggnader	
		45.41	Puts-, fasad- och stuckatörs- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – anbringande på byggnader och andra anläggningar av invändig eller utvändig puts och stuck inklusive närstående bas- material för putsning
		45.42	Byggnads- snickeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – installation av icke egentillverkade dörrar, fönster, dörr- och fönsterkarmar, kök med fast inredning, trappor, butiksinredning o.d., av trä eller andra material – invändig slutbehandling såsom arbete med tak, väggbeklädnader av trä och flyttbara skiljeväggar Denna undergrupp omfattar inte: – läggning av parkett och andra golvbeläggningar av trä, se 45.43
		45.43	Golv- och vägg- beläggnings arbeten	Denna undergrupp omfattar: – läggning, uppsättning eller fastsättning i byggnader och andra anläggningar av – vägg- eller golvplattor av keramiskt material, betong eller huggen sten – parkett och andra golvbeläggningar av trä – mattor samt golvbeläggningar av lino- leum, inklusive av gummi eller plast – terrazzo-, marmor-, granit- eller skiffer- golv eller -väggar – tapeter
		45.44	Måleri- och glasmästeri- arbeten	Denna undergrupp omfattar: – invändig och utvändig målning av byggnader – målning av anläggningar inom väg- och vattenbyggnad o.d. – installation av glas, speglar etc. Denna undergrupp omfattar inte: – installation av fönster, se 45.42

Nace Rev. 1				
AVDELNING F			BYGGVERKSAMHET	
Huvudgrupp	Grupp	Undergrupp	Benämning	Anmärkning
		45.45	Annan slutbehandling av byggnader	Denna undergrupp omfattar: – installation av privata simbassänger – rengöring med ånga, blästring och liknande behandling av fasader – annan slutbehandling av byggnader Denna undergrupp omfattar inte: – invändig rengöring av byggnader och andra konstruktioner, se 74.70
	45.5		Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	
		45.50	Uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare	Denna undergrupp omfattar inte: – uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner samt -utrustning utan förare, se 71.32

Förteckning över verksamheter som utövas av upphandlande enheter

1. Beträffande gas och värme:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av gas eller värme.

b) Leverans av gas eller värme till sådana fasta nät.

Om en upphandlande enhet såsom avses i 1 kap. 17 § första stycket 2 och 3 levererar gas eller värme till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i 1 kap. 17 § första stycket om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Den upphandlande enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av utövandet av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 2 och 3 i denna bilaga.

ii) Leverans till det publika nätet syftar endast till att använda denna produktion ekonomiskt och utgör högst 20 % av enhetens omsättning, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

Med *leverans* avses generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av gas. Produktion av gas i form av utvinning omfattas dock av punkt 4 i denna bilaga.

2. Beträffande el:

a) Tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av el.

b) Leverans av el till sådana fasta nät.

Med *elleveranser* avses generering/produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning av el.

Om en upphandlande enhet såsom avses i 1 kap. 17 § första stycket 2 och 3 levererar el till fasta nät som tillhandahåller tjänster för allmänheten, ska detta inte betraktas som en verksamhet i den mening som avses i 1 kap. 17 § första stycket om samtliga följande villkor är uppfyllda:

i) Den upphandlande enhetens produktion av el behövs för utövat av en annan verksamhet än någon av dem som avses i denna punkt eller i punkterna 1 och 3 i denna bilaga.

ii) Leverans till det publika nätet beror endast på den upphandlande enhetens egen förbrukning och har inte överstigit 30 % av dess totala produktion av energi, beräknat på de tre närmast föregående årens genomsnitt, innevarande år medräknat.

3. Verksamhet som avser tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten på områdena järnvägstransporter, automatiserade system, spårvagnar, trådbussar, bussar eller linbana.

Ett nät för transporttjänster ska anses föreligga om tjänsten tillhandahålls enligt driftvillkor som fastställs av en behörig myndighet i en medlemsstat, t.ex. i fråga om linjedragning, kapacitet som ska finnas tillgänglig eller turtäthet.

4. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla flygplatser och kusthamnar eller inlandshamnar eller andra terminaler för transport i luften, till havs eller på inre vattenvägar.

5. Verksamhet som avser tillhandahållande av

a) posttjänster,

b) andra tjänster än posttjänster, förutsatt att dessa tjänster tillhandahålls av en enhet som också tillhandahåller posttjänster enligt andra stycket led ii i denna punkt och att de villkor som fastställs i artikel 34.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG inte är uppfyllda med avseende på de tjänster som omfattas av andra stycket led ii.

Utan att det påverkar tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna gäller följande definitioner i denna lag:

i) *postförsändelse*: en adresserad försändelse i den slutliga utformning som den ska överlämnas i, oavsett vikt. Sådana försändelser omfattar, förutom brevförändelser, till exempel böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter samt postpaket som innehåller varor med eller utan kommersiellt värde, oavsett vikt.

ii) *posttjänster*: insamling, sortering, transport och överlämnande av postförsändelser. Detta omfattar både tjänster inom och utanför de samhällsomfattande tjänsternas räckvidd i enlighet med direktiv 97/67/EG.

iii) *andra tjänster än posttjänster*: tjänster som tillhandahålls på följande områden:

- Tjänster som innebär förvaltning av posttjänster (tjänster både före och efter försändelsen, inbegripet närservice).
- Tjänster som gäller postförsändelser som inte innefattas i led a, till exempel oadresserad direktreklam.

6. Verksamhet som avser utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

a) utvinna olja eller gas,

b) undersöka förekomsten av eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

Bilaga 3

Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster

CPV-kod	Beskrivning
79611000-0, 75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79622000-0 (Tillhandahållande av hemtjänstpersonal), 79624000-4 (Förmedling av vårdpersonal) och 79625000-1 (Förmedling av läkare) 85000000-9 till 85323000-9, 85143000-3, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5 och 98500000-8 (Privata hushåll med anställd personal) och 98513000-2 till 98514000-9 (Arbetskrafttjänster för hushåll, Bemanningstjänster för enskilda, Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda, Tillfällig personal för hushåll och Hemtjänst)	Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster
85321000-5 och 85322000-2, 75000000-6 (Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster), 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1, 79995000-5 till 79995200-7, 80000000-4 Undervisning och utbildning till 80660000-8, 92000000-1 till 92342200-2, 92360000-2 till 92700000-8, 79950000-8 (Tjänster för organisering av utställningar, mässor och kongresser), 79951000-5 (Organisering av seminarier), 79952000-2 (Evenemang), 79952100-3 (Anordnande av kulturevenemang), 79953000-9 (Festivalarrangemang), 79954000-6 (Festarrangemang), 79955000-3 (Anordnande av modevisningar), 79956000-0 (Anordnande av mässor och utställningar)	Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur

CPV-kod	Beskrivning
75300000-9	Obligatorisk socialförsäkring
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Bidragstjänster
98000000-3, 98120000-0, 98132000-7, 98133110-8 och 98130000-3	Andra samhälleliga och personliga tjänster, inklusive fackföreningstjänster, tjänster utförda av politiska organisationer, tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer och andra medlemsorganisationstjänster
98131000-0	Tjänster i samband med religionsutövande
55100000-1 till 55410000-7, 55521000-8 till 55521200-0 (55521000-8 Catering för privata hushåll, 55521100-9 Hemkörning av mat, 55521200-0 Måltidsleveranser). 55520000-1 Catering, 55522000-5 Catering för transportföretag, 55523000-2 Catering för övriga företag eller övriga institutioner, 55524000-9 Skolbespisning 55510000-8 Matsalstjänster, 55511000-5 Matsalstjänster och övrig kafeteriaverksamhet för särskild kundgrupp, 55512000-2 Drift av matsal, 55523100-3 Servering av skolmåltider	Hotell- och restaurangtjänster
79100000-5 till 79140000-7, 75231100-5	Juridiska tjänster
75100000-7 till 75120000-3, 75123000-4, 75125000-8 till 75131000-3	Övrig statsförvaltning och statliga tjänster
75200000-8 till 75231000-4	Samhällstjänster
75231210-9 till 75231230-5, 75240000-0 till 75252000-7, 794300000-7, 98113100-9	Fängelserelaterade tjänster, tjänster för allmän säkerhet och räddningstjänster

CPV-kod	Beskrivning
79700000-1 till 79721000-4 (Undersöknings- och säkerhetstjänster, Säkerhetstjänster, Larmövervakningstjänster, Vakttjänster, Övervakningstjänster, Eftersökning, Uppspårning av försvunna, Patrullering, Utfärdande av id-kort, Utredning och Detektivtjänster) 79722000-1 (Grafologi), 79723000-8 (Avfallsanalys)	Undersöknings- och säkerhetstjänster
64000000-6 (Post- och telekommunikationstjänster), 64100000-7 (Post- och budtjänster), 64110000-0 (Postgång), 64111000-7 (Posttjänster för tidningar och tidskrifter), 64112000-4 (Posttjänster för brev), 64113000-1 (Posttjänster för paket), 64114000-8 (Postkassörstjänster), 64115000-5 (Förhyrning av postbox), 64116000-2 (Poste restante- tjänster), 64122000-7 (Internpost)	Posttjänster
50116510-9 (Regummering av däck), 71550000-8 (Smedtjänster)	Diverse tjänster
98900000-2 (Tjänster tillhandahållna av exterritoriala organisationer och organ) och 98910000-5 (Särskilda tjänster för internationella organisationer och organ)	Internationella tjänster

Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Nya regler om upphandling (Ds 2014:25) och betänkandet Nya regler om upphandling (SOU 2014:51)

Följande remissinstanser har yttrat sig: Sveriges riksbank, Svea hovrätt, Östersunds tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Härnösand, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Rättshjälpsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Migrationsverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Kommerskollegium, Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Myndigheten för delaktighet (MFD), Arbetsgivarverket, Boverket, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket (ESV), Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Statens skolverk, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen (KEMI), Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Strålsäkerhetsmyndigheten, Post- och telestyrelsen (PTS), Trafikverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkurrensverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), Affärsverket svenska kraftnät, Tillväxtverket, E-legitimationsnämnden, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Regelrådet, Borgholms kommun, Enköpings kommun, Gotlands kommun, Hudiksvalls kommun, Landskrona kommun, Malmö kommun, Ronneby kommun, Sandvikens kommun, Sollefteå kommun, Strängnäs kommun, Strömsunds kommun, Timrå kommun, Växjö kommun, Jönköpings läns landsting, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Östergötlands läns landsting, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Samverkansorganet i Kalmar län, Samverkansorganet i Värmlands län, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), SKL Kommentus, Svenskt Vatten, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Almega, Företagarförbundet Fria Företagare, Företagarna, Svensk Energi, Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Miljömärkning Sverige AB, Sveriges Bussföretag, Svenskt Näringsliv, Sveriges Byggindustrier, Sveriges Television AB (SVT), Teknikföretagen, Branschföreningen Tågoperatörerna, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Offentliga Inköpare (SOI), Sveriges Offentliga Leverantörer, SIS – Swedish Standards Institute, DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder och Famna – Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg.

Yttrande har även inkommit från Läkemedelsindustriföreningens Service AB (LIF), Handikappförbunden, Coompanion Sverige, Synskadades Riksförbund (SRF), Vision, Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Trä- och Möbelföretagen (TMF), Göteborgs

kyrkliga stadsmission, IT- och telekomföretagen, Svensk kollektivtrafik Service AB, Konkurrenskommissionen, Bemanningsföretagen, Pingst Socialt och LP-verksamheten, Göteborgs stad Upphandlings AB, Upphandlingssamverkan i Uppsala län (UPPSAM), Svenska Teknik& Designföretagen, Återvinningsindustrierna (ÅI), Advokatfirman Delphi, Swedish Medtech, Sveriges Arkitekter, Rådet för offentlig upphandling Silf Competence, Husbyggnadsvaror HBV Förening, Elektriska Installatörsorganisationen (EIO), Akademikerförbundet SSR, Peak Procurement i Stockholm AB, Svenska kommunalarbetsförbundet (Kommunal), Säkerhetsföretagen, Byggherrarna, Magnus Josephson AB, VVS Företagen, Stena Metall AB, BIM Alliance Sweden, HSB Omsorg, Stiftelsen Fyrljuset, Foyen advokatfirma AB, Sveriges Åkeriföretag, Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund (SKR) och Advokatfirman Lindahl.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Kriminalvården, Statistiska centralbyrån (SCB), Gällivare kommun, Haparanda kommun, Höganäs kommun, Kumla kommun, Kungsbacka kommun, Kävlinge kommun, Lomma kommun, Orust kommun, Skövde kommun, Torsby kommun, Tyresö kommun, Umeå Kommun, Dalarnas läns landsting, Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet, Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten, Samverkansorganet i Västerbottens län, Näringslivets regelnämnd (NNR), PostNord, Stockholms Handelskammare och Naturskyddsföreningen.

Förteckning över remissinstanserna avseende betänkandet En lag om upphandling av koncessioner (SOU 2014:69)

Följande remissinstanser har yttrat sig: Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Härnösand, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Kriminalvården, Migrationsverket, Kommerskollegium, Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV), Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Myndigheten för delaktighet (MFD), Arbetsgivarverket, Boverket, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket (ESV), Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen (KEMI), Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Strålsäkerhetsmyndigheten, Post- och telestyrelsen (PTS), Trafikverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Trafikanalys, Konkurrensverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), Affärsverket svenska kraftnät, Tillväxtverket, E-legitimationsnämnden, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Arbetsmiljöverket, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Regelrådet, Gotlands kommun, Hudiksvalls kommun, Malmö kommun, Orust kommun, Stockholms kommun, Umeå Kommun, Växjö kommun, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Länsstyrelsen i Väster- norrlands län, Samverkansorganet i Värmlands län, Samverkansorganet i Västerbottens län, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Almega, Företagarna, Svensk Energi, Sveriges Bussföretag, Svenskt Näringsliv, Sveriges Byggindustrier, Teknikföretagen, Branschföreningen Tågoperatörerna, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Offentliga Inköpare (SOI).

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Statistiska centralbyrån (SCB), Borgholms kommun, Enköpings kommun, Gällivare kommun, Haparanda kommun, Höganäs kommun, Kumla kommun, Kungsbacka kommun, Kävlinge kommun, Landskrona kommun, Lomma kommun, Ronneby kommun, Sandvikens kommun, Skövde kommun, Sollefteå kommun, Strängnäs kommun, Strömsunds kommun, Timrå kommun, Torsby kommun, Tyresö kommun, Dalarnas läns landsting, Jönköpings läns landsting, Östergötlands läns landsting, Kommunalförbundet Sörmlands Kollektivtrafikmyndighet, Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten, Samverkansorganet i Kalmar län, SKL Kommentus, Svenskt Vatten, Näringslivets regelråd (NNR), PostNord, Stockholms Handelskammare, Svensk Kollektivtrafik, Famna – Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg och Naturskyddsföreningen.

Yttrande har även inkommit från: Advokatfirman Delphi, Sveriges Television AB och Konkurrenskommissionen.

Sammanfattning av delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)

Prop. 2015/16:195
Bilaga 11

Upphandling inom den offentliga sektorn omsätter varje år omkring 600 miljarder kronor. Genom att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor om att det arbete som avses i upphandlingen ska utföras i enlighet med arbetsrättsliga lagar och kollektivavtal kan den offentliga upphandlingen bidra till att de som arbetar i uppdrag som finansieras med offentliga medel gör det med skäliga arbetsvillkor. Betänkandet innehåller författningsförslag som syftar till att uppfylla de skyldigheter och utnyttja de möjligheter som 2014 års upphandlingsdirektiv¹ ger i fråga om att ställa villkor enligt kollektivavtal i offentlig upphandling.

Utredningen konstaterar att det är möjligt att införa bestämmelser om att villkor enligt kollektivavtal ska ställas i offentlig upphandling men att det är komplicerat med hänsyn till den svenska arbetsmarknadsmodellen. Upphandlingslagstiftningen ställer krav på bl.a. öppenhet och förutsebarhet medan svenska kollektivavtal, som huvudsakligen reglerar vad som gäller på svensk arbetsmarknad, normalt sett inte är allmänt tillgängliga för andra än de avtals slutande parterna själva och deras medlemmar. Utredningen konstaterar att dessa båda system är svåra att förena. Utgångspunkten i de förslag som lämnas i betänkandet har dock varit att de förhållanden som råder på svensk arbetsmarknad i så hög utsträckning som möjligt ska respekteras samtidigt som de skyldigheter som följer av upphandlings- regelverket iakttas.

När det gäller 2014 års upphandlingsdirektiv och de regler som avser miljö-, sociala- och arbetsrättsliga hänsyn och skyldigheter konstaterar utredningen att dessa utgör en vidareutveckling av det rättsläge som följer av 2004 års direktiv och den praxis som utvecklats av EU-domstolen. De nya direktiven innebär enligt utredningen en skyldighet för medlemsstaterna att se till att miljö-, sociala- och arbetsrättsliga skyldigheter beaktas vid offentlig upphandling. Det konstateras också att de nya direktiven innebär en utvidgning av vad som omfattas av det så kallade kontraktsföremålet i jämförelse med tidigare direktiv.

I betänkandet föreslås att bestämmelser som gäller villkor enligt kollektivavtal ska benämnas särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor och regleras i bestämmelserna om särskilda kontraktsvillkor. De förslag som lämnas avser att gälla för samtliga tre upphandlingslagar och kompletterar lagförslagen i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling som beslutades den 4 juni 2015.

I betänkandet anges att syftet med att ställa arbetsrättsliga kontraktsvillkor är att säkerställa att den leverantör som vinner anbudet ska erbjuda sina arbetstagare skäliga anställningsvillkor och att

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet), direktiv 2014/25/EU om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (LUF-direktivet), samt direktiv 2014/23/EU om tilldelning av koncessioner (LUK-direktivet).

konkurrens inte ska ske med undermåliga anställningsvillkor. De förslag som lämnas utgår ifrån detta syfte och de grundläggande EU- rättsliga principer som tillämpas vid offentlig upphandling, dvs. principerna om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och principen om ömsesidigt erkännande.

Utredningen föreslår att det ska vara obligatoriskt för upphandlande myndigheter att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor i de fall där det är behövligt med hänsyn till den bransch som upphandlingen avser och övriga omständigheter som kan medföra risk för oskäligen arbetsvillkor. Den upphandlande myndigheten får även i andra fall ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor.

Vid bedömningen av om det är behövligt att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor bör beaktas om upphandlingen avser varor, tjänster eller byggtreprenader. Utredningen konstaterar att det alltjämt främst är aktuellt att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor i upphandlingar som rör tjänster, vid upphandlingar som rör blandade kontrakt med inslag av både tjänste- och varuupphandling och i varuupphandling där varan ännu inte tillverkats. Vidare ska beaktas om upphandlingen avser en bransch där det föreligger risk för anställnings- och arbetsrättsliga förhållanden som avviker från en godtagbar nivå.

I betänkandet föreslås vidare att det, i de fall det är obligatoriskt för den upphandlande myndigheten att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor, ska vara obligatoriskt att ställa villkor avseende lön, semester och arbetstid. Utredningen föreslår att de upphandlande myndigheterna därutöver själva får bestämma om ytterligare villkor ska anges samt vilka villkor som då anges. Sådana villkor kan t.ex. gälla annan ledighet än semester, försäkringar, tjänstepension eller andra villkor för arbetet. Villkoren ska anges uttryckligen. Det är i allmänhet inte tillräckligt att hänvisa till kollektivavtal så länge det inte är allmänt tillgängligt.

De särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkoren ska bestämmas enligt den lägsta nivå som följer av lag. I de fall villkoren i ett centralt kollektivavtal är förmånligare för arbetstagarna än vad som följer av lag föreslår utredningen att kontraktsvillkoren ska motsvara den lägsta nivå som gäller enligt detta centrala kollektivavtal. Den lägsta nivån måste anses tillräcklig för att säkerställa skäligen anställningsvillkor och för att förhindra konkurrens med undermåliga anställningsvillkor. Med hänsyn till syftet med lagstiftningen framstår det således inte som motiverat att införa ett obligatoriskt krav om villkor på en högre nivå. För villkor som omfattas av den så kallade hårda kärnan i utstationeringslagen föreslås att nivån ska bestämmas enligt den miniminivå som anges enligt den lagen, även när villkoren inte specifikt gäller leverantörer med utstationerad arbetskraft.

Möjligheten att ställa villkor för leverantörer som utför arbete i en upphandling med hjälp av utstationerad arbetskraft begränsas av lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare, utstationeringslagen. För dessa leverantörer kan endast villkor ställas som omfattas av utstationeringslagens så kallade hårda kärna, bland annat lön, arbetstid och semester. Därtill ska villkoren begränsas till den lägsta nivå som gäller enligt lag eller centrala kollektivavtal i enlighet med

utstationeringslagen. Utredningen föreslår att särskilda kontraktsvillkor ska anges för utstationerade arbetstagare.

Mot bakgrund av att den svenska arbetsmarknadsmodellen så långt som möjligt inte bör påverkas av förslaget föreslår utredningen vidare att en leverantör alltid ska ha möjlighet att som alternativ till de angivna kontraktsvillkoren, fullgöra kontraktet enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Detta bör därför uttryckligen anges som ett särskilt kontraktsvillkor av den upphandlande myndigheten.

I de fall där det inte är uppenbart obehövt ska myndigheten också ange vad som gäller om uppdraget utförs där svensk rätt inte är tillämplig. I dessa fall föreslås att myndigheten ska ange villkor i enlighet med Internationella arbetsorganisationens, ILO, åtta kärnkonventioner. Myndigheten får också ställa särskilda kontraktsvillkor om att arbetet ska utföras enligt den arbetsrättsliga reglering som gäller där arbetet utförs.

I betänkandet föreslås vidare att det bör införas ett obligatorium för den upphandlande myndigheten att, i de fall det ansetts behövt att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor, som ett särskilt kontraktsvillkor ange att leverantören ska säkerställa att samtliga underleverantörer som direkt medverkar till att uppfylla kontraktet följer de särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor som följer av upphandlingskontraktet. Det rör sig om samma villkor som föreslås vara obligatoriska vid ställande av särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor, dvs. lön, semester och arbetstid. Om arbetet utförs där svensk rätt inte är tillämpligt bör anges de villkor enligt ILO:s åtta kärnkonventioner som följer av utredningens föreslagna bestämmelse om när svensk rätt inte är tillämplig. Även i andra fall får den upphandlande myndigheten ställa särskilda kontraktsvillkor avseende underleverantörer.

Slutligen föreslås att det ska ankomma på den upphandlingsstödjande myndigheten, från och med den 1 september 2015, Upphandlingsmyndigheten, att göra bedömningen av när det ska vara obligatoriskt för de upphandlande myndigheterna att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor samt bestämma villkoren för lön, semester och arbetstid i dessa fall. Ställs arbetsrättsliga villkor i andra fall eller avses andra villkor än lön, arbetstid eller semester som dessa definieras i utstationeringslagen föreslås att den upphandlande myndigheten ska göra denna bedömning. När Upphandlingsmyndigheten eller en upphandlande myndighet fastställer villkor ur kollektivavtal föreslås att samråd ska äga rum med de parter som slutit kollektivavtalet.

Lagförslag i delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)

1.1 Förslag till ändring i förslaget till lag om offentlig upphandling i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om offentlig upphandling som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 17 kap. 2–14 §§ ska betecknas 17 kap. 8–20 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 16 kap. 1, 10 och 11 §§, 17 kap. 1 § och 19 kap. 27 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 17 kap. 2–4 och 6–14 §§ ska sättas närmast före nya 17 kap. 8–10 och 12–20 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande 17 kap. 1 och 5 §§ ska sättas närmast efter nya 17 kap. 7 och 11 §§,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 17 kap. 2–7 §§, och närmast före 17 kap. 2 § en ny rubrik av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn *och* sociala hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala *och arbetsrättsliga* hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

13 kap.

3 §

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

1. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

2. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt denna lag, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt denna lag, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i

4 kap. 9 §,

7. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–7 §§ eller av att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in enligt 15 kap. 4–6 §§, eller

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaksamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

4 kap. 9 §,

8. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–7 §§ eller av att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in enligt 15 kap. 4–6 §§, eller

9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaksamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

16 kap.

1 §

En upphandlande myndighet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas på grundval av

1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,
2. kostnad, eller
3. pris.

Om en leverantörs anbud inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, får myndigheten besluta att leverantören inte ska tilldelas kontraktet.

10 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,

2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter,

4. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. skyldigheterna som avses i 17 kap. 2–5 §§.

6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 8–11 §§.

11 §

En upphandlande myndighet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

En upphandlande myndighet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

17 kap.

1 §

En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktetsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga, *arbetsrättsliga* och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktetsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

Särskilda arbetsrättsliga villkor

2 §

Den upphandlande myndigheten får ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska

fullgöras i enlighet med vad som följer av 3–7 §§. Myndigheten ska ställa sådana villkor när det är behövligt med hänsyn till den bransch som upphandlingen avser och övriga omständigheter som kan medföra risk för oskäligen arbetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om i vilka fall det är behövligt att ställa villkor enligt första stycket.

3 §

När det är behövligt att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras enligt 2 § ska den upphandlande myndigheten ange lön, semester och arbetstid som sådana villkor.

Den upphandlande myndigheten får även ställa andra särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Sådana villkor kan gälla annan ledighet än semester, försäkringar, tjänstepension eller andra villkor för arbetet.

Villkoren som avses i första och andra styckena ska ange de förmåner som arbetstagare minst ska tillförsäkras när arbete utförs enligt kontraktet.

4 §

De särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ska bestämmas enligt den lägsta nivå som följer av lag. I de fall villkoren enligt ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen är förmånligare för arbetstagarna än vad som följer av lag ska villkoren i stället motsvara den lägsta nivå som gäller enligt detta kollektivavtal. Finns flera

sådana tillämpliga kollektivavtal får något av dessa väljas som utgångspunkt för villkoren. De villkor som anges i 5 § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare ska bestämmas i enlighet med den lagen till den nivå som anges i 5 a § samma lag.

Fastställs villkoren ur ett kollektivavtal ska de centrala arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som slutit detta kollektivavtal ges möjlighet att lämna uppgift om villkoren enligt avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om lön, semester och arbetstid i det fall den enligt 17 kap. 2 § ansett det behövt att ställa sådana villkor.

5 §

Som alternativ till de angivna särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ska som ett särskilt villkor anges att kontraktet i stället kan fullgöras enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Leverantörer som är bundna av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Den upphandlande myndigheten ska i de särskilda villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ange vilka villkor som gäller om arbetet utförs med utstationerad arbetskraft.

6 §

Om det inte är uppenbart obehövt ska den upphandlande

myndigheten i de särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ange vilka villkor som gäller när arbetet som avses i upphandlingskontraktet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Den upphandlande myndigheten ska som villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras ange villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner. Myndigheten får också uppställa särskilda villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras om att arbetet ska utföras enligt den arbetsrättsliga reglering som gäller där arbetet utförs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om de villkor som avses i andra stycket.

7 §

Den upphandlande myndigheten får som ett särskilt arbetsrättsligt villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras ange att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer, som direkt medverkar till att uppfylla kontraktet, följer de särskilda arbetsrättsliga villkoren som följer av kontraktet.

De villkor som en leverantör ska säkerställa att dennes underleverantörer ska följa är lön, semester och arbetstid. Om arbetet utförs där svensk rätt inte är tillämplig ska de villkor enligt ILO:s kärnkonventioner som avses i 6 § andra stycket anges.

19 kap.

27 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset.

Myndigheten ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 12

Myndigheten ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

1.2 Förslag till ändring i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om upphandling inom försörjningssektorerna som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 16 kap. 2–14 §§ ska betecknas 16 kap. 8–20 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 13 kap. 4 §, 15 kap. 1, 10 och 11 §§, 16 kap. 1 § och 19 kap. 27 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 16 kap. 2–4 och 6–14 §§ ska sättas närmast före nya 16 kap. 8–10 och 12–20 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande 16 kap. 1 och 5 §§ ska sättas närmast efter nya 16 kap. 7 och 11 §§,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 16 kap. 2–7 §§, och närmast före 16 kap. 2 § en ny rubrik av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala och *arbetsrättsliga* hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

13 kap.

4 §

En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om

En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om

1. myndigheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. leverantören

1. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrída konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt denna lag eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. enheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 6 §,

7. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrída konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt denna lag eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. enheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 6 §,

8. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter

om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i kvalificeringssystemet eller upphandlingen enligt 1–8 §§ eller 14 kap. 10 § eller av att leverantören uppfyller fastställda villkor för uteslutning och kvalificering enligt 14 kap. 8 och 9 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som enheten har begärt in med stöd av 14 kap. 10 §, eller

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande enhetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i kvalificeringssystemet eller upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under förfarandet i fråga om uteslutning av leverantörer från deltagande i kvalificeringssystemet eller upphandlingen, urval av leverantörer som ska kvalificeras i kvalificeringssystemet och tilldelning av kontrakt.

om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i kvalificeringssystemet eller upphandlingen enligt 1–8 §§ eller 14 kap. 10 § eller av att leverantören uppfyller fastställda villkor för uteslutning och kvalificering enligt 14 kap. 8 och 9 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som enheten har begärt in med stöd av 14 kap. 10 §, eller

9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande enhetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i kvalificeringssystemet eller upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under förfarandet i fråga om uteslutning av leverantörer från deltagande i kvalificeringssystemet eller upphandlingen, urval av leverantörer som ska kvalificeras i kvalificeringssystemet och tilldelning av kontrakt.

15 kap.

1 §

Prop. 2015/16:195
Bilaga 12

En upphandlande enhet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för enheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas på grundval av

1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,
2. kostnad, eller
3. pris.

Om en leverantörs anbud inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, får enheten besluta att leverantören inte ska tilldelas kontraktet.

10 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande enheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,

2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter,

4. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. skyldigheterna som avses i 16 kap. 2–5 §§.

6. skyldigheterna som avses i 16 kap. 8–11 §§.

11 §

En upphandlande enhet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

En upphandlande enhet ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

16 kap.

1 §

En upphandlande enhet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 15 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

En upphandlande enhet får ställa särskilda sociala, miljömässiga, *arbetsrättsliga* och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 15 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

Särskilda arbetsrättsliga villkor

2 §

Den upphandlande enheten får ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras i enlighet med vad som följer av 3–7 §§. Enheten ska ställa sådana villkor när det är behövt med hänsyn till den bransch som upphandlingen avser och övriga omständigheter som kan medföra risk för oskäligen arbetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela forskrifter om i vilka fall det är behövt att ställa villkor enligt första stycket.

3 §

När det är behövt att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras enligt 2 § ska den upphandlande enheten ange lön, semester och arbetstid som sådana villkor.

Den upphandlande enheten får även ställa andra särskilda arbetsrättsliga villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Sådana villkor kan gälla annan ledighet än semester, försäkringar, tjänstepension eller andra villkor för arbetet.

Villkoren som avses i första och andra styckena ska ange de förmåner som arbetstagare minst

4 §

De särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ska bestämmas enligt den lägsta nivå som följer av lag. I de fall villkoren enligt ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen är förmånligare för arbetstagarna än vad som följer av lag ska villkoren i stället motsvara den lägsta nivå som gäller enligt detta kollektivavtal. Finns flera sådana tillämpliga kollektivavtal får något av dessa väljas som utgångspunkt för villkoren. De villkor som anges i 5 § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare ska bestämmas i enlighet med den lagen till den nivå som anges i 5 a § samma lag.

Fastställs villkoren ur ett kollektivavtal ska de centrala arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som slutit detta kollektivavtal ges möjlighet att lämna uppgift om villkoren enligt avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela förförordningar om lön, semester och arbetstid i det fall den enligt 16 kap. 2 § ansett det behövt att ställa sådana villkor.

5 §

Som alternativ till de angivna särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ska som ett särskilt villkor anges att kontraktet i stället kan fullgöras enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den

aktuella branschen. Leverantörer som är bundna av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Den upphandlande enheten ska i de särskilda villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ange vilka villkor som gäller om arbetet utförs med utstationerad arbetskraft.

6 §

Om det inte är uppenbart obehövt ska den upphandlande enheten i de särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur ett kontrakt ska fullgöras ange vilka villkor som gäller när arbetet som avses i upphandlingskontraktet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Den upphandlande enheten ska som villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras ange villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner. Enheten får också uppställa särskilda villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras om att arbetet ska utföras enligt den arbetsrättsliga reglering som gäller där arbetet utförs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela forskrifter om de villkor som avses i andra stycket.

7 §

Den upphandlande enheten får som ett särskilt arbetsrättsligt villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras ange att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer, som direkt medverkar till att uppfylla kontraktet, följer de särskilda arbetsrättsliga villkoren som följer

av kontraktet.

De villkor som en leverantör ska säkerställa att dennes underleverantörer ska följa är lön, semester och arbetstid. Om arbetet utförs där svensk rätt inte är tillämplig ska de villkor enligt ILO:s kärnkonventioner som avses i 6 § andra stycket anges.

19 kap.

27 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upp-handlande enheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset.

Enheten ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

Enheten ska vidare förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte överensstämmer med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

1.3 Förslag till ändring i förslaget till lag om upphandling av koncessioner i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om upphandling av koncessioner som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 14 kap. 1–13 §§ ska betecknas 14 kap. 8–20 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 11 kap. 4 §, och 14 kap. 1 § och 15 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 14 kap. 1–3 och 5–13 §§ ska sättas närmast före nya 14 kap. 8–10 och 12–20 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande rubrik till 14 kap. och efter nuvarande 14 kap. 4 § ska sättas närmast efter nya 14 kap. 7 och 11 §§,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 14 kap. 1–7 §§, och närmast före 14 kap. 1 och 2 §§ två nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

11 kap.

4 §

En upphandlande myndighet eller enhet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

En upphandlande myndighet eller enhet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten eller enheten på något lämpligt sätt kan påvisa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. leverantören

1. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin

näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. myndigheten eller enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. myndigheten eller enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt denna lag, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. myndigheten eller enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–8 §§ eller av att leverantören uppfyller uppställda villkor för kvalificering,

näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten eller enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten eller enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt denna lag, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten eller enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–8 §§ eller av att leverantören uppfyller uppställda villkor för kvalificering,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som krävs, eller

7. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktksamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

Första stycket gäller även för uteslutning av en leverantör vid upphandling av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet, om leverantören på grundval av någon form av bevis, inbegripet skyddade datakällor, har befunnits sakna den tillförlitlighet som krävs för att utesluta risker för rikets säkerhet. Myndigheten eller enheten får grunda sitt beslut på någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor. Uttrycket försvars- och säkerhetsområdet har samma betydelse som i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som krävs, eller

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktksamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

14 kap.

Särskilda villkor för fullgörande av koncessioner

1 §

En upphandlande myndighet eller enhet får ställa särskilda sociala, miljömässiga, arbetsrättsliga och andra villkor för hur en koncession ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till koncessionsföremålet i den mening som avses i 13 kap. 1 § första stycket 3. Villkoren ska anges i koncessionsdokumenten.

Särskilda arbetsrättsliga villkor

2 §

Den upphandlande myndigheten

eller enheten får ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur en koncession ska fullgöras i enlighet med vad som följer av 3–7 §§. Myndigheten eller enheten ska ställa sådana villkor när det är behövt med hänsyn till den bransch som upphandlingen avser och övriga omständigheter som kan medföra risk för oskäliga arbetsvillkor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om i vilka fall det är behövt att ställa villkor enligt första stycket.

3 §

När det är behövt att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för hur en koncession ska fullgöras enligt 2 § ska den upphandlande myndigheten eller enheten ange lön, semester och arbetstid som sådana villkor.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får även ställa andra särskilda arbetsrättsliga villkor för hur en koncession ska fullgöras. Sådana villkor kan gälla annan ledighet än semester, försäkringar, tjänstepension eller andra villkor för arbetet.

Villkoren som avses i första och andra styckena ska ange de förmåner som arbetstagare minst ska tillförsäkras när arbete utförs enligt koncessionen.

4 §

De särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur en koncession ska fullgöras ska bestämmas enligt den lägsta nivå som följer av lag. I de fall villkoren enligt ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen är förmånligare för arbetstagarna än

vad som följer av lag ska villkoren i stället motsvara den lägsta nivå som gäller enligt detta kollektivavtal. Finns flera sådana tillämpliga kollektivavtal får något av dessa väljas som utgångspunkt för villkoren. De villkor som anges i 5 § lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare ska bestämmas i enlighet med den lagen till den nivå som anges i 5 a § samma lag.

Fastställs villkoren ur ett kollektivavtal ska de centrala arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som slutit detta kollektivavtal ges möjlighet att lämna uppgift om villkoren enligt avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela forskrifter om lön, semester och arbetstid i det fall den enligt 14 kap. 2 § ansett det behövt att ställa sådana villkor.

5 §

Som alternativ till de angivna särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur en koncession ska fullgöras ska som ett särskilt villkor anges att koncessionen i stället kan fullgöras enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Leverantörer som är bundna av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i de särskilda villkoren för hur en koncession ska fullgöras ange vilka villkor som gäller om arbetet utförs med utstationerad arbetskraft.

6 §

Om det inte är uppenbart obehövt ska den upphandlande myndigheten eller enheten i de särskilda arbetsrättsliga villkoren för hur en koncession ska fullgöras ange vilka villkor som gäller när arbetet som avses i upphandlingskontraktet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska som villkor för hur en koncession ska fullgöras ange villkor i enlighet med ILO:s åtta kärnkonventioner. Myndigheten eller enheten får också uppställa särskilda villkor för hur en koncession ska fullgöras om att arbetet ska utföras enligt den arbetsrättsliga reglering som gäller där arbetet utförs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela forskrifter om de villkor som avses i andra stycket.

7 §

Den upphandlande myndigheten eller enheten får som ett särskilt arbetsrättsligt villkor för hur en koncession ska fullgöras ange att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer, som direkt medverkar till att uppfylla kontraktet, följer de särskilda arbetsrättsliga villkoren som följer av koncessionen.

De villkor som en leverantör ska säkerställa att dennes underleverantörer ska följa är lön, semester och arbetstid. Om arbetet utförs där svensk rätt inte är tillämplig ska de villkor enligt ILO:s kärnkonventioner som avses i 6 § andra stycket anges.

15 kap.
4 §

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn *och* sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala *och arbetsrättsliga* hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

Förteckning över remissinstanserna avseende delbetänkandet Upphandling och villkor enligt kollektivavtal (SOU 2015:78)

Prop. 2015/16:195
Bilaga 13

Följande remissinstanser har yttrat sig. Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Migrationsverket, Kommerskollegium, Försäkringskassan, Arbetsgivarverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Upphandlingsmyndigheten, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån (SCB), Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Trafikverket, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Konkurrensverket, Tillväxtverket, Arbetsmiljöverket, Medlingsinstitutet, Regelrådet, ILO-kommittén, Hässleholms kommun, Sollentuna kommun, Stockholms kommun, Vindelns kommun, Åre kommun, Stockholms läns landsting, Västerbottens läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Svenska Kommunalarbetsareförbundet, Almega, Företagarna, Näringslivets regelnämnd (NNR), och Svenskt Näringsliv.

Yttrande har även inkommit från Sveriges offentliga inköpare (SOI), Konkurrenskommissionen, SAS AB, Svensk Pilotförening, Advokatfirman Kahn Pedersen, Advokatfirman Delphi och Nacka kommun.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig eller har inga synpunkter. Kammarrätten i Göteborg, Exportkreditnämnden, Arbetsdomstolen, Falu kommun, Gnesta kommun, Höganäs kommun, Kils kommun, Kungsbacka kommun, Nyköpings kommun, Oxelösunds kommun, Sandvikens kommun, Sjöbo kommun, Sollefteå kommun, Strömstads kommun, Sundsvalls kommun, Sätters kommun, Vännäs kommun, Älvkarleby kommun, Dalarnas läns landsting, Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten, Norrbottens Handelskammare, Stockholms Handelskammare, Västsvenska Handelskammaren och Sveriges advokatsamfund.

Lagförslag i promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs att det i lagen (0000:000) om offentlig upphandling ska införas sex nya paragrafer, 12 kap. 20–23 §§, 17 kap. 15 § och 19 kap. 31 a §, samt närmast före 12 kap. 20 §, 17 kap. 15 § och 19 kap. 31 a § nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

12 kap.

Tillgång till kontrakt

20 §

En upphandlande myndighet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 19 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande myndigheten i konkurrens hänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller myndighetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

21 §

En begäran om att få tillgång till ett kontrakt ska behandlas skyndsamt.

En upphandlande myndighet får inte ta mer betalt för att lämna ut ett kontrakt än den avgift som en statlig myndighet skulle få ta ut för att lämna ut en allmän handling av motsvarande slag.

22 §

När en upphandlande myndighet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt ska den tillämpa bestämmelserna om motivering av beslut och underrättelse om beslut i 20 och

23 §

Ett beslut att inte lämna ut uppgifter i ett kontrakt får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

17 kap.

Avslutande av kontrakt och ramavtal

15 §

Den upphandlande myndigheten ska se till att kontrakt och ramavtal innehåller villkor som gör det möjligt att avsluta kontraktet eller ramavtalet, om

1. det har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 7–12 §§,

2. leverantören vid tidpunkten för beslutet att tilldela kontraktet eller att ingå ramavtalet befann sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 1 § och därför borde ha uteslutits från upphandlingen, eller

3. Europeiska unionens domstol i ett förfarande enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finner att Sverige, genom att låta den upphandlande myndigheten ingå kontraktet eller ramavtalet, allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

19 kap.

Tillgång till kontrakt

31 a §

En upphandlande myndighet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 31 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande myndigheten i konkurrenshänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller myndighetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

I fråga om utlämnande av ett kontrakt tillämpas 12 kap. 21–23 §§.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna

Prop. 2015/16:195
Bilaga 14

Härigenom föreskrivs att det i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna ska införas sex nya paragrafer, 12 kap. 21–24 §§, 16 kap. 15 § och 19 kap. 31 a §, samt närmast före 12 kap. 21 §, 16 kap. 15 § och 19 kap. 31 a § nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

12 kap.

Tillgång till kontrakt

21 §

En upphandlande enhet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 20 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande enheten i konkurrenshänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller enhetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

22 §

En begäran om att få tillgång till ett kontrakt ska behandlas skyndsamt.

En upphandlande enhet får inte ta mer betalt för att lämna ut ett kontrakt än den avgift som en statlig myndighet skulle få ta ut för att lämna ut en allmän handling av motsvarande slag.

23 §

När en upphandlande enhet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt ska den tillämpa bestämmelserna om motivering av beslut och underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223).

24 §

Ett beslut att inte lämna ut uppgifter i ett kontrakt får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

16 kap.

Avslutande av kontrakt och ramavtal

15 §

Den upphandlande enheten ska se till att kontrakt och ramavtal innehåller villkor som gör det möjligt att avsluta kontraktet eller ramavtalet, om

1. det har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 7–12 §§,

2. leverantören vid tidpunkten för beslutet att tilldela kontraktet eller att ingå ramavtalet befann sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 1 § och borde ha uteslutits från upphandlingen enligt den bestämmelsen, eller

3. Europeiska unionens domstol i ett förfarande enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finner att Sverige, genom att låta den upphandlande enheten ingå kontraktet eller ramavtalet, allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.

19 kap.

Tillgång till kontrakt

31 a §

En upphandlande enhet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 31 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande enheten i konkurrenshänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller enhetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

I fråga om utlämnande av ett kontrakt tillämpas 12 kap. 22–24 §§.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner

dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 10 kap. 17–20 §§, 14 kap. 14 § och 15 kap. 5 a, 5 b och 8 a §§, samt närmast före 10 kap. 17 §, 14 kap. 14 § och 15 kap. 5 a och 8 a §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att 1 kap. 2 §, 10 kap. 16 §, 15 kap. 5, 6 och 8 §§ samt 16 kap. 1, 2 och 13 §§ ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Förslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

1 kap.

2 §

I detta kapitel finns definitioner av begrepp som används i lagen.

Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel. Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer:

Anknutet företag i 3 kap. 22 §	Anknutet företag i 3 kap. 22 §
CPV-nomenklaturen i 4 kap. 8 §	CPV-nomenklaturen i 4 kap. 8 §
Delbara respektive odelbara blandade kontrakt i 2 kap. 4 §	Delbara respektive odelbara blandade kontrakt i 2 kap. 4 §
Interna koncessioner i 3 kap. 13–17 §§	<i>Direktupphandling i 15 kap. 5 a §</i>
Leverantör av medietjänster i 3 kap. 29 §.	Interna koncessioner i 3 kap. 13–17 §§ Leverantör av medietjänster i 3 kap. 29 §.

10 kap.

16 §

När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 15 § och liknande handlingar.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då koncessionen tilldelades.

När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 15 § och liknande handlingar. *Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag*

En upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av

arkivlagen ska även bevara det kontrakt som har ingåtts efter tilldelning av en koncession enligt denna lag. Kontraktet ska bevaras åtminstone under sin löptid.

Prop. 2015/16:195

Bilaga 14

Tillgång till kontrakt

17 §

En upphandlande myndighet eller enhet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 16 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande myndigheten eller enheten i konkurrenshänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller myndighetens eller enhetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

18 §

En begäran om att få tillgång till ett kontrakt ska behandlas skyndsamt.

En upphandlande myndighet eller enhet får inte ta mer betalt för att lämna ut ett kontrakt än den avgift som en statlig myndighet skulle få ta ut för att lämna ut en allmän handling av motsvarande slag.

19 §

När en upphandlande myndighet eller enhet handlägger ett ärende om att lämna ut ett kontrakt ska den tillämpa bestämmelserna om motivering av beslut och underrättelse om beslut i 20 och 21 §§ förvaltningslagen (1986:223).

20 §

Ett beslut att inte lämna ut uppgifter i ett kontrakt får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande

myndigheten eller enheten har sin hemvist.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

14 kap.

Avslutande av koncessioner

14 §

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska se till att kontrakt som avser koncessioner innehåller villkor som gör det möjligt att avsluta koncessionen, om

1. den har varit föremål för en ändring som inte är tillåten enligt 6–11 §§,

2. leverantören vid tidpunkten för beslutet att tilldela koncessionen befann sig i någon av de situationer som avses i 11 kap. 1 § och borde ha uteslutits från upphandlingen enligt den bestämmelsen, eller

3. Europeiska unionens domstol i ett förfarande enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt finner att Sverige, genom att låta den upphandlande myndigheten eller enheten tilldela koncessionen, allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt fördraget avseende Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner.

15 kap.

5 §

En upphandlande myndighet eller enhet som avser att tilldela en koncession enligt detta kapitel, ska publicera en förhandsannons om upphandlingen i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig.

Vid upphandling av koncessioner som avser sociala tjänster eller andra särskilda

En upphandlande myndighet eller enhet som avser att tilldela en koncession enligt detta kapitel, ska publicera en förhandsannons om upphandlingen i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Detta gäller dock inte vid direktupphandling enligt 5 a §.

Vid upphandling av

tjänster i bilaga 3 tillämpas bestämmelserna om annonsering i 8 kap. 2 och 6 §§, om värdet av koncessionen uppgår till minst det tröskelvärde som avses i 5 kap.

koncessioner som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 3 tillämpas bestämmelserna om annonsering i 8 kap. 2 och 6 §§, om värdet av koncessionen uppgår till minst det tröskelvärde som avses i 5 kap.

Prop. 2015/16:195
Bilaga 14

Direktupphandling

5 a §

En koncession får tilldelas utan förhandsannonsering enligt 5 § första stycket (direktupphandling), om

1. värdet av koncessionen beräknas understiga fem procent av det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap.,

2. förutsättningarna för upphandling utan föregående annonsering enligt 8 kap. 3–5 §§ är uppfyllda, eller

3. det finns synnerliga skäl.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.

5 b §

Vid beräkningen av värdet av en koncession gäller bestämmelserna i 5 kap. 2–5 §§. Valet av metod för beräkningen får inte göras i avsikt att undvika att bestämmelsen om förhandsannonsering i 5 § första stycket blir tillämplig. En koncession får inte heller delas upp i avsikt att undvika att den bestämmelsen blir tillämplig.

Vid beräkningen ska den upphandlande myndigheten eller enheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten eller enheten under räkenskapsåret.

6 §

Vid upphandling enligt detta kapitel ska den upphandlande myndigheten eller enheten snarast

Vid upphandling enligt detta kapitel som annonserats enligt 5 § första stycket eller 8 kap. 2 § ska

möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om sådana beslut som avses i 10 kap. 12 § och lämna sådana upplysningar som avses i 10 kap. 13 §.

den upphandlande myndigheten eller enheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om sådana beslut som avses i 10 kap. 12 § och lämna sådana upplysningar som avses i 10 kap. 13 §.

Vid direktupphandling ska den upphandlande myndigheten eller enheten, när beslut om leverantör och anbud fattats, underrätta anbudsgivarna om beslutet snarast möjligt.

När en upphandling enligt detta kapitel har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 7 § och liknande handlingar.

Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då koncessionen tilldelades.

8 §

När en upphandling enligt detta kapitel har avslutats ska en upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 7 § och liknande handlingar. *Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då koncessionen tilldelades.*

En upphandlande myndighet eller enhet som inte omfattas av arkivlagen ska även bevara det kontrakt som har ingåtts efter tilldelning av en koncession enligt detta kapitel. Kontraktet ska bevaras åtminstone under sin löptid.

Tillgång till kontrakt

8 a §

En upphandlande myndighet eller enhet ska till den som begär det lämna ut en kopia av det kontrakt som bevaras enligt 8 § andra stycket.

Om det skulle medföra skada för leverantören eller den upphandlande myndigheten eller

enheten i konkurrenshänseende att viss information om affärs- eller driftförhållanden i leverantörens eller myndighetens eller enhetens rörelse röjs, får den informationen inte lämnas ut.

I fråga om utlämnande av ett kontrakt tillämpas 10 kap. 18–20 §§.

16 kap.

1 §

Om en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § eller 15 kap. 6 § och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande myndigheten eller enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän 10 dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § eller 15 kap. 6 § *första stycket* och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande myndigheten eller enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän 10 dagar har gått från det att underrättelsen skickades.

Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.

Om en upphandlande myndighet eller enhet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden.

2 §

Avtalsspärr gäller inte vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 8 kap. 3 och 4 §§.

Avtalsspärr gäller inte 1. vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 8 kap. 3 och 4 §§, *eller*

2. vid *direktupphandling enligt 15 kap. 5 a §.*

13 §

Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet eller enhet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 8 kap. 1 eller 2 § eller 15 kap. 5 §.

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en

Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en

Prop. 2015/16:195
Bilaga 14

underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § första stycket eller 15 kap. 6 §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 10 kap. 12 § första stycket eller 15 kap. 6 § *första stycket*. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Prop. 2015/16:195
Bilaga 14

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (0000:000) om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

dels att 5 g § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 h §, av följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

5 g §¹

Bestämmelserna om avtalsspär, överprövning och skadestånd i 20 kap. 1 §, 4 § 1, 5, 6 och 9 §§, 10 § andra och tredje styckena samt 11, 12 och 18–21 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om upphandlande myndighet, kontrakt, upphandling samt leverantör eller anbudsgivare ska i stället avse landsting, samverkansavtal, förfarande om ersättningsetablering respektive sökande.

Hänvisningarna i 20 kap. 1 § första stycket lagen om offentlig upphandling till underrättelse enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 29 § första stycket ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 6 § första stycket och 20 § lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse 5 b–5 f §§ denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 7, 14 och 21 §§ lagen om offentlig upphandling till 13–15 §§ samma kapitel ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse 5 h § denna lag.

5 h §

Vid en ansökan enligt 20 kap. 4 § 2 lagen (0000:000) om offentlig upphandling ska rätten besluta att ett samverkansavtal

¹ Senaste lydelse 2011:1034

som har slutits i samband med en ersättningsetablering är ogiltigt om det slutits utan föregående annonsering enligt 5 b §.

Ett sådant samverkansavtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med tillämpliga bestämmelser om överprövning eller avtalsspärr enligt 5 g § eller före en underrättelse enligt 5 f §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 5 c § har överträtts och detta har medfört att en sökande har lidit eller kan komma att lida skada.

En ansökan om överprövning enligt första eller andra stycket ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts eller innan 30 dagar gått från det att landstinget skriftligen har underrättat sökandena om att samverkansavtal har slutits.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi

Prop. 2015/16:195
Bilaga 14

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (0000:000) om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi²

dels att 5 g § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 5 h §, av följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

5 g §³

Bestämmelserna om avtalsspärr, överprövning och skadestånd i 20 kap. 1 §, 4 § 1, 5, 6 och 9 §§, 10 § andra och tredje styckena samt 11, 12 och 18–21 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om upphandlande myndighet, kontrakt, upphandling samt leverantör eller anbudsgivare ska i stället avse landsting, samverkansavtal, förfarande om ersättningsetablering respektive sökande.

Bestämmelserna om avtalsspärr, överprövning och skadestånd i 20 kap. 1, 4–12, 14, 16 och 18–21 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling gäller i fråga om ersättningsetablering enligt denna lag. Vad som sägs där om upphandlande myndighet, kontrakt, upphandling samt leverantör eller anbudsgivare ska i stället avse landsting, samverkansavtal, förfarande om ersättningsetablering respektive sökande.

Hänvisningarna i 20 kap. 1 § första stycket lagen om offentlig upphandling till underrättelse enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 29 § första stycket ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse underrättelse enligt 5 f § denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 6 § första stycket och 20 § lagen om offentlig upphandling till andra bestämmelser i den lagen ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse 5 b–5 f §§ denna lag.

Hänvisningarna i 20 kap. 7, 14 och 21 §§ lagen om offentlig upphandling till 13–15 §§ samma kapitel ska vid tillämpningen av denna lag i stället avse 5 h § denna lag.

5 h §

Vid en ansökan enligt 20 kap. 4 § 2 lagen (0000:000) om offentlig upphandling ska rätten besluta att ett samverkansavtal

² Senaste lydelse av lagens rubrik 2013:1145.

³ Senaste lydelse 2011:1035.

som har slutits i samband med en ersättningsetablering är ogiltigt om det slutits utan föregående annonsering enligt 5 b §.

Ett sådant samverkansavtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med tillämpliga bestämmelser om överprövning eller avtalsspärr enligt 5 g § eller före en underrättelse enligt 5 f §. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 5 c § har överträtts och detta har medfört att en sökande har lidit eller kan komma att lida skada.

En ansökan om överprövning enligt första eller andra stycket ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts eller innan 30 dagar gått från det att landstinget skriftligen har underrättat sökandena om att samverkansavtal har slutits.

Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Kompletterande bestämmelser om upphandling

Prop. 2015/16:195
Bilaga 15

Följande remissinstanser har yttrat sig: Svea hovrätt, Östersunds tingsrätt, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Härnösand, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Kriminalvården, Kommerskollegium, Försvarets materielverk (FMV), Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Arbetsgivarverket, Ekonomistyrningsverket (ESV), Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Kammarkollegiet, Naturvårdsverket, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Trafikverket, Trafikanalys, Konkurrensverket, Upphandlingsmyndigheten, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen (DO), Regelrådet, Malmö kommun, Stockholms kommun, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), SKL Kommentus, Göteborgs stad Upphandlings AB, Almega, Företagarna, Svensk Energi, Svenskt Näringsliv, Sveriges Byggindustrier, Sveriges läkarförbund, Sveriges Television AB (SVT), Sveriges advokatsamfund, Sveriges Offentliga Inköpare (SOI), Almi Företagspartner AB, AB Svenska Spel och Konkurrenskommissionen.

Yttrande har även inkommit från Sveriges Radio AB, Svensk Kollektivtrafik, Swedish Medtech, PostNord Sverige AB, Advokatfirman Kahn Pedersen, Advokatfirman Delphi och Swedavia AB.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Gotlands kommun, Sandvikens kommun, Umeå kommun, Västerbottens läns landsting, Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Fysioterapeuterna, Sveriges Offentliga Leverantörer och SOS Alarm Sverige AB.

Nu aktuella lagförslag i promemorian Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar

Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 9 och 16 §§ i lagen (0000:000) om offentlig upphandling ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

20 kap.

9 §

I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

16 §

Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna

Prop. 2015/16:195
Bilaga 16

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 9 och 16 §§ i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

20 kap.

9 §

I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande enheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

16 §

Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 9 och 16 §§ i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner ska ha följande lydelse.

*Lydelse enligt lagrådsremissen Föreslagen lydelse
Nytt regelverk om upphandling*

16 kap.

9 §

I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten eller enheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

16 §

Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess något annat har bestämts.

Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.

Rätten ska vid bedömningen ta hänsyn till användarnas intresse, allmänintresset och övriga berörda intressen av det som upphandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2016.

Förteckning över remissinstanserna avseende promemorian Interimistiska beslut vid överprövning av upphandlingar

Prop. 2015/16:195
Bilaga 17

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian: Riksdagens ombudsmän (JO), Göteborgs tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Sundsvall, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Migrationsverket, Konkurrensverket, Upphandlingsmyndigheten, Försvarets materielverk (FMV), Kammarkollegiet, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Trafikverket, Tillväxtverket, Regelrådet, Göteborgs kommun, Jönköpings kommun, Kils kommun, Malmö kommun, Oskarshamns kommun, Skåne läns landsting, Stockholms läns landsting, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), SKL Kommentus Inköpscentral AB, Sveriges advokatsamfund, Svenskt Näringsliv och Sveriges Offentliga inköpare (SOI).

Tyresö kommun har uppgett sig avstå från att yttra sig.

Yttrande har även inkommit från Konkurrenskommissionen, Företagarna, Advokatfirman Delphi och Advokatfirman Kahn Pedersen.

Lagförslag i utkastet till lagrådsremiss Miljö-, social- och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling

2.1 Förslag till ändring i förslaget till lag om offentlig upphandling i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om offentlig upphandling som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 17 kap. 2–14 §§ ska betecknas 17 kap. 6–18 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 13 kap. 3 §, 16 kap. 1, 10 och 11 §§, 17 kap. 1 § samt 19 kap. 2 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 17 kap. 2–4 och 6–14 §§ ska sättas närmast före nya 17 kap. 6–8 och 10–18 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande 17 kap. 1 och 5 §§ ska sättas närmast efter nya 17 kap. 5 och 9 §§,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 17 kap. 2–5 §§, och närmast före 17 kap. 2, 4 och 5 §§ tre nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn *och* sociala hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala *och arbetsrättsliga* hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

13 kap.

3 §

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten på något lämpligt sätt kan visa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

1. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål

2. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål

tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt denna lag, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från

tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt denna lag, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från

leverantörens sida som avses i
4 kap. 9 §,

7. leverantören i allvarlig
omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter
om den information som kan
begäras för kontroll av att det inte
finns grund för att utesluta
leverantören från att delta i
upphandlingen enligt 1–7 §§ eller
av att leverantören uppfyller
tillämpliga kvalificeringskrav
enligt 14 kap. 1–5 §§,

b) har undanhållit sådan
information, eller

c) inte har kunnat lämna de
kompletterande dokument som
myndigheten har begärt in enligt
15 kap. 4–6 §§, eller

8. leverantören otillbörligt har
försökt att påverka den
upphandlande myndighetens
beslutsprocess eller tillägna sig
sekretessbelagda uppgifter som
kan ge leverantören otillbörliga
fördelar i upphandlingen eller av
oaktsamhet har lämnat
vilsedande uppgifter som kan ha
en väsentlig inverkan på de beslut
som fattas under upphandlingen i
fråga om uteslutning av
leverantörer, urval av leverantörer
som kan tilldelas kontrakt och
tilldelning av kontrakt.

leverantörens sida som avses i
4 kap. 9 §,

8. leverantören i allvarlig
omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter
om den information som kan
begäras för kontroll av att det inte
finns grund för att utesluta
leverantören från att delta i
upphandlingen enligt 1–7 §§ eller
av att leverantören uppfyller
tillämpliga kvalificeringskrav
enligt 14 kap. 1–5 §§,

b) har undanhållit sådan
information, eller

c) inte har kunnat lämna de
kompletterande dokument som
myndigheten har begärt in enligt
15 kap. 4–6 §§, eller

9. leverantören otillbörligt har
försökt att påverka den
upphandlande myndighetens
beslutsprocess eller tillägna sig
sekretessbelagda uppgifter som
kan ge leverantören otillbörliga
fördelar i upphandlingen eller av
oaktsamhet har lämnat
vilsedande uppgifter som kan ha
en väsentlig inverkan på de beslut
som fattas under upphandlingen i
fråga om uteslutning av
leverantörer, urval av leverantörer
som kan tilldelas kontrakt och
tilldelning av kontrakt.

16 kap.

1 §

En upphandlande myndighet ska tilldela den leverantör ett kontrakt
vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska
utvärderas på grundval av

1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,
2. kostnad, eller
3. pris.

*Om en leverantörs anbud inte
stämmer överens med tillämpliga
miljö-, social- och arbetsrättsliga
skyldigheter, får myndigheten
besluta att leverantören inte ska
tilldelas kontraktet.*

10 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,

2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter,

4. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. skyldigheterna som avses i 17 kap. 2–5 §§.

6. skyldigheterna som avses i 17 kap. 6–9 §§.

11 §

En upphandlande myndighet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

En upphandlande myndighet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt låga priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

17 kap.

1 §

En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömessiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

En upphandlande myndighet får ställa särskilda miljömessiga, sociala, arbetsrättsliga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Sådana villkor kan avse att leverantören ska följa de bestämmelser som gäller där arbetet utförs.

Av 2 och 4 §§ framgår att en upphandlande myndighet i vissa fall är skyldig att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor.

Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening

som avses i 16 kap. 3 § och anges i upphandlingsdokumenten.

Särskilda arbetsrättsliga villkor som ska ställas

2 §

En upphandlande myndighet ska, om det är behövt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor om lön, semester, arbetstid, försäkringar och tjänstepension som arbetstagarna som ska utföra arbetet enligt kontraktet minst ska tillförsäkras.

Myndigheten ska också ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor om att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

3 §

Nivåerna på villkoren enligt 2 § ska anges enligt de lägsta nivåer som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Villkoren ska dock alltid minst motsvara de nivåer som följer av lag.

När en upphandlande myndighet ska ange nivån på villkoren, ska myndigheten ge de centrala arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer som har slutit det centrala kollektivavtal som nivån på villkoren ska motsvara tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Om myndigheten inte kan ange nivån för ett villkor enligt 2 § är den inte skyldig att ställa villkoret.

4 §

En upphandlande myndighet ska, om det är behövligt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner, om arbetet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Myndigheten ska också ställa villkor om att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om villkoren.

Hur leverantören uppfyller uppställda villkor

5 §

Som ett alternativ till att uppfylla de särskilda arbetsrättsliga villkoren ska en leverantör anses uppfylla villkoren, om kontraktet fullgörs enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som leverantören är bunden av och som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. En leverantör en leverantör som är bunden av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Leverantören ska också anses uppfylla de arbetsrättsliga villkoren om denne är en arbetsgivare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen (1999:678) om utstationering av

arbetstagare och kontraktet fullgörs enligt motsvarande villkor om arbets- och anställningsvillkor enligt samma lag.

Om det saknas förutsättningar för en leverantör att uppfylla ett villkor som ställts enligt 3 § första stycket första meningen, ska villkoret ändå anses uppfyllt om leverantören tillämpar motsvarande villkor för sina anställda.

19 kap.

2 §

Vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas

– 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),

– 2 kap. (lagens tillämpningsområde),

– 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde),

– 4 kap. (allmänna bestämmelser), utom 4–6 §§ med grundläggande bestämmelser samt 10–14 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar,

– 7 kap. (ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling), utom 14–23 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,

– 8 kap. 1–14 §§ (dynamiska inköpssystem), utom 6 § om ändringar i giltighetstiden, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran av leverantörer,

– 8 kap. 15–28 §§ (elektroniska auktioner),

– 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),

– 9 kap. 12–15 §§ (märken),

– 14 kap. 2 § (behörighet att utöva yrkesverksamhet),

– 17 kap. 1 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),

Vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas

– 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),

– 2 kap. (lagens tillämpningsområde),

– 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde),

– 4 kap. (allmänna bestämmelser), utom 4–6 §§ med grundläggande bestämmelser samt 10–14 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar,

– 7 kap. (ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling), utom 14–23 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,

– 8 kap. 1–14 §§ (dynamiska inköpssystem), utom 6 § om ändringar i giltighetstiden, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran av leverantörer,

– 8 kap. 15–28 §§ (elektroniska auktioner),

– 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),

– 9 kap. 12–15 §§ (märken),

– 14 kap. 2 § (behörighet att utöva yrkesverksamhet),

– 17 kap. 1–5 §§ (särskilda villkor för fullgörande av

- 20 kap. (avtalsspärr, kontrakt),
överprövning och skadestånd),
 - 21 kap. (upphandlingsskade-
avgift), och
 - 22 kap. (tillsyn).
- 20 kap. (avtalsspärr,
överprövning och skadestånd),
 - 21 kap. (upphandlingsskade-
avgift), och
 - 22 kap. (tillsyn).

Prop. 2015/16:195
Bilaga 18

27 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset.

Myndigheten ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

Myndigheten ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

2.2 Förslag till ändring i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om upphandling inom försörjningssektorerna som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 16 kap. 2–14 §§ ska betecknas 16 kap. 6–18 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 13 kap. 4 §, 15 kap. 1, 10 och 11 §§, 16 kap. 1 § samt 19 kap. 2 och 27 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 16 kap. 2–4 §§ och 6–14 §§ ska sättas närmast före nya 16 kap. 6–8 och 10–18 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande 16 kap. 1 och 5 §§ ska sättas närmast efter nya 16 kap. 5 och 9 §§,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 16 kap. 2–5 §§, och närmast före 16 kap. 2, 4 och 5 §§ tre nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling om upphandlingens art motiverar detta.

13 kap.

4 §

En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om

En upphandlande enhet får, utöver vad som följer av 1 och 2 §§, utesluta en leverantör från att delta i ett kvalificeringssystem eller i en upphandling, om

1. enheten på något lämpligt sätt kan visa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

2. leverantören

1. leverantören
a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt denna lag eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. enheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 6 §,

7. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte

e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt denna lag eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. enheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 6 §,

8. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte

finns grund för att utesluta leverantören från att delta i kvalificeringssystemet eller upphandlingen enligt 1–8 §§ eller 14 kap. 10 § eller av att leverantören uppfyller fastställda villkor för uteslutning och kvalificering enligt 14 kap. 8 och 9 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som enheten har begärt in med stöd av 14 kap. 10 §, eller

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande enhetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i kvalificeringssystemet eller upphandlingen eller av oaktasamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under förfarandet i fråga om uteslutning av leverantörer från deltagande i kvalificeringssystemet eller upphandlingen, urval av leverantörer som ska kvalificeras i kvalificeringssystemet och tilldelning av kontrakt.

finns grund för att utesluta leverantören från att delta i kvalificeringssystemet eller upphandlingen enligt 1–8 §§ eller 14 kap. 10 § eller av att leverantören uppfyller fastställda villkor för uteslutning och kvalificering enligt 14 kap. 8 och 9 §§,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som enheten har begärt in med stöd av 14 kap. 10 §, eller

9. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande enhetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i kvalificeringssystemet eller upphandlingen eller av oaktasamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under förfarandet i fråga om uteslutning av leverantörer från deltagande i kvalificeringssystemet eller upphandlingen, urval av leverantörer som ska kvalificeras i kvalificeringssystemet och tilldelning av kontrakt.

15 kap.

1 §

En upphandlande enhet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för enheten.

Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas på grundval av

1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet,
2. kostnad, eller
3. pris.

Om en leverantörs anbud inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter, får enheten besluta att leverantören inte ska tilldelas kontraktet.

10 §

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande enheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. En sådan begäran om förklaring kan gälla

1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet,

2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att fullgöra kontraktet,

3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som föreslås av leverantören,

4. hur leverantören avser att fullgöra kontraktet med avseende på tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter,

4. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. om leverantören kan få statligt stöd, eller

5. skyldigheterna som avses i 16 kap. 2–5 §§.

6. skyldigheterna som avses i 16 kap. 6–9 §§.

11 §

En upphandlande enhet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

En upphandlande enhet ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att det onormalt priset beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

16 kap.

1 §

En upphandlande enhet får ställa särskilda sociala, miljömessiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 15 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

En upphandlande enhet får ställa särskilda miljömessiga, sociala, arbetsrättsliga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Sådana villkor kan avse att leverantören ska följa de bestämmelser som gäller där arbetet utförs.

Av 2 och 4 §§ framgår att en upphandlande enhet i vissa fall är skyldig att ställa särskilda arbetsrättsliga villkor.

Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 15 kap. 3 § och anges i upphandlingsdokumenten.

2 §

En upphandlande enhet ska, om det är behövt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor om lön, semester, arbetstid, försäkringar och tjänstepension som arbetstagarna som ska utföra arbetet enligt kontraktet minst ska tillförsäkras.

Enheten ska också ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor om att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

3 §

Nivåerna på villkoren enligt 2 § ska anges enligt de lägsta nivåer som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Villkoren ska dock alltid minst motsvara de nivåer som följer av lag.

När en upphandlande enhet ska ange nivån på villkoren, ska myndigheten ge de centrala arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer som har slutit det centrala kollektivavtal som nivån på villkoren ska motsvara enligt 2 § tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Om enheten inte kan ange nivån för ett villkor enligt 2 § är den inte skyldig att ställa villkoret.

Arbetsrättsliga villkor när arbetet inte utförs enligt svensk rätt

4 §

En upphandlande enhet ska, om

det är behövt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av kontrakt i form av villkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner, om arbetet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Enheten ska också ställa villkor om att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra kontraktet uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om villkoren.

Hur leverantören uppfyller uppställda villkor

5 §

Som ett alternativ till att uppfylla de särskilda arbetsrättsliga villkoren ska en leverantör anses uppfylla villkoren, om kontraktet fullgörs enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som leverantören är bunden av och som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. En leverantör som är bunden av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Leverantören ska också anses uppfylla de arbetsrättsliga villkoren om denne är en arbetsgivare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare och kontraktet fullgörs enligt motsvarande villkor om arbets- och anställningsvillkor enligt samma lag.

Om det saknas förutsättningar för en leverantör att uppfylla ett

villkor som ställts enligt 3 § första stycket första meningen, ska villkoret ändå anses uppfyllt om leverantören tillämpar motsvarande villkor för sina anställda.

19 kap.

2 §

Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas

– 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),

– 2 kap. (lagens tillämpningsområde),

– 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde),

– 4 kap. (allmänna bestämmelser), utom 7–11 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar,

– 7 kap. (ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling), utom 9–18 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,

– 8 kap. 1–14 §§ (dynamiska inköpssystem), utom 6 § om ändringar i giltighetstiden, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran av leverantörer,

– 8 kap. 15–28 §§ (elektroniska auktioner),

– 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),

– 9 kap. 13–16 §§ (märken),

– 16 kap. 1 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),

– 20 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd),

– 21 kap. (upphandlingsskadeavgift), och

– 22 kap. (tillsyn).

Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas

– 1 kap. (lagens innehåll och definitioner),

– 2 kap. (lagens tillämpningsområde),

– 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde),

– 4 kap. (allmänna bestämmelser), utom 7–11 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar,

– 7 kap. (ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling), utom 9–18 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling,

– 8 kap. 1–14 §§ (dynamiska inköpssystem), utom 6 § om ändringar i giltighetstiden, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran av leverantörer,

– 8 kap. 15–28 §§ (elektroniska auktioner),

– 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer),

– 9 kap. 13–16 §§ (märken),

– 16 kap. 1–5 §§ (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt),

– 20 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd),

– 21 kap. (upphandlingsskadeavgift), och

– 22 kap. (tillsyn).

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande enheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset.

Enheten ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.

Enheten ska också förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och detta beror på att anbudet inte stämmer överens med tillämpliga miljö-, social- och arbetsrättsliga skyldigheter.

2.3 Förslag till ändring i förslaget till lag om upphandling av koncessioner i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om upphandling av koncessioner som den föreslås i lagrådsremissen Nytt regelverk om upphandling den 4 juni 2015

dels att nuvarande 14 kap. 1–13 §§ ska betecknas 14 kap. 6–18 §§,

dels att 4 kap. 3 §, 11 kap. 4 § och 15 kap. 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 14 kap. 1–3 och 5–13 §§ ska sättas närmast före nya 14 kap. 6–8 och 10–18 §§,

dels att rubrikerna närmast efter nuvarande rubrik till 14 kap. och efter nuvarande 14 kap. 4 § ska sättas närmast efter nya 14 kap. 5 och 9 §§,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 14 kap. 1–5 §§, och närmast före 14 kap. 1 och 4 och 5 §§ tre nya rubriker av följande lydelse.

*Lydelse enligt förslaget i Föreslagen lydelse
lagrådsremissen den 4 juni 2015*

4 kap.

3 §

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

11 kap.

4 §

En upphandlande myndighet eller enhet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

En upphandlande myndighet eller enhet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om

1. myndigheten eller enheten på något lämpligt sätt kan visa att leverantören har åsidosatt tillämpliga miljö-, social- eller arbetsrättsliga skyldigheter,

1. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande

2. leverantören

a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,

b) är föremål för tvångsförvaltning,

c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer,

d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller

e) befinner sig i en motsvarande

situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

2. myndigheten eller enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

3. myndigheten eller enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt denna lag, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

5. myndigheten eller enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

6. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–8 §§ eller av att leverantören uppfyller uppställda villkor för kvalificering,

b) har undanhållit sådan information, eller

situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar,

3. myndigheten eller enheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,

4. myndigheten eller enheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,

5. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt denna lag, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

6. myndigheten eller enheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,

7. leverantören i allvarlig omfattning

a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–8 §§ eller av att leverantören uppfyller uppställda villkor för kvalificering,

b) har undanhållit sådan information, eller

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som krävs, eller

7. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om utslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

Första stycket gäller även för utslutning av en leverantör vid upphandling av koncessioner på försvars- och säkerhetsområdet, om leverantören på grundval av någon form av bevis, inbegripet skyddade datakällor, har befunnits sakna den tillförlitlighet som krävs för att utsluta risker för rikets säkerhet. Myndigheten eller enheten får grunda sitt beslut på någon form av bevis som även kan bestå av skyddade uppgiftskällor. Uttrycket försvars- och säkerhetsområdet har samma betydelse som i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som krävs, eller

8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens eller enhetens beslutsprocess, tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om utslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.

14 kap.

Särskilda villkor för fullgörande av koncessioner

1 §

En upphandlande myndighet eller enhet ska, om det är behövt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av koncession i form av villkor om lön, semester, arbetstid, försäkringar och tjänstepension som arbetstagarna som ska utföra arbetet enligt koncessionen minst ska tillförsäkras.

Myndigheten eller enheten ska också ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av koncession i form av villkor om att leverantören ska

säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra koncessionen uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

2 §

En upphandlande myndighet eller enhet får ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av koncession i form av villkor om lön, semester, arbetstid, försäkringar och tjänstepension, även om myndigheten eller enheten inte är skyldig att göra det enligt 1 §.

En myndighet eller enhet får även ställa andra särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av koncession.

Möjligheterna enligt första och andra stycket gäller även villkor om att arbetet ska utföras enligt de arbetsrättsliga bestämmelser som gäller där arbetet utförs.

3 §

Nivåerna på villkoren enligt 1 § ska anges enligt de lägsta nivåer som följer av ett centralt kollektivavtal som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. Villkoren ska dock alltid minst motsvara de nivåer som följer av lag.

När en upphandlande myndighet eller enhet ska ange nivån på villkoren, ska myndigheten eller enheten ge de centrala arbetsagar- och arbetsgivarorganisationer som har slutit det centrala kollektivavtal som nivån på villkoren ska motsvara enligt 1 § tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt.

Om myndigheten eller enheten inte kan ange nivån för ett villkor enligt 1 § är den inte skyldig att ställa villkoret.

Arbetsrättsliga villkor när arbetet inte utförs enligt svensk rätt

4 §

En upphandlande myndighet eller enhet ska, om det är behövt, ställa särskilda arbetsrättsliga villkor för fullgörande av koncession i form av villkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner, om arbetet utförs under sådana förhållanden att svensk rätt inte är tillämplig.

Myndigheten eller enheten ska också ställa villkor om att leverantören ska säkerställa att dennes underleverantörer som direkt medverkar till att fullgöra koncessionen uppfyller de villkor som har ställts enligt första stycket.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om villkoren.

Hur leverantören uppfyller uppställda villkor

5 §

Som ett alternativ till att uppfylla de särskilda arbetsrättsliga villkoren ska en leverantör anses uppfylla villkoren, om koncessionen fullgörs enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som leverantören är bunden av och som tillämpas i hela Sverige på motsvarande arbetstagare i den aktuella branschen. En leverantör som är bunden av ett sådant centralt kollektivavtal kan även tillämpa villkor ur ett lokalt kollektivavtal som är slutet med stöd av ett sådant centralt kollektivavtal.

Leverantören ska också anses uppfylla de arbetsrättsliga villkoren om denne är en

arbetsgivare som omfattas av tillämpningsområdet för lagen (1999:678) om utstationering av arbetstagare och koncessionen fullgörs enligt motsvarande villkor om arbets- och anställningsvillkor enligt samma lag.

Om det saknas förutsättningar för en leverantör att uppfylla ett villkor som ställts enligt 3 § första stycket första meningen, ska villkoret ändå anses uppfyllt om leverantören tillämpar motsvarande villkor för sina anställda.

15 kap.

4 §

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

En upphandlande myndighet eller enhet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling av koncessioner om upphandlingens art motiverar detta.

Förteckning över remissinstanserna avseende utkastet till lagrådsremiss Miljö-, social- och arbetsrättsliga hänsyn vid upphandling

Följande remissinstanser har yttrat sig: Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Domstolsverket, Kommerskollegium, Arbetsgivarverket, Skatteverket, Upphandlingsmyndigheten, Kammarkollegiet, Trafikverket, Konkurrensverket, Arbetsmiljöverket, Medlingsinstitutet, ILO-kommittén, Stockholms kommun, Åre kommun, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Företagarna, Svensk Näringsliv.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Hässleholms kommun, Västra Götalands läns landsting.

Yttrande har även inkommit från: Konkurrenskommissionen, Näringslivets Regelnämnd NNR, PRECIS, Almega, Advokatfirman Kahn Pedersen, Modupp 2020 Miljömärkning Svanen, Advokatfirman Delphi.